THE

HYMNS OF THE RIG-VEDA

IN THE

PADA TEXT.

REPRINTED FROM THE EDITIO PRINCEPS.

BY

F. MAX MÜLLER, M.A.

MEMBRE ÉTRANGER DE L'INSTITUT DE FRANCE, ETC.

LONDON:

TRÜBNER & CO., 57 AND 59, LUDGATE HILL.

1873.

Printed by E. B. Gardner, E. Pickard Hall and J. H. Stacy,
at the Clarendon Press, Oxford,
and
By St[illegible]stin and Sons, Hertford.

DEDICATED TO

M. ADOLPHE REGNIER,

MEMBRE DE L'INSTITUT DE FRANCE,

AS A TOKEN OF SINCERE ADMIRATION

FOR THE THOROUGHNESS OF HIS SCHOLARSHIP,

THE ELEVATION OF HIS CHARACTER,

AND *HIS LIFE-LONG* DEVOTION TO HIS CONVICTIONS.

BY

MAX MÜLLER.

PREFACE.

THIS edition of the text of the Rig-Veda, the first complete edition of that ancient text in both the Saṁhitā and Pada forms, is chiefly intended to answer the requirements of students in India. The *Rig-Veda*, the oldest book of Indian literature, has very properly been made one of the principal class-books for those who study Sanskrit in the schools and colleges in India, and though at present a scholar-like knowledge of the Vedic hymns is in the examinations required of the more advanced students only, yet, as soon as editions, translations, grammars, and dictionaries shall have rendered the study of these ancient documents more accessible, I doubt not that the time will come when no one in India will call himself a Sanskrit scholar, who cannot construe the hymns of the ancient Rishis of his country. What should we think of a Greek scholar who could read Euripides or Anakreon, but could not construe Homer? Yet that is, or, at all events, will be the position of a Sanskrit scholar who professes to pass in *S*akuntalā and Amaru, but is unable to understand the best hymns of the Rig-Veda.

When this new demand for a complete edition of the Rig-Veda arose, it was clearly impossible to meet it by a reprint of my large edition, containing both text and commentary. The first volume of that edition is nearly out of print, and, without the liberal assistance of the Government, no reprint of it could be brought out, except at a price that would place the book beyond the reach of most scholars. All that might be done, would be to reprint the first Adhyāya for schools; for it may be safely said, to use the words of Sāya*n*a, that he who has honestly worked his way through that first book, is able to understand all the rest of Sāya*n*a's commentary.

But even a reprint of the text only of the Rig-Veda was by no means an easy undertaking. I have sometimes been blamed for not having published such an edition long ago. All that I can say is that I was most anxious, but that I was too poor to do it. I began an edition of the two texts of the Rig-Veda in the year 1856, but, though everything was ready, the expense of the undertaking proved

too great to allow the German publisher to continue the work to the end. It was only with the assistance of the German Oriental Society, and through the liberality of a Royal Academy, that the Editor of the "Indische Studien" was enabled to publish a transcript into Roman letters by Prof. Aufrecht, and this for the Sa*m*hitā-text only, with extracts from the Pada-text. In answer to certain ill-natured misrepresentations reflecting on the promoters of that undertaking, I can only say that if I did not complain because the text of two out of ten Ma*nd*alas might thus seem to have been snatched from my edition, it was hardly for others to complain in my name. What I said in the preface to the first volume of my translation of the Rig-Veda, I say here again: "No one could have rejoiced more sincerely than I did at the publication of the Romanised transliteration of the Rig-Veda, carried out with so much patience and accuracy by Prof. Aufrecht. It showed that there was a growing interest in this, the only true Veda; it showed that even those who could not read Sanskrit in the original Devanāgarī, wished to have access to the original text of these ancient hymns; it showed that the study of the Veda had a future before it like no other book of Sanskrit literature. My learned friend Prof. Aufrecht has been most unfairly charged with having printed his Romanised text *me insciente vel invito*. My edition of the Rig-Veda is *publici juris*, like any edition of Homer or Plato, and anybody might have reprinted it, either in Roman or Devanāgarī letters. But far from keeping me in ignorance of his useful enterprise, Prof. Aufrecht applied to me for the loan of the MSS. of the two Ma*nd*alas which I had not yet published, and I lent them to him most gladly, because, by seeing them printed at once, I felt far less guilty in delaying the publication of the last volumes of my edition of the text and commentary." And, in order to remove all possible misunderstandings, I take this opportunity of stating, that when Professor Aufrecht applied to me, I lent him, not my transcript of these MSS., but the MSS. themselves on which my text is founded (see Preface to the first volume of my edition, 1849, pp. vii–x), because without them, as he wrote to me, he found it impossible to give a correct text of that portion which I had not yet published.

An edition of the Rig-Veda in Roman letters, however useful in Europe, was of course of little assistance in India. It had no doubt the advantage of being cheap, and this chiefly owing to the liberal subsidy from two learned societies; but it proved again, what was known before, that it is physically impossible to avoid a large number of mistakes and misprints in transcribing Sanskrit texts, more particularly with accents, in any European alphabet.

After the reprint of the Saṁhitā and Pada-texts which I had begun in 1856 at Leipzig had to be discontinued, a complete edition of the Rig-Veda in Devanāgarī characters remained for a long time a desideratum, till at last Mr. Trübner, encouraged by promises of support from Indian and European subscribers, declared himself ready to undertake the risk. I gladly promised to supply the MS. with all the corrections marked in my own copy during the last twenty years, and I only stipulated that I should be relieved from the task of correcting the proof-sheets. All promised well, when the printing was interrupted, twice by strikes, and again by the war, which delayed the delivery of new types from Germany. By these untoward accidents not only was the publication unavoidably retarded, but the estimated expense of the undertaking nearly doubled. Subscribers, however, will receive their copies at the price which was fixed before these strikes, and which even then would only have been sufficient to cover the real outlay, without allowing any remuneration either to the publisher or to the editor. The large pecuniary loss thus incurred will have to be borne by Mr. Trübner and myself. It will be seen that to subscribers the price of each copy in Devanāgarī letters is no more than the price of the reprint in Roman letters, published at Berlin.

In order to secure the greatest possible amount of correctness in reprinting the two texts of the Rig-Veda, a young, but already distinguished Sanskrit scholar, Dr. Thibaut, was engaged to read the proof-sheets. They were read three or even four times before they were finally ordered for press, and I have that confidence in his accuracy that I believe few texts, particularly texts with accents, will prove so free from misprints as the present. While all the credit for this part of the work belongs to him, he gratefully acknowledges the zeal of the printers, both at Oxford and Hertford, who vied with each other in producing the most faultless proof-sheets. However, there is nothing perfect on earth, and I am bound to confess that, during the printing, some letters have here and there been spoiled, and some accents broken,—a mishap against which even the gods fight in vain.

The plan followed in reprinting the two texts has been to begin with the Pada-text, as requiring far more space than the Saṁhitā-text, to print the former as close as possible, and then to set up the Saṁhitā-text, so as to make each page of Pada correspond to a page of Saṁhitā. In order to preserve the parallelism of the pages, it was necessary to leave out the small lines which separate the padas, also the *iti's*, and the *iti's* with the repetition of the words. The omission of the separating lines was of no consequence, but

when the MSS. give an *iti*, I have used instead the sign •, when they give *iti* and repeat the word, I have marked this by the sign °. As there was still some space over on the Sa*m*hitā page, the number of verses of each hymn, the names of the authors, deities, and metres were added, as much as possible in the words of the Sarvānukrama, and we have thus succeeded in the difficult task of producing an edition in which, from beginning to end, one page of Pada corresponds to one page of Sa*m*hitā-text. Had I printed the Sa*m*hitā-text by itself, the saving of space would have been considerable; but it will be seen that even thus the number of pages occupied by the Sa*m*hitā-text, printed in the largest Devanāgarī characters, is less than that of the Romanised transcript. No one who knows the peculiarity of the Sanskrit alphabet would suppose that a Roman transcript could ever occupy less space than the original Devanāgarī. We have here used the largest Devanāgarī types, we have lost much space in having to print the accents above and below the letters, and had thus only twenty-four lines on each page against twenty-seven lines in the Romanised text (exclusive of notes), and yet the sum total of our pages is only 844, against 920 pages required for the transcript in Roman letters. The expense of printing with Devanāgarī letters is unfortunately becoming greater every year, and with the competition of native publishers in India, it will soon become impossible to print any Sanskrit texts in Europe. I am, however, authorized to state by Mr. Trübner, who undertook this work from a purely literary interest, that as soon as the loss which we have incurred shall be covered, the price of the work will be considerably reduced, so as to make it the cheapest Sanskrit text ever published.

I had prepared an index of the names of the authors, deities, metres, the beginnings of each verse, also a long list of errata which may be useful to those who possess either my original edition of the Rig-Veda or Professor Aufrecht's transcript, enabling them in each passage to see (1) the errata in the editio princeps, (2) the errata either repeated or corrected in Professor Aufrecht's reprint, (3) the errata, now corrected for the first time in this edition, either on the authority of Prâtisâkhya, or of the best MSS. All this, however, must wait for the present, till there are new funds available for printing.

M. M.

Oxford,
March, 1873.

॥ पदपाठः ॥

॥ ओं ॥

॥१॥ अग्निं ईळे पुरःऽहितं यज्ञस्य देवं ऋत्विजं होतारं
रत्नऽधातमं ॥१॥ अग्निः पूर्वेभिः ऋषिऽभिः ईड्यः नूतनैः
उत सः देवान् आ इह वक्षति ॥२॥ अग्निना रयिं अश्नवत्
पोषं एव दिवेऽदिवे यशसं वीरवत्ऽतमं ॥३॥ अग्ने यं यज्ञं
अध्वरं विश्वतः परिऽभूः असि सः इत् देवेषु गच्छति ॥४॥
अग्निः होता कविऽक्रतुः सत्यः चित्रश्रवःऽतमः देवः देवेभिः
आ गमत् ॥५॥१॥ यत् अंग दाशुषे त्वं अग्ने भद्रं करिष्यसि
तव इत् तत् सत्यं अंगिरः ॥६॥ उप त्वा अग्ने दिवेऽदिवे
दोषाऽवस्तः धिया वयं नमः भरंतः आ इमसि ॥७॥ राजंतं
अध्वराणां गोपां ऋतस्य दीदिविं वर्धमानं स्वे दमे ॥८॥
सः नः पिताऽइव सूनवे अग्ने सुऽउपायनः भव सचस्व नः
स्वस्तये ॥९॥२॥

॥२॥ वायो आ याहि दर्शत इमे सोमाः अरंऽकृताः तेषां
पाहि श्रुधि हवं ॥१॥ वायो उक्थेभिः जरंते त्वां अच्छ जरि-
तारः सुतऽसोमाः अहःऽविदः ॥२॥ वायो तव प्रऽपृंचती
धेना जिगाति दाशुषे उरूची सोमऽपीतये ॥३॥ इंद्रवायू
इमे सुताः उप प्रयःऽभिः आ गतं इंदवः वां उशंति हि ॥४॥
वायो इंद्रः च चेतथः सुतानां वाजिनीऽवसू॰ तौ आ यातं उप

द्रवत् ॥ ५ ॥ ३ ॥ वायो इति॑ इंद्रः॑ च सुन्वतः आ यातं उप॑ निःऽकृतं मक्षु इत्था धिया नरा ॥ ६ ॥ मित्रं हुवे पूतऽदक्षं वरु॑णं च रिशादसं धियं घृताचीं साधंता ॥ ७ ॥ ऋतेन मित्रावरुणौ ऋतऽवृधौ ऋतऽस्पृशा क्रतुं बृहंतं आशाथे इति॑ ॥ ८ ॥ कवी इति॑ नः मित्रावरु॑णा तुविऽजातौ उरुऽक्षया दक्षं दधाते इति॑ अपसं॑ ॥ ९ ॥ ४ ॥

॥ ३ ॥ अश्विना यज्व॑रीः इषः॑ द्रव॑त्ऽपाणी॰ शुभः॑ पती॰ इति॑ पुरु॑ऽभुजा चनस्यतं॑ ॥ १ ॥ अश्विना पुरु॑ऽदंससा नरा शवी॑रया धिया धिष्ण्या वनतं गिरः॑ ॥ २ ॥ दस्रा युवाकवः सुताः नास॑त्या वृक्तऽबर्हिषः आ यातं रुद्रऽवर्तनी॰ ॥ ३ ॥ इंद्र आ याहि चित्रऽभानो॰ सुताः इमे त्वाऽयवः अण्वी॑भिः तना पूतासः॑ ॥ ४ ॥ इंद्र आ याहि धिया इषितः विप्र॑ऽजूतः सुतऽवतः उप॑ ब्रह्माणि वाघतः॑ ॥ ५ ॥ इंद्र आ याहि तूतुजानः उप॑ ब्रह्माणि हरिऽवः सुते दधिष्व नः चनः॑ ॥ ६ ॥ ५ ॥ ओमासः॑ चर्षणिऽधृतः विश्वे देवासः आ गत दाश्वांसः॑ दाशुषः सुतं ॥ ७ ॥ विश्वे देवासः॑ अप्ऽतुरः॑ सुतं आ गंत तूर्ण॑यः उस्राःऽइव स्वस॑राणि ॥ ८ ॥ विश्वे देवासः॑ अस्रिधः॑ एहि॑ऽमायासः अद्रुहः॑ मेधं॑ जुषंत वह्नयः॑ ॥ ९ ॥ पावका नः सर॑स्वती वाजे॑भिः वाजिनी॑ऽवती यज्ञं वष्टु धियाऽवसुः ॥ १० ॥ चोदयित्री सूनृतानां चेतं॑ती सुऽमतीनां यज्ञं दधे सर॑स्वती ॥ ११ ॥ महः अर्णः॑ सर॑स्वती प्र चेतयति केतुना धियः॑ विश्वाः॑ वि राजति ॥ १२ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ ४ ॥ सुरूपऽकृत्नुं ऊतये॑ सुदुघाऽइव गोऽदुहे॑ जुहूमसि द्यवि॑ऽद्यवि ॥ १ ॥ उप॑ नः सवना आ गहि सोम॑स्य सोमऽपाः

पिब गोऽदाः इत् रेवतः मदः ॥ २॥ अयं ते अंतमानां विद्याम
सुऽमतीनां मा नः अति ख्यः आ गहि ॥ ३॥ परा इहि विग्रं
अस्तृतं इंद्रं पृच्छ विपःऽचितं यः ते सखिऽभ्यः आ वरं ॥ ४॥
उत ब्रुवंतु नः निदः निः अन्यतः चित् आरत दधानाः इंद्रे इत्
दुवः ॥ ५॥ ७॥ उत नः सुऽभगान् अरिः वोचेयुः दस्म कृष्टयः
स्याम इत् इंद्रस्य शर्मणि ॥ ६॥ आ ईं आशुं आशवे भर
यज्ञऽश्रियं नृऽमादनं पतयत् मंदयत्ऽसखं ॥ ७॥ अस्य पीत्वा
शतऽक्रतो॰ घनः वृत्राणां अभवः प्र आवः वाजेषु वाजिनं ॥ ८॥
तं त्वा वाजेषु वाजिनं वाजयामः शतऽक्रतो॰ धनानां इंद्र
सातये ॥ ९॥ यः रायः अवनिः महान् सुऽपारः सुन्वतः सखा
तस्मै इंद्राय गायत ॥ १०॥ ८॥

॥ ५॥ आ तु आ इत नि सीदत इंद्रं अभि प्र गायत सखायः
स्तोमऽवाहसः ॥ १॥ पुरुऽतमं पुरूणां ईशानं वार्याणां इंद्रं
सोमे सचा सुते ॥ २॥ सः घ नः योगे आ भुवत् सः राये सः
पुरंऽध्यां गमत् वाजेभिः आ सः नः ॥ ३॥ यस्य संऽस्थे न वृण्वते
हरी' समत्ऽसु शत्रवः तस्मै इंद्राय गायत ॥ ४॥ सुतऽपाव्ने
सुताः इमे शुचयः यंति वीतये सोमासः दधिऽआशिरः ॥ ५॥ ९॥
त्वं सुतस्य पीतये सद्यः वृद्धः अजायथाः इंद्र ज्यैष्ठ्याय सुऽक्र-
तो॰ ॥ ६॥ आ त्वा विशंतु आशवः सोमासः इंद्र गिर्वणः शं ते
संतु प्रऽचेतसे ॥ ७॥ त्वां स्तोमाः अवीवृधन् त्वां उक्था शतऽक्र-
तो॰ त्वां वर्धंतु नः गिरः ॥ ८॥ अक्षितऽऊतिः सनेत् इमं वाजं
इंद्रः सहस्रिणं यस्मिन् विश्वानि पौंस्या ॥ ९॥ मा नः मर्ताः
अभि द्रुहन् तनूनां इंद्र गिर्वणः ईशानः यवय वधं ॥ १०॥ १०॥

॥६॥ युंजंति ब्रध्नं अरुषं चरंतं परि तस्थुषः रोचंते रोचना
दिवि ॥१॥ युंजंति अस्य काम्या हरी' विऽपक्षसा रथे शोणा
धृष्णू' नृऽवाहसा ॥२॥ केतुं कृण्वन् अकेतवे पेशः मर्याः अपे-
शसे सं उषत्ऽभिः अजायथाः ॥३॥ आत् अह स्वधां अनु पुनः
गर्भऽत्वं आऽईरिरे दधानाः नाम यज्ञियं ॥४॥ वीळु चित्
आरुजत्नुऽभिः गुहा चित् इंद्र वह्निऽभिः अविंदः उस्रियाः
अनु ॥५॥११॥ देवऽयंतः यथा मतिं अच्छ विदत्ऽवसुं गिरः
महां अनूषत श्रुतं ॥६॥ इंद्रेण सं हि दृक्षसे संऽजग्मानः अबि-
भ्युषा मंदू' समानऽवर्चसा ॥७॥ अनवद्यैः अभिद्युऽभिः मखः
सहस्वत् अर्चति गणैः इंद्रस्य काम्यैः ॥८॥ अतः परिऽज्मन्
आ गहि दिवः वा रोचनात् अधि सं अस्मिन् ऋंजते
गिरः ॥९॥ इतः वा सातिं ईमहे दिवः वा पार्थिवात् अधि
इंद्र महः वा रजसः ॥१०॥१२॥

॥७॥ इंद्रं इत् गाथिनः बृहत् इंद्रं अर्केभिः अर्किणः इंद्रं वा-
णीः अनूषत ॥१॥ इंद्रः इत् हर्योः सचा संऽमिश्लः आ वचःऽयु-
जा इंद्रः वज्री हिरण्ययः ॥२॥ इंद्रः दीर्घाय चक्षसे आ सूर्यं
रोहयत् दिवि वि गोभिः अद्रिं ऐरयत् ॥३॥ इंद्र वाजेषु नः अव
सहस्रऽप्रधनेषु च उग्रः उग्राभिः ऊतिऽभिः ॥४॥ इंद्रं वयं
महाऽधने इंद्रं अर्भे हवामहे युजं वृत्रेषु वज्रिणं ॥५॥१३॥ सः
नः वृषन् अमुं चरुं सत्राऽदावन् अप वृधि अस्मभ्यं अप्र-
तिऽस्कुतः ॥६॥ तुंजेऽतुंजे ये उत्ऽतरे स्तोमाः इंद्रस्य वज्रिणः
न विंधे अस्य सुऽस्तुतिं ॥७॥ वृषा यूथाऽइव वंसगः कृष्टीः
इयर्ति ओजसा ईशानः अप्रतिऽस्कुतः ॥८॥ यः एकः चर्षणीनां

वसूनां इरज्यति इंद्रः पंच क्षितीनां ॥९॥ इंद्रं वः विश्वतः परि हवामहे जनेभ्यः अस्माकं अस्तु केवलः ॥१०॥१४॥२॥

॥८॥ आ इंद्र सानसिं रयिं सऽजित्वानं सदाऽसहं वर्षिष्ठं ऊतये भर ॥१॥ नि येन मुष्टिऽहत्यया नि वृत्रा रुणधामहै त्वाऽऊतासः नि अर्वता ॥२॥ इंद्र त्वाऽऊतासः आ वयं वज्रं घना ददीमहि जयेम सं युधि स्पृधः ॥३॥ वयं शूरेभिः अस्तृऽभिः इंद्र त्वया युजा वयं ससह्याम पृतन्यतः ॥४॥ महान् इंद्रः परः च नु महिऽत्वं अस्तु वज्रिणे द्यौः न प्रथिना शवः ॥५॥१५॥ संऽओहे वा ये आशत नरः तोकस्य सनितौ विप्रासः वा धि-याऽयवः ॥६॥ यः कुक्षिः सोमऽपातमः समुद्रःऽइव पिन्वते उर्वीः आपः न काकुदः ॥७॥ एव हि अस्य सूनृता विऽरप्शी गोऽमती मही पक्वा शाखा न दाशुषे ॥८॥ एव हि ते विऽभू-तयः ऊतयः इंद्र माऽवते सद्यः चित् संति दाशुषे ॥९॥ एव हि अस्य काम्या स्तोमः उक्थं च शंस्या इंद्राय सो-मऽपीतये ॥१०॥१६॥

॥९॥ इंद्र आ इहि मत्सि अंधसः विश्वेभिः सोमपर्वऽभिः महान् अभिष्टिः ओजसा ॥१॥ आ ईं एनं सृजत सुते मंदिं इंद्राय मंदिने चक्रिं विश्वानि चक्रये ॥२॥ मत्स्व सुऽशिप्र मंदिऽभिः स्तोमेभिः विश्वऽचर्षणे सचा एषु सवनेषु आ ॥३॥ असृग्रं इंद्र ते गिरः प्रति त्वां उत् अहासत अजोषाः वृषभं पतिं ॥४॥ सं चोदय चित्रं अर्वाक् राधः इंद्र वरेण्यं असत् इत् ते विऽभु प्रऽभु ॥५॥१७॥ अस्मान् सु तत्र चोदय इंद्र राये

रभस्वतः तुविऽद्युम्न यशस्वतः ॥६॥ सं गोऽमत् इंद्र वाजऽवत् अस्मे पृथु श्रवः बृहत् विश्वऽआयुः धेहि अक्षितं ॥७॥ अस्मे धेहि श्रवः बृहत् द्युम्नं सहस्रऽसातमं इंद्र ताः रथिनीः इषः ॥८॥ वसोः इंद्रं वसुऽपतिं गीःऽभिः गृणंतः ऋग्मियं होम गंतारं ऊतये ॥९॥ सुतेऽसुते निऽओकसे बृहत् बृहते आ इत् अरिः इंद्राय शूषं अर्चति ॥१०॥१८॥

॥१०॥ गायंति त्वा गायत्रिणः अर्चंति अर्कं अर्किणः ब्रह्माणः त्वा शतऽक्रतो० उत् वंशंऽइव येमिरे ॥१॥ यत् सानोः सानुं आ अरुहत् भूरि अस्पष्ट कर्त्वं तत् इंद्रः अर्थं चेतति यूथेन वृष्णिः एजति ॥२॥ युक्ष्व हि केशिना हरी वृषणा कक्ष्यऽप्रा अथ नः इंद्र सोमऽपाः गिरां उपऽश्रुतिं चर ॥३॥ आ इहि स्तोमान् अभि स्वर अभि गृणीहि आ रुव ब्रह्म च नः वसो सचा इंद्र यज्ञं च वर्धय ॥४॥ उक्थं इंद्राय शंस्यं वर्धनं पुरुनिःऽसिधे शक्रः यथा सुतेषु नः रणत् सख्येषु च ॥५॥ तम् इत् सखिऽत्वे ईमहे तं राये तं सुऽवीर्ये सः शक्रः उत नः शकत् इंद्रः वसु दयमानः ॥६॥१९॥ सुऽविवृतं सुनिःऽअजं इंद्र त्वाऽदातं इत् यशः गवां अप व्रजं वृधि कृणुष्व राधः अद्रिऽवः ॥७॥ नहि त्वा रोदसी उभे ऋघायमाणं इन्वतः जेषः स्वःऽवतीः अपः सं गाः अस्मभ्यं धूनुहि ॥८॥ आश्रुत्ऽकर्ण श्रुधि हवं नु चित् दधिष्व मे गिरः इंद्र स्तोमं इमं मम कृष्व युजः चित् अंतरं ॥९॥ विद्म हि त्वा वृषन्ऽतमं वाजेषु हवनऽश्रुतं वृषन्ऽतमस्य हूमहे ऊतिं सहस्रऽसातमां ॥१०॥ आ तु नः इंद्र कौशिक मंदसानः सुतं पिब नव्यं आयुः प्र सु तिर कृधि सहस्रऽसां

ऋषिं ॥११॥ परि त्वा गिर्वणः गिरः इमाः भवंतु विश्वतः
वृद्धऽआयुं अनु वृद्धयः जुष्टाः भवंतु जुष्टयः ॥१२॥२०॥

॥११॥ इंद्रं विश्वाः अवीवृधन् समुद्रऽव्यचसं गिरः रथिऽतमं
रथिनां वाजानां सत्ऽपतिं पतिं ॥१॥ सख्ये ते इंद्र वाजिनः मा
भेम शवसः पते त्वां अभि प्र नोनुमः जेतारं अपराऽजितं ॥२॥
पूर्वीः इंद्रस्य रातयः न वि दस्यंति ऊतयः यदि वाजस्य गोऽमतः
स्तोतृऽभ्यः मंहते मघं ॥३॥ पुरां भिंदुः युवा कविः अमित-
तऽओजाः अजायत इंद्रः विश्वस्य कर्मणः धर्ता वज्री पुरुऽस्तु-
तः ॥४॥ त्वं वलस्य गोऽमतः अप अवः अद्रिऽवः बिलं त्वां
देवाः अबिभ्युषः तुज्यमानासः आविषुः ॥५॥ तव अहं शूर
रातिऽभिः प्रति आयं सिंधुं आऽवदन् उप अतिष्ठंत गिर्वणः
विदुः ते तस्य कारवः ॥६॥ मायाभिः इंद्र मायिनं त्वं शुष्णं
अव अतिरः विदुः ते तस्य मेधिराः तेषां श्रवांसि उत् तिर ॥७॥
इंद्रं ईशानं ओजसा अभि स्तोमाः अनूषत सहस्रं यस्य रातयः
उत वा संति भूयसीः ॥८॥२१॥३॥

॥१२॥ अग्निं दूतं वृणीमहे होतारं विश्वऽवेदसं अस्य यज्ञस्य
सुऽक्रतुं ॥१॥ अग्निंऽअग्निं हवीमऽभिः सदा हवंत विश्पतिं
हव्यऽवाहं पुरुऽप्रियं ॥२॥ अग्ने देवान् इह आ वह जज्ञानः
वृक्तऽबर्हिषे असि होता नः ईड्यः ॥३॥ तान् उशतः वि बोधय
यत् अग्ने यासि दूत्यं देवैः आ सत्सि बर्हिषि ॥४॥ घृतऽआहवन
दीदिऽवः प्रति स्म रिषतः दह अग्ने त्वं रक्षस्विनः ॥५॥ अग्निना
अग्निः सं इध्यते कविः गृहऽपतिः युवा हव्यऽवाट् जुहुऽआ-

स्यः ॥ ६ ॥ २२ ॥ कविं अग्निं उप स्तुहि सत्यऽधर्माणं अध्वरे देवं अमीवऽचातनं ॥ ७ ॥ यः त्वां अग्ने हविःऽपतिः दूतं देव सपर्यति तस्य स्म प्रऽअविता भव ॥ ८ ॥ यः अग्निं देवऽवीतये हविष्मान् आऽविवासति तस्मै पावक मृळय ॥ ९ ॥ सः नः पावक दीदिऽवः अग्ने देवान् इह आ वह उप यज्ञं हविः च नः ॥ १० ॥ सः नः स्तवानः आ भर गायत्रेण नवीयसा रयिं वीरऽवतीं इषं ॥ ११ ॥ अग्ने शुक्रेण शोचिषा विश्वाभिः देवहूतिऽभिः इमं स्तोमं जुषस्व नः ॥ १२ ॥ २३ ॥

॥ १३ ॥ सुऽसमिद्धः नः आ वह देवान् अग्ने हविष्मते होतः पावक यक्षि च ॥ १ ॥ मधुऽमंतं तनूऽनपात् यज्ञं देवेषु नः कवे अद्य कृणुहि वीतये ॥ २ ॥ नराशंसं इह प्रियं अस्मिन् यज्ञे उप ह्वये मधुऽजिह्वं हविःऽकृतं ॥ ३ ॥ अग्ने सुखऽतमे रथे देवान् ईळितः आ वह असि होता मनुःऽहितः ॥ ४ ॥ स्तृणीत बर्हिः आनुषक् घृतऽपृष्ठं मनीषिणः यत्र अमृतस्य चक्षणं ॥ ५ ॥ वि श्रयंतां ऋतऽवृधः द्वारः देवीः असश्चतः अद्य नूनं च यष्टवे ॥ ६ ॥ २४ ॥ नक्तोषसा सुऽपेशसा अस्मिन् यज्ञे उप ह्वये इदं नः बर्हिः आऽसदे ॥ ७ ॥ ता सुऽजिह्वौ उप ह्वये होतारा दैव्या कवी यज्ञं नः यक्षतां इमं ॥ ८ ॥ इळा सरस्वती मही तिस्रः देवीः मयःऽभुवः बर्हिः सीदंतु अस्रिधः ॥ ९ ॥ इह त्वष्टारं अग्रियं विश्वऽरूपं उप ह्वये अस्माकं अस्तु केवलः ॥ १० ॥ अव सृज वनस्पते देव देवेभ्यः हविः प्र दातुः अस्तु चेतनं ॥ ११ ॥ स्वाहा यज्ञं कृणोतन इंद्राय यज्वनः गृहे तत्र देवान् उप ह्वये ॥ १२ ॥ २५ ॥

॥१४॥ आ एभिः अग्ने दुवः गिरः विश्वेभिः सोमऽपीतये देवेभिः याहि यक्षि च ॥१॥ आ त्वा कण्वाः अहूषत गृणंति विप्र ते धियः देवेभिः अग्ने आ गहि ॥२॥ इंद्रवायू बृहस्पतिं मित्रा अग्निं पूषणं भगं आदित्यान् मारुतं गणं ॥३॥ प्र वः भ्रियंते इंदवः मत्सराः मादयिष्णवः द्रप्साः मध्वः चमूऽसदः ॥४॥ ईळते त्वां अवस्यवः कण्वासः वृक्तऽबर्हिषः हविष्मंतः अरंऽकृतः ॥५॥ घृतऽपृष्ठाः मनःऽयुजः ये त्वा वहंति वह्नयः आ देवान् सोमऽपीतये ॥६॥२६॥ तान् यजत्रान् ऋतऽवृधः अग्ने पत्नीऽवतः कृधि मध्वः सुऽजिह्व पायय ॥७॥ ये यजत्राः ये ईड्याः ते ते पिबंतु जिह्वया मधोः अग्ने वषट्ऽकृति ॥८॥ आकीं सूर्यस्य रोचनात् विश्वान् देवान् उषःऽबुधः विप्रः होता इह वक्षति ॥९॥ विश्वेभिः सोम्यं मधु अग्ने इंद्रेण वायुना पिब मित्रस्य धामऽभिः ॥१०॥ त्वं होता मनुःऽहितः अग्ने यज्ञेषु सीदसि सः इमं नः अध्वरं यज ॥११॥ युक्ष्व हि अरुषीः रथे हरितः देव रोहितः ताभिः देवान् इह आ वह ॥१२॥२७॥

॥१५॥ इंद्र सोमं पिब ऋतुना आ त्वा विशंतु इंदवः मत्सरासः तत्ऽओकसः ॥१॥ मरुतः पिबत ऋतुना पोत्रात् यज्ञं पुनीतन यूयं हि स्थ सुऽदानवः ॥२॥ अभि यज्ञं गृणीहि नः ग्रावः नेष्टः पिब ऋतुना त्वं हि रत्नऽधाः असि ॥३॥ अग्ने देवान् इह आ वह सादय योनिषु त्रिषु परि भूष पिब ऋतुना ॥४॥ ब्राह्मणात् इंद्र राधसः पिब सोमं ऋतून् अनु तव इत् हि सख्यं अस्तृतं ॥५॥ युवं दक्षं धृतऽव्रता मित्रावरुणा दुःऽदभं ऋतुना यज्ञं आशाथे ॥६॥२८॥ द्रविणःऽदाः द्रविणसः

ग्रावऽहस्तासः अध्वरे यज्ञेषु देवं ईळते ॥ ७ ॥ द्रविणःऽदाः ददातु नः वसूनि यानि शृण्विरे देवेषु ता वनामहे ॥ ८ ॥ द्रविणःऽदाः पिपीषति जुहोत प्र च तिष्ठत नेष्ट्रात् ऋतुऽभिः इष्यत ॥ ९ ॥ यत् त्वा तुरीयं ऋतुऽभिः द्रविणःऽदः यजामहे अध स्म नः ददिः भव ॥ १० ॥ अश्विना पिबतं मधु दीद्ग्निऽअग्नी० शुचिऽव्रता ऋतुना यज्ञऽवाहसा ॥ ११ ॥ गार्हऽपत्येन संत्य ऋतुना यज्ञऽनीः असि देवान् देवऽयते यज ॥ १२ ॥ २९ ॥

॥ १६ ॥ आ त्वा वहंतु हरयः वृषणं सोमऽपीतये इंद्र त्वा सूरऽचक्षसः ॥ १ ॥ इमाः धानाः घृतऽस्नुवः हरी इह उप वक्षतः इंद्रं सुखऽतमे रथे ॥ २ ॥ इंद्रं प्रातः हवामहे इंद्रं प्रऽयति अध्वरे इंद्रं सोमस्य पीतये ॥ ३ ॥ उप नः सुतं आ गहि हरिऽभिः इंद्र केशिऽभिः सुते हि त्वा हवामहे ॥ ४ ॥ सः इमं नः स्तोमं आ गहि उप इदं सवनं सुतं गौरः न तृषितः पिब ॥ ५ ॥ ३० ॥ इमे सोमासः इंदवः सुतासः अधि बर्हिषि तान् इंद्र सहसे पिब ॥ ६ ॥ अयं ते स्तोमः अग्रियः हृदिऽस्पृक् अस्तु शम्ऽतमः अथ सोमं सुतं पिब ॥ ७ ॥ विश्वं इत् सवनं सुतं इंद्रः मदाय गच्छति वृत्रऽहा सोमऽपीतये ॥ ८ ॥ सः इमं नः कामं आ पृण गोभिः अश्वैः शतऽक्रतो० स्तवाम त्वा सुऽआध्यः ॥ ९ ॥ ३१ ॥

॥ १७ ॥ इंद्रावरुणयोः अहं संऽराजोः अवः आ वृणे ता नः मृळातः ईदृशे ॥ १ ॥ गंतारा हि स्थः अवसे हवं विप्रस्य माऽवतः धर्तारा चर्षणीनां ॥ २ ॥ अनुऽकामं तर्पयेथां इंद्रावरुणा रायः आ ता वां नेदिष्ठं ईमहे ॥ ३ ॥ युवाकु हि शचीनां युवाकु

सुऽमतीनां भूयाम वाजऽदाव्नां ॥४॥ इंद्रः सहस्रऽदाव्नां वरुणः शंस्यानां क्रतुः भवति उक्थ्यः ॥५॥३२॥ तयोः इत् अवसा वयं सनेम नि च धीमहि स्यात् उत प्रऽरेचनं ॥६॥ इंद्रावरुणा वां अहं हुवे चित्राय राधसे अस्मान् सु जिग्युषः कृतं ॥७॥ इंद्रावरुणा नु नु वां सिसासंतीषु धीषु आ अस्मभ्यं शर्म यच्छतं ॥८॥ प्र वां अश्नोतु सुऽस्तुतिः इंद्रावरुणा यां हुवे यां ऋधाथे सधऽस्तुतिं ॥९॥३३॥४॥

॥१८॥ सोमानं स्वरणं कृणुहि ब्रह्मणः पते कक्षीवंतं यः औशिजः ॥१॥ यः रेवान् यः अमीवऽहा वसुऽवित् पुष्टिऽवर्धनः सः नः सिसक्तु यः तुरः ॥२॥ मा नः शंसः अररुषः धूर्तिः प्रणक् मर्त्यस्य रक्ष नः ब्रह्मणः पते ॥३॥ सः घ वीरः न रिष्यति यं इंद्रः ब्रह्मणः पतिः सोमः हिनोति मर्त्यं ॥४॥ त्वं तं ब्रह्मणः पते सोमः इंद्रः च मर्त्यं दक्षिणा पातु अंहसः ॥५॥३४॥ सदसः पतिं अद्भुतं प्रियं इंद्रस्य काम्यं सनिं मेधां अयासिषं ॥६॥ यस्मात् ऋते न सिध्यति यज्ञः विपःऽचितः चन सः धीनां योगं इन्वति ॥७॥ आत् ऋध्नोति हविःऽकृतिं प्रांचं कृणोति अध्वरं होत्रा देवेषु गच्छति ॥८॥ नराशंसं सुऽधृष्टमं अपश्यं सप्रथःऽतमं दिवः न सद्मऽमखसं ॥९॥३५॥

॥१९॥ प्रति त्यं चारुं अध्वरं गोऽपीथाय प्र हूयसे मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥१॥ नहि देवः न मर्त्यः महः तव क्रतुं परः मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥२॥ ये महः रजसः विदुः विश्वे देवासः अद्रुहः मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥३॥ ये उग्राः अर्कं

आनृचुः अनाधृष्टासः ओजसा मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥४॥ ये शुभ्राः घोरऽवर्पसः सुऽक्षत्रासः रिशादसः मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥५॥३६॥ ये नाकस्य अधि रोचने दिवि देवासः आसते मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥६॥ ये ईंखयंति पर्वतान् तिरः समुद्रं अर्णवं मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥७॥ आ ये तन्वंति रश्मिऽभिः तिरः समुद्रं ओजसा मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥८॥ अभि त्वा पूर्वऽपीतये सृजामि सोम्यं मधु मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥९॥३७॥१॥

॥२०॥ अयं देवाय जन्मने स्तोमः विप्रेभिः आसया अकारि रत्नऽधातमः ॥१॥ ये इंद्राय वचःऽयुजा ततक्षुः मनसा हरी शमीभिः यज्ञं आशत ॥२॥ तक्षन् नासत्याभ्यां परिऽज्मानं सुऽखं रथं तक्षन् धेनुं सबःऽदुघां ॥३॥ युवाना पितरा पुनः सत्यऽमंत्राः ऋजुऽयवः ऋभवः विष्टी अक्रत ॥४॥ सं वः मदासः अग्मत इंद्रेण च मरुत्वंता आदित्येभिः च राजऽभिः ॥५॥१॥ उत त्यं चमसं नवं त्वष्टुः देवस्य निःऽकृतं अकर्त चतुरः पुनः ॥६॥ ते नः रत्नानि धत्तन त्रिः आ साप्तानि सुन्वते एकंऽएकं सुशस्तिऽभिः ॥७॥ अधारयंत वह्नयः अभजंत सुऽकृत्यया भागं देवेषु यज्ञियं ॥८॥२॥

॥२१॥ इह इंद्राग्नी उप ह्वये तयोः इत् स्तोमं उश्मसि ता सोमं सोमऽपातमा ॥१॥ ता यज्ञेषु प्र शंसत इंद्राग्नी शुंभत नरः ता गायत्रेषु गायत ॥२॥ ता मित्रस्य प्रऽशस्तये इंद्राग्नी ता हुवामहे सोमऽपा सोमऽपीतये ॥३॥ उग्रा संता हुवामहे उप इदं सवनं सुतं इंद्राग्नी आ इह गच्छतां ॥४॥ ता महांता

सदस्पती इंद्राग्नी रक्षः उब्जतं अप्रजाः संतु अत्रिणः ॥५॥ तेन सत्येन जागृतं अधि प्रऽचेतुने पदे इंद्राग्नी शर्म यच्छतं ॥६॥३॥

॥२२॥ प्रातःऽयुजा वि बोधय अश्विनौ आ इह गच्छतां अस्य सोमस्य पीतये ॥१॥ या सुऽरथा रथिऽतमा उभा देवा दिविऽस्पृशा अश्विना ता हवामहे ॥२॥ या वां कशा मधुऽमती अश्विना सूनृताऽवती तया यज्ञं मिमिक्षतं ॥३॥ नहि वां अस्ति दूरके यत्र रथेन गच्छथः अश्विना सोमिनः गृहं ॥४॥ हिरण्यऽपाणिं ऊतये सवितारं उप ह्वये सः चेत्ता देवता पदं ॥५॥४॥ अपां नपातं अवसे सवितारं उप स्तुहि तस्य व्रतानि उश्मसि ॥६॥ विऽभक्तारं हवामहे वसोः चित्रस्य राधसः सवितारं नृऽचक्षसं ॥७॥ सखायः आ नि सीदत सविता स्तोम्यः नु नः दाता राधांसि शुंभति ॥८॥ अग्ने पत्नीः इह आ वह देवानां उशतीः उप त्वष्टारं सोमऽपीतये ॥९॥ आ ग्नाः अग्ने इह अवसे होत्रां यविष्ठ भारतीं वरूत्रीं धिषणां वह ॥१०॥५॥ अभि नः देवीः अवसा महः शर्मणा नृऽपत्नीः अच्छिन्नऽपत्राः सचंतां ॥११॥ इह इंद्राणीं उप ह्वये वरुणानीं स्वस्तये अग्नायीं सोमऽपीतये ॥१२॥ मही द्यौः पृथिवी च नः इमं यज्ञं मिमिक्षतां पिपृतां नः भरीमऽभिः ॥१३॥ तयोः इत् घृतऽवत् पयः विप्राः रिहंति धीतिऽभिः गंधर्वस्य ध्रुवे पदे ॥१४॥ स्योना पृथिवि भव अनृक्षरा निऽवेशनी यच्छ नः शर्म सऽप्रथः ॥१५॥६॥ अतः देवाः अवंतु नः यतः विष्णुः विऽचक्रमे पृथिव्याः सप्त धामऽभिः ॥१६॥ इदं विष्णुः वि चक्रमे त्रेधा नि दधे पदं संऽऊळ्हं अस्य पांसुरे ॥१७॥ त्रीणि पदा वि चक्रमे

विष्णुः गोपाः अदाभ्यः अतः धर्माणि धारयन् ॥१८॥ विष्णोः कर्माणि पश्यत यतः व्रतानि पस्पशे इंद्रस्य युज्यः सखा ॥१९॥ तत् विष्णोः परमं पदं सदा पश्यंति सूरयः दिविऽइव चक्षुः आऽततं ॥२०॥ तत् विप्रासः विपन्यवः जागृऽवांसः सं इंधते विष्णोः यत् परमं पदं ॥२१॥७॥

॥२३॥ तीव्राः सोमासः आ गहि आशीःऽवंतः सुताः इमे वायो इति तान् प्रऽस्थितान् पिब ॥१॥ उभा देवा दिविऽस्पृशा इंद्रवायू इति हवामहे अस्य सोमस्य पीतये ॥२॥ इंद्रवायू इति मनःऽजुवा विप्राः हवंते ऊतये सहस्रऽअक्षा धियः पती इति ॥३॥ मित्रं वयं हवामहे वरुणं सोमऽपीतये जज्ञाना पूतऽदक्षसा ॥४॥ ऋतेन यौ ऋतऽवृधौ ऋतस्य ज्योतिषः पती इति ता मित्रावरुणा हुवे ॥५॥८॥ वरुणः प्रऽअविता भुवत् मित्रः विश्वाभिः ऊतिऽभिः करतां नः सुऽराधसः ॥६॥ मरुत्वंतं हवामहे इंद्रं आ सोमऽपीतये सऽजूः गणेन तृंपतु ॥७॥ इंद्रऽज्येष्ठाः मरुत्ऽगणाः देवासः पूषऽरातयः विश्वे मम श्रुत हवं ॥८॥ हत वृत्रं सुऽदानवः इंद्रेण सहसा युजा मा नः दुःशंसः ईशत ॥९॥ विश्वान् देवान् हवामहे मरुतः सोमऽपीतये उग्राः हि पृश्निऽमातरः ॥१०॥९॥ जयतांऽइव तन्यतुः मरुतां एति धृष्णुऽया यत् शुभं याथन नरः ॥११॥ हस्कारात् विऽद्युतः परि अतः जाताः अवंतु नः मरुतः मृळयंतु नः ॥१२॥ आ पूषन् चित्रऽबर्हिषं आघृणे धरुणं दिवः आ अज नष्टं यथा पशुं ॥१३॥ पूषा राजानं आघृणिः अपऽगूळ्हं गुहा हितं अविंदत् चित्रऽबर्हिषं ॥१४॥ उतो इति सः मह्यं इंदुऽभिः षट् युक्तान् अनुऽसे-

सिंधत् गोभिः यवं न चर्कृषत् ॥१५॥१०॥ अंबयः यंति अध्वऽभिः जामयः अध्वरिऽयतां पृंचतीः मधुना पयः ॥१६॥ अमूः याः उप सूर्ये याभिः वा सूर्यः सह ताः नः हिन्वंतु अध्वरं ॥१७॥ अपः देवीः उप ह्वये यत्र गावः पिबंति नः सिंधुऽभ्यः कर्त्वं हविः ॥१८॥ अप्ऽसु अंतः अमृतं अप्ऽसु भेषजं अपां उत प्रऽशस्तये देवाः भवत वाजिनः ॥१९॥ अप्ऽसु मे सोमः अब्रवीत् अंतः विश्वानि भेषजा अग्निं च विश्वऽशंभुवं आपः च विश्वऽभेषजीः ॥२०॥११॥ आपः पृणीत भेषजं वरूथं तन्वे मम ज्योक् च सूर्यं दृशे ॥२१॥ इदं आपः प्र वहत यत् किं च दुःऽइतं मयि यत् वा अहं अभिऽदुद्रोह यत् वा शेपे उत अनृतं ॥२२॥ आपः अद्य अनु अचारिषं रसेन सं अगस्महि पयस्वान् अग्ने आ गहि तं मा सं सृज वर्चसा ॥२३॥ सं मा अग्ने वर्चसा सृज सं प्रऽजया सं आयुषा विद्युः मे अस्य देवाः इंद्रः विद्यात् सह ऋषिऽभिः ॥२४॥१२॥५॥

॥२४॥ कस्य नूनं कतमस्य अमृतानां मनामहे चारु देवस्य नाम कः नः मह्यै अदितये पुनः दात् पितरं च दृशेयं मातरं च ॥१॥ अग्नेः वयं प्रथमस्य अमृतानां मनामहे चारु देवस्य नाम सः नः मह्यै अदितये पुनः दात् पितरं च दृशेयं मातरं च ॥२॥ अभि त्वा देव सवितः ईशानं वार्याणां सदा अवन् भागं ईमहे ॥३॥ यः चित् हि ते इत्था भगः शशमानः पुरा निदः अद्वेषः हस्तयोः दधे ॥४॥ भगऽभक्तस्य ते वयं उत् अशेम तव अवसा मूर्धानं रायः आऽरभे ॥५॥१३॥ नहि ते क्षत्रं न सहः न मन्युं वयः चन अमी पतयंतः आपुः न इमाः आपः

अनिऽमिषं चरंतीः न ये वातंस्य प्रऽमिनंति अभ्वं ॥ ६॥ अबुध्ने
राजा वरुणः वनस्य ऊर्ध्वं स्तूपं ददते पूतऽदक्षः नीचीनाः स्युः
उपरि बुध्नः एषां अस्मे अंतः निऽहिताः केतवः स्युः॰ ॥ ७॥ उरुं
हि राजा वरुणः चकार सूर्याय पंथां अनुऽएतवै ऊं अपदे पा-
दा प्रतिऽधातवे अकः उत अपऽवक्ता हृदयऽविधः चित् ॥ ८॥
शतं ते राजन् भिषजः सहस्रं उर्वी गभीरा सुऽमतिः ते अस्तु
बाधस्व दूरे निःऽऋतिं पराचैः कृतं चित् एनः प्र मुमुग्धि
अस्मत् ॥ ९॥ अमी ये ऋक्षाः निऽहितासः उच्चा नक्तं ददृश्रे
कुहं चित् दिवा ईयुः अदब्धानि वरुणस्य व्रतानि विऽचाकशत्
चंद्रमाः नक्तं एति ॥ १०॥ १४॥ तत् त्वा यामि ब्रह्मणा वंदमानः
तत् आ शास्ते यजमानः हविःऽभिः अहेळमानः वरुण इह
बोधि उरुऽशंस मा नः आयुः प्र मोषीः ॥ ११॥ तत् इत् नक्तं तत्
दिवा मह्यं आहुः तत् अयं केतः हृदः आ वि चष्टे शुनःशेपः यं
अह्वत् गृभीतः सः अस्मान् राजा वरुणः मुमोक्तु ॥ १२॥ शुनः-
शेपः हि अह्वत् गृभीतः त्रिषु आदित्यं द्रुपदेषु बद्धः अव एनं
राजा वरुणः ससृज्यात् विद्वान् अदब्धः वि मुमोक्तु पा-
शान् ॥ १३॥ अव ते हेळः वरुण नमःऽभिः अव यज्ञेभिः ईमहे
हविःऽभिः क्षयन् अस्मभ्यं असुर प्रऽचेतः॰ राजन् एनांसि
शिश्रथः कृतानि ॥ १४॥ उत् उत्ऽतमं वरुण पाशं अस्मत् अव
अधमं वि मध्यमं श्रथय अथ वयं आदित्य व्रते तव अनागसः
अदितये स्याम ॥ १५॥ १५॥

॥ २५॥ यत् चित् हि ते विशः यथा प्र देव वरुण व्रतं मिनी-
मसि द्यविऽद्यवि ॥ १॥ मा नः वधाय हत्नवे जिहीळानस्य

रीरधः मा हृणानस्य मन्यवे ॥२॥ वि मृळीकाय ते मनः रथीः
अश्वं न संऽदितं गीःऽभिः वरुण सीमहि ॥३॥ परा हि मे
विऽमन्यवः पतंति वस्यःऽइष्टये वयः न वसतीः उप ॥४॥ कदा
क्षत्रऽश्रियं नरं आ वरुणं करामहे मृळीकाय उरुऽचक्षसं
॥५॥१६॥ तत् इत् समानं आशाते वेनंता न प्र युच्छतः
धृतऽव्रताय दाशुषे ॥६॥ वेद यः वीनां पदं अंतरिक्षेण पततां
वेद नावः समुद्रियः ॥७॥ वेद मासः धृतऽव्रतः द्वादश प्रजाऽवतः
वेद यः उपऽजायते ॥८॥ वेद वातस्य वर्तनिं उरोः ऋष्वस्य
बृहतः वेद ये अधिऽआसते ॥९॥ नि ससाद धृतऽव्रतः वरुणः
पस्त्यासु आ साम्ऽराज्याय सुऽक्रतुः ॥१०॥१७॥ अतः विश्वानि
अद्भुता चिकित्वान् अभि पश्यति कृतानि या च कर्त्वा ॥११॥
सः नः विश्वाहा सुऽक्रतुः आदित्यः सुऽपथा करत् प्र नः आयूंषि
तारिषत् ॥१२॥ बिभ्रत् द्रापिं हिरण्ययं वरुणः वस्त निःऽनिजं
परि स्पशः नि सेदिरे ॥१३॥ न यं दिप्संति दिप्सवः न द्रुह्वाणः
जनानां न देवं अभिऽमातयः ॥१४॥ उत यः मानुषेषु आ यशः
चक्रे असामि आ अस्माकं उदरेषु आ ॥१५॥१८॥ परा मे यंति
धीतयः गावः न गव्यूतीः अनु इच्छंतीः उरुऽचक्षसं ॥१६॥ सं
नु वोचावहै पुनः यतः मे मधु आऽभृतं होताऽइव क्षदसे
प्रियं ॥१७॥ दर्शं नु विश्वऽदर्शतं दर्शं रथं अधि क्षमि एताः जुषत
मे गिरः ॥१८॥ इमं मे वरुण श्रुधि हवं अद्य च मृळय त्वां
अवस्युः आ चके ॥१९॥ त्वं विश्वस्य मेधिर दिवः च ग्मः
च राजसि सः यामनि प्रति श्रुधि ॥२०॥ उत् उत्ऽतमं
मुमुग्धि नः वि पाशं मध्यमं चृत अव अधमानि जी-
वसे ॥२१॥१९॥

॥२६॥ वसिष्व हि मियेध्य वस्त्राणि ऊर्जां पते सः इमं नः अध्वरं यज ॥१॥ नि नः होता वरेण्यः सदा यविष्ठ मन्मऽभिः अग्ने दिवित्मता वचः ॥२॥ आ हि स्म सूनवे पिता आपिः यजति आपये सखा सख्ये वरेण्यः ॥३॥ आ नः बर्हिः रिशादसः वरुणः मित्रः अर्यमा सीदंतु मनुषः यथा ॥४॥ पूर्व्य होतः अस्य नः मंदस्व सख्यस्य च इमाः ऊं सु श्रुधि गिरः ॥५॥२०॥ यत् चित् हि शश्वता तना देवंऽदेवं यजामहे त्वे इत् हूयते हविः ॥६॥ प्रियः नः अस्तु विश्पतिः होता मंद्रः वरेण्यः प्रियाः सुऽअग्नयः वयं ॥७॥ सुऽअग्नयः हि वार्यं देवासः दधिरे च नः सुऽअग्नयः मनामहे ॥८॥ अथ नः उभयेषां अमृत मर्त्यानां मिथः संतु प्रऽशस्तयः ॥९॥ विश्वेभिः अग्ने अग्निऽभिः इमं यज्ञं इदं वचः चनः धाः सहसः यहो ॥१०॥२१॥

॥२७॥ अश्वं न त्वा वारऽवंतं वंदध्यै अग्निं नमःऽभिः संऽराजंतं अध्वराणां ॥१॥ सः घ नः सूनुः शवसा पृथुऽप्रगामा सुऽशेवः मीढ्वान् अस्माकं बभूयात् ॥२॥ सः नः दूरात् च आसात् च नि मर्त्यात् अघऽयोः पाहि सदं इत् विश्वऽआयुः ॥३॥ इमं ऊं सु त्वं अस्माकं सनिं गायत्रं नव्यांसं अग्ने देवेषु प्र वोचः ॥४॥ आ नः भज परमेषु आ वाजेषु मध्यमेषु शिक्ष वस्वः अंतमस्य ॥५॥२२॥ विऽभक्ता असि चित्रऽभानो इति सिंधोः ऊर्मौ उपाके आ सद्यः दाशुषे क्षरसि ॥६॥ यं अग्ने पृत्ऽसु मर्त्यं अवाः वाजेषु यं जुनाः सः यंता शश्वतीः इषः ॥७॥ नकिः अस्य सहंत्य परिऽएता कयस्य चित् वाजः अस्ति श्रवाय्यः ॥८॥ सः वाजं विश्वऽचर्षणिः अर्वत्ऽभिः अस्तु तरुता विप्रेभिः

अस्तु सनिता ॥ ९ ॥ जरांऽबोध तत् विविड्ढि विशेऽविंशे यज्ञियाय स्तोमं रुद्राय दृशीकं ॥ १० ॥ २३ ॥ सः नः महान् अनिऽमानः धूमऽकेतुः पुरुऽचंद्रः धिये वाजाय हिन्वतु ॥ ११ ॥ सः रेवान्ऽइव विश्पतिः दैव्यः केतुः शृणोतु नः उक्थैः अग्निः बृहत्ऽभानुः ॥ १२ ॥ नमः महत्ऽभ्यः नमः अर्भकेभ्यः नमः युवऽभ्यः नमः आशिनेभ्यः यजाम देवान् यदि शक्नवाम मा ज्यायसः शंसं आ वृक्षि देवाः ॥ १३ ॥ २४ ॥

॥ २८ ॥ यत्र ग्रावा पृथुऽबुध्नः ऊर्ध्वः भवति सोतवे उलूखलऽसुतानां अव इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥ १ ॥ यत्र द्वौऽइव जघना अधिऽसवन्या कृता उलूखलऽसुतानां अव इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥ २ ॥ यत्र नारी अपऽच्यवं उपऽच्यवं च शिक्षते उलूखलऽसुतानां अव इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥ ३ ॥ यत्र मंथां विऽबध्नते रश्मीन् यमितवैऽइव उलूखलऽसुतानां अव इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥ ४ ॥ यत् चित् हि त्वं गृहेऽगृहे उलूखलक युज्यसे इह द्युमत्ऽतमं वद जयतांऽइव दुंदुभिः ॥ ५ ॥ २५ ॥ उत स्म ते वनस्पते वातः वि वाति अग्रं इत् अथो इंद्राय पातवे सुनु सोमं उलूखल ॥ ६ ॥ आऽयजी॰ वाजऽसातमा ता हि उच्चा विऽजर्भृतः हरीऽइव॰ अंधांसि बप्सता ॥ ७ ॥ ता नः अद्य वनस्पती ऋष्वौ ऋष्वेभिः सोतृऽभिः इंद्राय मधुऽमत् सुतं ॥ ८ ॥ उत् शिष्टं चम्वोः भर सोमं पवित्रे आ सृज नि धेहि गोः अधि त्वचि ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥ २९ ॥ यत् चित् हि सत्य सोमऽपाः अनाशस्ताःऽइव स्मसि आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥ १ ॥

शिप्रिन् वाजानां पते शचीऽवः तव दंसना आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥२॥ नि स्वापय मिथुऽदृशा सस्तां अबुध्यमाने आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥३॥ ससंतु त्याः अरातयः बोधंतु शूर रातयः आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥४॥ सं इंद्र गर्दभं मृण नुवंतं पापया अमुया आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥५॥ पताति कुंडृणाच्या दूरं वातः वनात् अधि आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥६॥ सर्वं परिऽक्रोशं जहि जंभय कृकदाश्वं आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥७॥२७॥

॥३०॥ आ वः इंद्रं क्रिविं यथा वाजऽयंतः शतऽक्रतुं मंहिष्ठं सिंचे इंदुऽभिः ॥१॥ शतं वा यः शुचीनां सहस्रं वा संऽआशिरां आ इत् ऊं इति निम्नं न रीयते ॥२॥ सं यत् मदाय शुष्मिणे एना हि अस्य उदरे समुद्रः न व्यचः दधे ॥३॥ अयं ऊं इति ते सं अतसि कपोतःऽइव गर्भऽधिं वचः तत् चित् नः ओहसे ॥४॥ स्तोत्रं राधानां पते गिर्वाहः वीर यस्य ते विऽभूतिः अस्तु सूनृता ॥५॥२८॥ ऊर्ध्वः तिष्ठ नः ऊतये अस्मिन् वाजे शतऽक्रतो इति सं अन्येषु ब्रवावहै ॥६॥ योगेऽयोगे तवःऽतरं वाजेऽवाजे हवामहे सखायः इंद्रं ऊतये ॥७॥ आ घ गमत् यदि श्रवत् सहस्रिणीभिः ऊतिऽभिः वाजेभिः उप नः हवं ॥८॥ अनु प्रत्नस्य ओकसः हुवे तुविऽप्रतिं नरं यं ते पूर्वं पिता हुवे ॥९॥ तं त्वा वयं विश्वऽवार आ शास्महे पुरुऽहूत सखे वसो इति जरि-

तृऽभ्यः ॥ १० ॥ २९ ॥ अस्माकं शिप्रिणीनां सोमऽपाः सो-
मऽपाव्नां सखे वज्रिन् सखीनां ॥ ११ ॥ तथा तत् अस्तु सो-
मऽपाः सखे वज्रिन् तथा कृणु यथा ते उश्मसि इष्टये ॥ १२ ॥
रेवतीः नः सधऽमादे इंद्रे संतु तुविऽवाजाः क्षुऽमंतः याभिः
मदेम ॥ १३ ॥ आ घ त्वाऽवान् त्मना आप्तः स्तोतृऽभ्यः धृष्णो
इयानः ऋणोः अक्षं न चक्र्योः ॥ १४ ॥ आ यत् दुवः शतऽक्रतो
आ कामं जरितॄणां ऋणोः अक्षं न शचीभिः ॥ १५ ॥ ३० ॥ शश्वत्
इंद्रः पोप्रुथत्ऽभिः जिगाय नानदत्ऽभिः शाश्वसत्ऽभिः धना-
नि सः नः हिरण्यऽरथं दंसनाऽवान् सः नः सनिता सनये सः
नः अदात् ॥ १६ ॥ आ अश्विनौ अश्वऽवत्या इषा यातं शवीरया
गोऽमत् दस्रा हिरण्यऽवत् ॥ १७ ॥ समानऽयोजनः हि वां
रथः दस्रौ अमर्त्यः समुद्रे अश्विना ईयते ॥ १८ ॥ नि अघ्न्यस्य
मूर्धनि चक्रं रथस्य येमथुः परि द्यां अन्यत् ईयते ॥ १९ ॥ कः ते
उषः कधऽप्रिये भुजे मर्तः अमर्त्ये कं नक्षसे विभाऽवरि ॥ २० ॥
वयं हि ते अमन्महि आ अंतात् आ पराकात् अश्वे न चित्रे
अरुषि ॥ २१ ॥ त्वं त्येभिः आ गहि वाजेभिः दुहितः दिवः अस्मे
रयिं नि धारय ॥ २२ ॥ ३१ ॥ ६ ॥

॥ ३१ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः अंगिराः ऋषिः देवः देवानां अभवः
शिवः सखा तव व्रते कवयः विद्मनाऽअपसः अजायंत मरुतः
भ्राजत्ऽऋष्टयः ॥ १ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः अंगिरःऽतमः कविः
देवानां परि भूषसि व्रतं विऽभुः विश्वस्मै भुवनाय मेधिरः
द्विऽमाता शयुः कतिधा चित् आयवे ॥ २ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः मा-
तरिश्वने आविः भव सुक्रतुऽया विवस्वते अरेजेतां रोदसी

होतृऽवूर्यें असंघ्नोः भारं अयजः महः वसो ॥३॥ त्वं अग्ने मनवे
द्यां अवाशयः पुरूरवसे सुऽकृते सुकृतऽतरः श्वात्रेण यत् पित्रोः
मुच्यसे परि आ त्वा पूर्वं अनयन् आ अपरं पुनः ॥४॥ त्वं अग्ने
वृषभः पुष्टिऽवर्धनः उद्यतऽस्रुचे भवसि श्रवाय्यः यः आऽहुतिं
परि वेद वषट्ऽकृतिं एकऽआयुः अग्रे विशः आऽविवा-
ससि ॥५॥३२॥ त्वं अग्ने वृजिनऽवर्तनिं नरं सक्मन् पिपर्षि
विदथे विऽचर्षणे यः शूरऽसाता परिऽतक्म्ये धने दभ्रेभिः
चित् संऽऋता हंसि भूयसः ॥६॥ त्वं तं अग्ने अमृतऽत्वे उत्ऽतमे
मर्तं दधासि श्रवसे दिवेऽदिवे यः ततृषाणः उभयाय जन्मने
मयः कृणोषि प्रयः आ च सूरये ॥७॥ त्वं नः अग्ने सनये धनानां
यशसं कारुं कृणुहि स्तवानः ऋध्याम कर्म अपसा नवेन देवैः
द्यावापृथिवी प्र अवतं नः ॥८॥ त्वं नः अग्ने पित्रोः उपऽस्थे
आ देवः देवेषु अनवद्य जागृविः तनूऽकृत् बोधि प्रऽमतिः च
कारवे त्वं कल्याण वसु विश्वं आ ऊपिषे ॥९॥ त्वं अग्ने प्रऽमतिः
त्वं पिता असि नः त्वं वयःऽकृत् तव जामयः वयं सं त्वा रायः
शतिनः सं सहस्रिणः सुऽवीरं यंति व्रतऽपां अदाभ्य ॥१०॥३३॥
त्वां अग्ने प्रथमं आयुं आयवे देवाः अकृण्वन् नहुषस्य विश्पतिं
इळां अकृण्वन् मनुषस्य शासनीं पितुः यत् पुत्रः ममकस्य जा-
यते ॥११॥ त्वं नः अग्ने तव देव पायुऽभिः मघोनः रक्ष तन्वः च
वंद्य त्राता तोकस्य तनये गवां असि अनिऽमेषं रक्षमाणः
तव व्रते ॥१२॥ त्वं अग्ने यज्यवे पायुः अंतरः अनिषंगाय च-
तुःऽअक्षः इध्यसे यः रातऽहव्यः अवृकाय धायसे कीरेः चित्
मंत्रं मनसा वनोषि तं ॥१३॥ त्वं अग्ने उरुऽशंसाय वाघते
स्पार्हं यत् रेक्णः परमं वनोषि तत् आध्रस्य चित् प्रऽमतिः

उच्यसे पिता प्र पाकं शास्सि प्र दिशः विदुःऽतरः ॥ १४ ॥ त्वं अग्ने प्रयतऽदक्षिणं नरं वर्मऽइव स्यूतं परि पासि विश्वतः स्वादुऽक्षद्मा यः वसतौ स्योनऽकृत् जीवऽयाजं यजते सः उपऽमा दिवः ॥ १५ ॥ ३४ ॥ इमां अग्ने शरणिं मीमृषः नः इमं अध्वानं यं अगाम दूरात् आपिः पिता प्रऽमतिः सोम्यानां भृमिः असि ऋषिऽकृत् मर्त्यानां ॥ १६ ॥ मनुष्वत् अग्ने अंगिरस्वत् अंगिरः ययातिऽवत् सदने पूर्वऽवत् शुचे अच्छ याहि आ वह दैव्यं जनं आ सादय बर्हिषि यक्षि च प्रियं ॥ १७ ॥ एतेन अग्ने ब्रह्मणा ववृधस्व शक्ती वा यत् ते चकृम विदा वा उत प्र नेषि अभि वस्यः अस्मान् सं नः सृज सुऽमत्या वाजऽवत्या ॥ १८ ॥ ३५ ॥

॥ ३२ ॥ इंद्रस्य नु वीर्याणि प्र वोचं यानि चकार प्रथमानि वज्री अहन् अहिं अनु अपः ततर्द प्र वक्षणाः अभिनत् पर्वतानां ॥ १ ॥ अहन् अहिं पर्वते शिश्रियाणं त्वष्टा अस्मै वज्रं स्वर्यं ततक्ष वाश्राःऽइव धेनवः स्यंदमानाः अंजः समुद्रं अव जग्मुः आपः ॥ २ ॥ वृषऽयमाणः अवृणीत सोमं त्रिऽकद्रुकेषु अपिबत् सुतस्य आ सायकं मघऽवा अदत्त वज्रं अहन् एनं प्रथमऽजां अहीनां ॥ ३ ॥ यत् इंद्र अहन् प्रथमऽजां अहीनां आत् मायिनां अमिनाः प्र उत मायाः आत् सूर्यं जनयन् द्यां उषसं तादीत्ना शत्रुं न किल विवित्से ॥ ४ ॥ अहन् वृत्रं वृत्रऽतरं विऽअंसं इंद्रः वज्रेण महता वधेन स्कंधांसिऽइव कुलिशेन विऽवृक्णा अहिः शयते उपऽपृक् पृथिव्याः ॥ ५ ॥ ३६ ॥ अयोद्धाऽइव दुःऽमदः आ हि जुह्वे महाऽवीरं तुविऽबाधं ऋजीषं न अतारीत्

अस्य संऽऋतिं वधानाँ सं रुजानाः पिपिषे इंद्रऽशत्रुः ॥ ६ ॥
अपात् अहस्तः अपृतन्यत् इंद्रं आ अस्य वज्रं अधि सानौ
जघान वृष्णः वध्रिः प्रतिऽमानं बुभूषन् पुरुऽचा वृत्रः अशयत्
विऽअस्तः ॥ ७ ॥ नदं न भिन्नं अमुया शयानं मनः रुहाणाः
अति यंति आपः याः चित् वृत्रः महिना परिऽअतिष्ठत् तासां
अहिः पत्सुतःऽशीः बभूव ॥ ८ ॥ नीचाऽवयाः अभवत् वृत्रऽपुत्रा
इंद्रः अस्याः अव वधः जभार उत्ऽतरा सूः अधरः पुत्रः आसीत्
दानुः शये सहऽवत्सा न धेनुः ॥ ९ ॥ अतिष्ठंतीनां अनिऽवेश-
नानां काष्ठानां मध्ये निऽहितं शरीरं वृत्रस्य निण्यं वि चरंति
आपः दीर्घं तमः आ अशयत् इंद्रऽशत्रुः ॥ १० ॥ ३७ ॥ दासऽपत्नीः
अहिऽगोपाः अतिष्ठन् निऽरुद्धाः आपः पणिनाऽइव गावः
अपां बिलं अपिऽहितं यत् आसीत् वृत्रं जघन्वान् अप तत्
ववार ॥ ११ ॥ अश्व्यः वारः अभवः तत् इंद्र सृके यत् त्वा प्रतिऽअ-
हन् देवः एकः अजयः गाः अजयः शूर सोमं अव असृजः सर्तवे
सप्त सिंधून् ॥ १२ ॥ न अस्मै विऽद्युत् न तन्यतुः सिसेध न यां
मिहं अकिरत् ह्रादुनिं च इंद्रः च यत् युयुधाते अहिः च उत
अपरीभ्यः मघऽवा वि जिग्ये ॥ १३ ॥ अहेः यातारं कं अपश्यः
इंद्र हृदि यत् ते जघ्नुषः भीः अगच्छत् नव च यत् नवतिं च
स्रवंतीः श्येनः न भीतः अतरः रजांसि ॥ १४ ॥ इंद्रः यातः
अवऽसितस्य राजा शमस्य च शृंगिणः वज्रऽबाहुः सः इत्
ऊं राजा क्षयति चर्षणीनां अरान् न नेमिः परि ता
बभूव ॥ १५ ॥ ३८ ॥ २ ॥

॥ ३३ ॥ आ इत अयाम उप गव्यंतः इंद्रं अस्माकं सु प्रऽमतिं
ववृधाति अनामृणः कुवित् आत् अस्य रायः गवां केतं परं

आऽवर्जते नः ॥१॥ उप इत् अहं धनऽदां अप्रतिऽइतं जुष्टां न
श्येनः वसतिं पतामि इंद्रं नमस्यन् उपऽमेभिः अर्कैः यः स्तो-
तृऽभ्यः हव्यः अस्ति यामन् ॥२॥ नि सर्वऽसेनः इषुऽधीन्
असक्त सं अर्यः गाः अजति यस्य वष्टि चोष्कूयमाणः इंद्र भूरि
वामं मा पणिः भूः अस्मत् अधि प्रऽवृद्ध ॥३॥ वधीः हि दस्युं
धनिनं घनेन एकः चरन् उपऽशाकेभिः इंद्र धनोः अधि विषु-
णक् ते वि आयन् अयज्वानः सनकाः प्रऽइतिं ईयुः ॥४॥ परा
चित् शीर्षा ववृजुः ते इंद्र अयज्वानः यज्वऽभिः स्पर्धमानाः प्र
यत् दिवः हरिऽवः स्थातः उग्र निः अव्रतान् अधमः रोद-
स्योः ॥५॥१॥ अयुयुत्सन् अनवद्यस्य सेनां अयातयंत क्षितयः
नवऽग्वाः वृषऽयुधः न वध्रयः निःऽअष्टाः प्रवत्ऽभिः इंद्रात्
चितयंतः आयन् ॥६॥ त्वं एतान् रुदतः जक्षतः च अयोधयः
रजसः इंद्र पारे अव अदहः दिवः आ दस्युं उच्चा प्र सुन्वतः स्तु-
वतः शंसं आवः ॥७॥ चक्राणासः परिऽनहं पृथिव्याः हिरण्येन
मणिना शुंभमानाः न हिन्वानासः तितिरुः ते इंद्रं परि स्पशः
अदधात् सूर्येण ॥८॥ परि यत् इंद्र रोदसी उभे अबुभोजीः
महिना विश्वतः सीं अमन्यमानान् अभि मन्यमानैः निः
ब्रह्मऽभिः अधमः दस्युं इंद्र ॥९॥ न ये दिवः पृथिव्याः अंतं आपुः
न मायाभिः धनऽदां परिऽअभूवन् युजं वज्रं वृषभः चक्रे इंद्रः
निः ज्योतिषा तमसः गाः अधुक्षत् ॥१०॥२॥ अनु स्वधां अक्ष-
रन् आपः अस्य अवर्धत मध्ये आ नाव्यानां सध्रीचीनेन मन-
सा तं इंद्रः ओजिष्ठेन हन्मना अहन् अभि द्यून् ॥११॥ नि
अविध्यत् इलीबिशस्य दृळ्हा वि शृंगिणं अभिनत् शुष्णं
इंद्रः यावत् तरः मघऽवन् यावत् ओजः वज्रेण शत्रुं अवधीः

पृतन्युं ॥१२॥ अभि सिध्मः अजिगात् अस्य शत्रून् वि तिग्मेन वृषभेण पुरः अभेत् सं वज्रेण असृजत् वृत्रं इंद्रः प्र स्वां मतिं अतिरत् शाशदानः ॥१३॥ आवः कुत्सं इंद्र यस्मिन् चाकन् प्र आवः युध्यंतं वृषभं दशऽद्युं शफऽच्युतः रेणुः नक्षत द्यां उत् श्वैत्रेयः नृऽसह्याय तस्थौ ॥१४॥ आवः शमं वृषभं तुग्र्यासु क्षेत्रऽजेषे मघऽवन् श्वित्र्यं गां ज्योक् चित् अत्र तस्थिऽवांसः अक्रन् शत्रुऽयतां अधरा वेदना अकः० ॥१५॥३॥

॥३४॥ त्रिः चित् नः अद्य भवतं नवेदसा विऽभुः वां यामः उत रातिः अश्विना युवोः हि यंत्रं हिम्याऽइव वाससः अभिऽआयंसेन्या भवतं मनीषिऽभिः ॥१॥ त्रयः पवयः मधुऽवाहने रथे सोमस्य वेनां अनु विश्वे इत् विदुः त्रयः स्कंभासः स्कभितासः आऽरभे त्रिः नक्तं याथः त्रिः ऊं अश्विना दिवा ॥२॥ समाने अहन् त्रिः अवद्यऽगोहना त्रिः अद्य यज्ञं मधुना मिमिक्षतं त्रिः वाजऽवतीः इषः अश्विना युवं दोषाः अस्मभ्यं उषसः च पिन्वतं ॥३॥ त्रिः वर्तिः यातं त्रिः अनुऽव्रते जने त्रिः सुप्रऽअव्ये त्रेधाऽइव शिक्षतं त्रिः नांद्यं वहतं अश्विना युवं त्रिः पृक्षः अस्मे अक्षराऽइव पिन्वतं ॥४॥ त्रिः नः रयिं वहतं अश्विना युवं त्रिः देवऽताता त्रिः उत अवतं धियः त्रिः सौभगऽत्वं त्रिः उत श्रवांसि नः त्रिऽस्थं वां सूरे दुहिता आ रुहत् रथं ॥५॥ त्रिः नः अश्विना दिव्यानि भेषजा त्रिः पार्थिवानि त्रिः ऊं दत्तं अत्ऽभ्यः ओमानं शंऽयोः ममकाय सूनवे त्रिऽधातु शर्म वहतं शुभः पती ॥६॥४॥ त्रिः नः अश्विना यजता दिवेऽदिवे परि त्रिऽधातु पृथिवीं अशायतं तिस्रः

नासत्या रथ्या पराऽवतः आत्माऽइव वातः स्वसराणि गच्छतं ॥७॥ त्रिः अश्विना सिंधुऽभिः सप्तमातृऽभिः त्रयः आऽहावाः त्रेधा हविः कृतं तिस्रः पृथिवीः उपरि प्रवा दिवः नाकं रक्षेथे इति द्युऽभिः अक्तुऽभिः हितं ॥८॥ क्व त्री चक्रा त्रिऽवृतः रथस्य क्व त्रयः वंधुरः ये सऽनीळाः कदा योगः वाजिनः रासभस्य येन यज्ञं नासत्या उपऽयाथः ॥९॥ आ नासत्या गच्छतं हूयते हविः मध्वः पिबतं मधुऽपेभिः आसऽभिः युवोः हि पूर्वं सविता उषसः रथं ऋताय चित्रं घृतऽवंतं इष्यति ॥१०॥ आ नासत्या त्रिऽभिः एकादशैः इह देवेभिः यातं मधुऽपेयं अश्विना प्र आयुः तारिष्टं निः रपांसि मृक्षतं सेधतं द्वेषः भवतं सचाऽभुवा ॥११॥ आ नः अश्विना त्रिऽवृता रथेन अर्वांचं रयिं वहतं सुऽवीरं शृण्वंता वां अवसे जोहवीमि वृधे च नः भवतं वाजऽसातौ ॥१२॥५॥

॥३५॥ ह्वयामि अग्निं प्रथमं स्वस्तये ह्वयामि मित्रावरुणौ इह अवसे ह्वयामि रात्रीं जगतः निऽवेशनीं ह्वयामि देवं सवितारं ऊतये ॥१॥ आ कृष्णेन रजसा वर्तमानः निऽवेशयन् अमृतं मर्त्यं च हिरण्ययेन सविता रथेन आ देवः याति भुवनानि पश्यन् ॥२॥ याति देवः प्रऽवता याति उत्ऽवता याति शुभ्राभ्यां यजतः हरिऽभ्यां आ देवः याति सविता पराऽवतः अप विश्वा दुःऽइता बाधमानः ॥३॥ अभिऽवृतं कृशनैः विश्वऽरूपं हिरण्यऽशम्यं यजतः बृहंतं आ अस्थात् रथं सविता चित्रऽभानुः कृष्णा रजांसि तविषीं दधानः ॥४॥ वि जनान् श्यावाः शितिऽपादः अख्यन् रथं हिरण्यऽप्रउगं वहंतः शश्वत्

विशः सवितुः दैव्यस्य उपऽस्थे विश्वा भुवनानि तस्थुः ॥५॥
तिस्रः द्यावः सवितुः द्वौ उपऽस्था एका यमस्य भुवने विराषाट्
आणिं न रथ्यं अमृता अधि तस्थुः इह ब्रवीतु यः ऊं इति तत् चि-
केतत् ॥६॥६॥ वि सुऽपर्णः अंतरिक्षाणि अख्यत् गभीरऽवेपाः
असुरः सुऽनीथः क्व इदानीं सूर्यः कः चिकेत कतमां द्यां रश्मिः
अस्य आ ततान ॥७॥ अष्टौ वि अख्यत् ककुभः पृथिव्याः त्री
धन्व योजना सप्त सिंधून् हिरण्यऽअक्षः सविता देवः आ
अगात् दधत् रत्ना दाशुषे वार्याणि ॥८॥ हिरण्यऽपाणिः
सविता विऽचर्षणिः उभे इति द्यावापृथिवी इति अंतः ईयते अप
अमीवां बाधते वेति सूर्यं अभि कृष्णेन रजसा द्यां ऋणो-
ति ॥९॥ हिरण्यऽहस्तः असुरः सुऽनीथः सुऽमृळीकः
स्वऽवान् यातु अर्वाङ् अपऽसेधन् रक्षसः यातुऽधानान्
अस्थात् देवः प्रतिऽदोषं गृणानः ॥१०॥ ये ते पंथाः सवितरिति
पूर्व्यासः अरेणवः सुऽकृताः अंतरिक्षे तेभिः नः अद्य पथिऽभिः
सुऽगेभिः रक्ष च नः अधि च ब्रूहि देव ॥११॥७॥७॥

॥३६॥ प्र वः यह्वं पुरूणां विशां देवऽयतीनां अग्निं
सुऽउक्तेभिः वचःऽभिः ईमहे यं सीं इत् अन्ये ईळते ॥१॥
जनासः अग्निं दधिरे सहःऽवृधं हविष्मंतः विधेम ते सः त्वं नः
अद्य सुऽमनाः इह अविता भव वाजेषु संत्य ॥२॥ प्र त्वा दूतं
वृणीमहे होतारं विश्वऽवेदसं महः ते सतः वि चरंति अर्चयः
दिवि स्पृशंति भानवः ॥३॥ देवासः त्वा वरुणः मित्रः अर्यमा सं
दूतं प्रत्नं इंधते विश्वं सः अग्ने जयति त्वया धनं यः ते ददाश
मर्त्यः ॥४॥ मंद्रः होता गृहऽपतिः अग्ने दूतः विशां असि त्वे इति

विश्वा सं॒ऽगता॑नि व्र॒ता ध्रु॒वा यानि॑ दे॒वाः अकृ॑ण्वत ॥५॥८॥ त्वे इत् अ॒ग्ने सु॒ऽभगे॑ यविष्ठ्य॒ विश्वं॑ आ हू॒यते॒ ह॒विः सः त्वं नः अ॒द्य सु॒ऽमनाः॑ उ॒त अ॒परं॑ यक्षि॑ दे॒वान् सु॒ऽवीर्या॑ ॥६॥ तं घ॒ ईं इ॒त्था न॒म॒स्विनः॑ उप॑ स्व॒ऽराजं॑ आस॒ते हो॒त्राभिः अ॒ग्निं मनु॑षः सं इ॒ध॒ते ति॒ति॒र्वांसः॑ अति॑ स्रिधः॑ ॥७॥ घ्नंतः॑ वृ॒त्रं अ॒तर॒न् रोद॑सी अ॒पः उ॒रु क्षया॑य च॒क्रि॒रे भु॒व॒त् कण्वे॑ वृषा॑ द्यु॒म्नी आऽहु॑तः क्रंद॑त् अश्वः॑ गोऽइ॑ष्टिषु ॥८॥ सं सी॒द॒स्व म॒हान् अ॒सि॒ शोच॑स्व दे॒व॒ऽवीत॑मः वि धू॒मं अ॒ग्ने॒ अ॒रु॒षं मि॒ये॒ध्य॒ सृ॒ज प्र॒ऽश॒स्त॒ द॒र्श॒तं ॥९॥ यं त्वा॒ दे॒वासः॑ मन॑वे द॒धुः इ॒ह यजि॑ष्ठं ह॒व्य॒ऽवा॒ह॒न॒ यं कण्वः॑ मेध्य॑ऽअतिथिः ध॒न॒ऽस्पृ॑तं यं वृषा॑ यं उ॒प॒ऽस्तु॒तः ॥१०॥९॥ यं अ॒ग्निं मेध्य॑ऽअतिथिः कण्वः॑ ई॒धे ऋ॒तात् अधि॑ तस्य॑ प्र इ॒षः दी॒दि॒युः तं इ॒माः ऋ॒चः तं अ॒ग्निं व॒र्ध॒या॒म॒सि॒ ॥११॥ रा॒यः पू॒र्धि॒ स्व॒धा॒ऽव॒ः अस्ति॑ हि ते॒ अ॒ग्ने॑ दे॒वेषु॑ आप्यं॑ त्वं वाज॑स्य श्रुत्य॑स्य रा॒ज॒सि॒ सः नः॒ मृ॒ळ म॒हान् अ॒सि॒ ॥१२॥ ऊ॒र्ध्वः ऊं॑ सु न॒ः ऊ॒तये॑ तिष्ठ॑ दे॒वः न स॒वि॒ता ऊ॒र्ध्वः वाज॑स्य सनि॑ता यत् अं॒जि॒ऽभिः॑ वा॒घ॒त॒ऽभिः॑ वि॒ऽह्वया॑महे ॥१३॥ ऊ॒र्ध्वः नः॒ पा॒हि॒ अंह॑सः नि के॒तुना॑ विश्वं॑ सं अ॒त्रिणं॑ द॒ह कृ॒धि नः॒ ऊ॒र्ध्वान् च॒रथा॑य जी॒वसे॑ वि॒दाः दे॒वेषु॑ नः॒ दुवः॑ ॥१४॥ पा॒हि नः॒ अ॒ग्ने॒ र॒क्षसः॑ पा॒हि धू॒र्तेः अरा॑व्णः पा॒हि॒ रिष॑तः उ॒त वा॒ जिघां॑सतः बृह॑त्ऽभानो॰ यवि॑ष्ठ्य ॥१५॥१०॥ घ॒नाऽइ॑व वि॒ष्व॑क् वि ज॒हि॒ अरा॑व्णः तपुः॑ऽजंभ यः अ॒स्म॒ऽध्रुक् यः मर्त्यः॑ शिशी॑ति अति॑ अ॒क्तुऽभिः॑ मा नः॒ सः रि॒पुः ई॒श॒त॒ ॥१६॥ अ॒ग्निः व॒व्ने॒ सु॒ऽवीर्यं॑ अ॒ग्निः कण्वा॑य सौभ॑गं अ॒ग्निः प्र आ॒व॒त् मि॒त्रा उ॒त मेध्य॑ऽअतिथिं अ॒ग्निः सा॒तौ उ॒प॒ऽस्तु॒तं ॥१७॥ अ॒ग्निना॑ तु॒र्वशं॑ यदुं॑ प॒रा॒ऽवतः॑

उग्रऽदेवं हवामहे अग्निः नयत् नवऽवास्त्वं बृहत्ऽरथं तुर्वीतिं
दस्यवे सहः ॥१८॥ नि त्वां अग्ने मनुः दधे ज्योतिः जनाय शश्वते
दीदेथ कण्वे ऋतऽजातः उक्षितः यं नमस्यंति कृष्टयः ॥१९॥
त्वेषासः अग्नेः अमऽवंतः अर्चयः भीमासः न प्रतिऽइतये रक्ष-
स्विनः सदं इत् यातुऽमावंतः विश्वं सं अत्रिणं दह ॥२०॥११॥

॥३७॥ क्रीळं वः शर्धः मारुतं अनर्वाणं रथेऽशुभं कण्वाः
अभि प्र गायत ॥१॥ ये पृषतीभिः ऋष्टिऽभिः साकं वाशीभिः
अंजिऽभिः अजायंत स्वऽभानवः ॥२॥ इहऽइव शृण्वे एषां
कशाः हस्तेषु यत् वदान् नि यामन् चित्रं ऋंजते ॥३॥ प्र वः
शर्धाय घृष्वये त्वेषऽद्युम्नाय शुष्मिणे देवत्तं ब्रह्म गायत ॥४॥ प्र
शंस गोषु अघ्न्यं क्रीळं यत् शर्धः मारुतं जंभे रसस्य ववृ-
धे ॥५॥१२॥ कः वः वर्षिष्ठः आ नरः दिवः च ग्मः च धूतयः यत्
सीं अंतं न धूनुथ ॥६॥ नि वः यामाय मानुषः दध्रे उग्राय
मन्यवे जिहीत पर्वतः गिरिः ॥७॥ येषां अज्मेषु पृथिवी
जुजुर्वान्ऽइव विश्पतिः भिया यामेषु रेजते ॥८॥ स्थिरं हि
जानं एषां वयः मातुः निःऽएतवे यत् सीं अनु द्विता शवः ॥९॥
उत् ऊं त्ये सूनवः गिरः काष्ठाः अज्मेषु अत्नत वाश्राः
अभिऽज्ञु यातवे ॥१०॥१३॥ त्यं चित् घ दीर्घं पृथुं मिहः नपातं
अमृध्रं प्र च्यवयंति यामऽभिः ॥११॥ मरुतः यत् ह वः बलं
जनान् अचुच्यवीतन गिरीन् अचुच्यवीतन ॥१२॥ यत् ह
यांति मरुतः सं ह ब्रुवते अध्वन् आ शृणोति कः चित्
एषां ॥१३॥ प्र यात शीभं आशुऽभिः संति कण्वेषु
वः दुवः तत्रो सु मादयाध्वै ॥१४॥ अस्ति हि स्म

मदाय वः स्मसि स्म वयं एषां विश्वं चित् आयुः जी-
वसे ॥ १५ ॥ १४ ॥

॥ ३८ ॥ कत् ह नूनं कधऽप्रियः पिता पुत्रं न हस्तयोः दधिध्वे
वृक्तऽबर्हिषः ॥ १ ॥ क्व नूनं कत् वः अर्थं गंत दिवः न पृथिव्याः
क्व वः गावः न रण्यंति ॥ २ ॥ क्व वः सुम्ना नव्यांसि मरुतः क्व
सुविता क्वो विश्वानि सौभगा ॥ ३ ॥ यत् यूयं पृश्निऽमातरः
मर्तासः स्यातन स्तोता वः अमृतः स्यात् ॥ ४ ॥ मा वः मृगः
न यवसे जरिता भूत् अजोष्यः पथा यमस्य गात् उप ॥ ५ ॥ १५ ॥
मो सु नः पराऽपरा निःऽऋतिः दुःऽहना वधीत् पदीष्ट
तृष्णया सह ॥ ६ ॥ सत्यं त्वेषाः अमऽवंतः धन्वन् चित् आ रुद्रि-
यासः मिहं कृण्वंति अवातां ॥ ७ ॥ वाश्राऽइव विऽद्युत् मि-
माति वत्सं न माता सिसक्ति यत् एषां वृष्टिः असर्जि ॥ ८ ॥
दिवा चित् तमः कृण्वंति पर्जन्येन उदऽवाहेन यत् पृथिवीं
विऽउंदंति ॥ ९ ॥ अध स्वनात् मरुतां विश्वं आ सद्म पार्थिवं
अरेजंत प्र मानुषाः ॥ १० ॥ १६ ॥ मरुतः वीळुपाणिऽभिः चि-
त्राः रोधस्वतीः अनु यात ईं अखिद्रयामऽभिः ॥ ११ ॥ स्थिराः
वः संतु नेमयः रथाः अश्वासः एषां सुऽसंस्कृताः अभीशवः ॥ १२ ॥
अच्छ वद् तना गिरा जरायै ब्रह्मणः पतिं अग्निं मित्रं न दर्श-
तं ॥ १३ ॥ मिमीहि श्लोकं आस्ये पर्जन्यःऽइव ततनः गाय गायत्रं
उक्थ्यं ॥ १४ ॥ वंदस्व मारुतं गणं त्वेषं पनस्युं अर्किणं अस्मे
वृद्धाः असन् इह ॥ १५ ॥ १७ ॥

॥ ३९ ॥ प्र यत् इत्था पराऽवतः शोचिः न मानं अस्यथ कस्य
क्रत्वा मरुतः कस्य वर्पसा कं याथ कं ह धूतयः ॥ १ ॥ स्थिरा वः

संतु आयुधा परा॒ऽनुदे वीळु उत प्रति॒ऽस्कभे युष्माकं अस्तु तविषी पनीयसी मा मर्त्यस्य मा॒यिनः ॥२॥ परा ह यत् स्थिरं ह॒थ नरः वर्तयथ गुरु वि या॒थन व॒निनः पृथि॒व्याः वि आशाः पर्वतानां ॥३॥ न॒हि वः शत्रुः वि॒वि॒दे अधि द्यवि न भूम्यां रि॒शा॒द॒सः युष्माकं अस्तु तविषी तना यु॒जा रुद्रासः नु चित् आ॒ऽधृषे ॥४॥ प्र वे॒प॒यं॒ति पर्वतान् वि विं॒चं॒ति व॒न॒स्पतीन् प्रो आ॒र॒त म॒रु॒तः दुर्मदाःऽइव देवासः सर्वया वि॒शा ॥५॥१८॥ उपो रथेषु पृषतीः अ॒यु॒ग्ध्वं प्रष्टिः व॒ह॒ति रोहितः आ वः यामाय पृथि॒वी चित् अश्रोत् अबीभयंत मानुषाः ॥६॥ आ वः म॒क्षु तनाय कं रुद्राः अवः वृणीम॒हे॒ गंत नूनं नः अवसा यथा पु॒रा इ॒त्था कण्वाय बि॒भ्यु॒षे ॥७॥ यु॒ष्मा॒ऽइषितः म॒रु॒तः मर्त्यऽइषितः आ यः नः अभ्वः ईषते वि तं यु॒यो॒त शवसा वि ओजसा वि यु॒ष्माकाभिः ऊतिऽभिः ॥८॥ असामि हि प्र॒ऽय॒ज्य॒वः कण्वं द॒द प्र॒ऽचे॒त॒सः असामिऽभिः म॒रु॒तः आ नः ऊतिऽभिः गंत वृष्टिं न वि॒ऽद्युतः ॥९॥ असामि ओजः बि॒भृ॒थ सु॒ऽदा॒न॒वः असामि धू॒त॒यः शवः ऋ॒षि॒ऽद्विषे म॒रु॒तः प॒रि॒ऽम॒न्यवे इषुं न सृ॒ज॒त द्विषं ॥१०॥१९॥

॥४०॥ उत् ति॒ष्ठ ब्रह्मणः प॒ते दे॒व॒ऽयंतः त्वा ई॒म॒हे॒ उप प्र यं॒तु म॒रुतः सु॒ऽदानवः इंद्र प्रा॒शूः भ॒व॒ सचा ॥१॥ त्वां इ॒त् हि स॒ह॒सः पु॒त्र मर्त्यः उ॒प॒ऽब्रूते धने हि॒ते सु॒ऽवीर्ये म॒रु॒तः आ सु॒ऽअश्व्यं दधीत यः वः आ॒ऽचके ॥२॥ प्र ए॒तु ब्रह्मणः पतिः प्र दे॒वी ए॒तु सू॒नृता अच्छ वीरं नर्यं पं॒क्ति॒ऽराधसं दे॒वाः य॒ज्ञं न॒यं॒तु न॒ः ॥३॥ यः वा॒घते ददाति सू॒नरं वसु सः ध॒त्ते॒ अक्षिति श्रवः

तस्मै॑ इळां॑ सु॒वीरां॑ आ य॒जा॒म॒हे॒ सु॒ऽप्र॒तूर्ति॑ अ॒नेह॑सं ॥४॥ प्र नू॒नं ब्रह्म॑णः पति॑ः मंत्रं॑ व॒द॒ति॒ उ॒क्थ्यं॑ यस्मि॑न् इंद्रः॑ वरु॑णः मि॒त्रः अ॒र्य॒मा दे॒वाः ओकां॑सि च॒क्रि॒रे ॥५॥२०॥ तं इत् वो॒चे॒म वि॒दथे॑षु शं॒ऽभुवं॑ मंत्रं॑ दे॒वाः अ॒नेह॑सं इ॒मां च॒ वाचं॑ प्र॒ति॒ऽहर्य॑थ न॒रः विश्वा॑ इत् वा॒मा व॒ः अ॒श्न॒व॒त् ॥६॥ कः दे॒व॒ऽयंतं॑ अ॒श्न॒व॒त् जनं॑ कः वृ॒क्तऽब॑र्हिषं प्रऽप्र दा॒श्वान् प॒स्त्या॑भिः अ॒स्थि॒त॒ अं॒तः॒ऽवावत् क्षयं॑ द॒धे ॥७॥ उप॑ क्ष॒त्रं पृं॒ची॒त हंति॑ राज॑ऽभिः भये॒ चि॒त् सु॒ऽक्षि॒तिं द॒धे न अ॒स्य॒ व॒र्ता न त॒रु॒ता म॒हा॒ऽध॒ने न अर्भे॑ अ॒स्ति॒ व॒ज्रिणः॑ ॥८॥२१॥

॥४१॥ यं रक्षं॑ति प्रऽचे॑तसः वरु॑णः मि॒त्रः अ॒र्य॒मा नु चि॒त् सः द॒भ्य॒ते॒ जनः॑ ॥१॥ यं बा॒हु॒ताऽइ॑व पिप्र॑ति पांति॑ मर्त्यं॑ रि॒षः अरि॑ष्टः सर्वः॑ ए॒ध॒ते॒ ॥२॥ वि दुः॒ऽगा वि द्विषः॑ पु॒रः घ्नंति॑ राजा॑नः ए॒षां॒ नय॑ंति दुः॒ऽइ॒ता ति॒रः ॥३॥ सु॒ऽगः पंथाः॑ अ॒नृ॒क्ष॒रः आदि॑त्यासः ऋ॒तं य॒ते न अत्र॑ अ॒व॒ऽखा॒दः अ॒स्ति॒ व॒ः ॥४॥ यं य॒ज्ञं नय॑थ न॒रः आदि॑त्याः ऋजु॑ना प॒था प्र व॒ः सः धी॒तये॑ न॒श॒त् ॥५॥२२॥ सः रत्नं॑ मर्त्यः॑ वसु॑ विश्वं॑ तो॒कं उ॒त त्मना॑ अच्छ॑ ग॒च्छ॒ति॒ अस्तृ॑तः ॥६॥ क॒था रा॒धा॒म॒ स॒खा॒यः॒ स्तोमं॑ मि॒त्रस्य॑ अ॒र्य॒म्णः महि॑ प्सरः॑ वरु॑णस्य ॥७॥ मा व॒ः घ्नंतं॑ मा शपं॑तं प्रति॑ वो॒चे॒ दे॒व॒ऽयंतं॑ सु॒म्नैः इ॒त् व॒ः आ वि॒वा॒से॒ ॥८॥ च॒तुरः॑ चि॒त् दद॑मानात् बि॒भी॒या॒त् आ नि॒ऽधा॑तोः न दुः॒ऽउ॒क्ताय॑ स्पृ॒ह॒ये॒त् ॥९॥२३॥

॥४२॥ सं पू॒ष॒न् अध्व॑नः ति॒र॒ वि अंहः॑ वि॒ऽमु॒चः॒ न॒पा॒त् सक्ष्व॑ दे॒व॒ प्र न॒ः पु॒रः ॥१॥ यः न॒ः पू॒ष॒न् अ॒घः वृकः॑ दु॒ःऽशेवः॑

आऽदिदेशति अप स्म तं पथः जहि ॥२॥ अप त्यं परिऽपंथिनं मुषीवाणं हुरःऽचितं दूरं अधि सुतेः अज ॥३॥ त्वं तस्य द्वयाविनः अघऽशंसस्य कस्य चित् पदा अभि तिष्ठ तपुषिं ॥४॥ आ तत् ते दस्र मंतुऽमः पूषन् अवः वृणीमहे येन पितॄन् अचोदयः ॥५॥२४॥ अध नः विश्वऽसौभग हिरण्यवाशीमत्ऽतम धनानि सुऽसना कृधि ॥६॥ अति नः सश्चतः नय सुऽगा नः सुऽपथा कृणु पूषन् इह क्रतुं विदः ॥७॥ अभि सुऽयवसं नय न नवऽज्वारः अध्वने पूषन् इह क्रतुं विदः ॥८॥ शग्धि पूर्धि प्र यंसि च शिशीहि प्रासि उदरं पूषन् इह क्रतुं विदः ॥९॥ न पूषणं मेथामसि सुऽउक्तैः अभि गृणीमसि वसूनि दस्मं ईमहे ॥१०॥ २५॥

॥४३॥ कत् रुद्राय प्रऽचेतसे मीळ्हुःऽतमाय तव्यसे वोचेम शंऽतमं हृदे ॥१॥ यथा नः अदितिः करत् पश्वे नृऽभ्यः यथा गवे यथा तोकाय रुद्रियं ॥२॥ यथा नः मित्रः वरुणः यथा रुद्रः चिकेतति यथा विश्वे सऽजोषसः ॥३॥ गाथऽपतिं मेधऽपतिं रुद्रं जलाषऽभेषजं तत् शंऽयोः सुम्नं ईमहे ॥४॥ यः शुक्रःऽइव सूर्यः हिरण्यंऽइव रोचते श्रेष्ठः देवानां वसुः ॥५॥२६॥ शं नः करति अर्वते सुऽगं मेषाय मेष्ये नृऽभ्यः नारिऽभ्यः गवे ॥६॥ अस्मे सोम श्रियं अधि नि धेहि शतस्य नृणां महि श्रवः तुविऽनृम्णं ॥७॥ मा नः सोमऽपरिबाधः मा अरातयः जुहुरंत आ नः इंदो वाजे भज ॥८॥ याः ते प्रऽजाः अमृतस्य परस्मिन् धामन् ऋतस्य मूर्धा नाभा सोम वेनः आऽभूषंतीः सोम वेदः ॥९॥ २७ ॥ ८ ॥

॥४४॥ अग्ने विवस्वत् उषसः चित्रं राधः अमर्त्य आ दाशुषे जातऽवेदः वह त्वं अद्य देवान् उषःऽबुधः ॥१॥ जुष्टः हि दूतः असि हव्यऽवाहनः अग्ने रथीः अध्वराणां सऽजूः अश्विऽभ्यां उषसा सुऽवीर्यं अस्मे धेहि श्रवः बृहत् ॥२॥ अद्य दूतं वृणीमहे वसुं अग्निं पुरुऽप्रियं धूमऽकेतुं भाःऽऋजीकं विऽउष्टिषु यज्ञानां अध्वरऽश्रियं ॥३॥ श्रेष्ठं यविष्ठं अतिथिं सुऽआहुतं जुष्टं जनाय दाशुषे देवान् अच्छ यातवे जातऽवेदसं अग्निं ईळे विऽउष्टिषु ॥४॥ स्तविष्यामि त्वां अहं विश्वस्य अमृत भोजन अग्ने त्रातारं अमृतं मियेध्य यजिष्ठं हव्यऽवाहन ॥५॥२८॥ सुऽशंसः बोधि गृणते यविष्ठ्य मधुऽजिह्वः सुऽआहुतः प्रस्कण्वस्य प्रऽतिरन् आयुः जीवसे नमस्य दैव्यं जनं ॥६॥ होतारं विश्वऽवेदसं सं हि त्वा विशः इंधते सः आ वह पुरुऽहूत प्रऽचेतसः अग्ने देवान् इह द्रवत् ॥७॥ सवितारं उषसं अश्विना भगं अग्निं विऽउष्टिषु क्षपः कण्वासः त्वा सुतऽसोमासः इंधते हव्यऽवाहं सुऽअध्वर॥८॥ पतिः हि अध्वराणां अग्ने दूतः विशां असि उषःऽबुधः आ वह सोमऽपीतये देवान् अद्य स्वःऽदृशः ॥९॥ अग्ने पूर्वाः अनु उषसः विभाऽवसो॰ दीदेथ विश्वऽदर्शतः असि ग्रामेषु अविता पुरःऽहितः असि यज्ञेषु मानुषः॥१०॥२९॥ नि त्वा यज्ञस्य साधनं अग्ने होतारं ऋत्विजं मनुष्वत् देव धीमहि प्रऽचेतसं जीरं दूतं अमर्त्यं ॥११॥ यत् देवानां मित्रऽमहः पुरःऽहितः अंतरः यासि दूत्यं सिंधोःऽइव प्रऽस्वनितासः ऊर्मयः अग्नेः भ्राजंते अर्चयः ॥१२॥ श्रुधि श्रुत्ऽकर्ण वह्निऽभिः देवैः अग्ने सयावऽभिः आ सीदंतु बर्हिषि मित्रः अर्यमा प्रातःऽयावानः अध्वरं ॥१३॥ शृण्वंतु स्तोमं

मरुतः सुऽदानवः अग्निऽजिह्वाः ऋतऽवृधः पिबंतु सोमं
वरुणः धृतऽव्रतः अश्विऽभ्यां उषसा सऽजूः ॥ १४ ॥ ३० ॥

॥ ४५ ॥ त्वं अग्ने वसून् इह रुद्रान् आदित्यान् उत यज
सुऽअध्वरं जनं मनुऽजातं घृतऽप्रुषं ॥ १ ॥ श्रुष्टीऽवानः हि दा-
शुषे देवाः अग्ने विऽचेतसः तान् रोहित्ऽअश्व गिर्वणः
त्रयःऽत्रिंशतं आ वह ॥ २ ॥ प्रियमेधऽवत् अत्रिऽवत् जा-
तऽवेदः विरूपऽवत् अंगिरस्वत् महिऽव्रत प्रस्कण्वस्य श्रुधि
हवं ॥ ३ ॥ महिऽकेरवः ऊतये प्रियऽमेधाः अहूषत राजंतं
अध्वराणां अग्निं शुक्रेण शोचिषा ॥ ४ ॥ घृतऽआहवन संत्य
इमाः ऊं' सु श्रुधि गिरः याभिः कण्वस्य सूनवः हवंते अवसे
त्वा ॥ ५ ॥ ३१ ॥ त्वां चित्रश्रवःऽतम हवंते विक्षु जंतवः शो-
चिःऽकेशं पुरुऽप्रिय अग्ने हव्याय वोळ्हवे ॥ ६ ॥ नि त्वा होतारं
ऋत्विजं दधिरे वसुवित्ऽतमं श्रुत्ऽकर्णं सप्रथःऽतमं विप्राः
अग्ने दिविष्टिषु ॥ ७ ॥ आ त्वा विप्राः अचुच्यवुः सुतऽसोमाः
अभि प्रयः बृहत् भाः बिभ्रतः हविः अग्ने मर्ताय दाशुषे ॥ ८ ॥
प्रातःऽयाव्नः सहःऽकृत सोमऽपेयाय संत्य इह अद्य दैव्यं
जनं बर्हिः आ सादय वसो' ॥ ९ ॥ अर्वाचं दैव्यं जनं अग्ने
यक्ष्व सहूतिऽभिः अयं सोमः सुऽदानवः तं पात ति-
रःऽअह्न्यं ॥ १० ॥ ३२ ॥

॥ ४६ ॥ एषो' उषाः अपूर्व्या वि उच्छति प्रिया दिवः स्तुषे
वां अश्विना बृहत् ॥ १ ॥ या दस्रा सिंधुऽमातरा मनोतरा
रयीणां धिया देवा वसुऽविदा ॥ २ ॥ वच्यंते वां ककुहासः

जूर्णायां अधि विष्टपि यत् वां रथः विऽभिः पतात् ॥३॥
हविषा जारः अपां पिपर्ति पपुरिः नरा पिता कुटस्य चर्ष-
णिः ॥४॥ आऽदारः वां मतीनां नासत्या मतऽवचसा पातं
सोमस्य धृष्णुऽया ॥५॥३३॥ या नः पीपरत् अश्विना ज्योति-
ष्मती तमः तिरः तां अस्मे रासाथां इषं ॥६॥ आ नः नावा
मतीनां यातं पाराय गंतवे युंजाथां अश्विना रथं ॥७॥ अरित्रं
वां दिवः पृथु तीर्थे सिंधूनां रथः धिया युयुज्रे इंदवः ॥८॥ दिवः
कण्वासः इंदवः वसु सिंधूनां पदे स्वं वव्रिं कुह धित्सथः ॥९॥
अभूत् ऊं भाः ऊं अंशवे हिरण्यं प्रति सूर्यः वि अख्यत्
जिह्वया असितः ॥१०॥३४॥ अभूत् ऊं पारं एतवे पंथाः
ऋतस्य साधुऽया अदर्शि वि स्रुतिः दिवः ॥११॥ तत्ऽतत् इत्
अश्विनोः अवः जरिता प्रति भूषति मदे सोमस्य पिप्रतोः ॥१२॥
ववसाना विवस्वति सोमस्य पीत्या गिरा मनुष्वत् शंऽभू॰ आ
गतं ॥१३॥ युवोः उषाः अनु श्रियं परिऽज्मनोः उपऽआचरत्
ऋता वनथः अक्तुऽभिः ॥१४॥ उभा पिबतं अश्विना उभा नः
शर्म यच्छतं अविद्रियाभिः ऊतिऽभिः ॥१५॥३५॥३॥

॥४७॥ अयं वां मधुमत्ऽतमः सुतः सोमः ऋतऽवृधा तं
अश्विना पिबतं तिरःऽअह्न्यं धत्तं रत्नानि दाशुषे ॥१॥ त्रिऽवं-
धुरेण त्रिऽवृता सुऽपेशसा रथेन आ यातं अश्विना कण्वासः
वां ब्रह्म कृण्वंति अध्वरे तेषां सु शृणुतं हवं ॥२॥ अश्विना मधु-
मत्ऽतमं पातं सोमं ऋतऽवृधा अथ अद्य दस्रा वसु बिभ्रता
रथे दाश्वांसं उप गच्छतं ॥३॥ त्रिऽसधस्थे बर्हिषि विश्वऽवेदसा
मध्वा यज्ञं मिमिक्षतं कण्वासः वां सुतऽसोमाः अभिऽद्यवः

युवां हवंते अश्विना ॥४॥ याभिः कण्वं अभिष्टिऽभिः प्र आवतं युवं अश्विना ताभिः सु अस्मान् अवतं शुभः पती' पातं सोमं ऋतऽवृधा ॥५॥१॥ सुऽदासे दस्रा वसु बिभ्रता रथे पृक्षः वहतं अश्विना रयिं समुद्रात् उत वा दिवः परि अस्मे' धत्तं पुरुऽस्पृहं ॥६॥ यत् नासत्या पराऽवति यत् वा स्थः अधि तुर्वशे अतः रथेन सुऽवृता नः आ गतं साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः ॥७॥ अर्वाचा वां सप्तयः अध्वरऽश्रियः वहंतु सवना इत् उप इषं पृंचंता सुऽकृते सुऽदानवे आ बर्हिः सीदतं नरा ॥८॥ तेन नासत्या आ गतं रथेन सूर्यऽत्वचा येन शश्वत् ऊहथुः दाशुषे वसु मध्वः सोमस्य पीतये ॥९॥ उक्थेभिः अर्वाक् अवसे पुरुवसू इति पुरुऽवसू अर्कैः च नि ह्वयामहे शश्वत् कण्वानां सदसि प्रिये हि कं सोमं पपथुः अश्विना ॥१०॥२॥

॥४८॥ सह वामेन नः उषः वि उच्छ दुहितः दिवः सह द्युम्नेन बृहता विभाऽवरि राया देवि दास्वती ॥१॥ अश्वऽवतीः गोऽमतीः विश्वऽसुविदः भूरि च्यवंत वस्तवे उत् ईरय प्रति मा सूनृताः उषः चोद राधः मघोनां ॥२॥ उवास उषाः उच्छात् च नु देवी जीरा रथानां ये अस्याः आऽचरणेषु दध्रिरे समुद्रे न श्रवस्यवः ॥३॥ उषः ये ते प्र यामेषु युंजते मनः दानाय सूरयः अत्र अह तत् कण्वः एषां कण्वऽतमः नाम गृणाति नृणां ॥४॥ आ घ योषाऽइव सूनरी उषाः याति प्रऽभुंजती जरयंती वृजनं पत्ऽवत् ईयते उत् पातयति पक्षिणः ॥५॥३॥ वि या सृजति समनं वि अर्थिनः पदं न वेति ओदती वयः नकिः ते पप्तिऽवांसः आसते विऽउष्टौ वाजिनीऽवति ॥६॥ एषा अयुक्त

पराऽवतः सूर्यस्य उत्ऽअयनात् अधि शतं रथेभिः सुऽभगा
उषाः इयं वि याति अभि मानुषान् ॥७॥ विश्वं अस्याः ननाम
चक्षसे जगत् ज्योतिः कृणोति सूनरी अप द्वेषः मघोनी दुहिता
दिवः उषाः उच्छत् अप स्रिधः ॥८॥ उषः आ भाहि भानुना
चंद्रेण दुहितः दिवः आऽवहंती भूरि अस्मभ्यं सौभगं विऽउच्छं-
ती दिविष्टिषु ॥९॥ विश्वस्य हि प्राणनं जीवनं त्वे वि यत्
उच्छसि सूनरि सा नः रथेन बृहता विभाऽवरि श्रुधि चि-
त्रऽमघे हवं ॥१०॥४॥ उषः वाजं हि वंस्व यः चित्रः मानुषे
जने तेन आ वह सुऽकृतः अध्वरान् उप ये त्वा गृणंति वह्न-
यः ॥११॥ विश्वान् देवान् आ वह सोमऽपीतये अंतरिक्षात्
उषः त्वं सा अस्मासु धाः गोऽमत् अश्वऽवत् उक्थ्यं उषः वाजं
सुऽवीर्यं ॥१२॥ यस्याः रुशंतः अर्चयः प्रति भद्राः अदृक्षत सा
नः रयिं विश्वऽवारं सुऽपेशसं उषाः ददातु सुग्म्यं ॥१३॥ ये
चित् हि त्वां ऋषयः पूर्वे ऊतये जुहूरे अवसे महि सा नः स्तो-
मान् अभि गृणीहि राधसा उषः शुक्रेण शोचिषा ॥१४॥ उषः
यत् अद्य भानुना वि द्वारौ ऋणवः दिवः प्र नः यच्छतात्
अवृकं पृथु छर्दिः प्र देवि गोऽमतीः इषः ॥१५॥ सं नः राया
बृहता विश्वऽपेशसा मिमिक्ष्व सं इळाभिः आ सं द्युम्नेन वि-
श्वऽतुरा उषः महि सं वाजैः वाजिनीऽवति ॥१६॥५॥

॥४९॥ उषः भद्रेभिः आ गहि दिवः चित् रोचनात् अधि
वहंतु अरुणऽप्सवः उप त्वा सोमिनः गृहं ॥१॥ सुऽपेशसं सुऽखं
रथं यं अधिऽअस्थाः उषः त्वं तेन सुऽश्रवसं जनं प्र अव अद्य
दुहितः दिवः ॥२॥ वयः चित् ते पतत्रिणः द्विऽपत् चतुःऽपत्

अर्जुनि उषः प्र आरन् ऋतून् अनु दिवः अंतेभ्यः परि ॥ ३ ॥
विऽउच्छंती हि रश्मिऽभिः विश्वं आऽभासि रोचनं तां त्वां
उषः वसुऽयवः गीःऽभिः कण्वाः अहूषत ॥ ४ ॥ ६ ॥

॥ ५० ॥ उत् ऊं त्यं जातऽवेदसं देवं वहंति केतवः दृशे
विश्वाय सूर्यं ॥ १ ॥ अप त्ये तायवः यथा नक्षत्रा यंति अक्तुऽभिः
सूराय विश्वऽचक्षसे ॥ २ ॥ अदृश्रं अस्य केतवः वि रश्मयः
जनान् अनु भ्राजंतः अग्नयः यथा ॥ ३ ॥ तरणिः विश्वऽदर्शतः
ज्योतिःऽकृत् असि सूर्य विश्वं आ भासि रोचनं ॥ ४ ॥ प्रत्यङ्
देवानां विशः प्रत्यङ् उत् एषि मानुषान् प्रत्यङ् विश्वं स्वः
दृशे ॥ ५ ॥ ७ ॥ येन पावक चक्षसा भुरण्यंतं जनान् अनु त्वं वरुण
पश्यसि ॥ ६ ॥ वि द्यां एषि रजः पृथु अहा मिमानः अक्तुऽभिः
पश्यन् जन्मानि सूर्य ॥ ७ ॥ सप्त त्वा हरितः रथे वहंति देव सूर्य
शोचिःऽकेशं विऽचक्षण ॥ ८ ॥ अयुक्त सप्त शुंध्युवः सूरः रथस्य
नप्त्यः ताभिः याति स्वयुक्तिऽभिः ॥ ९ ॥ उत् वयं तमसः परि
ज्योतिः पश्यंतः उत्ऽतरं देवं देवऽत्रा सूर्यं अगन्म ज्योतिः
उत्ऽतमं ॥ १० ॥ उत्ऽयन् अद्य मित्रऽमहः आऽरोहन् उत्ऽत-
रां दिवं हृत्ऽरोगं मम सूर्य हरिमाणं च नाशय ॥ ११ ॥ शुकेषु मे
हरिमाणं रोपणाकासु दध्मसि अथो हारिद्रवेषु मे हरिमाणं
नि दध्मसि ॥ १२ ॥ उत् अगात् अयं आदित्यः विश्वेन सहसा
सह द्विषंतं मह्यं रंधयन् मो अहं द्विषते रधं ॥ १३ ॥ ८ ॥ ९ ॥

॥ ५१ ॥ अभि त्यं मेषं पुरुऽहूतं ऋग्मियं इंद्रं गीःऽभिः मदत
वस्वः अर्णवं यस्य द्यावः न विऽचरंति मानुषा भुजे मंहिष्ठं

अभि विप्रं अर्चत ॥१॥ अभि ईं अवन्वन् सुऽअभिष्टिं ऊतयः
अंतरिक्षऽप्रां तविषीभिः आऽवृतं इंद्रं दक्षासः ऋभवः
मदऽच्युतं शतऽक्रतुं जवनी सूनृता आ अरुहत् ॥२॥ त्वं गोत्रं
अंगिरःऽभ्यः अवृणोः अप उत अत्रये शतऽदुरेषु गातुऽवित्
ससेन चित् विऽमदाय अवहः वसु आजौ अद्रिं ववसानस्य
नर्तयन् ॥३॥ त्वं अपां अपिऽधाना अवृणोः अप अधारयः
पर्वते दानुऽमत् वसु वृत्रं यत् इंद्र शवसा अवधीः अहिं आत्
इत् सूर्यं दिवि आ अरोहयः दृशे ॥४॥ त्वं मायाभिः अप मायिनः
अधमः स्वधाभिः ये अधि शुप्तौ अजुह्वत त्वं पिप्रोः नृऽमनः प्र
अरुजः पुरः प्र ऋजिश्वानं दस्युऽहत्येषु आविथ ॥५॥९॥ त्वं
कुत्सं शुष्णऽहत्येषु आविथ अरंधयः अतिथिऽग्वाय शंबरं
महांतं चित् अर्बुदं नि क्रमीः पदा सनात् एव दस्युऽहत्याय
जज्ञिषे ॥६॥ त्वे विश्वा तविषी सध्र्यक् हिता तव राधः सो-
मऽपीथाय हर्षते तव वज्रः चिकिते बाह्वोः हितः वृश्च शत्रोः
अव विश्वानि वृष्ण्या ॥७॥ वि जानीहि आर्यान् ये च दस्यवः
बर्हिष्मते रंधय शासत् अव्रतान् शाकी भव यजमानस्य चो-
दिता विश्वा इत् ता ते सधऽमादेषु चाकन ॥८॥ अनुऽव्रताय
रंधयन् अपऽव्रतान् आऽभूभिः इंद्रः श्नथयन् अनाभुवः वृद्धस्य
चित् वर्धतः द्यां इनक्षतः स्तवानः वम्रः वि जघान संऽदिहः ॥९॥
तक्षत् यत् ते उशना सहसा सहः वि रोदसी मज्मना बाधते
शवः आ त्वा वातस्य नृऽमनः मनःऽयुजः आ पूर्यमाणं अवहन्
अभि श्रवः ॥१०॥१०॥ मंदिष्ट यत् उशने काव्ये सचा इंद्रः वंकू
वंकुऽतरा अधि तिष्ठति उग्रः ययिं निः अपः स्रोतसा असृजत्
वि शुष्णस्य दृंहिताः ऐरयत् पुरः ॥११॥ आ स्म रथं वृषऽपानेषु

तिष्ठसि शार्यातस्य प्रऽभृताः येषु मंदसे इंद्र यथा सुतऽसोमेषु चाकनः अनर्वाणं श्लोकं आ रोहसे दिवि ॥ १२ ॥ अददाः अर्भां महते वचस्यवे कक्षीवते वृचयां इंद्र सुन्वते मेना अभवः वृषणश्वस्य सुऽक्रतो॰ विश्वा इत् ता ते सवनेषु प्रऽवाच्या ॥ १३ ॥ इंद्रः अश्रायि सुऽध्यः निरेके पज्रेषु स्तोमः दुर्यः न यूपः अश्वऽयुः गव्युः रथऽयुः वसुऽयुः इंद्रः इत् रायः क्षयति प्रऽयंता ॥ १४ ॥ इदं नमः वृषभाय स्वऽराजे सत्यऽशुष्माय तवसे अवाचि अस्मिन् इंद्र वृजने सर्वऽवीराः स्मत् सूरिऽभिः तव शर्मन् स्याम ॥ १५ ॥ ११ ॥

॥ ५२ ॥ त्यं सु मेषं महय स्वःऽविदं शतं यस्य सुऽभ्वः साकं ईरते अत्यं न वाजं हवनऽस्यदं रथं आ इंद्रं ववृत्यां अवसे सुवृक्तिऽभिः ॥ १ ॥ सः पर्वतः न धरुणेषु अच्युतः सहस्रंऽऊतिः तविषीषु ववृधे इंद्रः यत् वृत्रं अवधीत् नदीऽवृतं उब्जन् अर्णांसि जर्हृषाणः अंधसा ॥ २ ॥ सः हि द्वरः द्वरिषु वव्रः ऊधनि चंद्रऽबुध्नः मदऽवृद्धः मनीषिऽभिः इंद्रं तं अह्वे सुऽअपस्यया धिया मंहिष्ठऽरातिं सः हि पप्रिः अंधसः ॥ ३ ॥ आ यं पृणंति दिवि सद्मऽबर्हिषः समुद्रं न सुऽभ्वः स्वाः अभिष्टयः तं वृत्रऽहत्ये अनु तस्थुः ऊतयः शुष्माः इंद्रं अवाताः अहुतऽप्सवः ॥ ४ ॥ अभि स्वऽवृष्टिं मदे अस्य युध्यतः रघ्वीःऽइव प्रवणे सस्रुः ऊतयः इंद्रः यत् वज्री धृषमाणः अंधसा भिनत् वलस्य परिधीन्ऽइव चितः ॥ ५ ॥ १२ ॥ परि ईं घृणा चरति तित्विषे शवः अपः वृत्वी रजसः बुध्नं आ अशयत् वृत्रस्य यत् प्रवणे दुःऽगृभिश्वनः निऽजघंथ हन्वोः इंद्र तन्यतुं ॥ ६ ॥ ह्रदं न हि त्वा निऽऋषंति

ऊर्मयः ब्रह्माणि इंद्र तव यानि वर्धना त्वष्टा चित् ते युज्यं ववृधे
शवः ततक्ष वज्रं अभिभूतिऽओजसं ॥७॥ जघन्वान् ऊं
हरिऽभिः संभृतऽक्रतो° इंद्र वृत्रं मनुषे गातुऽयन् अपः
अयच्छथाः बाह्वोः वज्रं आयसं अधारयः दिवि आ सूर्यं
दृशे ॥८॥ बृहत् स्वऽचंद्रं अमऽवत् यत् उक्थ्यं अकृण्वत भि-
यसा रोहणं दिवः यत् मानुषऽप्रधनाः इंद्रं ऊतयः स्वः नृऽसाचः
मरुतः अमदन् अनु ॥९॥ द्यौः चित् अस्य अमऽवान् अहेः
स्वनात् अयोयवीत् भियसा वज्रः इंद्र ते वृत्रस्य यत् बद्बधा-
नस्य रोदसी' मदे सुतस्य शवसा अभिनत् शिरः ॥१०॥१३॥
यत् इत् नु इंद्र पृथिवी दशऽभुजिः अहानि विश्वा ततनंत
कृष्टयः अत्र अह ते मघऽवन् विऽश्रुतं सहः द्यां अनु शवसा
बर्हणा भुवत् ॥११॥ त्वं अस्य पारे रजसः विऽओमनः स्वभू-
तिऽओजाः अवसे धृषत्ऽमनः चकृषे भूमिं प्रतिऽमानं ओजसः
अपः स्वः° परिऽभूः एषि आ दिवं ॥१२॥ त्वं भुवः प्रतिऽमानं
पृथिव्याः ऋष्वऽवीरस्य बृहतः पतिः भूः विश्वं आ अप्राः अंत-
रिक्षं महिऽत्वा सत्यं अद्धा नकिः अन्यः त्वाऽवान् ॥१३॥ न
यस्य द्यावापृथिवी' अनु व्यचः न सिंधवः रजसः अंतं आनशुः
न उत स्वऽवृष्टिं मदे अस्य युध्यतः एकः अन्यत् चकृषे विश्वं
आनुषक् ॥१४॥ आर्चन् अत्र मरुतः सस्मिन् आजौ विश्वे
देवासः अमदन् अनु त्वा वृत्रस्य यत् भृष्टिऽमता वधेन नि त्वं
इंद्र प्रति आनं जघंथ ॥१५॥१४॥

॥५३॥ नि ऊं सु वाचं प्र महे भरामहे गिरः इंद्राय सदने
विवस्वतः नु चित् हि रत्नं ससतांऽइव अविदत् न दुःऽस्तुतिः

द्रविणःऽदेषु शस्यते ॥१॥ दुरः अश्वस्य दुरः इंद्र गोः असि दुरः यवस्य वसुनः इनः पतिः शिक्षाऽनरः प्रऽदिवः अकामऽकर्शनः सखा सखिऽभ्यः तं इदं गृणीमसि ॥२॥ शचीऽवः इंद्र पुरुऽकृत् द्युमत्ऽतम तव इत् इदं अभितः चेकिते वसु अतः संऽगृभ्य अभिऽभूते आ भर मा त्वाऽयतः जरितुः कामं ऊनयीः ॥३॥ एभिः द्युऽभिः सुऽमनाः एभिः इंदुऽभिः निऽरुंधानः अमतिं गोभिः अश्विना इंद्रेण दस्युं दरयंतः इंदुऽभिः युतऽद्वेषसः सं इषा रभेमहि ॥४॥ सं इंद्र राया सं इषा रभेमहि सं वाजेभिः पुरुऽचंद्रैः अभिद्युऽभिः सं देव्या प्रऽमत्या वीरऽशुष्मया गोऽअग्रया अश्वऽवत्या रभेमहि ॥५॥१५॥ ते त्वा मदाः अमदन् तानि वृष्ण्या ते सोमासः वृत्रऽहत्येषु सत्ऽपते यत् कारवे दश वृत्राणि अप्रति बर्हिष्मते नि सहस्राणि बर्हयः ॥६॥ युधा युधं उप घ इत् एषि धृष्णुऽया पुरा पुरं सं इदं हंसि ओजसा नम्या यत् इंद्र सख्या पराऽवति निऽबर्हयः नमुचिं नाम मायिनं ॥७॥ त्वं करंजं उत पर्णयं वधीः तेजिष्ठया अतिथिऽग्वस्य वर्तनी त्वं शता वंगृदस्य अभिनत् पुरः अननुऽदः परिऽसूताः ऋजिश्वना ॥८॥ त्वं एतान् जनऽराज्ञः द्विः दश अबंधुना सुऽश्रवसा उपऽजग्मुषः षष्टिं सहस्रा नवतिं नव श्रुतः नि चक्रेण रथ्या दुःऽपदा अवृणक् ॥९॥ त्वं आविथ सुऽश्रवसं तव ऊतिऽभिः तव त्रामऽभिः इंद्र तूर्वयाणं त्वं अस्मै कुत्सं अतिथिऽग्वं आयुं महे राज्ञे यूने अरंधनायः ॥१०॥ ये उत्ऽऋचि इंद्र देवऽगोपाः सखायः ते शिवऽतमाः असाम त्वां स्तोषाम त्वया सुऽवीराः द्राघीयः आयुः प्रऽतरं दधानाः ॥११॥१६॥

॥५४॥ मा नः अस्मिन् मघऽवन् पृत्ऽसु अंहसि नहि ते अंतः शवसः परिऽनशे अक्रंदयः नद्यः रोरुवत् वना कथा न क्षोणीः भियसा सं आरत ॥१॥ अर्च शक्राय शाकिने शचीऽवते शृण्वंतं इंद्रं महयन् अभि स्तुहि यः धृष्णुना शवसा रोदसी इति उभे इति वृषा वृषऽत्वा वृषभः निऽऋंजते ॥२॥ अर्च दिवे बृहते शूष्यं वचः स्वऽक्षत्रं यस्य धृषतः धृषत् मनः बृहत्ऽश्रवाः असुरः बर्हणा कृतः पुरः हरिऽभ्यां वृषभः रथः हि सः ॥३॥ त्वं दिवः बृहतः सानु कोपयः अव त्मना धृषता शंबरं भिनत् यत् मायिनः व्रंदिनः मंदिना धृषत् शिताां गभस्तिं अशनिं पृतन्यसि ॥४॥ नि यत् वृणक्षि श्वसनस्य मूर्धनि शुष्णस्य चित् व्रंदिनः रोरुवत् वना प्राचीनेन मनसा बर्हणाऽवता यत् अद्य चित् कृणवः कः त्वा परि ॥५॥१७॥ त्वं आविथ नर्यं तुर्वशं यदुं त्वं तुर्वीतिं वय्यं शतऽक्रतो इति त्वं रथं एतशं कृत्व्ये धने त्वं पुरः नवतिं दंभयः नव ॥६॥ सः घ राजा सत्ऽपतिः शूशुवत् जनः रातऽहव्यः प्रति यः शासं इन्वति उक्था वा यः अभिऽगृणाति राधसा दानुः अस्मै उपरा पिन्वते दिवः ॥७॥ असमं क्षत्रं असमा मनीषा प्र सोमऽपाः अपसा संतु नेमे ये ते इंद्र ददुषः वर्धयंति महि क्षत्रं स्थविरं वृष्ण्यं च ॥८॥ तुभ्यं इत् एते बहुलाः अद्रिऽदुग्धाः चमूऽसदः चमसाः इंद्रऽपानाः वि अश्नुहि तर्पय कामं एषां अथ मनः वसुऽदेयाय कृष्व ॥९॥ अपां अतिष्ठत् धरुणऽह्वरं तमः अंतः वृत्रस्य जठरेषु पर्वतः अभि ईं इंद्रः नद्यः वव्रिणा हिताः विश्वाः अनुऽस्थाः प्रवणेषु जिघ्नते ॥१०॥ सः शेऽवृधं अधि धाः द्युम्नं अस्मे इति महि क्षत्रं जनाषाट्

इंद्र तथं रक्ष च नः मघोनः पाहि सूरीन् राये च नः सुऽअपत्यै इषे धाः ॥ ११ ॥ १८ ॥

॥ ५५ ॥ दिवः चित् अस्य वरिमा वि पप्रथे इंद्रं न मह्ना पृथिवी चन प्रति भीमः तुविष्मान् चर्षणिऽभ्यः आऽतपः शिशीते वज्रं तेजसे न वंसगः ॥ १ ॥ सः अर्णवः न नद्यः समुद्रियः प्रति गृभ्णाति विऽश्रिताः वरीमऽभिः इंद्रः सोमस्य पीतये वृषऽयते सनात् सः युध्मः ओजसा पनस्यते ॥ २ ॥ त्वं तं इंद्र पर्वतं न भोजसे महः नृम्णस्य धर्मणां इरज्यसि प्र वीर्येण देवता अति चेकिते विश्वस्मै उग्रः कर्मणे पुरःऽहितः ॥ ३ ॥ सः इत् वने नमस्युऽभिः वचस्यते चारु जनेषु प्रऽब्रुवाणः इंद्रियं वृषा छंदुः भवति हर्यतः वृषा क्षेमेण धेनां मघऽवा यत् इन्वति ॥ ४ ॥ सः इत् महानि संऽइथानि मज्मना कृणोति युध्मः ओजसा जनेभ्यः अध चन श्रत् दधति त्विषिऽमते इंद्राय वज्रं निऽघनिघ्नते वधं ॥ ५ ॥ १९ ॥ सः हि श्रवस्युः सदनानि कृत्रिमा क्ष्मया वृधानः ओजसा विऽनाशयन् ज्योतींषि कृण्वन् अवृकाणि यज्यवे अव सुऽक्रतुः सर्तवै अपः सृजत् ॥ ६ ॥ दानाय मनः सोमऽपावन् अस्तु ते अर्वाचा हरी वंदनऽश्रुत् आ कृधि यमिष्ठासः सारथयः ये इंद्र ते न त्वा केताः आ दभ्नुवंति भूर्णयः ॥ ७ ॥ अप्रऽक्षितं वसु बिभर्षि हस्तयोः अषाळ्हं सहः तन्वि श्रुतः दधे आऽवृतासः अवतासः न कर्तृऽभिः तनूषु ते क्रतवः इंद्र भूरयः ॥ ८ ॥ २० ॥

॥ ५६ ॥ एषः प्र पूर्वीः अव तस्य चम्रिषः अत्यः न योषां उत् अयंस्त भुर्वणिः दक्षं महे पाययते हिरण्ययं रथं आऽवृत्य

हरिऽयोगं ऋभ्वसं ॥१॥ तं गूर्तयः नेमन्ऽइषः परीणसः समुद्रं न संऽचरणे सनिष्यवः पतिं दक्षस्य विदथस्य नु सहः गिरिं न वेनाः अधि रोह तेजसा ॥२॥ सः तुर्वणिः महान् अरेणु पौंस्ये गिरेः भृष्टिः न भ्राजते तुजा शवः येन शुष्णं मायिनं आयसः मदे दुध्रः आभूषु रमयत् नि दामनि ॥३॥ देवी यदि तविषी त्वाऽवृधा ऊतये इंद्रं सिसक्ति उषसं न सूर्यः यः धृष्णुना शवसा बाधते तमः इयर्ति रेणुं बृहत् अर्हरिऽस्वनिः ॥४॥ वि यत् तिरः धरुणं अच्युतं रजः अतिस्थिपः दिवः आतासु बर्हणा स्वःऽमीळ्हे यत् मदे इंद्र हर्ष्या अहन् वृत्रं निः अपां औब्जः अर्णवं ॥५॥ त्वं दिवः धरुणं धिषे ओजसा पृथिव्याः इंद्र सदनेषु माहिनः त्वं सुतस्य मदे अरिणाः अपः वि वृत्रस्य समया पाष्या अरुजः ॥६॥२१॥

॥५७॥ प्र मंहिष्ठाय बृहते बृहत्ऽरये सत्यऽशुष्माय तवसे मतिं भरे अपांऽइव प्रवणे यस्य दुःऽधरं राधः विश्वऽआयु शवसे अपऽवृतं ॥१॥ अध ते विश्वं अनु ह असत् इष्टये आपः निम्नाऽइव सवना हविष्मतः यत् पर्वते न संऽअशीत हर्यतः इंद्रस्य वज्रः श्नथिता हिरण्ययः ॥२॥ अस्मै भीमाय नमसा सं अध्वरे उषः न शुभ्रे आ भर पनीयसे यस्य धाम श्रवसे नाम इंद्रियं ज्योतिः अकारि हरितः न अयसे ॥३॥ इमे ते इंद्र ते वयं पुरुऽस्तुत ये त्वा आऽरभ्य चरामसि प्रभुऽवसो॰ नहि त्वत् अन्यः गिर्वणः गिरः सघत् क्षोणीःऽइव प्रति नः हर्य तत् वचः ॥४॥ भूरि ते इंद्र वीर्यं तव स्मसि अस्य स्तोतुः मघऽवन् कामं आ पृण अनु ते द्यौः बृहती वीर्यं ममे इयं च ते पृथिवी

नेमे ओजसे ॥ ५ ॥ त्वं तं इंद्र पर्वतं महां उरुं वज्रेण वज्रिन् पर्वऽशः चकर्तिथ अव असृजः निऽवृताः सर्तवे अपः सत्रा विश्वं दधिषे केवलं सहः ॥ ६ ॥ २२ ॥ १० ॥

॥ ५८ ॥ नु चित् सहःऽजाः अमृतः नि तुंदते होता यत् दूतः अभवत् विवस्वतः वि साधिष्ठेभिः पथिऽभिः रजः ममे आ देवऽताता हविषा विवासति ॥ १ ॥ आ स्वं अद्म युवमानः अजरः तृषु अविष्यन् अतसेषु तिष्ठति अत्यः न पृष्ठं प्रुषितस्य रोचते दिवः न सानु स्तनयन् अचिक्रदत् ॥ २ ॥ क्राणा रुद्रेभिः वसुऽभिः पुरःऽहितः होता निऽसत्तः रयिषाट् अमर्त्यः रथः न विक्षु ऋंजसानः आयुषु वि आनुषक् वार्या देवः ऋण्वति ॥ ३ ॥ वि वातऽजूतः अतसेषु तिष्ठते वृथा जुहूभिः सृण्या तुविऽस्वनिः तृषु यत् अग्ने वनिनः वृषऽयसे कृष्णं ते एम रुशत्ऽऊर्मे अजर ॥ ४ ॥ तपुःऽजंभः वने आ वातऽचोदितः यूथे न सह्वान् अव वाति वंसगः अभिऽव्रजन् अक्षितं पाजसा रजः स्थातुः चरथं भयते पतत्रिणः ॥ ५ ॥ २३ ॥ दधुः त्वा भृगवः मानुषेषु आ रयिं न चारुं सुऽहवं जनेभ्यः होतारं अग्ने अतिथिं वरेण्यं मित्रं न शेवं दिव्याय जन्मने ॥ ६ ॥ होतारं सप्त जुह्वः यजिष्ठं यं वाघतः वृणते अध्वरेषु अग्निं विश्वेषां अरतिं वसूनां सपर्यामि प्रयसा यामि रत्नं ॥ ७ ॥ अच्छिद्रा सूनो सहसः नः अद्य स्तोतृऽभ्यः मित्रऽमहः शर्म यच्छ अग्ने गृणंतं अंहसः उरुष्य ऊर्जः नपात् पूःऽभिः आयसीभिः ॥ ८ ॥ भव वरूथं गृणते विभाऽवः भव मघऽवन् मघवत्ऽभ्यः शर्म उरुष्य अग्ने अंहसः गृणंतं प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥ ९ ॥ २४ ॥

॥५९॥ वयाः इत् अग्ने अग्नयः ते अन्ये त्वे विश्वे अमृताः
मादयंते वैश्वानर नाभिः असि क्षितीनां स्थूणाऽइव जनान्
उपऽमित् ययंथ ॥१॥ मूर्धा दिवः नाभिः अग्निः पृथिव्याः
अथ अभवत् अरतिः रोदस्योः तं त्वा देवासः अजनयंत देवं
वैश्वानर ज्योतिः इत् आर्याय ॥२॥ आ सूर्ये न रश्मयः ध्रुवासः
वैश्वानरे दधिरे अग्ना वसूनि या पर्वतेषु ओषधीषु अप्ऽसु या
मानुषेषु असि तस्य राजा ॥३॥ बृहतीऽइव॰ सूनवे रोदसी
गिरः होता मनुष्यः न दक्षः स्वःऽवते सत्यऽशुष्माय पूर्वीः
वैश्वानराय नृऽतमाय यह्वीः ॥४॥ दिवः चित् ते बृहतः जा-
तऽवेदः वैश्वानर प्र रिरिचे महिऽत्वं राजा कृष्टीनां असि
मानुषीणां युधा देवेभ्यः वरिवः चकर्थ ॥५॥ प्र नु महिऽत्वं
वृषभस्य वोचं यं पूरवः वृत्रऽहनं सचंते वैश्वानरः दस्युं अग्निः
जघन्वान् अधूनोत् काष्ठाः अव शंबरं भेत् ॥६॥ वैश्वा-
नरः महिम्ना विश्वऽकृष्टिः भरत्ऽवाजेषु यजतः विभाऽवा
शातऽवनेये शतिनीभिः अग्निः पुरुऽनीथे जरते सूनृ-
ताऽवान् ॥७॥२५॥

॥६०॥ वह्निं यशसं विदथस्य केतुं सुप्रऽअव्यं दूतं सद्यःऽअर्थं
द्विऽजन्मानं रयिंऽइव प्रऽशस्तं रातिं भरत् भृगवे मातरि-
श्वा ॥१॥ अस्य शासुः उभयासः सचंते हविष्मंतः उशिजः ये च
मर्ताः दिवः चित् पूर्वः नि असादि होता आऽपृच्छ्यः विश्प-
तिः विक्षु वेधाः ॥२॥ तं नव्यसी हृदः आ जायमानं अस्मत्
सुऽकीर्तिः मधुऽजिह्वं अश्याः यं ऋत्विजः वृजने मानुषासः
प्रयस्वंतः आयवः जीजनंत ॥३॥ उशिक् पावकः वसुः मानुषेषु

वरेण्यः होता अधायि विक्षु दमूनाः गृहऽपतिः दमे आ अग्निः भुवत् रयिऽपतिः रयीणां ॥४॥ तं त्वा वयं पतिं अग्ने रयीणां प्र शंसामः मतिऽभिः गोतमासः आशुं न वाजंऽभरं मर्जयंतः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥५॥२६॥

॥६१॥ अस्मै इत् ऊं' प्र तवसे तुराय प्रयः न हर्मि स्तोमं माहिनाय ऋचीषमाय अध्रिऽगवे ओहं इंद्राय ब्रह्माणि राततमा ॥१॥ अस्मै इत् ऊं' प्रयःऽइव प्र यंसि भरामि आंगूषं बाधे सुऽवृक्ति इंद्राय हृदा मनसा मनीषा प्रत्नाय पत्ये धियः मर्जयंत ॥२॥ अस्मै इत् ऊं' त्यं उपऽमं स्वःऽसां भरामि आंगूषं आस्येन मंहिष्ठं अच्छोक्तिऽभिः मतीनां सुवृक्तिऽभिः सूरिं ववृधध्यै ॥३॥ अस्मै इत् ऊं' स्तोमं सं हिनोमि रथं न तष्टाऽइव तत्ऽसिनाय गिरः च गिर्वाहसे सुऽवृक्ति इंद्राय विश्वंऽइन्वं मेधिराय ॥४॥ अस्मै इत् ऊं' सप्तिंऽइव श्रवस्या इंद्राय अर्कं जुह्वा सं अंजे वीरं दानऽओकसं वंदध्यै पुरां गूर्तऽश्रवसं दर्माणं ॥५॥२७॥ अस्मै इत् ऊं' त्वष्टा तक्षत् वज्रं स्वपःऽतमं स्वर्यं रणाय वृत्रस्य चित् विदत् येन मर्म तुजन् ईशानः तुजता कियेधाः ॥६॥ अस्य इत् ऊं' मातुः सवनेषु सद्यः महः पितुं पपिऽवान् चारु अन्ना मुषायत् विष्णुः पचतं सहीयान् विध्यत् वराहं तिरः अद्रिं अस्ता ॥७॥ अस्मै इत् ऊं' ग्नाः चित् देवऽपत्नीः इंद्राय अर्कं अहिऽहत्ये ऊवुः॰ परि द्यावापृथिवी' जभ्रे उर्वी' न अस्य ते' महिमानं परि स्तः॰ ॥८॥ अस्य इत् एव प्र रिरिचे महिऽत्वं दिवः पृथिव्याः परि अंतरिक्षात् स्वऽराट् इंद्रः दमे आ विश्वऽगूर्तः सुऽअरिः अमत्रः ववक्षे रणाय ॥९॥

अस्य इत् एव शवसा शुषंतं वि वृश्चत् वज्रेण वृत्रं इंद्रः गाः न व्राणाः अवनीः अमुंचत् अभि श्रवः दावने सऽचेताः ॥१०॥२८॥ अस्य इत् ऊं इति त्वेषसा रंत सिंधवः परि यत् वज्रेण सीं अयच्छत् ईशानऽकृत् दाशुषे दशस्यन् तुर्वीतये गाधं तुर्वणिः करिति कः ॥११॥ अस्मै इत् ऊं इति प्र भर तूतुजानः वृत्राय वज्रं ईशानः कियेधाः गोः न पर्व वि रद तिरश्चा इष्यन् अर्णांसि अपां चरध्यै ॥१२॥ अस्य इत् ऊं इति प्र ब्रूहि पूर्व्याणि तुरस्य कर्माणि नव्यः उक्थैः युधे यत् इष्णानः आयुधानि ऋघायमाणः निऽरिणाति शत्रून् ॥१३॥ अस्य इत् ऊं इति भिया गिरयः च दृळ्हाः द्यावा च भूम जनुषः तुजेते इति उपो इति वेनस्य जोगुवानः ओणिं सद्यः भुवत् वीर्याय नोधाः ॥१४॥ अस्मै इत् ऊं इति त्यत् अनु दायि एषां एकः यत् वव्ने भूरेः ईशानः प्र एतशं सूर्ये पस्पृधानं सौवश्व्ये सुस्विं आवत् इंद्रः ॥१५॥ एव ते हारिऽयोजन सुऽवृक्ति इंद्र ब्रह्माणि गोतमासः अक्रन् आ एषु विश्वऽपेशसं धियं धाः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥१६॥२९॥४॥

॥६२॥ प्र मन्महे शवसानाय शूषं आंगूषं गिर्वणसे अंगिरस्वत् सुवृक्तिऽभिः स्तुवते ऋग्मियाय अर्चाम अर्कं नरे विऽश्रुताय ॥१॥ प्र वः महे महि नमः भरध्वं आंगूष्यं शवसानाय साम येन नः पूर्वे पितरः पदऽज्ञाः अर्चंतः अंगिरसः गाः अविंदन् ॥२॥ इंद्रस्य अंगिरसां च इष्टौ विदत् सरमा तनयाय धासिं बृहस्पतिः भिनत् अद्रिं विदत् गाः सं उस्रियाभिः वावशंत नरः ॥३॥ सः सुऽस्तुभा सः स्तुभा सप्त विप्रैः स्वरेण अद्रिं स्वर्यः नवऽग्वैः सरण्युऽभिः फलिऽगं इंद्र शक्र वलं

रवेण दरयः दशऽग्वैः ॥४॥ गृणानः अंगिरःऽभिः दस्म वि वः उषसा सूर्येण गोभिः अंधः वि भूम्याः अप्रथयः इंद्र सानु दिवः रजः उपरं अस्तभायः ॥५॥१॥ तत् ऊं इति प्रयक्षऽतमं अस्य कर्म दस्मस्य चारुऽतमं अस्ति दंसः उपऽह्वरे यत् उपराः अपिन्वत् मधुऽअर्णसः नद्यः चतस्रः ॥६॥ द्विता वि वव्रे सनऽजा सऽनीळे इति अयास्यः स्तवमानेभिः अर्कैः भगः न मेने इति परमे विऽओमन् अधारयत् रोदसी इति सुऽदंसाः ॥७॥ सनात् दिवं परि भूम विरूपे इति विऽरूपे पुनःऽभुवा युवती इति स्वेभिः एवैः कृष्णेभिः अक्ता उषाः रुशत्ऽभिः वपुःऽभिः आ चरतः अन्याऽअन्या ॥८॥ सनेमि सख्यं सुऽअपस्यमानः सूनुः दाधार शवसा सुऽदंसाः आमासु चित् दधिषे पक्वं अंतः इति पयः कृष्णासु रुशत् रोहिणीषु ॥९॥ सनात् सऽनीळाः अवनीः अवाताः व्रता रक्षंते अमृताः सहःऽभिः पुरु सहस्रा जनयः न पत्नीः दुवस्यंति स्वसारः अह्रयाणं ॥१०॥२॥ सनाऽयुवः नमसा नव्यः अर्कैः वसुऽयवः मतयः दस्म दद्रुः पतिं न पत्नीः उशतीः उशंतं स्पृशंति त्वा शवसाऽवन् मनीषाः ॥११॥ सनात् एव तव रायः गभस्तौ न क्षीयंते न उप दस्यंति दस्म द्युऽमान् असि क्रतुऽमान् इंद्र धीरः शिक्ष शचीऽवः तव नः शचीभिः ॥१२॥ सनाऽयते गोतमः इंद्र नव्यं अतक्षत् ब्रह्म हरिऽयोजनाय सुऽनीथाय नः शवसान नोधाः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥१३॥३॥

॥६३॥ त्वं महान् इंद्र यः ह शुष्मैः द्यावा जज्ञानः पृथिवी इति अमे धाः यत् ह ते विश्वा गिरयः चित् अभ्वा भिया दृळ्हासः किरणाः न ऐजन् ॥१॥ आ यत् हरी इति इंद्र विऽव्रता वेः आ ते

वज्रं जरिता बाह्वोः धात् येन अविहर्यतऽक्रतो॰ अमित्रान्
पुरः इष्णासि पुरुऽहूत पूर्वीः ॥२॥ त्वं सत्यः इंद्र धृष्णुः एतान् त्वं
ऋभुक्षाः नर्यः त्वं षाट् त्वं शुष्णं वृजने पृक्षे आणौ यूने कुत्साय
द्युऽमते सचा अहन् ॥३॥ त्वं ह त्यत् इंद्र चोदीः सखा वृत्रं यत्
वज्रिन् वृषऽकर्मन् उभ्नाः यत् ह शूर वृषऽमनः पराचैः वि
दस्यून् योनौ अकृतः वृथाषाट् ॥४॥ त्वं ह त्यत् इंद्र अरिषण्यन्
दृळ्हस्य चित् मर्तानां अजुष्टौ वि अस्मत् आ काष्ठाः अर्वते
वः घनाऽइव वज्रिन् श्नथिहि अमित्रान् ॥५॥४॥ त्वां ह त्यत्
इंद्र अर्णऽसातौ स्वःऽमीळ्हे नरः आजा हवंते तव स्वधाऽवः
इयं आ सऽमर्ये ऊतिः वाजेषु अतसाय्या भूत् ॥६॥ त्वं ह त्यत्
इंद्र सप्त युध्यन् पुरः वज्रिन् पुरुऽकुत्साय दर्दः॰ बर्हिः न यत्
सुऽदासे वृथा वर्क् अंहोः राजन् वरिवः पूरवे कः॰ ॥७॥ त्वं
त्यां नः इंद्र देव चित्रां इषं आपः न पीपयः परिऽज्मन् यया
शूर प्रति अस्मभ्यं यंसि त्मनं ऊर्जं न विश्वध क्षरध्यै ॥८॥
अकारि ते इंद्र गोतमेभिः ब्रह्माणि आऽउक्ता नमसा हरिऽभ्यां
सुऽपेशसं वाजं आ भर नः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जग-
म्यात् ॥९॥५॥

॥६४॥ वृष्णे शर्धाय सुऽमखाय वेधसे नोधः सुऽवृक्तिं प्र भर
मरुत्ऽभ्यः अपः न धीरः मनसा सुऽहस्त्यः गिरः सं अंजे विदथेषु
आऽभुवः ॥१॥ ते जज्ञिरे दिवः ऋष्वासः उक्षणः रुद्रस्य मर्याः
असुराः अरेपसः पावकासः शुचयः सूर्याःऽइव सत्वानः न
द्रप्सिनः घोरऽवर्पसः ॥२॥ युवानः रुद्राः अजराः अभोक्ऽहनः
ववक्षुः अध्रिऽगावः पर्वताःऽइव दृळ्हा चित् विश्वा भुवनानि

पार्थिवा प्र च्यवयंति दिव्यानि मज्मना ॥३॥ चित्रैः अंजिऽभिः वपुषे वि अंजते वक्षःऽसु रुक्मान् अधि येतिरे शुभे अंसेषु एषां नि मिमृक्षुः ऋष्टयः साकं जज्ञिरे स्वधया दिवः नरः ॥४॥ ईशानऽकृतः धुनयः रिशादसः वातान् विऽद्युतः तविषीभिः अक्रत दुहंति ऊधः दिव्यानि धूतयः भूमिं पिन्वंति पयसा परिऽज्रयः ॥५॥६॥ पिन्वंति अपः मरुतः सुऽदानवः पयः घृतऽवत् विदथेषु आऽभुवः अत्यं न मिहे वि नयंति वाजिनं उत्सं दुहंति स्तनयंतं अक्षितं ॥६॥ महिषासः मायिनः चित्रऽभानवः गिरयः न स्वऽतवसः रघुऽस्यदः मृगाःऽइव हस्तिनः खादथ वना यत् आरुणीषु तविषीः अयुग्ध्वं ॥७॥ सिंहाःऽइव नानदति प्रऽचेतसः पिशाःऽइव सुऽपिशः विश्वऽवेदसः क्षपः जिन्वंतः पृषतीभिः ऋष्टिऽभिः सं इत् सऽबाधः शवसा अहिऽमन्यवः ॥८॥ रोदसी आ वदत गणऽश्रियः नृऽसाचः शूराः शवसा अहिऽमन्यवः आ वंधुरेषु अमतिः न दर्शता विऽद्युत् न तस्थौ मरुतः रथेषु वः ॥९॥ विश्वऽवेदसः रयिऽभिः संऽओकसः संऽमिश्लासः तविषीभिः विऽरप्शिनः अस्तारः इषुं दधिरे गभस्त्योः अनंतऽशुष्माः वृषऽखादयः नरः ॥१०॥७॥ हिरण्ययेभिः पविऽभिः पयःऽवृधः उत् जिघ्नंते आऽपथ्यः न पर्वतान् मखाः अयासः स्वऽसृतः ध्रुवऽच्युतः दुध्रऽकृतः मरुतः भ्राजत्ऽऋष्टयः ॥११॥ घृषुं पावकं वनिनं विऽचर्षणिं रुद्रस्य सूनुं हवसा गृणीमसि रजःऽतुरं तवसं मारुतं गणं ऋजीषिणं वृषणं सश्चत श्रिये ॥१२॥ प्र नु सः मर्तः शवसा जनान् अति तस्थौ वः ऊती मरुतः यं आवत अर्वत्ऽभिः वाजं भरते धना नृऽभिः आऽपृच्छ्यं क्रतुं आ क्षेति

पुष्यंति ॥१३॥ चर्कृत्यं मरुतः पृत्ऽसु दुस्तरं द्युऽमंतं शुष्मं मघ-
वंत्ऽसु धत्तन धनऽस्पृतं उक्थ्यं विश्वऽचर्षणिं तोकं पुष्येम
तनयं शतं हिमाः ॥१४॥ नु स्थिरं मरुतः वीरऽवंतं ऋतिऽसहं
रयिं अस्मासु धत्त सहस्रिणं शतिनं शूशुऽवांसं प्रातः मक्षु
धियाऽवसुः जगम्यात् ॥१५॥ ८॥ ११॥

॥ ६५॥ पश्वा न तायुं गुहा चतंतं नमः युजानं नमः वहंतं
सऽजोषाः धीराः पदैः अनु ग्मन् उप त्वा सीदन् विश्वे यज-
त्राः ॥१॥ ऋतस्य देवाः अनु व्रता गुः भुवत् परिष्टिः द्यौः न भूम
वर्धंति ईं आपः पन्वा सुऽशिश्विं ऋतस्य योना गर्भे सुऽजातं ॥२॥
पुष्टिः न रण्वा क्षितिः न पृथ्वी गिरिः न भुज्म क्षोदः न शंऽभु
अत्यः न अज्मन् सर्गऽप्रतक्तः सिंधुः न क्षोदः कः ईं वराते ॥३॥
जामिः सिंधूनां भ्राताऽइव स्वस्रां इभ्यान् न राजा वनानि अत्ति
यत् वातऽजूतः वना वि अस्थात् अग्निः ह दाति रोम पृथि-
व्याः ॥४॥ श्वसिति अप्ऽसु हंसः न सीदन् क्रत्वा चेतिष्ठः विशां
उषःऽभुत् सोमः न वेधाः ऋतऽप्रजातः पशुः न शिश्वा विऽभुः
दूरेऽभाः ॥५॥ ९॥

॥६६॥ रयिः न चित्रा सूरः न संऽदृक् आयुः न प्राणः नित्यः
न सूनुः तक्वा न भूर्णिः वना सिसक्ति पयः न धेनुः शुचिः वि-
भाऽवा ॥१॥ दाधार क्षेमं ओकः न रण्वः यवः न पक्वः जेता
जनानां ऋषिः न स्तुभ्वा विक्षु प्रऽशस्तः वाजी न प्रीतः वयः
दधाति ॥२॥ दुरोकऽशोचिः क्रतुः न नित्यः जायाऽइव योनौ
अरं विश्वस्मै चित्रः यत् अभ्राट् श्वेतः न विक्षु रथः न रुक्मी त्वेषः

समत्ऽसु ॥३॥ सेनाऽइव सृष्टा अमं दधाति अस्तुः न दिद्युत् त्वेषऽप्रतीका यमः ह जातः यमः जनिऽत्वं जारः कनीनां पतिः जनीनां ॥४॥ तं वः चराथा वयं वसत्या अस्तं न गावः नक्षंते इद्धं सिंधुः न क्षोदः प्र नीचीः ऐनोत् नवंत गावः स्वः दृशीके ॥५॥१०॥

॥६७॥ वनेषु जायुः मर्तेषु मित्रः वृणीते श्रुष्टिं राजाऽइव अजुर्यं क्षेमः न साधुः क्रतुः न भद्रः भुवत् सुऽआधीः होता हव्यऽवाट् ॥१॥ हस्ते दधानः नृम्णा विश्वानि अमे देवान् धात् गुहा निऽसीदन् विदंति ईं अत्र नरः धियंऽधाः हृदा यत् तष्टान् मंत्रान् अशंसन् ॥२॥ अजः न क्षां दाधार पृथिवीं तस्तंभ द्यां मंत्रेभिः सत्यैः प्रिया पदानि पश्वः नि पाहि विश्वऽआयुः अग्ने गुहा गुहं गाः ॥३॥ यः ईं चिकेत गुहा भवंतं आ यः ससाद धारां ऋतस्य वि ये चृतंति ऋता सपंतः आत् इत् वसूनि प्र ववाच अस्मै ॥४॥ वि यः वीरुत्ऽसु रोधत् महिऽत्वा उत प्रऽजाः उत प्रऽसूषु अंतः चित्तिः अपां दमे विश्वऽआयुः सद्मऽइव धीराः संऽमाय चक्रुः ॥५॥११॥

॥६८॥ श्रीणन् उप स्थात् दिवं भुरण्युः स्थातुः चरथं अक्तून् वि ऊर्णोत् परि यत् एषां एकः विश्वेषां भुवत् देवः देवानां महिऽत्वा ॥१॥ आत् इत् ते विश्वे क्रतुं जुषंत शुष्कात् यत् देव जीवः जनिष्ठाः भजंत विश्वे देवऽत्वं नाम ऋतं सपंतः अमृतं एवैः ॥२॥ ऋतस्य प्रेषाः ऋतस्य धीतिः विश्वऽआयुः विश्वे अपांसि चक्रुः यः तुभ्यं दाशात् यः वा ते शिक्षात् तस्मै चिकि-

त्वान् र॒यिं द॑यस्व ॥ ३ ॥ होता॑ नि॒ऽस॑त्तः मनोः॑ अप॑त्ये सः चि॒त्
नु आ॒सा॒म् पतिः॑ र॒यी॒णाम् इ॒च्छन्त॑ रेतः॑ मि॒थः त॒नूषु॑ सम् जा॒न॒त॒ स्वैः
दक्षैः॑ अमू॑राः ॥ ४ ॥ पि॒तुः न पु॒त्राः क्रतु॑म् जु॒षन्त॒ श्रोष॑न् ये अ॒स्य॒
शास॑म् तु॒रासः॑ वि रायः॑ औ॒र्णो॒त् दुरः॑ पु॒रु॒ऽक्षुः पि॒पेश॑ नाक॑म्
स्तृभिः॑ दमू॑नाः ॥ ५ ॥ १२ ॥

॥ ६९ ॥ शु॒क्रः शु॒शु॒क्वान् उ॒षः न जा॒रः प॒प्रा स॒म्ऽई॒ची॰ दि॒वः
न ज्योतिः॑ परि॑ प्रऽजा॑तः क्रत्वा॑ ब॒भू॒थ॒ भु॒वः॑ दे॒वाना॑म् पि॒ता पु॒त्रः
सन् ॥ १ ॥ वे॒धाः अदृ॑प्तः अ॒ग्निः वि॒ऽजा॒न॒न् ऊधः॑ न गोना॑म्
स्वाद्म॑ पि॒तूना॑म् जने॑ न शेवः॑ आ॒ऽहू॒र्यः॑ सन् मध्ये॑ नि॒ऽस॑त्तः र॒ण्वः
दु॒रो॒णे ॥ २ ॥ पु॒त्रः न जा॒तः र॒ण्वः दु॒रो॒णे वा॒जी न प्री॒तः विशः॑
वि ता॒री॒त् विशः॑ यत् अह्वे॑ नृ॒ऽभिः॑ स॒ऽनी॑ळाः अ॒ग्निः दे॒व॒ऽत्वा
विश्वा॑नि अ॒श्याः ॥ ३ ॥ नकिः॑ ते॒ ए॒ता व्र॒ता मि॒न॒न्ति॒ नृ॒ऽभ्यः॑ यत्
ए॒भ्यः श्रु॒ष्टिम् च॒कर्थ॑ तत् तु ते॒ दंसः॑ यत् अह॑न् स॒मा॒नैः नृ॒ऽभिः॑ यत्
यु॒क्तः वि॒वेः रपां॑सि ॥ ४ ॥ उ॒षः न जा॒रः वि॒भाऽवा॑ उ॒स्रः संज्ञा॑-
तऽरूपः चिके॑तत् अ॒स्मै॒ त्मना॑ वह॑न्तः दुरः॑ वि॒ ऋ॒ण्व॒न् नव॑न्त
विश्वे॑ स्वः॑ दृशी॑के ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ ७० ॥ व॒नेम॑ पू॒र्वीः अ॒र्यः म॒नी॒षा अ॒ग्निः सु॒ऽशोकः॑ विश्वा॑नि
अ॒श्याः॒ आ दैव्या॑नि व्र॒ता चि॒कि॒त्वान् आ मानु॑षस्य जन॑स्य
जन्म॑ ॥ १ ॥ गर्भः॑ यः अ॒पाम् गर्भः॑ वना॑नाम् गर्भः॑ च॒ स्था॒ताम् गर्भः॑
च॒रथा॑म् अद्रौ॑ चि॒त् अ॒स्मै॒ अ॒न्तः दु॒रो॒णे वि॒शाम् न विश्वः॑ अ॒मृतः॑
सु॒ऽआ॒धीः ॥ २ ॥ सः हि क्ष॒पाऽवा॑न् अ॒ग्निः र॒यी॒णाम् दाश॑त् यः
अ॒स्मै॒ अर॑म् सु॒ऽउ॒क्तैः ए॒ता चि॒कि॒त्वः॒ भूम॑ नि पा॒हि॒ दे॒वाना॑म् जन्म॑

मर्तान् च विद्वान् ॥३॥ वर्धान् यं पूर्वीः क्षपः विऽरूपाः स्थातुः च रथं ऋतऽप्रवीतं अराधि होता स्वः निऽसत्तः कृण्वन् विश्वानि अपांसि सत्या ॥४॥ गोषु प्रऽशस्तिं वनेषु धिषे भरंत विश्वे.बलिं स्वः नः वि त्वा नरः पुरुऽत्रा सपर्यन् पितुः न जिव्रेः वि वेदः भरंत ॥५॥ साधुः न गृध्नुः अस्ताऽइव शूरः याताऽइव भीमः त्वेषः समत्ऽसु ॥६॥१४॥

॥७१॥ उप प्र जिन्वन् उशतीः उशंतं पतिं न नित्यं जनयः सऽनीळाः स्वसारः श्यावीं अरुषीं अजुषन् चित्रं उच्छंतीं उषसं न गावः ॥१॥ वीळु चित् दृळ्हा पितरः नः उक्थैः अद्रिं रुजन् अंगिरसः रवेण चक्रुः दिवः बृहतः गातुं अस्मे अहः स्वः विविदुः केतुं उस्राः ॥२॥ दधन् ऋतं धनयन् अस्य धीतिं आत् इत् अर्यः दिधिष्वः विऽभृत्राः अतृष्यंतीः अपसः यंति अच्छ देवान् जन्म प्रयसा वर्धयंतीः ॥३॥ मथीत् यत् ईं विऽभृतः मातरिश्वा गृहेऽगृहे श्येतः जेन्यः भूत् आत् ईं राज्ञे न महीयसे सचा सन् आ दूत्यं भृगवाणः विवाय ॥४॥ महे यत् पित्रे ईं रसं दिवे करिति अव त्सरत् पृशन्यः चिकित्वान् सृजत् अस्ता धृषता दिद्युं अस्मै स्वायां देवः दुहितरि त्विषिं धात् ॥५॥१५॥ स्वे आ यः तुभ्यं दमे आ विऽभाति नमः वा दाशात् उशतः अनु द्यून् वर्धो अग्ने वयः अस्य द्विऽबर्हाः यासत् राया सऽरथं यं जुनासि ॥६॥ अग्निं विश्वाः अभि पृक्षः सचंते समुद्रं न स्रवतः सप्त यह्वीः न जामिऽभिः वि चिकिते वयः नः विदाः देवेषु प्रऽमतिं चिकित्वान् ॥७॥ आ यत् इषे नृऽपतिं तेजः आनट् शुचि रेतः निऽसिक्तं द्यौः अभीके अग्निः शर्धं अनवद्यं

युवानं सुऽआध्यं जनयत् सूदयत् च ॥ ८ ॥ मनः न यः अध्वनः
सद्यः एति एकः सचा सूरः वस्वः ईशे राजाना मित्रावरुणा
सुऽपाणी॰ गोषु प्रियं अमृतं रक्षमाणा ॥ ९ ॥ मा नः अग्ने
सख्या पित्र्याणि प्र मर्षिष्ठाः अभि विदुः कविः सन् नभः न रूपं
जरिमा मिनाति पुरा तस्याः अभिऽशस्तेः अधि इहि ॥ १० ॥ १६ ॥

॥ ७२ ॥ नि काव्या वेधसः शश्वतः कः हस्ते दधानः नर्या पुरू-
णि अग्निः भुवत् रयिऽपतिः रयीणां सचा चक्राणः अमृतानि
विश्वा ॥ १ ॥ अस्मे वत्सं परि संतं न विंदन् इच्छंतः विश्वे अमृताः
अमूराः श्रमऽयुवः पदऽव्यः धियंऽधाः तस्थुः पदे परमे चारु
अग्नेः ॥ २ ॥ तिस्रः यत् अग्ने शरदः त्वां इत् शुचिं घृतेन शुचयः
सपर्यान् नामानि चित् दधिरे यज्ञियानि असूदयंत तन्वः
सुऽजाताः ॥ ३ ॥ आ रोदसी बृहती वेविदानाः प्र रुद्रिया ज-
भ्रिरे यज्ञियासः विदत् मर्तः नेमऽधिता चिकित्वान् अग्निं पदे
परमे तस्थिऽवांसं ॥ ४ ॥ संऽजानानाः उप सीदन् अभिऽज्ञु
पत्नीऽवंतः नमस्यं नमस्यन् रिरिक्वांसः तन्वः कृण्वत स्वाः सखा
सख्युः निऽमिषि रक्षमाणाः ॥ ५ ॥ १७ ॥ त्रिः सप्त यत् गुह्यानि
त्वे इत् पदा अविदन् निऽहिता यज्ञियासः तेभिः रक्षंते अमृतं
सऽजोषाः पशून् च स्थातॄन् चरथं च पाहि ॥ ६ ॥ विद्वान् अग्ने
वयुनानि क्षितीनां वि आनुषक् शुरुधः जीवसे धाः अंतःऽवि-
द्वान् अध्वनः देवऽयानान् अतंद्रः दूतः अभवः हविःऽवाट् ॥ ७ ॥
सुऽआध्यः दिवः आ सप्त यह्वीः रायः दुरः वि ऋतऽज्ञाः अ-
जानन् विदत् गव्यं सरमा दृळ्हं ऊर्वं येन नु कं मानुषी भोजते
विट् ॥ ८ ॥ आ ये विश्वा सुऽअपत्यानि तस्थुः कृण्वानासः अमृ-

नऽत्वायं गातुं मह्ना महत्ऽभिः पृथिवी वि तस्थे माता पुत्रैः
अदितिः धायसे वेः॰ ॥ ९॥ अधि श्रियं नि दधुः चारुं अस्मिन्
दिवः यत् अक्षी अमृताः अकृण्वन् अध क्षरंति सिंधवः न सृष्टाः
प्र नीचीः अग्ने अरुषीः अजानन् ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ ७३ ॥ रयिः न यः पितृऽवित्तः वयःऽधाः सुऽप्रनीतिः
चिकितुषः न शासुः स्योनऽशीः अतिथिः न प्रीणानः होताऽइव
सद्म विधतः वि तारीत् ॥ १ ॥ देवः न यः सविता सत्यऽमन्मा
क्रत्वा निऽपाति वृजनानि विश्वा पुरुऽप्रशस्तः अमतिः न सत्यः
आत्माऽइव शेवः दिधिषाय्यः भूत् ॥ २ ॥ देवः न यः पृथिवीं
विश्वऽधायाः उपऽक्षेति हितऽमित्रः न राजा पुरःऽसदः
शर्मऽसदः न वीराः अनवद्या पतिजुष्टाऽइव नारी ॥ ३ ॥ तं त्वा
नरः दमे आ नित्यं इद्धं अग्ने सचंत क्षितिषु ध्रुवासु अधि द्युम्नं नि
दधुः भूरि अस्मिन् भव विश्वऽआयुः धरुणः रयीणां ॥ ४ ॥ वि
पृक्षः अग्ने मघऽवानः अश्युः वि सूरयः ददतः विश्वं आयुः सनेम
वाजं संऽइथेषु अर्यः भागं देवेषु श्रवसे दधानाः ॥ ५ ॥ १९ ॥
ऋतस्य हि धेनवः वावशानाः स्मत्ऽऊध्नीः पीपयंत द्युऽभक्ताः
पराऽवतः सुऽमतिं भिक्षमाणाः वि सिंधवः समया सस्रुः अ-
द्रिं ॥ ६ ॥ त्वे अग्ने सुऽमतिं भिक्षमाणाः दिवि श्रवः दधिरे यज्ञि-
यासः नक्ता च चक्रुः उषसा विऽरूपे॰ कृष्णं च वर्णं अरुणं च सं
धुः॰ ॥ ७ ॥ यान् राये मर्तान् सुसूदः अग्ने ते स्याम मघऽवानः
वयं च छायाऽइव विश्वं भुवनं सिसक्षि आपप्रिऽवान् रोदसी
अंतरिक्षं ॥ ८ ॥ अर्वत्ऽभिः अग्ने अर्वतः नृऽभिः नॄन् वीरैः वी-
रान् वनुयाम त्वाऽऊताः ईशानासः पितृऽवित्तस्य रायः वि

सूरयः शतऽहिमाः नः अश्युः ॥ ९ ॥ एता ते अग्ने उचथानि वेधः जुष्टानि संतु मनसे हृदे च शकेम रायः सुऽधुरः यमं ते अधि श्रवः देवऽभक्तं दधानाः ॥ १० ॥ २० ॥ १२ ॥

॥ ७४ ॥ उपऽप्रयंतः अध्वरं मंत्रं वोचेम अग्नये आरे अस्मे च शृण्वते ॥ १ ॥ यः स्नीहितीषु पूर्व्यः संऽजग्मानासु कृष्टिषु अरक्षत् दाशुषे गयं ॥ २ ॥ उत ब्रुवंतु जंतवः उत् अग्निः वृत्रऽहा अजनि धनंऽजयः रणेऽरणे ॥ ३ ॥ यस्य दूतः असि क्षये वेषि हव्यानि वीतये दस्मत् कृणोषि अध्वरं ॥ ४ ॥ तं इत् सुऽहव्यं अंगिरः सुऽदेवं सहसः यहो इति जनाः आहुः सुऽबर्हिषं ॥ ५ ॥ २१ ॥ आ च वहासि तान् इह देवान् उप प्रऽशस्तये हव्या सुऽचंद्र वीतये ॥ ६ ॥ न योः उपब्दिः अश्व्यः शृण्वे रथस्य कत् चन यत् अग्ने यासि दूत्यं ॥ ७ ॥ त्वाऽऊतः वाजी अह्रयः अभि पूर्वस्मात् अपरः प्र दाश्वान् अग्ने अस्थात् ॥ ८ ॥ उत द्युऽमत् सुऽवीर्यं बृहत् अग्ने विवाससि देवेभ्यः देव दाशुषे ॥ ९ ॥ २२ ॥

॥ ७५ ॥ जुषस्व सप्रथःऽतमं वचः देवप्सरःऽतमं हव्या जुह्वानः आसनि ॥ १ ॥ अथ ते अंगिरःऽतम अग्ने वेधःऽतम प्रियं वोचेम ब्रह्म सानसि ॥ २ ॥ कः ते जामिः जनानां अग्ने कः दाशुऽअध्वरः कः ह कस्मिन् असि श्रितः ॥ ३ ॥ त्वं जामिः जनानां अग्ने मित्रः असि प्रियः सखा सखिऽभ्यः ईड्यः ॥ ४ ॥ यज नः मित्रावरुणा यज देवान् ऋतं बृहत् अग्ने यक्षि स्वं दमं ॥ ५ ॥ २३ ॥

॥ ७६ ॥ का ते उपऽइतिः मनसः वराय भुवत् अग्ने शंऽतमा का मनीषा कः वा यज्ञैः परि दक्षं ते आप केन वा ते मनसा दाशेम ॥ १ ॥ आ इहि अग्ने इह होता नि सीद अदब्धः सु पुरःऽएता भव नः अवतां त्वा रोदसी इति विश्वमिन्वे इति विश्वंऽइन्वे यज महे सौमनसाय देवान् ॥ २ ॥ प्र सु विश्वान् रक्षसः धक्षि अग्ने भव यज्ञानां अभिशस्तिऽपावा अथ आ वह सोमऽपतिं हरिऽभ्यां आतिथ्यं अस्मै चकृम सुऽदाव्ने ॥ ३ ॥ प्रजाऽवता वचसा वह्निः आसा आ च हुवे नि च सत्सि इह देवैः वेषि होत्रं उत पोत्रं यजत्र बोधि प्रऽयन्तः जनितः वसूनां ॥ ४ ॥ यथा विप्रस्य मनुषः हविःऽभिः देवान् अयजः कविऽभिः कविः सन् एव होतः इति सत्यऽतर त्वं अद्य अग्ने मन्द्रया जुह्वा यजस्व ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥ ७७ ॥ कथा दाशेम अग्नये का अस्मै देवऽजुष्टा उच्यते भामिने गीः यः मर्त्येषु अमृतः ऋतऽवा होता यजिष्ठः इत् कृणोति देवान् ॥ १ ॥ यः अध्वरेषु शंऽतमः ऋतऽवा होता तं ऊं इति नमःऽभिः आ कृणुध्वं अग्निः यत् वेः मर्ताय देवान् सः च बोधाति मनसा यजाति ॥ २ ॥ सः हि क्रतुः सः मर्यः सः साधुः मित्रः न भूत् अद्भुतस्य रथीः तं मेधेषु प्रथमं देवऽयन्तीः विशः उप ब्रुवते दस्मं आरीः ॥ ३ ॥ सः नः नृणां नृऽतमः रिशादाः अग्निः गिरः अवसा वेतु धीतिं तना च ये मघऽवानः शविष्ठाः वाजऽप्रसूताः इषयन्त मन्म ॥ ४ ॥ एव अग्निः गोतमेभिः ऋतऽवा विप्रेभिः अस्तोष्ट जातऽवेदाः सः एषु द्युम्नं पीपयत् सः वाजं सः पुष्टिं याति जोषं आ चिकित्वान् ॥ ५ ॥ २५ ॥

॥७८॥ अभि त्वा गोतमाः गिरा जातऽवेदः विऽचर्षणे द्युम्नैः अभि प्र नोनुमः ॥१॥ तं ऊं त्वा गोतमः गिरा रायःऽकामः दुवस्यति द्युम्नैः अभि प्र नोनुमः ॥२॥ तं ऊं त्वा वाजऽसातमं अंगिरस्वत् हवामहे द्युम्नैः अभि प्र नोनुमः ॥३॥ तं ऊं त्वा वृत्रहन्ऽतमं यः दस्यून् अवऽधूनुषे द्युम्नैः अभि प्र नोनुमः ॥४॥ अवोचाम रहूगणाः अग्नये मधुऽमत् वचः द्युम्नैः अभि प्र नोनुमः ॥५॥ २६॥

॥७९॥ हिरण्यऽकेशः रजसः विऽसारे अहिः धुनिः वातःऽइव ध्रजीमान् शुचिऽभ्राजाः उषसः नवेदाः यशस्वतीः अपस्युवः न सत्याः ॥१॥ आ ते सुऽपर्णाः अमिनंत एवैः कृष्णः नोनाव वृषभः यदि इदं शिवाभिः न स्मयमानाभिः आ अगात् पतंति मिहः स्तनयंति अभ्रा ॥२॥ यत् ईं ऋतस्य पयसा पियानः नयन् ऋतस्य पथिऽभिः रजिष्ठैः अर्यमा मित्रः वरुणः परिऽज्मा त्वचं पृंचंति उपरस्य योनौ ॥३॥ अग्ने वाजस्य गोऽमतः ईशानः सहसः यहो अस्मे धेहि जातऽवेदः महि श्रवः ॥४॥ सः इधानः वसुः कविः अग्निः ईळेन्यः गिरा रेवत् अस्मभ्यं पुरुऽअनीक दीदिहि ॥५॥ क्षपः राजन् उत त्मना अग्ने वस्तोः उत उषसः सः तिग्मऽजंभ रक्षसः दह प्रति ॥६॥ २७॥ अव नः अग्ने ऊतिऽभिः गायत्रस्य प्रऽभर्मणि विश्वासु धीषु वंद्य ॥७॥ आ नः अग्ने रयिं भर सत्राऽसहं वरेण्यं विश्वासु पृत्ऽसु दुस्तरं ॥८॥ आ नः अग्ने सुऽचेतुना रयिं विश्वायुऽपोषसं मार्डीकं धेहि जीवसे ॥९॥ प्र पूताः तिग्मऽशोचिषे वाचः गोतम अग्नये भरस्व सुम्नऽयुः गिरः ॥१०॥ यः नः अग्ने

अभिऽदासति अंति दूरे पदीष्ट सः अस्माकं इत् वृधे भव ॥ ११ ॥
सहस्रऽअक्षः विऽचर्षणिः अग्निः रक्षांसि सेधति होता गृणीते
उक्थ्यः ॥ १२ ॥ २८ ॥

॥ ८० ॥ इत्था हि सोमे इत् मदे ब्रह्मा चकार वर्धनं शविष्ठ
वज्रिन् ओजसा पृथिव्याः निः शशाः अहिं अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥ १ ॥ सः त्वा अमदत् वृषा मदः सोमः श्येनऽआभृतः सुतः
येन वृत्रं निः अत्ऽभ्यः जघंथ वज्रिन् ओजसा अर्चन् अनु
स्वऽराज्यं ॥ २ ॥ प्र इहि अभि इहि धृष्णुहि न ते वज्रः नि यंसते
इंद्र नृम्णं हि ते शवः हनः वृत्रं जयाः अपः अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥ ३ ॥ निः इंद्र भूम्याः अधि वृत्रं जघंथ निः दिवः सृज मरु-
त्वतीः अव जीवऽधन्याः इमाः अपः अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ४ ॥
इंद्रः वृत्रस्य दोधतः सानुं वज्रेण हीळितः अभिऽक्रम्य अव
जिघ्नते अपः समीय चोदयन् अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ५ ॥ २९ ॥
अधि सानौ नि जिघ्नते वज्रेण शतऽपर्वणा मंदानः इंद्रः अंधसः
सखिऽभ्यः गातुं इच्छति अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ६ ॥ इंद्र तुभ्यं
इत् अद्रिऽवः अनुत्तं वज्रिन् वीर्यं यत् ह त्यं मायिनं मृगं तं ऊं
त्वं मायया अवधीः अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ७ ॥ वि ते वज्रासः
अस्थिरन् नवतिं नाव्याः अनु महत् ते इंद्र वीर्यं बाह्वोः ते बलं
हितं अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ८ ॥ सहस्रं साकं अर्चत परि स्तो-
भत विंशतिः शता एनं अनु अनोनवुः इंद्राय ब्रह्म उत्ऽयतं
अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥ ९ ॥ इंद्रः वृत्रस्य तविषीं निः अहन्
सहसा सहः महत् तत् अस्य पौंस्यं वृत्रं जघन्वान् असृजत् अर्चन्
अनु स्वऽराज्यं ॥ १० ॥ ३० ॥ इमे चित् तव मन्यवे वेपेते भि-

यसा मही' यत् इंद्र वज्रिन् ओजसा वृत्रं मरुत्वान् अवधीः अर्चन्
अनु स्वऽराज्यं ॥११॥ न वेपसा न तन्यता इंद्रं वृत्रः वि बीभ-
यत् अभि एनं वज्रः आयसः सहस्रऽभृष्टिः आयत अर्चन् अनु
स्वऽराज्यं ॥१२॥ यत् वृत्रं तव च अशनिं वज्रेण संऽअयोधयः
अहिं इंद्र जिघांसतः दिवि ते बद्बधे शवः अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥१३॥ अभिऽस्तने ते अद्रिऽवः यत् स्थाः जगत् च रेजते त्वष्टा
चित् तव मन्यवे इंद्र वेविज्यते भिया अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥१४॥ नहि नु यात् अधिऽइमसि इंद्रं कः वीर्या परः तस्मिन्
नृम्णं उत क्रतुं देवाः ओजांसि सं दधुः अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥१५॥ यां अथर्वा मनुः पिता दध्यङ् धियं अत्नत तस्मिन्
ब्रह्माणि पूर्वऽथा इंद्रे उक्था सं अग्मत अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥१६॥ ३१॥ ५॥

॥८१॥ इंद्रः मदाय ववृधे शवसे वृत्रऽहा नृऽभिः तं इत्
महत्ऽसु आजिषु उत ईं अर्भे हवामहे स वाजेषु प्र नः अवि-
षत् ॥१॥ असि हि वीर सेन्यः असि भूरि पराऽददिः असि दभ्रस्य
चित् वृधः यजमानाय शिक्षसि सुन्वते भूरि ते वसु ॥२॥ यत्
उत्ऽईरते आजयः धृष्णवे धीयते धना युक्ष्व मदऽच्युता हरी' कं
हनः कं वसौ दधः अस्मान् इंद्र वसौ दधः ॥३॥ क्रत्वा महान् अ-
नुऽस्वधं भीमः आ ववृधे शवः श्रिये ऋष्वः उपाकयोः नि शि-
प्री हरिऽवान् दधे हस्तयोः वज्रं आयसं ॥४॥ आ पप्रौ पार्थिवं
रजः बद्बधे रोचना दिवि न त्वाऽवान् इंद्र कः चन न जातः न
जनिष्यते अति विश्वं ववक्षिथ ॥५॥१॥ यः अर्यः मर्तऽभोजनं
पराऽददाति दाशुषे इंद्रः अस्मभ्यं शिक्षतु वि भज भूरि ते वसु

भक्षीय तव राधसः ॥ ६ ॥ मदेऽमदे हि नः ददिः यूथा गवां ऋजुऽक्रतुः सं गृभाय पुरु शता उभयाहस्त्या वसु शिशीहि रायः आ भर ॥ ७ ॥ मादयस्व सुते सचा शवसे शूर राधसे विद्म हि त्वा पुरुऽवसुं उप कामान् ससृज्महे अथ नः अविता भव ॥ ८ ॥ एते ते इंद्र जंतवः विश्वं पुष्यंति वार्यं अंतः हि ख्यः जनानां अर्यः वेदः अदाशुषां तेषां नः वेदः आ भर ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ८२ ॥ उपो सु शृणुहि गिरः मघऽवन् मा अतथाःऽइव यदा नः सूनृताऽवतः करः आत् अर्थयासे इत् योज नु इंद्र ते हरी ॥ १ ॥ अक्षन् अमीमदंत हि अव प्रियाः अधूषत अस्तोषत स्वऽभानवः विप्राः नविष्ठया मती योज नु इंद्र ते हरी ॥ २ ॥ सुऽसंदृशं त्वा वयं मघऽवन् वंदिषीमहि प्र नूनं पूर्णऽवंधुरः स्तुतः याहि वशान् अनु योज नु इंद्र ते हरी ॥ ३ ॥ सः घ तं वृषणं रथं अधि तिष्ठाति गोऽविदं यः पात्रं हारिऽयोजनं पूर्णं इंद्र चिकेतति योज नु इंद्र ते हरी ॥ ४ ॥ युक्तः ते अस्तु दक्षिणः उत सव्यः शतऽक्रतो इति तेन जायां उप प्रियां मंदानः याहि अंधसः योज नु इंद्र ते हरी ॥ ५ ॥ युनज्मि ते ब्रह्मणा केशिना हरी उप प्र याहि दधिषे गभस्त्योः उत् त्वा सुतासः रभसाः अमंदिषुः पूषण्ऽवान् वज्रिन् सं ऊं इति पत्न्या अमदः ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥ ८३ ॥ अश्वऽवति प्रथमः गोषु गच्छति सुप्रऽअवीः इंद्र मर्त्यः तव ऊतिऽभिः तं इत् पृणक्षि वसुना भवीयसा सिंधुं आपः यथा अभितः विऽचेतसः ॥ १ ॥ आपः न देवीः उप यंति होत्रियं अवः पश्यंति विऽततं यथा रजः प्राचैः देवासः प्र नयंति देवऽयुं

ब्रह्मऽप्रियं जोषयंते वराःऽइव ॥ २॥ अधि द्वयोः अदधाः उक्थ्यं वचः यतऽस्रुचा मिथुना या सपर्यतः असंऽयत्तः व्रते ते क्षेति पुष्यति भद्रा शक्तिः यजमानाय सुन्वते ॥३॥ आत् अंगिराः प्रथमं दधिरे वयः इद्धऽअग्नयः शम्या ये सुऽकृत्यया सर्वं पणेः सं अविंदंत भोजनं अश्वऽवंतं गोऽमंतं आ पशुं नरः ॥४॥ यज्ञैः अथर्वा प्रथमः पथः तते ततः सूर्यः व्रतऽपाः वेनः आ अजनि आ गाः आजत् उशना काव्यः सचा यमस्य जातं अमृतं यजामहे ॥ ५ ॥ बर्हिः वा यत् सुऽअपत्याय वृज्यते अर्कः वा श्लोकं आऽघोषते दिवि ग्रावा यत्र वदति कारुः उक्थ्यः तस्य इत् इंद्रः अभिऽपित्वेषु रण्यति ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥ ८४ ॥ असावि सोमः इंद्र ते शविष्ठ धृष्णो आ गहि आ त्वा पृणक्तु इंद्रियं रजः सूर्यः न रश्मिऽभिः ॥ १ ॥ इंद्रं इत् हरी वहतः अप्रतिधृष्टऽशवसं ऋषीणां च स्तुतीः उप यज्ञं च मानुषाणां ॥ २ ॥ आ तिष्ठ वृत्रऽहन् रथं युक्ता ते ब्रह्मणा हरी अर्वाचीनं सु ते मनः ग्रावा कृणोतु वग्नुना ॥ ३ ॥ इमं इंद्र सुतं पिब ज्येष्ठं अमर्त्यं मदं शुक्रस्य त्वा अभि अक्षरन् धाराः ऋतस्य सदने ॥ ४ ॥ इंद्राय नूनं अर्चत उक्थानि च ब्रवीतन सुताः अमत्सुः इंदवः ज्येष्ठं नमस्यत सहः ॥ ५ ॥ ५ ॥ नकिः त्वत् रथिऽतरः हरी यत् इंद्र यच्छसे नकिः त्वा अनु मज्मना नकिः सुऽअश्वः आनशे ॥ ६ ॥ यः एकः इत् विऽदयते वसु मर्ताय दाशुषे ईशानः अप्रतिऽस्कुतः इंद्रः अंग ॥ ७ ॥ कदा मर्तं अराधसं पदा क्षुंपंऽइव स्फुरत् कदा नः शुश्रवत् गिरः इंद्रः अंग ॥ ८ ॥ यः चित् हि त्वा बहुऽभ्यः आ सुतऽवान् आऽविवासति उग्रं तत् पत्यते शवः इंद्रः अंग ॥ ९ ॥

स्वादोः इत्था विषुऽवतः मध्वः पिबंति गौर्यः याः इंद्रेण सऽया-
वरीः वृष्णा मदंति शोभसे वस्वीः अनु स्वऽराज्यं ॥ १० ॥ ६ ॥ ताः
अस्य पृशनऽयुवः सोमं श्रीणंति पृश्नयः प्रियाः इंद्रस्य धेनवः
वज्रं हिन्वंति सायकं वस्वीः अनु स्वऽराज्यं ॥ ११ ॥ ताः अस्य
नमसा सहः सपर्यंति प्रऽचेतसः व्रतानि अस्य सश्चिरे पुरूणि
पूर्वऽचित्तये वस्वीः अनु स्वऽराज्यं ॥ १२ ॥ इंद्रः दधीचः अ-
स्थऽभिः वृत्राणि अप्रतिऽस्कुतः जघान नवतीः नव ॥ १३ ॥
इच्छन् अश्वस्य यत् शिरः पर्वतेषु अपऽश्रितं तत् विदत् शर्य-
णाऽवति ॥ १४ ॥ अत्र अह गोः अमन्वत नाम त्वष्टुः अपीच्यं
इत्था चंद्रमसः गृहे ॥ १५ ॥ ७ ॥ कः अद्य युंक्ते धुरि गाः ऋतस्य
शिमीऽवतः भामिनः दुःऽहृणायून् आसन्ऽइषून् हृत्सुऽअसः
मयःऽभून् यः एषां भृत्यां ऋणधत् सः जीवात् ॥ १६ ॥ कः ईषते
तुज्यते कः बिभाय कः मंसते संतं इंद्रं कः अंति कः तोकाय कः
इभाय उत राये अधि ब्रवत् तन्वे कः जनाय ॥ १७ ॥ कः अग्निं
ईट्टे हविषा घृतेन स्रुचा यजातै ऋतुऽभिः ध्रुवेभिः कस्मै देवाः
आ वहान् आशु होम कः मंसते वीतिऽहोत्रः सुऽदेवः ॥ १८ ॥
त्वं अंग प्र शंसिषः देवः शविष्ठ मर्त्यं न त्वत् अन्यः मघऽवन् अ-
स्ति मर्डिता इंद्र ब्रवीमि ते वचः ॥ १९ ॥ मा ते राधांसि मा ते
ऊतयः वसो अस्मान् कदा चन दभन् विश्वा च नः उपऽमि-
मीहि मानुष वसूनि चर्षणिऽभ्यः आ ॥ २० ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥ ८५ ॥ प्र ये शुंभंते जनयः न सप्तयः यामन् रुद्रस्य सूनवः
सुऽदंससः रोदसी हि मरुतः चक्रिरे वृधे मदंति वीराः विद-
थेषु घृष्वयः ॥ १ ॥ ते उक्षितासः महिमानं आशत दिवि रुद्रासः

अधि चक्रिरे सदः अर्चंतः अर्कं जनयंतः इंद्रियं अधि श्रियः दधिरे पृश्निऽमातरः ॥२॥ गोऽमातरः यत् शुभयंते अंजिऽभिः तनूषु शुभ्राः दधिरे विरुक्मतः बाधंते विश्वं अभिऽमातिनं अप वर्त्मानि एषां अनु रीयते घृतं ॥३॥ वि ये भ्राजंते सुऽमखासः ऋष्टिऽभिः प्रऽच्यवयंतः अच्युता चित् ओजसा मनःऽजुवः यत् मरुतः रथेषु आ वृषऽव्रातासः पृषतीः अयुग्ध्वं ॥४॥ प्र यत् रथेषु पृषतीः अयुग्ध्वं वाजे अद्रिं मरुतः रंहयंतः उत अरुषस्य वि स्यंति धाराः चर्मऽइव उदऽभिः वि उंदंति भूम ॥५॥ आ वः वहंतु सप्तयः रघुऽस्यदः रघुऽपत्वानः प्र जिगात बाहुऽभिः सीदत आ बर्हिः उरु वः सदः कृतं मादयध्वं मरुतः मध्वः अंधसः ॥६॥९॥ ते अवर्धंत स्वऽतवसः महिऽत्वना आ नाकं तस्थुः उरु चक्रिरे सदः विष्णुः यत् ह आवत् वृषणं मदऽच्युतं वयः न सीदन् अधि बर्हिषि प्रिये ॥७॥ शूराःऽइव इत् युयुधयः न जग्मयः श्रवस्यवः न पृतनासु येतिरे भयंते विश्वा भुवना मरुत्ऽभ्यः राजानःऽइव त्वेषऽसंदृशः नरः ॥८॥ त्वष्टा यत् वज्रं सुऽकृतं हिरण्ययं सहस्रऽभृष्टिं सुऽअपाः अवर्तयत् धत्ते इंद्रः नरि अपांसि कर्तवे अहन् वृत्रं निः अपां औब्जत् अर्णवं ॥९॥ ऊर्ध्वं नुनुद्रे अवतं ते ओजसा दादृहाणं चित् बिभिदुः वि पर्वतं धमंतः वाणं मरुतः सुऽदानवः मदे सोमस्य रण्यानि चक्रिरे ॥१०॥ जिह्मं नुनुद्रे अवतं तया दिशा असिंचन् उत्सं गोतमाय तृष्णऽजे आ गच्छंति ईं अवसा चित्रऽभानवः कामं विप्रस्य तर्पयंत धामऽभिः ॥११॥ या वः शर्म शशमानाय संति त्रिऽधातूनि दाशुषे यच्छत अधि अस्मभ्यं तानि मरुतः वि यंत रयिं नः धत्त वृषणः सुऽवीरं ॥१२॥१०॥

॥८६॥ मरुतः यस्य हि क्षये पाथ दिवः विऽमहसः सः सुऽगोपातमः जनः ॥१॥ यज्ञैः वा यज्ञऽवाहसः विप्रस्य वा मतीनां मरुतः शृणुत हवं ॥२॥ उत वा यस्य वाजिनः अनु विप्रं अतक्षत सः गंता गोऽमति व्रजे ॥३॥ अस्य वीरस्य बर्हिषि सुतः सोमः दिविष्टिषु उक्थं मदः च शस्यते ॥४॥ अस्य श्रोषंतु आ भुवः विश्वाः यः चर्षणीः अभि सूरं चित् ससुषीः इषः ॥५॥११॥ पूर्वीभिः हि ददाशिम शरत्ऽभिः मरुतः वयं अवःऽभिः चर्षणीनां ॥६॥ सुऽभगः सः प्रऽयज्यवः मरुतः अस्तु मर्त्यः यस्य प्रयांसि पर्षथ ॥७॥ शशमानस्य वा नरः स्वेदस्य सत्यऽशवसः विद कामस्य वेनतः ॥८॥ यूयं तत् सत्यऽशवसः आविः कर्त महिऽत्वना विध्यत विऽद्युता रक्षः ॥९॥ गूहत गुह्यं तमः वि यात विश्वं अत्रिणं ज्योतिः कर्त यत् उश्मसि ॥१०॥१२॥

॥८७॥ प्रऽत्वक्षसः प्रऽतवसः विऽरप्शिनः अनानताः अविथुराः ऋजीषिणः जुष्टऽतमासः नृऽतमासः अंजिऽभिः वि आनज्रे के चित् उस्राःऽइव स्तृऽभिः ॥१॥ उपऽह्वरेषु यत् अचिध्वं ययिं वयःऽइव मरुतः केन चित् पथा श्चोतंति कोशाः उप वः रथेषु आ घृतं उक्षत मधुऽवर्णं अर्चते ॥२॥ प्र एषां अज्मेषु विथुराऽइव रेजते भूमिः यामेषु यत् ह युंजते शुभे ते क्रीळयः धुनयः भ्राजत्ऽऋष्टयः स्वयं महिऽत्वं पनयंत धूतयः ॥३॥ सः हि स्वऽसृत् पृषत्ऽअश्वः युवा गणः अया ईशानः तविषीभिः आऽवृतः असि सत्यः ऋणऽयावा अनेद्यः अस्याः धियः प्रऽअविता अथ वृषा गणः ॥४॥ पितुः प्रत्नस्य जन्मना वदामसि सोमस्य जिह्वा प्र जिगाति चक्षसा यत् ईं इंद्रं शमि ऋक्वाणः

आशंत आत् इत् नामानि यज्ञियानि दधिरे ॥ ५ ॥ श्रियसे कं भानुऽभिः सं मिमिक्षिरे ते रश्मिऽभिः ते ऋक्वऽभिः सुऽखादयः ते वाशीऽमंतः इष्मिणः अभीरवः विद्रे प्रियस्य मारुतस्य धाम्नः ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥ ८८ ॥ आ विद्युन्मत्ऽभिः मरुतः सुऽअर्कैः रथेभिः यात ऋष्टिमत्ऽभिः अश्वऽपर्णैः आ वर्षिष्ठया नः इषा वयः न पप्तत सुऽमायाः ॥ १ ॥ ते अरुणेभिः वरं आ पिशंगैः शुभे कं यांति रथतूःऽभिः अश्वैः रुक्मः न चित्रः स्वधितिऽवान् पव्या रथस्य जंघनंत भूम ॥ २ ॥ श्रिये कं वः अधि तनूषु वाशीः मेधा वना न कृणवंते ऊर्ध्वा युष्मभ्यं कं मरुतः सुऽजाताः तुविऽद्युम्नासः धनयंते अद्रिं ॥ ३ ॥ अहानि गृध्राः परि आ वः आ अगुः इमां धियं वार्कार्यां च देवीं ब्रह्म कृण्वंतः गोतमासः अर्कैः ऊर्ध्वं नुनुद्रे उत्सऽधिं पिबध्यै ॥ ४ ॥ एतत् त्यत् न योजनं अचेति सस्वः ह यत् मरुतः गोतमः वः पश्यन् हिरण्यऽचक्रान् अयःऽदंष्ट्रान् विऽधावतः वराहून् ॥ ५ ॥ एषा स्या वः मरुतः अनुऽभर्त्री प्रति स्तोभति वाघतः न वाणी अस्तोभयत् वृथा आसां अनु स्वधां गभस्त्योः ॥ ६ ॥ १४ ॥

॥ ८९ ॥ आ नः भद्राः क्रतवः यंतु विश्वतः अदब्धासः अपरिऽइतासः उत्ऽभिदः देवाः नः यथा सदं इत् वृधे असन् अप्रऽआयुवः रक्षितारः दिवेऽदिवे ॥ १ ॥ देवानां भद्रा सुऽमतिः ऋजुऽयतां देवानां रातिः अभि नः नि वर्ततां देवानां सख्यं उप सेदिम वयं देवाः नः आयुः प्र तिरंतु जीवसे ॥ २ ॥ तान् पूर्वया निऽविदा हूमहे वयं भगं मित्रं अदितिं दक्षं अस्रिधं अर्यमणं वरुणं सोमं

अश्विना सरस्वती नः सुऽभगा मयः करत् ॥३॥ तत् नः वातः मयःऽभु वातु भेषजं तत् माता पृथिवी तत् पिता द्यौः तत् ग्रावाणः सोमऽसुतः मयःऽभुवः तत् अश्विना शृणुतं धिष्ण्या युवं ॥४॥ तं ईशानं जगतः तस्थुषः पतिं धियंऽजिन्वं अवसे हूमहे वयं पूषा नः यथा वेदसां असत् वृधे रक्षिता पायुः अदब्धः स्वस्तये ॥५॥१५॥ स्वस्ति नः इंद्रः वृद्धऽश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्वऽवेदाः स्वस्ति नः तार्क्ष्यः अरिष्टऽनेमिः स्वस्ति नः बृहस्पतिः दधातु ॥६॥ पृषत्ऽअश्वाः मरुतः पृश्निऽमातरः शुभंऽयावानः विदथेषु जग्मयः अग्निऽजिह्वाः मनवः सूरऽचक्षसः विश्वे नः देवाः अवसा आ गमन् इह ॥७॥ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः भद्रं पश्येम अक्षऽभिः यजत्राः स्थिरैः अंगैः तुस्तुऽवांसः तनूभिः वि अशेम देवऽहितं यत् आयुः ॥८॥ शतं इत् नु शरदः अंति देवाः यत्र नः चक्र जरसं तनूनां पुत्रासः यत्र पितरः भवंति मा नः मध्या रिरिषत आयुः गंतोः ॥९॥ अदितिः द्यौः अदितिः अंतरिक्षं अदितिः माता सः पिता सः पुत्रः विश्वे देवाः अदितिः पंच जनाः अदितिः जातं अदितिः जनिऽत्वं ॥१०॥१६॥

॥९०॥ ऋजुऽनीती नः वरुणः मित्रः नयतु विद्वान् अर्यमा देवैः सऽजोषाः ॥१॥ ते हि वस्वः वसवानाः ते अप्रऽमूराः महःऽभिः व्रता रक्षंते विश्वाहा ॥२॥ ते अस्मभ्यं शर्म यंसन् अमृताः मर्त्येभ्यः बाधमानाः अप द्विषः ॥३॥ वि नः पथः सुविताय चियंतु इंद्रः मरुतः पूषा भगः वंद्यासः ॥४॥ उत नः धियः गोऽअग्राः पूषन् विष्णो एवऽयावः कर्त नः स्वस्तिऽमतः ॥५॥१७॥ मधु वाताः ऋतऽयते मधु क्षरंति सिंधवः माध्वीः नः

संतु ओषधीः ॥ ६ ॥ मधु नक्तं उत उषसः मधुऽमत् पार्थिवं रजः
मधु द्यौः अस्तु नः पिता ॥ ७ ॥ मधुऽमान् नः वनस्पतिः
मधुऽमान् अस्तु सूर्यः माध्वीः गावः भवंतु नः ॥ ८ ॥ शं नः मित्रः
शं वरुणः शं नः भवतु अर्यमा शं नः इंद्रः बृहस्पतिः शं नः विष्णुः
उरुऽक्रमः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥ ९१ ॥ त्वं सोम प्र चिकितः मनीषा त्वं रजिष्ठं अनु नेषि पंथां
तव प्रऽनीती पितरः नः इंदो देवेषु रत्नं अभजंत धीराः ॥ १ ॥
त्वं सोम क्रतुऽभिः सुऽक्रतुः भूः त्वं दक्षैः सुऽदक्षः विश्वऽवेदाः त्वं
वृषा वृषऽत्वेभिः महिऽत्वा द्युम्नेभिः द्युम्नी अभवः नृऽचक्षाः ॥ २ ॥
राज्ञः नु ते वरुणस्य व्रतानि बृहत् गभीरं तव सोम धाम शुचिः
त्वं असि प्रियः न मित्रः दक्षाय्यः अर्यमाऽइव असि सोम ॥ ३ ॥
या ते धामानि दिवि या पृथिव्यां या पर्वतेषु ओषधीषु अप्ऽसु
तेभिः नः विश्वैः सुऽमनाः अहेळन् राजन् सोम प्रति हव्या
गृभाय ॥ ४ ॥ त्वं सोम असि सत्ऽपतिः त्वं राजा उत वृत्रऽहा त्वं
भद्रः असि क्रतुः ॥ ५ ॥ १९ ॥ त्वं च सोम नः वशः जीवातुं न मरामहे
प्रियऽस्तोत्रः वनस्पतिः ॥ ६ ॥ त्वं सोम महे भगं त्वं यूने ऋतऽयते
दक्षं दधासि जीवसे ॥ ७ ॥ त्वं नः सोम विश्वतः रक्ष राजन् अ-
घऽयतः न रिष्येत् त्वाऽवतः सखा ॥ ८ ॥ सोम याः ते मयःऽभुवः
ऊतयः संति दाशुषे ताभिः नः अविता भव ॥ ९ ॥ इमं यज्ञं इदं
वचः जुजुषाणः उपऽआगहि सोम त्वं नः वृधे भव ॥ १० ॥ २० ॥
सोम गीःऽभिः त्वा वयं वर्धयामः वचःऽविदः सुऽमृळीकः नः
आ विश ॥ ११ ॥ गयऽस्फानः अमीवऽहा वसुऽवित् पुष्टिऽवर्धनः
सुऽमित्रः सोम नः भव ॥ १२ ॥ सोम रारंधि नः हृदि गावः न

यवसेषु आ मर्यःऽइव स्वे ओक्ये ॥ १३ ॥ यः सोम सख्ये तव रारणत् देव मर्त्यः तं दक्षः सचते कविः ॥ १४ ॥ उरुष्य नः अभिऽशस्तेः सोम नि पाहि अंहसः सखा सुऽशेवः एधि नः ॥ १५ ॥ २१ ॥ आ प्यायस्व सं एतु ते विश्वतः सोम वृष्ण्यं भव वाजस्य संऽगथे ॥ १६ ॥ आ प्यायस्व मदिन्ऽतम सोम विश्वेभिः अंशुऽभिः भव नः सुश्रवःऽतमः सखा वृधे ॥ १७ ॥ सं ते पयांसि सं ऊं इति यंतु वाजाः सं वृष्ण्यानि अभिमातिऽसहः आऽप्यायमानः अमृताय सोम दिवि श्रवांसि उत्ऽतमानि धिष्व ॥ १८ ॥ या ते धामानि हविषा यजंति ता ते विश्वा परिऽभूः अस्तु यज्ञं गयऽस्फानः प्रऽतरणः सुऽवीरः अवीरऽहा प्र चर सोम दुर्यान् ॥ १९ ॥ सोमः धेनुं सोमः अर्वंतं आशुं सोमः वीरं कर्मण्यं ददाति सदन्यं विदथ्यं सभेयं पितृऽश्रवणं यः ददाशत् अस्मै ॥ २० ॥ २२ ॥ अषाळ्हं युत्ऽसु पृतनासु पप्रिं स्वःऽसां अप्सां वृजनस्य गोपां भरेषुऽजां सुऽक्षितिं सुऽश्रवसं जयंतं त्वां अनु मदेम सोम ॥ २१ ॥ त्वं इमाः ओषधीः सोम विश्वाः त्वं अपः अजनयः त्वं गाः त्वं आ ततंथ उरु अंतरिक्षं त्वं ज्योतिषा वि तमः ववर्थ ॥ २२ ॥ देवेन नः मनसा देव सोम रायः भागं सहसाऽवन् अभि युध्य मा त्वा आ तनत् ईशिषे वीर्यस्य उभयेभ्यः प्र चिकित्स गोऽइष्टौ ॥ २३ ॥ २३ ॥

॥ ९२ ॥ एताः ऊं इति त्याः उषसः केतुं अक्रत पूर्वे अर्धे रजसः भानुं अंजते निःऽकृण्वानाः आयुधानिऽइव धृष्णवः प्रति गावः अरुषीः यंति मातरः ॥ १ ॥ उत् अपप्तन् अरुणाः भानवः वृथा सुऽआयुजः अरुषीः गाः अयुक्षत अक्रन् उषसः वयुनानि पूर्वऽथा रुशंतं भानुं अरुषीः अशिश्रयुः ॥ २ ॥ अर्चंति नारीः

अपसः न विष्टिऽभिः समानेन योजनेन आ पराऽवतः इषं
वहंतीः सुऽकृते सुऽदानवे विश्वा इत् अह यजमानाय सुन्वते ॥३॥
अधि पेशांसि वपते नृतूःऽइव अप ऊर्णुते वक्षः उस्राऽइव
बर्जहं ज्योतिः विश्वस्मै भुवनाय कृण्वती गावः न व्रजं वि उषाः
आवः॰ तमः ॥४॥ प्रति अर्चिः रुशत् अस्याः अदर्शि वि तिष्ठते
बाधते कृष्णं अभ्वं स्वरुं न पेशः विदथेषु अंजन् चित्रं दिवः दुहि-
ता भानुं अश्रेत् ॥५॥२४॥ अतारिष्म तमसः पारं अस्य उषाः
उच्छंती वयुना कृणोति श्रिये छंदः न स्मयते विऽभाती सुऽप्र-
तीका सौमनसाय अजीगः॰ ॥६॥ भास्वती नेत्री सूनृतानां दिवः
स्तवे दुहिता गोतमेभिः प्रजाऽवतः नृऽवतः अश्वऽबुध्यान् उषः
गोऽअग्रान् उप मासि वाजान् ॥७॥ उषः तं अश्यां यशसं सु-
ऽवीरं दासऽप्रवर्गं रयिं अश्वऽबुध्यं सुऽदंससा श्रवसा या वि-
ऽभासि वाजऽप्रसूता सुऽभगे बृहंतं ॥८॥ विश्वानि देवी भुवना
अभिऽचक्ष्य प्रतीची चक्षुः उर्विया वि भाति विश्वं जीवं चरसे
बोधयंती विश्वस्य वाचं अविदत् मनायोः ॥९॥ पुनःऽपुनः
जायमाना पुराणी समानं वर्णं अभि शुंभमाना श्वघ्नीऽइव
कृत्नुः विजः आऽमिनाना मर्तस्य देवी जरयंती आयुः ॥१०॥२५॥
विऽऊर्ण्वती दिवः अंतान् अबोधि अप स्वसारं सनुतः युयोति
प्रऽमिनती मनुष्या युगानि योषा जारस्य चक्षसा वि भाति ॥११॥
पशून् न चित्रा सुऽभगा प्रथाना सिंधुः न क्षोदः उर्विया वि अ-
श्वैत् अमिनती दैव्यानि व्रतानि सूर्यस्य चेति रश्मिऽभिः दृशा-
ना ॥१२॥ उषः तत् चित्रं आ भर अस्मभ्यं वाजिनीऽवति येन
तोकं च तनयं च धामहे ॥१३॥ उषः अद्य इह गोऽमति अश्व-
ऽवति विभाऽवरि रेवत् अस्मे॰ वि उच्छ सूनृताऽवति ॥१४॥

युक्ष्व हि वाजिनीऽवति अश्वान् अद्य अरुणान् उषः अथ नः विश्वा सौभगानि आ वह ॥ १५ ॥ २६ ॥ अश्विना वर्तिः अस्मत् आ गोऽमत् दस्रा हिरण्यऽवत् अर्वाक् रथं सऽमनसा नि यच्छतं ॥ १६ ॥ यौ इत्था श्लोकं आ दिवः ज्योतिः जनाय चक्रथुः आ नः ऊर्जं वहतं अश्विना युवं ॥ १७ ॥ आ इह देवा मयःऽभुवा दस्रा हिरण्यऽवर्तनी॰ उषःऽबुधः वहंतु सोमऽपीतये ॥ १८ ॥ २७ ॥

॥ ९३ ॥ अग्नीषोमौ इमं सु मे शृणुतं वृषणा हवं प्रति सुऽउक्तानि हर्यतं भवतं दाशुषे मयः ॥ १ ॥ अग्नीषोमा यः अद्य वां इदं वचः सपर्यति तस्मै धत्तं सुऽवीर्यं गवां पोषं सुऽअश्व्यं ॥ २ ॥ अग्नीषोमा यः आऽहुतिं यः वां दाशात् हविःऽकृतिं सः प्रऽजया सुऽवीर्यं विश्वं आयुः वि अश्नवत् ॥ ३ ॥ अग्नीषोमा चेति तत् वीर्यं वां यत् अमुष्णीतं अवसं पणिं गाः अव अतिरतं बृसयस्य शेषः अविंदतं ज्योतिः एकं बहुऽभ्यः ॥ ४ ॥ युवं एतानि दिवि रोचनानि अग्निः च सोम सऽक्रतू॰ अधत्तं युवं सिंधून् अभिऽशस्तेः अवद्यात् अग्नीषोमौ अमुंचतं गृभीतान् ॥ ५ ॥ आ अन्यं दिवः मातरिश्वा जभार अमथ्नात् अन्यं परि श्येनः अद्रेः अग्नीषोमा ब्रह्मणा ववृधाना उरुं यज्ञाय चक्रथुः ऊं लोकं ॥ ६ ॥ २८ ॥ अग्नीषोमा हविषः प्रऽस्थितस्य वीतं हर्यतं वृषणा जुषेथां सुऽशर्माणा सुऽअवसा हि भूतं अथ धत्तं यजमानाय शं योः ॥ ७ ॥ यः अग्नीषोमा हविषा सपर्यात् देवद्रीचा मनसा यः घृतेन तस्य व्रतं रक्षतं पातं अंहसः विशे जनाय महि शर्म यच्छतं ॥ ८ ॥ अग्नीषोमा सऽवेदसा सहूती॰ वनतं गिरः सं देवऽत्रा बभूवथुः ॥ ९ ॥ अग्नीषोमौ अनेन वां यः वां घृतेन दाशति तस्मै दीदयतं बृहत्

॥१०॥ अग्नीषोमौ इमानि नः युवं हव्या जुजोषतं आ यातं उप नः सचा ॥ ११ ॥ अग्नीषोमा पिपृतं अर्वतः नः आ प्यायंतां उस्रियाः हव्यऽसूदः अस्मे इति बलानि मघवत्ऽसु धत्तं कृणुतं नः अध्वरं श्रुष्टिऽमंतं ॥ १२ ॥ २९ ॥ १४ ॥

॥ ९४ ॥ इमं स्तोमं अर्हते जातऽवेदसे रथंऽइव सं महेम मनीषया भद्रा हि नः प्रऽमतिः अस्य संऽसदि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १ ॥ यस्मै त्वं आऽयजसे सः साधति अनर्वा क्षेति दधते सुऽवीर्यं सः तूताव न एनं अश्नोति अंहतिः अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ २ ॥ शकेम त्वा संऽइधं साधय धियः त्वे इति देवाः हविः अदंति आऽहुतं त्वं आदित्यान् आ वह तान् हि उश्मसि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ३ ॥ भराम इध्मं कृणवाम हवींषि ते चितयंतः पर्वणाऽपर्वणा वयं जीवातवे प्रऽतरं साधय धियः अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ४ ॥ विशां गोपाः अस्य चरंति जंतवः द्विऽपत् च यत् उत चतुःऽपत् अक्तुऽभिः चित्रः प्रऽकेतः उषसः महान् असि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ५ ॥ ३० ॥ त्वं अध्वर्युः उत होता असि पूर्व्यः प्रऽशास्ता पोता जनुषा पुरःऽहितः विश्वाः विद्वान् आर्त्विज्या धीर पुष्यसि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ६ ॥ यः विश्वतः सुऽप्रतीकः सऽदृङ् असि दूरे चित् सन् तळित्ऽइव अति रोचसे राज्याः चित् अंधः अति देव पश्यसि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ७ ॥ पूर्वः देवाः भवतु सुन्वतः रथः अस्माकं शंसः अभि अस्तु दुःऽध्यः तत् आ जानीत उत पुष्यत वचः अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ८ ॥ वधैः दुःऽशंसान् अप दुःऽध्यः जहि दूरे वा ये अंति वा के चित् अत्रिणः अथ

यज्ञाय गृणते सुऽगं कृधि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ९॥
यत् अयुक्थाः अरुषा रोहिता रथे वातऽजूता वृषभस्यऽइव ते
रवः आत् इन्वसि वनिनः धूमऽकेतुना अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं
तव ॥ १० ॥ ३१ ॥ अध स्वनात् उत बिभ्युः पतत्रिणः द्रप्साः यत्
ते यवसऽअदः वि अस्थिरन् सुऽगं तत् ते तावकेभ्यः रथेभ्यः अग्ने
सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ११ ॥ अयं मित्रस्य वरुणस्य धायसे
अवऽयातां मरुतां हेळः अद्भुतः मृळ सु नः भूतु एषां मनः पुनः
अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥१२॥ देवः देवानां असि मित्रः
अद्भुतः वसुः वसूनां असि चारुः अध्वरे शर्मन् स्याम तव सप्र-
थःऽतमे अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १३ ॥ तत् ते भद्रं यत्
संऽइद्धः स्वे दमे सोमऽआहुतः जरसे मृळयत्ऽतमः दधासि रत्नं
द्रविणं च दाशुषे अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥१४॥ यस्मै त्वं
सुऽद्रविणः ददाशः अनागाःऽत्वं अदिते सर्वऽताता यं भद्रेण
शवसा चोदयासि प्रजाऽवता राधसा ते स्याम ॥ १५ ॥ सः त्वं
अग्ने सौभगऽत्वस्य विद्वान् अस्माकं आयुः प्र तिर इह देव तत्
नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः
॥ १६ ॥ ३२ ॥ ६ ॥

॥ ९५ ॥ द्वे विरूपे॰ चरतः सुऽअर्थे॰ अन्याऽअन्या वत्सं
उप धापयेते हरिः अन्यस्यां भवति स्वधाऽवान् शुक्रः अन्यस्यां
ददृशे सुऽवर्चाः ॥ १ ॥ दश इमं त्वष्टुः जनयंत गर्भं अतंद्रासः युव-
तयः विऽभृत्रं तिग्मऽअनीकं स्वऽयशसं जनेषु विऽरोचमानं
परि सीं नयंति ॥ २ ॥ त्रीणि जाना परि भूषंति अस्य समुद्रे एकं
दिवि एकं अप्ऽसु पूर्वां अनु प्र दिशं पार्थिवानां ऋतून् प्रऽशा-

संत् वि दुधौ अनुष्टु ॥ ३ ॥ कः इमं वः निण्यं आ चिकेत वत्सः मातृः जनयत स्वधाभिः बह्वीनां गर्भः अपसां उपऽस्थात् महान् कविः निः चरति स्वधाऽवान् ॥ ४ ॥ आविःऽत्यः वर्धते चारुः आसु जिह्मानां ऊर्ध्वः स्वऽयंशाः उपऽस्थे उभे त्वष्टुः बिभ्यतुः जायमानात् प्रतीची सिंहं प्रति जोषयेते ॥ ५ ॥ १ ॥ उभे भद्रे जोषयेते न मेने गावः न वाश्राः उप तस्थुः एवैः सः दक्षाणां दक्षऽपतिः बभूव अंजंति यं दक्षिणतः हविःऽभिः ॥ ६ ॥ उत् यंयमीति सविताऽइव बाहू उभे सिचौ यतते भीमः ऋंजन् उत् शुक्रं अत्कं अजते सिमस्मात् नवा मातृऽभ्यः वसना जहाति ॥ ७ ॥ त्वेषं रूपं कृणुते उत्ऽतरं यत् संऽपृंचानः सदने गोभिः अत्ऽभिः कविः बुध्नं परि मर्मृज्यते धीः सा देवऽताता संऽइतिः बभूव ॥ ८ ॥ उरु ते ज्रयः परि एति बुध्नं विऽरोचमानं महिषस्य धाम विश्वेभिः अग्ने स्वयंशःऽभिः इद्धः अदब्धेभिः पायुऽभिः पाहि अस्मान् ॥ ९ ॥ धन्वन् स्रोतः कृणुते गातुं ऊर्मिं शुक्रैः ऊर्मिऽभिः अभि नक्षति क्षां विश्वा सनानि जठरेषु धत्ते अंतः नवासु चरति प्रऽसूषु ॥ १० ॥ एव नः अग्ने संऽइधा वृधानः रेवत् पावक श्रवसे वि भाहि तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ९६ ॥ सः प्रत्नऽथा सहसा जायमानः सद्यः काव्यानि बट् अधत्त विश्वा आपः च मित्रं धिषणा च साधन् देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ १ ॥ सः पूर्वया निऽविदा कव्यता आयोः इमाः प्रऽजाः अजनयत् मनूनां विवस्वता चक्षसा द्यां अपः च देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ २ ॥ तं ईळत प्रथमं यज्ञऽसाधं

विशः आरीः आऽहुतं ऋजसानं ऊर्जः पुत्रं भरतं सृप्रऽदानुं देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ३ ॥ सः मातरिश्वा पुरुवारऽपुष्टिः विदत् गातुं तनयाय स्वःऽवित् विशां गोपाः जनिता रोदस्योः देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ४ ॥ नक्तोषसा वर्णं आऽमेम्याने॰ धापयेते॰ शिशुं एकं संऽईची॰ द्यावाक्षामा रुक्मः अंतः वि भाति देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ५ ॥ ३ ॥ रायः बुध्नः संऽगमनः वसूनां यज्ञस्य केतुः मन्मऽसाधनः वेः॰ अमृतऽत्वं रक्षमाणासः एनं देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ६ ॥ नु च पुरा च सदनं रयीणां जातस्य च जायमानस्य च क्षां सतः च गोपां भवतः च भूरेः देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ७ ॥ द्रविणःऽदाः द्रविणसः तुरस्य द्रविणःऽदाः सनरस्य प्र यंसत् द्रविणःऽदाः वीरऽवतीं इषं नः द्रविणःऽदाः रासते दीर्घं आयुः ॥ ८ ॥ एव नः अग्ने संऽइधा वृधानः रेवत् पावक श्रवसे वि भाहि तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ९ ॥ ४ ॥

॥ ९७ ॥ अप नः शोशुचत् अघं अग्ने शुशुग्धि आ रयिं अप नः शोशुचत् अघं ॥ १ ॥ सुऽक्षेत्रिया सुगातुऽया वसुऽया च यजामहे अप नः शोशुचत् अघं ॥ २ ॥ प्र यत् भंदिष्ठः एषां प्र अस्माकासः च सूरयः अप नः शोशुचत् अघं ॥ ३ ॥ प्र यत् ते अग्ने सूरयः जायेमहि प्र ते वयं अप नः शोशुचत् अघं ॥ ४ ॥ प्र यत् अग्नेः सहस्वतः विश्वतः यंति भानवः अप नः शोशुचत् अघं ॥ ५ ॥ त्वं हि विश्वतःऽमुख विश्वतः परिऽभूः असि अप नः शोशुचत् अघं ॥ ६ ॥ द्विषः नः विश्वतःऽमुख अति नावाऽइव

पारय अप नः शोशुचत् अघं ॥ ७ ॥ सः नः सिंधुंऽइव नावया अति पर्ष स्वस्तये अप नः शोशुचत् अघं ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ ९८ ॥ वैश्वानरस्य सुऽमतौ स्याम राजा हि कं भुवनानां अभिऽश्रीः इतः जातः विश्वं इदं वि चष्टे वैश्वानरः यतते सूर्येण ॥ १ ॥ पृष्टः दिवि पृष्टः अग्निः पृथिव्यां पृष्टः विश्वाः ओषधीः आ विवेश वैश्वानरः सहसा पृष्टः अग्निः सः नः दिवा सः रिषः पातु नक्तं ॥ २ ॥ वैश्वानर तव तत् सत्यं अस्तु अस्मान् रायः मघऽवानः सचंतां तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ३ ॥ ६ ॥

॥ ९९ ॥ जातऽवेदसे सुनवाम सोमं अरातिऽयतः नि दहाति वेदः सः नः पर्षत् अति दुःऽगानि विश्वा नावाऽइव सिंधुं दुःऽइता अति अग्निः ॥ १ ॥ ७ ॥

॥ १०० ॥ सः यः वृषा वृष्ण्येभिः संऽओकाः महः दिवः पृथिव्याः च संऽराट् सतीनऽसत्वा हव्यः भरेषु मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥ १ ॥ यस्य अनाप्तः सूर्यस्यऽइव यामः भरेऽभरे वृत्रऽहा शुष्मः अस्ति वृषन्ऽतमः सखिऽभिः स्वेभिः एवैः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥ २ ॥ दिवः न यस्य रेतसः दुघानाः पंथासः यंति शवसा अपरिऽइताः तरत्ऽद्वेषाः ससहिः पौंस्येभिः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥ ३ ॥ सः अंगिरःऽभिः अंगिरःऽतमः भूत् वृषा वृषऽभिः सखिऽभिः सखा सन् ऋग्मिऽभिः ऋग्मी गातुऽभिः ज्येष्ठः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥ ४ ॥ सः सूनुऽभिः न रुद्रे-

भिः ऋभ्वा नृऽसह्ये सस्वान् अमित्रान् सऽनीळेभिः श्रवस्या॑-
नि तूर्वन् मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥५॥८॥ सः मन्युऽमीः स-
ऽमदनस्य कर्ता अस्माकेभिः नृऽभिः सूर्यं सनत् अस्मिन् अहन्
सत्ऽपतिः पुरुऽहूतः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥६॥ तं ऊतयः
रणयन् शूरऽसातौ तं क्षेमस्य क्षितयः कृण्वत त्रां सः विश्वस्य
करुणस्य ईशे एकः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥७॥ तं अप्संत
शवसः उत्ऽसवेषु नरः नरं अवसे तं धनाय सः अंधे चित् तमसि
ज्योतिः विदत् मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥८॥ सः सव्येन
यमति व्राधतः चित् सः दक्षिणे संऽगृभीता कृतानि सः कीरि-
णा चित् सनिता धनानि मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥९॥ सः
ग्रामेभिः सनिता सः रथेभिः विदे विश्वाभिः कृष्टिऽभिः नु अद्य
सः पौंस्येभिः अभिऽभूः अशस्तीः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती
॥१०॥९॥ सः जामिऽभिः यत् संऽअजाति मीळ्हे अजामिऽभिः
वा पुरुऽहूतः एवैः अपां तोकस्य तनयस्य जेषे मरुत्वान् नः
भवतु इंद्रः ऊती ॥११॥ सः वज्रऽभृत् दस्युऽहा भीमः उग्रः सह-
स्रऽचेताः शतऽनीथः ऋभ्वा चम्रीषः न शवसा पांचऽजन्यः
मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१२॥ तस्य वज्रः क्रंदति स्मत्
स्वःऽसाः दिवः न त्वेषः रवथः शिमीऽवान् तं सचंते सनयः तं
धनानि मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१३॥ यस्य अजस्रं शवसा
मानं उक्थं परिऽभुजत् रोदसी विश्वतः सीं सः पारिषत् क्र-
तुऽभिः मंदसानः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१४॥ न यस्य
देवाः देवता न मर्ताः आपः चन शवसः अंतं आपुः सः प्रऽरिक्वा
त्वक्षसा क्ष्मः दिवः च मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१५॥१०॥
रोहित् श्यावा सुमत्ऽअंशुः ललामीः द्युक्षा राये ऋज्रऽअ-

अस्य वृषण्ऽवंतं बिभ्रती धूःऽसु रथं मंद्रा चिकेत नाहुषीषु
विक्षु ॥१६॥ एतत् त्यत् ते इंद्र वृष्णे उक्थं वार्षागिराः अभि
गृणंति राधः ऋज्रऽअश्वः प्रष्टिऽभिः अंबरीषः सहऽदेवः भयं-
मानः सुऽराधाः ॥१७॥ दस्यून् शिम्यून् च पुरुऽहूतः एवैः हत्वा
पृथिव्यां शर्वा नि बर्हीत् सनंत् क्षेत्रं सखिऽभिः श्वित्न्येभिः सनंत्
सूर्यं सनंत् अपः सुऽवज्रः ॥१८॥ विश्वाहा इंद्रः अधिऽवक्ता नः
अस्तु अपरिऽह्वृताः सनुयाम वाजं तत् नः मित्रः वरुणः मम-
हंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥१९॥११॥

॥१०१॥ प्र मंदिने पितुऽमत् अर्चत वचः यः कृष्णऽगर्भाः
निःऽअहन् ऋजिश्वना अवस्यवः वृषणं वज्रऽदक्षिणं मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥१॥ यः विऽअंसं जहृषाणेन मन्युना यः शंबरं
यः अहन् पिप्रुं अव्रतं इंद्रः यः शुष्णं अशुषं नि अवृणक् मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥२॥ यस्य द्यावापृथिवी पौंस्यं महत् यस्य
व्रते वरुणः यस्य सूर्यः यस्य इंद्रस्य सिंधवः सश्चति व्रतं मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥३॥ यः अश्वानां यः गवां गोऽपतिः वशी यः
आरितः कर्मणिऽकर्मणि स्थिरः वीळोः चित् इंद्रः यः असुन्वतः
वधः मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥४॥ यः विश्वस्य जगतः प्राणतः
पतिः यः ब्रह्मणे प्रथमः गाः अविंदत् इंद्रः यः दस्यून् अधरान्
अवऽअतिरत् मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥५॥ यः शूरेभिः हव्यः
यः च भीरुऽभिः यः धावत्ऽभिः हूयते यः च जिग्युऽभिः इंद्रं यं
विश्वा भुवना अभि संऽदधुः मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥६॥१२॥
रुद्राणां एति प्रऽदिशा विऽचक्षणः रुद्रेभिः योषा तनुते पृथु ज्र-
यः इंद्रं मनीषा अभि अर्चति श्रुतं मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥७॥

यत् वा मरुत्वः परमे सधऽस्थे यत् वा अवमे वृजने मादयासे
अतः आ याहि अध्वरं नः अच्छ त्वाऽया हविः चकृम सत्यऽरा-
धः ॥८॥ त्वाऽया इंद्र सोमं सुसुम सुऽदक्ष त्वाऽया हविः चकृम
ब्रह्मऽवाहः अध नियुत्वः सऽगणः मरुत्ऽभिः अस्मिन् यज्ञे
बर्हिषि मादयस्व ॥९॥ मादयस्व हरिऽभिः ये ते इंद्र वि स्यस्व
शिप्रे' वि सृजस्व धेने' आ त्वा सुऽशिप्र हरयः वहंतु उशन् हव्या-
नि प्रति नः जुषस्व ॥१०॥ मरुत्ऽस्तोत्रस्य वृजनस्य गोपाः वयं
इंद्रेण सनुयाम वाजं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः
सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥११॥१३॥

॥१०२॥ इमां ते धियं प्र भरे महः महीं अस्य स्तोत्रे धिषणा
यत् ते आनजे तं उत्ऽसवे च प्रऽसवे च ससहिं इंद्रं देवासः शव-
सा अमदन् अनु ॥१॥ अस्य श्रवः नद्यः सप्त बिभ्रति द्यावाक्षा-
मा पृथिवी दर्शतं वपुः अस्मे' सूर्याचंद्रमसा अभिऽचक्षे श्रद्धे कं
इंद्र चरतः विऽततुरं ॥२॥ तं स्म रथं मघऽवन् प्र अव सातये
जैत्रं यं ते अनुऽमदाम संऽगमे आजा नः इंद्र मनसा पुरुऽस्तुत
त्वायत्ऽभ्यः मघऽवन् शर्म यच्छ नः ॥३॥ वयं जयेम त्वया युजा
वृतं अस्माकं अंशं उत् अव भरेऽभरे अस्मभ्यं इंद्र वरिवः सुऽगं
कृधि प्र शत्रूणां मघऽवन् वृष्ण्या रुज ॥४॥ नाना हि त्वा हव-
मानाः जनाः इमे धनानां धर्तः अवसा विपन्यवः अस्माकं स्म
रथं आ तिष्ठ सातये जैत्रं हि इंद्र निऽभृतं मनः तव ॥५॥१४॥
गोऽजिता बाहू' अमितऽक्रतुः सिमः कर्मन्ऽकर्मन् शतंऽऊ-
तिः खजंऽकरः अकल्पः इंद्रः प्रतिऽमानं ओजसा अध जनाः
वि ह्वयंते सिसासवः ॥६॥ उत् ते शतात् मघऽवन् उत् च भूयसः

उत् सहस्रात् रिरिचे कृष्टिषु श्रवः अमात्रं त्वा धिषणा तित्विषे मही अधं वृत्राणि जिघ्नसे पुरंऽदर ॥७॥ त्रिविष्टिऽधातु प्रतिऽमानं ओजसः तिस्रः भूमीः नृऽपते त्रीणि रोचना अति इदं विश्वं भुवनं ववक्षिथ अशत्रुः इंद्र जनुषा सनात् असि ॥ ८ ॥ त्वां देवेषु प्रथमं हवामहे त्वं बभूथ पृतनासु ससहिः सः इमं नः कारुं उपऽमन्युं उत्ऽभिदं इंद्रः कृणोतु प्रऽसवे रथं पुरः ॥ ९ ॥ त्वं जिगेथ न धना रुरोधिथ अर्भेषु आजा मघऽवन् महत्ऽसु च त्वां उग्रं अवसे सं शिशीमसि अथ नः इंद्र हवनेषु चोदय ॥ १० ॥ विश्वाहा इंद्रः अधिऽवक्ता नः अस्तु अपरिऽह्वृताः सनुयाम वाजं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ११ ॥ १५ ॥

॥ १०३ ॥ तत् ते इंद्रियं परमं पराचैः अधारयंत कवयः पुरा इदं क्षमा इदं अन्यत् दिवि अन्यत् अस्य सं ईं पृच्यते समनाऽइव केतुः ॥ १ ॥ सः धारयत् पृथिवीं पप्रथत् च वज्रेण हत्वा निः अपः ससर्ज अहन् अहिं अभिनत् रौहिणं वि अहन् विऽअंसं मघऽवा शचीभिः ॥ २ ॥ सः जातूऽभर्मा श्रत्ऽदधानः ओजः पुरः विऽभिंदन् अचरत् वि दासीः विद्वान् वज्रिन् दस्यवे हेतिं अस्य आर्यं सहः वर्धय द्युम्नं इंद्र ॥ ३ ॥ तत् ऊचुषे मानुषा इमा युगानि कीर्तेन्यं मघऽवा नाम बिभ्रत् उपऽप्रयन् दस्युऽहत्याय वज्री यत् ह सूनुः श्रवसे नाम दधे ॥ ४ ॥ तत् अस्य इदं पश्यत भूरि पुष्टं श्रत् इंद्रस्य धत्तन वीर्याय सः गाः अविंदत् सः अविंदत् अश्वान् सः ओषधीः सः अपः सः वनानि ॥ ५ ॥ १६ ॥ भूरिऽकर्मणे वृषभाय वृष्णे सत्यऽशुष्माय सुनवाम सोमं यः आऽहत्य परि-

पंथीऽइव सूरः अयंज्वनः विऽभजंन् एति वेदः ॥ ६ ॥ तत् इंद्र प्रऽइव वीर्यं चकर्थ यत् ससंतं वज्रेण अबोधयः अहिं अनु त्वा पत्नीः हृषितं वयः च विश्वे देवासः अमदन् अनु त्वा ॥७॥ शुष्णं पिप्रुं कुयवं वृत्रं इंद्र यदा अवधीः वि पुरः शंबरस्य तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ८ ॥ १७ ॥

॥१०४॥ योनिः ते इंद्र निऽसदे अकारि तं आ नि सीद स्वानः न अर्वा विऽमुच्य वयः अवऽसाय अश्वान् दोषा वस्तोः वहीयसः प्रऽपित्वे ॥१॥ ओ त्ये नरः इंद्रं ऊतये गुः नु चित् तान् सद्यः अध्वनः जगम्यात् देवासः मन्युं दासस्य श्चम्नन् ते नः आ वक्षन् सुविताय वर्णं ॥२॥ अव त्मना भरते केतऽवेदाः अव त्मना भरते फेनं उदन् क्षीरेण स्नातः कुयवस्य योषे हते ते स्यातां प्रवणे शिफायाः ॥३॥ युयोप नाभिः उपरस्य आयोः प्र पूर्वाभिः तिरते राष्टि शूरः अंजसी कुलिशी वीरऽपत्नी पयः हिन्वानाः उदऽभिः भरंते ॥४॥ प्रति यत् स्या नीथा अदर्शि दस्योः ओकः न अच्छ सदनं जानती गात् अध स्म नः मघऽवन् चर्कृतात् इत् मा नः मघाऽइव निष्षपी परा दाः ॥५॥१८॥ सः त्वं नः इंद्र सूर्ये सः अप्ऽसु अनागाःऽत्वे आ भज जीवऽशंसे मा अंतरां भुजं आ रिरिषः नः श्रद्धितं ते महते इंद्रियाय ॥६॥ अध मन्ये श्रत् ते अस्मै अधायि वृषा चोदस्व महते धनाय मा नः अकृते पुरुऽहूत योनौ इंद्र क्षुध्यंतऽभ्यः वयः आऽसुतिं दाः ॥७॥ मा नः वधीः इंद्र मा परा दाः मा नः प्रिया भोजनानि प्र मोषीः आंडा मा नः मघऽवन् शक्र निः भेत् मा नः पात्रा भेत् सहऽजानुषाणि ॥ ८ ॥ अर्वाङ् आ इहि सोमऽकामं त्वा आहुः अयं सुतः तस्य पिब

मदा॑य उरु॒ऽव्यचाः॑ ज॒ठरे॑ आ वृ॑षस्व पि॒ताऽइ॑व नः॒ शृ॒णु॒हि॒
हूयमा॑नः ॥ ९ ॥ १९ ॥

॥ १०५ ॥ चंद्रमाः॑ अ॒प्ऽसु अं॒तः आ सु॒ऽप॒र्णः धा॒व॒ते॒ दि॒वि
न वः॒ हि॒र॒ण्य॒ऽने॒म॒यः॒ प॒दं वि॒दं॒ति॒ वि॒ऽद्यु॒तः॒ वि॒त्तं मे॒ अ॒स्य रो॒-
द॒सी॒ ॥ १ ॥ अर्थं॑ इत् वै ऊं॒ अ॒र्थिनः॑ आ जा॒या यु॒व॒ते॒ पतिं॑ तु॒-
जाते॑ वृष्ण्यं॑ पयः॑ प॒रि॒ऽदाय॑ रसं॑ दु॒हे॒ वि॒त्तं मे॒ अ॒स्य रो॒द॒सी॒ ॥ २ ॥
मो॒ सु दे॒वाः॒ अ॒दः स्वः॑ अव॑ पा॒दि॒ दि॒वः परि॑ मा सो॒म्यस्य॑ श॒ं-
ऽभुवः॑ भूनें॑ भू॒म॒ कदा॑ च॒न वि॒त्तं मे॒ अ॒स्य रो॒द॒सी॒ ॥ ३ ॥ य॒ज्ञं
पृ॒च्छा॒मि॒ अ॒व॒मं सः तत् दू॒तः वि वो॒च॒ति॒ क्व॑ ऋ॒तं पूर्व्यं॑ ग॒तं कः
तत् बि॒भ॒र्ति॒ नूत॑नः वि॒त्तं मे॒ अ॒स्य रो॒द॒सी॒ ॥ ४ ॥ अ॒मी ये दे॒वाः॒
स्थन॑ त्रि॒षु आ रो॒च॒ने दि॒वः कत् वः॒ ऋ॒तं कत् अनृ॑तं क्व॑ प्र॒त्ना वः॒
आऽहु॑तिः वि॒त्तं मे॒ अ॒स्य रो॒द॒सी॒ ॥ ५ ॥ २० ॥ कत् वः॒ ऋ॒तस्य॑
ध॒र्ण॒सि कत् वरु॑णस्य च॒क्षणं॑ कत् अ॒र्य॒म्णः म॒हः प॒था अति॑ क्रा॒-
मे॒म॒ दुः॒ऽध्यः॑ वि॒त्तं मे॒ अ॒स्य रो॒द॒सी॒ ॥ ६ ॥ अ॒हं सः अ॒स्मि॒ यः पु॒रा
सु॒ते वदा॑मि कानि॑ चि॒त् तं मा॒ व्य॒न्ति॒ आ॒ऽध्यः॑ वृकः॑ न तृ॒ष्णऽजं॑
मृ॒गं वि॒त्तं मे॒ अ॒स्य रो॒द॒सी॒ ॥ ७ ॥ सं मा॒ त॒पं॒ति॒ अ॒भितः॑ स॒प-
त्नीः॑ऽइव पर्शवः॑ मूषः॑ न शि॒श्ना वि अ॒दं॒ति॒ मा॒ आ॒ऽध्यः॑ स्तो॒-
तारं॑ ते॒ श॒त॒ऽक्र॒तो॒ वि॒त्तं मे॒ अ॒स्य रो॒द॒सी॒ ॥ ८ ॥ अ॒मी ये स॒प्त
र॒श्मयः॑ तत्र॑ मे॒ नाभिः॑ आऽत॑ता त्रि॒तः तत् वे॒द॒ आ॒प्त्यः सः जा॒-
मि॒ऽत्वाय॑ रे॒भ॒ति॒ वि॒त्तं मे॒ अ॒स्य रो॒द॒सी॒ ॥ ९ ॥ अ॒मी ये पंच॑ उ॒-
क्षणः॑ मध्ये॑ त॒स्थुः म॒हः दि॒वः दे॒व॒ऽत्रा नु प्र॒ऽवाच्यं॑ स॒ध्री॒ची॒नाः
नि व॒वृ॒तुः वि॒त्तं मे॒ अ॒स्य रो॒द॒सी॒ ॥ १० ॥ २१ ॥ सु॒ऽप॒र्णाः ए॒ते
आ॒स॒ते॒ मध्ये॑ आ॒ऽरोध॑ने दि॒वः ते से॒धं॒ति॒ प॒थः वृकं॑ तरं॑तं य॒ह्व-

तीः अपः वित्तं मे अस्य रोदसी ॥११॥ नव्यं तत् उक्थ्यं हितं देवासः सुऽप्रवाचनं ऋतं अर्षति सिंधवः सत्यं ततान सूर्यः वित्तं मे अस्य रोदसी ॥१२॥ अग्ने तव त्यत् उक्थ्यं देवेषु अस्ति आप्यं सः नः सत्तः मनुष्वत् आ देवान् यक्षि विदुःऽतरः वित्तं मे अस्य रोदसी ॥१३॥ सत्तः होता मनुष्वत् आ देवान् अच्छ विदुःऽतरः अग्निः हव्या सुसूदति देवः देवेषु मेधिरः वित्तं मे अस्य रोदसी ॥१४॥ ब्रह्म कृणोति वरुणः गातुऽविदं तं ईमहे वि ऊर्णोति हृदा मतिं नव्यः जायतां ऋतं वित्तं मे अस्य रोदसी ॥१५॥२२॥ असौ यः पंथाः आदित्यः दिवि प्रऽवाच्यं कृतः न सः देवाः अतिऽक्रमे तं मर्तासः न पश्यथ वित्तं मे अस्य रोदसी ॥१६॥ त्रितः कूपे अवऽहितः देवान् हवते ऊतये तत् शुश्राव बृहस्पतिः कृण्वन् अंहूरणात् उरु वित्तं मे अस्य रोदसी ॥१७॥ अरुणः मा सकृत् वृकः पथा यंतं ददर्श हि उत् जिहीते निऽचाय्य तष्टाऽइव पृष्टिऽआमयी वित्तं मे अस्य रोदसी ॥१८॥ एना आंगूषेण वयं इंद्रऽवंतः अभि स्याम वृजने सर्वऽवीराः तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥१९॥२३॥१५॥

॥१०६॥ इंद्रं मित्रं वरुणं अग्निं ऊतये मारुतं शर्धः अदितिं हवामहे रथं न दुःऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥१॥ ते आदित्याः आ गत सर्वऽतातये भूत देवाः वृत्रऽतूर्येषु शंऽभुवः रथं न दुःऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥२॥ अवंतु नः पितरः सुऽप्रवाचनाः उत देवी देवऽपुत्रे॰ ऋतऽवृधा रथं न दुःऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥३॥ नराशंसं वा-

जिनं वाजयन् इह क्षयत्ऽवीरं पूषर्णा सुम्नैः ईमहे रथं न दुःऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥४॥ बृहस्पते सदं इत् नः सुऽगं कृधि शं योः यत् ते मनुंःऽहितं तत् ईमहे रथं न दुःऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥५॥ इंद्रं कुत्सः वृत्रऽहनं शचीऽपतिं काटे निऽबाळ्हः ऋषिः अह्वत् ऊतये रथं न दुःऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥६॥ देवैः नः देवी अदितिः नि पातु देवः त्राता त्रायतां अप्रऽयुच्छन् तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥७॥२४॥

॥१०७॥ यज्ञः देवानां प्रति एति सुम्नं आदित्यासः भवत मृळयंतः आ वः अर्वाची सुऽमतिः ववृत्यात् अंहोः चित् या वरिवोवित्ऽतरा असत् ॥१॥ उप नः देवाः अवसा आ गमंतु अंगिरसां सामऽभिः स्तूयमानाः इंद्रः इंद्रियैः मरुतः मरुत्ऽभिः आदित्यैः नः अदितिः शर्म यंसत् ॥२॥ तत् नः इंद्रः तत् वरुणः तत् अग्निः तत् अर्यमा तत् सविता चनः धात् तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥३॥२५॥

॥१०८॥ यः इंद्राग्नी चित्रऽतमः रथः वां अभि विश्वानि भुवनानि चष्टे तेन आ यातं सऽरथं तस्थिऽवांसा अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥१॥ यावत् इदं भुवनं विश्वं अस्ति उरुऽव्यचा वरिमता गभीरं तावान् अयं पातवे सोमः अस्तु अरं इंद्राग्नी मनसे युवऽभ्यां ॥२॥ चक्राथे हि सध्र्यक् नाम भद्रं सध्रीचीना वृत्रऽहनौ उत स्थः तौ इंद्राग्नी सध्र्यंचा निऽसद्य वृष्णः सोमस्य

वृषणा आ वृषेथां ॥३॥ संऽइद्धेषु अग्निषु आनजाना यतऽस्रुचा
बर्हिः ऊं तिस्तिराणा तीव्रैः सोमैः परिऽसिक्तेभिः अर्वाक् आ
इंद्राग्नी सौमनसाय यातं ॥४॥ यानि इंद्राग्नी चक्रथुः वीर्याणि
यानि रूपाणि उत वृष्ण्यानि या वां प्रत्नानि सख्या शिवानि
तेभिः सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥५॥२६॥ यत् अब्रवं प्रथमं वां
वृणानः अयं सोमः असुरैः नः विऽहव्यः तां सत्यां श्रद्धां अभि
आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥६॥ यत् इंद्राग्नी मदथः
स्वे दुरोणे यत् ब्रह्मणि राजनि वा यजत्रा अतः परि वृषणौ आ
हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥७॥ यत् इंद्राग्नी यदुषु
तुर्वशेषु यत् द्रुह्युषु अनुषु पूरुषु स्थः अतः परि वृषणौ आ हि
यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥८॥ यत् इंद्राग्नी अवमस्यां
पृथिव्यां मध्यमस्यां परमस्यां उत स्थः अतः परि वृषणौ आ हि
यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥९॥ यत् इंद्राग्नी परमस्यां
पृथिव्यां मध्यमस्यां अवमस्यां उत स्थः अतः परि वृषणौ आ
हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥१०॥ यत् इंद्राग्नी दिवि
स्थः यत् पृथिव्यां यत् पर्वतेषु ओषधीषु अप्ऽसु अतः परि वृष-
णौ आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥११॥ यत् इंद्राग्नी
उत्ऽइता सूर्यस्य मध्ये दिवः स्वधया मादयेथे अतः परि वृषणौ
आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥१२॥ एव इंद्राग्नी प-
पिऽवांसा सुतस्य विश्वा अस्मभ्यं सं जयतं धनानि तत् नः मित्रः
वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥१३॥२७॥

॥१०९॥ वि हि अख्यं मनसा वस्यः इच्छन् इंद्राग्नी ज्ञासः
उत वा सऽजातान् न अन्या युवत् प्रऽमतिः अस्ति मह्यं सः

वां धियं वाजऽयंती अतक्षं॥१॥ अश्रवं हि भूरिदावत्ऽतरा वां
विऽजामातुः उत वा घ स्यालात् अथ सोमस्य प्रऽयंती यु-
वऽभ्यां इंद्राग्नी स्तोमं जनयामि नव्यं॥२॥ मा छेद्म रश्मीन्
इति नाधमानाः पितृणां शक्तीः अनुऽयच्छमानाः इंद्राग्निऽभ्यां
कं वृषणः मदंति ता हि अद्री धिषणायाः उपऽस्थे॥३॥ युवा-
भ्यां देवी धिषणा मदाय इंद्राग्नी सोमं उशती सुनोति तौ
अश्विना भद्रऽहस्ता सुऽपाणी॰ आ धावतं मधुना पृङ्क्तं अप्ऽसु
॥४॥ युवां इंद्राग्नी वसुनः विऽभागे तवःऽतमा शुश्रव वृत्रऽहत्ये
तौ आऽसद्य बर्हिषि यज्ञे अस्मिन् प्र चर्षणी मादयेथां सुत-
स्य॥५॥२८॥ प्र चर्षणिऽभ्यः पृतनाऽहवेषु प्र पृथिव्याः रिरि-
चाथे दिवः च प्र सिंधुऽभ्यः प्र गिरिऽभ्यः महिऽत्वा प्र इंद्राग्नी
विश्वा भुवना अति अन्या॥६॥ आ भरतं शिक्षतं वज्रऽबाहू॰
अस्मान् इंद्राग्नी अवतं शचीभिः इमे नु ते रश्मयः सूर्यस्य
येभिः सऽपित्वं पितरः नः आसन्॥७॥ पुरंऽदरा शिक्षतं
वज्रऽहस्ता अस्मान् इंद्राग्नी अवतं भरेषु तत् नः मित्रः वरुणः
ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः॥८॥२९॥

॥११०॥ ततं मे अपः तत् ऊं तायते पुनः स्वादिष्ठा धीतिः
उचथाय शस्यते अयं समुद्रः इह विश्वऽदेव्यः स्वाहाऽकृतस्य सं
ऊं तृप्णुत ऋभवः॥१॥ आऽभोगयं प्र यत् इच्छंतः ऐतन अपा-
काः प्रांचः मम के चित् आपयः सौधन्वनासः चरितस्य भूमना
अगच्छत सवितुः दाशुषः गृहं॥२॥ तत् सविता वः अमृतऽत्वं आ
असुवत् अगोह्यं यत् श्रवयंतः ऐतन त्यं चित् चमसं असुरस्य
भक्षणं एकं संतं अकृणुत चतुःऽवयं॥३॥ विष्ट्वी शमी तरणिऽत्वेन

वाघतः मर्तासः संतः अमृतऽत्वं आनशुः सौधन्वनाः ऋभवः सूरऽचक्षसः संवत्सरे सं अपृच्यंत धीतिऽभिः ॥४॥ क्षेत्रंऽइव वि ममुः तेजनेन एकं पात्रं ऋभवः जेहमानं उपऽस्तुताः उपऽमं नाधमानाः अमर्त्येषु श्रवः इच्छमानाः ॥५॥३०॥ आ मनीषां अंतरिक्षस्य नृऽभ्यः सुचाऽइव घृतं जुहवाम विद्मना तरणिऽत्वा ये पितुः अस्य सश्चिरे ऋभवः वाजं अरुहन् दिवः रजः ॥६॥ ऋभुः नः इंद्रः शवसा नवीयान् ऋभुः वाजेभिः वसुऽभिः वसुः ददिः युष्माकं देवाः अवसा अहनि प्रिये अभि तिष्ठेम पृत्सुतीः असुन्वतां ॥७॥ निः चर्मणः ऋभवः गां अपिंशत सं वत्सेन असृजत मातरं पुनः सौधन्वनासः सुऽअपस्यया नरः जिव्री युवाना पितरा अकृणोतन ॥८॥ वाजेभिः नः वाजऽसातौ अविड्ढि ऋभुऽमान् इंद्र चित्रं आ दर्षि राधः तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥९॥३१॥

॥१११॥ तक्षन् रथं सुऽवृतं विद्मनाऽअपसः तक्षन् हरी इंद्रऽवाहा वृषण्ऽवसू॰ तक्षन् पितृऽभ्यां ऋभवः युवत् वयः तक्षन् वत्साय मातरं सचाऽभुवं ॥१॥ आ नः यज्ञाय तक्षत ऋभुऽमत् वयः क्रत्वे दक्षाय सुऽप्रजावतीं इषं यथा क्षयाम सर्वऽवीरया विशा तत् नः शर्धाय धासथ सु इंद्रियं ॥२॥ आ तक्षत सातिं अस्मभ्यं ऋभवः सातिं रथाय सातिं अर्वते नरः सातिं नः जैत्रीं सं महेत विश्वहा जामिं अजामिं पृतनासु सक्षणिं ॥३॥ ऋभुक्षणं इंद्रं आ हुवे ऊतये ऋभून् वाजान् मरुतः सोमऽपीतये उभा मित्रावरुणा नूनं अश्विना ते नः हिन्वंतु सातये धिये जिषे ॥४॥ ऋभुः भराय सं शिशातु सातिं समर्यऽजित् वाजः अस्मान्

अविष्टु तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥५॥३२॥

॥११२॥ ईळे द्यावापृथिवी' पूर्वऽचित्तये अग्निं घर्मं सुऽरुचं यामन् इष्टये याभिः भरे कारं अंशाय जिन्वथः ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥१॥ युवोः दानाय सुऽभराः असश्चतः रथं आ तस्थुः वचसं न मंतवे याभिः धियः अवथः कर्मन् इष्टये ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥२॥ युवं तासां दिव्यस्य प्रऽशासने विशां क्षयथः अमृतस्य मज्मना याभिः धेनुं अस्वं पिन्वथः नरा ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥३॥ याभिः परिऽज्मा तनयस्य मज्मना द्विऽमाता तूर्षु तरणिः विऽभूषति याभिः त्रिऽमंतुः अभवत् विऽचक्षणः ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥४॥ याभिः रेभं निऽवृतं सितं अत्ऽभ्यः उत् वंदनं ऐरयतं स्वः दृशे याभिः कण्वं प्र सिसासंतं आवतं ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥५॥३३॥ याभिः अंतकं जसमानं आऽअरणे भुज्युं याभिः अव्यथिऽभिः जिजिन्वथुः याभिः कर्कंधुं वय्यं च जिन्वथः ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥६॥ याभिः शुचंतिं धनऽसां सुऽसंसदं तप्तं घर्मं ओम्याऽवंतं अत्रये याभिः पृश्निऽगुं पुरुऽकुत्सं आवतं ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥७॥ याभिः शचीभिः वृषणा पराऽवृजं प्र अंधं श्रोणं चक्षसे एतवे कृथः याभिः वर्तिकां ग्रसितां अमुंचतं ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥८॥ याभिः सिंधुं मधुऽमंतं असश्चतं वसिष्ठं याभिः अजरौ अजिन्वतं याभिः कुत्सं श्रुतर्यं नर्यं आवतं ताभिः ऊं' सु ऊति-

ऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ९ ॥ याभिः विश्पलां धनऽसां अथर्व्यं सहस्रऽमीळ्हे आजौ अजिन्वतं याभिः वशं अश्व्यं प्रेणिं आवतं ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १० ॥ ३४ ॥ याभिः सुऽदानू॰ औशिजाय वणिजे दीर्घऽश्रवसे मधु कोशः अक्षरत् कक्षीवंतं स्तोतारं याभिः आवतं ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ ११ ॥ याभिः रसां क्षोदसा उद्नः पिपिन्वथुः अनश्वं याभिः रथं आवतं जिषे याभिः त्रिऽशोकः उस्रियाः उत्ऽआजत ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १२ ॥ याभिः सूर्यं परिऽयाथः पराऽवति मंधातारं क्षैत्रऽपत्येषु आवतं याभिः विप्रं प्र भरत्ऽवाजं आवतं ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १३ ॥ याभिः महां अतिथिऽग्वं कशःऽजुवं दिवःऽदासं शंबरऽहत्ये आवतं याभिः पूःऽभिद्ये त्रसदस्युं आवतं ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १४ ॥ याभिः वम्रं विऽपिपानं उपऽस्तुतं कलिं याभिः वित्तऽजानिं दुवस्यथः याभिः विऽअश्वं उत पृथिं आवतं ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १५ ॥ ३५ ॥ याभिः नरा शयवे याभिः अत्रये याभिः पुरा मनवे गातुं ईषथुः याभिः शारीः आजतं स्यूमऽरश्मये ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १६ ॥ याभिः पठर्वा जठरस्य मज्मना अग्निः न अदीदेत् चितः इद्धः अज्मन् आ याभिः शर्यातं अवथः महाऽधने ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १७ ॥ याभिः अंगिरः मनसा निऽरण्यथः अग्रं गच्छथः विऽवरे गोऽअर्णसः याभिः मनुं शूरं इषा संऽआवतं ताभिः ऊं' सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥ १८ ॥ याभिः पत्नीः विऽमदाय निऽऊहथुः आ घ वा याभिः अरुणीः अशिक्षतं या-

भिः सुऽदासे ऊहथुः सुऽदेव्यं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना
आ गतं ॥१९॥ याभिः शंऽताती॰ भवथः ददाशुषे भुज्युं याभिः
अवथः याभिः अध्रिऽगुं ओम्याऽवतीं सुऽभरां ऋतऽस्तुभं ता-
भिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥२०॥३६॥ याभिः कृ-
शानुं असने दुवस्यथः जवे याभिः यूनः अर्वंतं आवतं मधुं प्रियं
भरथः यत् सरट्ऽभ्यः ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ
गतं॥२१॥ याभिः नरं गोषुऽयुधं नृऽसह्ये क्षेत्रस्य साता तनयस्य
जिन्वथः याभिः रथान् अवथः याभिः अर्वतः ताभिः ऊं सु ऊ-
तिऽभिः अश्विना आ गतं ॥२२॥ याभिः कुत्सं आर्जुनेयं शत-
ऽक्रतू॰ प्र तुर्वीतिं प्र च दभीतिं आवतं याभिः ध्वसंतिं पुरुऽसंतिं
आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥२३॥ अप्न-
स्वतीं अश्विना वाचं अस्मे कृतं नः दस्रा वृषणा मनीषां अद्यूत्ये
अवसे नि ह्वये वां वृधे च नः भवतं वाजऽसातौ ॥२४॥ द्युऽभिः
अक्तुऽभिः परि पातं अस्मान् अरिष्टेभिः अश्विना सौभगेभिः
तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत
द्यौः ॥२५॥३७॥७॥

॥११३॥ इदं श्रेष्ठं ज्योतिषां ज्योतिः आ अगात् चित्रः प्रऽके-
तः अजनिष्ट विऽभ्वा यथा प्रऽसूता सवितुः सवाय एव रात्री
उषसे योनिं अरैक् ॥१॥ रुशत्ऽवत्सा रुशती श्वेत्या आ अगात्
अरैक् ऊं कृष्णा सदनानि अस्याः समानऽबंधू॰ अमृते अनू-
ची द्यावा वर्णं चरतः आऽमिनाने॰ ॥२॥ समानः अध्वा स्व-
स्रोः अनंतः तं अन्याऽअन्या चरतः देवऽशिष्टे॰ न मेथेते न
तस्थतुः सुऽमेके॰ नक्तोषसा सऽमनसा विऽरूपे॰ ॥३॥ भा-

स्वंती नेत्री सूनृतानां अचेति चित्रा वि दुरः नः आवरिति प्र-
ऽअर्थं जगत् वि ऊं नः रायः अख्यत् उषाः अजीगरिति भुवनानि
विश्वा ॥४॥ जिह्मऽश्ये चरितवे मघोनी आऽभोगये इष्टये राये
ऊं त्वं दभ्रं पश्यंत्ऽभ्यः उर्विया विऽचक्षे उषाः अजीगरिति भुव-
नानि विश्वा ॥५॥१॥ क्षत्राय त्वं श्रवसे त्वं महीयै इष्टये त्वं अर्थं-
ऽइव त्वं इत्यै विऽसदृशा जीविता अभिऽप्रचक्षे उषाः अजीगरिति
भुवनानि विश्वा ॥६॥ एषा दिवः दुहिता प्रति अदर्शि वि-
ऽउच्छंती युवतिः शुक्रऽवासाः विश्वस्य ईशाना पार्थिवस्य
वस्वः उषः अद्य इह सुऽभगे वि उच्छ ॥७॥ पराऽयतीनां अनु
एति पाथः आऽयतीनां प्रथमा शश्वतीनां विऽउच्छंती जीवं
उत्ऽईरयंती उषाः मृतं कं चन बोधयंती ॥८॥ उषः यत् अग्निं
संऽइधे चकर्थ वि यत् आवः चक्षसा सूर्यस्य यत् मानुषान्
यक्ष्यमाणान् अजीगरिति तत् देवेषु चकृषे भद्रं अप्नः ॥९॥ कियति
आ यत् समया भवाति याः विऽऊषुः याः च नूनं विऽउच्छान्
अनु पूर्वाः कृपते वावशाना प्रऽदीध्याना जोषं अन्याभिः ए-
ति ॥१०॥२॥ ईयुः ते ये पूर्वऽतरां अपश्यन् विऽउच्छंतीं उषसं
मर्त्यासः अस्माभिः ऊं नु प्रतिऽचक्ष्या अभूत् ओ इति ते यंति ये
अपरीषु पश्यान् ॥११॥ यवयत्ऽद्वेषाः ऋतऽपाः ऋतेऽजाः
सुम्नऽवरी सूनृताः ईरयंती सुऽमंगलीः बिभ्रती देवऽवीतिं इह
अद्य उषः श्रेष्ठऽतमा वि उच्छ ॥१२॥ शश्वत् पुरा उषाः वि उ-
वास देवी अथो इति अद्य इदं वि आवः मघोनी अथो इति वि उच्छात्
उत्ऽतरान् अनु द्यून् अजरा अमृता चरति स्वधाभिः ॥१३॥ वि
अंजिऽभिः दिवः आतासु अद्यौत् अप कृष्णां निःऽनिजं देवी
आवरिति प्रऽबोधयंती अरुणेभिः अश्वैः आ उषाः याति सुऽयुजा

रथेन ॥ १४ ॥ आऽवहंती पोष्या वार्याणि चित्रं केतुं कृणुते चे-
किताना ईयुषीणां उपऽमा शश्वतीनां विऽभातीनां प्रथमा
उषाः वि अश्वैत् ॥ १५ ॥ ३ ॥ उत् ईर्ध्वं जीवः असुः नः आ अ-
गात् अप प्र अगात् तमः आ ज्योतिः एति अरैक् पंथां यातवे
सूर्याय अगन्म यत्र प्रऽतिरंते आयुः ॥ १६ ॥ स्यूमना वाचः उत्
इयर्ति वह्निः स्तवानः रेभः उषसः विऽभातीः अद्य तत् उच्छ
गृणते मघोनि अस्मे आयुः नि दिदीहि प्रजाऽवत् ॥ १७ ॥
याः गोऽमतीः उषसः सर्वऽवीराः विऽउच्छंति दाशुषे मर्त्याय
वायोःऽइव सूनृतानां उत्ऽअर्के ताः अश्वऽदाः अश्नवत् सो-
मऽसुत्वा ॥ १८ ॥ माता देवानां अदितेः अनीकं यज्ञस्य केतुः
बृहती वि भाहि प्रशस्तिऽकृत् ब्रह्मणे नः वि उच्छ आ नः जने
जनय विश्वऽवारे ॥ १९ ॥ यत् चित्रं अप्नः उषसः वहंति ईजा-
नाय शशमानाय भद्रं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः
सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ २० ॥ ४ ॥

॥ ११४ ॥ इमाः रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयत्ऽवीराय प्र भरा-
महे मतीः यथा शं असत् द्विऽपदे चतुःऽपदे विश्वं पुष्टं ग्रामे
अस्मिन् अनातुरं ॥ १ ॥ मृळ नः रुद्र उत नः मयः कृधि क्षयत्-
ऽवीराय नमसा विधेम ते यत् शं च योः च मनुः आऽयेजे
पिता तत् अश्याम तव रुद्र प्रऽनीतिषु ॥ २ ॥ अश्याम ते सुऽम-
तिं देवऽयज्यया क्षयत्ऽवीरस्य तव रुद्र मीढ्वः सुम्नऽयन् इत्
विशः अस्माकं आ चर अरिष्टऽवीराः जुहवाम ते हविः ॥ ३ ॥
त्वेषं वयं रुद्रं यज्ञऽसाधं वंकुं कविं अवसे नि ह्वयामहे आरे
अस्मत् दैव्यं हेळः अस्यतु सुऽमतिं इत् वयं अस्य आ वृणी-

महे ॥ ४॥ दिवः वराहं अरुषं कपर्दिनं त्वेषं रूपं नमसा नि ह्वयामहे हस्ते बिभ्रत् भेषजा वार्याणि शर्म वर्म छर्दिः अस्मभ्यं यंसत् ॥ ५॥ ५॥ इदं पित्रे मरुतां उच्यते वचः स्वादोः स्वादीयः रुद्राय वर्धनं रास्व च नः अमृत मर्तऽभोजनं त्मने तोकाय तनयाय मृळ ॥ ६॥ मा नः महांतं उत मा नः अर्भकं मा नः उक्षंतं उत मा नः उक्षितं मा नः वधीः पितरं मा उत मातरं मा नः प्रियाः तन्वः रुद्र रिरिषः ॥ ७॥ मा नः तोके तनये मा नः आयौ मा नः गोषु मा नः अश्वेषु रिरिषः वीरान् मा नः रुद्र भामितः वधीः हविष्मंतः सदं इत् त्वा हवामहे ॥ ८॥ उप ते स्तोमान् पशुपाःऽइव आ अकरं रास्व पितः मरुतां सुम्नं अस्मे भद्रा हि ते सुऽमतिः मृळयत्ऽतमा अथ वयं अवः इत् ते वृणीमहे ॥ ९॥ आरे ते गोऽघ्नं उत पुरुषऽघ्नं क्षयत्ऽवीर सुम्नं अस्मे ते अस्तु मृळ च नः अधि च ब्रूहि देव अध च नः शर्म यच्छ द्विऽबर्हाः ॥ १०॥ अवोचाम नमः अस्मै अवस्यवः शृणोतु नः हवं रुद्रः मरुत्वान् तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ११॥ ६॥

॥ ११५॥ चित्रं देवानां उत् अगात् अनीकं चक्षुः मित्रस्य वरुणस्य अग्नेः आ अप्राः द्यावापृथिवी अंतरिक्षं सूर्यः आत्मा जगतः तस्थुषः च ॥ १॥ सूर्यः देवीं उषसं रोचमानां मर्यः न योषां अभि एति पश्चात् यत्र नरः देवऽयंतः युगानि विऽतन्वते प्रति भद्राय भद्रं ॥ २॥ भद्राः अश्वाः हरितः सूर्यस्य चित्राः एतऽग्वाः अनुऽमाद्यासः नमस्यंतः दिवः आ पृष्ठं अस्थुः परि द्यावापृथिवी यंति सद्यः ॥ ३॥ तत् सूर्यस्य देवऽत्वं तत् महिऽत्वं

मध्या कर्तोः विऽततं सं जभार यदा इत् अयुक्त हरितः सधऽस्थात् आत् रात्री वासः तनुते सिमस्मै ॥४॥ तत् मित्रस्य वरुणस्य अभिऽचक्षे सूर्यः रूपं कृणुते द्योः उपऽस्थे अनंतं अन्यत् रुशत् अस्य पाजः कृष्णं अन्यत् हरितः सं भरंति ॥५॥ अद्य देवाः उत्ऽइता सूर्यस्य निः अंहसः पिपृत निः अवद्यात् तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥६॥७॥१६॥

॥११६॥ नासत्याभ्यां बर्हिःऽइव प्र वृंजे स्तोमान् इयर्मि अभ्रियाऽइव वातः यौ अर्भगाय विऽमदाय जायां सेनाऽजुवा निऽऊहतुः रथेन ॥१॥ वीळुपत्मऽभिः आशुहेमऽभिः वा देवानां वा जूतिऽभिः शाशदाना तत् रासभः नासत्या सहस्रं आजा यमस्य प्रऽधने जिगाय ॥२॥ तुग्रः ह भुज्युं अश्विना उदऽमेघे रयिं न कः चित् ममृऽवान् अव अहाः तं ऊहथुः नौभिः आत्मन्ऽवतीभिः अंतरिक्षप्रुत्ऽभिः अपऽउदकाभिः ॥३॥ तिस्रः क्षपः त्रिः अहा अतिव्रजत्ऽभिः नासत्या भुज्युं ऊहथुः पतंगैः समुद्रस्य धन्वन् आर्द्रस्य पारे त्रिऽभिः रथैः शतपत्ऽभिः षट्ऽअश्वैः ॥४॥ अनारंभणे तत् अवीरयेथां अनास्थाने अग्रभणे समुद्रे यत् अश्विनौ ऊहथुः भुज्युं अस्तं शतऽअरित्रां नावं आतस्थिऽवांसं ॥५॥८॥ यं अश्विना ददथुः श्वेतं अश्वं अघऽअश्वाय शश्वत् इत् स्वस्ति तत् वां दात्रं महि कीर्तेन्यं भूत् पैद्वः वाजी सदं इत् हव्यः अर्यः ॥६॥ युवं नरा स्तुवते पज्रियाय कक्षीवते अरदतं पुरंऽधिं कारोतरात् शफात् अश्वस्य वृष्णः शतं कुंभान् असिंचतं सुरायाः ॥७॥ हिमेन अग्निं घ्रंसं अवारयेथां पितुऽमतीं ऊर्जं अस्मै अधत्तं ऋबीसे अत्रिं अश्विना अवऽनीतं उत् निन्यथुः सर्वऽगणं

स्वस्ति ॥ ८ ॥ परा अवतं नासत्या अनुदेथां उच्चाऽबुध्नं चक्रथुः
जिह्मऽबारं क्षरन् आपः न पायनाय राये सहस्राय तृष्यते गोत-
मस्य ॥ ९ ॥ जुजुरुषः नासत्या उत वव्रिं प्र अमुंचतं द्रापिंऽइव
च्यवानात् प्र अतिरतं जहितस्य आयुः दस्रा आत् इत् पतिं अ-
कृणुतं कनीनां ॥ १० ॥ ९ ॥ तत् वां नरा शंस्यं राध्यं च अभिष्टिऽमत्
नासत्या वरूथं यत् विद्वांसा निधिंऽइव अपऽगूळ्हं उत् दर्शतात्
ऊपथुः वंदनाय ॥ ११ ॥ तत् वां नरा सनये दंसः उग्रं आविः कृ-
णोमि तन्यतुः न वृष्टिं दध्यङ् ह यत् मधु आथर्वणः वां अश्वस्य
शीर्ष्णा प्र यत् ईं उवाच ॥ १२ ॥ अजोहवीत् नासत्या करा वां महे
यामन् पुरुऽभुजा पुरंऽधिः श्रुतं तत् शासुःऽइव वध्रिऽमत्याः
हिरण्यऽहस्तं अश्विनौ अदत्तं ॥ १३ ॥ आस्नः वृकस्य वर्तिकां अ-
भीके युवं नरा नासत्या अमुमुक्तं उतो कविं पुरुऽभुजा युवं ह
कृपमाणं अकृणुतं विऽचक्षे ॥ १४ ॥ चरित्रं हि वेःऽइव अच्छेदि
पर्णं आजा खेलस्य परिऽतक्म्यायां सद्यः जंघां आयसीं विश्प-
लायै धने हिते सर्तवे प्रति अधत्तं ॥ १५ ॥ १० ॥ शतं मेषान् वृक्ये
चक्षदानं ऋज्रऽअश्वं तं पिता अंधं चकार तस्मै अक्षी नासत्या
विऽचक्षे आ अधत्तं दस्रा भिषजौ अनर्वन् ॥ १६ ॥ आ वां रथं
दुहिता सूर्यस्य कार्ष्मऽइव अतिष्ठत् अर्वता जयंती विश्वे देवाः
अनु अमन्यंत हृत्ऽभिः सं ऊं श्रिया नासत्या सचेथे ॥ १७ ॥ यत्
अयातं दिवःऽदासाय वर्तिः भरत्ऽवाजाय अश्विना हयंता
रेवत् उवाह सचनः रथः वां वृषभः च शिंशुमारः च युक्ता ॥ १८ ॥
रयिं सुऽक्षत्रं सुऽअपत्यं आयुः सुऽवीर्यं नासत्या वहंता आ जह्ना-
वीं सऽमनसा उप वाजैः त्रिः अह्नः भागं दधतीं अयातं ॥ १९ ॥
परिऽविष्टं जाहुषं विश्वतः सीं सुऽगेभिः नक्तं ऊहथुः रजःऽभिः

विऽभिंदुना नासत्या रथेन वि पर्वतान् अजरयू अयातं ॥२०॥११॥ एकस्याः वस्तोः आवतं रणाय वशं अश्विना सनये सहस्रा निः अहतं दुच्छुनाः इंद्रऽवंता पृथुऽश्रवसः वृषणौ अरातीः ॥२१॥ शरस्य चित् आर्चत्ऽकस्य अवतात् आ नीचात् उच्चा चक्रथुः पातवे वाः॰ शयवे चित् नासत्या शचीभिः जसुरये स्तर्यं पिप्यथुः गां ॥२२॥ अवस्यते स्तुवते कृष्णियाय ऋजुऽयते नासत्या शचीभिः पशुं न नष्टंऽइव दर्शनाय विष्णाप्वं ददथुः विश्वकाय ॥२३॥ दश रात्रीः अशिवेन नव द्यून् अवऽनद्धं श्नथितं अप्ऽसु अंतः विऽप्रुतं रेभं उदनि प्रऽवृक्तं उत् निन्यथुः सोमंऽइव स्रुवेण ॥२४॥ प्र वां दंसांसि अश्विनौ अवोचं अस्य पतिः स्यां सुऽगवः सुऽवीरः उत पश्यन् अश्नुवन् दीर्घं आयुः अस्तंऽइव इत् जरिमाणं जगम्यां ॥२५॥१२॥

॥११७॥ मध्वः सोमस्य अश्विना मदाय प्रत्नः होता आ विवासते वां बर्हिष्मती रातिः विऽश्रिता गीः इषा यातं नासत्या उप वाजैः ॥१॥ यः वां अश्विना मनसः जवीयान् रथः सुऽअश्वः विशः आऽजिगाति येन गच्छथः सुऽकृतः दुरोणं तेन नरा वर्तिः अस्मभ्यं यातं ॥२॥ ऋषिं नरौ अंहसः पांचऽजन्यं ऋबीसात् अत्रिं मुंचथः गणेन मिनंता दस्योः अशिवस्य मायाः अनुऽपूर्वं वृषणा चोदयंता ॥३॥ अश्वं न गूळ्हं अश्विना दुःऽएवैः ऋषिं नरा वृषणा रेभं अप्ऽसु सं तं रिणीथः विऽप्रुतं दंसःऽभिः न वां जूर्यंति पूर्व्या कृतानि ॥४॥ सुसुप्वांसं न निःऽऋतेः उपऽस्थे सूर्यं न दस्रा तमसि क्षियंतं शुभे रुक्मं न दर्शतं निऽखातं उत् ऊपथुः अश्विना वंदनाय ॥५॥१३॥ तत् वां नरा

शंस्यं पज्रियेण कक्षीवंता नासत्या परिऽज्मन् शफात् अश्वस्य वाजिनः जनाय शतं कुंभान् असिंचतं मधूनां ॥ ६ ॥ युवं नरा स्तुवते कृष्णियाय विष्णाप्वं ददथुः विश्वकाय घोषायै चित् पितृऽसदे दुरोणे पतिं जूर्यंत्यै अश्विनौ अदत्तं ॥ ७ ॥ युवं श्यावाय रुशतीं अदत्तं महः क्षोणस्य अश्विना कण्वाय प्रऽवाच्यं तत् वृषणा कृतं वां यत् नार्सदाय श्रवः अधिऽअधत्तं ॥ ८ ॥ पुरु वर्पांसि अश्विना दधाना नि पेदवे ऊहथुः आशुं अश्वं सहस्रऽसां वाजिनं अप्रतिऽइतं अहिऽहनं श्रवस्यं तरुत्रं ॥ ९ ॥ एतानि वां श्रवस्या सुऽदानू ब्रह्म आंगूषं सदनं रोदस्योः यत् वां पज्रासः अश्विना हवंते यातं इषा च विदुषे च वाजं ॥ १० ॥ १४ ॥ सूनोः मानेन अश्विना गृणाना वाजं विप्राय भुरणा रदंता अगस्त्ये ब्रह्मणा वावृधाना सं विश्पलां नासत्या अरिणीतं ॥ ११ ॥ कुह यांता सुऽस्तुतिं काव्यस्य दिवः नपाता वृषणा शयुऽत्रा हिरण्यस्यऽइव कलशं निऽखातं उत् ऊपथुः दशमे अश्विना अहन् ॥ १२ ॥ युवं च्यवानं अश्विना जरंतं पुनः युवानं चक्रथुः शचीभिः युवोः रथं दुहिता सूर्यस्य सह श्रिया नासत्या अवृणीत ॥ १३ ॥ युवं तुग्राय पूर्व्येभिः एवैः पुनःऽमन्यौ अभवतं युवाना युवं भुज्युं अर्णसः निः समुद्रात् विऽभिः ऊहथुः ऋज्रेभिः अश्वैः ॥ १४ ॥ अजोहवीत् अश्विना तौग्र्यः वां प्रऽऊळ्हः समुद्रं अव्यथिः जगन्वान् निः तं ऊहथुः सुऽयुजा रथेन मनःऽजवसा वृषणा स्वस्ति ॥ १५ ॥ १५ ॥ अजोहवीत् अश्विना वर्तिका वां आस्नः यत् सीं अमुंचतं वृकस्य वि जयुषा ययथुः सानु अद्रेः जातं विष्वाचः अहतं विषेण ॥ १६ ॥ शतं मेषान् वृक्ये ममहानं तमः प्रऽनीतं अशिवेन पित्रा आ अक्षी ऋज्रऽअश्वे अश्विनौ अ-

धत्तं ज्योतिः अंधाय चक्रथुः विऽचक्षे ॥ १७ ॥ शुनं अंधाय भरं अह्वयत् सा वृकीः अश्विना वृषणा नरा इति जारः कनीनःऽइव चक्षत्दानः ऋज्रऽअश्वः शतं एकं च मेषान् ॥ १८ ॥ मही वां ऊतिः अश्विना मयःऽभूः उत स्रामं धिष्ण्या सं रिणीथः अथ युवां इत् अह्वयत् पुरंऽधिः आ अगच्छतं सीं वृषणौ अवःऽभिः ॥ १९ ॥ अधेनुं दस्रा स्तर्यं विऽसक्तां अपिन्वतं शयवे अश्विना गां युवं शचीभिः विऽमदाय जायां नि ऊहथुः पुरुऽमित्रस्य योषां ॥ २० ॥ १६ ॥ यवं वृकेण अश्विना वपंता इषं दुहंता मनुषाय दस्रा अभि दस्युं बकुरेण धमंता उरु ज्योतिः चक्रथुः आर्याय ॥ २१ ॥ आथर्वणाय अश्विना दधीचे अश्व्यं शिरः प्रति ऐरयतं सः वां मधु प्र वोचत् ऋतऽयन् त्वाष्ट्रं यत् दस्रौ अपिऽकक्ष्यं वां ॥ २२ ॥ सदा कवी सुऽमतिं आ चके वां विश्वाः धियः अश्विना प्र अवतं मे अस्मे रयिं नासत्या बृहंतं अपत्यऽसाचं श्रुत्यं रराथां ॥ २३ ॥ हिरण्यऽहस्तं अश्विना रराणा पुत्रं नरा वध्रिऽमत्याः अदत्तं त्रिधा ह श्यावं अश्विना विऽकस्तं उत् जीवसे ऐरयतं सुऽदानू ॥ २४ ॥ एतानि वां अश्विना वीर्याणि प्र पूर्व्याणि आयवः अवोचन् ब्रह्म कृण्वंतः वृषणा युवऽभ्यां सुऽवीरासः विदथं आ वदेम ॥ २५ ॥ १७ ॥

॥ ११८ ॥ आ वां रथः अश्विना श्येनऽपत्वा सुऽमृळीकः स्वऽवान् यातु अर्वाङ् यः मर्त्यस्य मनसः जवीयान् त्रिऽवंधुरः वृषणा वातऽरंहाः ॥ १ ॥ त्रिऽवंधुरेण त्रिऽवृता रथेन त्रिऽचक्रेण सुऽवृता आ यातं अर्वाक् पिन्वतं गाः जिन्वतं अर्वतः नः वर्धयतं अश्विना वीरं अस्मे ॥ २ ॥ प्रवत्ऽयामना सुऽवृता रथेन

दस्रौ इमं शृणुतं श्लोकं अद्रेः किं अंग वां प्रति अवर्तिं गमिष्ठा आहुः विप्रासः अश्विना पुराऽजाः ॥३॥ आ वां श्येनासः अश्विना वहंतु रथे युक्तासः आशवः पतंगाः ये अप्ऽतुरः दिव्यासः न गृध्राः अभि प्रयः नासत्या वहंति ॥४॥ आ वां रथं युवतिः तिष्ठत् अत्र जुष्ट्वी नरा दुहिता सूर्यस्य परि वां अश्वाः वपुषः पतंगाः वयः वहंतु अरुषाः अभीके ॥५॥१८॥ उत् वंदनं ऐरतं दंसनाभिः उत् रेभं दस्रा वृषणा शचीभिः निः तौग्र्यं पारयथः समुद्रात् पुनः च्यवानं चक्रथुः युवानं ॥६॥ युवं अत्रये अवऽनीताय तप्तं ऊर्जं ओमानं अश्विनौ अधत्तं युवं कण्वाय अपिऽरिप्ताय चक्षुः प्रति अधत्तं सुऽस्तुतिं जुजुषाणा ॥७॥ युवं धेनुं शयवे नाधिताय अपिन्वतं अश्विना पूर्व्याय अमुंचतं वर्तिकां अंहसः निः प्रति जंघां विश्पलायाः अधत्तं ॥८॥ युवं श्वेतं पेदवे इंद्रऽजूतं अहिऽहनं अश्विना अदत्तं अश्वं जोहूत्रं अर्यः अभिऽभूतिं उग्रं सहस्रऽसां वृषणं वीळुऽअंगं ॥९॥ ता वां नरा सु अवसे सुऽजाता हवामहे अश्विना नाधमानाः आ नः उप वसुऽमता रथेन गिरः जुषाणा सुविताय यातं ॥१०॥ आ श्येनस्य जवसा नूतनेन अस्मे यातं नासत्या सऽजोषाः हवे हि वां अश्विना रातऽहव्यः शश्वत्ऽतमायाः उषसः विऽउष्टौ ॥११॥१९॥

॥११९॥ आ वां रथं पुरुऽमायं मनःऽजुवं जीरऽअश्वं यज्ञियं जीवसे हुवे सहस्रऽकेतुं वनिनं शतत्ऽवसुं श्रुष्टीऽवानं वरिवःऽधां अभि प्रयः ॥१॥ ऊर्ध्वा धीतिः प्रति अस्य प्रऽयामनि अधायि शस्मन् सं अयंते आ दिशः स्वदामि घर्मं प्रति यंति ऊतयः आ वां ऊर्जानी रथं अश्विना अरुहत् ॥२॥ सं यत् मिथः

पस्पृधानासः अग्मत शुभे मखाः अमिताः जायवः रथे युवोः अहं प्रवणे चेकिते रथः यत् अश्विना वहथः सूरिं आ वरं ॥३॥ युवं भुज्युं भुरमाणं विऽभिः गतं स्वयुक्तिऽभिः निऽवहंता पितृऽभ्यः आ यासिष्टं वर्तिः वृषणा विऽजेन्यं दिवःऽदासाय महि चेति वां अवः ॥४॥ युवोः अश्विना वपुषे युवाऽयुजं रथं वाणी येमतुः अस्य शर्ध्यं आ वां पतिऽत्वं सख्याय जग्मुषी योषा अवृणीत जेन्या युवां पती ॥५॥२०॥ युवं रेभं परिऽसूतेः उरुष्यथः हिमेन घर्मं परिऽतप्तं अत्रये युवं शयोः अवसं पिप्यथुः गवि प्र दीर्घेण वंदनः तारि आयुषा ॥६॥ युवं वंदनं निःऽऋतं जरण्यया रथं न दस्रा करणा सं इन्वथः क्षेत्रात् आ विप्रं जनथः विपन्यया प्र वां अत्र विधते दंसना भुवत् ॥७॥ अगच्छतं कृपमाणं पराऽवति पितुः स्वस्य त्यजसा निऽबाधितं स्वःऽवतीः इतः ऊतीः युवोः अहं चित्राः अभीके अभवन् अभिष्टयः ॥८॥ उत स्या वां मधुऽमत् मक्षिका अरपत् मदे सोमस्य औशिजः हुवन्यति युवं दधीचः मनः आ विवासथः अथ शिरः प्रति वां अश्व्यं वदत् ॥९॥ युवं पेदवे पुरुऽवारं अश्विना स्पृधां श्वेतं तरुतारं दुवस्यथः शर्यैः अभिऽद्युं पृतनासु दुस्तरं चर्कृत्यं इंद्रंऽइव चर्षणिऽसहं ॥१०॥२१॥

॥१२०॥ का राधत् होत्रा अश्विना वां कः वां जोषे उभयोः कथा विधाति अप्रऽचेताः ॥१॥ विद्वांसौ इत् दुरः पृच्छेत् अविद्वान् इत्था अपरः अचेताः नु चित् नु मर्ते अक्रौ ॥२॥ ता विद्वांसा हवामहे वां ता नः विद्वांसा मन्म वोचेतं अद्य प्र आर्चत् दयमानः युवाकुः ॥३॥ वि पृच्छामि पाक्या न देवान् व-

षट्ऽकृतस्य अद्भुतस्य दस्रा पातं च सह्यसः युवं च रभ्यसः नः ॥ ४ ॥ प्र या घोषे भृगवाणे न शोभे यया वाचा यजति पज्रियः वां प्र इषऽयुः न विद्वान् ॥ ५ ॥ २२ ॥ श्रुतं गायत्रं तकवानस्य अहं चित् हि रिरेभ अश्विना वां आ अक्षी इति शुभः पती इति दन् ॥ ६ ॥ युवं हि आस्तं महः रन् युवं वा यत् निःऽअततंसतं ता नः वसू इति सुऽगोपा स्यातं पातं नः वृकात् अघऽयोः ॥ ७ ॥ मा कस्मै धातं अभि अमित्रिणे नः मा अकुत्र नः गृहेभ्यः धेनवः गुः स्तनऽभुजः अशिश्वीः ॥ ८ ॥ दुहीयन् मित्रऽधितये युवाकु राये च नः मिमीतं वाजऽवत्यै इषे च नः मिमीतं धेनुऽमत्यै ॥ ९ ॥ अश्विनोः असनं रथं अनश्वं वाजिनीऽवतोः तेन अहं भूरि चाकन ॥ १० ॥ अयं समह मा तनु ऊह्याते जनान् अनु सोमऽपेयं सुऽखः रथः ॥ ११ ॥ अध स्वप्नस्य निः विदे अभुंजतः च रेवतः उभा ता बस्रि नश्यतः ॥ १२ ॥ २३ ॥ १७ ॥

॥ १२१ ॥ कत् इत्था नॄन् पात्रं देवऽयतां श्रवत् गिरः अंगिरसां तुरण्यन् प्र यत् आनट् विशः आ हर्म्यस्य उरु क्रंसते अध्वरे यजत्रः ॥ १ ॥ स्तंभीत् ह द्यां सः धरुणं प्रुषायत् ऋभुः वाजाय द्रविणं नरः गोः अनु स्वऽजां महिषः चक्षत व्रां मेनां अश्वस्य परि मातरं गोः ॥ २ ॥ नक्षत् हवं अरुणीः पूर्व्यं राट् तुरः विशां अंगिरसां अनु द्यून् तक्षत् वज्रं निऽयुतं तस्तंभत् द्यां चतुःऽपदे नर्याय द्विऽपादे ॥ ३ ॥ अस्य मदे स्वर्यं दाः ऋताय अपिऽवृतं उस्रियाणां अनीकं यत् ह प्रऽसर्गे त्रिऽककुप् निऽवर्तत् अप द्रुहः मानुषस्य दुरः व॰ ॥ ४ ॥ तुभ्यं पयः यत् पितरौ अनीतां राधः सुऽरेतः तुरणे भुरण्यू इति शुचि यत् ते रेक्णः आ अयजंत सबःऽदु-

घायाः पयः उस्रियायाः ॥ ५ ॥ २४ ॥ अध प्र जज्ञे तरणिः ममत्तु
प्र रोचि अस्याः उषसः न सूरः इंदुः येभिः आष्ट स्वऽइदुहव्यैः सु-
वेण सिंचन् जरणा अभि धाम ॥ ६ ॥ सुऽइध्मा यत् वनऽधितिः
अपस्यात् सूरः अध्वरे परि रोधना गोः यत् ह प्रऽभासि कृत्व्यान्
अनु द्यून् अनर्विशे पश्वुऽइषे तुराय ॥ ७ ॥ अष्टा महः दिवः आदः
हरी इह द्युम्नऽसहं अभि योधानः उत्सं हरिं यत् ते मंदिनं धुक्षन्
वृधे गोऽरभसं अद्रिऽभिः वाताप्यं ॥ ८ ॥ त्वं आयसं प्रति वर्तयः
गोः दिवः अश्मानं उपऽनीतं ऋभ्वा कुत्साय यत्र पुरुऽहूत व-
न्वन् शुष्णं अनंतैः परिऽयासि वधैः ॥ ९ ॥ पुरा यत् सूरः तमसः
अपिऽइतेः तं अद्रिऽवः फलिऽगं हेतिं अस्य शुष्णस्य चित् परि-
ऽहितं यत् ओजः दिवः परि सुऽग्रथितं तत् आ अदः० ॥ १० ॥ २५ ॥
अनु त्वा मही पाजसी अचक्रे द्यावाक्षामा मदतां इंद्र कर्मन्
त्वं वृत्रं आऽशयानं सिरासु महः वज्रेण सिस्वपः वराहुं ॥ ११ ॥
त्वं इंद्र नर्यः यान् अवः नृन् तिष्ठ वातस्य सुऽयुजः वहिष्ठान् यं
ते काव्यः उशना मंदिनं दात् वृत्रऽहनं पार्यं ततक्ष वज्रं ॥ १२ ॥
त्वं सूरः हरितः रमयः नृन् भरत् चक्रं एतशः न अयं इंद्र प्रऽअस्य
पारं नवतिं नाव्यानां अपि कर्तं अवर्तयः अयज्यून् ॥ १३ ॥ त्वं नः
अस्याः इंद्र दुःऽहनायाः पाहि वज्रिऽवः दुःऽइतात् अभीके प्र
नः वाजान् रथ्यः अश्वऽबुध्यान् इषे यंधि श्रवसे सूनृतायै ॥ १४ ॥
मा सा ते अस्मत् सुऽमतिः वि दसत् वाजऽप्रमहः सं इषः वरंत
आ नः भज मघऽवन् गोषु अर्यः मंहिष्ठाः ते सधऽमादः स्याम
॥ १५ ॥ २६ ॥ ८ ॥ १ ॥

॥ १२२ ॥ प्र वः पांतं रघुऽमन्यवः अंधः यज्ञं रुद्राय मीळ्हुषे

भर्ध्वं दिवः अस्तोषि असुरस्य वीरैः इषुध्याऽइव मरुतः रोद-
स्योः ॥१॥ पत्नीऽइव पूर्वऽहूतिं ववृधध्यै उषसानक्ता पुरुधा वि-
दाने स्तरीः न अत्कं विऽउतं वसाना सूर्यस्य श्रिया सुऽदृशी
हिरण्यैः ॥२॥ ममत्तु नः परिऽज्मा वसर्हा ममत्तु वातः अपां
वृषण्ऽवान् शिशीतं इंद्रापर्वता युवं नः तत् नः विश्वे वरिव-
स्यंतु देवाः ॥३॥ उत त्या मे यशसा श्वेतनायै व्यंता पांता औ-
शिजः हुवध्यै प्र वः नपातं अपां कृणुध्वं प्र मातरा रास्पिनस्य
आयोः ॥४॥ आ वः रुवण्युं औशिजः हुवध्यै घोषाऽइव शंसं
अर्जुनस्य नंशे प्र वः पूष्णे दावने आ अच्छ वोचेय वसुऽतातिं
अग्नेः ॥५॥१॥ श्रुतं मे मित्रावरुणा हवा इमा उत श्रुतं सदने
विश्वतः सीं श्रोतु नः श्रोतुऽरातिः सुऽश्रोतुः सुऽक्षेत्रा सिंधुः
अत्ऽभिः ॥६॥ स्तुषे सा वां वरुण मित्र रातिः गवां शता पृक्ष-
ऽयामेषु पज्रे श्रुतऽरथे प्रियऽरथे दधानाः सद्यः पुष्टिं निऽरुं-
धानासः अग्मन् ॥७॥ अस्य स्तुषे महिऽमघस्य राधः सचा स-
नेम नहुषः सुऽवीराः जनः यः पज्रेभ्यः वाजिनीऽवान् अश्व-
ऽवतः रथिनः मह्यं सूरिः ॥८॥ जनः यः मित्रावरुणौ अभिऽध्रुक्
अपः न वां सुनोति अक्ष्णयाऽध्रुक् स्वयं सः यक्ष्मं हृदये नि धत्ते
आप यत् ईं होत्राभिः ऋतऽवा ॥९॥ सः व्राधतः नहुषः दंऽसु-
जूतः शर्धःऽतरः नरां गूर्तऽश्रवाः विसृष्टऽरातिः याति बाळ्ह-
ऽसृत्वा विश्वासु पृत्ऽसु सदं इत् शूरः ॥१०॥२॥ अध ग्मंत नहु-
षः हवं सूरेः श्रोत राजानः अमृतस्य मंद्राः नभःऽजुवः यत् नि-
रवस्य राधः प्रऽशंस्तये महिना रथऽवते ॥११॥ एतं शर्धं धाम
यस्य सूरेः इति अवोचन् दशऽतयस्य नंशे द्युम्नानि येषु वसु-
ऽतातिः ररन् विश्वे सन्वंतु प्रऽभृथेषु वाजं ॥१२॥ मंदामहे दश-

ऽतयस्य धासेः द्विः यत् पंच बिभ्रतः यंति अन्ना किं इष्टऽअश्वः इष्टऽरश्मिः एते ईशानासः तरुषः ऋंजते नॄन् ॥ १३ ॥ हिरण्यऽकर्णं मणिऽग्रीवं अर्णः तत् नः विश्वे वरिवस्यंतु देवाः अर्यः गिरः सद्यः आ जग्मुषीः आ उस्राः चाकंतु उभयेषु अस्मे ॥१४॥ चत्वारः मा मशर्शारस्य शिश्वः त्रयः राज्ञः आयवसस्य जिष्णोः रथः वां मित्रावरुणा दीर्घऽअप्साः स्यूमऽगभस्तिः सूरः न अद्यौत् ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥१२३॥ पृथुः रथः दक्षिणायाः अयोजि आ एनं देवासः अमृतासः अस्थुः कृष्णात् उत् अस्थात् अर्या विऽहायाः चिकित्संती मानुषाय क्षयाय ॥१॥ पूर्वा विश्वस्मात् भुवनात् अबोधि जयंती वाजं बृहती सनुत्री उच्चा वि अख्यत् युवतिः पुनःऽभूः आ उषाः अगन् प्रथमा पूर्वऽहूतौ ॥ २॥ यत् अद्य भागं विऽभजासि नृऽभ्यः उषः देवि मर्त्यऽत्रा सुऽजाते देवः नः अत्र सविता दमूनाः अनागसः वोचति सूर्याय ॥ ३ ॥ गृहंऽगृहं अहना याति अच्छ दिवेऽदिवे अधि नाम दधाना सिसासंती द्योतना शश्वत् आ अगात् अग्रंऽअग्रं इत् भजते वसूनां ॥ ४ ॥ भगस्य स्वसा वरुणस्य जामिः उषः सूनृते प्रथमा जरस्व पश्चा सः दघ्याः यः अघस्य धाता जयेम तं दक्षिणया रथेन ॥५॥४॥ उत् ईरतां सूनृताः उत् पुरंऽधीः उत् अग्नयः शुशुचानासः अस्थुः स्पार्हा वसूनि तमसा अपऽगूळ्हा आविः कृण्वंति उषसः विऽभातीः ॥ ६ ॥ अप अन्यत् एति अभि अन्यत् एति विषुरूपे॰ अहनी॰ सं चरेते॰ परिऽक्षितोः तमः अन्या गुहा अकः अद्यौत् उषाः शोशुचता रथेन ॥ ७ ॥ सऽदृशीः अद्य सऽदृशीः इत् ऊं॰ श्वः दीर्घं सचंते वरु-

गस्य धाम अनवद्याः त्रिंशतं योजनानि एकाऽएका क्रतुं परि यंति सद्यः ॥८॥ जानती अह्नः प्रथमस्य नाम शुक्रा कृष्णात् अजनिष्ट श्वितीची ऋतस्य योषा न मिनाति धाम अहःऽअहः निःऽकृतं आऽचरंती ॥९॥ कन्याऽइव तन्वा शाशदाना एषि देवि देवं इयक्षमाणं संऽस्मयमाना युवतिः पुरस्तात् आविः वक्षांसि कृणुषे विऽभाती ॥१०॥५॥ सुऽसंकाशा मातृमृष्टाऽइव योषा आविः तन्वं कृणुषे दृशे कं भद्रा त्वं उषः विऽतरं वि उच्छ न तत् ते अन्याः उषसः नशंत ॥११॥ अश्वऽवतीः गोऽमतीः विश्वऽवाराः यतमानाः रश्मिऽभिः सूर्यस्य परा च यंति पुनः आ च यंति भद्रा नाम वहमानाः उषसः ॥१२॥ ऋतस्य रश्मिं अनुऽयच्छमाना भद्रंऽभद्रं क्रतुं अस्मासु धेहि उषः नः अद्य सुऽहवा वि उच्छ अस्मासु रायः मघवत्ऽसु च स्युः ॥१३॥६॥

॥१२४॥ उषाः उच्छंती संऽइधाने अग्नौ उत्ऽयन् सूर्यः उर्विया ज्योतिः अश्रेत् देवः नः अत्र सविता नु अर्थं प्र असावीत् द्विऽपत् प्र चतुःऽपत् इत्यै ॥१॥ अमिनती दैव्यानि व्रतानि प्रऽमिनती मनुष्या युगानि ईयुषीणां उपमा शश्वतीनां आऽयतीनां प्रथमा उषाः वि अद्यौत् ॥२॥ एषा दिवः दुहिता प्रति अदर्शि ज्योतिः वसाना समना पुरस्तात् ऋतस्य पंथां अनु एति साधु प्रजानतीऽइव न दिशः मिनाति ॥३॥ उपो अदर्शि शुंध्युवः न वक्षः नोधाःऽइव आविः अकृत प्रियाणि अद्मऽसत् न ससतः बोधयंती शश्वत्ऽतमा आ अगात् पुनः आऽईयुषीणां ॥४॥ पूर्वे अर्धे रजसः अप्त्यस्य गवां जनित्री अकृत प्र केतुं वि ऊं प्रथते विऽतरं वरीयः आ उभा पृणंती पित्रोः उपऽस्था ॥५॥७॥

एव इत् एषा पुरुऽतमा दृशे कं न अजामिं न परि वृणक्ति जामिं
अरेपसा तन्वा शाशदाना न अर्भात् ईषते न महः विऽभाती
॥६॥ अभ्राताऽइव पुंसः एति प्रतीची गर्तऽआरुगिव सनये
धनानां जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः उषाः हस्राऽइव नि
रिणीते अप्सः ॥७॥ स्वसा स्वस्रे ज्यायस्यै योनिं अरैक् अप एति
अस्याः प्रतिचक्ष्याऽइव विऽउच्छंती रश्मिऽभिः सूर्यस्य अंजि
अंक्ते समनगाःऽइव व्राः ॥८॥ आसां पूर्वासां अहऽसु स्वसॄणां
अपरा पूर्वां अभि एति पश्चात् ताः प्रत्नऽवत् नव्यसीः नूनं
अस्मे रेवत् उच्छंतु सुऽदिनाः उषसः ॥९॥ प्र बोधय उषः पृणतः
मघोनि अबुध्यमानाः पणयः ससंतु रेवत् उच्छ मघवत्ऽभ्यः
मघोनि रेवत् स्तोत्रे सूनृते जरयंती ॥१०॥ ८॥ अवं इयं अश्वैत्
युवतिः पुरस्तात् युंक्ते गवां अरुणानां अनीकं वि नूनं उच्छात्
असति प्र केतुः गृहंऽगृहं उप तिष्ठाते अग्निः ॥११॥ उत् ते वयः
चित् वसतेः अपप्तन् नरः च ये पितुऽभाजः विऽउष्टौ अमा सते
वहसि भूरि वामं उषः देवि दाशुषे मर्त्याय ॥१२॥ अस्तोढ्वं स्तो-
म्याः ब्रह्मणा मे अवीवृधध्वं उशतीः उषसः युष्माकं देवीः अ-
वसा सनेम सहस्रिणं च शतिनं च वाजं ॥१३॥ ९॥

॥१२५॥ प्रातः रत्नं प्रातःऽइत्वा दधाति तं चिकित्वान् प्रति-
ऽगृह्य नि धत्ते तेन प्रऽजां वर्धयमानः आयुः रायः पोषेण सचते
सुऽवीरः ॥१॥ सुऽगुः असत् सुऽहिरण्यः सुऽअश्वः बृहत् अस्मै
वयः इंद्रः दधाति यः त्वा आऽयंतं वसुना प्रातःऽइत्वः मुक्षीज-
याऽइव पदिं उत्ऽसिनाति ॥२॥ आयं अद्य सुऽकृतं प्रातः इच्छन्
इष्टेः पुत्रं वसुऽमता रथेन अंशोः सुतं पायय मत्सरस्य क्षयत्ऽवीरं

वर्धय सूनृताभिः ॥३॥ उप क्षरंति सिंधवः मयःऽभुवः ईजानं च यक्ष्यमाणं च धेनवः पृणंतं च पपुरिं च श्रवस्यवः घृतस्य धाराः उप यंति विश्वतः ॥४॥ नाकस्य पृष्ठे अधि तिष्ठति श्रितः यः पृणाति सः ह देवेषु गच्छति तस्मै आपः घृतं अर्षंति सिंधवः तस्मै इयं दक्षिणा पिन्वते सदा ॥५॥ दक्षिणाऽवतां इत् इमानि चित्रा दक्षिणाऽवतां दिवि सूर्यासः दक्षिणाऽवंतः अमृतं भजंते दक्षिणाऽवंतः प्र तिरंते आयुः ॥६॥ मा पृणंतः दुःऽइतं एनः आ अरन् मा जारिषुः सूरयः सुऽव्रतासः अन्यः तेषां परिऽधिः अस्तु कः चित् अपृणंतं अभि सं यंतु शोकाः ॥७॥१०॥

॥१२६॥ अमंदान् स्तोमान् प्र भरे मनीषा सिंधौ अधि क्षियतः भाव्यस्य यः मे सहस्रं अमिमीत सवान् अतूर्तः राजा श्रवः इच्छमानः ॥१॥ शतं राज्ञः नाधमानस्य निष्कान् शतं अश्वान् प्रऽयतान् सद्यः आदं शतं कक्षीवान् असुरस्य गोनां दिवि श्रवः अजरं आ ततान ॥२॥ उप मा श्यावाः स्वनयेन दत्ताः वधूऽमंतः दश रथासः अस्थुः षष्टिः सहस्रं अनु गव्यं आ अगात् सनत् कक्षीवान् अभिऽपित्वे अह्नां ॥३॥ चत्वारिंशत् दशऽरथस्य शोणाः सहस्रस्य अग्रे श्रेणिं नयंति मदऽच्युतः कृशनऽवंतः अत्यान् कक्षीवंतः उत् अमृक्षंत पज्राः ॥४॥ पूर्वां अनु प्रऽयतिं आ ददे वः त्रीन् युक्तान् अष्टौ अरिऽधायसः गाः सुऽबंधवः ये विश्याःऽइव व्राः अनस्वंतः श्रवः ऐषंत पज्राः ॥५॥ आऽगधिता परिऽगधिता या कशीकाऽइव जंगहे ददाति मह्यं यादुरी याशूनां भोज्या शता ॥६॥ उपऽउप मे परा मृश मा मे दभ्राणि मन्यथाः सर्वा अहं अस्मि रोमशा गंधारीणांऽइव अविका ॥७॥११॥१८॥

॥१२७॥ अग्निं होतारं मन्ये दास्वंतं वसुं सूनुं सहसः जात-ऽवेदसं विप्रं न जातऽवेदसं यः ऊर्ध्वया सुऽअध्वरः देवः देवाच्या कृपा घृतस्य विऽभ्राष्टिं अनु वष्टि शोचिषा आऽजुह्वानस्य सर्पिषः ॥१॥ यजिष्ठं त्वा यजमानाः हुवेम ज्येष्ठं अंगिरसां विप्र मन्मऽभिः विप्रेभिः शुक्र मन्मऽभिः परिज्मानंऽइव द्यां होतारं चर्षणीनां शोचिःऽकेशं वृषणं यं इमाः विशः प्र अवंतु जूतये विशः ॥२॥ सः हि पुरु चित् ओजसा विरुक्मता दीद्यानः भवति द्रुहंऽतरः परशुः न द्रुहंऽतरः वीळु चित् यस्य संऽऋतौ श्रुवत् वनाऽइव यत् स्थिरं निःऽसहमानः यमते न अयते धन्वऽसहा न अयते ॥३॥ दृळ्हा चित् अस्मै अनु दुः यथा विदे तेजिष्ठाभिः अ-रणिऽभिः दाष्टि अवसे अग्नये दाष्टि अवसे प्र यः पुरूणि गाहते तक्षत् वनाऽइव शोचिषा स्थिरा चित् अन्ना नि रिणाति ओ-जसा नि स्थिराणि चित् ओजसा ॥४॥ तं अस्य पृक्षं उपरासु धीमहि नक्तं यः सुदर्शऽतरः दिवाऽतरात् अप्रऽआयुषे दिवा-ऽतरात् आत् अस्य आयुः ग्रभणऽवत् वीळु शर्म न सूनवे भक्तं अभक्तं अवः व्यंतः अजराः अग्नयः व्यंतः अजराः ॥५॥१२॥ सः हि शर्धः न मारुतं तुविऽस्वनिः अप्नस्वतीषु उर्वरासु इष्टनिः आर्तनासु इष्टनिः आदत् हव्यानि आऽददिः यज्ञस्य केतुः अर्ह-णा अध स्म अस्य हर्षतः हृषीवतः विश्वे जुषंत पंथां नरः शुभे न पंथां ॥६॥ द्विता यत् ईं कीस्तासः अभिऽद्यवः नमस्यंतः उपऽवो-चंत भृगवः मथ्नंतः दाशा भृगवः अग्निः ईशे वसूनां शुचिः यः धर्णिः एषां प्रियान् अपिऽधीन् वनिषीष्ट मेधिरः आ वनिषीष्ट मेधिरः ॥७॥ विश्वासां त्वा विशां पतिं हवामहे सर्वासां समानं दंऽपतिं भुजे सत्यऽगिर्वाहसं भुजे अतिथिं मानुषाणां पितुः न

यस्य आसया अमी च विश्वे अमृतासः आ वयः हव्या देवेषु आ
वयः ॥८॥ त्वं अग्ने सहसा सहन्ऽतमः शुष्मिन्ऽतमः जायसे देव-
ऽतातये रयिः न देवऽतातये शुष्मिन्ऽतमः हि ते मदः द्युम्निन्-
ऽतमः उत क्रतुः अध स्म ते परि चरंति अजर श्रुष्टीऽवानः न
अजर ॥९॥ प्र वः महे सहसा सहस्वते उषःऽबुधे पशुऽसे न अग्नये
स्तोमः बभूतु अग्नये प्रति यत् ईं हविष्मान् विश्वासु क्षासु जोगुवे
अग्रे रेभः न जरते ऋषूणां जूर्णिः होता ऋषूणां ॥१०॥ सः नः ने-
दिष्ठं ददृशानः आ भर अग्ने देवेभिः सऽचनाः सुऽचेतुना महः
रायः सुऽचेतुना महि शविष्ठ नः कृधि संऽचक्षे भुजे अस्यै महि
स्तोतृऽभ्यः मघऽवन् सुऽवीर्यं मथीः उग्रः न शवसा ॥११॥१३॥

॥१२८॥ अयं जायत मनुषः धरीमणि होता यजिष्ठः उशि-
जां अनु व्रतं अग्निः स्वं अनु व्रतं विश्वऽश्रुष्टिः सखिऽयते रयिः-
ऽइव श्रवस्यते अदब्धः होता नि सदत् इळः पदे परिऽवीतः इळः
पदे ॥१॥ तं यज्ञऽसाधं अपि वातयामसि ऋतस्य पथा नमसा
हविष्मता देवऽताता हविष्मता सः नः ऊर्जा उपऽआभृति अ-
या कृपा न जूर्यति यं मातरिश्वा मनवे पराऽवतः देवं भाः॰ प-
राऽवतः ॥२॥ एवेन सद्यः परि एति पार्थिवं मुहुःऽगीः रेतः
वृषभः कनिक्रदत् दधत् रेतः कनिक्रदत् शतं चक्षाणः अक्षऽभिः
देवः वनेषु तुर्वणिः सदः दधानः उपरेषु सानुषु अग्निः परेषु सा-
नुषु ॥३॥ सः सुऽक्रतुः पुरःऽहितः दमेऽदमे अग्निः यज्ञस्य अध्व-
रस्य चेतति क्रत्वा यज्ञस्य चेतति क्रत्वा वेधाः इषुऽयते विश्वा
जातानि पस्पशे यतः घृतऽश्रीः अतिथिः अजायत वह्निः वेधाः
अजायत ॥४॥ क्रत्वा यत् अस्य तविषीषु पृंचते अग्नेः अवेन म-

एतां न भोज्यां इषिराय न भोज्यां सः हि स्म दानं इन्वति वसूनां च मज्मना सः नः त्रासते दुःऽइतात् अभिऽहुतः शंसात् अघात् अभिऽहुतः ॥५॥१४॥ विश्वः विऽहायाः अरतिः वसुः दधे हस्ते दक्षिणे तरणिः न शिश्रथत् श्रवस्यया न शिश्रथत् विश्वस्मै इत् इषुध्यते देवऽत्रा हव्यं आ ऊहिषे विश्वस्मै इत् सुऽकृते वारं ऋण्वति अग्निः द्वारा वि ऋण्वति ॥६॥ सः मानुषे वृजने शंऽतमः हितः अग्निः यज्ञेषु जेन्यः न विश्पतिः प्रियः यज्ञेषु विश्पतिः सः हव्या मानुषाणां इळा कृतानि पत्यते सः नः त्रासते वरुणस्य धूर्तेः महः देवस्य धूर्तेः ॥७॥ अग्निं होतारं ईळते वसुऽधितिं प्रियं चेतिष्ठं अरतिं नि एरिरे हव्यऽवाहं नि एरिरे विश्वऽआयुं विश्वऽवेदसं होतारं यजतं कविं देवासः रण्वं अवसे वसुऽयवः गीःऽभिः रण्वं वसुऽयवः ॥८॥१५॥

॥१२९॥ यं त्वं रथं इंद्र मेधऽसातये अपाका संतं इषिर प्रऽनयसि प्र अनवद्य नयसि सद्यः चित् तं अभिष्टये करः वशः च वाजिनं सः अस्माकं अनवद्य तूतुजान वेधसां इमां वाचं न वेधसां ॥१॥ सः श्रुधि यः स्म पृतनासु कासु चित् दक्षाय्यः इंद्र भरऽहूतये नृऽभिः असि प्रऽतूर्तये नृऽभिः यः शूरैः स्वः॰ सनिता यः विप्रैः वाजं तरुता तं ईशानासः इरधंत वाजिनं पृक्षं अत्यं न वाजिनं ॥२॥ दस्मः हि स्म वृषणं पिन्वसि त्वचं कं चित् यावीः अररुं शूर मर्त्यं परिऽवृणक्षि मर्त्यं इंद्र उत तुभ्यं तत् दिवे तत् रुद्राय स्वऽयशसे मित्राय वोचं वरुणाय सऽप्रथः सुऽमृळीकाय सऽप्रथः ॥३॥ अस्माकं वः इंद्रं उश्मसि इष्टये सखायं विश्वऽआयुं प्रऽसहं युजं वाजेषु प्रऽसहं युजं अस्माकं ब्रह्म ऊतये अव पृत्सुषु

कासु चित् नहि त्वा शत्रुः स्तरते स्तृणोषि यं विश्वं शत्रुं स्तृणोषि यं
॥४॥ नि सु नम अति॑ऽमतिं कयस्य चित् तेजिष्ठाभिः अरणिऽभिः
न ऊतिऽभिः उग्राभिः उग्र ऊतिऽभिः नेषि नः यथा पुरा अनेनाः
शूर मन्यसे विश्वानि पूरोः अप पर्षि वह्निः आसा वह्निः नः अच्छ
॥५॥१६॥ प्र तत् वोचेयं भव्याय इंदवे हव्यः न यः इषऽवान् मन्म
रेजति रक्षःऽहा मन्म रेजति स्वयं सः अस्मत् आ निदः वधैः अ-
जेत दुःऽमतिं अव स्रवेत् अघऽशंसः अवऽतरं अव क्षुद्रंऽइव स्र-
वेत् ॥६॥ वनेम तत् होत्रया चितंत्या वनेम रयिं रयिऽवः सुऽवीर्यं
रण्वं संतं सुऽवीर्यं दुःऽमन्मानं सुमंतुऽभिः आ ईं इषा पृचीमहि
आ सत्याभिः इंद्रं द्युम्नहूतिऽभिः यजत्रं द्युम्नहूतिऽभिः ॥७॥ प्रऽप्र
वः अस्मे स्वयशःऽभिः ऊती परिऽवर्गे इंद्रः दुःऽमतीनां दरीमन्
दुःऽमतीनां स्वयं सा रिषयध्यै या नः उपऽईषे अत्रैः हता ईं असत्
न वक्षति क्षिप्ता जूर्णिः न वक्षति ॥८॥ त्वं नः इंद्र राया परीणसा
याहि पथा अनेहसा पुरः याहि अरक्षसा सचस्व नः पराके आ
सचस्व अस्तंऽईके आ पाहि नः दूरात् आरात् अभिष्टिऽभिः सदा
पाहि अभिष्टिऽभिः ॥९॥ त्वं नः इंद्र राया तरूषसा उग्रं चित् त्वा म-
हिमा सक्षत् अवसे महे मित्रं न अवसे ओजिष्ठ त्रातः अविता
रथं कं चित् अमर्त्य अन्यं अस्मत् रिरिषेः कं चित् अद्रिऽवः रिरि-
क्षंतं चित् अद्रिऽवः ॥१०॥ पाहि नः इंद्र सुऽस्तुत स्रिधः अवऽयाता
सदं इत् दुःऽमतीनां देवः सन् दुःऽमतीनां हंता पापस्य रक्षसः
त्राता विप्रस्य माऽवतः अध हि त्वा जनिता जीजनत् वसो
रक्षःऽहनं त्वा जीजनत् वसो ॥११॥१७॥

॥१३०॥ आ इंद्र याहि उप नः पराऽवतः न अयं अच्छ विद-

थानिऽइव सतऽपतिः अस्तं राजाऽइव सतऽपतिः हवामहे त्वा वयं प्रयस्वंतः सुते सचा पुत्रासः न पितरं वाजऽसातये मंहिष्ठं वाजऽसातये॥१॥ पिब सोमं इंद्र सुवानं अद्रिऽभिः कोशेन सिक्तं अवतं न वंसगः ततृषाणः न वंसगः मदाय हर्यताय ते तुविःऽतमाय धायसे आ त्वा यच्छंतु हरितः न सूर्यं अहा विश्वाऽइव सूर्यं॥२॥ अविंदत् दिवः निऽहितं गुहा निऽधिं वेः न गर्भं परिऽवीतं अश्मनि अनंते अंतः अश्मनि व्रजं वज्री गवांऽइव सिसासन् अंगिरःऽतमः अप अवृणोत् इषः इंद्रः परिऽवृताः द्वारः इषः परिऽवृताः॥३॥ दृहहाणः वज्रं इंद्रः गभस्त्योः क्षद्मऽइव तिग्मं असनाय सं श्यत् अहिऽहत्याय सं श्यत् संऽविव्यानः ओजसा शवःऽभिः इंद्र मज्मना तष्टाऽइव वृक्षं वनिनः नि वृश्चसि परश्वाऽइव नि वृश्चसि॥४॥ त्वं वृथा नद्यः इंद्र सर्तवे अच्छ समुद्रं असृजः रथान्ऽइव वाजऽयतः रथान्ऽइव इतः ऊतीः अयुंजत समानं अर्थं अक्षितं धेनूःऽइव मनवे विश्वऽदोहसः जनाय विश्वऽदोहसः॥५॥१८॥ इमां ते वाचं वसुऽयंतः आयवः रथं न धीरः सुऽअपाः अतक्षिषुः सुम्नाय त्वां अतक्षिषुः शुंभंतः जेन्यं यथा वाजेषु विप्र वाजिनं अत्यंऽइव शवसे सातये धना विश्वा धनानि सातये॥६॥ भिनत् पुरः नवतिं इंद्र पूरवे दिवःऽदासाय महि दाशुषे नृतो वज्रेण दाशुषे नृतो अतिथिऽग्वाय शंबरं गिरेः उग्रः अव अभरत् महः धनानि दयमानः ओजसा विश्वा धनानि ओजसा॥७॥ इंद्रः समतऽसु यजमानं आर्यं प्र आवत् विश्वेषु शतऽऊतिः आजिषु स्वःऽमीळ्हेषु आजिषु मनवे शासत् अव्रतान् त्वचं कृष्णां अरंधयत् धक्षत् न विश्वं ततृषाणं ओषति नि अर्शसानं ओषति॥८॥ सूरः चक्रं प्र

वृहत् जातः ओजसा प्रऽपित्वे वाचं अरुणः मुषायति ईशानः आ मुषायति उशना यत् पराऽवतः अजगन् ऊतये कवे सुम्नानि विश्वा मनुषाऽइव तुर्वणिः अहा विश्वाऽइव तुर्वणिः ॥ ९॥ सः नः नव्येभिः वृषऽकर्मन् उक्थैः पुरां दर्तः० पायुऽभिः पाहि शग्मैः दिवःऽदासेभिः इंद्र स्तवानः ववृधीथाः अहोभिःऽइव द्यौः ॥ १० ॥ १९ ॥

॥ १३१ ॥ इंद्राय हि द्यौः असुरः अनम्नत इंद्राय मही पृथिवी वरीमऽभिः द्युम्नऽसाता वरीमऽभिः इंद्रं विश्वे सऽजोषसः देवासः दधिरे पुरः इंद्राय विश्वा सवनानि मानुषा रातानि संतु मानुषा ॥ १॥ विश्वेषु हि त्वा सवनेषु तुंजते समानं एकं वृषऽमन्यवः पृथक् स्वः० सनिष्यवः पृथक् तं त्वा नावं न पर्षणिं शूषस्य धुरि धीमहि इंद्रं न यज्ञैः चितयंतः आयवः स्तोमेभिः इंद्रं आयवः॥२॥ वि त्वा ततस्रे मिथुनाः अवस्यवः व्रजस्य साता गव्यस्य निःऽसृजः सक्षंतः इंद्र निःऽसृजः यत् गव्यंता द्वा जना स्वः यंता संऽऊहसि आविः करिक्रत् वृषणं सचाऽभुवं वज्रं इंद्र सचाऽभुवं ॥३॥ विदुः ते अस्य वीर्यस्य पूरवः पुरः यत् इंद्र शारदीः अवऽअतिरः ससहानः अवऽअतिरः शासः तं इंद्र मर्त्यं अयज्युं शवसः पते महीं अमुष्णाः पृथिवीं इमाः अपः मंदसानः इमाः अपः॥४॥ आत् इत् ते अस्य वीर्यस्य चर्किरन् मदेषु वृषन् उशिजः यत् आविथ सखिऽयतः यत् आविथ चकर्थ कारं एभ्यः पृतनासु प्रऽवंतवे ते अन्यांऽअन्यां नद्यं सनिष्णत श्रवस्यंतः सनिष्णत॥५॥ उतो नः अस्याः उषसः जुषेत हि अर्कस्य बोधि हविषः हवीमऽभिः स्वःऽसाता हवीमऽभिः यत् इंद्र

हंतवे मृधः वृषा वज्रिन् चिकेतसि आ मे अस्य वेधसः नवीयसः मन्म श्रुधि नवीयसः॥ ६॥ त्वं तं इंद्र ववृधानः अस्मऽयुः अमित्रऽयंतं तुविऽजात मर्त्यं वज्रेण शूर मर्त्यं जहि यः नः अघऽयति शृणुष्व सुश्रवःऽतमः रिष्टं न यामन् अप भूतु दुःऽमतिः विश्वा अप भूतु दुःऽमतिः॥ ७॥ २०॥

॥ १३२॥ त्वया वयं मघऽवन् पूर्व्ये धने इंद्रत्वाऽऊताः सस्ह्याम पृतन्यतः वनुयाम वनुष्यतः नेदिष्ठे अस्मिन् अहनि अधि वोच नु सुन्वते अस्मिन् यज्ञे वि चयेम भरे कृतं वाजऽयंतः भरे कृतं॥१॥ स्वःऽजेषे भरे आप्रस्य वक्मनि उषःऽबुधः स्वस्मिन् अंजसि क्राणस्य स्वस्मिन् अंजसि अहन् इंद्रः यथा विदे शीर्ष्णाऽशीर्ष्णा उपऽवाच्यः अस्मऽत्रा ते सध्र्यक् संतु रातयः भद्राः भद्रस्य रातयः॥२॥ तत् तु प्रयः प्रत्नऽथा ते शुशुक्वनं यस्मिन् यज्ञे वारं अकृण्वत क्षयं ऋतस्य वाः असि क्षयं वि तत् वोचेः अध द्विता अंतः पश्यंति रश्मिऽभिः सः घ विदे अनु इंद्रः गोऽएषणः बंधुक्षित्ऽभ्यः गोऽएषणः॥३॥ नु इत्था ते पूर्वऽथा च प्रऽवाच्यं यत् अंगिरःऽभ्यः अवृणोः अप व्रजं इंद्र शिक्षन् अप व्रजं आ एभ्यः समान्या दिशा अस्मभ्यं जेषि योत्सि च सुन्वत्ऽभ्यः रंधय कं चित् अव्रतं हृणायंतं चित् अव्रतं॥ ४॥ सं यत् जनान् क्रतुऽभिः शूरः ईक्षयत् धने हिते तरुषंत श्रवस्यवः प्र यक्षंत श्रवस्यवः तस्मै आयुः प्रजाऽवत् इत् बाधे अर्चंति ओजसा इंद्रे ओक्यं दिधिषंत धीतयः देवान् अच्छ न धीतयः ॥५॥ युवं तं इंद्रापर्वता पुरःऽयुधा यः नः पृतन्यात् अप तंऽतं इत् हतं वज्रेण तंऽतं इत् हतं दूरे चत्ताय छंत्सत् गहनं यत्

इनक्षत् अस्माकं शत्रून् परि शूर विश्वतः दर्मा दर्षीष्ट विश्वतः ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥१३३॥ उभे पुनामि रोदसी ऋतेन द्रुहः दहामि सं महीः अनिंद्राः अभिऽवल्ग्य यत्र हताः अमित्राः वैलऽस्थानं परि तृळ्हाः अशेरन् ॥ १ ॥ अभिऽवल्ग्य चित् अद्रिऽवः शीर्षा यातुऽमतीनां छिंधि वटूरिणा पदा महाऽवटूरिणा पदा ॥ २॥ अव आसां मघऽवन् जहि शर्धः यातुऽमतीनां वैलऽस्थानके अर्मके महाऽवैलस्थे अर्मके ॥ ३ ॥ यासां तिस्रः पंचाशतः अभिऽव्लंगैः अपऽअवपः तत् सु ते मनायति तकत् सु ते मनायति ॥ ४ ॥ पिशंगऽभृष्टिं अंभृणं पिशाचिं इंद्र सं मृण सर्वं रक्षः नि बर्हय ॥ ५ ॥ अवः महः इंद्र ददहि श्रुधि नः शुशोच हि द्यौः क्षाः न भीषा अद्रिऽवः घृणात् न भीषा अद्रिऽवः शुष्मिन्ऽतमः हि शुष्मिऽभिः वधैः उग्रेभिः ईयसे अपुरुषऽघ्नः अप्रतिऽइत शूर सत्वऽभिः त्रिऽसप्तैः शूर सत्वऽभिः ॥ ६ ॥ वनोति हि सुन्वन् क्षयं परीणसः सुन्वानः हि स्म यजति अव द्विषः देवानां अव द्विषः सुन्वानः इत् सिसासति सहस्रा वाजी अवृतः सुन्वानाय इंद्रः ददाति आऽभुवं रयिं ददाति आऽभुवं ॥ ७ ॥ २२ ॥ १९ ॥

॥१३४॥ आ त्वा जुवः ररहाणाः अभि प्रयः वायो वहंतु इह पूर्वऽपीतये सोमस्य पूर्वऽपीतये ऊर्ध्वा ते अनु सूनृता मनः तिष्ठतु जानती नियुत्वता रथेन आ याहि दावने वायो मखस्य दावने ॥१॥ मंदंतु त्वा मंदिनः वायो इंदवः अस्मत् क्राणासः सुऽकृताः अभिऽद्यवः गोभिः क्राणाः अभिऽद्यवः यत् ह क्राणाः

इ॒ध्यै॑ द॒क्षं॑ सचंते ऊ॒तयः॑ स॒ध्रीची॑नाः नि॒ऽयुतः॑ दा॒वने॑ धियः॑ उप॑
ब्रु॒वते॒ ई॒ धियः॑ ॥ २ ॥ वा॒युः यु॒ङ्क्ते रोहि॑ता वा॒युः अ॑रु॒णा वा॒युः रथे॑
अ॒जि॒रा धु॒रि वोळ्ह॑वे वहि॑ष्ठा धु॒रि वोळ्ह॑वे प्र बो॒धय॒ पुरं॑ऽधिं
जा॒रः आ स॒स॒तीं॑ऽइव प्र च॒क्ष॒य॒ रोद॑सी॒ वा॒स॒य उ॒षसः॑ श्रव॑से
वा॒स॒य उ॒षसः॑ ॥ ३ ॥ तुभ्यं॑ उ॒षसः॑ शुच॑यः प॒रा॒ऽव॒ति भ॒द्रा वस्त्रा॑
तन्व॒ते दंऽसु र॒श्मिषु॑ चि॒त्रा नव्ये॑षु र॒श्मिषु॑ तुभ्यं॑ धे॒नुः स॒ब॒ःऽदु॒घा
विश्वा॑ वसू॑नि दो॒ह॒ते अ॒जन॑यः म॒रुतः॑ व॒क्षणा॑भ्यः दि॒वः आ व॒क्ष-
णा॑भ्यः ॥ ४ ॥ तुभ्यं॑ शु॒क्रासः॑ शुच॑यः तु॒र॒ण्यवः॑ मदे॑षु उ॒ग्राः इ॒ष-
णं॒त भु॒र्वणि॑ अ॒पां इ॒षं॒त भु॒र्वणि॑ त्वां त्सा॒री दस॑मानः भगं॑ ई॒ट्टे
त॒क्वऽवी॒ये॑ त्वं विश्व॑स्मात् भुव॑नात् पा॒सि धर्म॑णा अ॒सु॒र्या॑त् पा॒-
सि॒ धर्म॑णा ॥ ५ ॥ त्वं नः॒ वा॒यो॒ ए॒षां अपू॑र्व्यः सोमा॑नां प्र॒थमः॑
पी॒तिं अ॒र्ह॒सि॒ सु॒ता॒नां पी॒तिं अ॒र्ह॒सि॒ उ॒तो॒ वि॒हुत्म॑तीनां वि॒शां
व॒व॒र्जुषी॑णां विश्वाः॑ इत् ते॒ धे॒नवः॑ दु॒ह्रे आ॒ऽशिरं॑ घृ॒तं दु॒ह्र॒ते॒ आ॒-
ऽशिरं॑ ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥ १३५ ॥ स्ती॒र्णं ब॒र्हिः उप॑ नः॒ या॒हि॒ वी॒तये॑ स॒ह॒स्रेण॑ नि॒ऽयुता॑
नि॒यु॒त्व॒ते श॒तिनी॑भिः नि॒यु॒त्व॒ते तुभ्यं॑ हि पू॒र्वऽपी॑तये दे॒वाः दे॒वाय॑
ये॒मि॒रे प्र ते॒ सु॒तासः॑ मधु॑ऽमंतः अ॒स्थि॒र॒न् मदा॑य क्रत्वे॑ अ॒स्थि॒र॒न्
॥ १ ॥ तुभ्य॑ अ॒यं सोमः॑ परि॑ऽपूतः अद्रि॑ऽभिः स्पा॒र्हा वसा॑नः परि॑
कोशं॑ अ॒र्ष॒ति॒ शु॒क्रा वसा॑नः अ॒र्ष॒ति॒ तव॑ अ॒यं भा॒गः आ॒युषु॑
सोमः॑ दे॒वेषु॑ हू॒य॒ते॒ वह॑ वा॒यो॒ नि॒ऽयुतः॑ या॒हि॒ अ॒स्म॒ऽयुः जु॒षा॒णः
या॒हि॒ अ॒स्म॒ऽयुः ॥ २ ॥ आ नः॒ नि॒यु॒त्ऽभिः॑ श॒तिनी॑भिः अ॒ध्व॒रं
स॒ह॒स्रिणी॑भिः उप॑ या॒हि॒ वी॒तये॑ वायो॑ ह॒व्यानि॑ वी॒तये॑ तव॑
अ॒यं भा॒गः ऋ॒त्वियः॑ सऽर॑श्मिः सूर्ये॑ सचा॑ अ॒ध्व॒र्युऽभिः॑ भर॑मा-

णाः अयंसत वायो इति शुक्राः अयंसत ॥ ३ ॥ आ वां रथः नियुत्वान् वक्षत् अवसे अभि प्रयांसि सुऽधितानि वीतये वायो इति हव्यानि वीतये पिबतं मध्वः अंधसः पूर्वऽपेयं हि वां हितं वायो इति आ चंद्रेण राधसा आ गतं इंद्रः च राधसा आ गतं ॥ ४ ॥ आ वां धियः ववृत्युः अध्वरान् उप इमं इंदुं मर्मृजंत वाजिनं आशुं अत्यं न वाजिनं तेषां पिबतं अस्मयू इत्यस्मऽयू आ नः गंतं इह ऊत्या इंद्रवायू इति सुतानां अद्रिऽभिः युवं मदाय वाजऽदा युवं ॥ ५ ॥ २४ ॥ इमे वां सोमाः अप्ऽसु आ सुताः इह अध्वर्युऽभिः भरमाणाः अयंसत वायो इति शुक्राः अयंसत एते वां अभि असृक्षत तिरः पवित्रं आशवः युवाऽयवः अति रोमाणि अव्यया सोमासः अति अव्यया ॥ ६ ॥ अति वायो इति ससतः याहि शश्वतः यत्र ग्रावा वदति तत्र गच्छतं गृहं इंद्रः च गच्छतं वि सूनृता ददृशे रीयते घृतं आ पूर्णया निऽयुता याथः अध्वरं इंद्रः च याथः अध्वरं ॥ ७ ॥ अत्र अह तत् वहेथे इति मध्वः आऽहुतिं यं अश्वत्थं उपऽतिष्ठंत जायवः अस्मे इति ते संतु जायवः साकं गावः सुवते पच्यते यवः न ते वायो इति उप दस्यंति धेनवः न अप दस्यंति धेनवः ॥ ८ ॥ इमे ये ते सु वायो इति बाहुऽओजसः अंतः नदी इति ते पतयंति उक्षणः महि व्राधंतः उक्षणः धन्वन् चित् ये अनाशवः जीराः चित् अगिराऽओकसः सूर्यस्यऽइव रश्मयः दुःऽनियंतवः हस्तयोः दुःऽनियंतवः ॥ ९ ॥ २५ ॥

॥ १३६ ॥ प्र सु ज्येष्ठं निऽचिराभ्यां बृहत् नमः हव्यं मतिं भरत मृळयत्ऽभ्यां स्वादिष्ठं मृळयत्ऽभ्यां ता संऽराजा घृतऽआसुती इति घृतऽआसुती यज्ञेऽयज्ञे उपऽस्तुता अथ एनोः क्षत्रं न कुतः चन आऽधृषे देवऽत्वं नु चित् आऽधृषे ॥ १ ॥ अदर्शि गातुः उरवे वरीयसी पंथाः

ऋतस्यं सं अयंस्त रश्मिऽभिः चक्षुः भगस्य रश्मिऽभिः द्युक्षं मित्रस्यं सदनं अर्यम्णः वरुणस्य च अथ दधाते बृहत् उक्थ्यं वयः उपऽस्तुत्यं बृहत् वयः॥२॥ ज्योतिष्मतीं अदितिं धारयत्ऽक्षितिं स्वःऽवतीं आ सचेते दिवेऽदिवे जागृऽवांसा दिवेऽदिवे ज्योतिष्मत् क्षत्रं आशाते आदित्या दानुनः पती मित्रः तयोः वरुणः यातयत्ऽजनः अर्यमा यातयत्ऽजनः॥३॥ अयं मित्राय वरुणाय शंऽतमः सोमः भूतु अवऽपानेषु आऽभगः देवः देवेषु आऽभगः तं देवासः जुषेरत विश्वे अद्य सऽजोषसः तथा राजाना करथः यत् ईमहे ऋतऽवाना यत् ईमहे॥४॥ यः मित्राय वरुणाय अविधत् जनः अनर्वाणं तं परि पातः अंहसः दाश्वांसं मर्तं अंहसः तं अर्यमा अभि रक्षति ऋजुऽयंतं अनु व्रतं उक्थैः यः एनोः परिऽभूषति व्रतं स्तोमैः आऽभूषति व्रतं॥५॥ नमः दिवे बृहते रोदसीभ्यां मित्राय वोचं वरुणाय मीळ्हुषे सुऽमृळीकाय मीळ्हुषे इंद्रं अग्निं उप स्तुहि द्युक्षं अर्यमणं भगं ज्योक् जीवंतः प्रऽजया सचेमहि सोमस्य ऊती सचेमहि॥६॥ ऊती देवानां वयं इंद्रऽवंतः मंसीमहि स्वऽयशसः मरुत्ऽभिः अग्निः मित्रः वरुणः शर्म यंसन् तत् अश्याम मघऽवानः वयं च॥७॥२६॥१॥

॥१३७॥ सुसुम आ यातं अद्रिऽभिः गोऽश्रीताः मत्सराः इमे सोमासः मत्सराः इमे आ राजाना दिविऽस्पृशा अस्मऽत्रा गंतं उप नः इमे वां मित्रावरुणा गोऽआशिरः सोमाः शुक्राः गोऽआशिरः॥१॥ इमे आ यातं इंदवः सोमासः दधिऽआशिरः सुतासः दधिऽआशिरः उत वां उषसः बुधि साकं सूर्यस्य रश्मि-

ऽभिः सुतः मित्राय वरुणाय पीतये चारुः ऋताय पीतये॥२॥ तां वां धेनुं न वासरीं अंशुं दुहंति अद्रिऽभिः सोमं दुहंति अद्रिऽभिः अस्मऽत्रा गंतं उप नः अर्वांचा सोमऽपीतये अयं वां मित्रावरुणा नृऽभिः सुतः सोमः आ पीतये सुतः॥ ३ ॥ १ ॥

॥१३८॥ प्रऽप्र पूष्णः तुविऽजातस्य शस्यते महिऽत्वं अस्य तवसः न तंदते स्तोत्रं अस्य न तंदते अर्चामि सुम्नऽयन् अहं अंतिऽऊतिं मयःऽभुवं विश्वस्य यः मनः आऽयुयुवे मखः देवः आऽयुयुवे मखः॥१॥ प्र हि त्वा पूषन् अजिरं न यामनि स्तोमेभिः कृण्वे ऋणवः यथा मृधः उष्ट्रः न पीपरः मृधः हुवे यत् त्वा मयःऽभुवं देवं सख्याय मर्त्यः अस्माकं आंगूषान् द्युम्निनः कृधि वाजेषु द्युम्निनः कृधि॥२॥ यस्य ते पूषन् सख्ये विपन्यवः क्रत्वा चित् संतः अवसा बुभुजिरे इति क्रत्वा बुभुजिरे तां अनु त्वा नवीयसीं निऽयुतं रायः ईमहे अहेळमानः उरुऽशंस सरी भव वाजेऽवाजे सरी भव॥३॥ अस्याः ऊं सु नः उप सातये भुवः अहेळमानः ररिऽवान् अजऽअश्व श्रवस्यतां अजऽअश्व ओं सु त्वा ववृतीमहि स्तोमेभिः दस्म साधुऽभिः नहि त्वा पूषन् अतिऽमन्ये आघृणे न ते सख्यं अपऽह्नुवे॥ ४ ॥ २ ॥

॥१३९॥ अस्तु श्रौषट् पुरः अग्निं धिया दधे आ नु तत् शर्धः दिव्यं वृणीमहे इंद्रवायू वृणीमहे यत् ह क्राणा विवस्वति नाभा संऽदायि नव्यसी अध प्र सु नः उप यंतु धीतयः देवान् अच्छ न धीतयः॥१॥ यत् ह त्यत् मित्रावरुणौ ऋतात् अधि

आऽददाथे॰ अनृतं स्वेन मन्युना दक्षस्य स्वेन मन्युना युवोः
इत्था अधि सद्मऽसु अपश्याम हिरण्ययं धीभिः चन मनसा
स्वेभिः अक्षऽभिः सोमस्य स्वेभिः अक्षऽभिः ॥२॥ युवां स्तो-
मेभिः देवऽयंतः अश्विना आश्रवयंतःऽइव श्लोकं आयवः युवां
हव्या अभि आयवः युवोः विश्वाः अधि श्रियः पृक्षः च विश्व-
ऽवेदसा प्रुषायंते वां पवयः हिरण्यये रथे दस्रा हिरण्यये ॥३॥
अचेति दस्रा वि ऊं नाकं ऋण्वथः युंजते वां रथऽयुजः दिवि-
ष्टिषु अध्वस्मानः दिविष्टिषु अधि वां स्थाम वंधुरे रथे दस्रा
हिरण्यये पथाऽइव यंतौ अनुऽशासता रजः अंजसा शासता
रजः ॥४॥ शचीभिः नः शचीऽवसू॰ दिवा नक्तं दशस्यतं मा वां
रातिः उप दसत् कदा चन अस्मत् रातिः कदा चन ॥ ५ ॥ ३ ॥
वृषन् इंद्र वृषऽपानासः इंदवः इमे सुताः अद्रिऽसुतासः उत्-
ऽभिदः तुभ्यं सुतासः उत्ऽभिदः ते त्वा मंदंतु दावने महे चित्राय
राधसे गीःऽभिः गिर्वाहः स्तवमानः आ गहि सुऽमृळीकः नः
आ गहि ॥६॥ ओ॰ सु नः अग्ने शृणुहि त्वं ईळितः देवेभ्यः ब्रवसि
यज्ञियेभ्यः राजऽभ्यः यज्ञियेभ्यः यत् ह त्यां अंगिरःऽभ्यः धेनुं देवाः
अदत्तन वि तां दुह्रे अर्यमा कर्तरि सचा एषः तां वेद मे सचा ॥७॥
मो॰ सु वः अस्मत् अभि तानि पौंस्या सना भूवन् द्युम्नानि मा
उत जारिषुः अस्मत् पुरा उत जारिषुः यत् वः चित्रं युगेऽयुगे
नव्यं घोषात् अमर्त्यं अस्मासु तत् मरुतः यत् च दुस्तरं दिधृत
यत् च दुस्तरं ॥८॥ दध्यङ् ह मे जनुषं पूर्वः अंगिराः प्रियऽमेधः
कण्वः अत्रिः मनुः विदुः ते मे पूर्वे मनुः विदुः तेषां देवेषु आ-
ऽयतिः अस्माकं तेषु नाभयः तेषां पदेन महि आ नमे गिरा
इंद्राग्नी॰ आ नमे गिरा ॥९॥ होता यक्षत् वनिनः वंत वार्यं बृ-

हस्पतिः यजति वेनः उक्षऽभिः पुरुऽवारेभिः उक्षऽभिः जगृम्भ दूरेऽआदिशं श्लोकं अद्रेः अध त्मना अधारयत् अररिंदानि सुऽक्रतुः पुरु सद्मानि सुऽक्रतुः ॥ १० ॥ ये देवासः दिवि एकादश स्थ पृथिव्यां अधि एकादश स्थ अप्सुऽक्षितः महिना एकादश स्थ ते देवासः यज्ञं इमं जुषध्वं ॥ ११ ॥ ४ ॥ २० ॥

॥ १४० ॥ वेदिऽसदे प्रियऽधामाय सुऽद्युते धासिंऽइव प्र भर योनिं अग्नये वस्त्रेणऽइव वासय मन्मना शुचिं ज्योतिःऽरथं शुक्रऽवर्णं तमःऽहनं ॥ १ ॥ अभि द्विऽजन्मा त्रिऽवृत् अन्नं ऋज्यते संवत्सरे ववृधे जग्धं ईं पुनः अन्यस्य आसा जिह्वया जेन्यः वृषा नि अन्येन वनिनः मृष्ट वारणः ॥ २ ॥ कृष्णऽप्रुतौ वेविजे अस्य सऽक्षितौ उभा तरेते अभि मातरा शिशुं प्राचाऽजिह्वं ध्वसयंतं तृषुऽच्युतं आ साच्यं कुपयं वर्धनं पितुः ॥ ३ ॥ मुमुक्ष्वः मनवे मानवस्यते रघुऽद्रुवः कृष्णऽसीतासः ऊं जुवः असमनाः अजिरासः रघुऽस्यदः वातऽजूताः उप युज्यंते आशवः ॥ ४ ॥ आत् अस्य ते ध्वसयंतः वृथा ईरते कृष्णं अभ्वं महि वर्पः करिक्रतः यत् सीं महीं अवनिं प्र अभि मर्मृशत् अभिऽश्वसन् स्तनयन् एति नानदत् ॥ ५ ॥ ५ ॥ भूषन् न यः अधि बभ्रूषु नम्नते वृषाऽइव पत्नीः अभि एति रोरुवत् ओजायमानः तन्वः च शुंभते भीमः न शृंगा दविधाव दुःऽगृभिः ॥ ६ ॥ सः संऽस्तिरः विऽस्तिरः सं गृभायति जानन् एव जानतीः नित्यः आ शये पुनः वर्धंते अपि यंति देव्यं अन्यत् वर्पः पित्रोः कृण्वते सचा ॥ ७ ॥ तं अग्रुवः केशिनीः सं हि रेभिरे ऊर्ध्वाः तस्थुः मम्रुषीः प्र आयवे पुनः तासां जरां प्रऽमुंचन् एति नानदत् असुं परं जनयन् जीवं अस्तृतं ॥ ८ ॥ अधी-

वासं परि मातुः रिहन् अह तुवि॰ऽग्रेभिः सत्व॰ऽभिः याति वि ज्रयः
वयः दधत् पत्॰ऽवत् रेरिहत् सदा अनु श्येनी सचते वर्तनिः अह
॥९॥ अस्माकं अग्ने मघवत्॰ऽसु दीदिहि अध श्वसीवान् वृषभः
दमूनाः अव॰ऽअस्य शिशुः॰ऽमतीः अदीदेः वर्म॰ऽइव युत्॰ऽसु परि॰
ऽजर्भुराणः॥१०॥६॥ इदं अग्ने सु॰ऽधितं दुः॰ऽधितात् अधि प्रियात्
ऊं चित् मन्मनः प्रेयः अस्तु ते यत् ते शुक्रं तन्वः रोचते शुचि
तेन अस्मभ्यं वनसे रत्नं आ त्वं ॥११॥ रथाय नावं उत नः गृहाय
नित्य॰ऽअरित्रां पत्॰ऽवतीं रासि अग्ने अस्माकं वीरान् उत नः म॰
घोनः जनान् च या पारयात् शर्म या च ॥१२॥ अभि नः अग्ने
उक्थं इत् जुगुर्याः द्यावाक्षामा सिंधवः च स्व॰ऽगूर्ताः गव्यं यव्यं
यंतः दीर्घा अहा इषं वरं अरुण्यः वरंत ॥१३॥७॥

॥१४१॥ बट् इत्था तत् वपुषे धायि दर्शतं देवस्य भर्गः सहसः
यतः जनि यत् ईं उप ह्वरते साधते मतिः ऋतस्य धेनाः अनयंत
स॰ऽसुतः ॥१॥ पृक्षः वपुः पितु॰ऽमान् नित्यः आ शये द्वितीयं आ
सप्त॰ऽशिवासु मातृषु तृतीयं अस्य वृषभस्य दोहसे दश॰ऽप्रमतिं
जनयंत योषणः॥२॥ निः यत् ईं बुध्नात् महिषस्य वर्पसः ईशा॰
नासः शवसा क्रंत सूरयः यत् ईं अनु प्र॰ऽदिवः मध्वः आ॰ऽधवे
गुहा संतं मातरिश्वा मथायति॥३॥ प्र यत् पितुः परमात् नीयते
परि आ पृक्षुधः वीरुधः दं॰ऽसु रोहति उभा यत् अस्य जनुषं यत्
इन्वतः आत् इत् यविष्ठः अभवत् घृणा शुचिः ॥४॥ आत् इत्
मातृः आ अविशत् यासु आ शुचिः अहिंस्यमानः उर्विया वि
ववृधे अनु यत् पूर्वाः अरुहत् सना॰ऽजुवः नि नव्यसीषु अवरासु
धावते ॥ ५ ॥ ८ ॥ आत् इत् होतारं वृणते दिविष्टिषु भगं॰ऽइव

पपृचानासः ऋंजते देवान् यत् ऋत्वा मज्मना पुरुऽस्तुतः मर्तं शंसं विश्वधा वेति धायसे ॥ ६ ॥ वि यत् अस्थात् यजतः वातऽचोदितः ह्वारः न वक्वा जरणाः अनाकृतः तस्य पत्मन् धक्षुषः कृष्णऽजंहसः शुचिऽजन्मनः रजः आ विऽअध्वनः ॥ ७ ॥ रथः न यातः शिक्वऽभिः कृतः द्यां अंगेभिः अरुषेभिः ईयते आत् अस्य ते कृष्णासः धक्षि सूरयः शूरस्यऽइव त्वेषथात् ईषते वयः ॥ ८ ॥ त्वया हि अग्ने वरुणः धृतऽव्रतः मित्रः शाशद्रे अर्यमा सुऽदानवः यत् सीं अनु क्रतुना विश्वऽथा विऽभुः अरान् न नेमिः परिऽभूः अजायथाः ॥ ९ ॥ त्वं अग्ने शशमानाय सुन्वते रत्नं यविष्ठ देवऽतातिं इन्वसि तं त्वा नु नव्यं सहसः युवन् वयं भगं न कारे महिऽरत्न धीमहि ॥ १० ॥ अस्मे रयिं न सुऽअर्थं दमूनसं भगं दक्षं न पपृचासि धर्णसिं रश्मीन्ऽइव यः यमति जन्मनी उभे देवानां शंसं ऋते आ च सुऽक्रतुः ॥ ११ ॥ उत नः सुऽद्योत्मा जीरऽअश्वः होता मंद्रः शृणवत् चंद्रऽरथः सः नः नेषत् नेषऽतमैः अमूरः अग्निः वामं सुवितं वस्यः अच्छ ॥ १२ ॥ अस्तावि अग्निः शिमीवत्ऽभिः अर्कैः सांऽराज्याय प्रऽतरं दधानः अमी च ये मघऽवानः वयं च मिहं न सूरः अति निः ततन्युः ॥ १३ ॥ ९ ॥

॥ १४२ ॥ संऽइद्धः अग्ने आ वह देवान् अद्य यतऽस्रुचे तंतुं तनुष्व पूर्व्यं सुतऽसोमाय दाशुषे ॥ १ ॥ घृतऽवंतं उप मासि मधुऽमंतं तनूऽनपात् यज्ञं विप्रस्य माऽवतः शशमानस्य दाशुषः ॥ २ ॥ शुचिः पावकः अद्भुतः मध्वा यज्ञं मिमिक्षति नराशंसः त्रिः आ दिवः देवः देवेषु यज्ञियः ॥ ३ ॥ ईळितः अग्ने आ वह इंद्रं

चित्रं इह प्रियं इयं हि त्वा मतिः मम अच्छ सुऽजिह्व वच्यते ॥४॥
स्तृणानासः यतऽस्रुचः बर्हिः यज्ञे सुऽअध्वरे वृंजे देवव्यचःऽतमं
इंद्राय शर्म सऽप्रथः ॥५॥ वि श्रयंतां ऋतऽवृधः प्रऽयै देवेभ्यः
महीः पावकासः पुरुऽस्पृहः द्वारः देवीः असश्चतः ॥६॥१०॥ आ
भंदमाने उपाके नक्तोषसा सुऽपेशसा यह्वी ऋतस्य मातरा
सीदतां बर्हिः आ सुऽमत् ॥७॥ मंद्रऽजिह्वा जुगुर्वणी होतारा
दैव्या कवी यज्ञं नः यक्षतां इमं सिध्रं अद्य दिविऽस्पृशं ॥८॥
शुचिः देवेषु अर्पिता होत्रा मरुत्ऽसु भारती इळा सरस्वती
मही बर्हिः सीदंतु यज्ञियाः ॥९॥ तत् नः तुरीपं अद्भुतं पुरु वा
अरं पुरु त्मना त्वष्टा पोषाय वि स्यतु राये नाभा नः अस्मऽयुः
॥१०॥ अवऽसृजन् उप त्मना देवान् यक्षि वनस्पते अग्निः हव्या
सुसूदति देवः देवेषु मेधिरः ॥११॥ पूषण्ऽवते मरुत्वते विश्वऽदे-
वाय वायवे स्वाहा गायत्रऽवेपसे हव्यं इंद्राय कर्तन ॥१२॥
स्वाहाऽकृतानि आ गहि उप हव्यानि वीतये इंद्र आ गहि
श्रुधि हवं त्वां हवंते अध्वरे ॥१३॥११॥

॥१४३॥ प्र तव्यसीं नव्यसीं धीतिं अग्नये वाचः मतिं सहसः
सूनवे भरे अपां नपात् यः वसुऽभिः सह प्रियः होता पृथिव्यां
नि असीदत् ऋत्वियः ॥१॥ सः जायमानः परमे विऽओमनि
आविः अग्निः अभवत् मातरिश्वने अस्य क्रत्वा संऽइधानस्य
मज्मना प्र द्यावा शोचिः पृथिवी अरोचयत् ॥२॥ अस्य त्वेषाः
अजराः अस्य भानवः सुऽसंदृशः सुऽप्रतीकस्य सुऽद्युतः भा-
ऽत्वक्षसः अति अक्तुः न सिंधवः अग्नेः रेजंते असस्रंतः अजराः
॥३॥ यं आऽईरिरे भृगवः विश्वऽवेदसं नाभा पृथिव्याः भुवनस्य

मज्मना अग्निं तं गीःऽभिः हिनुहि स्वे आ दमे यः एकः वस्वः वरुणः न राजति ॥४॥ न यः वराय मरुताऽइव स्वनः सेनाऽइव सृष्टा दिव्या यथा अशनिः अग्निः जंभैः तिगितैः अत्ति भर्वति योधः न शत्रून् सः वना नि ऋंजते ॥५॥ कुवित् नः अग्निः उचथस्य वीः असत् वसुः कुवित् वसुऽभिः कामं आऽवरत् चोदः कुवित् तुतुज्यात् सातये धियः शुचिऽप्रतीकं तं अया धिया गृणे ॥६॥ घृतऽप्रतीकं वः ऋतस्य धुःऽसदं अग्निं मित्रं न संऽइधानः ऋंजते इंधानः अक्रः विदथेषु दीद्यत् शुक्रऽवर्णां उत् ऊं नः यंसते धियं ॥ ७ ॥ अप्रऽयुच्छन् अप्रयुच्छत्ऽभिः अग्ने शिवेभिः नः पायुऽभिः पाहि शग्मैः अदब्धेभिः अदृपितेभिः इष्टे अनिमिषत्ऽभिः परि पाहि नः जाः ॥ ८ ॥ १२ ॥

॥१४४॥ एति प्र होता व्रतं अस्य मायया ऊर्ध्वा दधानः शुचिऽपेशसं धियं अभि स्रुचः क्रमते दक्षिणाऽआवृतः याः अस्य धाम प्रथमं ह निंसते ॥१॥ अभि ईं ऋतस्य दोहनाः अनूषत योनौ देवस्य सदने परिऽवृताः अपां उपऽस्थे विऽभृतः यत् आ अवसत् अध स्वधाः अधयत् याभिः ईयते ॥ २ ॥ युयूषतः सऽवयसा तत् इत् वपुः समानं अर्थं विऽतरित्रता मिथः आत् ईं भगः न हव्यः सं अस्मत् आ वोळ्हुः न रश्मीन् सं अयंस्त सारथिः ॥३॥ यं ईं द्वा सऽवयसा सपर्यतः समाने योना मिथुना संऽओकसा दिवा न नक्तं पलितः युवा अजनि पुरु चरन् अजरः मानुषा युगा ॥४॥ तं ईं हिन्वंति धीतयः दश व्रिशः देवं मर्तासः ऊतये हवामहे धनोः अधि प्रऽवतः आ सः ऋण्वति अभिव्रजत्ऽभिः वयुना नवा अधित ॥५॥ त्वं हि अग्ने दिव्यस्य राजसि

त्वं पार्थिवस्य पशुपाःऽइव त्मना एनी॑ ते॒ एते॑ बृ॒ह॒ती॑ अ॒भि॒ऽश्रिया॑ हि॒र॒ण्ययी॑ वक्करी॑ ब॒र्हिः आ॒शा॒ते॒॥६॥ अग्ने॑ जु॒षस्व प्रति॑ ह॒र्य॒ तत् वचः॑ मंद्र॑ स्वधाऽवः ऋत॑ऽजात सुऽक्रतो॒ इ॒ति॑ यः विश्वतः॑ प्र॒त्यङ् असि॑ द॒र्श॒तः र॒ण्वः संऽदृष्टौ पि॒तु॒मान्ऽइव क्षयः॑॥७॥१३॥

॥१४५॥ तं पृ॒च्छ॒त॒ सः ज॒गा॒म॒ सः वे॒द॒ सः चि॒कि॒त्वान् ई॒य॒ते॒ सः नु ई॒य॒ते॒ त॒स्मि॑न् सं॒ति॒ प्र॒ऽशि॒षः त॒स्मि॑न् इ॒ष्टयः सः वाजस्य शवसः शु॒ष्मिणः पतिः॥१॥ तं इत् पृ॒च्छं॒ति॒ न सि॒मः वि पृ॒च्छ॒ति॒ स्वेन॑ऽइव धीरः मनसा यत् अग्र॑भीत् न मृ॒ष्य॒ते॒ प्र॒थ॒मं न अपरं वचः अ॒स्य क्रत्वा स॒च॒ते॒ अप्र॑ऽदृपितः॥२॥ तं इत् ग॒च्छं॒ति॒ जु॒ह्वः॑ तं अर्वतीः विश्वानि एकः शृ॒ण॒व॒त् वचांसि मे पु॒रु॒ऽप्रैषः त॒तु॒रिः य॒ज्ञ॒ऽसाधनः अच्छिद्र॑ऽऊतिः शि॒शुः आ अ॒द॒त्त॒ सं॒ऽरभः॥३॥ उप॒ऽस्थायं च॒र॒ति॒ यत् सं॒ऽआर॑त स॒द्यः जा॒तः त॒त्सा॒र॒ यु॒ज्येभिः अ॒भि॒ श्वा॒तं मृ॒श॒ते॒ ना॒न्द्ये॒ मु॒दे यत् ई॒ ग॒च्छं॒ति उ॒श॒तीः अ॒पि॒ऽस्थितं॥४॥ सः ई॒ मृ॒गः अप्यः व॒न॒र्गुः उप त्वचि उ॒प॒ऽमस्यां नि धा॒यि॒ वि अ॒ब्र॒वी॒त् व॒युना मर्त्येभ्यः अ॒ग्निः वि॒द्वान् ऋ॒त॒ऽचित् हि स॒त्यः॥५॥१४॥

॥१४६॥ त्रि॒ऽमू॒र्धानं स॒प्त॒ऽर॑श्मिं गृ॒णी॒षे॒ अनूनं अ॒ग्निं पि॒त्रोः उ॒प॒ऽस्थे नि॒ऽसत्तं अ॒स्य च॒र॒तः ध्रु॒वस्य विश्वा दि॒वः रो॒च॒ना आ॒प॒प्रि॒ऽवांसं॥१॥ उ॒क्षा म॒हान् अ॒भि व॒व॒क्षे॒ ए॒ने॒ अ॒जरः त॒स्थौ॒ इ॒तः॒ऽऊतिः ऋ॒ष्वः उ॒र्व्याः प॒दः नि द॒धा॒ति॒ सानौ रि॒हंति॑ ऊधः अ॒रु॒षा॒सः अ॒स्य॒॥२॥ स॒मा॒नं व॒त्सं अ॒भि सं॒ऽचरं॑ती॒ इ॒ति॑ विष्वक् धे॒नू॒ इ॒ति॑ वि च॒र॒तः सु॒ऽमे॒के इ॒ति॑ सु॒ऽमेके॑ अ॒न॒प॒ऽवृ॒ज्या॒न् अध्वनः मिमाने॑ इ॒ति॑ विश्वान् केतान् अधि म॒हः द॒धा॒ने इ॒ति॑॥३॥ धीरासः प॒दं क॒वयः न॒यं॒ति॒ ना-

ना हृदा रक्षमाणाः अजुर्यं सिसासंतः परिं अपश्यंत सिंधुं आ-
विः एभ्यः अभवत सूर्यः नृन् ॥४॥ दिहक्षेण्यः परिं काष्ठासु जेन्यः
ईळेन्यः महः अर्भाय जीवसें पुरुऽचा यत् अर्भवत सूः अहं एभ्यः
गर्भेभ्यः मघऽवा विश्वऽदर्शतः ॥ ५ ॥ १५ ॥

॥१४७॥ कथा ते अग्ने शुचयंतः आयोः ददाशुः वाजेभिः आ-
शुषाणाः उभे यत् तोके तनये दधानाः ऋतस्य सामन् रणयंत
देवाः ॥ १ ॥ बोध मे अस्य वचसः यविष्ठ मंहिष्ठस्य प्रऽभृतस्य
स्वधाऽवः पीयति त्वः अनु त्वः गृणाति वंदारुः ते तन्वं वंदे अग्ने
॥२॥ ये पायवः मामतेयं ते अग्ने पश्यंतः अंधं दुःऽइतात् अरक्षन
रक्षं तान् सुऽकृतः विश्वऽवेदाः दिप्संतः इत् रिपवः न अहं देभुः
॥३॥ यः नः अग्ने अररिऽवान् अघऽयुः अरातिऽवा मर्चयति द्वयेन
मंत्रः गुरुः पुनः अस्तु सः अस्मै अनु मृक्षीष्ट तन्वं दुःऽउक्तैः ॥४॥ उत
वा यः सहस्य प्रऽविद्वान् मर्तः मर्तं मर्चयति द्वयेन अतः पाहि
स्तवमान स्तुवंतं अग्ने माकिः नः दुःऽइताय धायीः ॥५॥१६॥

॥१४८॥ मथीत् यत् ईं विष्टः मातरिश्वा होतारं विश्वऽअप्सुं
विश्वऽदेव्यं नि यं दधुः मनुष्यासु विक्षु स्वः न चित्रं वपुषे वि-
भाऽवं ॥१॥ ददानं इत् न ददभंत मन्म अग्निः वरूथं मम तस्य
चाकन् जुषंत विश्वानि अस्य कर्म उपऽस्तुतिं भरमाणस्य का-
रोः ॥२॥ नित्ये चित् नु यं सदने जगृभ्रे प्रशस्तिऽभिः दधिरे यज्ञि-
यासः प्र सु नयंत गृभयंतः इष्टौ अश्वासः न रथ्यः ररहाणाः ॥३॥
पुरूणि दस्मः नि रिणाति जंभैः आत् रोचते वनें आ विभाऽवा
आत् अस्य वातः अनु वाति शोचिः अस्तुः न शर्यां असनां अनु

द्यून् ॥ ४ ॥ न यं रिपवः न रिषण्यवः गर्भे संतं रेषणाः रेषयंति अंधाः अपश्याः न दभन् अभिऽख्या नित्यासः ईं प्रेतारः अरक्षन् ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥ १४९ ॥ महः सः रायः आ ईषते पतिः दन् इनः इनस्य वसुनः पदे आ उप ध्रजंतं अद्रयः विधन् इत् ॥ १ ॥ सः यः वृषा नरां न रोदस्योः श्रवःऽभिः अस्ति जीवपीतऽसर्गः प्र यः सस्राणः शिश्रीत योनौ ॥ २ ॥ आ यः पुरं नार्मिणीं अदीदेत् अत्यः कविः नभन्यः न अर्वा सूरः न रुरुक्वान् शतऽआत्मा ॥ ३ ॥ अभि द्विऽजन्मा त्री रोचनानि विश्वा रजांसि शुशुचानः अस्थात् होता यजिष्ठः अपां सधऽस्थे ॥ ४ ॥ अयं सः होता यः द्विऽजन्मा विश्वा दधे वार्याणि श्रवस्या मर्तः यः अस्मै सुऽतुकः ददाश ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥ १५० ॥ पुरु त्वा दाश्वान् वोचे अरिः अग्ने तव स्वित् आ तोदस्यऽइव शरणे आ महस्य ॥ १ ॥ वि अनिनस्य धनिनः प्रऽहोषे चित् अररुषः कदा चन प्रऽजिगतः अदेवऽयोः ॥ २ ॥ सः चंद्रः विप्र मर्त्यः महः व्राधनऽतमः दिवि प्रऽप्र इत् ते अग्ने वनुषः स्याम ॥ ३ ॥ १९ ॥

॥ १५१ ॥ मित्रं न यं शिम्या गोषु गव्यवः सुऽआध्यः विदथे अपऽसु जीजनन् अरेजेतां रोदसी पाजसा गिरा प्रति प्रियं यजतं जनुषां अवः ॥ १ ॥ यत् ह त्यत् वां पुरुऽमीळ्हस्य सोमिनः प्र मित्रासः न दधिरे सुऽआभुवः अध क्रतुं विदतं गातुं अर्चते उत श्रुतं वृषणा पस्त्यऽवतः ॥ २ ॥ आ वां भूषन् क्षितयः जन्म

रोदस्योः प्रऽवाच्यं वृषणा दक्षसे महे यत् ईं ऋताय भरथः यत्
अर्वते प्र होत्रया शिम्या वीथः अध्वरं ॥३॥ प्र सा क्षितिः असुरा
या महिं प्रिया ऋतऽवानौ ऋतं आ घोषथः बृहत् युवं दिवः
बृहतः दक्षं आऽभुवं गां न धुरि उप युंजाथे अपः ॥४॥ मही
अत्र महिना वारं ऋण्वथः अरेणवः तुजः आ सद्मन् धेनवः
स्वरंति ताः उपरऽताति सूर्यं आ निऽम्रुचः उषसः तक्ववीःऽइव
॥५॥२०॥ आ वां ऋताय केशिनीः अनूषत मित्र यत्र वरुण
गातुं अर्चथः अव त्मना सृजतं पिन्वतं धियः युवं विप्रस्य मन्म-
नां इरज्यथः ॥६॥ यः वां यज्ञैः शशमानः ह दाशति कविः होता
यजति मन्मऽसाधनः उप अह तं गच्छथः वीथः अध्वरं अच्छ
गिरः सुऽमतिं गंतं अस्मऽयू॰ ॥७॥ युवां यज्ञैः प्रथमा गोभिः
अंजते ऋतऽवाना मनसः न प्रऽयुक्तिषु भरंति वां मन्मना सं-
ऽयता गिरः अदृप्यता मनसा रेवत् आशाथे ॥८॥ रेवत् वयः
दधाथे रेवत् आशाथे नरा मायाभिः इतऽऊति माहिनं न वां
द्यावः अहऽभिः न उत सिंधवः न देवऽत्वं पणयः न आनशुः
मघं ॥९॥२१॥

॥१५२॥ युवं वस्त्राणि पीवसा वसाथे युवोः अच्छिद्राः मंतवः
ह सर्गाः अव अतिरतं अनृतानि विश्वा ऋतेन मित्रावरुणा
सचेथे ॥१॥ एतत् चन त्वः वि चिकेतत् एषां सत्यः मंत्रः कवि-
ऽशस्तः ऋघावान् त्रिःऽअश्रिं हंति चतुःऽअश्रिः उग्रः देवऽनिदः
ह प्रथमाः अजूर्यन् ॥२॥ अपात् एति प्रथमा पत्ऽवतीनां कः
तत् वां मित्रावरुणा आ चिकेत गर्भः भारं भरति आ चित्
अस्य ऋतं पिपर्ति अनृतं नि तारीत् ॥३॥ प्रऽयंतं इत् परि जारं

कनीनां पश्यामसि न उपऽनिपद्यमानं अर्नवऽपृग्णा विऽतंता वसानं प्रियं मित्रस्य वरुणस्य धाम ॥४॥ अनश्वः जातः अनभीशुः अर्वा कनिक्रदत् पतयत् ऊर्ध्वऽसानुः अचित्तं ब्रह्म जुजुषुः युवानः प्र मित्रे धाम वरुणे गृणंतः ॥५॥ आ धेनवः मामतेयं अवंतीः ब्रह्मऽप्रियं पीपयन् सस्मिन् ऊधन् पित्वः भिक्षेत वयुनानि विद्वान् आसा आऽविवासन् अदितिं उरुष्येत् ॥६॥ आ वां मित्रावरुणा हव्यऽजुष्टिं नमसा देवौ अवसा ववृत्यां अस्माकं ब्रह्म पृतनासु सह्याः अस्माकं वृष्टिः दिव्या सुऽपारा ॥७॥२२॥

॥१५३॥ यजामहे वां महः सऽजोषाः हव्येभिः मित्रावरुणा नमःऽभिः घृतैः घृतऽस्नू॰ अध यत् वां अस्मे अध्वर्यवः न धीतिऽभिः भरंति ॥१॥ प्रऽस्तुतिः वां धाम न प्रऽयुक्तिः अयामि मित्रावरुणा सुऽवृक्तिः अनक्ति यत् वां विदथेषु होता सुम्नं वां सूरिः वृषणौ इयक्षन् ॥२॥ पीपाय धेनुः अदितिः ऋताय जनाय मित्रावरुणा हविःऽदे हिनोति यत् वां विदथे सपर्यन् सः रातऽहव्यः मानुषः न होता ॥३॥ उत वां विक्षु मद्यासु अंधः गावः आपः च पीपयंत देवीः उतो॰ नः अस्य पूर्व्यः पतिः दन् वीतं पातं पयसः उस्रियायाः ॥४॥२३॥

॥१५४॥ विष्णोः नु कं वीर्याणि प्र वोचं यः पार्थिवानि विऽममे रजांसि यः अस्कभायत् उतऽतरं सधऽस्थं विऽचक्रमाणः त्रेधा उरुऽगायः ॥१॥ प्र तत् विष्णुः स्तवते वीर्येण मृगः न भीमः कुचरः गिरिऽस्थाः यस्य उरुषु त्रिषु विऽक्रमणेषु अधिऽक्षियंति भुवनानि विश्वा ॥२॥ प्र विष्णवे शूषं एतु मन्म गिरिऽक्षिते उरुऽगायाय वृष्णे यः इदं दीर्घं प्रऽयतं सधऽस्थं एकः

विऽममे त्रिऽभिः इत् पदेभिः ॥ ३ ॥ यस्य त्री पूर्णा मधुना पदानि
अक्षीयमाणा स्वधया मदंति यः ऊं इति त्रिऽधातु पृथिवीं उत द्यां
एकः दाधार भुवनानि विश्वा ॥ ४ ॥ तत् अस्य प्रियं अभि पाथः
अश्यां नरः यत्र देवऽयवः मदंति उरुऽक्रमस्य सः हि बंधुः इत्था
विष्णोः पदे परमे मध्वः उत्सः ॥ ५ ॥ ता वां वास्तूनि उश्मसि
गमध्यै यत्र गावः भूरिऽशृंगाः अयासः अत्र अह तत् उरुऽगा-
यस्य वृष्णः परमं पदं अव भाति भूरि ॥ ६ ॥ २४ ॥

॥ १५५ ॥ प्र वः पांतं अंधसः धियाऽयते महे शूराय विष्णवे
च अर्चत या सानुनि पर्वतानां अदाभ्या महः तस्थतुः अर्व-
ताऽइव साधुना ॥ १ ॥ त्वेषं इत्था संऽअरणं शिमीऽवतोः इंद्रा-
विष्णू इति सुतऽपाः वां उरुष्यति या मर्त्याय प्रतिऽधीयमानं इत्
कृशानोः अस्तुः असनां उरुष्यथः ॥ २ ॥ ताः ईं वर्धंति महि अस्य
पौंस्यं नि मातरा नयति रेतसे भुजे दधाति पुत्रः अवरं परं पितुः
नाम तृतीयं अधि रोचने दिवः ॥ ३ ॥ तत्ऽतत् इत् अस्य पौंस्यं
गृणीमसि इनस्य त्रातुः अवृकस्य मीळ्हुषः यः पार्थिवानि त्रि-
ऽभिः इत् विगामऽभिः उरु क्रमिष्ट उरुऽगायाय जीवसे ॥ ४ ॥
द्वे इति इत् अस्य क्रमणे इति स्वःऽदृशः अभिऽख्याय मर्त्यः भुरण्यति
तृतीयं अस्य नकिः आ दधर्षति वयः चन पतयंतः पतत्रिणः ॥ ५ ॥
चतुःऽभिः साकं नवतिं च नामऽभिः चक्रं न वृत्तं व्यतीन् अवी-
विपत् बृहत्ऽशरीरः विऽमिमानः ऋक्वऽभिः युवा अकुमारः
प्रति एति आऽहवं ॥ ६ ॥ २५ ॥

॥ १५६ ॥ भव मित्रः न शेव्यः घृतऽआसुतिः विभूतऽद्युम्नः एव-
ऽयाः ऊं इति सऽप्रथाः अध ते विष्णो इति विदुषा चित् अर्ध्यः स्तोमः

यज्ञः च राध्यः हविष्मता ॥१॥ यः पूर्व्याय वेधसे नवीयसे सुमत्ऽजानये विष्णवे ददाशति यः जातं अस्य महतः महि ब्रवत् सः इत् ऊं इति श्रवःऽभिः युज्यं चित् अभि असत् ॥२॥ तं ऊं इति स्तोतारः पूर्व्यं यथा विद ऋतस्य गर्भं जनुषा पिपर्तन आ अस्य जानंतः नाम चित् विवक्तन महः ते विष्णो इति सुऽमतिं भजामहे ॥ ३ ॥ तं अस्य राजा वरुणः तं अश्विना क्रतुं सचंत मारुतस्य वेधसः दाधार दक्षं उत्ऽतमं अहःऽविदं व्रजं च विष्णुः सखिऽवान् अपऽऊर्णुते ॥४॥ आ यः विवाय सचथाय दैव्यः इंद्राय विष्णुः सुऽकृते सुकृत्ऽतरः वेधाः अजिन्वत् त्रिऽसधस्थः आर्यं ऋतस्य भागे यजमानं आ अभजत् ॥५॥२६॥२१॥

॥१५७॥ अबोधि अग्निः ज्मः उत् एति सूर्यः वि उषाः चंद्रा मही आवः अर्चिषा अयुक्षातां अश्विना यातवे रथं प्र असावीत् देवः सविता जगत् पृथक् ॥१॥ यत् युंजाथे इति वृषणं अश्विना रथं घृतेन नः मधुना क्षत्रं उक्षतं अस्माकं ब्रह्म पृतनासु जिन्वतं वयं धना शूरऽसाता भजेमहि ॥ २ ॥ अर्वाङ् त्रिऽचक्रः मधुऽवाहनः रथः जीरऽअश्वः अश्विनोः यातु सुऽस्तुतः त्रिऽवंधुरः मघऽवा विश्वऽसौभगः शं नः आ वक्षत् द्विऽपदे चतुःऽपदे ॥३॥ आ नः ऊर्जं वहतं अश्विना युवं मधुऽमत्या नः कशया मिमिक्षतं प्र आयुः तारिष्टं निः रपांसि मृक्षतं सेधतं द्वेषः भवतं सचाऽभुवा ॥४॥ युवं ह गर्भं जगतीषु धत्थः युवं विश्वेषु भुवनेषु अंतरिति युवं अग्निं च वृषणौ अपः च वनस्पतीन् अश्विनौ ऐरयेथां ॥५॥ युवं ह स्थः भिषजा भेषजेभिः अथो इति ह स्थः रथ्या रथ्येभिः अथो इति ह क्षत्रं अधि धत्थः उग्रा यः वां हविष्मान् मनसा ददाश ॥६॥२७॥२॥

॥ १५८ ॥ वसू' रुद्रा पुरुऽमंतू॰ वृधंता दशस्यतं नः वृषणौ अभिष्टौ दस्रा ह यत् रेक्णः औचथ्यः वां प्र यत् सस्राथे' अकं-वाभिः ऊती ॥ १ ॥ कः वां दाशत् सुऽमतये चित् अस्यै वसू' यत् धेथे' नमसा पदे गोः जिगृतं अस्मे' रेवतीः पुरंऽधीः कामप्रेण-ऽइव मनसा चरंता ॥ २ ॥ युक्तः ह यत् वां तौग्र्याय पेरुः वि मध्ये अर्णसः धायि पज्रः उप वां अवः शरणं गमेयं शूरः न अज्म पतयत्ऽभिः एवैः ॥ ३ ॥ उपऽस्तुतिः औचथ्यं उरुष्येत् मा मां इमे' पतत्रिणी' वि दुग्धां मा मां एधः दशऽतयः चितः धाक् प्र यत् वां बद्धः त्मनि खादति क्षां ॥ ४ ॥ न मा गरन् नद्यः मा-तृऽतमाः दासाः यत् ईं सुऽसमुब्धं अवऽअधुः शिरः यत् अस्य त्रैतनः विऽतक्षत् स्वयं दासः उरः अंसौ अपि ग्ध॰ ॥ ५ ॥ दीर्घ-ऽतमाः मामतेयः जुजुर्वान् दशमे युगे अपां अर्थं यतीनां ब्रह्मा भवति सारथिः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥ १५९ ॥ प्र द्यावा यज्ञैः पृथिवी' ऋतऽवृधा मही' स्तुषे वि-दथेषु प्रऽचेतसा देवेभिः ये' देवऽपुत्रे॰ सुऽदंससा इत्था धिया वार्याणि प्रऽभूषतः ॥ १ ॥ उत मन्ये पितुः अद्रुहः मनः मातुः महि स्वऽतवः तत् हवीमऽभिः सुऽरेतसा पितरा भूम चक्रतुः उरु प्रऽजायाः अमृतं वरीमऽभिः ॥ २ ॥ ते सूनवः सुऽअपसः सु-ऽदंससः मही' जज्ञुः मातरा पूर्वऽचित्तये स्थातुः च सत्यं जगतः च धर्मणि पुत्रस्य पाथः पदं अद्वयाविनः ॥ ३ ॥ ते मायिनः ममिरे सुऽप्रचेतसः जामी' सऽयोनी॰ मिथुना संऽओकसा न-व्यंऽनव्यं तंतुं आ तन्वते दिवि समुद्रे अंतः' कवयः सुऽदीतयः ॥ ४ ॥ तत् राधः अद्य सवितुः वरेण्यं वयं देवस्य प्रऽसवे मना-

महे अस्मभ्यं द्यावापृथिवी सुऽचेतुना रयिं धत्तं वसुऽमंतं
शतऽग्विनं ॥५॥२॥

॥१६०॥ ते हि द्यावापृथिवी विश्वऽशंभुवा ऋतऽवरी॰
रजसः धारयत्ऽकवी॰ सुऽजन्मनी॰ धिषणे अंतः ईयते देवः दे-
वी धर्मणा सूर्यः शुचिः ॥१॥ उरुऽव्यचसा महिनी असश्चता
पिता माता च भुवनानि रक्षतः सुधृष्टमे॰ वपुष्ये न रोदसी
पिता यत् सीं अभि रूपैः अवासयत् ॥२॥ सः वह्निः पुत्रः पित्रोः
पवित्रऽवान् पुनाति धीरः भुवनानि मायया धेनुं च पृश्निं वृषभं
सुऽरेतसं विश्वाहा शुक्रं पयः अस्य धुक्षत ॥३॥ अयं देवानां
अपसां अपःऽतमः यः जजान रोदसी विश्वऽशंभुवा वि यः ममे
रजसी सुक्रतुऽयया अजरेभिः स्कंभनेभिः सं आनृचे ॥४॥ ते
नः गृणाने महिनी महि श्रवः क्षत्रं द्यावापृथिवी धासथः
बृहत् येन अभि कृष्टीः ततनाम विश्वहा पनाय्यं ओजः अस्मे
सं इन्वतं ॥५॥३॥

॥१६१॥ किं ऊं श्रेष्ठः किं यविष्ठः नः आ अजगन् किं ईयते
दूत्यं कत् यत् ऊचिम न निंदिम चमसं यः महाऽकुलः अग्ने भ्रातः
द्रुणः इत् भूतिं ऊदिम ॥१॥ एकं चमसं चतुरः कृणोतन तत् वः
देवाः अब्रुवन् तत् वः आ अगमं सौधन्वनाः यदि एव करिष्यथ
साकं देवैः यज्ञियासः भविष्यथ ॥२॥ अग्निं दूतं प्रति यत् अब्र-
वीतन अश्वः कर्त्वः रथः उत इह कर्त्वः धेनुः कर्त्वा युवशा कर्त्वा
द्वा तानि भ्रातः अनु वः कृत्वी आ इमसि ॥३॥ चकृऽवांसः ऋभवः
तत् अपृच्छत क्व इत् अभूत् यः स्यः दूतः नः आ अजगन् यदा
अवऽअख्यत् चमसान् चतुरः कृतान् आत् इत् त्वष्टा ग्नासु अंतः

नि आनजे ॥४॥ हनाम एनान् इति त्वष्टा यत् अब्रवीत् चमसं
ये देवऽपानं अनिंदिषुः अन्या नामानि कृण्वते सुते सचा अन्यैः
एनान् कन्या नामऽभिः स्परत् ॥५॥४॥ इंद्रः हरी॰ युयुजे अश्विना
रथं बृहस्पतिः विश्वऽरूपां उप आजत ऋभुः विऽभ्वा वाजः दे-
वान् अगच्छत सुऽअपसः यज्ञियं भागं ऐतन ॥६॥ निः चर्मणः
गां अरिणीत धीतिऽभिः या जरंता युवशा ता अकृणोतन सौ-
धन्वनाः अश्वात् अश्वं अतक्षत युक्त्वा रथं उप देवान् अयातन
॥७॥ इदं उदकं पिबत इति अब्रवीतन इदं वा घ पिबत मुंज-
ऽनेजनं सौधन्वनाः यदि तत् नऽइव हर्यथ तृतीये घ सवने मा-
दयाध्वै ॥८॥ आपः भूयिष्ठाः इति एकः अब्रवीत् अग्निः भूयिष्ठः
इति अन्यः अब्रवीत् वधःऽयंतीं बहुऽभ्यः प्र एकः अब्रवीत् ऋता
वदंतः चमसान् अपिंशत ॥९॥ श्रोणां एकः उदकं गां अव अज-
ति मांसं एकः पिंशति सूनया आऽभृतं आ निऽम्रुचः शकृत् एकः
अप अभरत् किं स्वित् पुत्रेभ्यः पितरौ उप आवतुः ॥१०॥५॥
उद्वत्ऽसु अस्मै अकृणोतन तृणं निवत्ऽसु अपः सुऽअपस्य-
या नरः अगोह्यस्य यत् असस्तन गृहे तत् अद्य इदं ऋभवः
न अनु गच्छथ ॥११॥ संऽमील्य यत् भुवना परिऽअसर्पत
क्व स्वित् तात्या पितरा वः आसतुः अशपत यः करस्नं वः आ-
ऽददे यः प्र अब्रवीत् प्रो॰ तस्मै अब्रवीतन ॥१२॥ सुसुप्वांसः
ऋभवः तत् अपृच्छत अगोह्य कः इदं नः अबूबुधत् श्वानं
बस्तः बोधयितारं अब्रवीत् संवत्सरे इदं अद्य वि अख्यत
॥१३॥ दिवा यांति मरुतः भूम्या अग्निः अयं वातः अंतरि-
क्षेण याति अत्ऽभिः याति वरुणः समुद्रैः युष्मान् इच्छंतः
शवसः नपातः ॥१४॥६॥

॥१६२॥ मा नः मित्रः वरुणः अर्यमा आयुः इंद्रः ऋभुक्षाः
मरुतः परि ख्यन् यत् वाजिनः देवऽजातस्य सप्तेः प्रऽवक्ष्यामः
विदथे वीर्याणि ॥१॥ यत् निःऽनिजा रेक्णसा प्रावृतस्य रातिं
गृभीतां मुखतः नयंति सुऽप्राङ् अजः मेम्यत् विश्वऽरूपः इंद्रा-
पूष्णोः प्रियं अपि एति पाथः ॥२॥ एषः छागः पुरः अश्वेन वा-
जिना पूष्णः भागः नीयते विश्वऽदेव्यः अभिऽप्रियं यत् पुरो-
ळाशं अर्वता त्वष्टा इत् एनं सौश्रवसाय जिन्वति ॥३॥ यत्
हविष्यं ऋतुऽशः देवऽयानं त्रिः मानुषाः परि अश्वं नयंति अत्र
पूष्णः प्रथमः भागः एति यज्ञं देवेभ्यः प्रतिऽवेदयन् अजः ॥४॥
होता अध्वर्युः आऽवयाः अग्निऽइंधः ग्रावऽग्राभः उत शंस्ता
सुऽविप्रः तेन यज्ञेन सुऽअरंकृतेन सुऽइष्टेन वक्षणाः आ पृणध्वं
॥५॥७॥ यूपऽव्रस्काः उत ये यूपऽवाहाः चषालं ये अश्वऽयूपाय
तक्षति ये च अर्वते पचनं संऽभरंति उतो' तेषां अभिऽगूर्तिः
नः इन्वतु ॥६॥ उप प्र अगात् सुऽमत् मे अधायि मन्म देवानां
आशाः उप वीतऽपृष्ठः अनु एनं विप्राः ऋषयः मदंति देवानां
पुष्टे चकृम सुऽबंधुं ॥७॥ यत् वाजिनः दाम संऽदानं अर्वतः या
शीर्षण्या रशना रज्जुः अस्य यत् वा घ अस्य प्रऽभृतं आस्ये तृणं
सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥८॥ यत् अश्वस्य क्रविषः मक्षि-
का आश यत् वा स्वरौ स्वऽधितौ रिप्तं अस्ति यत् हस्तयोः शमि-
तुः यत् नखेषु सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥९॥ यत् ऊवध्यं
उदरस्य अपऽवाति यः आमस्य क्रविषः गंधः अस्ति सुऽकृता
तत् शमितारः कृण्वंतु उत मेधं शृतऽपाकं पचंतु ॥१०॥८॥ यत्
ते गात्रात् अग्निना पच्यमानात् अभि शूलं निऽहतस्य अव-
ऽधावति मा तत् भूम्यां आ श्रिषत् मा तृणेषु देवेभ्यः तत् उश-

त्ऽभ्यः शतं अस्तु ॥११॥ ये वाजिनं परिऽपश्यंति पक्वं ये ईं आहुः
सुरभिः निः हर इति ये च अर्वतः मांसऽभिक्षां उपऽआसंते उतो
तेषां अभिऽगूर्तिः नः इन्वतु ॥१२॥ यत् निऽईक्षणं मांस्पचन्याः
उखायाः या पात्राणि यूष्णः आऽसेचनानि ऊष्मण्या अपि-
ऽधाना चरूणां अंकाः सूनाः परि भूषंति अश्वं ॥१३॥ निऽक्रमणं
निऽसदनं विऽवर्तनं यत् च पड्बीशं अर्वतः यत् च पपौ यत् च
घासिं जघास सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥१४॥ मा त्वा अग्निः
ध्वनयीत् धूमऽगंधिः मा उखा भ्राजंती अभि विक्त जघ्रिः इष्टं वी-
तं अभिऽगूर्तं वषट्ऽकृतं तं देवासः प्रति गृभ्णंति अश्वं ॥१५॥९॥
यत् अश्वाय वासः उपऽस्तृणंति अधीवासं या हिरण्यानि अस्मै
संऽदानं अर्वंतं पड्बीशं प्रिया देवेषु आ यमयंति ॥१६॥ यत् ते सादे
महसा शूकृतस्य पार्ष्ण्या वा कशया वा तुतोद स्रुचाऽइव ता
हविषः अध्वरेषु सर्वा ता ते ब्रह्मणा सूदयामि ॥१७॥ चतुः-
ऽत्रिंशत् वाजिनः देवऽबंधोः वंक्रीः अश्वस्य स्वऽधितिः सं एति
अच्छिद्रा गात्रा वयुना कृणोत परुःपरुः अनुऽघुष्य वि शस्त
॥१८॥ एकः त्वष्टुः अश्वस्य विऽशस्ता द्वा यंतारा भवतः तथा ऋतुः
या ते गात्राणां ऋतुऽथा कृणोमि ताऽता पिंडानां प्र जुहोमि
अग्नौ ॥१९॥ मा त्वा तपत् प्रियः आत्मा अपिऽयंतं मा स्वऽधि-
तिः तन्वः आ तिस्थिपत् ते मा ते गृध्नुः अविऽशस्ता अतिऽहाय
छिद्रा गात्राणि असिना मिथु करिति ॥२०॥ न वै ऊं एतत् म्रियसे
न रिष्यसि देवान् इत् एषि पथिऽभिः सुऽगेभिः हरी इति ते युंजा पृष-
ती इति अभूतां उप अस्थात् वाजी धुरि रासभस्य ॥२१॥ सुऽगव्यं नः
वाजी सुऽअश्व्यं पुंसः पुत्रान् उत विश्वऽपुषं रयिं अनागाःऽत्वं
नः अदितिः कृणोतु क्षत्रं नः अश्वः वनतां हविष्मान् ॥२२॥१०॥

॥१६३॥ यत् अक्रंदः प्रथमं जायमानः उत्ऽयन् समुद्रात्
उत वा पुरीषात् श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपऽस्तुत्यं महि
जातं ते अर्वन् ॥१॥ यमेन दत्तं त्रितः एनं अयुनक् इंद्रः एनं
प्रथमः अधि अतिष्ठत् गंधर्वः अस्य रशनां अगृभ्णात् सूरात्
अश्वं वसवः निः अतष्ट ॥२॥ असि यमः असि आदित्यः अर्वन्
असि त्रितः गुह्येन व्रतेन असि सोमेन समया विऽपृक्तः आहुः
ते त्रीणि दिवि बंधनानि ॥३॥ त्रीणि ते आहुः दिवि बंधना-
नि त्रीणि अप्ऽसु त्रीणि अंतः समुद्रे उतऽइव मे वरुणः छंत्सि
अर्वन् यत्र ते आहुः परमं जनित्रं ॥४॥ इमा ते वाजिन् अव-
ऽमार्जनानि इमा शफानां सनितुः निऽधाना अत्र ते भद्राः
रशनाः अपश्यं ऋतस्य याः अभिऽरक्षंति गोपाः ॥५॥११॥ आ-
त्मानं ते मनसा आरात् अजानां अवः दिवा पतयंतं पतंगं शिरः
अपश्यं पथिऽभिः सुऽगेभिः अरेणुऽभिः जेहमानं पतत्रि ॥६॥
अत्र ते रूपं उत्ऽतमं अपश्यं जिगीषमाणं इषः आ पदे गोः
यदा ते मर्तः अनु भोगं आनट् आत् इत् ग्रसिष्ठः ओषधीः
अजीगः ॥७॥ अनु त्वा रथः अनु मर्यः अर्वन् अनु गावः अनु
भगः कनीनां अनु व्रातासः तव सख्यं ईयुः अनु देवाः ममिरे वीर्यं
ते ॥८॥ हिरण्यऽशृंगः अयः अस्य पादाः मनःऽजवाः अवरः इंद्रः
आसीत् देवाः इत् अस्य हविःऽअद्यं आयन् यः अर्वंतं प्रथमः
अधिऽअतिष्ठत् ॥९॥ ईर्मऽअंतासः सिलिकऽमध्यमासः सं शू-
रणासः दिव्यासः अत्याः हंसाःऽइव श्रेणिऽशः यतंते यत् आक्षि-
षुः दिव्यं अज्मं अश्वाः ॥१०॥१२॥ तव शरीरं पतयिष्णु अर्वन् तव
चित्तं वातःऽइव ध्रजीमान् तव शृंगाणि विऽस्थिता पुरुऽत्रा
अरण्येषु जर्भुराणा चरंति ॥११॥ उप प्र अगात् शसनं वाजी

अर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः अजः पुरः नीयते नाभिः अस्य अनु पश्चात् कवयः यंति रेभाः ॥१२॥ उप प्र अगात् परमं यत् सधऽस्थं अर्वान् अच्छ पितरं मातरं च अद्य देवान् जुष्टऽतमः हि गम्याः अथ आ शास्ते दाशुषे वार्याणि ॥१३॥१३॥

॥१६४॥ अस्य वामस्य पलितस्य होतुः तस्य भ्राता मध्यमः अस्ति अश्नः तृतीयः भ्राता घृतऽपृष्ठः अस्य अत्र अपश्यं विश्पतिं सप्तऽपुत्रं ॥१॥ सप्त युंजंति रथं एकऽचक्रं एकः अश्वः वहति सप्तऽनामा त्रिऽनाभि चक्रं अजरं अनर्वं यत्र इमा विश्वा भुवना अधि तस्थुः ॥२॥ इमं रथं अधि ये सप्त तस्थुः सप्तऽचक्रं सप्त वहंति अश्वाः सप्त स्वसारः अभि सं नवंते यत्र गवां निऽहिता सप्त नाम ॥३॥ कः ददर्श प्रथमं जायमानं अस्थन्ऽवंतं यत् अनस्था बिभर्ति भूम्याः असुः असृक् आत्मा क्व स्वित् कः विद्वांसं उप गात् प्रष्टुं एतत् ॥४॥ पाकः पृच्छामि मनसा अविऽजानन् देवानां एना निऽहिता पदानि वत्से बष्कये अधि सप्त तंतून् वि तत्निरे कवयः ओतवै ऊं ॥५॥१४॥ अचिकित्वान् चिकितुषः चित् अत्र कवीन् पृच्छामि विद्मने न विद्वान् वि यः तस्तंभ षट् इमा रजांसि अजस्य रूपे किं अपि स्वित् एकं ॥६॥ इह ब्रवीतु यः ईं अंग वेद अस्य वामस्य निऽहितं पदं वेः० शीर्ष्णः क्षीरं दुह्रते गावः अस्य वव्रिं वसानाः उदकं पदा अपुः ॥७॥ माता पितरं ऋते आ बभाज धीती अग्रे मनसा सं हि जग्मे सा बीभत्सुः गर्भऽरसा निऽविद्धा नमस्वंतः इत् उपऽवाकं ईयुः ॥८॥ युक्ता माता आसीत् धुरि दक्षि-

णायाः अतिष्ठत् गर्भः वृजनीषु अंतः अमीमेत् वत्सः अनु गां
अपश्यत् विश्वऽरूप्यं त्रिषु योजनेषु ॥ ९ ॥ तिस्रः मातॄः त्रीन्
पितॄन् बिभ्रत् एकः ऊर्ध्वः तस्थौ न ईं अव ग्लपयंति मंत्रयंते
दिवः अमुष्य पृष्ठे विश्वऽविदं वाचं अविश्वऽमिन्वां ॥ १० ॥ १५ ॥
द्वादशऽअरं नहि तत् जराय ववर्ति चक्रं परि द्यां ऋतस्य आ
पुत्राः अग्ने मिथुनासः अत्र सप्त शतानि विंशतिः च तस्थुः ॥ ११ ॥
पंचऽपादं पितरं द्वादशऽआकृतिं दिवः आहुः परे अर्धे पुरी-
षिणं अथ इमे अन्ये उपरे विऽचक्षणं सप्तऽचक्रे षट्ऽअरे
आहुः अर्पितं ॥ १२ ॥ पंचऽअरे चक्रे परिऽवर्तमाने तस्मिन् आ
तस्थुः भुवनानि विश्वा तस्य न अक्षः तप्यते भूरिऽभारः सनात्
एव न शीर्यते सऽनाभिः ॥ १३ ॥ सऽनेमि चक्रं अजरं वि ववृते
उत्तानायां दश युक्ताः वहंति सूर्यस्य चक्षुः रजसा एति आ-
ऽवृतं तस्मिन् आर्पिता भुवनानि विश्वा ॥ १४ ॥ साकंऽजानां
सप्तथं आहुः एकऽजं षट् इत् यमाः ऋषयः देवऽजाः इति तेषां
इष्टानि विऽहितानि धामऽशः स्थात्रे रेजंते विऽकृतानि रूप-
ऽशः ॥ १५ ॥ १६ ॥ स्त्रियः सतीः तान् ऊं मे पुंसः आहुः पश्यत्
अक्षण्ऽवान् न वि चेतत् अंधः कविः यः पुत्रः सः ईं आ चि-
केत यः ता विऽजानात् सः पितुः पिता असत् ॥ १६ ॥ अवः
परेण परः एना अवरेण पदा वत्सं बिभ्रती गौः उत् अस्थात्
सा कद्रीची कं स्वित् अर्धं परा अगात् क्व स्वित् सूते नहि यूथे
अंतः ॥ १७ ॥ अवः परेण पितरं यः अस्य अनुऽवेद परः एना अव-
रेण कविऽयमानः कः इह प्र वोचत् देवं मनः कुतः अधि प्रऽजातं
॥ १८ ॥ ये अर्वाचः तान् ऊं पराचः आहुः ये पराचः तान् ऊं अर्वा-
चः आहुः इंद्रः च या चक्रथुः सोम तानि धुरा न युक्ताः रजसः

वहंति ॥ १९ ॥ द्वा सुऽपर्णा सऽयुजा सखाया समानं वृक्षं परि
सस्वजाते तयोः अन्यः पिप्पलं स्वादु अत्ति अनंश्नन् अन्यः
अभि चाकशीति ॥ २० ॥ १७ ॥ यत्र सुऽपर्णाः अमृतस्य भागं
अनिऽमेषं विदथा अभिऽस्वरंति इनः विश्वस्य भुवनस्य गो-
पाः सः मा धीरः पाकं अत्र आ विवेश ॥ २१ ॥ यस्मिन् वृक्षे मधु-
ऽअदः सुऽपर्णाः निऽविशंते सुवते च अधि विश्वे तस्य इत्
आहुः पिप्पलं स्वादु अग्रे तत् न उत् नशत् यः पितरं न वेद
॥ २२ ॥ यत् गायत्रे अधि गायत्रं आऽहितं त्रैस्तुभात् वा त्रैस्तुभं
निःऽअतक्षत यत् वा जगत् जगति आऽहितं पदं ये इत् तत्
विदुः ते अमृतऽत्वं आनशुः ॥ २३ ॥ गायत्रेण प्रति मिमीते अर्कं
अर्केण साम त्रैस्तुभेन वाकं वाकेन वाकं द्विऽपदा चतुःऽपदा
अक्षरेण मिमते सप्त वाणीः ॥ २४ ॥ जगता सिंधुं दिवि अस्तभा-
यत् रथंऽतरे सूर्यं परि अपश्यत् गायत्रस्य संऽइधः तिस्रः आहुः
ततः मह्ना प्र रिरिचे महिऽत्वा ॥ २५ ॥ १८ ॥ उप ह्वये सुऽदुघां
धेनुं एतां सुऽहस्तः गोऽधुक् उत दोहत् एनां श्रेष्ठं सवं सविता
साविषत् नः अभिऽइद्धः घर्मः तत् ऊं सु प्र वोचं ॥ २६ ॥ हिङ्-
ऽकृण्वती वसुऽपत्नी वसूनां वत्सं इच्छंती मनसा अभि आ
अगात् दुहां अश्विऽभ्यां पयः अघ्न्या इयं सा वर्धतां महते सौ-
भगाय ॥ २७ ॥ गौः अमीमेत् अनु वत्सं मिषंतं मूर्धानं हिङ्
अकृणोत् मातवै ऊं सृक्वाणं घर्मं अभि वावशाना मिमाति
मायुं पयते पयःऽभिः ॥ २८ ॥ अयं सः शिंक्ते येन गौः अभि-
ऽवृता मिमाति मायुं ध्वसनौ अधि श्रिता सा चित्तिऽभिः नि
हि चकार मर्त्यं विऽद्युत् भवंती प्रति वव्रिं औहत ॥ २९ ॥ अनत्
शये तुरऽगातु जीवं एजत् ध्रुवं मध्ये आ पस्त्यानां जीवः मृ-

तस्थं चरति स्वधाभिः अमर्त्यः मर्त्येन सऽयोनिः ॥ ३० ॥ १९ ॥
अपश्यं गोपां अनिऽपद्यमानं आ च परा च पथिऽभिः चरंतं सः
सध्रीचीः सः विषूचीः वसानः आ वरीवर्ति भुवनेषु अंतः ॥३१॥
यः ईं चकार न सः अस्य वेद यः ईं ददर्श हिरुक् इत् नु तस्मात् सः
मातुः योना परिऽवीतः अंतः बहुऽप्रजाः निःऽऋतिं आ विवेश
॥३२॥ द्यौः मे पिता जनिता नाभिः अत्र बंधुः मे माता पृथि-
वी मही इयं उत्तानयोः चम्वोः योनिः अंतः अत्र पिता दुहितुः
गर्भं आ अधात् ॥३३॥ पृच्छामि त्वा परं अंतं पृथिव्याः पृच्छामि
यत्र भुवनस्य नाभिः पृच्छामि त्वा वृष्णः अश्वस्य रेतः पृच्छामि
वाचः परमं विऽओम ॥ ३४ ॥ इयं वेदिः परः अंतः पृथिव्याः
अयं यज्ञः भुवनस्य नाभिः अयं सोमः वृष्णः अश्वस्य रेतः ब्रह्मा
अयं वाचः परमं विऽओम ॥३५॥२०॥ सप्त अर्धऽगर्भाः भुवनस्य
रेतः विष्णोः तिष्ठंति प्रऽदिशा विऽधर्मणि ते धीतिऽभिः मनसा
ते विपःऽचितः परिऽभुवः परि भवंति विश्वतः ॥ ३६ ॥ न वि
जानामि यत्ऽइव इदं अस्मि निण्यः संऽनद्धः मनसा चरामि
यदा मा आ अगन् प्रथमऽजाः ऋतस्य आत् इत् वाचः अश्नुवे
भागं अस्याः ॥३७॥ अपाङ् प्राङ् एति स्वधया गृभीतः अमर्त्यः
मर्त्येन सऽयोनिः ता शश्वंता विषूचीना विऽयंता नि अन्यं
चिक्युः न नि चिक्युः अन्यं ॥३८॥ ऋचः अक्षरे परमे विऽओमन्
यस्मिन् देवाः अधि विश्वे निऽसेदुः यः तत् न वेद किं ऋचा
करिष्यति ये इत् तत् विदुः ते इमे सं आसते ॥३९॥ सुयवसऽअत्
भगऽवती हि भूयाः अथो वयं भगऽवंतः स्याम अद्धि तृणं
अघ्न्ये विश्वऽदानीं पिब शुद्धं उदकं आऽचरंती ॥४०॥२१॥ गौरीः
मिमाय सलिलानि तक्षती एकऽपदी द्विऽपदी सा चतुःऽपदी

अष्टाऽपदी नवऽपदी बभूवुषी सहस्रऽअक्षरा परमे विऽओमन्
॥४१॥ तस्याः समुद्राः अधि वि क्षरंति तेन जीवंति प्रऽदिशः
चतस्रः ततः क्षरति अक्षरं तत् विश्वं उप जीवति ॥४२॥ शकऽ-
ऽमयं धूमं आरात् अपश्यं विषुऽवता परः एना अवरेण उक्षाणं
पृश्निं अपचंत वीराः तानि धर्माणि प्रथमानि आसन् ॥४३॥
त्रयः केशिनः ऋतुऽथा वि चक्षते संवत्सरे वपते एकः एषां विश्वं
एकः अभि चष्टे शचीभिः ध्राजिः एकस्य ददृशे न रूपं ॥४४॥
चत्वारि वाक् परिऽमिता पदानि तानि विदुः ब्राह्मणाः ये मनी-
षिणः गुहा त्रीणि निऽहिता न इंगयंति तुरीयं वाचः मनुष्याः
वदंति ॥४५॥ इंद्रं मित्रं वरुणं अग्निं आहुः अथो॰ दिव्यः सः सु-
ऽपर्णः गरुत्मान् एकं सत् विप्राः बहुधा वदंति अग्निं यमं मा-
तरिश्वानं आहुः ॥४६॥२२॥ कृष्णं निऽयानं हरयः सुऽपर्णाः अपः
वसानाः दिवं उत् पतंति ते आ अववृत्रन् सदनात् ऋतस्य
आत् इत् घृतेन पृथिवी वि उद्यते ॥४७॥ द्वादश प्रऽधयः चक्रं
एकं त्रीणि नभ्यानि कः ऊं॰ तत् चिकेत तस्मिन् साकं त्रिऽशताः
न शंकवः अर्पिताः षष्टिः न चलाचलासः ॥४८॥ यः ते स्तनः
शशयः यः मयःऽभूः येन विश्वा पुष्यसि वार्याणि यः रत्नऽधाः
वसुऽवित् यः सुऽदत्रः सरस्वति तं इह धातवे कः॰ ॥४९॥ यज्ञेन
यज्ञं अयजंत देवाः तानि धर्माणि प्रथमानि आसन् ते ह नाकं
महिमानः सचंत यत्र पूर्वे साध्याः संति देवाः ॥५०॥ समानं
एतत् उदकं उत् च एति अव च अहऽभिः भूमिं पर्जन्याः जि-
न्वंति दिवं जिन्वंति अग्नयः ॥५१॥ दिव्यं सुऽपर्णं वायसं बृहंतं
अपां गर्भं दर्शतं ओषधीनां अभीपतः वृष्टिऽभिः तर्पयंतं सर-
स्वंतं अवसे जोहवीमि ॥५२॥२३॥२२॥

॥ १६५ ॥ कया शुभा सऽवयसः सऽनीळाः समान्या मरुतः
सं मिमिक्षुः कया मती कुतः आऽइतासः एते अर्चंति शुष्मं
वृषणः वसुऽया ॥ १ ॥ कस्य ब्रह्माणि जुजुषुः युवानः कः अध्वरे
मरुतः आ ववर्त श्येनान्ऽइव ध्रजतः अंतरिक्षे केन महा मनसा
रीरमाम ॥ २ ॥ कुतः त्वं इंद्र माहिनः सन् एकः यासि सत्ऽपते
किं ते इत्था सं पृच्छसे संऽअराणः शुभानैः वोचेः तत् नः हरि-
ऽवः यत् ते अस्मे ॥ ३ ॥ ब्रह्माणि मे मतयः शं सुतासः शुष्मः
इयर्ति प्रऽभृतः मे अद्रिः आ शासते प्रति हर्यंति उक्था इमा
हरी वहतः ता नः अच्छ ॥ ४ ॥ अतः वयं अंतमेभिः युजानाः
स्वऽक्षत्रेभिः तन्वः शुंभमानाः महःऽभिः एतान् उप युज्महे
नु इंद्र स्वधां अनु हि नः बभूथ ॥ ५ ॥ २४ ॥ क्व स्या वः मरुतः स्वधा
आसीत् यत् मां एकं संऽअधत्त अहिऽहत्ये अहं हि उग्रः तविषः
तुविष्मान् विश्वस्य शत्रोः अनमं वधऽस्नैः ॥ ६ ॥ भूरि चकर्थ
युज्येभिः अस्मे समानेभिः वृषभ पौंस्येभिः भूरीणि हि कृण-
वाम शविष्ठ इंद्र क्रत्वा मरुतः यत् वशाम ॥ ७ ॥ वधीं वृत्रं मरुतः
इंद्रियेण स्वेन भामेन तविषः बभूवान् अहं एताः मनवे विश्व-
ऽचंद्राः सुऽगाः अपः चकर वज्रऽबाहुः ॥ ८ ॥ अनुत्तं आ ते मघ-
ऽवन् नकिः नु न त्वाऽवान् अस्ति देवता विदानः न जायमानः
नशते न जातः यानि करिष्या कृणुहि प्रऽवृद्ध ॥ ९ ॥ एकस्य
चित् मे विऽभु अस्तु ओजः या नु दधृष्वान् कृणवै मनीषा
अहं हि उग्रः मरुतः विदानः यानि च्यवं इंद्रः इत् ईशे एषां
॥ १० ॥ २५ ॥ अमंदत् मा मरुतः स्तोमः अत्र यत् मे नरः श्रुत्यं ब्रह्म
चक्र इंद्राय वृष्णे सुऽमखाय मह्यं सख्ये सखायः तन्वे तनूभिः
॥ ११ ॥ एव इत् एते प्रति मा रोचमानाः अनेद्यः श्रवः आ इषः

दधानाः सम्ऽचक्ष्यं मरुतः चंद्रऽवर्णाः अच्छांत मे छदयाथ च
नूनं ॥१२॥ कः नु अत्र मरुतः ममहे वः प्र यातन सखीन् अच्छ
सखायः मन्मानि चित्राः अपिऽवातयंतः एषां भूत नवेदाः मे
ऋतानां ॥१३॥ आ यत् दुवस्यात् दुवसे न कारुः अस्मान् चक्रे
मान्यस्य मेधा ओं सु वर्त मरुतः विप्रं अच्छ इमा ब्रह्माणि
जरिता वः अर्चत् ॥१४॥ एषः वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मां-
दार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट तन्वे वयां विद्याम
इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१५॥२६॥३॥

॥१६६॥ तत् नु वोचाम रभसाय जन्मने पूर्वं महिऽत्वं वृ-
षभस्य केतवे ऐधाऽइव यामन् मरुतः तुविऽस्वनः युधाऽइव
शक्राः तविषाणि कर्तन ॥१॥ नित्यं न सूनुं मधु बिभ्रतः उप क्री-
ळंति क्रीळाः विदथेषु घृष्वयः नक्षंति रुद्राः अवसा नमस्विनं
न मर्धंति स्वऽतवसः हविःऽकृतं ॥२॥ यस्मै ऊमासः अमृताः
अरासत रायः पोषं च हविषा ददाशुषे उक्षंति अस्मै मरुतः
हिताःऽइव पुरु रजांसि पयसा मयःऽभुवः ॥३॥ आ ये रजांसि
तविषीभिः अव्यत प्र वः एवासः स्वऽयतासः अध्रजन् भयंते
विश्वा भुवनानि हर्म्या चित्रः वः यामः प्रऽयतासु ऋष्टिषु ॥४॥
यत् त्वेषऽयामाः नदयंत पर्वतान् दिवः वा पृष्ठं नर्याः अचु-
च्यवुः विश्वः वः अज्मन् भयते वनस्पतिः रथियंतीऽइव प्र जि-
हीते ओषधिः ॥५॥१॥ यूयं नः उग्राः मरुतः सुऽचेतुना अरि-
ष्टऽग्रामाः सुऽमतिं पिपर्तन यत्र वः दिद्युत् रदति क्रिविःऽदती
रिणाति पश्वः सुधिताऽइव बर्हणा ॥६॥ प्र स्कंभऽदेष्णाः अन-
वभ्रऽराधसः अलातृणासः विदथेषु सुऽस्तुताः अर्चंति अर्कं

मदिरस्य पीतये विदुः वीरस्य प्रथमानि पौंस्या ॥ ७ ॥ शतभुंजिऽभिः तं अभिऽहृतेः अघात् पूःऽभिः रक्षत मरुतः यं आवत जनं यं उग्राः तवसः विऽरप्शिनः पाथन शंसात् तनयस्य पुष्टिषु ॥ ८ ॥ विश्वानि भद्रा मरुतः रथेषु वः मिथस्पृध्याऽइव तविषाणि आऽहिता अंसेषु आ वः प्रऽपथेषु खादयः अक्षः वः चक्रा समया वि ववृते ॥ ९ ॥ भूरीणि भद्रा नर्येषु बाहुषु वक्षःऽसु रुक्माः रभसासः अंजयः अंसेषु एताः पविषु क्षुराः अधि वयः न पक्षान् वि अनु श्रियः धिरे ॥ १० ॥ २ ॥ महांतः मह्ना विऽभ्वः विऽभूतयः दूरेऽदृशः ये दिव्याःऽइव स्तृऽभिः मंद्राः सुऽजिह्वाः स्वरितारः आसऽभिः संऽमिश्लाः इंद्रे मरुतः परिऽस्तुभः ॥ ११ ॥ तत् वः सुऽजाताः मरुतः महिऽत्वनं दीर्घं वः दात्रं अदितेःऽइव व्रतं इंद्रः चन त्यजसा वि हुणाति तत् जनाय यस्मै सुऽकृते अराध्वं ॥ १२ ॥ तत् वः जामिऽत्वं मरुतः परे युगे पुरु यत् शंसं अमृतासः आवत अया धिया मनवे श्रुष्टिं आव्य साकं नरः दंसनैः आ चिकित्रिरे ॥ १३ ॥ येन दीर्घं मरुतः शूशवाम युष्माकेन परीणसा तुरासः आ यत् ततनन् वृजने जनासः एभिः यज्ञेभिः तत् अभि इष्टिं अश्यां ॥ १४ ॥ एषः वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मांदार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ १६७ ॥ सहस्रं ते इंद्र ऊतयः नः सहस्रं इषः हरिऽवः गूर्तऽतमाः सहस्रं रायः मादयध्यै सहस्रिणः उप नः यंतु वाजाः ॥ १ ॥ आ नः अवःऽभिः मरुतः यांतु अच्छ ज्येष्ठेभिः वा बृहत्ऽदिवैः सुऽमायाः अध यत् एषां निऽयुतः परमाः समुद्रस्य चित् धनयंत

पारे ॥ २ ॥ मिम्यक्ष येषु सुऽधिता घृताची हिरण्यऽनिर्निक् उपरा न ऋष्टिः गुहा चरंती मनुषः न योषा सभाऽवती विदथ्याऽइव सं वाक् ॥३॥ परा शुभ्राः अयासः यव्या साधारण्याऽइव मरुतः मिमिक्षुः न रोदसी अप नुदंत घोराः जुषंत वृधं सख्याय देवाः ॥४॥ जोषत् यत् ईं असुर्या सचध्यै विसितऽस्तुका रोदसी नृऽमनाः आ सूर्याऽइव विधतः रथं गात् त्वेषऽप्रतीका नभसः न इत्या ॥ ५ ॥ ४ ॥ आ अस्थापयंत युवतिं युवानः शुभे निऽमिश्लां विदथेषु पज्रां अर्कः यत् वः मरुतः हविष्मान् गायत् गाथं सुतऽसोमः दुवस्यन् ॥६॥ प्र तं विवक्मि वक्म्यः यः एषां मरुतां महिमा सत्यः अस्ति सचा यत् ईं वृषऽमनाः अहंऽयुः स्थिरा चित् जनीः वहते सुऽभागाः ॥७॥ पांति मित्रावरुणौ अवद्यात् चयते ईं अर्यमो अप्रऽशस्तान् उत च्यवंते अच्युता ध्रुवाणि ववृधे ईं मरुतः दातिऽवारः ॥८॥ नहि नु वः मरुतः अंति अस्मे आरात्तात् चित् शवसः अंतं आपुः ते धृष्णुना शवसा शूशुऽवांसः अर्णः न द्वेषः धृषता परि स्थुः ॥९॥ वयं अद्य इंद्रस्य प्रेष्ठाः वयं श्वः वोचेमहि सऽमर्ये वयं पुरा महि च नः अनु द्यून् तत् नः ऋभुक्षाः नरां अनु स्यात् ॥ १० ॥ एषः वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मांदार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥११॥५॥

॥१६८॥ यज्ञाऽयज्ञा वः समना तुतुर्वणिः धियंऽधियं वः देवऽयाः ऊं दधिध्वे आ वः अर्वाचः सुविताय रोदस्योः महे ववृत्यां अवसे सुवृक्तिऽभिः ॥१॥ वव्रासः न ये स्वऽजाः स्वऽतवसः इषं स्वः अभिऽजायंत धूतयः सहस्रियासः अपां न ऊर्मयः आसा

गावः वंद्यासः न उक्षणः ॥२॥ सोमासः न ये सुताः तृप्तऽअंशवः
हृत्ऽसु पीतासः दुवसः न आसते आ एषां अंसेषु रंभिणीऽइव
ररभे हस्तेषु खादिः च कृतिः च सं दधे ॥३॥ अव स्वऽयुक्ताः
दिवः आ वृथा ययुः अमर्त्याः कशया चोदत त्मना अरेणवः
तुविऽजाताः अचुच्यवुः दृळ्हानि चित् मरुतः भ्राजंतऽऋष्टयः
॥४॥ कः वः अंतः मरुतः ऋष्टिऽविद्युतः रेजति त्मना हन्वा-
ऽइव जिह्वया धन्वऽच्युतः इषां न यामनि पुरुऽप्रैषाः अहन्यः
न एतशः ॥५॥६॥ क्व स्वित् अस्य रजसः महः परं क्व अवरं मरुतः
यस्मिन् आऽयय यत् च्यवयथ विथुराऽइव संऽहितं वि अद्रि-
णा पतथ त्वेषं अर्णवं ॥६॥ सातिः न वः अमऽवती स्वःऽवती
त्वेषा विऽपाका मरुतः पिपिष्वती भद्रा वः रातिः पृणतः न
दक्षिणा पृथुऽज्रयी असुर्याऽइव जंजती ॥७॥ प्रति स्तोभंति
सिंधवः पविऽभ्यः यत् अभ्रियां वाचं उत्ऽईरयंति अव स्मयंत
विऽद्युतः पृथिव्यां यदि घृतं मरुतः प्रुष्णुवंति ॥८॥ असूत पृश्निः
महते रणाय त्वेषं अयासां मरुतां अनीकं ते सप्सरासः अजनयंत
अभ्वं आत् इत् स्वधां इषिरां परि अपश्यन् ॥९॥ एषः वः स्तोमः
मरुतः इयं गीः मांदार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट
तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१०॥७॥

॥१६९॥ महः चित् त्वं इंद्र यतः एतान् महः चित् असि
त्यजसः वरूता सः नः वेधः मरुतां चिकित्वान् सुम्ना वनुष्व तव
हि प्रेष्ठा ॥१॥ अयुज्रन् ते इंद्र विश्वऽकृष्टीः विदानासः निःऽसिधः
मर्त्यऽत्रा मरुतां पृत्सुतिः हासमाना स्वःऽमीळ्हस्य प्रऽधनस्य
सातौ ॥२॥ अम्यक् सा ते इंद्र ऋष्टिः असे सनेमि अभ्वं

मरुतः जुनंति अग्निः चित् हि स्म अतसे शुशुक्वान् आपः न द्वीपं दधति प्रयांसि ॥३॥ त्वं तु नः इंद्र तं रयिं दाः ओजिष्ठया दक्षिणयाऽइव रातिं स्तुतः च याः ते चकनंत वायोः स्तनं न मध्वः पीपयंत वाजैः ॥४॥ त्वे रायः इंद्र तोशऽतमाः प्रऽनेतारः कस्य चित् ऋतऽयोः ते सु नः मरुतः मृळयंतु ये स्म पुरा गातुयंतिऽइव देवाः ॥५॥८॥ प्रति प्र याहि इंद्र मीळ्हुषः नॄन् महः पार्थिवे सदने यतस्व अध यत् एषां पृथुऽबुध्नासः एताः तीर्थे न अर्यः पौंस्यानि तस्थुः ॥६॥ प्रति घोराणां एतानां अयासां मरुतां शृण्वे आऽयतां उपब्दिः ये मर्त्यं पृतनाऽयंतं ऊमैः ऋणऽवानं न पतयंत सर्गैः ॥७॥ त्वं मानेभ्यः इंद्र विश्वऽजन्या रद मरुतऽभिः शुरुधः गोऽअग्राः स्तवानेभिः स्तवसे देव देवैः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥८॥९॥

॥१७०॥ न नूनं अस्ति नो श्वः कः तत् वेद यत् अद्भुतं अन्यस्य चित्तं अभि संऽचरेण्यं उत आऽधीतं वि नश्यति ॥१॥ किं नः इंद्र जिघांससि भ्रातरः मरुतः तव तेभिः कल्पस्व साधुऽया मा नः संऽअरणे वधीः ॥२॥ किं नः भ्रातः अगस्त्य सखा सन् अति मन्यसे विद्म हि ते यथा मनः अस्मभ्यं इत् न दित्ससि ॥३॥ अरं कृण्वंतु वेदिं सं अग्निं इंधतां पुरः तत्र अमृतस्य चेतनं यज्ञं ते तनवावहै ॥४॥ त्वं ईशिषे वसुऽपते वसूनां त्वं मित्राणां मित्रऽपते धेष्ठः इंद्र त्वं मरुतऽभिः सं वदस्व अध प्र अशान ऋतुऽया हवींषि ॥५॥१०॥

॥१७१॥ प्रति वः एना नमसा अहं एमि सुऽउक्तेन भिक्षे सु-

ऽमतिं तुराणां ररा॒णता॑ म॒रुत॒ः वेद्या॑भिः नि हेळ॑ः ध॒त्त वि मु॒-
च॒ध्वं॒ अश्वा॑न् ॥ १ ॥ एषः व॒ः स्तोम॑ः म॒रुत॒ः नम॑स्वान् हृ॒दा त॒ष्टः
मन॑सा धायि दे॒वा॒ः उप॑ ई॒ं आ यात मन॑सा जुषा॒णाः यू॒यं हि स्थ
नम॑सः इत् वृ॒धास॑ः ॥२॥ स्तु॒तास॑ः नः म॒रुत॑ः मृ॒ळयं॑तु उ॒त स्तु॒तः
म॒घऽवा॑ शंऽभ॑विष्ठः ऊ॒र्ध्वा नः सं॑तु को॒म्या वना॑नि अहा॑नि
विश्वा॑ म॒रुत॒ः जि॒गी॒षा ॥३॥ अ॒स्मात् अ॒हं त॒वि॒षात् ईष॑माणः
इंद्रा॑त् भि॒या म॒रुत॒ः रेज॑मानः यु॒ष्मभ्यं॑ ह॒व्या निऽशि॑तानि आ॒-
स॒न् तानि॑ आ॒रे च॒कृ॒म मृ॒ळत॑ नः ॥४॥ येन॑ माना॑सः चि॒तय॑ंते
उ॒स्राः विऽउ॑ष्टिषु शव॑सा शश्व॑तीनां सः नः म॒रुत्ऽभि॑ः वृ॒ष॒भ
श्रव॑ः धा॒ः उ॒ग्रः उ॒ग्रेभि॑ः स्थवि॑रः स॒हः॒ऽदाः ॥ ५ ॥ त्वं पा॒हि॒ इं॒द्र॒
सही॑यसः नॄन् भव॑ म॒रुत्ऽभि॑ः अव॑यातऽहेळाः सु॒ऽप्र॒के॒तेभि॑ः
स॒स॒हिः॑ द॒धा॑नः वि॒द्याम॑ इ॒षं वृ॒जनं॑ जी॒रऽदा॑नुं ॥ ६ ॥ ११ ॥

॥१७२॥ चि॒त्रः व॒ः अस्तु॒ याम॑ः चि॒त्रः ऊ॒ती सु॒ऽदा॒न॒वः॒ मरु॑तः
अहि॑ऽभानवः ॥ १ ॥ आ॒रे सा व॒ः सु॒ऽदा॒न॒वः॒ मरु॑तः ऋ॒ंज॒ती
शरु॑ः आ॒रे अश्मा॑ यं अस्य॑थ ॥ २ ॥ तृ॒ण॒ऽस्कं॒दस्य॑ नु विश॑ः परि॑
वृं॒क्त सु॒ऽदा॒न॒वः॒ ऊ॒र्ध्वान् नः॒ क॒र्त॒ जी॒वसे॑ ॥३॥१२॥

॥१७३॥ गाय॑त् साम॑ न॒भन्यं॑ यथा॑ वेः अर्चा॑म तत् व॒वृ॒धान॑ं
स्व॑ःऽवत् गाव॑ः धे॒नव॑ः ब॒र्हिषि॑ अद॑ब्धाः आ यत् स॒द्मानं॑ दि॒व्यं
विवा॑सान् ॥१॥ अर्च॑त् वृषा॑ वृष॑ऽभिः स्वऽइ॑दुंहव्यैः मृ॒गः न अश्नः
अति॑ यत् जु॒गु॒र्यात् प्र मं॒द॒युः मना॑ गू॒र्त॒ होता॑ भर॑ते मर्यः मि॒थु॒-
ना यज॑त्रः ॥ २ ॥ नक्ष॑त् होता॑ परि॑ सद्म॑ मि॒ता यन् भर॑त् गर्भ॑ं
आ श॒रद॑ः पृ॒थि॒व्याः क्रंद॑त् अश्व॑ः नय॑मानः रु॒वत् गौः अं॒तः दू॒तः न

रोदसी' चरत् वाक् ॥३॥ ता कर्म अषऽतरा अस्मै प्र च्यौत्ना-
नि देवऽयंतः भरंते जुजोषत् इंद्रः दस्मऽवर्चाः नासत्याऽइव सु-
ग्म्यः रथेऽस्थाः ॥४॥ तं ऊं' स्तुहि इंद्रं यः ह सत्वा यः शूरः मघ-
ऽवा यः रथेऽस्थाः प्रतीचः चित् योधीयान् वृषण्ऽवान् ववव्रुषः
चित् तमसः विऽहंता ॥५॥१३॥ प्र यत् इत्था महिना नृऽभ्यः
अस्ति अरं रोदसी' कक्ष्ये' न अस्मै सं विव्ये इंद्रः वृजनं न भूम भर्ति
स्वधाऽवान् ओपशंऽइव द्यां ॥६॥ समत्ऽसु त्वा शूर सतां उराणं
प्रपथिन्ऽतमं परिऽतंसयध्यै सऽजोषसः इंद्रं मदे क्षोणीः सूरिं
चित् ये अनुऽमदंति वाजैः ॥७॥ एव हि ते शं सवना समुद्रे आपः
यत् ते आसु मदंति देवीः विश्वा ते अनु जोष्या भूत् गौः सूरीन्
चित् यदि धिषा वेषि जनान् ॥८॥ असाम यथा सुऽसखायः एन
सुऽअभिष्टयः नरां न शंसैः असत् यथा नः इंद्रः वंदनेऽस्थाः तुरः
न कर्म नयमानः उक्था ॥९॥ विऽस्पर्धसः नरां न शंसैः अस्माक
असत् इंद्रः वज्रऽहस्तः मित्रऽयुवः न पूःऽपतिं सुऽशिष्टौ मध्य-
ऽयुवः उप शिक्षंति यज्ञैः ॥१०॥१४॥ यज्ञः हि स्म इंद्रं कः चित्
ऋंधन् जुहुराणः चित् मनसा परिऽयन् तीर्थे न अच्छ ततृषाणं
ओकः दीर्घः न सिध्रं आ कृणोति अध्वा ॥११॥ मो' सु नः इंद्र
अत्र पृत्ऽसु देवैः अस्ति हि स्म ते शुष्मिन् अवऽयाः महः चित्
यस्य मीळ्हुषः यव्या हविष्मतः मरुतः वंदते गीः ॥ १२ ॥ एषः
स्तोमः इंद्र तुभ्यं अस्मे' एतेन गातुं हरिऽवः विदः नः आ नः
ववृत्याः सुविताय देव विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१३॥१५॥

॥१७४॥ त्वं राजा इंद्र ये च देवाः रक्ष नृन् पाहि असुर त्वं अ-
स्मान् त्वं सत्ऽपतिः मघऽवा नः तरुत्रः त्वं सत्यः वसवानः सहः-

ऽदाः ॥१॥ दनः विशः इंद्र मृध्रऽवाचः सप्त यत् पुरः शर्म शारदीः दर्त् आर्णोः अपः अनवद्य अर्णाः यूने वृत्रं पुरुऽकुत्साय रंधीः ॥२॥ अज वृतः इंद्र शूरऽपत्नीः द्यां च येभिः पुरुऽहूत नूनं रक्षो अग्निं अशुषं तूर्वयाणं सिंहः न दमे अपांसि वस्तोः ॥३॥ शेषन् नु ते इंद्र सस्मिन् योनौ प्रऽशस्तये पवीरवस्य मह्ना सृजत् अर्णांसि अव यत् युधा गाः तिष्ठत् हरी धृषता मृष्ट वाजान् ॥४॥ वह कुत्सं इंद्र यस्मिन् चाकन् स्यूमन्यू ऋज्रा वातस्य अश्वा प्र सूरः चक्रं वृहतात् अभीके अभि स्पृधः यासिषत् वज्रऽबाहुः ॥५॥१६॥ जघन्वान् इंद्र मित्रेरून् चोदऽप्रवृद्धः हरिऽवः अदाशून् प्र ये पश्यन् अर्यमणं सचा आयोः त्वया शूर्ताः वहमानाः अपत्यं ॥६॥ रपत् कविः इंद्र अर्कऽसातौ क्षां दासाय उपऽबर्हणीं करिति करत् तिस्रः मघऽवा दानुऽचित्राः नि दुर्योणे कुयवाचं मृधि श्रेत् ॥७॥ सना ता ते इंद्र नव्याः आ अगुः सहः नभः अविऽरणाय पूर्वीः भिनत् पुरः न भिदः अदेवीः ननमः वधः अदेवस्य पीयोः ॥८॥ त्वं धुनिः इंद्र धुनिऽमतीः ऋणोः अपः सीराः न स्रवंतीः प्र यत् समुद्रं अति शूर पर्षि पारय तुर्वशं यदुं स्वस्ति ॥९॥ त्वं अस्माकं इंद्र विश्वध स्याः अवृकऽतमः नरां नृऽपाता सः नः विश्वासां स्पृधां सहःऽदाः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१०॥१७॥

॥१७५॥ मत्सि अपायि ते महः पात्रस्यऽइव हरिऽवः मत्सरः मदः वृषा ते वृष्णे इंदुः वाजी सहस्रऽसातमः ॥१॥ आ नः ते गंतु मत्सरः वृषा मदः वरेण्यः सहऽवान् इंद्र सानसिः पृतनाषाट् अमर्त्यः ॥२॥ त्वं हि शूरः सनिता चोदयः मनुषः रथं सह-

ऽवान् दस्युं अव्रतं ओषः पात्रं न शोचिषा ॥ ३ ॥ मुषाय सूर्यं
कवे चक्रं ईशानः ओजसा वह शुष्णाय वधं कुत्सं वातस्य अश्वैः
॥ ४ ॥ शुष्मिन्ऽतमः हि ते मदः द्युम्निन्ऽतमः उत क्रतुः वृत्र-
ऽघ्ना वरिवःऽविदा मंसीष्ठाः अश्वऽसातमः ॥ ५ ॥ यथा पूर्वेभ्यः
जरितृऽभ्यः इंद्र मयःऽइव आपः न तृष्यते बभूथ तां अनु त्वा
निऽविदं जोहवीमि विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ६ ॥ १८ ॥

॥ १७६ ॥ मत्सि नः वस्यःऽइष्टये इंद्रं इंदो इति वृषा आ विश ऋ-
घायमाणः इन्वसि शत्रुं अंति न विंदसि ॥ १ ॥ तस्मिन् आ वे-
शय गिरः यः एकः चर्षणीनां अनु स्वधा यं उप्यते यवं न चर्कृ-
षत् वृषा ॥ २ ॥ यस्य विश्वानि हस्तयोः पंच क्षितीनां वसु स्पा-
शयस्व यः अस्मऽध्रुक् दिव्याऽइव अशनिः जहि ॥ ३ ॥ असुन्वंतं
समं जहि दुःऽनशं यः न ते मयः अस्मभ्यं अस्य वेदनं दद्धि सूरिः
चित् ओहते ॥ ४ ॥ आवः यस्य द्विऽबर्हसः अर्केषु सानुषक् असत्
आजौ इंद्रस्य इंदो इति प्र आवः वाजेषु वाजिनं ॥ ५ ॥ यथा पूर्वेभ्यः
जरितृऽभ्यः इंद्र मयःऽइव आपः न तृष्यते बभूथ तां अनु त्वा
निऽविदं जोहवीमि विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ६ ॥ १९ ॥

॥ १७७ ॥ आ चर्षणिऽप्राः वृषभः जनानां राजा कृष्टीनां पु-
रुऽहूतः इंद्रः स्तुतः श्रवस्यन् अवसा उप मद्रिक् युक्त्वा हरी इति वृ-
षणा आ याहि अर्वाङ् ॥ १ ॥ ये ते वृषणः वृषभासः इंद्र ब्रह्म-
ऽयुजः वृषऽरथासः अत्याः तान् आ तिष्ठ तेभिः आ याहि अर्वाङ्
हवामहे त्वा सुते इंद्र सोमे ॥ २ ॥ आ तिष्ठ रथं वृषणं वृषा ते सुतः
सोमः परिऽसिक्ता मधूनि युक्त्वा वृषऽभ्यां वृषभ क्षितीनां हरि-

ऽभ्यां याहि प्रऽवता उप मद्रिक् ॥३॥ अयं यज्ञः देवऽयाः अयं
मियेधः इमा ब्रह्माणि अयं इंद्र सोमः स्तीर्णं बर्हिः आ तु शक्र
प्र याहि पिब निऽसद्य वि मुच हरी इह ॥४॥ ओ सुऽस्तुतः
इंद्र याहि अर्वाङ् उप ब्रह्माणि मान्यस्य कारोः विद्याम वस्तोः
अवसा गृणंतः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥५॥२०॥

॥१७८॥ यत् ह स्या ते इंद्र श्रुष्टिः अस्ति यया बभूथ जरितृ-
ऽभ्यः ऊती मा नः कामं महयंतं आ धक् विश्वा ते अश्यां परि
आपः आयोः ॥१॥ न घ राजा इंद्रः आ दभत् नः या नु स्वसारा
कृणवंत योनौ आपः चित् अस्मै सुऽतुकाः अवेषन् गमत् नः
इंद्रः सख्या वयः च ॥२॥ जेता नृऽभिः इंद्रः पृत्ऽसु शूरः श्रोता
हवं नाधमानस्य कारोः प्रऽभर्ता रथं दाशुषः उपाके उत्ऽयंता
गिरः यदि च त्मना भूत् ॥३॥ एव नृऽभिः इंद्रः सुऽश्रवस्या प्र-
ऽखादः पृक्षः अभि मित्रिणः भूत् सऽमर्ये इषः स्तवते विऽवाचि
सत्राऽकरः यजमानस्य शंसः ॥४॥ त्वया वयं मघऽवन् इंद्र शत्रून्
अभि स्याम महतः मन्यमानान् त्वं त्राता त्वं ऊं नः वृधे भूः वि-
द्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥५॥२१॥

॥१७९॥ पूर्वीः अहं शरदः शश्रमाणा दोषाः वस्तोः उषसः
जरयंतीः मिनाति श्रियं जरिमा तनूनां अपि ऊं नु पत्नीः वृ-
षणः जगम्युः ॥१॥ ये चित् हि पूर्वे ऋतऽसापः आसन् साकं दे-
वेभिः अवदन् ऋतानि ते चित् अव असुः नहि अंतं आपुः सं
ऊं नु पत्नीः वृषऽभिः जगम्युः ॥२॥ न मृषा श्रांतं यत् अवंति
देवाः विश्वाः इत् स्पृधः अभि अश्नवाव जयाव इत् अत्र शत-

ऽनीथं आजिं यत् सम्यंचा मिथुनौ अभि अजाव ॥३॥ नदस्य
मा रुधतः कामः आ अगन् इतः आऽजातः अमुतः कुतः चित्
लोपामुद्रा वृषणं निः रिणाति धीरं अधीरा धयति श्वसंतं ॥४॥
इमं नु सोमं अंतितः हृत्ऽसु पीतं उप ब्रुवे यत् सीं आगः चकृम
तत् सु मृळतु पुलुऽकामः हि मर्त्यः ॥५॥ अगस्त्यः खनमानः
खनित्रैः प्रऽजां अपत्यं बलं इच्छमानः उभौ वर्णौ ऋषिः उग्रः
पुपोष सत्याः देवेषु आऽशिषः जगाम ॥६॥२२॥२३॥

॥१८०॥ युवोः रजांसि सुऽयमासः अश्वाः रथः यत् वां परि
अर्णांसि दीयत् हिरण्ययाः वां पवयः प्रुषायन् मध्वः पिबंतौ
उषसः सचेथे ॥१॥ युवं अत्यस्य अव नक्षथः यत् विऽपत्मनः
नर्यस्य प्रऽयज्योः स्वसा यत् वां विश्वऽगूर्ती° भराति वाजाय
ईट्टे मधुऽपौ इषे च ॥२॥ युवं पयः उस्रियायां अधत्तं पक्वं आ-
मायां अव पूर्व्यं गोः अंतः यत् वनिनः वां ऋतप्सू° ह्वारः न
शुचिः यजते हविष्मान् ॥३॥ युवं ह घर्मं मधुऽमंतं अत्रये अपः
न क्षोदः अवृणीतं एषे तत् वां नरौ अश्विना पश्वःऽइष्टिः रथ्याः-
ऽइव चक्रा प्रति यंति मध्वः ॥४॥ आ वां दानाय ववृतीय दस्रा
गोः ओहेन तौग्र्यः न जिव्रिः अपः क्षोणी सचते माहिना वां
जूर्णः वां अक्षुः अंहसः यजत्रा ॥५॥२३॥ नि यत् युवेथे नियुतः
सुऽदानू° उप स्वधाभिः सृजथः पुरंऽधिं प्रेषत् वेषत् वातः न
सूरिः आ महे ददे सुऽव्रतः न वाजं ॥६॥ वयं चित् हि वां जरि-
तारः सत्याः विपन्यामहे वि पणिः हितऽवान् अध चित् हि
स्म अश्विनौ अनिंद्या पाथः हि स्म वृषणौ अंतिऽदेवं ॥७॥ यु-
वां चित् हि स्म अश्विनौ अनु द्यून् विऽरुद्रस्य प्रऽस्रवणस्य सा-

तौ अगस्त्यः नरां नृषु प्रऽशस्तः काराधुनीऽइव चितयत् सहस्रैः
॥८॥ प्र यत् वहेथे महिना रथस्य प्र स्यंद्रा याथः मनुषः न होता
धत्तं सूरिऽभ्यः उत वा सुऽअश्व्यं नासत्या रयिऽसाचः स्याम ॥९॥
तं वां रथं वयं अद्य हुवेम स्तोमैः अश्विना सुविताय नव्यं अरि-
ष्टऽनेमिं परि द्यां इयानं विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१०॥२४॥

॥१८१॥ कत् ऊं इति प्रेष्ठौ इषां रयीणां अध्वर्यंता यत् उतऽनि-
नीथः अपां अयं वां यज्ञः अकृत प्रऽशस्तिं वसुऽधिती॰ अवि-
तारा जनानां ॥१॥ आ वां अश्वासः शुचयः पयःऽपाः वात-
ऽरंहसः दिव्यासः अत्याः मनःऽजुवः वृषणः वीतऽपृष्ठाः आ इह
स्वऽराजः अश्विना वहंतु ॥२॥ आ वां रथः अवनिः न प्रवत्वान्
सृप्रऽवंधुरः सुविताय गम्याः वृष्णः स्थातारा मनसः जवीयान्
अहंऽपूर्वः यजतः धिष्ण्या यः ॥३॥ इहऽइह जाता सं अवावशी-
तां अरेपसा तन्वा नामऽभिः स्वैः जिष्णुः वां अन्यः सुऽमखस्य
सूरिः दिवः अन्यः सुऽभगः पुत्रः ऊहे ॥४॥ प्र वां निऽचेरुः ककुहः
वशान् अनु पिशंगऽरूपः सदनानि गम्याः हरी इति अन्यस्य पी-
पयंत वाजैः मथ्ना रजांसि अश्विना वि घोषैः ॥५॥२५॥ प्र वां
शरत्ऽवान् वृषभः न निष्षाट् पूर्वीः इषः चरति मध्वः इष्णन्
एवैः अन्यस्य पीपयंत वाजैः वेषंतीः ऊर्ध्वाः नद्यः नः आ अगुः
॥६॥ असर्जि वां स्थविरा वेधसा गीः बाळ्हे अश्विना त्रेधा क्षरंती
उपऽस्तुतौ अवतं नाधमानं यामन् अयामन् शृणुतं हवं मे ॥७॥
उत स्या वां रुशतः वप्सः गीः त्रिऽबर्हिषि सदसि पिन्वते
नॄन् वृषा वां मेघः वृषणा पीपाय गोः न सेके मनुषः दशस्यन्
॥८॥ युवां पूषाऽइव अश्विना पुरंऽधिः अग्निं उषां न जरते हवि-

ष्मान् हुवे यत् वां वरिवस्या गृणानः विद्याम इषं वृजनं जीरऽ-
ऽदानुं ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥ १८२ ॥ अभूत् इदं वयुनं ओं इति सु भूषत रथः वृषणऽवान् मदत
मनीषिणः धियंऽजिन्वा धिष्ण्या विश्पलावसू इति दिवः नपाता
सुऽकृते शुचिऽव्रता ॥ १ ॥ इंद्रऽतमा हि धिष्ण्या मरुत्ऽतमा
दस्रा दंसिष्ठा रथ्या रथिऽतमा पूर्णं रथं वहेथे इति मध्वः आऽचितं
तेन दाश्वांसं उप याथः अश्विना ॥ २ ॥ किं अत्र दस्रा कृणुथः
किं आसाथे इति जनः यः कः चित् अहविः महीयते अति क्रमिष्टं
जुरतं पणेः असुं ज्योतिः विप्राय कृणुतं वचस्यवे ॥ ३ ॥ जंभयतं
अभितः रायतः शुनः हतं मृधः विदथुः तानि अश्विना वाचं-
ऽवाचं जरितुः रत्निनीं कृतं उभा शंसं नासत्या अवतं मम ॥ ४ ॥
युवं एतं चक्रथुः सिंधुषु प्लवं आत्मन्ऽवंतं पक्षिणं तौग्र्याय कं
येन देवऽत्रा मनसा निःऽऊहथुः सुऽपप्तनि पेतथुः क्षोदसः महः
॥ ५ ॥ २७ ॥ अवऽविद्धं तौग्र्यं अप्ऽसु अंतः अनारंभणे तमसि
प्रऽविद्धं चतस्रः नावः जठलस्य जुष्टाः उत् अश्विऽभ्यां इषिताः
पारयंति ॥ ६ ॥ कः स्वित् वृक्षः निःऽस्थितः मध्ये अर्णसः यं तौ-
ग्र्यः नाधितः परिऽअसस्वजत् पर्णा मृगस्य पतरोःऽइव आ-
ऽरभे उत् अश्विनौ ऊहथुः श्रोमताय कं ॥ ७ ॥ तत् वां नरा ना-
सत्यौ अनु स्यात् यत् वां मानासः उचथं अवोचन् अस्मात्
अद्य सदसः सोम्यात् आ विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ८ ॥ २८ ॥

॥ १८३ ॥ तं युंजाथां मनसः यः जवीयान् त्रिऽवंधुरः वृषणा यः
त्रिऽचक्रः येन उपऽयाथः सुऽकृतः दुरोणं त्रिऽधातुना पतथः

विः न पर्णैः ॥१॥ सुऽवृत् रथः वर्तते यन् अभि क्षां यत् तिष्ठथः क्रतुऽमंता अनु पृक्षे वपुः वपुष्या सचतां इयं गीः दिवः दुहित्रा उषसा सचेथे ॥२॥ आ तिष्ठतं सुऽवृतं यः रथः वां अनु व्रतानि वर्तते हविष्मान् येन नरा नासत्या इषयध्यै वर्तिः याथः तनयाय त्मने च ॥३॥ मा वां वृकः मा वृकीः आ दधर्षीत् मा परि वर्क्तं उत मा अति धक्तं अयं वां भागः निऽहितः इयं गीः दस्रौ इमे वां निऽधयः मधूनां ॥४॥ युवां गोतमः पुरुऽमीळ्हः अत्रिः दस्रा हवते अवसे हविष्मान् दिशं न दिष्टां ऋजुयाऽइव यंता आ मे हवं नासत्या उप यातं ॥५॥ अतारिष्म तमसः पारं अस्य प्रति वां स्तोमः अश्विनौ अधायि आ इह यातं पथिऽभिः देवऽयानैः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ६ ॥ २९ ॥ ४ ॥

॥१८४॥ ता वां अद्य तौ अपरं हुवेम उच्छंत्यां उषसि वह्निः उक्थैः नासत्या कुह चित् संतौ अर्यः दिवः नपाता सुदाःऽतराय ॥१॥ अस्मे ऊं सु वृषणा मादयेथां उत् पणीन् हतं ऊर्म्या मदंता श्रुतं मे अच्छोक्तिऽभिः मतीनां एष्टा नरा निऽचेतारा च कर्णैः ॥२॥ श्रिये पूषन् इषुकृताऽइव देवा नासत्या वहतुं सूर्यायाः वच्यंते वां ककुहाः अप्ऽसु जाताः युगा जूर्णाऽइव वरुणस्य भूरेः ॥३॥ अस्मे सा वां माध्वी रातिः अस्तु स्तोमं हिनोतं मान्यस्य कारोः अनु यत् वां श्रवस्या सुऽदानू सुऽवीर्याय चर्षणयः मदंति ॥४॥ एषः वां स्तोमः अश्विनौ अकारि मानेभिः मघऽवाना सुऽवृक्ति यातं वर्तिः तनयाय त्मने च अगस्त्ये नासत्या मदंता ॥५॥ अतारिष्म तमसः पारं अस्य प्रति वां स्तोमः अश्विनौ अधायि आ इह यातं पथिऽभिः देवऽयानैः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥६॥१॥

॥१८५॥ कतरा पूर्वा कतरा अपरा अयोः कथा जाते कवयः
कः वि वेद विश्वं त्मना बिभृतः यत् ह नाम वि वर्तेते अहनी
चक्रियाऽइव ॥१॥ भूरिं द्वे अचरंती चरंतं पत्ऽवंतं गर्भं अप-
दी दधाते नित्यं न सूनुं पित्रोः उपऽस्थे द्यावा रक्षतं पृथिवी
नः अभ्वात् ॥२॥ अनेहः दात्रं अदितेः अनर्वं हुवे स्वःऽवत् अवधं
नमस्वत् तत् रोदसी जनयतं जरित्रे द्यावा रक्षतं पृथिवी नः
अभ्वात् ॥३॥ अतप्यमाने अवसा अवंती अनु स्याम रोदसी
देवऽपुत्रे॰ उभे देवानां उभयेभिः अह्नां द्यावा रक्षतं पृथिवी
नः अभ्वात् ॥४॥ संऽगच्छमाने॰ युवती संऽअंते॰ स्वसारा जा-
मी पित्रोः उपऽस्थे अभिऽजिघ्रंती॰ भुवनस्य नाभिं द्यावा
रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥५॥२॥ उर्वी सद्मनी बृहती ऋतेन
हुवे देवानां अवसा जनित्री दधाते ये अमृतं सुऽप्रतीके॰ द्या-
वा रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥६॥ उर्वी पृथ्वी बहुले दूरेऽअंते॰
उप ब्रुवे नमसा यज्ञे अस्मिन् दधाते ये सुऽभगे॰ सुऽप्रतूर्ती॰
द्यावा रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥७॥ देवान् वा यत् चकृम
कत् चित् आगः सखायं वा सदं इत् जाःऽपतिं वा इयं धीः
भूयाः अवऽयानं एषां द्यावा रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥८॥
उभा शंसा नर्या मां अविष्टां उभे मां ऊती अवसा सचेतां
भूरि चित् अर्यः सुदाःऽतराय इषा मदंतः इषयेम देवाः ॥९॥
ऋतं दिवे तत् अवोचं पृथिव्यै अभिऽश्रावाय प्रथमं सुऽमेधाः
पातां अवद्यात् दुःऽइतात् अभीके पिता माता च रक्षतां अवः-
ऽभिः ॥१०॥ इदं द्यावापृथिवी सत्यं अस्तु पितः मातः यत् इह
उपऽब्रुवे वां भूतं देवानां अवमे अवःऽभिः विद्याम इषं वृजनं
जीरऽदानुं ॥११॥३॥

॥१८६॥ आ नः इळाभिः विदथे सुऽशस्ति विश्वानरः सविता
देवः एतु अपि यथा युवानः मत्सथ नः विश्वं जगत् अभिऽपित्वे
मनीषा ॥१॥ आ नः विश्वे आस्क्राः गमंतु देवाः मित्रः अर्यमा
वरुणः सऽजोषाः भुवन् यथा नः विश्वे वृधासः करन् सुऽसहा
विथुरं न शवः ॥२॥ प्रेष्ठं वः अतिथिं गृणीषे अग्निं शस्तिऽभिः
तुर्वणिः सऽजोषाः असत् यथा नः वरुणः सुऽकीर्तिः इषः च
पर्षत् अरिऽगूर्तः सूरिः ॥३॥ उप वः आ ईषे नमसा जिगीषा
उषसानक्ता सुदुघाऽइव धेनुः समाने अहन् विऽमिमानः अर्कं
विषुऽरूपे पयसि सस्मिन् ऊधन् ॥४॥ उत नः अहिः बुध्न्यः मयः
कः० शिशुं न पिप्युषीऽइव वेति सिंधुः येन नपातं अपां जुनाम
मनःऽजुवः वृषणः यं वहंति ॥५॥४॥ उत नः ईं त्वष्टा आ गंतु
अच्छ स्मत् सूरिऽभिः अभिऽपित्वे सऽजोषाः आ वृत्रऽहा इंद्रः
चर्षणिऽप्राः तुविःऽतमः नरां नः इह गम्याः ॥६॥ उत नः ईं
मतयः अश्वऽयोगाः शिशुं न गावः तरुणं रिहंति तं ईं गिरः ज-
नयः न पत्नीः सुरभिःऽतमं नरां नसंत ॥७॥ उत नः ईं मरुतः
वृद्धऽसेनाः स्मत् रोदसी सऽमनसः सदंतु पृषत्ऽअश्वासः अ-
वनयः न रथाः रिशादसः मित्रऽयुजः न देवाः ॥८॥ प्र नु यत् एषां
महिना चिकित्रे प्र युंजते प्रऽयुजः ते सुऽवृक्ति अध यत् एषां
सुऽदिने न शरुः विश्वं आ इरिणं प्रुषायंत सेनाः ॥९॥ प्रो अ-
श्विनौ अवसे कृणुध्वं प्र पूषणं स्वऽतवसः हि संति अद्वेषः वि-
ष्णुः वातः ऋभुक्षाः अच्छ सुम्नाय ववृतीय देवान् ॥१०॥ इयं
सा वः अस्मे दीधितिः यजत्राः अपिऽप्राणी च सदनी च भू-
याः नि या देवेषु यतते वसुऽयुः विद्याम इषं वृजनं जीर-
ऽदानुं ॥११॥५॥

॥१८७॥ पितुं नु स्तोषं महः धर्माणं तविषीं यस्य त्रितः वि ओजसा वृत्रं विऽपर्वं अर्दयत् ॥१॥ स्वादो पितो मधो पितो वयं त्वा ववृमहे अस्माकं अविता भव ॥२॥ उप नः पितो आ चर शिवः शिवाभिः ऊतिऽभिः मयःऽभुः अद्विषेण्यः सखा सुऽशेवः अद्वयाः ॥३॥ तव त्ये पितो रसाः रजांसि अनु विऽस्थिताः दिवि वाताःऽइव श्रिताः ॥ ४ ॥ तव त्ये पितो ददतः तव स्वादिष्ठ ते पितो प्र स्वाद्मानः रसानां तुविग्रीवाःऽइव ईरते ॥ ५ ॥ ६ ॥ त्वे पितो महानां देवानां मनः हितं अकारि चारु केतुना तव अहिं अवसा अवधीत् ॥ ६ ॥ यत् अदः पितो अजगन् विवस्व पर्वतानां अत्र चित् नः मधो पितो अरं भक्षाय गम्याः ॥७॥ यत् अपां ओषधीनां परिंशं आऽरिशामहे वातापे पीवः इत् भव ॥ ८ ॥ यत् ते सोम गोऽआशिरः यवऽआशिरः भजामहे वातापे पीवः इत् भव ॥९॥ करंभः ओषधे भव पीवः वृक्कः उदारथिः वातापे पीवः इत् भव ॥१०॥ तं त्वा वयं पितो वचःऽभिः गावः न हव्या सुसूदिम देवेभ्यः त्वा सधऽमादं अस्मभ्यं त्वा सधऽमादं ॥ ११ ॥ ७ ॥

॥ १८८ ॥ संऽइद्धः अद्य राजसि देवः देवैः सहस्रऽजित् दूतः हव्या कविः वह ॥१॥ तनूऽनपात् ऋतं यते मध्वा यज्ञः सं अज्यते दधत् सहस्रिणीः इषः ॥ २ ॥ आऽजुह्वानः नः ईड्यः देवान् आ वक्षि यज्ञियान् अग्ने सहस्रऽसाः असि ॥३॥ प्राचीनं बर्हिः ओजसा सहस्रऽवीरं अस्तृणन् यत्र आदित्याः विऽराजथ ॥४॥ विऽराट् संऽराट् विऽभ्वीः प्रऽभ्वीः बह्वीः च भूयसीः च याः दुरः घृतानि अक्षरन् ॥५॥८॥ सुऽरुक्मे हि सुऽपेशसा अधि श्रिया

विऽराजतः उषसौ आ इह सीदतां ॥६॥ प्रथमा हि सुऽवाचसा होतारा दैव्या कवी यज्ञं नः यक्षतां इमं ॥७॥ भारति इळे सरस्वति याः वः सर्वाः उपऽब्रुवे ताः नः चोदयत श्रिये ॥८॥ त्वष्टा रूपाणि हि प्रऽभुः पशून् विश्वान् संऽआनजे तेषां नः स्फातिं आ यज ॥९॥ उप त्मन्या वनस्पते पाथः देवेभ्यः सृज अग्निः हव्यानि सिस्वदत् ॥१०॥ पुरःऽगाः अग्निः देवानां गायत्रेण सं अज्यते स्वाहाऽकृतीषु रोचते ॥११॥९॥

॥१८९॥ अग्ने नय सुऽपथा राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् युयोधि अस्मत् जुहुराणं एनः भूयिष्ठां ते नमःऽउक्तिं विधेम ॥१॥ अग्ने त्वं पारय नव्यः अस्मान् स्वस्तिऽभिः अति दुःऽगानि विश्वा पूः च पृथ्वी बहुला नः उर्वी भव तोकाय तनयाय शं योः ॥२॥ अग्ने त्वं अस्मत् युयोधि अमीवाः अनग्निऽत्राः अभि अमंत कृष्टीः पुनः अस्मभ्यं सुवितायं देव क्षां विश्वेभिः अमृतेभिः यजत्र ॥३॥ पाहि नः अग्ने पायुऽभिः अजस्रैः उत प्रिये सदने आ शुशुक्वान् मा ते भयं जरितारं यविष्ठ नूनं विदत् मा अपरं सहस्वः ॥४॥ मा नः अग्ने अव सृजः अघाय अविष्यवे रिपवे दुच्छुनायै मा दत्वते दशते मा अदते नः मा रिषते सहसाऽवन् परा दाः ॥५॥१०॥ वि घ त्वाऽवान् ऋतऽजात यंसत् गृणानः अग्ने तन्वे वरूथं विश्वात् रिरिक्षोः उत वा निनित्सोः अभिऽहुतां असि हि देव विष्पट् ॥६॥ त्वं तान् अग्ने उभयान् वि विद्वान् वेषि प्रऽपित्वे मनुषः यजत्र अभिऽपित्वे मनवे शास्यः भूः मर्मृजेन्यः उशिक्ऽभिः न अक्रः ॥७॥ अवो-

चाम निऽवचनानि अस्मिन् मानस्य सूनुः सहसाने अग्नौ वयं सहस्रं ऋषिऽभिः सनेम विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ८ ॥ ११ ॥

॥ १९० ॥ अनर्वाणं वृषभं मंद्रऽजिह्वं बृहस्पतिं वर्धय नव्यं अर्कैः गाथान्यः सुऽरुचः यस्य देवाः आऽशृण्वंति नवमानस्य मर्ताः ॥ १ ॥ तं ऋत्वियाः उप वाचः सचंते सर्गः न यः देवऽयतां असर्जि बृहस्पतिः सः हि अंजः वरांसि विऽभ्वा अभवत् सं ऋते मातरिश्वा ॥ २ ॥ उपऽस्तुतिं नमसः उतऽयतिं च श्लोकं यंसत् सविताऽइव प्र बाहू अस्य क्रत्वा अहन्यः यः अस्ति मृगः न भीमः अरक्षसः तुविष्मान् ॥ ३ ॥ अस्य श्लोकः दिवि ईयते पृथिव्यां अत्यः न यंसत् यक्षऽभृत् विऽचेताः मृगाणां न हेतयः यंति च इमाः बृहस्पतेः अहिऽमायान् अभि द्यून् ॥ ४ ॥ ये त्वा देव उस्रिकं मन्यमानाः पापाः भद्रं उपऽजीवंति पज्राः न दुःऽध्ये अनु ददासि वामं बृहस्पते चयसे इत् पियारुं ॥ ५ ॥ १२ ॥ सुऽप्रैतुः सुऽयवसः न पंथाः दुःऽनियंतुः परिऽप्रीतः न मित्रः अनर्वाणः अभि ये चक्षते नः अपिऽवृताः अपऽऊर्णुवंतः अस्थुः ॥ ६ ॥ सं ये स्तुभः अवनयः न यंति समुद्रं न स्रवतः रोधऽचक्राः सः विद्वान् उभयं चष्टे अंतः बृहस्पतिः तरः आपः च गृध्रः ॥ ७ ॥ एव महः तुविऽजातः तुविष्मान् बृहस्पतिः वृषभः धायि देवः सः नः स्तुतः वीरऽवत् धातु गोऽमत् विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥ १९१ ॥ कंकतः न कंकतः अथो सतीनऽकंकतः द्वौ इति

प्लुषी' इति नि अदृष्टाः अलिप्सत ॥१॥ अदृष्टान् हंति आऽयती
अथो' हंति पराऽयती अथो' अवऽघ्नती हंति अथो' पिनष्टि
पिंषती ॥२॥ शरासः कुशरासः दर्भासः सैर्याः उत मौंजाः अदृष्टाः
वैरिणाः सर्वे साकं नि अलिप्सत ॥३॥ नि गावः गोऽस्थे असदन्
नि मृगासः अविक्षत नि केतवः जनानां नि अदृष्टाः अलिप्सत
॥४॥ एते ऊं' त्ये प्रति अदृश्रन् प्रऽदोषं तस्कराःऽइव अदृष्टाः वि-
श्वऽदृष्टाः प्रतिऽबुद्धाः अभूतन ॥५॥१४॥ द्यौः वः पिता पृथिवी मा-
ता सोमः भ्राता अदितिः स्वसा अदृष्टाः विश्वऽदृष्टाः तिष्ठत इ-
ळयत सु कं ॥६॥ ये अंस्याः ये अंग्याः सूचीकाः ये प्रऽकंकताः अ-
दृष्टाः किं चन इह वः सर्वे साकं नि जस्यत ॥७॥ उत् पुरस्तात् सूर्यः
एति विश्वऽदृष्टः अदृष्टऽहा अदृष्टान् सर्वान् जंभयन् सर्वाः च
यातुऽधान्यः ॥८॥ उत् अपप्तत् असौ सूर्यः पुरु विश्वानि जूर्वन्
आदित्यः पर्वतेभ्यः विश्वऽदृष्टः अदृष्टऽहा ॥९॥ सूर्ये विषं आ
सजामि दृतिं सुराऽवतः गृहे सः चित् नु न मराति नो' वयं
मराम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार
॥१०॥१५॥ इयत्तिका शकुंतिका सका जघास ते विषं सो' चित्
नु न मराति नो' वयं मराम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः
मधु त्वा मधुला चकार ॥११॥ त्रिः सप्त विष्पुलिंगकाः विषस्य
पुष्यं अक्षन् ताः चित् नु न मरंति नो' वयं मराम आरे अस्य
योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥१२॥ नवानां नव-
तीनां विषस्य रोपुषीणां सर्वासां अग्रभं नाम आरे अस्य यो-
जनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥ १३ ॥ त्रिः सप्त मयूर्यः
सप्त स्वसारः अग्रुवः ताः ते विषं वि जभ्रिरे उदकं कुंभिनीःऽइव
॥ १४ ॥ इयत्तकः कुषुंभकः तकं भिनद्मि अश्मना ततः विषं प्र

ववृते पराचीः अनु संऽवतः ॥१५॥ कुषुंभकः तत् अब्रवीत् गिरेः
प्रऽवर्तमानकः वृश्चिकस्य अरसं विषं अरसं वृश्चिक ते विषं
॥ १६ ॥ १६ ॥ २४ ॥ १ ॥

॥ इति प्रथमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वं अग्ने द्युऽभिः त्वं आऽशुशुक्षणिः त्वं अत्ऽभ्यः त्वं अश्मनः परि त्वं वनेभ्यः त्वं ओषधीभ्यः त्वं नृणां नृऽपते जायसे शुचिः ॥१॥ तव अग्ने होत्रं तव पोत्रं ऋत्वियं तव नेष्ट्रं त्वं अग्नित् ऋतऽयतः तव प्रऽशास्त्रं त्वं अध्वरिऽयसि ब्रह्मा च असि गृहऽपतिः च नः दमे ॥२॥ त्वं अग्ने इंद्रः वृषभः सतां असि त्वं विष्णुः उरुऽगायः नमस्यः त्वं ब्रह्मा रयिऽवित् ब्रह्मणः पते त्वं विऽधर्तः सचसे पुरंऽध्या ॥३॥ त्वं अग्ने राजा वरुणः धृतऽव्रतः त्वं मित्रः भवसि दस्मः ईड्यः त्वं अर्यमा सत्ऽपतिः यस्य संऽभुजं त्वं अंशः विदथे देव भाजयुः ॥४॥ त्वं अग्ने त्वष्टा विधते सुऽवीर्यं तव ग्नावः मित्रऽमहः सऽजात्यं त्वं आशुऽहेमा ररिषे सुऽअश्व्यं त्वं नरां शर्धः असि पुरुऽवसुः ॥५॥१७॥ त्वं अग्ने रुद्रः असुरः महः दिवः त्वं शर्धः मारुतं पृक्षः ईशिषे त्वं वातैः अरुणैः यासि शंऽगयः त्वं पूषा विधतः पासि नु त्मना ॥६॥ त्वं अग्ने द्रविणःऽदाः अरंऽकृते त्वं देवः सविता रत्नऽधाः असि त्वं भगः नृऽपते वस्वः ईशिषे त्वं पायुः दमे यः ते अविधत् ॥७॥ त्वां अग्ने दमे आ विश्पतिं विशः त्वां राजानं सुऽविदत्रं ऋंजते त्वं विश्वानि सुऽअनीक पत्यसे त्वं सहस्राणि शता दश प्रति ॥८॥ त्वां अग्ने पितरं इष्टिऽभिः नरः त्वां भ्रात्राय शम्या तनूऽरुचं त्वं पुत्रः भवसि

यः ते अविधत् त्वं सखा सुऽशेवः पासि आऽधृषः ॥ ९ ॥ त्वं अग्ने ऋभुः आके नमस्यः त्वं वाजस्य क्षुऽमतः रायः ईशिषे त्वं वि भासि अनु धक्षि दावने त्वं विऽशिक्षुः असि यज्ञं आऽतनिः ॥१०॥१८॥ त्वं अग्ने अदितिः देव दाशुषे त्वं होत्रा भारती वर्धसे गिरा त्वं इळा शतऽहिमा असि दक्षसे त्वं वृत्रऽहा वसुऽपते सरस्वती ॥११॥ त्वं अग्ने सुऽभृतः उत्ऽतमं वयः तव स्पार्हे वर्णे आ संऽदृशि श्रियः त्वं वाजः प्रऽतरणः बृहन् असि त्वं रयिः बहुलः विश्वतः पृथुः ॥१२॥ त्वां अग्ने आदित्यासः आस्यं त्वां जिह्वां शुचयः चक्रिरे कवे त्वां रातिऽसाचः अध्वरेषु सश्चिरे त्वे देवाः हविः अदंति आऽहुतं ॥१३॥ त्वे अग्ने विश्वे अमृतासः अद्रुहः आसा देवाः हविः अदंति आऽहुतं त्वया मर्तासः स्वदंते आऽसुतिं त्वं गर्भः वीरुधां जज्ञिषे शुचिः ॥१४॥ त्वं तान् सं च प्रति च असि मज्मना अग्ने सुऽजात प्र च देव रिच्यसे पृक्षः यत् अत्र महिना वि ते भुवत् अनु द्यावापृथिवी रोदसी उभे ॥ १५ ॥ ये स्तोतृऽभ्यः गोऽअग्रां अश्वऽपेशसं अग्ने रातिं उपऽसृजंति सूरयः अस्मान् च तान् च प्र हि नेषि वस्यः आ बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ १६ ॥ १९ ॥

॥२॥ यज्ञेन वर्धत जातऽवेदसं अग्निं यजध्वं हविषा तना गिरा संऽइधानं सुऽप्रयसं स्वःऽनरं द्युक्षं होतारं वृजनेषु धूःऽसदं ॥१॥ अभि त्वा नक्तीः उषसः ववाशिरे अग्ने वत्सं न स्वसरेषु धेनवः दिवःऽइव इत् अरतिः मानुषा युगा आ क्षपः भासि पुरुऽवार संऽयतः ॥२॥ तं देवाः बुध्ने रजसः सुऽदंससं दिवःपृथिव्योः अरतिं नि एरिरे रथंऽइव वेद्यं शुक्रऽशोचिषं अग्निं मित्रं न क्षितिषु

प्रऽशंस्यं ॥३॥ तं उक्षमाणं रजसि स्वे आ दमे चंद्रंऽइंव सुऽरुचं ह्वारे आ दधुः पृश्न्याः पतरं चितयंतं अक्षऽभिः पाथः न पायुं जनसी उभे इति अनु ॥४॥ सः होता विश्वं परि भूतु अध्वरं तं ऊं इति हव्यैः मनुषः ऋंजते गिरा हिरिऽशिप्रः वृधसानासु जर्भुरत् द्यौः न स्तृऽभिः चितयत् रोदसी इति अनु ॥५॥२०॥ सः नः रेवत् संऽइधानः स्वस्तये संऽददस्वान् रयिं अस्मासुं दीदिहि आ नः कृणुष्व सुविताय रोदसी इति अग्ने हव्या मनुषः देव वीतये ॥६॥ दाः नः अग्ने बृहतः दाः सहस्रिणः दुरः न वाजं श्रुत्यै अप वृधि प्राची इति द्यावापृथिवी इति ब्रह्मणा कृधि स्वः न शुक्रं उषसः वि दिद्युतः ॥७॥ सः इधानः उषसः राम्याः अनु स्वः न दीदेत् अरुषेण भानुना होत्राभिः अग्निः मनुषः सुऽअध्वरः राजा विशां अतिथिः चारुः आयवे ॥८॥ एव नः अग्ने अमृतेषु पूर्व्य धीः पीपाय बृहत्ऽदिवेषु मानुषा दुहाना धेनुः वृजनेषु कारवे त्मना शतिनं पुरुऽरूपं इषणि ॥९॥ वयं अग्ने अर्वता वा सुऽवीर्यं ब्रह्मणा वा चितयेम जनान् अति अस्माकं द्युम्नं अधि पंच कृष्टिषु उच्चा स्वः न शुशुचीत दुस्तरं ॥१०॥ सः नः बोधि सहस्य प्रऽशंस्यः यस्मिन् सुऽजाताः इषयंत सूरयः यं अग्ने यज्ञं उपऽयंति वाजिनः नित्ये तोके दीदिऽवांसं स्वे दमे ॥११॥ उभयासः जातऽवेदः स्याम ते स्तोतारः अग्ने सूरयः च शर्मणि वस्वः रायः पुरुऽचंद्रस्य भूयसः प्रजाऽवतः सुऽअपत्यस्य शग्धि नः ॥१२॥ ये स्तोतृऽभ्यः गोऽअग्रां अश्वऽपेशसं अग्ने रातिं उपऽसृजंति सूरयः अस्मान् च तान् च प्र हि नेषि वस्यः आ बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥१३॥२१॥

॥३॥ संऽइद्धः अग्निः निऽहितः पृथिव्यां प्रत्यङ् विश्वानि भु-

वनानि अस्थात् होता पावकः प्रऽदिवः सुऽमेधाः देवः देवान् यजतु अग्निः अर्हन् ॥ १ ॥ नराशंसः प्रति धामानि अंजन् तिस्रः दिवः प्रति मह्ना सुऽअर्चिः घृतऽप्रुषा मनसा हव्यं उंदन् मूर्धन् यज्ञस्य सं अनक्तु देवान् ॥ २ ॥ ईळितः अग्ने मनसा नः अर्हन् देवान् यक्षि मानुषात् पूर्वः अद्य सः आ वह मरुतां शर्धः अच्युतं इंद्रं नरः बर्हिऽसदं यजध्वं ॥ ३ ॥ देव बर्हिः वर्धमानं सुऽवीरं स्तीर्णं राये सुऽभरं वेदी अस्यां घृतेन अक्तं वसवः सीदत इदं विश्वे देवाः आदित्याः यज्ञियासः ॥ ४ ॥ वि श्रयंतां उर्विया हूयमानाः द्वारः देवीः सुप्रऽअयनाः नमःऽभिः व्यचस्वतीः वि प्रथंतां अजुर्याः वर्णं पुनानाः यशसं सुऽवीरं ॥ ५ ॥ २२ ॥ साधु अपांसि सनता नः उक्षिते उषसानक्ता वय्याऽइव रण्विते तंतुं ततं संऽवयंती॰ संऽईची॰ यज्ञस्य पेशः सुऽदुघे॰ पयस्वती ॥ ६ ॥ दैव्या होतारा प्रथमा विदुःऽतरा ऋजु यक्षतः सं ऋचा वपुःऽतरा देवान् यजंतौ ऋतुऽथा सं अंजतः नाभा पृथिव्याः अधि सानुषु त्रिषु ॥ ७ ॥ सरस्वती साधयंती धियं नः इळा देवी भारती विश्वऽतूर्तिः तिस्रः देवीः स्वधया बर्हिः आ इदं अच्छिद्रं पांतु शरणं निऽसद्य ॥ ८ ॥ पिशंगऽरूपः सुऽभरः वयःऽधाः श्रुष्टी वीरः जायते देवऽकामः प्रऽजां त्वष्टा वि स्यतु नाभिं अस्मे अथ देवानां अपि एतु पाथः ॥ ९ ॥ वनस्पतिः अवऽसृजन् उप स्थात् अग्निः हविः सूदयाति प्र धीभिः त्रिधा संऽअक्तं नयतु प्रऽजानन् देवेभ्यः दैव्यः शमिता उप हव्यं ॥ १० ॥ घृतं मिमिक्षे घृतं अस्य योनिः घृते श्रितः घृतं ऊं अस्य धाम अनुऽस्वधं आ वह मादयस्व स्वाहाऽकृतं वृषभ वक्षि हव्यं ॥ ११ ॥ २३ ॥

॥ ४ ॥ हुवे वः सुऽद्योत्मानं सुऽवृक्तिं विशां अग्निं अतिथिं सु-

ऽप्रयसे मित्रःऽइव यः दिधिषाय्यः भूत् देवः आऽदेवे जने जा-
तऽवेदाः ॥१॥ इमं विधंतः अपां सधऽस्थे द्विता अदधुः भृगवः
विक्षु आयोः एषः विश्वानि अभि अस्तु भूम देवानां अग्निः
अरतिः जीरऽअश्वः ॥२॥ अग्निं देवासः मानुषीषु विक्षु प्रियं धुः
क्षेष्यंतः न मित्रं सः दीदयत् उशतीः ऊर्म्याः आ दक्षाय्यः यः दा-
स्वते दमे आ ॥३॥ अस्य रण्वा स्वस्यऽइव पुष्टिः संऽदृष्टिः अस्य
हियानस्य धक्षोः वि यः भरिभ्रत् ओषधीषु जिह्वां अत्यः न रथ्यः
दोधवीति वारान् ॥४॥ आ यत् मे अभ्वं वनदः पनंत उशिक्-
ऽभ्यः न अमिमीत वर्णं सः चित्रेण चिकिते रंऽसु भासा जुजु-
र्वान् यः मुहुः आ युवा भूत् ॥५॥२४॥ आ यः वना तातृषाणः न
भाति वाः न पथा रथ्याऽइव स्वानीत् कृष्णऽअध्वा तपुः रण्वः
चिकेत द्यौःऽइव स्मयमानः नभःऽभिः ॥६॥ सः यः वि अस्थात्
अभि धक्षत् उर्वीं पशुः न एति स्वऽयुः अगोपाः अग्निः शो-
चिष्मान् अतसानि उष्णन् कृष्णऽव्यथिः अस्वदयत् न भूम॥७॥
नु ते पूर्वस्य अवसः अधिऽइतौ तृतीये विदथे मन्म शंसि अस्मे
अग्ने संयत्ऽवीरं बृहंतं क्षुऽमंतं वाजं सुऽअपत्यं रयिं दाः ॥८॥
त्वया यथा गृत्सऽमदासः अग्ने गुहा वन्वंतः उपरान् अभि स्युः
सुऽवीरासः अभिमातिऽसहः स्मत् सूरिऽभ्यः गृणते तत् वयः
धाः ॥९॥ २५ ॥

॥५॥ होता अजनिष्ट चेतनः पिता पितृऽभ्यः ऊतये प्रऽयक्षन्
जेन्यं वसु शकेम वाजिनः यमं ॥ १ ॥ आ यस्मिन् सप्त रश्मयः
तताः यज्ञस्य नेतरि मनुष्वत् दैव्यं अष्टमं पोता विश्वं तत् इन्वति
॥ २ ॥ दधन्वे वा यत् ईं अनु वोचत् ब्रह्माणि वेः ऊं तत् परि

विश्वानि काव्या नेमिः चक्रंऽइव अभवत् ॥३॥ साकं हि शु-
चिना शुचिः प्रऽशास्ता क्रतुना अजनि विद्वान् अस्य व्रता ध्रु-
वा वयाःऽइव अनु रोहते ॥४॥ ताः अस्य वर्णं आयुवः नेष्टुः
सचंत धेनवः कुवित् तिसृऽभ्यः आ वरं स्वसारः याः इदं ययुः
॥५॥ यदि मातुः उप स्वसा घृतं भरंती अस्थित तासां अध्वर्युः
आऽगतौ यवः वृष्टीऽइव मोदते ॥६॥ स्वः स्वाय धायसे कृ-
णुतां ऋत्विक् ऋत्विजं स्तोमं यज्ञं च आत् अरं वनेम ररिम वयं
॥७॥ यथा विद्वान् अरं करत् विश्वेभ्यः यजतेभ्यः अयं अग्ने त्वे
अपि यं यज्ञं चकृम वयं ॥८॥ २६॥

॥ ६ ॥ इमां मे अग्ने संऽइधं इमां उपऽसदं वनेः० इमाः ऊं
सु श्रुधि गिरः॥१॥ अया ते अग्ने विधेम ऊर्जः नपात् अश्वंऽइष्टे
एना सुऽउक्तेन सुऽजात ॥२॥ तं त्वा गीःऽभिः गिर्वणसं द्रवि-
णस्युं द्रविणःऽदः सपर्येम सपर्यवः ॥३॥ सः बोधि सूरिः मघ-
ऽवा वसुऽपते वसुऽदावन् युयोधि अस्मत् द्वेषांसि ॥४॥ सः
नः वृष्टिं दिवः परि सः नः वाजं अनर्वाणं सः नः सहस्रिणीः इषः
॥५॥ ईळानाय अवस्यवे यविष्ठ दूत नः गिरा यजिष्ठ होतः आ
गहि ॥६॥ अंतः हि अग्ने ईयसे विद्वान् जन्म उभया कवे दूतः
जन्याःऽइव मित्र्यः ॥७॥ सः विद्वान् आ च पिप्रयः यक्षि चि-
कित्वः आनुषक् आ च अस्मिन् सत्सि बर्हिषि ॥८॥२७॥

॥ ७ ॥ श्रेष्ठं यविष्ठ भारत अग्ने द्युऽमंतं आ भर वसो पुरु-
ऽस्पृहं रयिं ॥१॥ मा नः अरातिः ईशत देवस्य मर्त्यस्य च पर्षि
तस्याः उत द्विषः॥२॥ विश्वाः उत त्वया वयं धाराः उदन्याःऽइव

अति॑ गाहेमहि॒ द्विषः॑ ॥३॥ शुचिः॑ पावक॒ वंद्यः॑ अग्ने॑ बृहत् वि
रो॒च॒से॒ त्वं घृतेभिः॑ आऽहु॑तः ॥४॥ त्वं नः॒ अ॒सि॒ भा॒र॒त॒ अग्ने॑ व॒शाभिः॑
उ॒क्षऽभिः॑ अष्टाऽप॑दीभिः आऽहु॑तः ॥५॥ द्रुऽअ॑न्नः स॒र्पिःऽआ॑सु-
तिः प्र॒त्नः होता॑ वरे॑ण्यः सह॑सः पु॒त्रः अद्भु॑तः ॥६॥२८॥

॥८॥ वा॒ज॒यन्ऽइ॑व नु रथा॑न् योगा॑न् अ॒ग्नेः उप॑ स्तु॒हि॒ य॒शः-
ऽतम॑स्य मीळ्हुषः॑ ॥१॥ यः सु॒ऽनी॒थः द॒दा॒शुषे॑ अ॒जु॒र्यः ज॒र॒यन्
अ॒रिं॒ चारु॑ऽप्रतीकः आऽहु॑तः ॥२॥ यः ऊं॑ श्रि॒या दमे॑षु आ दो॒षा
उ॒षसि॑ प्र॒ऽशस्यते॑ यस्य॑ व्र॒तं न मीय॑ते ॥३॥ आ यः स्वः॑ न भा॒-
नुना॑ चि॒त्रः वि॒ऽभाति॑ अ॒र्चिषा॑ अं॒जा॒नः अ॒जरैः॑ अ॒भि ॥४॥
अत्रि॑ अनु॑ स्व॒ऽराज्य॑ अ॒ग्निं उ॒क्थानि॑ व॒वृ॒धुः॒ विश्वाः॑ अधि॑ श्रियः॑
द॒धे ॥५॥ अ॒ग्नेः इं॑द्र॒स्य सोम॑स्य दे॒वानां॑ ऊ॒तिऽभिः॑ व॒यं अरि॑ष्यंतः
स॒चे॒म॒हि॒ अ॒भि स्या॒म पृ॒त॒न्य॒तः ॥६॥२९॥५॥

॥९॥ नि होता॑ हो॒तृ॒ऽसद॑ने विदा॑नः त्वे॒षः दी॒दि॒ऽवान् अ॒स-
द॒त् सु॒ऽदक्षः॑ अद॑ब्धव्रतऽप्रमतिः वसि॑ष्ठः स॒ह॒स्र॒ऽभ॒रः शुचि॑-
ऽजिह्वः अ॒ग्निः ॥१॥ त्वं दू॒तः त्वं ऊं॑ नः॒ प॒रः॒ऽपाः त्वं वस्यः॑ आ
वृ॒ष॒भ॒ प्र॒ऽने॒ता अग्ने॑ तो॒कस्य॑ नः तने॑ त॒नूनां॑ अप्र॑ऽयुच्छन् दी-
द्य॑त् बोधि॑ गो॒पाः ॥२॥ वि॒धेम॑ ते प॒र॒मे जन्म॑न् अ॒ग्ने॒ वि॒धेम॑
स्तोमैः॑ अव॑रे स॒धऽस्थे॑ यस्मा॑त् योनेः॑ उ॒त्ऽआरि॑थ यजे॑ तं प्र त्वे॑
ह॒वींषि॑ जु॒हु॒रे॒ सं॑ऽइ॒द्धे ॥३॥ अग्ने॑ यज॑स्व ह॒विषा॑ यजी॑यान् श्रु॒ष्टी
दे॒ष्णं॑ अ॒भि गृ॒णी॒हि॒ राधः॑ त्वं हि अ॒सि॑ र॒यि॒ऽपतिः॑ र॒यी॒णां॑ त्वं
शु॒क्रस्य॑ वच॑सः म॒नोता॑ ॥४॥ उ॒भयं॑ ते॒ न क्षी॑यते॒ व॒स॒व्यं॑ दि॒वे-
ऽदि॑वे जाय॑मानस्य द॒स्म॒ कृ॒धि क्षु॒ऽमंतं॑ ज॒रि॒तारं॑ अ॒ग्ने॒ कृ॒धि पतिं॑

सुऽअपत्यस्य रायः ॥५॥ सः एना अनीकेन सुऽविदत्रः अस्मे यष्टा देवान् आऽयजिष्ठः स्वस्ति अदब्धः गोपाः उत नः परःऽपाः अग्ने द्युऽमत् उत रेवत् दिदीहि ॥६॥१॥

॥१०॥ जोहूत्रः अग्निः प्रथमः पिताऽइव इळः पदे मनुषा यत् संऽइद्धः श्रियं वसानः अमृतः विऽचेताः मर्मृजेन्यः श्रवस्यः सः वाजी ॥१॥ श्रुयाः अग्निः चित्रऽभानुः हवं मे विश्वाभिः गीःऽभिः अमृतः विऽचेताः श्यावा रथं वहतः रोहिता वा उत अरुषा अह चक्रे विऽभृत्रः ॥२॥ उत्तानायां अजनयन् सुऽसूतं भुवत् अग्निः पुरुऽपेशासु गर्भः शिरिणायां चित् अक्तुना महःऽभिः अपरिऽवृतः वसति प्रऽचेताः ॥३॥ जिघर्मि अग्निं हविषा घृतेन प्रतिऽक्षियंतं भुवनानि विश्वा पृथुं तिरश्चा वयसा बृहंतं व्यचिष्ठं अन्नैः रभसं दृशानं ॥४॥ आ विश्वतः प्रत्यंचं जिघर्मि अरक्षसा मनसा तत् जुषेत मर्यऽश्रीः स्पृहयत्ऽवर्णः अग्निः न अभिऽमृशे तन्वा जर्भुराणः ॥५॥ ज्ञेयाः भागं सहसानः वरेण त्वाऽदूतासः मनुऽवत् वदेम अनूनं अग्निं जुह्वा वचस्या मधुऽपृचं धनऽसाः जोहवीमि ॥६॥२॥

॥११॥ श्रुधि हवं इंद्र मा रिषण्यः स्याम ते दावने वसूनां इमाः हि त्वां ऊर्जः वर्धयंति वसुऽयवः सिंधवः न क्षरंतः ॥१॥ सृजः महीः इंद्र याः अपिन्वः परिऽस्थिताः अहिना शूर पूर्वीः अमर्त्यं चित् दासं मन्यमानं अव अभिनत् उक्थैः ववृधानः ॥२॥ उक्थेषु इत् नु शूर येषु चाकन् स्तोमेषु इंद्र रुद्रियेषु च तुभ्य इत् एताः यासु मंदसानः प्र वायवे सिस्रते न शुभ्राः ॥३॥ शुभ्रं नु ते शुष्मं वर्धयंतः शुभ्रं वज्रं बाह्वोः दधानाः शुभ्रः त्वं इंद्र ववृधानः अस्मे दासीः

विशः सूर्येण सह्याः ॥४॥ गुहा हितं गुह्यं गूळ्हं अप्ऽसु अपिं-
ऽवृतं मायिनं क्षियंतं उतो अपः द्यां तस्तभ्वांसं अहन् अहिं
शूर वीर्येण ॥५॥३॥ स्तवं नु ते इंद्र पूर्व्या महानि उत स्तवाम
नूतंना कृतानि स्तवं वज्रं बाह्वोः उशंतं स्तवं हरी सूर्यस्य केतू
॥ ६ ॥ हरी नु ते इंद्र वाजयंता घृतऽश्चुतं स्वारं अस्वार्ष्टां वि
समना भूमिः अप्रथिष्ट अरंस्त पर्वतः चित् सरिष्यन् ॥७॥ नि
पर्वतः सादि अप्रंऽयुच्छन् सं मातृऽभिः वावशानः अक्रान् दूरे
पारे वाणीं वर्धयंतः इंद्रंऽइषितां धमनिं पप्रथन् नि ॥८॥ इंद्रः
महां सिंधुं आऽशयानं मायाऽविनं वृत्रं अस्फुरत् निः अरेजेतां
रोदसी भियाने कनिक्रदतः वृष्णः अस्य वज्रात् ॥ ९ ॥ अरो-
रवीत् वृष्णः अस्य वज्रः अमानुषं यत् मानुषः निऽजूर्वीत् नि
मायिनः दानवस्य मायाः अपादयत् पपिऽवान् सुतस्य ॥१०॥४॥
पिबंऽपिब इत् इंद्र शूर सोमं मंदंतु त्वा मंदिनः सुतासः पृणंतः
ते कुक्षी वर्धयंतु इत्था सुतः पौरः इंद्रं आव ॥ ११ ॥ त्वे इंद्र
अपि अभूम विप्राः धियं वनेम ऋतऽया सपंतः अवस्यवः धी-
महि प्रऽशस्तिं सद्यः ते रायः दावने स्याम ॥ १२ ॥ स्याम ते ते
इंद्र ये ते ऊती अवस्यवः ऊर्जं वर्धयंतः शुष्मिन्ऽतमं यं चा-
कनाम देव अस्मे रयिं रासि वीरऽवंतं ॥ १३॥ रासि क्षयं रासि
मित्रं अस्मे रासि शर्धः इंद्र मारुतं नः सऽजोषसः ये च मंदसा-
नाः प्र वायवः पांति अग्रंऽनीतिं ॥१४॥ व्यंतु इत् नु येषु मंदसानः
तृपत् सोमं पाहि द्रह्यत् इंद्र अस्मान् सु पृत्ऽसु आ तरुत्र अव-
र्धयः द्यां बृहत्ऽभिः अर्कैः ॥ १५ ॥ ५ ॥ बृहंतः इत् नु ये ते तरुत्र
उक्थेभिः वा सुम्नं आऽविवासान् स्तृणानासः बर्हिः पस्त्यंऽवत्
त्वाऽऊताः इत् इंद्र वाजं अग्मन् ॥१६॥ उग्रेषु इत् नु शूर मंदसानः

त्रिऽकद्रुकेषु पाहि सोमं इंद्र प्रऽदोधुवत् श्मश्रुषु प्रीणानः याहि हरिऽभ्यां सुतस्य पीतिं ॥१७॥ धिष्व शवः शूर येन वृत्रं अवऽअभिनत् दानुं और्णऽवाभं अप अवृणोः ज्योतिः आर्याय नि सव्यतः सादि दस्युः इंद्र ॥१८॥ सनेम ये ते ऊतिऽभिः तरंतः विश्वाः स्पृधः आर्येण दस्यून् अस्मभ्यं तत् त्वाष्ट्रं विश्वऽरूपं अरंधयः साख्यस्य त्रिताय ॥१९॥ अस्य सुवानस्य मंदिनः त्रितस्य नि अर्बुदं ववृधानः अस्तरिति अस्तः॰ अवर्तयत् सूर्यः न चक्रं भिनत् वलं इंद्रः अंगिरस्वान् ॥२०॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २१ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥१२॥ यः जातः एव प्रथमः मनस्वान् देवः देवान् क्रतुना परिऽअभूषत् यस्य शुष्मात् रोदसी अभ्यसेतां नृम्णस्य मह्ना सः जनासः इंद्रः ॥ १ ॥ यः पृथिवीं व्यथमानां अदृंहत् यः पर्वतान् प्रऽकुपितान् अरम्णात् यः अंतरिक्षं विऽममे वरीयः यः द्यां अस्तभ्नात् सः जनासः इंद्रः ॥ २ ॥ यः हत्वा अहिं अरिणात् सप्त सिंधून् यः गाः उतऽआजत् अपऽधा वलस्य यः अश्मनोः अंतः अग्निं जजान संऽवृक् समत्ऽसु सः जनासः इंद्रः ॥३॥ येन इमा विश्वा च्यवना कृतानि यः दासं वर्णं अधरं गुहा अकरित्यकः॰ श्वघ्नीऽइव यः जिगीवान् लक्षं आदत् अर्यः पुष्टानि सः जनासः इंद्रः ॥४॥ यं स्म पृच्छंति कुह सः इति घोरं उत ईं आहुः न एषः अस्ति इति एनं सः अर्यः पुष्टीः विजःऽइव आ मिनाति श्रत् अस्मै धत्त सः जनासः इंद्रः ॥५॥७॥ यः रध्रस्य चोदिता यः कृशस्य यः ब्रह्मणः नाधमानस्य कीरेः युक्तऽग्राव्णः यः अविता सुऽशिप्रः सुत-

ऽसोमस्य सः जनासः इंद्रः ॥ ६ ॥ यस्य अश्वासः प्रऽदिशि यस्य गावः यस्य ग्रामाः यस्य विश्वे रथासः यः सूर्यं यः उषसं जजान यः अपां नेता सः जनासः इंद्रः ॥ ७ ॥ यं क्रंदसी॰ संऽयती॰ विऽह्वयेते॰ परे अवरे उभयाः अमित्राः समानं चित् रथं आतस्थिऽवांसा नाना हवेते॰ सः जनासः इंद्रः ॥ ८ ॥ यस्मात् न ऋते विऽजयंते जनासः यं युध्यमानाः अवसे हवंते यः विश्वस्य प्रतिऽमानं बभूव यः अच्युतऽच्युत् सः जनासः इंद्रः ॥ ९ ॥ यः शश्वतः महि एनः दधानान् अमन्यमानान् शर्वा जघान यः शर्धते न अनुऽददाति शृध्यां यः दस्योः हंता सः जनासः इंद्रः ॥ १० ॥ ८ ॥ यः शंबरं पर्वतेषु क्षियंतं चत्वारिंश्यां शरदि अनुऽअविंदत् ओजायमानं यः अहिं जघान दानुं शयानं सः जनासः इंद्रः ॥ ११ ॥ यः सप्तऽरश्मिः वृषभः तुविष्मान् अवऽअसृजत् सर्तवे सप्त सिंधून् यः रौहिणं अस्फुरत् वज्रऽबाहुः द्यां आऽरोहंतं सः जनासः इंद्रः ॥ १२ ॥ द्यावा चित् अस्मै पृथिवी॰ नमेते॰ शुष्मात् चित् अस्य पर्वताः भयंते यः सोमऽपाः निऽचितः वज्रऽबाहुः यः वज्रऽहस्तः सः जनासः इंद्रः ॥ १३ ॥ यः सुन्वंतं अवति यः पचंतं यः शंसंतं यः शशमानं ऊती यस्य ब्रह्म वर्धनं यस्य सोमः यस्य इदं राधः सः जनासः इंद्रः ॥ १४ ॥ यः सुन्वते पचते दुध्रः आ चित् वाजं दर्दर्षि सः किल असि सत्यः वयं ते इंद्र विश्वह प्रियासः सुऽवीरासः विदथं आ वदेम ॥ १५ ॥ ९ ॥

॥ १३ ॥ ऋतुः जनित्री तस्याः अपः परि मक्षु जातः आ अविशत् यासु वर्धते तत् आहनाः अभवत् पिप्युषी पयः अंशोः पीयुषं प्रथमं तत् उक्थ्यं ॥ १ ॥ सध्री ईं आ यंति परि बिभ्रतीः पयः

विश्वऽपन्याय प्र भरंत भोजनं समानः अध्वा प्रऽवतां अनु-
ऽस्यदे यः ता अकृणोः प्रथमं सः असि उक्थ्यः ॥२॥ अनु एकः
वदति यत् ददाति तत् रूपा मिनन् ततऽअपाः एकः ईयते वि-
श्वाः एकस्य विऽनुदः तितिक्षते यः ता अकृणोः प्रथमं सः असि
उक्थ्यः ॥३॥ प्रऽजाभ्यः पुष्टिं विऽभजंतः आसते रयिंऽइव पृष्ठं
प्रऽभवंतं आऽयते असिन्वन् दंष्ट्रैः पितुः अत्ति भोजनं यः ता
अकृणोः प्रथमं सः असि उक्थ्यः ॥४॥ अध अकृणोः पृथिवीं
संऽदृशे दिवे यः धौतीनां अहिऽहन् अरिणक् पथः तं त्वा स्तो-
मेभिः उदऽभिः न वाजिनं देवं देवाः अजनन् सः असि उक्थ्यः
॥५॥१०॥ यः भोजनं च दयसे च वर्धनं आर्द्रात् आ शुष्कं मधु-
ऽमत् दुदोहिथ सः शेवऽधिं नि दधिषे विवस्वति विश्वस्य एकः
ईशिषे सः असि उक्थ्यः ॥६॥ यः पुष्पिणीः च प्रऽस्वः च धर्मणा
अधि दाने वि अवनीः अधारयः यः च असमाः अजनः दिद्युतः
दिवः उरुः ऊर्वान् अभितः सः असि उक्थ्यः ॥७॥ यः नार्मरं
सहऽवसुं निऽहंतवे पृक्षाय च दासऽवेशाय च अवहः ऊर्जयं-
त्याः अपरिऽविष्टं आस्यं उत एव अद्य पुरुऽकृत् सः असि उ-
क्थ्यः ॥८॥ शतं वा यस्य दश साकं आ अद्यः एकस्य श्रुष्टौ यत्
ह चोदं आविथ अरज्जौ दस्यून् सं उनप् दभीतये सुप्रऽअव्यः
अभवः सः असि उक्थ्यः ॥९॥ विश्वा इत् अनु रोधनाः अस्य
पौंस्यं ददुः अस्मै दधिरे कृत्नवे धनं षट् अस्तभ्नाः विऽस्तिरः पंच
संऽदृशः परि परः अभवः सः असि उक्थ्यः ॥१०॥११॥ सुऽप्रवा-
चनं तव वीर वीर्यं यत् एकेन क्रतुना विंदसे वसु जातूऽस्थि-
रस्य प्र वयः सहस्वतः या चकर्थ सः इंद्र विश्वा असि उक्थ्यः
॥११॥ अरमयः सरःऽअपसः तराय कं तुर्वीतये च वय्याय च सु-

तिं नीचा संतं उत् अनयः पराऽवृजं प्र अंधं श्रोणं श्रवयन् सः
असि उक्थ्यः ॥ १२॥ अस्मभ्यं तत् वसो दानाय राधः सं अर्थ-
यस्व बहु ते वसव्यं इंद्र यत् चित्रं श्रवस्याः अनु द्यून् बृहत्
वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ १३ ॥ १२ ॥

॥ १४ ॥ अध्वर्यवः भरत इंद्राय सोमं आ अमत्रेभिः सिंचत मद्यं
अंधः कामी हि वीरः सदं अस्य पीतिं जुहोत वृष्णे तत् इत् एषः
वष्टि ॥ १॥ अध्वर्यवः यः अपः वव्रिऽवांसं वृत्रं जघान अशन्या-
ऽइव वृक्षं तस्मै एतं भरत तत्ऽवशाय एषः इंद्रः अर्हति पीतिं
अस्य ॥ २॥ अध्वर्यवः यः दृभीकं जघान यः गाः उत्ऽआजत्
अप हि वलं वः॰ तस्मै एतं अंतरिक्षे न वातं इंद्रं सोमैः आ ऊ-
र्णुत जूः न वस्त्रैः ॥ ३॥ अध्वर्यवः यः उरणं जघान नव चख्वांसं
नवतिं च बाहून् यः अर्बुदं अव नीचा बबाधे तं इंद्रं सोमस्य
भृथे हिनोत ॥ ४॥ अध्वर्यवः यः सु अश्नं जघान यः शुष्णं अशुषं
यः विऽअंसं यः पिप्रुं नमुचिं यः रुधिऽक्रां तस्मै इंद्राय अंधसः
जुहोत ॥ ५॥ अध्वर्यवः यः शतं शंबरस्य पुरः बिभेद अश्मना-
ऽइव पूर्वीः यः वर्चिनः शतं इंद्रः सहस्रं अपऽअवपत् भरत सोमं
अस्मै ॥ ६॥ १३॥ अध्वर्यवः यः शतं आ सहस्रं भूम्याः उपऽस्थे अव-
पत् जघन्वान् कुत्सस्य आयोः अतिथिऽग्वस्य वीरान् नि अवृ-
णक् भरत सोमं अस्मै ॥ ७॥ अध्वर्यवः यत् नरः कामयाध्वे श्रुष्टी
वहंतः नशथ तत् इंद्रे गभस्तिऽपूतं भरत श्रुताय इंद्राय सोमं
यज्यवः जुहोत ॥ ८॥ अध्वर्यवः कर्तन श्रुष्टिं अस्मै वने निऽपूतं
वने उत् नयध्वं जुषाणः हस्त्यं अभि वावशे वः इंद्राय सोमं मदिरं
जुहोत ॥ ९॥ अध्वर्यवः पयसा ऊधः यथा गोः सोमेभिः ईं पृणत

भोजं इंद्रं वेद अहं अस्य निऽभृतं मे एतत् दित्सन्तं भूयः यजतः चिकेत॥१०॥ अध्वर्यवः यः दिव्यस्य वस्वः यः पार्थिवस्य क्षम्यस्य राजा तं ऊदरं न पृणत यवेन इंद्रं सोमेभिः तत् अपः वः अस्तु ॥ ११ ॥ अस्मभ्यं तत् वसो इति दानाय राधः सं अर्थयस्व बहु ते वसव्यं इंद्र यत् चित्रं श्रवस्याः अनु द्यून् बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ १२ ॥ १४ ॥

॥१५॥ प्र घ नु अस्य महतः महानि सत्या सत्यस्य करणानि वोचं त्रिऽकद्रुकेषु अपिबत् सुतस्य अस्य मदे अहिं इंद्रः जघान ॥१॥ अवंशे द्यां अस्तभायत् बृहन्तं आ रोदसी इति अपृणत् अंतरिक्षं सः धारयत् पृथिवीं पप्रथत् च सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥ २ ॥ सद्मऽइव प्राचः वि मिमाय मानैः वज्रेण खानि अतृणत् नदीनां वृथा असृजत् पथिऽभिः दीर्घऽयाथैः सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥ ३ ॥ सः प्रऽवोळ्हॄन् परिऽगत्य दभीतेः विश्वं अधाक् आयुधं इद्धे अग्नौ सं गोभिः अश्वैः असृजत् रथेभिः सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥४॥ सः ईं महीं धुनिं एतोः अरम्णात् सः अस्नातॄन् अपारयत् स्वस्ति ते उत्ऽस्नाय रयिं अभि प्र तस्थुः सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥५॥१५॥ सः उदंचं सिंधुं अरिणात् महिऽत्वा वज्रेण अनः उषसः सं पिपेष अजवसः जविनीभिः विऽवृश्चन् सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार॥६॥ सः विद्वान् अपऽगोहं कनीनां आविः भवन् उत् अतिष्ठत् पराऽवृक् प्रति श्रोणः स्थात् वि अनक् अचष्ट सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥ ७ ॥ भिनत् वलं अंगिरःऽभिः गृणानः वि पर्वतस्य दृंहितानि ऐरत् रिणक् रोधांसि कृत्रिमाणि एषां सोमस्य ता मदे इंद्रः

चकार ॥८॥ स्वप्नेन अभिऽउप्य चुमुरिं धुनिं च जघंथ दस्युं प्र दभीतिं आवः रंभी चित् अत्र विविदे हिरण्यं सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥९॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥ १० ॥ १६ ॥

॥ १६ ॥ प्र वः सतां ज्येष्ठऽतमाय सुऽस्तुतिं अग्नौऽइव संऽइधाने हविः भरे इंद्रं अजुर्यं जरयंतं उक्षितं सनात् युवानं अवसे हवामहे ॥१॥ यस्मात् इंद्रात् बृहतः किं चन ईं ऋते विश्वानि अस्मिन् संऽभृता अधि वीर्या जठरे सोमं तन्वि सहः महः हस्ते वज्रं भरति शीर्षणि क्रतुं ॥२॥ न क्षोणीभ्यां परिऽभ्वे ते इंद्रियं न समुद्रैः पर्वतैः इंद्र ते रथः न ते वज्रं अनु अश्नोति कः चन यत् आशुऽभिः पतसि योजना पुरु ॥३॥ विश्वे हि अस्मै यजताय धृष्णवे क्रतुं भरंति वृषभाय सश्चते वृषा यजस्व हविषा विदुःऽतरः पिब इंद्र सोमं वृषभेण भानुना ॥ ४ ॥ वृष्णः कोशः पवते मध्वः ऊर्मिः वृषभऽअन्नाय वृषभाय पातवे वृषणा अध्वर्यू वृषभासः अद्रयः वृषणं सोमं वृषभाय सुस्वति ॥५॥१७॥ वृषा ते वज्रः उत ते वृषा रथः वृषणा हरी वृषभाणि आयुधा वृष्णः मदस्य वृषभ त्वं ईशिषे इंद्र सोमस्य वृषभस्य तृप्णुहि ॥ ६॥ प्र ते नावं न समने वचस्युवं ब्रह्मणा यामि सवनेषु दधृषिः कुवित् नः अस्य वचसः निऽबोधिषत् इंद्रं उत्सं न वसुनः सिचामहे ॥ ७ ॥ पुरा संऽबाधात् अभि आ ववृत्स्व नः धेनुः न वत्सं यवसस्य पिप्युषी सकृत् सु ते सुमतिऽभिः शतऽक्रतो॰ सं पत्नीभिः न वृषणः नसीमहि ॥८॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र

दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत्
वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥१७॥ तत् अस्मै नव्यं अंगिरस्वत् अर्चत शुष्माः यत् अस्य
प्रत्नऽथा उत्ऽईरते विश्वाः यत् गोत्रा सहसा परिऽवृता मदे
सोमस्य दृंहितानि ऐरयत् ॥१॥ सः भूतु यः ह प्रथमाय धायसे
ओजः मिमानः महिमानं आ अतिरत् शूरः यः युत्ऽसु तन्वं
परिऽव्यत शीर्षणि द्यां महिना प्रति अमुंचत ॥२॥ अध अकृणोः
प्रथमं वीर्यं महत् यत् अस्य अग्रे ब्रह्मणा शुष्मं ऐरयः रथेऽस्थेन
हरिऽअश्वेन विऽच्युताः प्र जीरयः सिस्रते सध्र्यक् पृथक् ॥ ३॥
अध यः विश्वा भुवना अभि मज्मना ईशानऽकृत् प्रऽवयाः
अभि अवर्धत आत् रोदसी ज्योतिषा वह्निः आ अतनोत् सी-
व्यन् तमांसि दुधिता सं अव्ययत् ॥४॥ सः प्राचीनान् पर्वतान्
दृंहत् ओजसा अधराचीनं अकृणोत् अपां अपः अधारयत् पृ-
थिवीं विश्वऽधायसं अस्तभ्नात् मायया द्यां अवऽस्रसः ॥५॥१९॥
सः अस्मै अरं बाहुऽभ्यां यं पिता अकृणोत् विश्वस्मात् आ
जनुषः वेदसः परि येन पृथिव्यां नि क्रिविं शयध्यै वज्रेण हत्वी
अवृणक् तुविऽस्वनिः ॥ ६ ॥ अमाजूःऽइव पित्रोः सचा सती
समानात् आ सदसः त्वां इये भगं कृधि प्रऽकेतं उप मासि आ
भर दद्धि भागं तन्वः येन ममहः ॥७॥ भोजं त्वां इंद्र वयं हुवेम
ददिः त्वं इंद्र अपांसि वाजान् अविड्ढि इंद्र चित्रया नः ऊती
कृधि वृषन् इंद्र वस्यसः नः ॥८॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे
दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक्
भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥ ९ ॥ २० ॥

॥ १८ ॥ प्रातः रथः नवः योजि सस्निः चतुःऽयुगः त्रिऽकशः सप्तऽरश्मिः दशऽअरित्रः मनुष्यः स्वःऽसाः सः इष्टिऽभिः मतिऽभिः रंह्यः भूत् ॥१॥ सः अस्मै अरं प्रथमं सः द्वितीयं उतो तृतीयं मनुषः सः होता अन्यस्याः गर्भं अन्ये ऊं इति जनंत सः अन्येभिः सचते जेन्यः वृषा ॥२॥ हरी इति नु कं रथे इंद्रस्य योजं आऽयै सुऽउक्तेन वचसा नवेन मो इति सु त्वां अत्र बहवः हि विप्राः नि रीरमन् यजमानासः अन्ये ॥३॥ आ द्वाभ्यां हरिऽभ्यां इंद्र याहि आ चतुःऽभिः आ षट्ऽभिः हूयमानः आ अष्टाभिः दशऽभिः सोमऽपेयं अयं सुतः सुऽमख मा मृधः कः० ॥४॥ आ विंशत्या त्रिंशता याहि अर्वाङ् आ चत्वारिंशता हरिऽभिः युजानः आ पंचाशता सुऽरथेभिः इंद्र आ षष्ट्या सप्तत्या सोमऽपेयं ॥५॥२१॥ आ अशीत्या नवत्या याहि अर्वाङ् आ शतेन हरिऽभिः उह्यमानः अयं हि ते शुनऽहोत्रेषु सोमः इंद्र त्वाऽया परिऽसिक्तः मदाय ॥६॥ मम ब्रह्म इंद्र याहि अच्छ विश्वा हरी इति धुरि धिष्व रथस्य पुरुऽत्रा हि विऽहव्यः बभूथ अस्मिन् शूर सवने मादयस्व ॥७॥ न मे इंद्रेण सख्यं वि योषत् अस्मभ्यं अस्य दक्षिणा दुहीत उप ज्येष्ठे वरूथे गभस्तौ प्रायेऽप्राये जिगीवांसः स्याम ॥८॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ ९ ॥ २२ ॥

॥ १९ ॥ अपायि अस्य अंधसः मदाय मनीषिणः सुवानस्य प्रयसः यस्मिन् इंद्रः प्रऽदिवि ववृधानः ओकः दधे ब्रह्मण्यंतः च नरः ॥१॥ अस्य मंदानः मध्वः वज्रऽहस्तः अहिं इंद्रः अर्णःऽवृतं

वि वृश्चत् प्र यत् वयः न स्वसराणि अच्छ प्रयांसि च नदीनां
चक्रमंत ॥२॥ सः माहिनः इंद्रः अर्णः अपां प्र ऐरयत् अहि-
ऽहा अच्छ समुद्रं अजनयत् सूर्यं विदत् गाः अक्तुना अह्नां वयु-
नानि साधत् ॥३॥ सः अप्रतीनि मनवे पुरूणि इंद्रः दाशत् दाशुषे
हंति वृत्रं सद्यः यः नृऽभ्यः अतसाय्यः भूत् पस्पृधानेभ्यः सूर्यस्य
सातौ ॥४॥ सः सुन्वते इंद्रः सूर्यं आ देवः रिणक् मर्त्याय स्तवान्
आ यत् रयिं गुहत्ऽअवद्यं अस्मै भरत् अंशं न एतशः दशस्यन्
॥५॥२३॥ सः रंधयत् सऽदिवः सारथये शुष्णं अशुषं कुयवं कुत्साय
दिवःऽदासाय नवतिं च नव इंद्रः पुरः वि ऐरत् शंबरस्य ॥६॥
एव ते इंद्र उचथं अहेम श्रवस्या न त्मना वाजयंतः अश्याम
तत् साप्तं आशुषाणाः ननमः वधः अदेवस्य पीयोः ॥७॥ एव
ते गृत्सऽमदाः शूर मन्म अवस्यवः न वयुनानि तक्षुः ब्रह्मण्यंतः
इंद्र ते नवीयः इषं ऊर्जं सुऽक्षितिं सुम्नं अश्युः ॥८॥ नूनं सा ते
प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृऽभ्यः
मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥९॥२४॥

॥२०॥ वयं ते वयः इंद्र विद्धि सु नः प्र भरामहे वाजऽयुः न
रथं विपन्यवः दीध्यतः मनीषा सुम्नं इयक्षंतः त्वाऽवतः नॄन् ॥१॥
त्वं नः इंद्र त्वाभिः ऊती त्वाऽयतः अभिष्टिऽपा असि जनान् त्वं
इनः दाशुषः वरूता इत्थाऽधीः अभि यः नक्षति त्वा ॥२॥ सः
नः युवा इंद्रः जोहूत्रः सखा शिवः नरां अस्तु पाता यः शंसंतं यः
शशमानं ऊती पचंतं च स्तुवंतं च प्रऽनेषत् ॥३॥ तं ऊं स्तुषे
इंद्रं तं गृणीषे यस्मिन् पुरा वावृधुः शाशदुः च सः वस्वः कामं
पीपरत् इयानः ब्रह्मण्यतः नूतनस्य आयोः ॥४॥ सः अंगिरसां

उचथा जुजुष्वान् ब्रह्म तूतोत् इंद्रः गातुं इष्णन् मुष्णन् उषसः
सूर्येण स्तवान् अश्नस्य चित् शिश्नथत् पूर्व्याणि ॥५॥२५॥ सः
ह श्रुतः इंद्रः नाम देवः ऊर्ध्वः भुवत् मनुषे दस्मऽतमः अव प्रियं
अर्शसानस्य सह्वान् शिरः भरत् दासस्य स्वधाऽवान् ॥६॥ सः
वृत्रऽहा इंद्रः कृष्णऽयोनीः पुरंऽदरः दासीः ऐरयत् वि अजनयत्
मनवे क्षां अपः च सत्रा शंसं यजमानस्य तूतोत् ॥७॥ तस्मै
तवस्यं अनु दायि सत्रा इंद्राय देवेभिः अर्णऽसातौ प्रति यत् अस्य
वज्रं बाह्वोः धुः हत्वी दस्यून् पुरः आयसीः नि तारीत् ॥८॥ नूनं
सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृ-
ऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥९॥२६॥

॥२१॥ विश्वऽजिते धनऽजिते स्वःऽजिते सत्राऽजिते नृऽजिते
उर्वराऽजिते अश्वऽजिते गोऽजिते अप्ऽजिते भर इंद्राय सोमं
यजताय हर्यतं ॥१॥ अभिऽभुवे अभिऽभंगाय वन्वते अषा-
ळ्हाय सहमानाय वेधसे तुविऽग्रये वह्नये दुस्तरीतवे सत्राऽसहे
नमः इंद्राय वोचत ॥२॥ सत्राऽसहः जनऽभक्षः जनंऽसहः च्यवनः
युध्मः अनु जोषं उक्षितः वृतंऽचयः सहुरिः विक्षु आरितः इंद्रस्य
वोचं प्र कृतानि वीर्या ॥३॥ अननुऽदः वृषभः दोधतः वधः
गंभीरः ऋष्वः असंमष्टऽकाव्यः रध्रऽचोदः श्नथनः वीळितः पृथुः
इंद्रः सुऽयज्ञः उषसः स्वः जनत् ॥४॥ यज्ञेन गातुं अप्ऽतुरः वि-
विद्रिरे धियः हिन्वानाः उशिजः मनीषिणः अभिऽस्वरा नि-
ऽसदा गाः अवस्यवः इंद्रे हिन्वानाः द्रविणानि आशत ॥५॥
इंद्र श्रेष्ठानि द्रविणानि धेहि चित्तिं दक्षस्य सुभगऽत्वं अस्मे पोषं
रयीणां अरिष्टिं तनूनां स्वाद्मानं वाचः सुदिनऽत्वं अह्नां ॥६॥२७॥

॥२२॥ त्रिऽकद्रुकेषु महिषः यवऽआशिरं तुविऽशुष्मः तृपत् सोमं अपिबत् विष्णुना सुतं यथा अवशत् सः ईं ममाद् महि कर्म कर्तवे महां उरुं सः एनं सश्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंदुः ॥१॥ अध त्विषिऽमान् अभि ओजसा क्रिविं युधा अभवत् आ रोदसी' अपृणत् अस्य मज्मना प्र ववृधे अधत्त अन्यं जठरे प्र ईं अरिच्यत सः एनं सश्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंदुः ॥२॥ साकं जातः क्रतुना साकं ओजसा ववक्षिथ साकं वृद्धः वीर्यैः ससहिः मृधः विऽचर्षणिः दाता राधः स्तुवते काम्यं वसु सः एनं सश्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंदुः ॥३॥ तव त्यत् नर्यं नृतो' अपः इंद्र प्रथमं पूर्व्यं दिवि प्रऽवाच्यं कृतं यत् देवस्य शवसा प्र अरिणाः असुं रिणन् अपः भुवत् विश्वं अभि अदेवं ओजसा विदात् ऊर्जं शतऽक्रतुः विदात् इषं ॥४॥२८॥२॥

॥२३॥ गणानां त्वा गणऽपतिं हवामहे कविं कवीनां उपमश्रवःऽतमं ज्येष्ठऽराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणः पते आ नः शृण्वन् ऊतिऽभिः सीद सदनं ॥१॥ देवाः चित् ते असुर्य प्रऽचेतसः बृहस्पते यज्ञियं भागं आनशुः उस्राःऽइव सूर्यः ज्योतिषा महः विश्वेषां इत् जनिता ब्रह्मणां असि ॥२॥ आ विऽबाध्य परिऽरपः तमांसि च ज्योतिष्मंतं रथं ऋतस्य तिष्ठसि बृहस्पते भीमं अमित्रऽदंभनं रक्षःऽहनं गोत्रऽभिदं स्वःऽविदं ॥३॥ सुनीतिऽभिः नयसि त्रायसे जनं यः तुभ्यं दाशात् न तं अंहः अश्नवत् ब्रह्मऽद्विषः तपनः मन्युऽमीः असि बृहस्पते महि तत् ते महिऽत्वनं ॥४॥ न तं अंहः न दुःऽइतं कुतः चन न अरातयः तितिरुः न द्वयाविनः विश्वाः इत् अस्मात् ध्वरसः वि बाधसे यं सुऽगोपाः

रक्षांसि ब्रह्मणः पते ॥५॥२९॥ त्वं नः गोपाः पथिऽकृत् विऽचक्षणः
तव व्रताय मतिऽभिः जरामहे बृहस्पते यः नः अभि ह्वरः दधे
स्वा तं मर्मर्तु दुच्छुना हरस्वती ॥६॥ उत वा यः नः मर्चयात्
अनागसः अरातिऽवा मर्तः सानुकः वृकः बृहस्पते अप तं वर्तय
पथः सुऽगं नः अस्यै देवऽवीतये कृधि ॥७॥ त्रातारं त्वा तनूनां
हवामहे अवऽस्पर्तः अधिऽवक्तारं अस्मऽयुं बृहस्पते देवऽनिदः
नि बर्हय मा दुःऽएवाः उत्ऽतरं सुम्नं उत् नशन् ॥८॥ त्वया वयं
सुऽवृधा ब्रह्मणः पते स्पार्हा वसु मनुष्या आ ददीमहि याः नः
दूरे तळितः याः अरातयः अभि संति जंभय ताः अनप्नसः ॥९॥
त्वया वयं उत्ऽतमं धीमहे वयः बृहस्पते पप्रिणा सस्निना युजा
मा नः दुःऽशंसः अभिऽदिप्सुः ईशत प्र सुऽशंसाः मतिऽभिः ता-
रिषीमहि ॥१०॥३०॥ अननुऽदः वृषभः जग्मिः आऽहवं निःऽतप्ता
शत्रुं पृतनासु ससहिः असि सत्यः ऋणऽयाः ब्रह्मणः पते उ-
ग्रस्य चित् दमिता वीळुऽहर्षिणः ॥११॥ अदेवेन मनसा यः
रिषण्यति शासां उग्रः मन्यमानः जिघांसति बृहस्पते मा प्रणक्
तस्य नः वधः नि कर्म मन्युं दुःऽएवस्य शर्धतः ॥१२॥ भरेषु हव्यः
नमसा उपऽसद्यः गंता वाजेषु सनिता धनंऽधनं विश्वाः इत्
अर्यः अभिऽदिप्स्वः मृधः बृहस्पतिः वि ववर्ह रथान्ऽइव ॥१३॥
तेजिष्ठया तपनी रक्षसः तप ये त्वा निदे दधिरे दृष्टऽवीर्यं आविः
तत् कृष्व यत् असत् ते उक्थ्यं बृहस्पते वि परिऽरपः अर्दय
॥१४॥ बृहस्पते अति यत् अर्यः अर्हात् द्युऽमत् विऽभाति क्रतु-
ऽमत् जनेषु यत् दीदयत् शवसा ऋतऽप्रजात तत् अस्मासु
द्रविणं धेहि चित्रं ॥१५॥३१॥ मा नः स्तेनेभ्यः ये अभि द्रुहः
पदे निरामिणः रिपवः अन्नेषु जगृधुः आ देवानां ओहते वि

वयं हृदि बृहस्पते न परः साम्नः विदुः ॥१६॥ विश्वेभ्यः हि त्वा
भुवनेभ्यः परि त्वष्टा अजनत् साम्नःऽसाम्नः कविः सः ऋणऽचित्
ऋणऽयाः ब्रह्मणः पतिः द्रुहः हंता महः ऋतस्य धर्तरि ॥१७॥
तव श्रिये वि अजिहीत पर्वतः गवां गोत्रं उतऽअसृजः यत् अं-
गिरः इंद्रेण युजा तमसा परिऽवृतं बृहस्पते निः अपां औब्जः
अर्णवं ॥१८॥ ब्रह्मणः पते त्वं अस्य यंता सुऽउक्तस्य बोधि तनयं
च जिन्व विश्वं तत् भद्रं यत् अवंति देवाः बृहत् वदेम विदथे
सुऽवीराः ॥१९॥ ३२ ॥ ६ ॥

॥२४॥ सः इमां अविड्ढि प्रऽभृतिं यः ईशिषे अया विधेम नव-
या महा गिरा यथा नः मीढ्वान् स्तवते सखा तव बृहस्पते सीसधः
सः उत नः मतिं ॥१॥ यः नंत्वानि अनमत् नि ओजसा उत अ-
दर्दः मन्युना शंबराणि वि प्र अच्यवयत् अच्युता ब्रह्मणः पतिः
आ च अविशत् वसुऽमंतं वि पर्वतं ॥२॥ तत् देवानां देवऽतमाय
कर्त्वं अश्रथ्नन् दृळ्हा अव्रदंत वीळिता उत् गाः आजत् अ-
भिनत् ब्रह्मणा वलं अगूहत् तमः वि अचक्षयत् स्वः॰ ॥ ३ ॥
अश्मऽआस्यं अवतं ब्रह्मणः पतिः मधुऽधारं अभि यं ओजसा
अतृणत् तं एव विश्वे पपिरे स्वःऽदृशः बहु साकं सिसिचुः उत्सं
उद्रिणं ॥४॥ सना ता का चित् भुवना भवीत्वा मात्ऽभिः शरत्-
ऽभिः दुरः वरंत वः अयतंता चरतः अन्यत्ऽअन्यत् इत् या चकार
वयुना ब्रह्मणः पतिः ॥५॥१॥ अभिऽनक्षंतः अभि ये तं आनशुः
निऽधिं पणीनां परमं गुहा हितं ते विद्वांसः प्रतिऽचक्ष्य अनृ-
ता पुनः यतः ऊं आयन् तत् उत् ईयुः आऽविशं ॥६॥ ऋतऽवा-
नः प्रतिऽचक्ष्य अनृता पुनः आ अतः आ तस्थुः कवयः महः पथः

ते बाहुऽभ्यां धमितं अग्निं अश्मनि नकिः सः अस्ति अरणः जहुः
हि तं ॥७॥ ऋतऽज्येन क्षिप्रेण ब्रह्मणः पतिः यत्र वष्टि प्र तत्
अश्नोति धन्वना तस्य साध्वीः इषवः याभिः अस्यति नृऽचक्षसः
दृशये कर्णऽयोनयः ॥८॥ सः संऽनयः सः विऽनयः पुरःऽहितः
सः सुऽस्तुतः सः युधि ब्रह्मणः पतिः चाक्ष्मः यत् वाजं भरते मती
धना आत् इत् सूर्यः तपति तप्यतुः वृथा ॥९॥ विऽभु प्रऽभु प्रथमं
मेहनाऽवतः बृहस्पतेः सुऽविदत्राणि राध्या इमा साता नि वेन्य-
स्य वाजिनः येन जनाः उभये भुंजते विशः ॥१०॥२॥ यः अवरे
वृजने विश्वऽथा विऽभुः महां ऊं इति रण्वः शवसा ववक्षिथ सः देवः
देवान् प्रति पप्रथे पृथु विश्वा इत् ऊं इति ता परिऽभूः ब्रह्मणः पतिः
॥११॥ विश्वं सत्यं मघऽवाना युवोः इत् आपः चन प्र मिनंति
व्रतं वां अच्छ इंद्राब्रह्मणस्पती इति हविः नः अन्नं युजाऽइव वा-
जिना जिगातं ॥१२॥ उत आशिष्ठाः अनु शृण्वंति वह्नयः सभेयः
विप्रः भरते मती धना वीळुऽद्वेषाः अनु वशा ऋणं आऽददिः
सः ह वाजी संऽइथे ब्रह्मणः पतिः ॥१३॥ ब्रह्मणः पतेः अभवत्
यथाऽवशं सत्यः मन्युः महि कर्म करिष्यतः यः गाः उत्ऽआजत्
सः दिवे वि च अभजत् महीऽइव रीतिः शवसा असरत् पृथक्
॥१४॥ ब्रह्मणः पते सुऽयमस्य विश्वहा रायः स्याम रथ्यः वयस्वतः
वीरेषु वीरान् उप पृङ्धि नः त्वं यत् ईशानः ब्रह्मणा वेषि मे हवं
॥१५॥ ब्रह्मणः पते त्वं अस्य यंता सुऽउक्तस्य बोधि तनयं च जिन्व
विश्वं तत् भद्रं यत् अवंति देवाः बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
॥ १६ ॥ ३ ॥

॥ २५ ॥ इंधानः अग्निं वनवत् वनुष्यतः कृतऽब्रह्मा शूशु-

वत् रातऽहव्यः इत् जातेन जातं अति सः प्र सर्सृते यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः॥१॥ वीरेभिः वीरान् वनवत् वनुष्यतः गोभिः रयिं पप्रथत् बोधति त्मना तोकं च तस्य तनयं च वर्धते यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः॥२॥ सिंधुः न क्षोदः शिमीऽवान् ऋघायतः वृषाऽइव वध्रीन् अभि वष्टि ओजसा अग्नेःऽइव प्रऽसितिः न अह वर्तवे यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः॥३॥ तस्मै अर्षति दिव्याः असश्चतः सः सत्वऽभिः प्रथमः गोषु गच्छति अनिभृष्टऽतविषिः हंति ओजसा यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः॥४॥ तस्मै इत् विश्वे धुनयंत सिंधवः अच्छिद्रा शर्म दधिरे पुरूणि देवानां सुम्ने सुऽभगः सः एधते यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः॥५॥४॥

॥२६॥ ऋजुः इत् शंसः वनवत् वनुष्यतः देवऽयन् इत् अदेवऽयंतं अभि असत् सुप्रऽअवीः इत् वनवत् पृत्ऽसु दुस्तरं यज्वा इत् अयज्योः वि भजाति भोजनं॥१॥ यजस्व वीर प्र विहि मनायतः भद्रं मनः कृणुष्व वृत्रऽतूर्ये हविः कृणुष्व सुऽभगः यथा असंसि ब्रह्मणः पतेः अवः आ वृणीमहे॥२॥ सः इत् जनेन सः विशा सः जन्मना सः पुत्रैः वाजं भरते धना नृऽभिः देवानां यः पितरं आऽविवासति श्रद्धाऽमनाः हविषा ब्रह्मणः पतिं॥३॥ यः अस्मै हव्यैः घृतवत्ऽभिः अविधत् प्र तं प्राचा नयति ब्रह्मणः पतिः उरुष्यति ईं अंहसः रक्षति रिषः अंहोः चित् अस्मै उरुऽचक्रिः अद्भुतः॥४॥५॥

॥२७॥ इमाः गिरः आदित्येभ्यः घृतऽस्नूः सनात् राजऽभ्यः जुह्वा जुहोमि शृणोतु मित्रः अर्यमा भगः नः तुविऽजातः वरुणः

दक्षः अंशः ॥१॥ इमं स्तोमं सऽक्रतवः मे अद्य मित्रः अर्यमा वरुणः
जुषंत आदित्यासः शुचयः धारऽपूताः अवृजिनाः अनवद्याः अ-
रिष्टाः ॥२॥ ते आदित्यासः उरवः गभीराः अदब्धासः दिप्संतः भूरि-
ऽअक्षाः अंतः पश्यंति वृजिना उत साधु सर्वं राजऽभ्यः परमा
चित् अंति ॥३॥ धारयंतः आदित्यासः जगत् स्थाः देवाः वि-
श्वस्य भुवनस्य गोपाः दीर्घऽधियः रक्षमाणाः असुर्यं ऋतऽवानः
चयमानाः ऋणानि ॥४॥ विद्यां आदित्याः अवसः वः अस्य यत्
अर्यमन् भये आ चित् मयःऽभु युष्माकं मित्रावरुणा प्रऽनीतौ
परि श्वभ्राऽइव दुःऽइतानि वृज्यां ॥५॥६॥ सुऽगः हि वः अर्यमन्
मित्र पंथाः अनृक्षरः वरुण साधुः अस्ति तेन आदित्याः अधि
वोचत नः यच्छत नः दुःऽपरिहंतु शर्म ॥६॥ पिपर्तु नः अदितिः
राजऽपुत्रा अति द्वेषांसि अर्यमा सुऽगेभिः बृहत् मित्रस्य वरु-
णस्य शर्म उप स्याम पुरुऽवीराः अरिष्टाः ॥७॥ तिस्रः भूमीः धा-
रयन् त्रीन् उत द्यून् त्रीणि व्रता विदथे अंतः एषां ऋतेन आदि-
त्याः महि वः महिऽत्वं तत् अर्यमन् वरुण मित्र चारु ॥८॥ त्री
रोचना दिव्या धारयंत हिरण्ययाः शुचयः धारऽपूताः अस्वप्न-
ऽजः अनिऽमिषाः अदब्धाः उरुऽशंसाः ऋजवे मर्त्याय ॥९॥ त्वं
विश्वेषां वरुण असि राजा ये च देवाः असुर ये च मर्ताः शतं नः
रास्व शरदः विऽचक्षे अश्याम आयूंषि सुऽधितानि पूर्वा ॥१०॥७॥
न दक्षिणा वि चिकिते न सव्या न प्राचीनं आदित्याः न उत
पश्चा पाक्या चित् वसवः धीर्या चित् युष्माऽनीतः अभयं ज्योतिः
तिः अश्यां ॥११॥ यः राजऽभ्यः ऋतनिऽभ्यः ददाश यं वर्धयंति
पुष्टयः च नित्याः सः रेवान् याति प्रथमः रथेन वसुऽदावा वि-
दथेषु प्रऽशस्तः ॥१२॥ शुचिः अपः सुऽयवसाः अदब्धः उप क्षेति

वृद्धऽवयाः सुऽवीरः नकिः तं घ्नंति अंतितः न दूरात् यः आदि-
त्यानां भवति प्रऽनीतौ ॥१३॥ अदिते मित्र वरुण उत मृळ यत्
वः वयं चकृम कत् चित् आगः उरु अश्यां अभयं ज्योतिः इंद्र
मा नः दीर्घाः अभि नशन् तमिस्राः ॥१४॥ उभे अस्मै पीपयतः
संऽईचीॱ दिवः वृष्टिं सुऽभगः नाम पुष्यन् उभा क्षयौ आऽजयन्
याति पृत्ऽसु उभौ अर्धौ भवतः साधू अस्मै ॥१५॥ याः वः मायाः
अभिऽद्रुहे यजत्राः पाशाः आदित्याः रिपवे विऽचृत्ताः अश्वी-
ऽइव तान् अति येषं रथेन अरिष्टाः उरौ आ शर्मन् स्याम ॥१६॥
मा अहं मघोनः वरुण प्रियस्य भूरिऽदाव्नः आ विदं शूनं आपेः
मा रायः राजन् सुऽयमात् अव स्थां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
॥१७॥ ८॥

॥२८॥ इदं कवेः आदित्यस्य स्वऽराजः विश्वानि संति अभि
अस्तु मह्ना अति यः मंद्रः यजथाय देवः सुऽकीर्तिं भिक्षे वरुणस्य
भूरेः ॥१॥ तव व्रते सुऽभगासः स्याम सुऽआध्यः वरुण तुस्तुऽवांसः
उपऽअयने उषसां गोऽमतीनां अग्नयः न जरमाणाः अनु द्यून्
॥२॥ तव स्याम पुरुऽवीरस्य शर्मन् उरुऽशंसस्य वरुण प्र-
ऽनेतःॱ यूयं नः पुत्राः अदितेः अदब्धाः अभि क्षमध्वं युज्याय
देवाः ॥३॥ प्र सीं आदित्यः असृजत् विऽधर्ता ऋतं सिंधवः वरु-
णस्य यंति न श्राम्यंति न वि मुचंति एते वयः न पप्तुः रघुऽया
परिऽज्मन् ॥४॥ वि मत् श्रथय रशनांऽइव आगः ऋध्याम ते
वरुण खां ऋतस्य मा तंतुः छेदि वयतः धियं मे मा मात्रा शारि
अपसः पुरा ऋतोः ॥५॥ ९॥ अपो सु म्यक्ष वरुण भियसं मत्
संऽराट् ऋतऽवः अनु मा गृभाय दामऽइव वत्सात् वि मुमुग्धि

अंहः नहि त्वत् आरे निऽमिषः चन ईशे ॥६॥ मा नः वधैः वरुण ये ते इष्टौ एनः कृण्वंतं असुर भ्रीणंति मा ज्योतिषः प्रऽवसथानि गन्म वि सु मृधः शिश्रथः जीवसे नः ॥७॥ नमः पुरा ते वरुण उत नूनं उत अपरं तुविऽजात ब्रवाम त्वे हि कं पर्वते न श्रितानि अप्रऽच्युतानि दुःऽदभ व्रतानि ॥८॥ परा ऋणा सावीः अध मत्ऽकृतानि मा अहं राजन् अन्यऽकृतेन भोजं अविऽउष्टाः इत् नु भूयसीः उषसः आ नः जीवान् वरुण तासु शाधि ॥९॥ यः मे राजन् युज्यः वा सखा वा स्वप्ने भयं भीरवे मह्यं आह स्तेनः वा यः दिप्सति नः वृकः वा त्वं तस्मात् वरुण पाहि अस्मान् ॥१०॥ मा अहं मघोनः वरुण प्रियस्य भूरिऽदाव्नः आ विदं शूनं आपेः मा रायः राजन् सुऽयमात् अव स्थां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ ११ ॥ १० ॥

॥२९॥ धृतऽव्रताः आदित्याः इषिराः आरे मत् कर्त रहसूःऽइव आगः शृण्वतः वः वरुण मित्र देवाः भद्रस्य विद्वान् अवसे हुवे वः ॥१॥ यूयं देवाः प्रऽमतिः यूयं ओजः यूयं द्वेषांसि सनुतः युयोत अभिऽक्षत्तारः अभि च क्षमध्वं अद्य च नः मृळयत अपरं च ॥२॥ किं ऊं इति नु वः कृणवाम अपरेण किं सनेन वसवः आप्येन यूयं नः मित्रावरुणा अदिते च स्वस्तिं इंद्रामरुतः दधात ॥३॥ हये देवाः यूयं इत् आपयः स्थ ते मृळत नाधमानाय मह्यं मा वः रथः मध्यमऽवाट् ऋते भूत् मा युष्माऽवत्ऽसु आपिषु श्रमिष्म ॥४॥ प्र वः एकः मिमय भूरि आगः यत् मा पिताऽइव कितवं शशास आरे पाशाः आरे अघानि देवाः मा मा अधि पुत्रे विंऽइव ग्रभीष्ट ॥५॥ अर्वाचः अद्य भवत यजत्राः आ वः हार्दि भयमानः व्ययेयं त्राध्वं

नः देवाः निऽजुरः वृकस्य त्राध्वं कर्तात् अवऽपदः यजत्राः ॥६॥ मा
अहं मघोनः वरुण प्रियस्य भूरिऽदाव्नः आ विदं शूनं आपेः मा
रायः राजन् सुऽयमात् अव स्थां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
॥७॥ ११॥

॥३०॥ ऋतं देवाय कृण्वते सवित्रे इंद्राय अहिऽघ्ने न रमंते आपः
अहःऽअहः याति अक्तुः अपां कियति आ प्रथमः सर्गः आसां
॥१॥ यः वृत्राय सिनं अत्र अभरिष्यत् प्र तं जनित्री विदुषे उवाच
पथः रदंतीः अनु जोषं अस्मै दिवेऽदिवे धुनयः यंति अर्थं ॥२॥ ऊ-
र्ध्वः हि अस्थात् अधि अंतरिक्षे अध वृत्राय प्र वधं जभार मिहं
वसानः उप हि ईं अदुद्रोत् तिग्मऽआयुधः अजयत् शत्रुं इंद्रः ॥३॥
बृहस्पते तपुषा अश्नाऽइव विध्य वृकऽद्वरसः असुरस्य वीरान्
यथा जघंथ धृषता पुरा चित् एव जहि शत्रुं अस्माकं इंद्र ॥४॥ अव
क्षिप दिवः अश्मानं उच्चा येन शत्रुं मंदसानः निऽजूर्वाः तोकस्य
सातौ तनयस्य भूरेः अस्मान् अर्धं कृणुतात् इंद्र गोनां ॥५॥ १२॥
प्र हि क्रतुं वृहथः यं वनुथः रध्रस्य स्थः यजमानस्य चोदौ इंद्रासो-
मा युवं अस्मान् अविष्टं अस्मिन् भयऽस्थे कृणुतं ऊं' लोकं ॥६॥
न मा तमत् न श्रमत् न उत तंद्रत् न वोचाम मा सुनोत इति सोमं
यः मे पृणात् यः ददत् यः निऽबोधात् यः मा सुन्वंतं उप गोभिः
आ अयत् ॥७॥ सरस्वति त्वं अस्मान् अविड्ढि मरुत्वती धृषती
जेषि शत्रून् त्यं चित् शर्धंतं तविषीऽयमाणं इंद्रः हंति वृषभं शंडि-
कानां ॥८॥ यः नः सनुत्यः उत वा जिघत्नुः अभिऽख्याय तं तिगि-
तेन विध्य बृहस्पते आयुधैः जेषि शत्रून् द्रुहे रिषंतं परि धेहि राजन्
॥९॥ अस्माकेभिः सत्वऽभिः शूर शूरैः वीर्या कृधि यानि ते कर्त्वानि

ज्योक् अभूवन् अनुऽधूपितासः हत्वी तेषां आ भर नः वसूनि ॥१०॥ तं वः शर्धं मारुतं सुम्नऽयुः गिरा उप ब्रुवे नमसा दैव्यं जनं यथा रयिं सर्वऽवीरं नशामहै अपत्यऽसाचं श्रुत्यं दिवेऽदिवे ॥ ११ ॥ १३ ॥

॥३१॥ अस्माकं मित्रावरुणा अवतं रथं आदित्यैः रुद्रैः वसुऽभिः सचाऽभुवा प्र यत् वयः न पप्तन् वस्मनः परि श्रवस्यवः हृषीऽवंतः वनऽसदः॥१॥ अध स्म नः उत् अवत सऽजोषसः रथं देवासः अभि विक्षु वाजऽयुं यत् आशवः पद्याभिः तित्रतः रजः पृथिव्याः सानौ जंघनंत पाणिऽभिः॥२॥ उत स्यः नः इंद्रः विश्वऽचर्षणिः दिवः शर्धेन मारुतेन सुऽक्रतुः अनु नु स्थाति अवृकाभिः ऊतिऽभिः रथं महे सनये वाजऽसातये॥३॥ उत स्यः देवः भुवनस्य सक्षणिः त्वष्टा ग्नाभिः सऽजोषाः जूजुवत् रथं इळा भगः बृहत्ऽदिवा उत रोदसी पूषा पुरंऽधिः अश्विनौ अध पती॥४॥ उत त्ये देवी सुऽभगे मिथुऽदृशा उषसानक्ता जगतां अपिऽजुवा स्तुषे यत् वां पृथिवि नव्यसा वचः स्थातुः च वयः त्रिऽवयाः उपऽस्तिरे॥५॥ उत वः शंसं उशिजांऽइव श्मसि अहिः बुध्न्यः अजः एकऽपात् उत त्रितः ऋभुक्षाः सविता चनः दधे अपां नपात् आशुऽहेमा धिया शमि॥६॥ एता वः वश्मि उत्ऽयता यजत्राः अतक्षन् आयवः नव्यसे सं श्रवस्यवः वाजं चकानाः सप्तिः न रथ्यः अह धीतिं अश्याः ॥ ७ ॥ १४ ॥

॥३२॥ अस्य मे द्यावापृथिवी ऋतऽयतः भूतं अवित्री वचसः सिसासतः ययोः आयुः प्रऽतरं ते इदं पुरः उपऽस्तुते वसुऽयुः वां

महः दधे ॥१॥ मा नः गुह्याः रिपः आयोः अहन् दभन् मा नः आ-
भ्यः रीरधः दुच्छुनाभ्यः मा नः वि यौः सख्या विद्धि तस्य नः सुम्न-
ऽयता मनसा तत् त्वा ईमहे ॥२॥ अहेळता मनसा श्रुष्टिं आ वह
दुहानां धेनुं पिप्युषीं असश्चतं पद्याभिः आशुं वचसा च वाजिनं
त्वां हिनोमि पुरुऽहूत विश्वहा ॥३॥ राकां अहं सुऽहवां सुऽस्तुती
हुवे शृणोतु नः सुऽभगा बोधतु त्मना सीव्यतु अपः सूच्या अ-
च्छिद्यमानया ददातु वीरं शतऽदायं उक्थ्यं ॥४॥ याः ते राके सु-
ऽमतयः सुऽपेशसः याभिः ददासि दाशुषे वसूनि ताभिः नः अद्य
सुऽमनाः उपऽआगहि सहस्रऽपोषं सुऽभगे रराणा ॥५॥ सिनी-
वालि पृथुऽस्तुके या देवानां असि स्वसा जुषस्व हव्यं आऽहुतं
प्रऽजां देवि दिदिड्ढि नः ॥६॥ या सुऽबाहुः सुऽअंगुरिः सुऽसूमा
बहुऽसूवरी तस्यै विश्पत्न्यै हविः सिनीवाल्यै जुहोतन ॥७॥ या
गुंगूः या सिनीवाली या राका या सरस्वती इंद्राणी अह्वे ऊतये
वरुणानी स्वस्तये ॥८॥१५॥३॥

॥३३॥ आ ते पितः मरुतां सुम्नं एतु मा नः सूर्यस्य संऽदृशः युयो-
थाः अभि नः वीरः अर्वति क्षमेत प्र जायेमहि रुद्र प्रऽजाभिः ॥१॥
त्वाऽदत्तेभिः रुद्र शंऽतमेभिः शतं हिमाः अशीय भेषजेभिः वि अ-
स्मत् द्वेषः विऽतरं वि अंहः वि अमीवाः चातयस्व विषूचीः ॥२॥
श्रेष्ठः जातस्य रुद्र श्रिया असि तवःऽतमः तवसां वज्रऽबाहो॰
पर्षि नः पारं अंहसः स्वस्ति विश्वाः अभिऽइतीः रपसः युयोधि
॥३॥ मा त्वा रुद्र चुक्रुधाम नमःऽभिः मा दुःऽस्तुती वृषभ मा स-
ऽहूती उत नः वीरान् अर्पय भेषजेभिः भिषक्ऽतमं त्वा भिषजां
शृणोमि ॥४॥ हवीमऽभिः हवते यः हविःऽभिः अव स्तोमेभिः

रुद्रं दिषीय आऽदूदरः सुऽहवः मा नः अस्यै बभ्रुः सुऽशिप्रः रीरधत
मनायै ॥५॥१६॥ उत् मा ममंद वृषभः मरुत्वान् त्वक्षीयसा वयसा
नाधमानं घृणिऽइव छायां अरपाः अशीय आ विवासेयं रुद्रस्य
सुम्नं ॥ ६॥ क्व स्यः ते रुद्र मृळयाकुः हस्तः यः अस्ति भेषजः जलाषः
अपऽभर्ता रपसः दैव्यस्य अभि नु मा वृषभ चक्षमीथाः ॥७॥ प्र
बभ्रवे वृषभाय श्वितीचे महः महीं सुऽस्तुतिं ईरयामि नमस्य क-
ल्मलीकिनं नमःऽभिः गृणीमसि त्वेषं रुद्रस्य नाम ॥८॥ स्थिरेभिः
अंगैः पुरुऽरूपः उग्रः बभ्रुः शुक्रेभिः पिपिशे हिरण्यैः ईशानात्
अस्य भुवनस्य भूरेः न वै ऊं इति योषत् रुद्रात् असुर्यं ॥ ९॥ अर्हन् बि-
भर्षि सायकानि धन्व अर्हन् निष्कं यजतं विश्वऽरूपं अर्हन् इदं
दयसे विश्वं अभ्वं न वै ओजीयः रुद्र त्वत् अस्ति ॥१०॥१७॥ स्तुहि
श्रुतं गर्तऽसदं युवानं मृगं न भीमं उपऽहत्नुं उग्रं मृळ जरित्रे रुद्र
स्तवानः अन्यं ते अस्मत् नि वपंतु सेनाः ॥११॥ कुमारः चित् पितरं
वंदमानं प्रति ननाम रुद्र उपऽयंतं भूरेः दातारं सत्ऽपतिं गृणीषे
स्तुतः त्वं भेषजा रासि अस्मे इति ॥१२॥ या वः भेषजा मरुतः शुचीनि
या शंऽतमा वृषणः या मयःऽभु यानि मनुः अवृणीत पिता नः
ता शं च योः च रुद्रस्य वश्मि ॥१३॥ परि नः हेतिः रुद्रस्य वृज्याः
परि त्वेषस्य दुःऽमतिः मही गात् अव स्थिरा मघवत्ऽभ्यः तनुष्व
मीढ्वः तोकाय तनयाय मृळ ॥१४॥ एव बभ्रो इति वृषभ चेकितान
यथा देव न हृणीषे न हंसि हवनऽश्रुत् नः रुद्र इह बोधि बृहत्
वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ १५ ॥ १८ ॥

॥३४॥ धाराऽवराः मरुतः धृष्णुऽओजसः मृगाः न भीमाः तवि-
षीभिः अर्चिनः अग्नयः न शुशुचानाः ऋजीषिणः भृमिं धमंतः

अप गाः अवृण्वत ॥१॥ द्यावः न स्तृऽभिः चितयंत खादिनः वि
अभ्रियाः न द्युतयंत वृष्टयः रुद्रः यत् वः मरुतः रुक्मऽवक्षसः वृषा
अजनि पृश्न्याः शुक्रे ऊधनि ॥२॥ उक्षंते अश्वान् अत्यान्ऽइव
आजिषु नदस्य कर्णैः तुरयंते आशुऽभिः हिरण्यऽशिप्राः मरुतः
दविध्वतः पृक्षं याथ पृषतीभिः सऽमन्यवः ॥३॥ पृक्षे ता विश्वा भु-
वना ववक्षिरे मित्राय वा सदं आ जीरऽदानवः पृषत्ऽअश्वासः
अनवभ्रऽराधसः ऋजिप्यासः न वयुनेषु धूःऽसदः ॥४॥ इंधन्व-
ऽभिः धेनुऽभिः रप्शदूधऽभिः अध्वस्मऽभिः पथिऽभिः भ्राजत्-
ऽऋष्टयः आ हंसासः न स्वसराणि गंतन मधोः मदाय मरुतः स-
ऽमन्यवः ॥५॥१९॥ आ नः ब्रह्माणि मरुतः सऽमन्यवः नरां न शंसः
सवनानि गंतन अश्वांऽइव पिप्यत धेनुं ऊधनि कर्त धियं जरित्रे
वाजऽपेशसं ॥६॥ तं नः दात मरुतः वाजिनं रथे आपानं ब्रह्म चि-
तयत् दिवेऽदिवे इषं स्तोतृऽभ्यः वृजनेषु कारवे सनिं मेधां अरिष्टं
दुस्तरं सहः ॥७॥ यत् युंजते मरुतः रुक्मऽवक्षसः अश्वान् रथेषु भगे
आ सुऽदानवः धेनुः न शिश्वे स्वसरेषु पिन्वते जनाय रातऽहविषे
महीं इषं ॥८॥ यः नः मरुतः वृकऽताति मर्त्यः रिपुः दधे वसवः
रक्षत रिषः वर्तयत तपुषा चक्रिया अभि तं अव रुद्राः अशसः
हंतन वधः ॥९॥ चित्रं तत् वः मरुतः याम चेकिते पृश्न्याः
यत् ऊधः अपि आपयः दुहुः यत् वा निदे नवमानस्य रुद्रियाः
त्रितं जराय जुरतां अदाभ्याः ॥१०॥२०॥ तान् वः महः मरुतः एव-
ऽयाव्नः विष्णोः एषस्य प्रऽभृथे हवामहे हिरण्यऽवर्णान् ककुहा-
न् यतऽस्रुचः ब्रह्मण्यंतः शंस्यं राधः ईमहे ॥११॥ ते दशऽग्वाः प्रथ-
माः यज्ञं ऊहिरे ते नः हिन्वंतु उषसः विऽउष्टिषु उषाः न रामीः
अरुणैः अप ऊर्णुते महः ज्योतिषा शुचता गोऽअर्णसा ॥१२॥ ते

क्षोणीभिः अरुणेभिः न अंजिऽभिः रुद्राः ऋतस्य सदनेषु ववृधुः
निऽमेघमानाः अत्येन पाजसा सुऽचंद्रं वर्णं दधिरे सुऽपेशसं
॥१३॥ तान् इयानः महि वरूथं ऊतये उप घ इत् एना नमसा गृ-
णीमसि त्रितः न यान् पंच होतॄन् अभिष्टये आऽववर्तत् अव-
रान् चक्रिया अवसे ॥१४॥ यया रध्रं पारयथ अति अंहः यया नि-
दः मुंचथ वंदितारं अर्वाची सा मरुतः या वः ऊतिः ओ सु वा-
श्राऽइव सुऽमतिः जिगातु ॥ १५ ॥ २१ ॥

॥३५॥ उप ईं असृक्षि वाजऽयुः वचस्यां चनः दधीत नाद्यः
गिरः मे अपां नपात् आशुऽहेमा कुवित् सः सुऽपेशसः करति
जोषिषत् हि ॥१॥ इमं सु अस्मै हृदः आ सुऽतष्टं मंत्रं वोचेम कुवित्
अस्य वेदत् अपां नपात् असुर्यस्य मह्ना विश्वानि अर्यः भुवना
जजान ॥२॥ सं अन्याः यंति उप यंति अन्याः समानं ऊर्वं नद्यः
पृणंति तं ऊं शुचिं शुचयः दीदिऽवांसं अपां नपातं परि तस्थुः
आपः ॥३॥ तं अस्मेराः युवतयः युवानं मर्मृज्यमानाः परि यंति
आपः सः शुक्रेभिः शिक्वऽभिः रेवत् अस्मे दीदाय अनिध्मः घृत-
ऽनिर्निक् अप्ऽसु ॥४॥ अस्मै तिस्रः अव्यथ्याय नारीः देवाय दे-
वीः दिधिषंति अन्नं कृताःऽइव उप हि प्रऽसर्स्रे अप्ऽसु सः पीयूषं
धयति पूर्वऽसूनां ॥५॥२२॥ अश्वस्य अत्र जनिम अस्य च स्वः द्रुहः
रिषः संऽपृचः पाहि सूरीन् आमासु पूर्षु परः अप्रऽमृष्यं न अरा-
तयः वि नशन् न अनृतानि ॥६॥ स्वे आ दमे सुऽदुघा यस्य धेनुः
स्वधां पीपाय सुऽभु अन्नं अत्ति सः अपां नपात् ऊर्जयन् अप्-
सु अंतः वसुऽदेयाय विधते वि भाति ॥७॥ यः अप्ऽसु आ शुचि-
ना दैव्येन ऋतऽवा अजस्रः उर्विया विऽभाति वयाः इत् अन्या

भुवनानि अस्य प्र जायंते वीरुधः च प्रऽजाभिः ॥८॥ अपां नपात् आ हि अस्थात् उपऽस्थं जिह्मानां ऊर्ध्वः विऽद्युतं वसानः तस्य ज्येष्ठं महिमानं वहंतीः हिरण्यऽवर्णाः परि यंति यह्वीः ॥९॥ हिरण्यऽरूपः सः हिरण्यऽसंदृक् अपां नपात् सः इत् ऊं इति हिरण्यऽवर्णः हिरण्ययात् परि योनेः निऽसद्य हिरण्यऽदाः ददति अन्नं अस्मै ॥१०॥२३॥ तत् अस्य अनीकं उत चारु नाम अपीच्यं वर्धते नप्तुः अपां यं इंधते युवतयः सं इत्था हिरण्यऽवर्णं घृतं अन्नं अस्य ॥११॥ अस्मै बहूनां अवमाय सख्ये यज्ञैः विधेम नमसा हविःऽभिः सं सानु मार्ज्मि दिधिषामि बिल्मैः दधामि अन्नैः परि वंदे ऋक्ऽभिः ॥१२॥ सः ईं वृषा अजनयत् तासु गर्भं सः ईं शिशुः धयति तं रिहंति सः अपां नपात् अनभिम्लातऽवर्णः अन्यस्यऽइव इह तन्वा विवेष ॥१३॥ अस्मिन् पदे परमे तस्थिऽवांसं अध्वस्मऽभिः विश्वहा दीदिऽवांसं आपः नप्त्रे घृतं अन्नं वहंतीः स्वयं अत्कैः परि दीयंति यह्वीः ॥१४॥ अयांसं अग्ने सुऽक्षितिं जनाय अयांसं ऊं इति मघवत्ऽभ्यः सुऽवृक्तिं विश्वं तत् भद्रं यत् अवंति देवाः बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ १५ ॥ २४ ॥

॥३६॥ तुभ्यं हिन्वानः वसिष्ट गाः अपः अधुक्षन् सीं अविऽभिः अद्रिऽभिः नरः पिब इंद्र स्वाहा प्रऽहुतं वषट्ऽकृतं होत्रात् आ सोमं प्रथमः यः ईशिषे ॥१॥ यज्ञैः संऽमिश्लाः पृषतीभिः ऋष्टिऽभिः यामन् शुभ्रासः अंजिषु प्रियाः उत आऽसद्य बर्हिः भरतस्य सूनवः पोत्रात् आ सोमं पिबत दिवः नरः ॥२॥ अमाऽइव नः सुऽहवाः आ हि गंतन नि बर्हिषि सदतन रणिष्टन अथ मंदस्व जुजुषाणः अंधसः त्वष्टः देवेभिः जनिऽभिः सुमत्ऽगणः ॥३॥ आ वक्षि

देवान् इह विप्र यक्षि च उशन् होतः नि सद् योनिषु त्रिषु प्रति वीहि प्रऽस्थितं सोम्यं मधु पिब आग्नीध्रात् तव भागस्य तृप्णुहि ॥४॥ एषः स्यः ते तन्वः नृम्णऽवर्धनः सहः ओजः प्रऽदिवि बाह्वोः हितः तुभ्यं सुतः मघऽवन् तुभ्यं आऽभृतः त्वं अस्य ब्राह्मणात् आ तृपत् पिब ॥५॥ जुषेथां यज्ञं बोधतं हवस्य मे सत्तः होता निऽविदः पूर्व्याः अनु अच्छ राजाना नमः एति आऽवृतं प्रऽशास्त्रात् आ पिबतं सोम्यं मधु ॥ ६ ॥ २५ ॥ ७ ॥

॥३७॥ मंदस्व होत्रात् अनु जोषं अंधसः अध्वर्यवः सः पूर्णां वष्टि आऽसिचं तस्मै एतं भरत तत्ऽवशः ददिः होत्रात् सोमं द्रविणःऽदः पिब ऋतुऽभिः ॥ १॥ यं ऊं इति पूर्वं अहुवे तं इदं हुवे सः इत् ऊं इति हव्यः ददिः यः नाम पत्यते अध्वर्युऽभिः प्रऽस्थितं सोम्यं मधु पोत्रात् सोमं द्रविणःऽदः पिब ऋतुऽभिः ॥२॥ मेद्यंतु ते वह्नयः येभिः ईयसे अरिषण्यन् वीळयस्व वनस्पते आऽयूय धृष्णो इति अभिऽगूर्य त्वं नेष्ट्रात् सोमं द्रविणःऽदः पिब ऋतुऽभिः ॥३॥ अपात् होत्रात् उत पोत्रात् अमत्त उत नेष्ट्रात् अजुषत प्रयः हितं तुरीयं पात्रं अमृक्तं अमर्त्यं द्रविणःऽदाः पिबतु द्राविणःऽदसः ॥४॥ अर्वाचं अद्य यय्यं नृऽवाहनं रथं युंजाथां इह वां विऽमोचनं पृंक्तं हवींषि मधुना आ हि कं गतं अथ सोमं पिबतं वाजिनीऽवसू इति ॥५॥ जोषि अग्ने संऽइधं जोषि आऽहुतिं जोषि ब्रह्म जन्यं जोषि सुऽस्तुतिं विश्वेभिः विश्वान् ऋतुना वसो इति महः उशन् देवान् उशतः पायय हविः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥३८॥ उत् ऊं इति स्यः देवः सविता सवाय शश्वत्ऽतमं तत्ऽअपाः

वह्निः अस्थात् नूनं देवेभ्यः वि हि धाति रत्नं अथ आ अभजत्
वीतिऽहोत्रं स्वस्तौ ॥१॥ विश्वस्य हि श्रुष्टये देवः ऊर्ध्वः प्र बाहवा
पृथुऽपाणिः सिसर्ति आपः चित् अस्य व्रते आ निऽमृग्राः अयं
चित् वातः रमते परिऽज्मन् ॥२॥ आशुऽभिः चित् यान् वि मु-
चाति नूनं अरीरमत् अतमानं चित् एतोः अह्यर्षूणां चित् नि
अयान् अविष्यां अनु व्रतं सवितुः मोकी आ अगात् ॥३॥ पुनः
सं अव्यत् विऽततं वयंती मध्या कर्तोः नि अधात् शक्म धीरः उत
संऽहायं अस्थात् वि ऋतून् अदर्धः अरमतिः सविता देवः आ
अगात् ॥४॥ नाना ओकांसि दुर्यः विश्वं आयुः वि तिष्ठते प्रऽभवः
शोकः अग्नेः ज्येष्ठं माता सूनवे भागं आ अधात् अनु अस्य केतं
इषितं सवित्रा ॥५॥२॥ संऽआवर्वर्ति विऽस्थितः जिगीषुः विश्वे-
षां कामः चरतां अमा अभूत् शश्वान् अपः विऽकृतं हित्वी आ
अगात् अनु व्रतं सवितुः दैव्यस्य ॥६॥ त्वया हितं अप्यं अप्ऽसु भा-
गं धन्व अनु आ मृगयसः वि तस्थुः वनानि विऽभ्यः नकिः अस्य
तानि व्रता देवस्य सवितुः मिनंति ॥७॥ यातऽराध्यं वरुणः योनिं
अप्यं अनिऽशितं निऽमिषि जर्भुराणः विश्वः मार्तांडः व्रजं आ
पशुः गात् स्थऽशः जन्मानि सविता वि आ अकरिति ॥८॥ न
यस्य इंद्रः वरुणः न मित्रः व्रतं अर्यमा न मिनंति रुद्रः न अरा-
तयः तं इदं स्वस्ति हुवे देवं सवितारं नमःऽभिः ॥९॥ भगं धियं वा-
जयंतः पुरंऽधिं नराशंसः ग्नाः पतिः नः अव्याः आऽअये वामस्य
संऽगथे रयीणां प्रियाः देवस्य सवितुः स्याम ॥ १० ॥ अस्मभ्यं
तत् दिवः अतऽभ्यः पृथिव्याः त्वया दत्तं काम्यं राधः आ गात्
शं यत् स्तोतृऽभ्यः आपये भवाति उरुऽशंसाय सवितः जरित्रे
॥११॥३॥

॥३९॥ ग्रावाणाऽइव तत् इत् अर्थं जरेथे गृध्राऽइव वृक्षं नि-
धिऽमंतं अच्छ ब्रह्माणाऽइव विदथे उक्थऽशसा दूताऽइव ह-
व्या जन्या पुरुऽत्रा ॥१॥ प्रातःऽयावाना रथ्याऽइव वीरा अ-
जाऽइव यमा वरं आ सचेथे मेनेऽइव॰ तन्वा शुंभमाने दंपती-
ऽइव॰ क्रतुऽविदा जनेषु ॥२॥ शृंगाऽइव नः प्रथमा गंतं अर्वाक्
शफौऽइव जर्भुराणा तरःऽभिः चक्रवाकाऽइव प्रति वस्तोः उस्रा
अर्वाचा यातं रथ्याऽइव शक्रा ॥३॥ नावाऽइव नः पारयतं यु-
गाऽइव नभ्याऽइव नः उपधीऽइव॰ प्रधीऽइव॰ श्वानाऽइव नः
अरिषण्या तनूनां खृगलाऽइव विऽस्रसः पातं अस्मान् ॥४॥
वाताऽइव अजुर्या नद्याऽइव रीतिः अक्षीऽइव॰ चक्षुषा आ यातं
अर्वाक् हस्तौऽइव तन्वे शंऽभविष्ठा पदाऽइव नः नयतं वस्यः
अच्छ ॥५॥४॥ ओष्ठौऽइव मधु आस्ने वदंता स्तनौऽइव पिप्यतं
जीवसे नः नासाऽइव नः तन्वः रक्षितारा कर्णौऽइव सुऽश्रुता
भूतं अस्मे ॥६॥ हस्ताऽइव शक्तिं अभि संऽददी॰ नः क्षामऽइव नः
सं अजतं रजांसि इमाः गिरः अश्विना युष्मऽयंतीः क्ष्णोत्रेण-
ऽइव स्वऽधितिं सं शिशीतं ॥७॥ एतानि वां अश्विना वर्धनानि
ब्रह्म स्तोमं गृत्सऽमदासः अक्रन् तानि नरा जुजुषाणा उप यातं
बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥८॥५॥

॥४०॥ सोमापूषणा जनना रयीणां जनना दिवः जनना पृ-
थिव्याः जातौ विश्वस्य भुवनस्य गोपौ देवाः अकृण्वन् अमृतस्य
नाभिं ॥१॥ इमौ देवौ जायमानौ जुषंत इमौ तमांसि गूहतां
अजुष्टा आभ्यां इंद्रः पक्वं आमासु अंतः सोमापूषऽभ्यां जनत्
उस्रियासु ॥२॥ सोमापूषणा रजसः विऽमानं सप्तऽचक्रं रथं अ-

विश्वऽमिन्वं विषुऽवृतं मनसा युज्यमानं तं जिन्वथः वृषणा
पंचऽरश्मिं ॥३॥ दिवि अन्यः सदनं चक्रे उच्चा पृथिव्यां अन्यः अ-
धि अंतरिक्षे तौ अस्मभ्यं पुरुऽवारं पुरुऽक्षुं रायः पोषं वि स्यतां
नाभिं अस्मे ॥४॥ विश्वानि अन्यः भुवना जजान विश्वं अन्यः
अभिऽचक्षाणः एति सोमापूषणौ अवतं धियं मे युवाभ्यां वि-
श्वाः पृतनाः जयेम ॥५॥ धियं पूषा जिन्वतु विश्वंऽइन्वः रयिं सोमः
रयिऽपतिः दधातु अवतु देवी अदितिः अनर्वा बृहत् वदेम वि-
दथे सुऽवीराः ॥६॥६॥

॥४१॥ वायो इति ये ते सहस्रिणः रथासः तेभिः आ गहि नियुत्वान्
सोमऽपीतये ॥१॥ नियुत्वान् वायो इति आ गहि अयं शुक्रः अयामि
ते गंता असि सुन्वतः गृहं ॥२॥ शुक्रस्य अद्य गोऽआशिरः इंद्रवा-
यू इति नियुत्वतः आ यातं पिबतं नरा ॥३॥ अयं वां मित्रावरुणा सुतः
सोमः ऋतऽवृधा मम इत् इह श्रुतं हवं ॥४॥ राजानौ अनभिऽद्रु-
हा ध्रुवे सदसि उत्ऽतमे सहस्रऽस्थूणे आसाते इति ॥५॥७॥ ता सं-
ऽराजा घृतऽआसुती॰ आदित्या दानुनः पती इति सचेते इति अनव-
ऽह्वरं ॥६॥ गोऽमत् ऊं इति सु नासत्या अश्वऽवत् यातं अश्विना
वर्तिः रुद्रा नृऽपाय्यं ॥७॥ न यत् परः न अंतरः आऽदधर्षत् वृषण्-
ऽवसू॰ दुःऽशंसः मर्त्यः रिपुः ॥८॥ ता नः आ वोळ्हं अश्विना रयिं
पिशंगऽसंदृशं धिष्ण्या वरिवःऽविदं ॥९॥ इंद्रः अंग महत् भयं
अभि सत् अप चुच्यवत् सः हि स्थिरः विऽचर्षणिः ॥१०॥८॥ इंद्रः
च मृळयाति नः न नः पश्चात् अघं नशत् भद्रं भवाति नः पुरः
॥११॥ इंद्रः आशाभ्यः परि सर्वाभ्यः अभयं करत् जेता शत्रून् वि-
ऽचर्षणिः ॥१२॥ विश्वे देवासः आ गत शृणुत मे इमं हवं आ इदं

बर्हिः नि सीदत ॥ १३ ॥ तीव्रः वः मधुऽमान् अयं शुनऽहोत्रेषु मत्सरः एतं पिबत काम्यं ॥ १४ ॥ इंद्रऽज्येष्ठाः मरुतऽगणाः देवासः पूषऽरातयः विश्वे मम श्रुत हवं ॥ १५ ॥ ९ ॥ अंबिऽतमे नदीऽतमे देविऽतमे सरस्वति अप्रशस्ताःऽइव स्मसि प्रऽशंस्तिं अंब नः कृधि ॥ १६ ॥ त्वे विश्वा सरस्वति श्रिता आयूंषि देव्यां शुनऽहोत्रेषु मत्स्व प्रऽजां देवि दिदिड्ढि नः ॥ १७ ॥ इमा ब्रह्म सरस्वति जुषस्व वाजिनीऽवति या ते मन्म गृत्सऽमदाः ऋतऽवरि प्रिया देवेषु जुह्वति ॥ १८ ॥ प्र इतां यज्ञस्य शंऽभुवा युवां इत् आ वृणीमहे अग्निं च हव्यऽवाहनं ॥ १९ ॥ द्यावा नः पृथिवी इमं सिध्रं अद्य दिविऽस्पृशं यज्ञं देवेषु यच्छतां ॥ २० ॥ आ वां उपऽस्थं अद्रुहा देवाः सीदंतु यज्ञियाः इह अद्य सोमऽपीतये ॥ २१ ॥ १० ॥

॥ ४२ ॥ कनिक्रदत् जनुषं प्रऽब्रुवाणः इयर्ति वाचं अरिताऽइव नावं सुऽमंगलः च शकुने भवासि मा त्वा का चित् अभिऽभा विश्व्या विदत् ॥ १ ॥ मा त्वा श्येनः उत् वधीत् मा सुऽपर्णः मा त्वा विदत् इषुऽमान् वीरः अस्ता पित्र्यां अनु प्रऽदिशं कनिक्रदत् सुऽमंगलः भद्रऽवादी वद इह ॥ २ ॥ अव क्रंद दक्षिणतः गृहाणां सुऽमंगलः भद्रऽवादी शकुंते मा नः स्तेनः ईशत मा अघऽशंसः बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ ३ ॥ ११ ॥

॥ ४३ ॥ प्रऽदक्षिणित् अभि गृणंति कारवः वयः वदंतः ऋतुऽथा शकुंतयः उभे वाचौ वदति सामगाःऽइव गायत्रं च त्रैस्तुभं च अनु राजति ॥ १ ॥ उद्गाताऽइव शकुने साम गायसि ब्रह्मऽपुत्रःऽइव सवनेषु शंससि वृषाऽइव वाजी शिशुऽमतीः अपिऽइत्य

सर्वतः नः शकुने भद्रं आ वद विश्वतः नः शकुने पुण्यं आ वद ॥२॥
आऽवदन् त्वं शकुने भद्रं आ वद तूष्णीं आसीनः सुऽमतिं चिकि-
द्धि नः यत् उत्ऽपतन् वदसि कर्करिः यथा बृहत् वदेम विदथे
सुऽवीराः ॥३॥१२॥४॥२॥

॥ इति द्वितीयं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ सोमस्य मा तवसं वक्षि अग्ने वह्निं चकर्थ विदथे यजध्यै
देवान् अच्छ दीद्यत् युंजे अद्रिं शंऽआये अग्ने तन्वं जुषस्व ॥१॥
प्रांचं यज्ञं चकृम वर्धतां गीः समित्ऽभिः अग्निं नमसा दुवस्यन्
दिवः शशासुः विदथा कवीनां गृत्साय चित् तवसे गातुं ईषुः ॥२॥
मयः दधे मेधिरः पूतऽदक्षः दिवः सुऽबंधुः जनुषा पृथिव्याः अविं-
दन् ऊं' दर्शतं अप्ऽसु अंतः देवासः अग्निं अपसि स्वसॄणां ॥३॥
अवर्धयन् सुऽभगं सप्त यह्वीः श्वेतं जज्ञानं अरुषं महिऽत्वा शिशुं
न जातं अभि आरुः अश्वाः देवासः अग्निं जनिमन् वपुष्यन् ॥४॥
शुक्रेभिः अंगैः रजः आऽततन्वान् क्रतुं पुनानः कविऽभिः पवि-
त्रैः शोचिः वसानः परि आयुः अपां श्रियः मिमीते बृहतीः अनू-
नाः ॥५॥१३॥ वव्राज सीं अनदतीः अदब्धाः दिवः यह्वीः अवसा-
नाः अनग्नाः सनाः अत्र युवतयः सऽयोनीः एकं गर्भं दधिरे सप्त
वाणीः ॥६॥ स्तीर्णाः अस्य संऽहतः विश्वऽरूपाः घृतस्य योनौ
स्रवथे मधूनां अस्थुः अत्र धेनवः पिन्वमानाः मही' दस्मस्य मा-
तरा संऽईची॰ ॥७॥ बभ्राणः सूनो' सहसः वि अद्यौत् दधानः शु-
क्रा रभसा वपूंषि श्चोतंति धाराः मधुनः घृतस्य वृषा यत्र ववृधे

काव्येन॥८॥ पितुः चित् ऊधः जनुषा विवेद वि अस्य धाराः अस्-
जत् वि धेनाः गुहा चरंतं सखिऽभिः शिवेभिः दिवः यह्वीभिः न
गुहा बभूव॥९॥ पितुः च गर्भं जनितुः च बभ्रे पूर्वीः एकः अधयत्
पीप्यानाः वृष्णे सऽपत्नी॰ शुचये सऽबंधू॰ उभे॰ अस्मै मनुष्ये॰ नि
पाहि ॥ १० ॥ १४ ॥ उरौ महान् अनिऽबाधे ववर्ध आपः अग्निं
यशसः सं हि पूर्वीः ऋतस्य योनौ अशयत् दमूनाः जामीनां
अग्निः अपसि स्वसॄणां॥११॥ अक्रः न बभ्रिः संऽइथे महीनां दि-
दृक्षेयः सूनवे भाःऽऋजीकः उत् उस्रियाः जनिता यः जजान
अपां गर्भः नृऽतमः यह्वः अग्निः॥१२॥ अपां गर्भं दर्शतं ओषधीनां
वना जजान सुऽभगा विऽरूपं देवासः चित् मनसा सं हि जग्मुः
पनिष्ठं जातं तवसं दुवस्यन्॥१३॥ बृहंतः इत् भानवः भाःऽऋजी-
कं अग्निं सचंत विऽद्युतः न शुक्राः गुहाऽइव वृद्धं सदसि स्वे
अंतः अपारे ऊर्वे अमृतं दुहानाः॥१४॥ ईळे च त्वा यजमानः हु-
विःऽभिः ईळे सखिऽत्वं सुऽमतिं निऽकामः देवैः अवः मिमीहि
सं जरित्रे रक्ष च नः दम्येभिः अनीकैः॥१५॥१५॥ उपऽक्षेतारः तव
सुऽप्रनीते अग्ने विश्वानि धन्या दधानाः सुऽरेतसा श्रवसा तुंज-
मानाः अभि स्याम पृतनाऽयून् अदेवान्॥१६॥ आ देवानां अ-
भवः केतुः अग्ने मंद्रः विश्वानि काव्यानि विद्वान् प्रति मर्तान्
अवासयः दमूनाः अनु देवान् रथिरः यासि साधन्॥१७॥ नि दुरो-
णे अमृतः मर्त्यानां राजा ससाद विदथानि साधन् घृतऽप्रतीकः
उर्विया वि अद्यौत् अग्निः विश्वानि काव्यानि विद्वान्॥१८॥ आ
नः गहि सख्येभिः शिवेभिः महान् महीभिः ऊतिऽभिः सरण्यन्
अस्मे॰ रयिं बहुलं संऽतरुत्रं सुऽवाचं भागं यशसं कृधि नः॥१९॥
एता ते अग्ने जनिम सनानि प्र पूर्व्याय नूतनानि वोचं महांति

वृष्णे सर्वना कृता इमा जन्मन्ऽजन्मन् निऽहितः जातऽवेदाः
॥२०॥ जन्मन्ऽजन्मन् निऽहितः जातऽवेदाः विश्वामित्रेभिः इ-
ध्यते अजस्रः तस्य वयं सुऽमतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे
स्याम॥२१॥ इमं यज्ञं सहसाऽवन् त्वं नः देवऽत्रा धेहि सुऽक्रतो॰
रराणः प्र यंसि होतः बृहतीः इषः नः अग्ने महि द्रविणं आ यजस्व
॥२२॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साध
स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे
॥२३॥१६॥

॥२॥ वैश्वानराय धिषणां ऋतऽवृधे घृतं न पूतं अग्नये जना-
मसि द्विता होतारं मनुषः च वाघतः धिया रथं न कुलिशः सं ऋ-
ण्वति॥१॥ सः रोचयत् जनुषा रोदसी उभे सः मात्रोः अभवत्
पुत्रः ईड्यः हव्यऽवाट् अग्निः अजरः चनःऽहितः दुःऽदभः विशां
अतिथिः विभाऽवसुः॥२॥ क्रत्वा दक्षस्य तरुषः विऽधर्मणि देवा-
सः अग्निं जनयंत चित्तिऽभिः रुरुचानं भानुना ज्योतिषा महां
अत्यं न वाजं सनिष्यन् उप ब्रुवे॥३॥ आ मंद्रस्य सनिष्यंतः वरेण्यं
वृणीमहे अहूयं वाजं ऋग्मियं रातिं भृगूणां उशिजं कविऽक्रतुं
अग्निं राजंतं दिव्येन शोचिषा॥४॥ अग्निं सुम्नाय दधिरे पुरः जनाः
वाजऽश्रवसं इह वृक्तऽबर्हिषः यतऽस्रुचः सुऽरुचं विश्वऽदेव्यं रु-
द्रं यज्ञानां साधत्ऽइष्टिं अपसां॥५॥१७॥ पावकऽशोचे तव हि
क्षयं परि होतः यज्ञेषु वृक्तऽबर्हिषः नरः अग्ने दुवः इच्छमानासः
आप्यं उप आसते द्रविणं धेहि तेभ्यः॥६॥ आ रोदसी अपृणत्
आ स्वः महत् जातं यत् एनं अपसः अधारयन् सः अध्वराय परि
नीयते कविः अत्यः न वाजऽसातये चनःऽहितः॥७॥ नमस्यत

हव्यऽदातिं सुऽअध्वरं दुवस्यत दम्यं जातऽवेदसं रथीः ऋतस्य
बृहतः विऽचर्षणिः अग्निः देवानां अभवत् पुरःऽहितः॥८॥ तिस्रः
यह्वस्य सम्ऽइधः परिऽज्मनः अग्नेः अपुनन् उशिजः अमृत्यवः ता-
सां एकां अदधुः मर्त्ये भुजं ऊं इति लोकं ऊं इति द्वे उप जामिं ईयतुः॥९॥
विशां कविं विश्पतिं मानुषीः इषः सं सीं अकृण्वन् स्वऽधितिं
न तेजसे सः उत्ऽवतः निऽवतः याति वेविषत् सः गर्भं एषु भु-
वनेषु दीधरत् ॥१०॥१८॥ सः जिन्वते जठरेषु प्रजज्ञिऽवान् वृषा
चित्रेषु नानदत् न सिंहः वैश्वानरः पृथुऽपाजाः अमर्त्यः वसु रत्ना
दयमानः वि दाशुषे॥११॥ वैश्वानरः प्रत्नऽथा नाकं आ अरुहत्
दिवः पृष्ठं भंदमानः सुमन्मऽभिः सः पूर्वऽवत् जनयन् जंतवे धनं
समानं अज्मं परि एति जागृविः॥१२॥ ऋतऽवानं यज्ञियं विप्रं
उक्थ्यं आ यं दधे मातरिश्वा दिवि क्षयं तं चित्रऽयामं हरिऽकेशं
ईमहे सुऽदीतिं अग्निं सुवितायनव्यसे॥१३॥ शुचिं न यामन् इषिरं
स्वःऽदृशं केतुं दिवः रोचनऽस्थां उषःऽबुधं अग्निं मूर्धानं दिवः
अप्रतिऽस्कुतं तं ईमहे नमसा वाजिनं बृहत् ॥१४॥ मंद्रं होतारं
शुचिं अद्वयाविनं दमूनसं उक्थ्यं विश्वऽचर्षणिं रथं न चित्रं व-
पुषाय दर्शतं मनुःऽहितं सदं इत् रायः ईमहे ॥१५॥१९॥

॥३॥ वैश्वानराय पृथुऽपाजसे विपः रत्ना विधंत धरुणेषु गा-
तवे अग्निः हि देवान् अमृतः दुवस्यति अथ धर्माणि सनता न
दूदुषत्॥१॥ अंतः दूतः रोदसी इति दस्मः ईयते होता निऽसत्तः मनुषः
पुरःऽहितः क्षयं बृहंतं परि भूषति द्युऽभिः देवेभिः अग्निः इषितः
धियाऽवसुः॥२॥ केतुं यज्ञानां विदथस्य साधनं विप्रासः अग्निं
महयंत चित्तिऽभिः अपांसि यस्मिन् अधि सम्ऽदधुः गिरः त-

सिंन् सुम्नानिं यजंमानः आ चक्रे॥३॥ पिता यज्ञानां असुरः वि-
पःऽचितां विऽमानं अग्निः वयुनं च वाघतां आ विवेश रोदंसी
भूरिंऽवर्पसा पुरुऽप्रियः भंदते धामंऽभिः कविः ॥४॥ चंद्रं अग्निं
चंद्रऽरथं हरिंऽव्रतं वैश्वानरं अप्सुऽसदं स्वःऽविदं विऽगाहं तूर्णिं
तविषीभिः आऽवृतं भूर्णिं देवासंः इह सुऽश्रियं दधुः ॥५॥२०॥
अग्निः देवेभिः मनुंषः च जंतुऽभिः तन्वानः यज्ञं पुरुऽपेशंसं धिया
रथीः अंतः ईयते साधदिष्टिऽभिः जीरः दमूनाः अभिशस्तिऽचा-
तनः॥६॥ अग्ने जरंस्व सुऽअपत्ये आयुनि ऊर्जा पिन्वस्व सं इषः
दिदीहि नः वयांसि जिन्व बृहतः च जागृवे उशिक् देवानां असि
सुऽक्रतुः विपां॥७॥ विश्पतिं यह्वं अतिथिं नरः सदा यंतारं धीनां
उशिजं च वाघतां अध्वराणां चेतंनं जातऽवेदसं प्र शंसंति नम-
सा जूतिऽभिः वृधे॥ ८ ॥ विभाऽवा देवः सुऽरणः परिं क्षितीः
अग्निः बभूव शवंसा सुमतऽरथः तस्य व्रतानि भूरिऽपोषिणः
वयं उप भूषेम दमे आ सुवृक्तिऽभिः॥९॥ वैश्वानर तव धामानि
आ चक्रे येभिः स्वःऽवित् अभंवः विऽचक्षण जातः आ अपृणः
भुवनानि रोदंसी अग्ने ता विश्वा परिऽभूः असि त्मना॥१०॥ वै-
श्वानरस्य दंसनाभ्यः बृहत् अरिणात् एकः सुऽअपस्यया कविः
उभा पितरा महयन् अजायत अग्निः द्यावापृथिवी भूरिंऽरे-
तसा ॥ ११ ॥ २१ ॥

॥४॥ समित्ऽसंमित् सुऽमनाः बोधि अस्मे शुचाऽशुंचा सु-
ऽमतिं रासि वस्वः आ देव देवान् यजथाय वक्षि सखा सखीन्
सुऽमनाः यक्षि अग्ने ॥१॥ यं देवासः त्रिः अहन् आऽयजंते दिवे-
ऽदिवे वरुणः मित्रः अग्निः सः इमं यज्ञं मधुऽमंतं कृधि नः तनू-

ऽनपात् घृतऽयोनिं विधंतं ॥२॥ प्र दीधितिः विश्वऽवारा जिगाति होतारं इळः प्रथमं यजध्यै अच्छ नमःऽभिः वृषभं वंदध्यै सः देवान् यक्षत् इषितः यजीयान् ॥३॥ ऊर्ध्वः वां गातुः अध्वरे अकारि ऊर्ध्वा शोचींषि प्रऽस्थिता रजांसि दिवः वा नाभा नि असादि होता स्तृणीमहि देवऽव्यचाः वि बर्हिः ॥४॥ सप्त होत्राणि मनसा वृणानाः इन्वंतः विश्वं प्रति यन् ऋतेन नृऽपेशसः विदथेषु प्र जाताः अभि इमं यज्ञं वि चरंत पूर्वीः ॥५॥२२॥ आ भंदमाने उषसौ उपाके उत स्मयेते तन्वा विऽरूपे० यथा नः मित्रः वरुणः जुजोषत् इंद्रः मरुत्वान् उत वा महःऽभिः ॥६॥ दैव्या होतारा प्रथमा नि ऋंजे सप्त पृक्षासः स्वधया मदंति ऋतं शंसंतः ऋतं इत् ते आहुः अनु व्रतं व्रतऽपाः दीध्यानाः ॥७॥ आ भारती भारतीभिः सऽजोषाः इळा देवैः मनुष्येभिः अग्निः सरस्वती सारस्वतेभिः अर्वाक् तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं सदंतु ॥८॥ तत् नः तुरीपं अध पोषयित्नु देव त्वष्टः वि रराणः स्यस्व॰ यतः वीरः कर्मण्यः सुऽदक्षः युक्तऽग्रावा जायते देवऽकामः ॥९॥ वनस्पते अव सृज उप देवान् अग्निः हविः शमिता सूदयाति सः इत् ऊं होता सत्यऽतरः यजाति यथा देवानां जनिमानि वेद ॥१०॥ आ याहि अग्ने संऽइधानः अर्वाङ् इंद्रेण देवैः सऽरथं तुरेभिः बर्हिः नः आस्तां अदितिः सुऽपुत्रा स्वाहा देवाः अमृताः मादयंतां ॥११॥२३॥

॥५॥ प्रति अग्निः उषसः चेकितानः अबोधि विप्रः पदऽवीः कवीनां पृथुऽपाजाः देवयतऽभिः संऽइद्धः अप द्वारा तमसः वह्निः आवः॰ ॥१॥ प्र इत् ऊं अग्निः ववृधे स्तोमेभिः गीःऽभिः स्तोतॄणां नमस्यः उक्थैः पूर्वीः ऋतस्य संऽदृशः चकानः सं दूतः

अद्यौत् उषसः विऽरोके॥२॥ अधायि अग्निः मानुषीषु विक्षु अपां
गर्भः मित्रः ऋतेन साधन् आ हर्यतः यजतः सानु अस्थात् अभूत्
ऊं इति विप्रः हव्यः मतीनां ॥३॥ मित्रः अग्निः भवति यत् संऽइद्धः मि-
त्रः होता वरुणः जातऽवेदाः मित्रः अध्वर्युः इषिरः दमूनाः मित्रः
सिंधूनां उत पर्वतानां ॥४॥ पाति प्रियं रिपः अग्रं पदं वेः पाति
यह्वः चरणं सूर्यस्य पाति नाभा सप्तऽशीर्षाणं अग्निः पाति देवा-
नां उपऽमादं ऋष्वः ॥५॥२४॥ ऋभुः चक्रे ईड्यं चारु नाम विश्वा-
नि देवः वयुनानि विद्वान् ससस्य चर्म घृतऽवत् पदं वेः तत् इत्
अग्निः रक्षति अप्रऽयुच्छन् ॥६॥ आ योनिं अग्निः घृतऽवंतं अ-
स्थात् पृथुऽप्रगानं उशंतं उशानः दीद्यानः शुचिः ऋष्वः पावकः
पुनःऽपुनः मातरा नव्यसी इति कः ॥७॥ सद्यः जातः ओषधीभिः
ववक्षे यदि वर्धति प्रऽस्वः घृतेन आपःऽइव प्रऽवता शुंभमानाः
उरुष्यत् अग्निः पित्रोः उपऽस्थे ॥८॥ उत ऊं इति स्तुतः संऽइधा यह्वः
अद्यौत् वर्ष्मन् दिवः अधि नाभा पृथिव्याः मित्रः अग्निः ईड्यः
मातरिश्वा आ दूतः वक्षत् यजथाय देवान् ॥९॥ उत् अस्तंभीत्
संऽइधा नाकं ऋष्वः अग्निः भवन् उत्ऽतमः रोचनानां यदि भृ-
गुऽभ्यः परि मातरिश्वा गुहा संतं हव्यऽवाहं संऽईधे ॥१०॥ इळां
अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः
सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे इति ॥११॥२५॥

॥६॥ प्र कारवः मनना वच्यमानाः देवद्रीचीं नयत देवऽयंतः
दक्षिणाऽवाट् वाजिनी प्राची एति हविः भरंती अग्नये घृताची
॥१॥ आ रोदसी इति अपृणाः जायमानः उत प्र रिक्थाः अध नु प्र-
ऽयज्यो इति दिवः चित् अग्ने महिना पृथिव्याः वच्यंतां ते वह्नयः सप्त-

ऽजिह्वाः ॥२॥ द्यौः च त्वा पृथिवी यज्ञियासः नि होतारं सादयंते दमाय यदि विशः मानुषीः देवऽयंतीः प्रयस्वतीः ईळते शुक्रं अर्चिः ॥३॥ महान् सधऽस्थे ध्रुवः आ निऽसत्तः अंतः द्यावा माहिने हर्यमाणः आस्क्रे सऽपत्नी॰ अजरे अमृक्ते सबःऽदुघे॰ उरुऽगायस्य धेनू ॥४॥ व्रता ते अग्ने महतः महानि तव क्रत्वा रोदसी आ ततंथ त्वं दूतः अभवः जायमानः त्वं नेता वृषभ चर्षणीनां ॥५॥२६॥ ऋतस्य वा केशिना योग्याभिः घृतऽस्नुवा रोहिता धुरि धिष्व अथ आ वह देवान् देव विश्वान् सुऽअध्वरा कृणुहि जातऽवेदः ॥६॥ दिवः चित् आ ते रुचयंत रोकाः उषः विऽभातीः अनु भासि पूर्वीः अपः यत् अग्ने उशधक् वनेषु होतुः मंद्रस्य पनयंत देवाः ॥७॥ उरौ वा ये अंतरिक्षे मदंति दिवः वा ये रोचने संति देवाः ऊमाः वा ये सुऽहवासः यजत्राः आऽयेमिरे रथ्यः अग्ने अश्वाः ॥८॥ आ एभिः अग्ने सऽरथं याहि अर्वाङ् नानाऽरथं वा विऽभवः हि अश्वाः पत्नीऽवतः त्रिंशतं त्रीन् च देवान् अनुऽस्वधं आ वह मादयस्व ॥९॥ सः होता यस्य रोदसी चित् उर्वी यज्ञंऽयज्ञं अभि वृधे गृणीतः प्राची अध्वराऽइव तस्थतुः सुऽमेके॰ ऋतऽवरी॰ ऋतऽजातस्य सत्ये ॥१०॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे ॥११॥२७॥८॥२॥

॥७॥ प्र ये आरुः शितिऽपृष्ठस्य धासेः आ मातरा विविशुः सप्त वाणीः परिऽक्षिता पितरा सं चरेते प्र सर्स्राते दीर्घं आयुः प्रऽयक्षे ॥१॥ दिवक्षसः धेनवः वृष्णः अश्वाः देवीः आ तस्थौ मधुऽमत् वहंतीः ऋतस्य त्वा सदसि क्षेमऽयंतं परि एका चरति वर्त-

निंगीः॥२॥ आ सीं अरोहत् सुऽयमाः भवंतीः पतिः चिकित्वान्
रयिऽवित् रयीणां प्रनीलऽपृष्ठः अतसस्य धासेः ताः अवासयत्
पुरुधऽप्रतीकः॥३॥ महि त्वाष्ट्रं ऊर्जयंतीः अजुर्यं स्तभुऽयमानं व-
हतः वहंति वि अंगेभिः दिद्युतानः सधऽस्थे एकांऽइव रोदसी
आ विवेश॥४॥ जानंति वृष्णः अरुषस्य शेवं उत ब्रध्नस्य शासने
रणंति दिवःऽरुचः सुऽरुचः रोचमानाः इळा येषां गण्या माहि-
ना गीः॥५॥१॥ उतो पितृऽभ्यां प्रऽविदा अनु घोषं महः महत्-
ऽभ्यां अनयंत शूषं उक्षा ह यत्र परि धानं अक्तोः अनु स्वं धाम
जरितुः ववक्ष॥६॥ अध्वर्युऽभिः पंचऽभिः सप्त विप्राः प्रियं रक्षंते
निऽहितं पदं वेः॰ प्रांचः मदंति उक्षणः अजुर्याः देवाः देवानां
अनु हि व्रता गुः॰॥७॥ दैव्या होतारा प्रथमा नि ऋंजे सप्त पृक्षासः
स्वधया मदंति ऋतं शंसंतः ऋतं इत् ते आहुः अनु व्रतं व्रतऽपाः
दीध्यानाः॥८॥ वृषऽयंते महे अत्याय पूर्वीः वृष्णे चित्राय रश्मयः
सुऽयामाः देव होतः मंद्रऽतरः चिकित्वान् महः देवान् रोदसी
आ इह वक्षि॥९॥ पृक्षऽप्रयजः द्रविणः सुऽवाचः सुऽकेतवः उ-
षसः रेवत् ऊषुः उतो चित् अग्ने महिना पृथिव्याः कृतं चित्
एनः सं महे दशस्य॥१०॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्-
ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा
ते सुऽमतिः भूतु अस्मे॥११॥२॥

॥८॥ अंजंति त्वां अध्वरे देवऽयंतः वनस्पते मधुना दैव्येन यत्
ऊर्ध्वः तिष्ठाः द्रविणा इह धत्तात् यत् वा क्षयः मातुः अस्याः उप-
ऽस्थे॥१॥ संऽइद्धस्य श्रयमाणः पुरस्तात् ब्रह्म वन्वानः अजरं सु-
ऽवीरं आरे अस्मत् अमतिं बाधमानः उत् श्रयस्व महते सौभ-

गाय॥२॥ उत् श्रयस्व वनस्पते वर्ष्मन् पृथिव्याः अधि सुऽमिती मीयमानः वर्चः धाः यज्ञऽवाहसे॥३॥ युवा सुऽवासाः परिऽवीतः आ अगात् सः ऊं श्रेयान् भवति जायमानः तं धीरासः कवयः उत् नयंति सुऽआध्यः मनसा देवऽयंतः ॥४॥ जातः जायते सुदिनऽत्वे अह्नां सऽमर्ये आ विदथे वर्धमानः पुनंति धीराः अपसः मनीषा देवऽयाः विप्रः उत् इयर्ति वाचं ॥५॥३॥ यान् वः नरः देवऽयंतः निऽमिम्युः वनस्पते स्वऽधितिः वा ततक्ष ते देवासः स्वरवः तस्थिऽवांसः प्रजाऽवत् अस्मे दिधिषंतु रत्नं ॥६॥ ये वृक्णासः अधि क्षमि निऽमितासः यतऽस्रुचः ते नः व्यंतु वार्यं देवऽत्रा क्षेत्रऽसाधसः ॥७॥ आदित्याः रुद्राः वसवः सुऽनीथाः द्यावाक्षामा पृथिवी अंतरिक्षं सऽजोषसः यज्ञं अवंतु देवाः ऊर्ध्वं कृण्वंतु अध्वरस्य केतुं ॥८॥ हंसाःऽइव श्रेणिऽशः यतानाः शुक्रा वसानाः स्वरवः नः आ अगुः उत्ऽनीयमानाः कविऽभिः पुरस्तात् देवाः देवानां अपि यंति पाथः ॥९॥ शृंगाणिऽइव इत् शृंगिणां सं ददृश्रे चषालऽवंतः स्वरवः पृथिव्यां वाघतऽभिः वा विऽहवे श्रोषमाणाः अस्मान् अवंतु पृतनाज्येषु ॥१०॥ वनस्पते शतऽवल्शः वि रोह सहस्रऽवल्शाः वि वयं रुहेम यं त्वां अयं स्वऽधितिः तेजमानः प्रऽनिनाय महते सौभगाय ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥९॥ सखायः त्वा ववृमहे देवं मर्तासः ऊतये अपां नपातं सुऽभगं सुऽदीदितिं सुऽप्रतूर्तिं अनेहसं॥१॥ कायमानः वना त्वं यत् मातॄः अजगन् अपः न तत् ते अग्ने प्रऽमृषे निऽवर्तनं यत् दूरे सन् इह अभवः ॥२॥ अति तृष्टं ववक्षिथ अथ एव सुऽमनाः असि प्रऽप्र अन्ये यंति परि अन्ये आसते येषां सख्ये असि श्रितः॥३॥ इयि-

ऽवांसं अति स्रिधः शश्वतीः अति सश्चतः अनु ईं अविंदन् नि-ऽचिरासः अद्रुहः अप्ऽसु सिंहंऽइव श्रितं ॥ ४ ॥ ससृवांसंऽइव त्मना अग्निं इत्था तिरःऽहितं आ एनं नयत् मातरिश्वा पराऽवतः देवेभ्यः मथितं परि ॥ ५ ॥ ५ ॥ तं त्वा मर्ताः अगृभ्णत देवेभ्यः हव्य-ऽवाहन विश्वान् यत् यज्ञान् अभिऽपासि मानुष तव क्रत्वा य-विष्ठ्य ॥ ६ ॥ तत् भद्रं तव दंसना पाकाय चित् छदयति त्वां यत् अग्ने पशवः संऽआसते संऽइद्धं अपिऽशर्वरे ॥ ७ ॥ आ जुहोत सुऽअ-ध्वरं शीरं पावकऽशोचिषं आशुं दूतं अजिरं प्रत्नं ईड्यं श्रुष्टी देवं सपर्यत ॥ ८ ॥ त्रीणि शता त्री सहस्राणि अग्निं त्रिंशत् च देवाः नव च असपर्यन् औक्षन् घृतैः अस्तृणन् बर्हिः अस्मै आत् इत् होतारं नि असादयंत ॥ ९ ॥ ६ ॥

॥ १० ॥ त्वां अग्ने मनीषिणः संऽराजं चर्षणीनां देवं मर्तासः इं-धते सं अध्वरे ॥ १ ॥ त्वां यज्ञेषु ऋत्विजं अग्ने होतारं ईळते गोपाः ऋतस्य दीदिहि स्वे दमे ॥ २ ॥ सः घ यः ते ददाशति संऽइधा जात-ऽवेदसे सः अग्ने धत्ते सुऽवीर्यं सः पुष्यति ॥ ३ ॥ सः केतुः अध्वराणां अग्निः देवेभिः आ गमत् अंजानः सप्त होतृऽभिः हविष्मते ॥ ४ ॥ प्र होत्रे पूर्व्यं वचः अग्नये भरत बृहत् विपां ज्योतींषि बिभ्रते न वेधसे ॥ ५ ॥ ७ ॥ अग्निं वर्धंतु नः गिरः यतः जायते उक्थ्यः महे वाजाय द्र-विणाय दर्शतः ॥ ६ ॥ अग्ने यजिष्ठः अध्वरे देवान् देवऽयते यज हो-ता मंद्रः वि राजसि अति स्रिधः ॥ ७ ॥ सः नः पावक दीदिहि द्यु-ऽमत् अस्मे सुऽवीर्यं भव स्तोतृऽभ्यः अंतमः स्वस्तये ॥ ८ ॥ तं त्वा विप्राः विपन्यवः जागृऽवांसः सं इंधते हव्यऽवाहं अमर्त्यं सहः-ऽवृधं ॥ ९ ॥ ८ ॥

॥११॥ अग्निः होता पुरःऽहितः अध्वरस्य विऽचर्षणिः सः वेद यज्ञं आनुषक्॥१॥ सः हव्यऽवाट् अमर्त्यः उशिक् दूतः चनःऽहितः अग्निः धिया सं ऋण्वति॥२॥ अग्निः धिया सः चेतति केतुः यज्ञस्य पूर्व्यः अर्थं हि अस्य तरणि॥३॥ अग्निं सूनुं सनऽश्रुतं सहसः जातऽवेदसं वह्निं देवाः अकृण्वत॥४॥ अदाभ्यः पुरःऽएता विशां अग्निः मानुषीणां तूर्णिः रथः सदा नवः॥५॥१०॥ सह्वान् विश्वाः अभिऽयुजः क्रतुः देवानां अमृक्तः अग्निः तुविश्रवःऽतमः॥६॥ अभि प्रयांसि वाहसा दाश्वान् अश्नोति मर्त्यः क्षयं पावकऽशोचिषः॥७॥ परि विश्वानि सुऽधिता अग्नेः अश्याम मन्मऽभिः विप्रासः जातऽवेदसः॥८॥ अग्ने विश्वानि वार्या वाजेषु सनिषामहे त्वे देवासः आ ईरिरे॥९॥१०॥

॥१२॥ इंद्राग्नी आ गतं सुतं गीःऽभिः नभः वरेण्यं अस्य पातं धिया इषिता॥१॥ इंद्राग्नी जरितुः सचा यज्ञः जिगाति चेतनः अया पातं इमं सुतं॥२॥ इंद्रं अग्निं कविऽछदा यज्ञस्य जूत्या वृणे ता सोमस्य इह तृंपतां॥३॥ तोशा वृत्रऽहना हुवे सऽजित्वाना अपराऽजिता इंद्राग्नी वाजऽसातमा॥४॥ प्र वां अर्चंति उक्थिनः नीथऽविदः जरितारः इंद्राग्नी इषः आ वृणे॥५॥११॥ इंद्राग्नी नवतिं पुरः दासऽपत्नीः अधूनुतं साकं एकेन कर्मणा॥६॥ इंद्राग्नी अपसः परि उप प्र यंति धीतयः ऋतस्य पथ्याः अनु॥७॥ इंद्राग्नी तविषाणि वां सधऽस्थानि प्रयांसि च युवोः अप्ऽतूर्यं हितं॥८॥ इंद्राग्नी रोचना दिवः परि वाजेषु भूषथः तत् वां चेति प्र वीर्यं॥९॥१२॥१॥

॥१३॥ प्र वः देवाय अग्नये बर्हिष्ठं अर्च अस्मै गमत् देवेभिः आ

सः नः यजिष्ठः बर्हिः आ सदत् ॥१॥ ऋतऽवा यस्य रोदसी इति दक्षं
सचंते ऊतयः हविष्मंतः तं ईळते तं सनिष्यंतः अवसे ॥२॥ सः यं-
ता विप्रः एषां सः यज्ञानां अथ हि सः अग्निं तं वः दुवस्यत दाता
यः वनिता मघं ॥३॥ सः नः शर्माणि वीतये अग्निः यच्छतु शंऽतमा
यतः नः प्रुष्णवत् वसु दिवि क्षितिऽभ्यः अप्ऽसु आ ॥४॥ दीदिऽवां-
सं अपूर्व्यं वस्वीभिः अस्य धीतिऽभिः ऋक्वाणः अग्निं इंधते होतारं
विश्पतिं विशां ॥५॥ उत नः ब्रह्मन् अविषः उक्थेषु देवऽहूतमः
शं नः शोच मरुत्ऽवृधः अग्ने सहस्रऽसातमः ॥६॥ नु नः रास्व स-
हस्रऽवत् तोकऽवत् पुष्टिऽमत् वसु द्युऽमत् अग्ने सुऽवीर्यं वर्षिष्ठं
अनुपऽक्षितं ॥७॥१३॥

॥१४॥ आ होता मंद्रः विदथानि अस्थात् सत्यः यज्वा कवि-
ऽतमः सः वेधाः विद्युत्ऽरथः सहसः पुत्रः अग्निः शोचिःऽकेशः
पृथिव्यां पाजः अश्रेत् ॥१॥ अयामि ते नमःऽउक्तिं जुषस्व ऋत-
ऽवः तुभ्यं चेतते सहस्वः विद्वान् आ वक्षि विदुषः नि सत्सि मध्ये
आ बर्हिः ऊतये यजत्र ॥२॥ द्रवतां ते उषसा वाजयंती इति अग्ने वा-
तस्य पथ्याभिः अच्छ यत् सीं अंजंति पूर्व्यं हविःऽभिः आ वंधुरा-
ऽइव तस्थतुः दुरोणे ॥३॥ मित्रः च तुभ्यं वरुणः सहस्वः अग्ने विश्वे
मरुतः सुम्नं अर्चन् यत् शोचिषा सहसः पुत्र तिष्ठाः अभि क्षितीः
प्रथयन् सूर्यः नॄन् ॥४॥ वयं ते अद्य ररिम हि कामं उत्तानऽहस्ताः
नमसा उपऽसद्य यजिष्ठेन मनसा यक्षि देवान् अस्रेधता मन्मना
विप्रः अग्ने ॥५॥ त्वत् हि पुत्र सहसः वि पूर्वीः देवस्य यंति ऊ-
तयः वि वाजाः त्वं देहि सहस्रिणं रयिं नः अद्रोघेण वचसा सत्यं
अग्ने ॥६॥ तुभ्यं दक्ष कविऽक्रतो॰ यानि इमा देव मर्तासः अध्वरे

अर्कम् त्वं विश्वस्य सुऽरथस्य बोधि सर्वं तत् अग्ने अमृत स्वद इह
॥७॥१४॥

॥१५॥ वि पाजसा पृथुना शोशुचानः बाधस्व द्विषः रक्षसः
अमीवाः सुऽशर्मणः बृहतः शर्मणि स्यां अग्नेः अहं सुऽहवस्य प्र-
ऽनीतौ॥१॥ त्वं नः अस्याः उषसः विऽउष्टौ त्वं सूरे उतऽइते बोधि
गोपाः जन्मऽइव नित्यं तनयं जुषस्व स्तोमं मे अग्ने तन्वा सुजात
॥२॥ त्वं नृऽचक्षाः वृषभ अनु पूर्वीः कृष्णासु अग्ने अरुषः वि भाहि
वसो इति नेषि च पर्षि च अति अंहः कृधि नः राये उशिजः यविष्ठ
॥३॥ अषाळ्हः अग्ने वृषभः दिदीहि पुरः विश्वाः सौभगा संऽजि-
गीवान् यज्ञस्य नेता प्रथमस्य पायोः जातऽवेदः बृहतः सुऽप्र-
नीते॥४॥ अच्छिद्रा शर्म जरितरिति पुरूणि देवान् अच्छ दीद्यानः
सुऽमेधाः रथः न सस्निः अभि नः वक्षि वाजं अग्ने त्वं रोदसी इति नः सु-
ऽमेके इति॥५॥ प्र पीपय वृषभ जिन्व वाजान् अग्ने त्वं रोदसी इति नः सु-
ऽदोघे इति देवेभिः देव सुऽरुचा रुचानः मा नः मर्तस्य दुःऽमतिः परि
स्यात्॥६॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वतऽतमं हवमानाय
साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु
अस्मे इति॥७॥१५॥

॥१६॥ अयं अग्निः सुऽवीर्यस्य ईशे महः सौभगस्य रायः ईशे
सुऽअपत्यस्य गोऽमतः ईशे वृत्रऽहथानां॥१॥ इमं नरः मरुतः
सश्चत वृधं यस्मिन् रायः शेऽवृधासः अभि ये संति पृतनासु दुः-
ऽध्यः विश्वाहा शत्रुं आऽदभुः॥२॥ सः त्वं नः रायः शिशीहि मीढ्वः
अग्ने सुऽवीर्यस्य तुविऽद्युम्न वर्षिष्ठस्य प्रजाऽवतः अनमीवस्य

शुष्मिणः॥३॥ चक्रिः यः विश्वा भुवना अभि ससहिः चक्रिः देवे-
षु आ दुवः आ देवेषु यतते आ सुऽवीर्ये आ शंसे उत नृणां ॥४॥ मा
नः अग्ने अमतये मा अवीरतायै रीरधः मा अगोतायै सहसः पुत्र
मा निदे अप द्वेषांसि आ कृधि॥५॥ शग्धि वाजस्य सुऽभग प्रजा-
ऽवतः अग्ने बृहतः अध्वरे सं राया भूयसा सृज मयःऽभुना तुवि-
ऽद्युम्न यशस्वता ॥ ६ ॥ १६ ॥

॥१७॥ संऽइध्यमानः प्रथमा अनु धर्म सं अक्तुऽभिः अज्यते
विश्वऽवारः शोचिःऽकेशः घृतऽनिर्निक् पावकः सुऽयज्ञः अग्निः
यजथाय देवान्॥१॥ यथा अयजः होत्रं अग्ने पृथिव्याः यथा दिवः
जातऽवेदः चिकित्वान् एव अनेन हविषा यक्षि देवान् मनुष्वत्
यज्ञं प्र तिर इमं अद्य॥२॥ त्रीणि आयूंषि तव जातऽवेदः तिस्रः
आऽजानीः उषसः ते अग्ने ताभिः देवानां अवः यक्षि विद्वान्
अथ भव यजमानाय शं योः॥३॥ अग्निं सुऽदीतिं सुऽदृशं गृणंतः
नमस्यामः त्वा ईड्यं जातऽवेदः त्वां दूतं अरतिं हव्यऽवाहं देवाः
अकृण्वन् अमृतस्य नाभिं॥४॥ यः त्वत् होता पूर्वः अग्ने यजीयान्
द्विता च सत्ता स्वधया च शंऽभुः तस्य अनु धर्म प्र यज चिकित्वः
अथ नः धाः अध्वरं देवऽवीतौ ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥१८॥ भव नः अग्ने सुऽमनाः उपऽइतौ सखाऽइव सख्ये पि-
तराऽइव साधुः पुरुऽद्रुहः हि क्षितयः जनानां प्रति प्रतीचीः दह-
तात् अरातीः ॥१॥ तपो सु अग्ने अंतरान् अमित्रान् तप शंसं
अररुषः परस्य तपो वसो चिकितानः अचित्तान् वि ते तिष्ठंतां
अजराः अयासः॥२॥ इध्मेन अग्ने इच्छमानः घृतेन जुहोमि हव्यं

तरसे बलाय यावत ईशे ब्रह्मणा वंदमानः इमां धियं शतऽसेयाय देवी ॥३॥ उत शोचिषा सहसः पुत्र स्तुतः बृहत वयः शशमानेषु धेहि रेवत अग्ने विश्वामित्रेषु शं योः मर्मृज्म ते तन्वं भूरि कृत्वः ॥४॥ कृधि रत्नं सुऽसनितः धनानां सः घ इत अग्ने भवसि यत सम्ऽइद्धः स्तोतुः दुरोणे सुऽभगस्य रेवत सृप्रा करस्ना दधिषे वपूंषि ॥५॥१८॥

॥१९॥ अग्निं होतारं प्र वृणे मियेधे गृत्सं कविं विश्वऽविदं अमूरं सः नः यक्षत देवऽताता यजीयान राये वाजाय वनते मघानि ॥१॥ प्र ते अग्ने हविष्मती इयर्मि अच्छ सुऽद्युम्नां रातिनीं घृताचीं प्रऽदक्षिणित देवऽतातिं उराणः सं रातिऽभिः वसुऽभिः यज्ञं अश्रेत ॥२॥ सः तेजीयसा मनसा त्वाऽऊतः उत शिक्ष सुऽअपत्यस्य शिक्षोः अग्ने रायः नृऽतमस्य प्रऽभूतौ भूयाम ते सुऽस्तुतयः च वस्वः ॥३॥ भूरीणि हि त्वे दधिरे अनीका अग्ने देवस्य यज्यवः जनासः सः आ वह देवऽतातिं यविष्ठ शर्धः यत अद्य दिव्यं यजासि ॥४॥ यत त्वा होतारं अनजन मियेधे निऽसादयंतः यजथाय देवाः सः त्वं नः अग्ने अविता इह बोधि अधि श्रवांसि धेहि नः तनूषु ॥५॥१९॥

॥२०॥ अग्निं उषसं अश्विना दधिऽक्रां विऽउष्टिषु हवते वह्निः उक्थैः सुऽज्योतिषः नः शृण्वंतु देवाः सऽजोषसः अध्वरं वावशानाः ॥१॥ अग्ने त्री ते वाजिना त्री सधऽस्था तिस्रः ते जिह्वाः ऋतऽजात पूर्वीः तिस्रः ऊं ते तन्वः देवऽवाताः ताभिः नः पाहि गिरः अप्रऽयुच्छन ॥२॥ अग्ने भूरीणि तव जातऽवेदः देव स्वधाऽवः

अमृतस्य नाम याः च मायाः मायिनां विश्वंऽइन्व त्वे पूर्वीः सं-
ऽदधुः पृष्टऽबंधो॰ ॥३॥ अग्निः नेता भगःऽइव क्षितीनां दैवीनां
देवः ऋतुऽपाः ऋतऽवा सः वृत्रऽहा सनयः विश्वऽवेदाः पर्षत्
विश्वा अति दुःऽइता गृणंतं ॥४॥ दधिऽक्रां अग्निं उषसं च देवीं
बृहस्पतिं सवितारं च देवं अश्विना मित्रावरुणा भगं च वसून् रु-
द्रान् आदित्यान् इह हुवे ॥५॥२०॥

॥२१॥ इमं नः यज्ञं अमृतेषु धेहि इमा हव्या जातऽवेदः जुषस्व
स्तोकानां अग्ने मेदसः घृतस्य होतः प्र अशान प्रथमः निऽसद्य
॥१॥ घृतऽवंतः पावक ते स्तोकाः श्चोतंति मेदसः स्वऽधर्मन् दे-
वऽवीतये श्रेष्ठं नः धेहि वार्यं ॥२॥ तुभ्यं स्तोकाः घृतऽश्चुतः अग्ने
विप्राय संत्य ऋषिः श्रेष्ठः सं इध्यसे यज्ञस्य प्रऽअविता भव ॥३॥
तुभ्यं श्चोतंति अध्रिऽगो॰ शचीऽवः स्तोकासः अग्ने मेदसः घृतस्य
कविऽशस्तः बृहता भानुना आ अगाः हव्या जुषस्व मेधिर ॥४॥
ओजिष्ठं ते मध्यतः मेदः उत्ऽभृतं प्र ते वयं ददामहे श्चोतंति ते
वसो॰ स्तोकाः अधि त्वचि प्रति तान् देवऽशः विहि ॥५॥२१॥

॥२२॥ अयं सः अग्निः यस्मिन् सोमं इंद्रः सुतं दधे जठरे वावशा-
नः सहस्रिणं वाजं अत्यं न सप्तिं ससऽवान् सन् स्तूयसे जातऽवेदः
॥१॥ अग्ने यत् ते दिवि वर्चः पृथिव्यां यत् ओषधीषु अप्ऽसु आ
यजत्र येन अंतरिक्षं उरु आऽततंथ त्वेषः सः भानुः अर्णवः नृ-
ऽचक्षाः ॥२॥ अग्ने दिवः अर्णं अच्छ जिगासि अच्छ देवान् ऊचिषे
धिष्ण्याः ये याः रोचने परस्तात् सूर्यस्य याः च अवस्तात् उप-
ऽतिष्ठंते आपः ॥३॥ पुरीष्यासः अग्नयः प्रवणेभिः सऽजोषसः जु-

षंतां यज्ञं अद्रुहः अनमीवाः इषः महीः ॥ ४ ॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे ॥ ५ ॥ २२ ॥

॥२३॥ निःऽमंथितः सुऽधितः आ सधऽस्थे युवा कविः अध्वरस्य प्रऽनेता जूर्यत्ऽसु अग्निः अजरः वनेषु अत्र दधे अमृतं जातऽवेदाः ॥ १ ॥ अमंथिष्टां भारता रेवत् अग्निं देवऽश्रवाः देवऽवातः सुऽदक्षं अग्ने वि पश्य बृहता अभि राया इषां नः नेता भवतात् अनु द्यून् ॥ २ ॥ दश क्षिपः पूर्व्यं सीं अजीजनन् सुऽजातं मातृषु प्रियं अग्निं स्तुहि देवऽवातं देवऽश्रवः यः जनानां असत् वशी ॥ ३ ॥ नि त्वा दधे वरे आ पृथिव्याः इळायाः पदे सुदिनऽत्वे अह्नां दृषत्ऽवत्यां मानुषे आपयायां सरस्वत्यां रेवत् अग्ने दिदीहि ॥ ४ ॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे ॥ ५ ॥ २३ ॥

॥२४॥ अग्ने सहस्व पृतनाः अभिऽमातीः अप अस्य दुस्तरः तरन् अरातीः वर्चः धाः यज्ञऽवाहसे ॥ १ ॥ अग्ने इळा सं इध्यसे वीतिऽहोत्रः अमर्त्यः जुषस्व सु नः अध्वरं ॥ २ ॥ अग्ने द्युम्नेन जागृवे सहसः सूनो इति आऽहुत आ इदं बर्हिः सदः मम ॥ ३ ॥ अग्ने विश्वेभिः अग्निऽभिः देवेभिः महय गिरः यज्ञेषु ये ऊं इति चायवः ॥ ४ ॥ अग्ने दाः दाशुषे रयिं वीरऽवंतं परीणसं शिशीहि नः सूनुऽमतः ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥२५॥ अग्ने दिवः सूनुः असि प्रऽचेताः तना पृथिव्याः उत विश्वऽवेदाः ऋधक् देवान् इह यज चिकित्वः ॥ १ ॥ अग्निः सनोति

वीर्याणि विद्वान् सनोति वाजं अमृताय भूषन् सः नः देवान् आ
इह वह पुरुऽक्षो॰॥२॥ अग्निः द्यावापृथिवी इति विश्वऽजन्ये॰ आ भा-
ति देवी इति अमृते इति अमूरः क्षयन् वाजैः पुरुऽचंद्रः नमःऽभिः ॥३॥
अग्ने इंद्रः च दाशुषः दुरोणे सुतऽवतः यज्ञं इह उप यातं अमर्धता
सोमऽपेयाय देवा ॥४॥ अग्ने अपां सं इध्यसे दुरोणे नित्यः सूनो इति
सहसः जातऽवेदः सधऽस्थानि महयमानः ऊती ॥५॥२५॥

॥२६॥ वैश्वानरं मनसा अग्निं निऽचाय्य हविष्मंतः अनुऽसत्यं
स्वःऽविदं सुऽदानुं देवं रथिरं वसुऽयवः गीःऽभिः रण्वं कुशिकासः
हवामहे ॥१॥ तं शुभ्रं अग्निं अवसे हवामहे वैश्वानरं मातरिश्वानं
उक्थ्यं बृहस्पतिं मनुषः देवऽतातये विप्रं श्रोतारं अतिथिं रघु-
ऽस्यदं॥२॥ अश्वः न क्रंदन् जनिऽभिः सं इध्यते वैश्वानरः कुशिकेभिः
युगेऽयुगे सः नः अग्निः सुऽवीर्यं सुऽअश्व्यं दधातु रत्नं अमृतेषु जा-
गृविः ॥३॥ प्र यंतु वाजाः तविषीभिः अग्नयः शुभे संऽमिश्लाः पृ-
षतीः अयुक्षत बृहत्ऽउक्षः मरुतः विश्वऽवेदसः प्र वेपयंति पर्व-
तान् अदाभ्याः ॥४॥ अग्निऽश्रियः मरुतः विश्वऽकृष्टयः आ त्वेषं
उग्रं अवः ईमहे वयं ते स्वानिनः रुद्रियाः वर्षऽनिर्निजः सिंहाः
न हेषऽक्रतवः सुऽदानवः ॥५॥२६॥ व्रातंऽव्रातं गणंऽगणं सुश-
स्तिऽभिः अग्नेः भामं मरुतां ओजः ईमहे पृषत्ऽअश्वासः अनव-
भ्रऽराधसः गंतारः यज्ञं विदथेषु धीराः ॥६॥ अग्निः अस्मि जन्मना
जातऽवेदाः घृतं मे चक्षुः अमृतं मे आसन् अर्कः त्रिऽधातुः रजसः
विऽमानः अजस्रः घर्मः हविः अस्मि नाम ॥७॥ त्रिऽभिः पवित्रैः
अपुपोत् हि अर्कं हृदा मतिं ज्योतिः अनु प्रऽजानन् वर्षिष्ठं रत्नं
अकृत स्वधाभिः आत् इत् द्यावापृथिवी इति परि अपश्यत् ॥८॥ श-

तऽधारं उत्सं अक्षीयमाणं विपःऽचितं पितरं वक्त्वानां मेळिं मदंतं पित्रोः उपऽस्थे तं रोदसी पिपृतं सत्यऽवाचं ॥ ९ ॥ २७ ॥

॥२७॥ प्र वः वाजाः अभिऽद्यवः हविष्मंतः घृताच्या देवान् जिगाति सुम्नयुः ॥१॥ ईळे अग्निं विपःऽचितं गिरा यज्ञस्य साधनं श्रुष्टीऽवानं धितऽवानं ॥२॥ अग्ने शकेम ते वयं यमं देवस्य वाजिनः अति द्वेषांसि तरेम ॥३॥ संऽइध्यमानः अध्वरे अग्निः पावकः ईड्यः शोचिःऽकेशः तं ईमहे ॥४॥ पृथुऽपाजाः अमर्त्यः घृतऽनिर्निक् सुऽआहुतः अग्निः यज्ञस्य हव्यऽवाट् ॥५॥२८॥ तं सऽबाधः यतऽस्रुचः इत्था धिया यज्ञऽवंतः आ चक्रुः अग्निं ऊतये ॥६॥ होता देवः अमर्त्यः पुरस्तात् एति मायया विदथानि प्रऽचोदयन् ॥७॥ वाजी वाजेषु धीयते अध्वरेषु प्र नीयते विप्रः यज्ञस्य साधनः ॥८॥ धिया चक्रे वरेण्यः भूतानां गर्भं आ दधे दक्षस्य पितरं तना ॥९॥ नि त्वा दधे वरेण्यं दक्षस्य इळा सहःऽकृत अग्ने सुऽदीतिं उशिजं ॥१०॥२९॥ अग्निं यंतुरं अप्ऽतुरं ऋतस्य योगे वनुषः विप्राः वाजैः सं इंधते ॥११॥ ऊर्जः नपातं अध्वरे दीदिऽवांसं उप द्यवि अग्निं ईळे कविऽक्रतुं ॥१२॥ ईळेन्यः नमस्यः तिरः तमांसि दर्शतः सं अग्निः इध्यते वृषा ॥१३॥ वृषो अग्निः सं इध्यते अश्वः न देवऽवाहनः तं हविष्मंतः ईळते ॥१४॥ वृषणं त्वा वयं वृषन् वृषणः सं इधीमहि अग्ने दीद्यतं बृहत् ॥ १५ ॥ ३० ॥

॥२८॥ अग्ने जुषस्व नः हविः पुरोळाशं जातऽवेदः प्रातःऽसावे धियाऽवसो इति ॥१॥ पुरोळाः अग्ने पचतः तुभ्यं वा घ परिऽकृतः तं जुषस्व यविष्ठ्य ॥२॥ अग्ने वीहि पुरोळाशं आऽहुतं तिरःऽअह्न्यं

सहसः सूनुः असि अध्वरे हितः ॥३॥ माध्यंदिने सवने जातऽवेदः पुरोळाशं इह कवे जुषस्व अग्ने यह्वस्य तव भागऽधेयं न प्र मिनंति विदथेषु धीराः॥४॥ अग्ने तृतीये सवने हि कानिषः पुरोळाशं सहसः सूनो आऽहुतं अथ देवेषु अध्वरं विपन्यया धाः रत्नऽवंतं अमृतेषु जागृविं ॥५॥ अग्ने वृधानः आऽहुतिं पुरोळाशं जातऽवेदः जुषस्व तिरःऽअह्न्यं ॥६॥३१॥

॥२९॥ अस्ति इदं अधिऽमंथनं अस्ति प्रऽजननं कृतं एतां विश्पत्नीं आ भर अग्निं मंथाम पूर्वऽथा ॥१॥ अरण्योः निऽहितः जातऽवेदाः गर्भःऽइव सुऽधितः गर्भिणीषु दिवेऽदिवे ईड्यः जागृवत्ऽभिः हविष्मत्ऽभिः मनुष्येभिः अग्निः ॥२॥ उत्तानायां अव भर चिकित्वान् सद्यः प्रऽवीता वृषणं जजान अरुषऽस्तूपः रुशत् अस्य पाजः इळायाः पुत्रः वयुने अजनिष्ट ॥३॥ इळायाः त्वा पदे वयं नाभा पृथिव्याः अधि जातऽवेदः नि धीमहि अग्ने हव्याय वोळ्हवे॥४॥ मंथत नरः कविं अद्वयंतं प्रऽचेतसं अमृतं सुऽप्रतीकं यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरस्तात् अग्निं नरः जनयत सुऽशेवं॥५॥३२॥ यदि मंथंति बाहुऽभिः वि रोचते अश्वः न वाजी अरुषः वनेषु आ चित्रः न यामन् अश्विनोः अनिवृतः परि वृणक्ति अश्मनः तृणा दहन् ॥ ६ ॥ जातः अग्निः रोचते चेकितानः वाजी विप्रः कविऽशस्तः सुऽदानुः यं देवासः ईड्यं विश्वऽविदं हव्यऽवाहं अदधुः अध्वरेषु॥७॥ सीद होतः स्वे ऊं लोके चिकित्वान् सादय यज्ञं सुऽकृतस्य योनौ देवऽअवीः देवान् हविषा यजासि अग्ने बृहत् यजमाने वयः धाः॥८॥ कृणोत धूमं वृषणं सखायः अस्रेधंतः इतन वाजं अच्छ अयं अग्निः पृतनाषाट् सुऽवीरः येन देवासः असहंत

दस्यून् ॥९॥ अयं ते योनिः ऋत्वियः यतः जातः अरोचथाः तं जानन् अग्ने आ सीद अथ नः वर्धय गिरः ॥१०॥३३॥ तनूऽनपात् उच्यते गर्भः आसुरः नराशंसः भवति यत् विऽजायते मातरिश्वा यत् अमिमीत मातरि वातस्य सर्गः अभवत् सरीमणि ॥११॥ सुनिःऽमथा निःऽमथितः सुऽनिधा निऽहितः कविः अग्ने सुऽअध्वरा कृणु देवान् देवऽयते यज ॥१२॥ अजीजनन् अमृतं मर्त्यासः अस्रेमाणं तरणिं वीळुऽजंभं दश स्वसारः अग्रुवः संऽईचीः पुमांसं जातं अभि सं रभंते ॥१३॥ प्र सप्तऽहोता सनकात् अरोचत मातुः उपऽस्थे यत् अशोचत् ऊधनि न नि मिषति सुऽरणः दिवेऽदिवे यत् असुरस्य जठरात् अजायत ॥१४॥ अमित्रऽयुधः मरुतांऽइव प्रऽयाः प्रथमऽजाः ब्रह्मणः विश्वं इत् विदुः द्युम्नऽवत् ब्रह्म कुशिकासः आ ईरिरे एकःऽएकः दमे अग्निं सं ईधिरे ॥१५॥ यत् अद्य त्वा प्रऽयति यज्ञे अस्मिन् होतरिति चिकित्वः अवृणीमहि इह ध्रुवं अयाः ध्रुवं उत अशमिष्ठाः प्रऽजानन् विद्वान् उप याहि सोमं ॥१६॥३४॥१॥२॥

॥ ३० ॥ इच्छंति त्वा सोम्यासः सखायः सुन्वंति सोमं दधति प्रयांसि तितिक्षंते अभिऽशस्तिं जनानां इंद्र त्वत् आ कः चन हि प्रऽकेतः ॥१॥ न ते दूरे परमा चित् रजांसि आ तु प्र याहि हरिऽवः हरिऽभ्यां स्थिराय वृष्णे सवना कृता इमा युक्ताः ग्रावाणः संऽइधाने अग्नौ ॥२॥ इंद्रः सुऽशिप्रः मघऽवा तरुत्रः महाऽव्रातः तुविऽकूर्मिः ऋघावान् यत् उग्रः धाः बाधितः मर्त्येषु क्व त्या ते वृषभ वीर्याणि ॥३॥ त्वं हि स्म च्यवयन् अच्युतानि एकः वृत्रा चरसि जिघ्नमानः तव द्यावापृथिवी इति पर्वतासः अनु व्रताय नि-

मिताऽइव तस्थुः ॥४॥ उत अभंये पुरुऽहूत श्रवःऽभिः एकः दृळ्हं
अवदः वृत्रऽहा सन् इमे॰ चित् इंद्र रोदंसी॰ अपारे॰ यत् संऽगृभ्णाः
मघऽवन् काशिः इत् ते ॥५॥१॥ प्र सु ते इंद्र प्रऽवतां हरिऽभ्यां प्र ते
वज्रः प्रऽमृणन् एतु शत्रूंन् जहि प्रतीचः अनूचः पराचः विश्वं सत्यं
कृणुहि विष्टं अस्तु ॥६॥ यस्मै धायुः अदंधाः मर्त्यांय अभंक्तं चित्
भजते गेह्यं सः भद्रा ते इंद्र सुऽमतिः घृताची सहस्रऽदाना पुरुऽहू-
त रातिः ॥७॥ सहऽदानुं पुरुऽहूत क्षियंतं अहस्तं इंद्र सं पिणक् कु-
णारुं अभि वृत्रं वर्धमानं पियारुं अपादं इंद्र तवसा जघंथ ॥८॥
निऽसामनां इषिरां इंद्र भूमिं महीं अपारां सदने ससत्थ अस्तंभा-
त् द्यां वृषभः अंतरिक्षं अर्षंतु आपः त्वया इह प्रऽसूताः ॥९॥ अ-
लातृणः वलः इंद्र व्रजः गोः पुरा हंतोः भयंमानः वि आर सुऽगान्
पथः अकृणोत् निःऽअजे गाः प्र आवन् वाणीः पुरुऽहूतं धमंतीः
॥१०॥२॥ एकः द्वे॰ वसुऽमती॰ संऽईची॰ इंद्रः आ पप्रौ पृथिवीं उत
द्यां उत अंतरिक्षात् अभि नः संऽईके इषः रथीः सऽयुजः शूर वा-
जान् ॥११॥ दिशः सूर्यः न मिनाति प्रऽदिष्टाः दिवेऽदिवे हर्यश्व-
ऽप्रसूताः सं यत् आनट् अध्वनः आत् इत् अश्वैः विऽमोचनं कृणु-
ते तत् तु अस्य ॥१२॥ दिदृक्षंते उषसः यामन् अक्तोः विवस्वंत्याः
महि चित्रं अनीकं विश्वे जानंति महिना यत् आ अगात् इंद्रस्य
कर्म सुऽकृता पुरूणि ॥१३॥ महि ज्योतिः निऽहितं वक्षणासु आ-
मा पक्वं चरति बिभ्रती गौः विश्वं स्वाद्म संऽभृतं उस्रियायां यत्
सीं इंद्रः अदंधात् भोजनाय ॥१४॥ इंद्र दृह्य यामऽकोशाः अभूवन्
यज्ञाय शिक्ष गृणते सखिऽभ्यः दुःऽमायवः दुःऽएवाः मर्त्यासः
निषंगिणः रिपवः हंत्वासः ॥१५॥३॥ सं घोषः शृण्वे अवमैः अमि-
त्रैः जहि नि एषु अशनिं तपिष्ठां वृश्च ईं अधस्तात् वि रुज सहस्व

जहि रक्षः मघऽवन् रंधयस्व ॥१६॥ उत् वृह रक्षः सहऽमूलं इंद्र वृश्च
मध्यं प्रति अग्रं शृणीहि आ कीवतः सललूकं चकर्थ ब्रह्मऽद्विषे त-
पुषिं हेतिं अस्य ॥१७॥ स्वस्तये वाजिऽभिः च प्रऽनेतः॰सं यत् महीः
इषः आऽसत्सि पूर्वीः रायः वंतारः बृहतः स्याम अस्मे अस्तु भगः
इंद्र प्रजाऽवान् ॥१८॥ आ नः भर भगं इंद्र द्युऽमंतं नि ते देष्णस्य धी-
महि प्रऽरेके ऊर्वःऽइव पप्रथे कामः अस्मे तं आ पृण वसुऽपते
वसूनां ॥१९॥ इमं कामं मंदय गोभिः अश्वैः चंद्रऽवता राधसा प-
प्रथः च स्वःऽयवः मतिऽभिः तुभ्यं विप्राः इंद्राय वाहः कुशिकासः
अक्रन् ॥२०॥ आ नः गोत्रा दर्दृहि गोऽपते गाः सं अस्मभ्यं सनयः
यंतु वाजाः दिवक्षाः असि वृषभ सत्यऽशुष्मः अस्मभ्यं सु मघ-
ऽवन् बोधि गोऽदाः ॥२१॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे
नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि
संऽजितं धनानां ॥२२॥४॥

॥३१॥ शासत् वह्निः दुहितुः नप्त्यं गात् विद्वान् ऋतस्य दीधि-
तिं सपर्यन् पिता यत्र दुहितुः सेकं ऋंजन् सं शग्म्येन मनसा द-
धन्वे ॥१॥ न जामये तान्वः रिक्थं अरैक् चकार गर्भं सनितुः नि-
ऽधानं यदि मातरः जनयंत वह्निं अन्यः कर्ता सुऽकृतोः अन्यः
ऋंधन् ॥२॥ अग्निः जज्ञे जुह्वा रेजमानः महः पुत्रान् अरुषस्य प्र-
ऽयक्षे महान् गर्भः महि आ जातं एषां मही प्रऽवृत् हरिऽअश्वस्य
यज्ञैः ॥३॥ अभि जैत्रीः असचंत स्पृधानं महि ज्योतिः तमसः निः
अजानन् तं जानतीः प्रति उत् आयन् उषसः पतिः गवां अभ-
वत् एकः इंद्रः ॥४॥ वीळौ सतीः अभि धीराः अतृंदन् प्राचा अ-
हिन्वन् मनसा सप्त विप्राः विश्वां अविंदन् पथ्यां ऋतस्य प्र-

ऽजानन् इत् ता नमसा आ विवेश ॥५॥५॥ विदत् यदि सरमा रु-
ग्णं अद्रेः महि पाथः पूर्व्यं सध्र्यक् कः॰ अग्रं नयत् सुऽपदी अक्षरा-
णां अच्छ रवं प्रथमा जानती गात् ॥६॥ अगच्छत् ऊं इति विप्रऽतमः
सखिऽयन् असूदयत् सुऽकृते गर्भं अद्रिः ससान मर्यः युवऽभिः
मखस्यन् अथ अभवत् अंगिराः सद्यः अर्चन् ॥७॥ सतःऽसतः
प्रतिऽमानं पुरःऽभूः विश्वा वेद जनिम हंति शुष्णं प्र नः दिवः
पदऽवीः गव्युः अर्चन् सखा सखीन् अमुंचत् निः अवद्यात् ॥८॥
नि गव्यता मनसा सेदुः अर्कैः कृण्वानासः अमृतऽत्वाय गातुं
इदं चित् नु सदनं भूरि एषां येन मासान् असिसासन् ऋतेन
॥९॥ संऽपश्यमानाः अमदन् अभि स्वं पयः प्रत्नस्य रेतसः दुघा-
नाः वि रोदसी इति अतपत् घोषः एषां जाते निःऽस्थां अदधुः गोषु
वीरान् ॥१०॥६॥ सः जातेभिः वृत्रऽहा सः इत् ऊं इति हव्यैः उत् उस्रि-
याः असृजत् इंद्रः अर्कैः उरूची अस्मै घृतऽवत् भरंती मधु स्वाद्म
दुदुहे जेन्या गौः ॥११॥ पित्रे चित् चक्रुः सदनं सं अस्मै महि त्विषि-
ऽमत् सुऽकृतः वि हि ख्यन् विऽस्कभ्नंतः स्कंभनेन जनित्री इति आ-
सीनाः ऊर्ध्वं रभसं वि मिन्वन् ॥१२॥ मही यदि धिषणा शिश्नथे
धात् सद्यःऽवृधं विऽभ्वं रोदस्योः गिरः यस्मिन् अनवद्याः संऽई-
चीः विश्वाः इंद्राय तविषीः अनुत्ताः ॥१३॥ महि आ ते सख्यं वश्मि
शक्तीः आ वृत्रऽघ्ने निऽयुतः यंति पूर्वीः महि स्तोत्रं अवः आ अ-
गन्म सूरेः अस्माकं सु मघऽवन् बोधि गोपाः ॥१४॥ महि क्षेत्रं पुरु
चंद्रं विविद्वान् आत् इत् सखिऽभ्यः चरथं सं ऐरत् इंद्रः नृऽभिः
अजनत् दीद्यानः साकं सूर्यं उषसं गातुं अग्निं ॥१५॥७॥ अपः चित्
एषः विऽभ्वः दमूनाः प्र सध्रीचीः असृजत् विश्वऽचंद्राः मध्वः पु-
नानाः कविऽभिः पवित्रैः द्युऽभिः हिन्वंति अक्तुऽभिः धनुत्रीः

॥१६॥ अनु कृष्णे वसुऽधिती॰ जिहाते उभे सूर्यस्य मंहना यजं-
त्रे परि यत् ते महिमानं वृजध्यै सखायः इंद्र काम्याः ऋजिप्याः
॥१७॥ पतिः भव वृत्रऽहन् सूनृतानां गिरां विश्वऽआयुः वृषभः व-
यःऽधाः आ नः गहि सख्येभिः शिवेभिः महान् महीभिः ऊति-
ऽभिः सरण्यन् ॥१८॥ तं अंगिरस्वत् नमसा सपर्यन् नव्यं कृणोमि
सन्यसे पुराऽजां द्रुहः वि याहि बहुलाः अदेवीः स्वः॰ च नः मघ-
ऽवन् सातये धाः ॥१९॥ मिहः पावकाः प्रऽतताः अभूवन् स्वस्ति
नः पिपृहि पारं आसां इंद्र त्वं रथिरः पाहि नः रिषः मक्षुऽमक्षु कृणु-
हि गोऽजितः नः ॥२०॥ अदेदिष्ट वृत्रऽहा गोऽपतिः गाः अंतः कृ-
ष्णान् अरुषैः धामऽभिः गात् प्र सूनृताः दिशमानः ऋतेन दुरः च
विश्वाः अवृणोत् अप स्वाः ॥२१॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अ-
स्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं
वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥ २२ ॥ ८ ॥

॥३२॥ इंद्र सोमं सोमऽपते पिब इमं माध्यंदिनं सवनं चारु यत्
ते प्रऽप्रुथ्यं शिप्रे मघऽवन् ऋजीषिन् विऽमुच्य हरी इह मादय-
स्व ॥१॥ गोऽआशिरं मंथिनं इंद्र शुक्रं पिब सोमं ररिम ते मदाय
ब्रह्मऽकृता मारुतेन गणेन सऽजोषाः रुद्रैः तृपत् आ वृषस्व ॥२॥
ये ते शुष्मं ये तविषीं अवर्धन् अर्चंतः इंद्र मरुतः ते ओजः माध्यं-
दिने सवने वज्रऽहस्त पिब रुद्रेभिः सऽगणः सुऽशिप्र ॥३॥ ते इत्
नु अस्य मधुऽमत् विविप्रे इंद्रस्य शर्धः मरुतः ये आसन् येभिः वृ-
त्रस्य इषितः विवेद अमर्मणः मन्यमानस्य मर्म ॥४॥ मनुष्वत् इंद्र
सवनं जुषाणः पिब सोमं शश्वते वीर्याय सः आ ववृत्स्व हरिऽअ-
श्व यज्ञैः सरण्युऽभिः अपः अर्णा सिसर्षि ॥५॥ ९॥ त्वं अपः यत् ह

वृत्रं जघन्वान् अत्यान्ऽइव प्र असृजः सर्तवै आजौ शयानं इंद्र
चरंता वधेन वव्रिऽवांसं परि देवीः अदेवं ॥६॥ यजाम: इत् नमसा
वृद्धं इंद्रं बृहंतं ऋष्वं अजरं युवानं यस्य प्रिये ममतुः यज्ञियस्य न
रोदसी महिमानं ममाते ॥७॥ इंद्रस्य कर्म सुऽकृता पुरूणि व्रता-
नि देवाः न मिनंति विश्वे दाधार यः पृथिवीं द्यां उत इमां जजान
सूर्यं उषसं सुऽदंसाः ॥८॥ अद्रोघ सत्यं तव तत् महिऽत्वं सद्यः यत्
जातः अपिबः ह सोमं न द्यावः इंद्र तवसः ते ओजः न अहा न मा-
साः शरदः वरंत ॥९॥ त्वं सद्यः अपिबः जातः इंद्र मदाय सोमं परमे
विऽओमन् यत् ह द्यावापृथिवी आ अविवेशीः अथ अभवः पू-
र्व्यः कारुऽधायाः ॥१०॥१०॥ अहन् अहिं परिऽशयानं अर्णः ओ-
जायमानं तुविऽजात तव्यान् न ते महिऽत्वं अनु भूत् अध द्यौः
यत् अन्यया स्फिग्या क्षां अवस्थाः ॥११॥ यज्ञः हि ते इंद्र वर्धनः
भूत् उत प्रियः सुतऽसोमः मियेधः यज्ञेन यज्ञं अव यज्ञियः सन्
यज्ञः ते वज्रं अहिऽहत्ये आवत् ॥१२॥ यज्ञेन इंद्रं अवसा आ चक्रे
अर्वाक् आ एनं सुम्नाय नव्यसे ववृत्यां यः स्तोमेभिः ववृधे पूर्व्येभिः
यः मध्यमेभिः उत नूतनेभिः ॥१३॥ विवेष यत् मा धिषणा जजान
स्तवै पुरा पार्यात् इंद्रं अह्नः अंहसः यत्र पीपरत् यथा नः नावा-
ऽइव यांतं उभये हवंते ॥१४॥ आऽपूर्णः अस्य कलशः स्वाहा से-
क्ताऽइव कोशं सिसिचे पिबध्यै सं ऊं प्रियाः आ अववृत्रन् मदाय
प्रऽदक्षिणित् अभि सोमासः इंद्रं ॥१५॥ न त्वा गभीरः पुरुऽहूत
सिंधुः न अद्रयः परि संतः वरंत इत्था सखिऽभ्यः इषितः यत् इंद्र
आ दृळ्हं चित् अरुजः गव्यं ऊर्वं ॥१६॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं
अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं
वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥१७॥११॥

॥३३॥ प्र पर्वतानां उशती' उपऽस्थात् अश्वेऽइव॰ विऽसिते॰
हासमाने' गावाऽइव शुभ्रे' मातरा रिहाणे' विऽपाट् शुतुद्री प-
यसा जवेते' ॥१॥ इंद्रेऽइषिते॰ प्रऽसवं भिक्षमाणे' अच्छ समुद्रं
रथ्याऽइव याथः संऽआराणे॰ ऊर्मिऽभिः पिन्वमाने' अन्या वां
अन्यां अपि एति शुभ्रे' ॥२॥ अच्छ सिंधुं मातृऽतमां अयासं वि-
ऽपाशं उर्वीं सुऽभगां अगन्म वत्संऽइव मातरा संऽरिहाणे॰ स-
मानं योनिं अनु संऽचरंती॰ ॥३॥ एना वयं पयसा पिन्वमानाः
अनु योनिं देवऽकृतं चरंतीः न वर्तवे प्रऽसवः सर्गऽतक्तः किंऽयुः
विप्रः नद्यः जोहवीति ॥४॥ रमध्वं मे वचसे सोम्याय ऋतऽवरीः
उप मुहूर्तं एवैः प्र सिंधुं अच्छ बृहती मनीषा अवस्युः अह्वे कुशि-
कस्य सूनुः ॥५॥१२॥ इंद्रः अस्मान् अरदत् वज्रऽबाहुः अप अहन्
वृत्रं परिऽधिं नदीनां देवः अनयत् सविता सुऽपाणिः तस्य वयं
प्रऽसवे यामः उर्वीः ॥६॥ प्रऽवाच्यं शश्वधा वीर्यं तत् इंद्रस्य कर्म
यत् अहिं विऽवृश्चत् वि वज्रेण परिऽसदः जघान आयन् आपः
अयनं इच्छमानाः ॥७॥ एतत् वचः जरितः मा अपि मृष्ठाः आ यत्
ते घोषान् उत्ऽतरा युगानि उक्थेषु कारो' प्रति नः जुषस्व मा
नः नि कः' पुरुषऽत्रा नमः ते ॥८॥ ओ' सु स्वसारः कारवे शृणोत
ययौ वः दूरात् अनसा रथेन नि सु नमध्वं भवत सुऽपाराः अधः-
ऽअक्षाः सिंधवः स्रोत्याभिः ॥९॥ आ ते कारो' शृणवाम वचांसि
ययाथ दूरात् अनसा रथेन नि ते नंसै पीप्यानाऽइव योषा मर्या-
यऽइव कन्या शश्वचै ते॰ ॥१०॥१३॥ यत् अंग त्वा भरताः संऽतरेयुः
गव्यन् ग्रामः इषितः इंद्रऽजूतः अर्षात् अह प्रऽसवः सर्गऽतक्तः
आ वः वृणे सुऽमतिं यज्ञियानां ॥११॥ अतारिषुः भरताः गव्यवः
सं अभक्त विप्रः सुऽमतिं नदीनां प्र पिन्वध्वं इषयंतीः सुऽराधाः

आ वक्षणाः पृणध्वं यात शीभं ॥१२॥ उत वः ऊर्मिः शम्याः हंतु आपः योक्त्राणि मुंचत मा अदुःऽकृतौ विऽएनसा अघ्न्यौ शूनं आ अरतां ॥ १३ ॥ १४ ॥

॥३४॥ इंद्रः पूःऽभित् आ अतिरत् दासं अर्कैः विदत्ऽवसुः दयमानः वि शत्रून् ब्रह्मऽजूतः तन्वा ववृधानः भूरिऽदात्रः आ अपृणत् रोदसी' उभे' ॥१॥ मखस्य ते तविषस्य प्र जूतिं इयर्मि वाचं अमृताय भूषन् इंद्र क्षितीनां असि मानुषीणां विशां दैवीनां उत पूर्वऽयावा ॥२॥ इंद्रः वृत्रं अवृणोत् शर्धऽनीतिः प्र मायिनां अमिनात् वर्पऽनीतिः अहन् विऽअंसं उशधक् वनेषु आविः धेनाः अकृणोत् राम्याणां ॥३॥ इंद्रः स्वःऽसाः जनयन् अहानि जिगाय उशिक्ऽभिः पृतनाः अभिष्टिः प्र अरोचयत् मनवे केतुं अह्नां अविंदत् ज्योतिः बृहते रणाय ॥४॥ इंद्रः तुजः बर्हणाः आ विवेश नृऽवत् दधानः नर्या पुरूणि अचेतयत् धियः इमाः जरित्रे प्र इमं वर्णं अतिरत् शुक्रं आसां ॥५॥१५॥ महः महानि पनयंति अस्य इंद्रस्य कर्म सुऽकृता पुरूणि वृजनेन वृजिनान् सं पिपेष मायाभिः दस्यून् अभिभूतिऽओजाः ॥६॥ युधा इंद्रः मह्ना वरिवः चकार देवेभ्यः सत्ऽपतिः चर्षणिऽप्राः विवस्वतः सदने अस्य तानि विप्राः उक्थेभिः कवयः गृणंति ॥७॥ सत्राऽसहं वरेण्यं सहःऽदां ससऽवांसं स्वः अपः च देवीः ससान यः पृथिवीं द्यां उत इमां इंद्रं मदंति अनु धीऽरणासः ॥८॥ ससान अत्यान् उत सूर्यं ससान इंद्रः ससान पुरुऽभोजसं गां हिरण्ययं उत भोगं ससान हत्वी दस्यून् प्र आर्यं वर्णं आवत् ॥९॥ इंद्रः ओषधीः असनोत् अहानि वनस्पतीन् असनोत् अंतरिक्षं बिभेद वलं नुनुदे विऽवाचः

अर्थ अभवत् दमिता अभिऽक्रंतूनां ॥१०॥ शुनं हुवेम मघऽवांनं
इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजंऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्-
ऽसु घ्नंतं वृत्राणिं संऽजितं धनानां ॥११॥१६॥

॥३५॥ तिष्ठं हरी' रथे आ युज्यमाना याहि वायुः न निऽयुतः नः
अच्छं पिबासि अंधः अभिऽसृष्टः अस्मे' इंद्र स्वाहा ररिम ते म-
दाय ॥१॥ उप अजिरा पुरुऽहूताय सप्ती' हरी' रथस्य धूःऽसु आ यु-
नज्मि द्रवत् यथा संऽभृतं विश्वतः चित् उप इमं यज्ञं आ वहातः
इंद्रं ॥२॥ उपो' नयस्व वृषणा तपुःऽपा उत ईं अव त्वं वृषभ स्व-
धाऽवः ग्रसेतां अश्वा वि मुच इह शोणा दिवेऽदिवे सऽदृशीः
अद्धि धानाः ॥३॥ ब्रह्मणा ते ब्रह्मऽयुजा युनज्मि हरी' सखाया
सधऽमादे आशू' स्थिरं रथं सुऽखं इंद्र अधिऽतिष्ठन् प्रऽजानन्
विद्वान् उप याहि सोमं ॥४॥ मा ते हरी' वृषणा वीतऽपृष्ठा नि
रीरमन् यजमानासः अन्ये अतिऽआयाहि शश्वतः वयं ते अरं सु-
तेभिः कृणवाम सोमैः ॥५॥१७॥ तव अयं सोमः त्वं आ इहि अर्वाङ्
शश्वत्ऽतमं सुऽमनाः अस्य पाहि अस्मिन् यज्ञे बर्हिषि आ नि-
ऽसद्य दधिष्व इमं जठरे इंदुं इंद्र ॥६॥ स्तीर्णं ते बर्हिः सुतः इंद्र सोमः
कृताः धानाः अत्तवे ते हरिऽभ्यां तत्ऽओकसे पुरुऽशाकाय वृष्णे
मरुत्वंते तुभ्यं राता हवींषि ॥७॥ इमं नरः पर्वताः तुभ्यं आपः सं इंद्र
गोभिः मधुऽमंतं अक्रन् तस्य आऽगत्य सुऽमनाः ऋष्व पाहि प्र-
ऽजानन् विद्वान् पथ्याः अनु स्वाः ॥८॥ यान् आ अभंजः मरुतः इंद्र
सोमे ये त्वां अवर्धन् अभवन् गणः ते तेभिः एतं सऽजोषाः वाव-
शानः अग्नेः पिब जिह्वया सोमं इंद्र ॥९॥ इंद्र पिब स्वधया चित्
सुतस्य अग्नेः वा पाहि जिह्वया यजत्र अध्वर्योः वा प्रऽयतं शक्र

हस्तात् होतुः वा यज्ञं हविषः जुषस्व ॥१०॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥११॥१८॥

॥३६॥ इमां ऊं सु प्रऽभृतिं सातये धाः शश्वत्ऽशश्वत् ऊतिऽभिः यादमानः सुतेऽसुते ववृधे वर्धनेभिः यः कर्मऽभिः महत्ऽभिः सुऽश्रुतः भूत् ॥१॥ इंद्राय सोमाः प्रऽदिवः विदानाः ऋभुः येभिः वृषऽपर्वा विऽहायाः प्रऽयम्यमानान् प्रति सु गृभाय इंद्र पिब वृषऽधूतस्य वृष्णः ॥२॥ पिब वर्धस्व तव घ सुतासः इंद्र सोमासः प्रथमाः उत इमे यथा अपिबः पूर्व्यान् इंद्र सोमान् एव पाहि पन्यः अद्य नवीयान् ॥३॥ महान् अमत्रः वृजने विऽरप्शी उग्रं शवः पत्यते धृष्णु ओजः न अह विव्याच पृथिवी चन एनं यत् सोमासः हरिऽअश्वं अमंदन् ॥४॥ महान् उग्रः ववृधे वीर्याय संऽआचक्रे वृषभः काव्येन इंद्रः भगः वाजऽदाः अस्य गावः प्र जायंते दक्षिणाः अस्य पूर्वीः ॥५॥१९॥ प्र यत् सिंधवः प्रऽसवं यथा आयन् आपः समुद्रं रथ्याःऽइव जग्मुः अतः चित् इंद्रः सदसः वरीयान् यत् ईं सोमः पृणति दुग्धः अंशुः ॥६॥ समुद्रेण सिंधवः यादमानाः इंद्राय सोमं सुऽसुतं भरंतः अंशुं दुहंति हस्तिनः भरित्रैः मध्वः पुनंति धारया पवित्रैः ॥७॥ हृदाःऽइव कुक्षयः सोमऽधानाः सं ईं विव्याच सवना पुरूणि अन्ना यत् इंद्रः प्रथमा विआश वृत्रं जघन्वान् अवृणीत सोमं ॥८॥ आ तु भर माकिः एतत् परि स्थात् विद्म हि त्वा वसुऽपतिं वसूनां इंद्र यत् ते माहिनं दत्रं अस्ति अस्मभ्यं तत् हरिऽअश्व प्र यंधि ॥९॥ अस्मे प्र यंधि मघऽवन् ऋजीषिन् इंद्र रायः विश्वऽवारस्य भूरेः अस्मे शतं शरदः जीवसे धाः अस्मे

वीरान् शश्वतः इंद्र शिप्रिन् ॥ १० ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अ-
स्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं
वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥ ११ ॥ २० ॥

॥३७॥ वार्त्रऽहत्याय शवसे पृतनाऽसह्याय च इंद्रं त्वा आ वर्त-
यामसि ॥ १ ॥ अर्वाचीनं सु ते मनः उत चक्षुः शतऽक्रतो॰ इंद्र कृ-
ण्वंतु वाघतः ॥ २ ॥ नामानि ते शतऽक्रतो॰ विश्वाभिः गीःऽभिः
ईमहे इंद्र अभिमातिऽसह्ये ॥ ३ ॥ पुरुऽस्तुतस्य धामऽभिः शतेन
महयामसि इंद्रस्य चर्षणिऽधृतः ॥ ४ ॥ इंद्रं वृत्राय हंतवे पुरुऽहूतं
उप ब्रुवे भरेषु वाजऽसातये ॥ ५ ॥ २१ ॥ वाजेषु ससहिः भव त्वां ईमहे
शतऽक्रतो॰ इंद्र वृत्राय हंतवे ॥ ६ ॥ द्युम्नेषु पृतनाज्ये पृत्सुतूर्षु श्रवः-
ऽसु च इंद्र साक्ष्व अभिऽमातिषु ॥ ७ ॥ शुष्मिन्ऽतमं नः ऊतये
द्युम्निनं पाहि जागृविं इंद्र सोमं शतऽक्रतो॰ ॥ ८ ॥ इंद्रियाणि शत-
ऽक्रतो॰ या ते जनेषु पंचऽसु इंद्र तानि ते आ वृणे ॥ ९ ॥ अगन् इंद्र
श्रवः बृहत् द्युम्नं दधिष्व दुस्तरं उत ते शुष्मं तिरामसि ॥ १० ॥ अ-
र्वाऽवतः नः आ गहि अथो॰ शक्र पराऽवतः ऊं॰ लोकः यः ते अ-
द्रिऽवः इंद्र इह ततः आ गहि ॥ ११ ॥ २२ ॥

॥३८॥ अभि तष्टाऽइव दीधय मनीषां अत्यः न वाजी सुऽधुरः
जिहानः अभि प्रियाणि मर्मृशत् पराणि कवीन् इच्छामि सं-
ऽदृशे सुऽमेधाः ॥ १ ॥ इना उत पृच्छ जनिम कवीनां मनःऽधृतः
सुऽकृतः तक्षत द्यां इमाः ऊं॰ ते प्रऽन्यः वर्धमानाः मनःऽवाताः
अध नु धर्मणि ग्मन् ॥ २ ॥ नि सीं इत् अत्र गुह्या दधानाः उत क्ष-
त्राय रोदसी॰ सं अंजन् सं मात्राभिः ममिरे येमुः उर्वी॰ अंतः मही॰

संऽऋते० धायसे धुः० ॥३॥ आऽतिष्ठंतं परि विश्वे अभूषन् श्रियः
वसानः चरति स्वऽरोचिः महत् तत् वृष्णः असुरस्य नाम आ वि-
श्वऽरूपः अमृतानि तस्थौ ॥४॥ असूत पूर्वः वृषभः ज्यायान् इमाः
अस्य शुरुधः संति पूर्वीः दिवः नपाता विदथस्य धीभिः क्षत्रं रा-
जाना प्रऽदिवः दधाथे ॥५॥२३॥ त्रीणि राजाना विदथे पुरूणि
परि विश्वानि भूषथः सदांसि अपश्यं अत्र मनसा जगन्वान् व्रते
गंधर्वान् अपि वायुऽकेशान् ॥६॥ तत् इत् नु अस्य वृषभस्य धेनोः
आ नामऽभिः ममिरे सक्म्यं गोः अन्यत्ऽअन्यत् असुर्यं वसानाः
नि मायिनः ममिरे रूपं अस्मिन् ॥७॥ तत् इत् नु अस्य सवितुः
नकिः मे हिरण्ययीं अमतिं यां अशिश्रेत् आ सुऽस्तुती रोदसी
विश्वंऽइन्वे० अपिऽइव योषा जनिमानि वव्रे ॥८॥ युवं प्रत्नस्य
साधथः महः यत् दैवी स्वस्तिः परि नः स्यातं गोपाजिह्वस्य तस्थु-
षः विऽरूपा विश्वे पश्यंति मायिनः कृतानि ॥९॥ शुनं हुवेम मघ-
ऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये
समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥१०॥२४॥३॥

॥३९॥ इंद्रं मतिः हृदः आ वच्यमाना अच्छ पतिं स्तोमऽतष्टा
जिगाति या जागृविः विदथे शस्यमाना इंद्र यत् ते जायते विद्धि
तस्य ॥१॥ दिवः चित् आ पूर्व्या जायमाना वि जागृविः विदथे
शस्यमाना भद्रा वस्त्राणि अर्जुना वसाना सा इयं अस्मे सनऽजा
पित्र्या धीः ॥२॥ यमा चित् अत्र यमऽसूः असूत जिह्वायाः अग्रं
पतत् आ हि अस्थात् वपूंषि जाता मिथुना सचेते तमःऽहना
तपुषः बुध्ने आऽइता ॥३॥ नकिः एषां निंदिता मर्त्येषु ये अस्माकं
पितरः गोषु योधाः इंद्रः एषां दृंहिता माहिनऽवान् उत गोत्रा-

णि समृजे दंसनाऽवान् ॥ ४ ॥ सखा ह यत्र सखिऽभिः नवऽग्वैः अभिऽज्ञु आ सत्वऽभिः गाः अनुऽग्मन् सत्यं तत् इंद्रः दशऽभिः दशऽग्वैः सूर्यं विवेद तमसि क्षियंतं ॥ ५ ॥ २५ ॥ इंद्रः मधु संऽभृतं उस्रियायां पत्ऽवत् विवेद शफऽवत् नमे गोः गुहा हितं गुह्यं गूळ्हं अप्ऽसु हस्ते दधे दक्षिणे दक्षिणऽवान् ॥ ६ ॥ ज्योतिः वृणीत तमसः विऽजानन् आरे स्याम दुःऽइतात् अभीके इमाः गिरः सोमऽपाः सोमऽवृद्ध जुषस्व इंद्र पुरुऽतमस्य कारोः ॥ ७ ॥ ज्योतिः यज्ञाय रोदसी अनु स्यात् आरे स्याम दुःऽइतस्य भूरेः भूरि चित् हि तुजतः मर्त्यस्य सुऽपारासः वसवः बर्हणाऽवत् ॥ ८ ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥ ९ ॥ २६ ॥ २ ॥

॥ ४० ॥ इंद्र त्वा वृषभं वयं सुते सोमे हवामहे सः पाहि मध्वः अंधसः ॥ १ ॥ इंद्र क्रतुऽविदं सुतं सोमं हर्य पुरुऽस्तुत पिब आ वृषस्व ततृपिं ॥ २ ॥ इंद्र प्र नः धितऽवानं यज्ञं विश्वेभिः देवेभिः तिर स्तवान विश्पते ॥ ३ ॥ इंद्र सोमाः सुताः इमे तव प्र यंति सत्ऽपते क्षयं चंद्रासः इंदवः ॥ ४ ॥ दधिष्व जठरे सुतं सोमं इंद्र वरेण्यं तव द्युक्षासः इंदवः ॥ ५ ॥ १ ॥ गिर्वणः पाहि नः सुतं मधोः धाराभिः अज्यसे इंद्र त्वाऽदातं इत् यशः ॥ ६ ॥ अभि द्युम्नानि वनिनः इंद्रं सचंते अक्षिता पीत्वी सोमस्य वावृधे ॥ ७ ॥ अर्वाऽवतः नः आ गहि पराऽवतः च वृत्रऽहन् इमाः जुषस्व नः गिरः ॥ ८ ॥ यत् अंतरा पराऽवतं अर्वाऽवतं च हूयसे इंद्र इह ततः आ गहि ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ४१ ॥ आ तु नः इंद्र मद्र्यक् हुवानः सोमऽपीतये हरिऽभ्यां या-

हि अद्रि॒ऽवः॥१॥ सत्रः होता॑ नः॒ ऋ॒त्वियः॑ ति॒स्ति॒रे ब॒र्हिः आ॒नु॒षक् अयुं॒जन् प्रा॒तः अद्र॑यः॥२॥ इ॒मा ब्रह्म॑ ब्रह्म॒ऽवा॒हः क्रि॒यंते॑ आ ब॒र्हिः सी॒द॒ वी॒हि शू॒र॒ पु॒रो॒ळाशं॑॥३॥ र॒रं॒धि सव॑नेषु नः ए॒षु स्तोमे॑षु वृ॒त्र॒ऽह॒न् उ॒क्थेषु॑ इं॒द्र॒ गि॒र्व॒णः॥४॥ म॒तयः॑ सो॒म॒ऽपां उ॒रुं रि॒हंति॒ शव॑सः पतिं॑ इं॒द्रं व॒त्सं न मा॒तरः॑॥५॥३॥ सः मं॒द॒स्व॒ हि अंध॑सः राध॑से त॒न्वा॑ म॒हे न स्तो॒तारं॑ नि॒दे क॒रः॥६॥ व॒यं इं॒द्र॒ त्वा॒ऽय॒वः ह॒विष्मं॑तः ज॒रा॒म॒हे उ॒त त्वं अ॒स्म॒ऽयुः वसो॒ इति॑॥७॥ मा आ॒रे अ॒स्मत् वि मु॒मु॒चः॒ हरि॑ऽप्रिय अ॒र्वाङ् या॒हि॒ इं॒द्र स्व॒धा॒ऽवः मत्स्व॑ इ॒ह॥८॥ अ॒र्वा॑चं त्वा॒ सु॒ऽखे रथे॑ वहं॑तां इं॒द्र॒ के॒शिना॑ घृ॒त॒ऽस्नू॰ ब॒र्हिः आ॒ऽसदे॑॥ ९॥ ४॥

॥४२॥ उप॑ नः॒ सु॒तं आ ग॒हि॒ सोमं॑ इं॒द्र॒ गोऽआ॑शिरं॒ हरि॑ऽभ्यां॒ यः ते॒ अ॒स्म॒ऽयुः॥१॥ तं इं॒द्र॒ मदं॑ आ ग॒हि॒ ब॒र्हिः॒ऽस्थां॑ ग्रावं॑ऽभिः सु॒तं कु॒वित् नु अ॒स्य तृ॒ष्णवः॑॥२॥ इं॒द्रं॑ इ॒त्था गिरः॑ ममं॑ अच्छं॑ अ॒गुः॒ इ॒षि॒ताः इ॒तः आ॒ऽवृते॑ सोमं॑ऽपीतये॥३॥ इं॒द्रं॑ सोमं॑स्य पी॒तये॑ स्तोमैः॑ इ॒ह ह॒वा॒म॒हे॒ उ॒क्थेभिः॑ कु॒वित् आ॒ऽगम॑त्॥४॥ इंद्र॑ सोमाः॑ सु॒ताः इ॒मे तान् द॒धि॒ष्व॒ श॒त॒ऽक्र॒तो॰ ज॒ठरे॑ वा॒जि॒नी॒ऽव॒सो॒॰॥५॥५॥ वि॒द्म हि त्वा॒ ध॒नं॒ऽज॒यं वाजे॑षु द॒धृ॒षं क॒वे॒ अध॑ ते॒ सु॒म्नं ई॒म॒हे॒॥६॥ इ॒मं इं॒द्र॒ गोऽआ॑शिरं॒ यव॑ऽआशिरं॒ च॒ नः॒ पिब॑ आ॒ऽग॒त्य॑ वृष॑ऽभिः सु॒तं॥७॥ तुभ्यं॑ इत् इं॒द्र॒ स्वे ओक्ये॑ सोमं॑ चो॒दा॒मि॒ पी॒तये॑ ए॒षः र॒रं॒तु॒ ते॒ हृ॒दि॥८॥ त्वां सु॒तस्य॑ पी॒तये॑ प्र॒त्नं इं॒द्र॒ ह॒वा॒म॒हे॒ कु॒शि॒कासः॑ अ॒व॒स्यवः॑॥ ९॥ ६॥

॥४३॥ आ या॒हि॒ अ॒र्वाङ् उप॑ वं॒धु॒रे॒ऽस्थाः तव॑ इत् अनु॑ प्र॒ऽदि॒वः॒ सो॒म॒ऽपेयं॑ प्रि॒या सखा॑या वि॒ मु॒च॒ उप॑ ब॒र्हिः॒ त्वां॑ इ॒मे ह॒व्य॒ऽवा-

ह्वः हवंते ॥ १ ॥ आ याहि पूर्वीः अति चर्षणीः आ अर्यः आऽशिषः उप नः हरिऽभ्यां इमाः हि त्वा मतयः स्तोमऽतष्टाः इंद्र हवंते सख्यं जुषाणाः ॥ २ ॥ आ नः यज्ञं नमःऽवृधं सऽजोषाः इंद्र देव हरिऽभिः याहि तूयं अहं हि त्वा मतिऽभिः जोहवीमि घृतऽप्रयाः सधऽमादे मधूनां ॥ ३ ॥ आ च त्वां एता वृषणा वहातः हरी सखाया सुऽधुरा सुऽअंगा धानाऽवत् इंद्रः सवनं जुषाणः सखा सख्युः शृणवत् वंदनानि ॥ ४ ॥ कुवित् मा गोपां करसे जनस्य कुवित् राजानं मघऽवन् ऋजीषिन् कुवित् मा ऋषिं पपिऽवांसं सुतस्य कुवित् मे वस्वः अमृतस्य शिक्षाः ॥ ५ ॥ आ त्वा बृहंतः हरयः युजानाः अर्वाक् इंद्र सधऽमादः वहंतु प्र ये द्विता दिवः ऋंजंति आताः सुऽसंमृष्टासः वृषभस्य मूराः ॥ ६ ॥ इंद्र पिब वृषऽधूतस्य वृष्णः आ यं ते श्येनः उशते जभार यस्य मदे च्यवयसि प्र कृष्टीः यस्य मदे अप गोत्रा ववर्थ ॥ ७ ॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥ ८ ॥ ७ ॥

———

॥ ४४ ॥ अयं ते अस्तु हर्यतः सोमः आ हरिऽभिः सुतः जुषाणः इंद्र हरिऽभिः नः आ गहि आ तिष्ठ हरितं रथं ॥ १ ॥ हर्यन् उषसं अर्चयः सूर्यं हर्यन् अरोचयः विद्वान् चिकित्वान् हरिऽअश्व वर्धसे इंद्र विश्वाः अभि श्रियः ॥ २ ॥ द्यां इंद्रः हरिऽधायसं पृथिवीं हरिऽवर्पसं अधारयत् हरितोः भूरि भोजनं ययोः अंतः हरिः चरत् ॥ ३ ॥ जज्ञानः हरितः वृषा विश्वं आ भाति रोचनं हरिऽअश्वः हरितं धत्ते आयुधं आ वज्रं बाह्वोः हरिं ॥ ४ ॥ इंद्रः हर्यंतं अर्जुनं वज्रं शुक्रैः अभिऽवृतं अप अवृणोत् हरिऽभिः अद्रिऽभिः सुतं उत् गाः हरिऽभिः आजत ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥४५॥ आ मंद्रैः इंद्र हरिऽभिः याहि मयूररोमऽभिः मा त्वा के चित् नि यमन् विं न पाशिनः अति धन्वऽइव तान् इहि॥१॥ वृत्रऽखादः वलंऽरुजः पुरां दर्मः अपां अजः स्थाता रथस्य हर्योः अभिऽस्वरे इंद्रः दृळ्हा चित् आऽरुजः॥२॥ गंभीरान् उदधीन्ऽइव क्रतुं पुष्यसि गाःऽइव प्र सुऽगोपाः यवसं धेनवः यथा हूदं कुल्याःऽइव आशत॥३॥ आ नः तुजं रयिं भर अंशं न प्रतिऽजानते वृक्षं पक्वं फलं अंकीऽइव धूनुहि इंद्र संऽपारणं वसु॥४॥ स्वऽयुः इंद्र स्वऽराट् असि स्मत्ऽदिष्टिः स्वयशःऽतरः सः ववृधानः ओजसा पुरुऽस्तुत भव नः सुश्रवःऽतमः ॥५॥९॥

॥४६॥ युध्मस्य ते वृषभस्य स्वऽराजः उग्रस्य यूनः स्थविरस्य घृष्वेः अजूर्यतः वज्रिणः वीर्याणि इंद्र श्रुतस्य महतः महानि॥१॥ महान् असि महिष वृष्ण्येभिः धनऽस्पृत् उग्र सहमानः अन्यान् एकः विश्वस्य भुवनस्य राजा सः योधय च क्षयय च जनान्॥२॥ प्र मात्राभिः रिरिचे रोचमानः प्र देवेभिः विश्वतः अप्रतिऽइतः प्र मज्मना दिवः इंद्रः पृथिव्याः प्र उरोः महः अंतरिक्षात् ऋजीषी॥३॥ उरुं गभीरं जनुषा अभि उग्रं विश्वऽव्यचसं अवतं मतीनां इंद्रं सोमासः प्रऽदिवि सुतासः समुद्रं न स्रवतः आ विशंति॥४॥ यं सोमं इंद्र पृथिवीद्यावा गर्भं न माता बिभृतः त्वाऽया तं ते हिन्वंति तं ऊं ते मृजंति अध्वर्यवः वृषभ पातवै ऊं ॥५॥१०॥

॥४७॥ मरुत्वान् इंद्र वृषभः रणाय पिब सोमं अनुऽस्वधं मदाय आ सिंचस्व जठरे मध्वः ऊर्मिं त्वं राजा असि प्रऽदिवः सुतानां॥१॥ सऽजोषाः इंद्र सऽगणः मरुत्ऽभिः सोमं पिब वृत्रऽहा शूर वि-

द्वान् जहि शत्रून् अप मृधः नुदस्व अथ अभयं कृणुहि विश्वतः नः
॥२॥ उत ऋतुऽभिः ऋतुऽपाः पाहि सोमं इंद्र देवेभिः सखिऽभिः
सुतं नः यान् आ अभजः मरुतः ये त्वा अनु अहन् वृत्रं अदधुः तुभ्यं
ओजः ॥३॥ ये त्वा अहिऽहत्ये मघऽवन् अवर्धन् ये शांबरे हरिऽवः
ये गोऽइष्टौ ये त्वा नूनं अनुऽमदंति विप्राः पिब इंद्र सोमं सऽगणः
मरुत्ऽभिः ॥४॥ मरुत्वंतं वृषभं ववृधानं अकवऽअरिं दिव्यं शासं
इंद्रं विश्वऽसहं अवसे नूतनाय उग्रं सहःऽदां इह तं हुवेम ॥५॥११॥

॥४८॥ सद्यः ह जातः वृषभः कनीनः प्रऽभर्तुं आवत् अंधसः सु-
तस्य साधोः पिब प्रतिऽकामं यथा ते रसऽआशिरः प्रथमं सोम्य-
स्य ॥१॥ यत् जायथाः तत् अहः अस्य कामे अंशोः पीयूषं अपिबः
गिरिऽस्थां तं ते माता परि योषा जनित्री महः पितुः दमे आ अ-
सिंचत् अग्रे ॥२॥ उपऽस्थाय मातरं अन्नं ऐट्ट तिग्मं अपश्यत्
अभि सोमं ऊधः प्रऽयवयन् अचरत् गृत्सः अन्यान् महानि चक्रे
पुरुधऽप्रतीकः ॥३॥ उग्रः तुराषाट् अभिभूतिऽओजाः यथावशं
तन्वं चक्रे एषः त्वष्टारं इंद्रः जनुषा अभिऽभूय आऽमुष्य सोमं अ-
पिबत् चमूषु ॥४॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं
वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं
धनानां ॥ ५ ॥ १२ ॥

॥४९॥ शंस महां इंद्रं यस्मिन् विश्वाः आ कृष्टयः सोमऽपाः कामं
अव्यन् यं सुऽक्रतुं धिषणे विभ्वऽतष्टं घनं वृत्राणां जनयंत देवाः
॥१॥ यं नु नकिः पृतनासु स्वऽराजं द्विता तरति नृऽतमं हरिऽस्थां
इनऽतमः सत्वऽभिः यः ह शूषैः पृथुऽज्रयाः अमिनात् आयुः द-

स्योः ॥२॥ सहऽवा पृत्ऽसु तरणिः न अर्वा विऽआनशिः रोदसी मेहनाऽवान् भगः न कारे हव्यः मतीनां पिताऽइव चारुः सुऽहवः वयःऽधाः ॥३॥ धर्ता दिवः रजसः पृष्टः ऊर्ध्वः रथः न वायुः वसुऽभिः नियुत्वान् क्षपां वस्ता जनिता सूर्यस्य विऽभक्ता भागं धिषणाऽइव वाजं ॥४॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥५०॥ इंद्रः स्वाहा पिबतु यस्य सोमः आऽगत्य तुम्रः वृषभः मरुत्वान् आ उरुऽव्यचाः पृणतां एभिः अन्नैः आ अस्य हविः तन्वः कामं ऋध्याः ॥ १ ॥ आ ते सपर्यू जवसे युनज्मि ययोः अनु प्रऽदिवः श्रुष्टिं आवः इह त्वा धेयुः हरयः सुऽशिप्र पिब तु अस्य सुऽसुतस्य चारोः ॥२॥ गोभिः मिमिक्षुं दधिरे सुऽपारं इंद्रं ज्यैष्ठ्याय धायसे गृणानाः मंदानः सोमं पपिऽवान् ऋजीषिन् सं अस्मभ्यं पुरुधा गाः इषण्य ॥३॥ इमं कामं मंदय गोभिः अश्वैः चंद्रऽवता राधसा पप्रथः च स्वःऽयवः मतिऽभिः तुभ्यं विप्राः इंद्राय वाहः कुशिकासः अक्रन् ॥४॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥५१॥ चर्षणिऽधृतं मघऽवानं उक्थ्यं इंद्रं गिरः बृहतीः अभि अनूषत ववृधानं पुरुऽहूतं सुवृक्तिऽभिः अमर्त्यं जरमाणं दिवेऽदिवे ॥ १ ॥ शतऽक्रतुं अर्णवं शाकिनं नरं गिरः मे इंद्रं उप यंति विश्वतः वाजऽसनिं पूःऽभिदं तूर्णिं अप्ऽतुरं धामऽसाचं अभि-

ऽसाचं स्वःऽविदं॥ २॥ आऽकरे वसोः जरिता पनस्यते अनेहसः स्तुभः इंद्रः दुवस्यति विवस्वतः सदने आ हि पिप्रिये सत्राऽसहं अभिमातिऽहनं स्तुहि॥३॥ नृणां ऊं त्वा नृऽतमं गीःऽभिः उक्थैः अभि प्र वीरं अर्चत सऽबाधः सं सहसे पुरुऽमायः जिहीते नमः अस्य प्रऽदिवः एकः ईशे॥४॥ पूर्वीः अस्य निःऽसिधः मर्त्येषु पुरु वसूनि पृथिवी बिभर्ति इंद्राय द्यावः ओषधीः उत आपः रयिं रक्षंति जीरयः वनानि॥५॥१५॥ तुभ्यं ब्रह्माणि गिरः इंद्र तुभ्यं सत्रा दधिरे हरिऽवः जुषस्व बोधि आपिः अवसः नूतनस्य सखे वसो जरितृऽभ्यः वयः धाः॥६॥ इंद्र मरुत्वः इह पाहि सोमं यथा शार्याते अपिबः सुतस्य तव प्रऽनीती तव शूर शर्मन् आ विवासंति कवयः सुऽयज्ञाः॥७॥ सः वावशानः इह पाहि सोमं मरुत्ऽभिः इंद्र सखिऽभिः सुतं नः जातं यत् त्वा परि देवाः अभूषन् महे भराय पुरुऽहूत विश्वे॥८॥ अप्ऽतूर्ये मरुतः आपिः एषः अमंदन् इंद्रं अनु दातिऽवाराः तेभिः साकं पिबतु वृत्रऽखादः सुतं सोमं दाशुषः स्वे सधऽस्थे॥९॥ इदं हि अनु ओजसा सुतं राधानां पते पिब तु अस्य गिर्वणः॥१०॥ यः ते अनु स्वधां असत् सुते नि यच्छ तन्वं सः त्वा ममत्तु सोम्यं॥११॥ प्र ते अश्नोतु कुक्ष्योः प्र इंद्र ब्रह्मणा शिरः प्र बाहू शूर राधसे॥१२॥१६॥

॥५२॥ धानाऽवंतं करंभिणं अपूपऽवंतं उक्थिनं इंद्र प्रातः जुषस्व नः॥१॥ पुरोळाशं पचत्यं जुषस्व इंद्र आ गुरस्व च तुभ्यं हव्यानि सिस्रते॥२॥ पुरोळाशं च नः घसः जोषयासे गिरः च नः वधूयुःऽइव योषणां॥३॥ पुरोळाशं सनऽश्रुत प्रातःऽसावे जुषस्व नः इंद्र क्रतुः हि ते बृहन्॥४॥ माध्यंदिनस्य सवनस्य धानाः

पुरोळाशं इंद्र कृष्व इह चारुं प्र यत् स्तोता जरिता तूर्णिऽअर्थः
वृषऽयमाणः उप गीःऽभिः ईट्टे ॥५॥१७॥ तृतीये धानाः सवने
पुरुऽस्तुत पुरोळाशं आऽहुतं ममहस्व नः ऋभुऽमंतं वाजऽवंतं
त्वा कवे प्रयस्वंतः उप शिक्षेम धीतिऽभिः ॥६॥ पूषण्ऽवते ते
चकृम करंभं हरिऽवते हरिऽअश्वाय धानाः अपूपं अद्धि सऽगणः
मरुत्ऽभिः सोमं पिब वृत्रऽहा शूर विद्वान् ॥७॥ प्रति धानाः भरत
तूयं अस्मै पुरोळाशं वीरऽतमाय नृणां दिवेऽदिवे सऽदृशीः इंद्र
तुभ्यं वर्धंतु त्वा सोमऽपेयाय धृष्णो इति ॥८॥१८॥

॥५३॥ इंद्रापर्वता बृहता रथेन वामीः इषः आ वहतं सुऽवीराः
वीतं हव्यानि अध्वरेषु देवा वर्धेथां गीःऽभिः इळया मदंता ॥१॥
तिष्ठ सु कं मघऽवन् मा परा गाः सोमस्य नु त्वा सुऽसुतस्य यक्षि
पितुः न पुत्रः सिचं आ रभे ते इंद्र स्वादिष्ठया गिरा शचीऽवः ॥२॥
शंसाव अध्वर्यो इति प्रति मे गृणीहि इंद्राय वाहः कृणवाव जुष्टं आ
इदं बर्हिः यजमानस्य सीद अथ च भूत् उक्थं इंद्राय शस्तं ॥३॥ जा-
या इत् अस्तं मघऽवन् सा इत् ऊं इति योनिः तत् इत् त्वा युक्ताः हरयः
वहंतु यदा कदा च सुनवाम सोमं अग्निः त्वा दूतः धन्वाति अच्छ
॥४॥ परा याहि मघऽवन् आ च याहि इंद्र भ्रातः उभयत्र ते अर्थं य-
त्र रथस्य बृहतः निऽधानं विऽमोचनं वाजिनः रासभस्य ॥५॥१९॥
अपाः सोमं अस्तं इंद्र प्र याहि कल्याणीः जाया सुऽरणं गृहे ते यत्र
रथस्य बृहतः निऽधानं विऽमोचनं वाजिनः दक्षिणाऽवत् ॥६॥
इमे भोजाः अंगिरसः विऽरूपाः दिवः पुत्रासः असुरस्य वीराः वि-
श्वामित्राय ददतः मघानि सहस्रऽसावे प्र तिरंते आयुः ॥७॥ रूपं-

ऽरूपं मघऽवा बोभवीति मायाः कृण्वानः तन्वं परि स्वां त्रिः यत्
दिवः परि मुहूर्तं आ अगात् स्वैः मंत्रैः अनृतुऽपाः ऋतऽवा ॥८॥
महान् ऋषिः देवऽजाः देवऽजूतः अस्तभ्नात् सिंधुं अर्णवं नृऽच-
क्षाः विश्वामित्रः यत् अवहत् सुऽदासं अप्रियायत कुशिकेभिः
इंद्रः ॥९॥ हंसाःऽइव कृणुथ श्लोकं अद्रिऽभिः मदंतः गीःऽभिः अ-
ध्वरे सुते सचा देवेभिः विप्राः ऋषयः नृऽचक्षसः वि पिबध्वं कु-
शिकाः सोम्यं मधु ॥१०॥२०॥ उप प्र इत कुशिकाः चेतयध्वं अश्वं
राये प्र मुंचत सुऽदासः राजा वृत्रं जंघनत् प्राक् अपाक् उदक् अथ
यजाते वरे आ पृथिव्याः ॥११॥ यः इमे रोदसी उभे अहं इंद्रं अतु-
ष्टवं विश्वामित्रस्य रक्षति ब्रह्म इदं भारतं जनं ॥१२॥ विश्वामित्राः
अरासत ब्रह्म इंद्राय वज्रिणे करत् इत् नः सुऽराधसः ॥१३॥ किं ते
कृण्वंति कीकटेषु गावः न आऽशिरं दुह्रे न तपंति घर्मं आ नः भर
प्रऽमगंदस्य वेदः नैचाऽशाखं मघऽवन् रंधय नः ॥१४॥ ससर्परीः
अमतिं बाधमाना बृहत् मिमाय जमदग्निऽदत्ता आ सूर्यस्य दु-
हिता ततान श्रवः देवेषु अमृतं अजुर्यं ॥१५॥२१॥ ससर्परीः अभरत्
तूयं एभ्यः अधि श्रवः पांचऽजन्यासु कृष्टिषु सा पक्ष्या नव्यं आयुः
दधाना यां मे पलस्तिऽजमदग्नयः ददुः ॥१६॥ स्थिरौ गावौ भवतां
वीळुः अक्षः मा ईषा वि वर्हि मा युगं वि शारि इंद्रः पातल्ये दद-
तां शरीतोः अरिष्टऽनेमे अभि नः सचस्व ॥१७॥ बलं धेहि तनूषु
नः बलं इंद्र अनळुत्ऽसु नः बलं तोकाय तनयाय जीवसे त्वं हि
बलऽदाः असि ॥१८॥ अभि व्ययस्व खदिरस्य सारं ओजः धेहि स्पं-
दने शिंशपायां अक्ष वीळो वीळित वीळयस्व मा यामात्
अस्मात् अव जीहिपः नः ॥१९॥ अयं अस्मान् वनस्पतिः मा च
हाः मा च रिरिषत् स्वस्ति आ गृहेभ्यः आ अवऽसै आ विऽमो-

चनात् ॥२०॥२२॥ इंद्रं ऊतिऽभिः बहुलाभिः नः अद्य यात्ऽश्रेष्ठाभिः मघऽवन् शूर जिन्व यः नः द्वेष्टि अधरः सः पदीष्ट यं ऊं द्विष्मः तं ऊं प्राणः जहातु ॥२१॥ परशुं चित् वि तपति शिंबलं चित् वि वृश्चति उखा चित् इंद्र येषंती प्रऽयस्ता फेनं अस्यति ॥२२॥ न सायकस्य चिकिते जनासः लोधं नयंति पशु मन्यमानाः न अवाजिनं वाजिना हासयंति न गर्दभं पुरः अश्वात् नयंति ॥२३॥ इमे इंद्र भरतस्य पुत्राः अपऽपित्वं चिकितुः न प्रऽपित्वं हिन्वंति अश्वं अरणं न नित्यं ज्याऽवाजं परि नयंति आजौ ॥ २४ ॥ २३ ॥ ४ ॥

॥५४॥ इमं महे विदथ्याय शूषं शश्वत् कृत्वः ईड्याय प्र जभ्रुः शृणोतु नः दम्येभिः अनीकैः शृणोतु अग्निः दिव्यैः अजस्रः ॥१॥ महि महे दिवे अर्च पृथिव्यै कामः मे इच्छन् चरति प्रऽजानन् ययोः ह स्तोमे विदथेषु देवाः सपर्यवः मादयंते सचा आयोः ॥२॥ युवोः ऋतं रोदसी इति सत्यं अस्तु महे सु नः सुविताय प्र भूतं इदं दिवे नमः अग्ने पृथिव्यै सपर्यामि प्रयसा यामि रत्नं ॥३॥ उतो इति हि वां पूर्व्याः आऽविविद्रे ऋतऽवरी इति रोदसी इति सत्यऽवाचः नरः चित् वां संऽइथे शूरऽसातौ ववंदिरे पृथिवि वेविदानाः ॥४॥ कः अद्धा वेद कः इह प्र वोचत् देवान् अच्छ पथ्या का सं एति ददृश्रे एषां अवमा सदांसि परेषु या गुह्येषु व्रतेषु ॥५॥२४॥ कविः नृऽचक्षाः अभि सीं अचष्ट ऋतस्य योना विघृते इति विऽघृते मदंती इति नाना चक्राते इति सदनं यथा वेः समानेन क्रतुना संविदाने इति संऽविदाने ॥ ६ ॥ समान्या वियुते इति विऽयुते दूरेअंते इति दूरेऽअंते ध्रुवे पदे तस्थतुः जागरूके इति उत स्वसारा युवती इति भवंती इति आत् ऊं इति ब्रुवाते इति मिथुनानि नामं ॥७॥ विश्वा इत् एते इति जनिम सं विविक्तः महः देवान् बिभ्रती इति न व्यथेते इति एजत् ध्रुवं पत्यते विश्वं

एकं॑ च॒रत् प॑त॒त्रि विषु॑णं॒ वि जा॒तं ॥८॥ सना॑ पुरा॒णं अधि॑ एमि
आ॒रात् म॒हः पि॒तुः ज॒नि॒तुः जा॒मि तत् नः॒ दे॒वासः॑ यत्र॑ प॒नि॒तारः॑
ए॒वैः उ॒रौ प॒थि विऽउ॑ते त॒स्थुः अं॒तः ॥९॥ इ॒मं स्तोमं॑ रोद॒सी॒ इति॑ प्र ब्र॒-
वी॒मि॒ ऋ॒दू॒दराः॑ शृ॒ण॒व॒न् अ॒ग्निऽजि॒ह्वाः मि॒त्रः सं॒ऽराजः॑ वरु॑णः
युवा॑नः आ॒दि॒त्यासः॑ क॒वयः॑ प॒प्र॒था॒नाः ॥१०॥२५॥ हिर॑ण्यऽपाणिः
स॒वि॒ता सु॒ऽजि॒ह्वः त्रिः आ दि॒वः वि॒दथे॑ पत्य॑मानः दे॒वेषु॑ च॒ स॒वि॒-
त॒रिति॑ श्लोकं॑ अश्रेः आत् अ॒स्मभ्यं॑ आ सु॒व स॒र्वऽता॑तिं ॥११॥ सु॒ऽकृत्
सु॒ऽपा॒णिः स्वऽवा॑न् ऋ॒तऽवा॑ दे॒वः त्वष्टा॑ अव॑से तानि॑ नः धात्
पू॒षण्ऽव॑न्तः ऋ॒भ॒वः॒ मा॒दय॒ध्वं ऊ॒र्ध्वऽग्रा॑वाणः अध्व॒रं अत॒ष्ट ॥१२॥
वि॒द्युत्ऽर॑थाः म॒रुतः॑ ऋ॒ष्टि॒ऽमन्तः॑ दि॒वः मर्याः॑ ऋ॒तऽजा॑ताः अ॒-
यासः॑ सर॑स्वती शृ॒ण॒व॒न् य॒ज्ञियासः॑ धात॑ र॒यिं स॒हऽवी॑रं तु॒रा॒सः॒
॥१३॥ विष्णुं॒ स्तोमा॑सः पु॒रु॒ऽद॒स्मं अ॒र्काः भग॑स्यऽइव का॒रिणः॑ या॒-
म॑नि ग्म॒न् उ॒रु॒ऽक्र॒मः क॒कु॒हः यस्य॑ पू॒र्वीः न म॒र्ध॒न्ति॒ यु॒व॒तयः॑ जनि॒-
त्रीः ॥१४॥ इन्द्रः॑ विश्वैः॑ वी॒र्यैः॑ पत्य॑मानः उ॒भे इति॑ आ प॒प्रौ॒ रोद॑सी॒ इति॑ म॒हि॒-
ऽत्वा पु॒र॒म्ऽद॒रः वृ॒त्र॒ऽहा धृ॒ष्णुऽसे॑नः सं॒ऽगृभ्य॑ नः आ भ॒र॒ भूरि॑ प॒श्वः
॥१५॥२६॥ नास॑त्या मे॒ पि॒तरा॑ बं॒धु॒ऽपृ॒च्छा स॒ऽजा॒त्यं॑ अ॒श्विनोः॑ चारु॑
नाम॑ यु॒वं हि स्थः रयि॒ऽदौ नः॑ र॒यी॒णां दा॒त्रं र॑क्षेथे॒ इति॑ अक॑वैः अद॑ब्धा
॥१६॥ म॒हत् तत् वः॒ क॒व॒यः॒ चारु॑ नाम॑ यत् ह॒ दे॒वाः॒ भव॑थ विश्वे॑ इन्द्रे॑
सखा॑ ऋ॒भु॒ऽभिः॑ पु॒रु॒ऽहू॒त॒ प्रि॒येभिः॑ इ॒मां धियं॑ सा॒तये॑ त॒क्ष॒त॒ नः॒
॥१७॥ अ॒र्य॒मा नः॒ अदि॑तिः य॒ज्ञियासः॑ अद॑ब्धानि॒ वरु॑णस्य व्र॒ता॒-
नि॑ यु॒योत॑ नः अ॒न॒प॒त्यानि॒ गन्तोः॑ प्र॒जाऽवा॑न् नः॒ प॒शु॒ऽमान् अ॒स्तु॒
गा॒तुः ॥१८॥ दे॒वानां॑ दू॒तः पु॒रु॒ध प्रऽसू॑तः अना॑गान् नः॒ वो॒च॒तु॒ स॒र्व॒-
ऽता॑ता शृ॒णोतु॑ नः॒ पृ॒थि॒वी द्यौः उ॒त आपः॑ सूर्यः॑ नक्ष॑त्रैः उ॒रु अ॒न्-
तरि॑क्षं ॥१९॥ शृ॒ण्वन्तु॑ नः॒ वृष॑णः॒ पर्व॑तासः ध्रु॒वऽक्षे॑मासः इळ॑या

मदंतः आदित्यैः नः अदितिः शृणोतु यच्छंतु नः मरुतः शर्म भद्रं ॥२०॥ सदा सुऽगः पितुऽमान् अस्तु पंथाः मध्वा देवाः ओषधीः सं पिपृक्त भगः मे अग्ने सख्ये न मृध्याः उत् रायः अश्यां सदनं पुरुऽक्षोः ॥२१॥ स्वदस्व हव्या सं इषः दिदीहि अस्मद्र्यक् सं मिमीहि श्रवांसि विश्वान् अग्ने पृतऽसु तान् जेषि शत्रून् अहा विश्वा सुऽमनाः दीदिहि नः ॥ २२ ॥ २७ ॥

॥५५॥ उषसः पूर्वाः अध यत् विऽऊषुः महत् वि जज्ञे अक्षरं पदे गोः व्रता देवानां उप नु प्रऽभूषन् महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१॥ मो सु नः अत्र जुहुरंत देवाः मा पूर्वे अग्ने पितरः पदऽज्ञाः पुराण्योः सद्मनोः केतुः अंतः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२॥ वि मे पुरुऽत्रा पतयंति कामाः शमि अच्छ दीद्ये पूर्व्याणि संऽइद्धे अग्नौ ऋतं इत् वदेम महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥३॥ समानः राजा विऽभृतः पुरुऽत्रा शये शयासु प्रऽयुतः वना अनु अन्या वत्सं भरंति क्षेति माता महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥४॥ आऽक्षित् पूर्वासु अपराः अनूरुत् सद्यः जातासु तरुणीषु अंतः अंतःऽवतीः सुवते अप्रऽवीताः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥५॥२८॥ शयुः परस्तात् अध नु द्विऽमाता अबंधनः चरति वत्सः एकः मित्रस्य ता वरुणस्य व्रतानि महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥६॥ द्विऽमाता होता विदथेषु संऽराट् अनु अग्रं चरति क्षेति बुध्नः प्र रण्यानि रण्यऽवाचः भरंते महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥७॥ शूरस्यऽइव युध्यतः अंतमस्य प्रतीचीनं ददृशे विश्वं आऽयत् अंतः मतिः चरति निःऽसिधं गोः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥८॥ नि वेवेति

पलितः दूतः आसु अंतः महान् चरति रोचनेन वपूंषि बिभ्रत् अ-
भि नः वि चष्टे महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥९॥ विष्णुः गोपाः
परमं पाति पाथः प्रिया धामानि अमृता दधानः अग्निः ता वि-
श्वा भुवनानि वेद महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१०॥२९॥ नाना
चक्राते' यम्या वपूंषि तयोः अन्यत् रोचते कृष्णं अन्यत् श्यावी च
यत् अरुषी च स्वसारौ महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥११॥ माता
च यत्र दुहिता च धेनू' सबःऽदुघे॰ धापयेते' संऽईची॰ ऋतस्य ते'
सदसि ईळे अंतः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१२॥ अन्यस्याः
वत्सं रिहती मिमाय कया भुवा नि दधे धेनुः ऊधः ऋतस्य सा पय-
सा अपिन्वत इळा महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१३॥ पद्या वस्ते
पुरुऽरूपा वपूंषि ऊर्ध्वा तस्थौ त्रिऽअविं रेरिहाणा ऋतस्य सद्म
वि चरामि विद्वान् महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१४॥ पदेऽइव॰
निऽहिते॰ दस्मे अंतः' तयोः अन्यत् गुह्यं आविः अन्यत् सध्रीची-
ना पथ्या सा विषूची महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१५॥३०॥
आ धेनवः धुनयंतां अशिश्वीः सबःऽदुघाः शशयाः अप्रऽदुग्धाः
नव्याःऽनव्याः युवतयः भवंतीः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१६॥
यत् अन्यासु वृषभः रोरवीति सः अन्यस्मिन् यूथे नि दधाति रेतः
सः हि क्षपाऽवान् सः भगः सः राजा महत् देवानां असुरऽत्वं एकं
॥१७॥ वीरस्य नु सुऽअश्व्यं जनासः प्र नु वोचाम विदुः अस्य देवाः
षोळ्हा युक्ताः पंचऽपंच आ वहंति महत् देवानां असुरऽत्वं एकं
॥१८॥ देवः त्वष्टा सविता विश्वऽरूपः पुपोष प्रऽजाः पुरुधा जजान
इमा च विश्वा भुवनानि अस्य महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१९॥
मही' सं ऐरत् चम्वा संऽईची॰ उभे' ते' अस्य वसुना निऽऋष्टे॰ शृ-
ण्वे वीरः विंदमानः वसूनि महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२०॥ इमां

च नः पृथिवी विश्वऽधायाः उप क्षेति हितऽमित्रः न राजा पुरः-
ऽसदः शर्मऽसदः न वीराः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२१॥ निः-
ऽसिध्वरीः ते ओषधीः उत आपः रयिं ते इंद्र पृथिवी बिभर्ति सखा-
यः ते वामऽभाजः स्याम महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२२॥३१॥३॥

॥५६॥ न ता मिनंति मायिनः न धीराः व्रता देवानां प्रथमा ध्रु-
वाणि न रोदसी इति अद्रुहा वेद्याभिः न पर्वताः निऽनमे तस्थिऽवां-
सः ॥१॥ षट् भारान् एकः अचरन् बिभर्ति ऋतं वर्षिष्ठं उप गावः
आ अगुः तिस्रः महीः उपराः तस्थुः अत्याः गुहा द्वे इति निऽहिते इति
दर्शि एका ॥२॥ त्रिऽपाजस्यः वृषभः विश्वऽरूपः उत त्रिऽउधा पु-
रुध प्रजाऽवान् त्रिऽअनीकः पत्यते माहिनऽवान् सः रेतःऽधाः
वृषभः शश्वतीनां ॥३॥ अभीके आसां पदऽवीः अबोधि आदि-
त्यानां अह्वे चारु नाम आपः चित् अस्मै अरमंत देवीः पृथक्
व्रजंतीः परि सीं अवृंजन ॥४॥ त्री सधऽस्था सिंधवः त्रिः कवीनां
उत त्रिऽमाता विदथेषु संऽराट् ऋतऽवरीः योषणाः तिस्रः अ-
प्याः त्रिः आ दिवः विदथे पत्यमानाः ॥५॥ त्रिः आ दिवः सवितः
वार्याणि दिवेऽदिवे आ सुव त्रिः नः अह्नः त्रिऽधातु रायः आ सुव
वसूनि भग त्रातः धिषणे सातये धाः ॥६॥ त्रिः आ दिवः सविता
सोसवीति राजाना मित्रावरुणा सुऽपाणी इति आपः चित् अस्य
रोदसी इति चित् उर्वी इति रत्नं भिक्षंत सवितुः सवाय ॥७॥ त्रिः उत्ऽत-
मा दुःऽनशा रोचनानि त्रयः राजंति असुरस्य वीराः ऋतऽवानः
इषिराः दुःऽदभासः त्रिः आ दिवः विदथे संतु देवाः ॥८॥१॥

॥५७॥ प्र मे विविक्वान् अविदत् मनीषां धेनुं चरंतीं प्रऽयुतां

अगोर्यां सद्यः चित् या दुदुहे भूरि धासेः इंद्रः तत् अग्निः पनिता अस्याः ॥१॥ इंद्रः सु पूषा वृषणा सुऽहस्ता दिवः न प्रीताः शश्यं दुदुहे विश्वे यत् अस्यां रणयंत देवाः प्र वः अत्र वसवः सुम्नं अश्यां ॥२॥ याः जामयः वृष्णे इच्छंति शक्तिं नमस्यंतीः जानते गर्भं अस्मिन् अच्छ पुत्रं धेनवः वावशानाः महः चरंति बिभ्रतं वपूंषि ॥३॥ अच्छ विवक्मि रोदसी इति सुऽमेके इति ग्राव्णः युजानः अध्वरे मनीषा इमा ऊं इति ते मनवे भूरिऽवाराः ऊर्ध्वाः भवंति दर्शताः यजत्राः ॥४॥ या ते जिह्वा मधुऽमती सुऽमेधाः अग्ने देवेषु उच्यते उरूची तया इह विश्वान् अवसे यजत्रान् आ सादय पायय च मधूनि ॥५॥ या ते अग्ने पर्वतस्यऽइव धारा असश्चंती पीपयत् देव चित्रा तां अस्मभ्यं प्रऽमतिं जातऽवेदः वसो इति रास्व सुऽमतिं विश्वऽजन्यां ॥६॥२॥

॥५८॥ धेनुः प्रत्नस्य काम्यं दुहाना अंतरिति पुत्रः चरति दक्षिणायाः आ द्योतनिं वहति शुभ्रऽयामा उषसः स्तोमः अश्विनौ अजीगरिति ॥१॥ सुऽयुक् वहंति प्रति वां ऋतेन ऊर्ध्वाः भवंति पितराऽइव मेधाः जरेथां अस्मत् वि पणेः मनीषां युवोः अवः चकृम आ यातं अर्वाक् ॥२॥ सुयुक्ऽभिः अश्वैः सुऽवृता रथेन दस्रौ इमं शृणुतं श्लोकं अद्रेः किं अंग वां प्रति अवर्तिं गमिष्ठा आहुः विप्रासः अश्विना पुराऽजाः ॥३॥ आ मन्येथां आ गतं कत् चित् एवैः विश्वे जनासः अश्विना हवंते इमा हि वां गोऽऋजीका मधूनि प्र मित्रासः न ददुः उस्रः अग्रे ॥४॥ तिरः पुरु चित् अश्विना रजांसि आंगूषः वां मघऽवाना जनेषु आ इह यातं पथिऽभिः देवऽयानैः दस्रौ इमे वां निऽधयः मधूनां ॥५॥३॥ पुराणं ओकः सख्यं शिवं वां

युवोः नरा द्रविणं जह्नाव्यां पुनः कृण्वानाः सख्या शिवानि म-
ध्वा मदेम सह नु समानाः ॥६॥ अश्विना वायुना युवं सुऽदक्षा
नियुत्ऽभिः च सऽजोषसा युवाना नासत्या तिरःऽअह्न्यं जुषाणा
सोमं पिबतं अस्रिधा सुदानू० ॥७॥ अश्विना परि वां इषः पुरू-
चीः ईयुः गीःऽभिः यतमानाः अमृध्राः रथः ह वां ऋतऽजाः अद्रि-
ऽजूतः परि द्यावापृथिवी याति सद्यः ॥८॥ अश्विना मधुसुत्ऽतमः
युवाकुः सोमः तं पातं आ गतं दुरोणे रथः ह वां भूरि वर्पः करिक्रत्
सुतऽवतः निःऽकृतं आऽगमिष्ठः ॥९॥४॥

॥५९॥ मित्रः जनान् यातयति ब्रुवाणः मित्रः दाधार पृथिवीं
उत द्यां मित्रः कृष्टीः अनिऽमिषा अभि चष्टे मित्राय हव्यं घृत-
ऽवत् जुहोत ॥१॥ प्र सः मित्र मर्तः अस्तु प्रयस्वान् यः ते आदित्य
शिक्षति व्रतेन न हन्यते न जीयते त्वाऽऊतः न एनं अंहः अश्नोति
अंतितः न दूरात् ॥२॥ अनमीवासः इळया मदंतः मितऽज्ञवः
वरिमन् आ पृथिव्याः आदित्यस्य व्रतं उपऽक्षियंतः वयं मित्रस्य
सुऽमतौ स्याम ॥३॥ अयं मित्रः नमस्यः सुऽशेवः राजा सुऽक्षत्रः
अजनिष्ट वेधाः तस्य वयं सुऽमतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे
स्याम ॥४॥ महान् आदित्यः नमसा उपऽसद्यः यातयत्ऽजनः
गृणते सुऽशेवः तस्मै एतत् पन्यऽतमाय जुष्टं अग्नौ मित्राय हविः
आ जुहोत ॥५॥५॥ मित्रस्य चर्षणिऽधृतः अवः देवस्य सानसि द्युम्नं
चित्रश्रवःऽतमं ॥६॥ अभि यः महिना दिवं मित्रः बभूव सऽप्रथाः
अभि श्रवःऽभिः पृथिवीं ॥७॥ मित्राय पंच येमिरे जनाः अभिष्टि-
ऽशवसे सः देवान् विश्वान् बिभर्ति ॥८॥ मित्रः देवेषु आयुषु जना-
य वृक्तऽबर्हिषे इषः इष्टऽव्रताः अकः० ॥९॥६॥

॥६०॥ इहऽइह वः मनसा बंधुता नरः उशिजः जग्मुः अभि ता-
नि वेदसा याभिः मायाभिः प्रतिजूतिऽवर्पसः सौधन्वनाः यज्ञियं
भागं आनश ॥१॥ याभिः शचीभिः चमसान् अपिंशत यया धिया
गां अरिणीत चर्मणः येन हरी' मनसा निःऽअतक्षत तेन देवऽत्वं
ऋभवः सं आनश ॥२॥ इंद्रस्य सख्यं ऋभवः सं आनशुः मनोः न-
पातः अपसः दधन्विरे सौधन्वनासः अमृतऽत्वं आ ईरिरे विष्टी
शमीभिः सुऽकृतः सुऽकृत्यया ॥३॥ इंद्रेण याथ सऽरथं सुते सचा
अथो' वशानां भवथ सह श्रिया न वः प्रतिऽमै सुऽकृतानि वा-
घतः सौधन्वनाः ऋभवः वीर्याणि च ॥४॥ इंद्र ऋभुऽभिः वाज-
वत्ऽभिः संऽउक्षितं सुतं सोमं आ वृषस्व गभस्त्योः धिया इषितः
मघऽवन् दाशुषः गृहे सौधन्वनेभिः सह मत्स्व नृऽभिः ॥५॥ इंद्र
ऋभुऽमान् वाजऽवान् मत्स्व इह नः अस्मिन् सवने शच्या पुरु-
ऽस्तुत इमानि तुभ्यं स्वसराणि येमिरे व्रता देवानां मनुषः च धर्म-
ऽभिः ॥६॥ इंद्र ऋभुऽभिः वाजिऽभिः वाजयन् इह स्तोमं जरितुः
उप याहि यज्ञियं शतं केतेभिः इषिरेभिः आयवे सहस्रऽनीथः
अध्वरस्य होमनि ॥७॥७॥

॥६१॥ उषः वाजेन वाजिनि प्रऽचेताः स्तोमं जुषस्व गृणतः
मघोनि पुराणी देवि युवतिः पुरंऽधिः अनु व्रतं चरसि विश्वऽवारे
॥१॥ उषः देवि अमर्त्या वि भाहि चंद्रऽरथा सूनृताः ईरयंती आ त्वा
वहंतु सुऽयमासः अश्वाः हिरण्यऽवर्णां पृथुऽपाजसः ये ॥२॥ उषः
प्रतीची भुवनानि विश्वा ऊर्ध्वा तिष्ठसि अमृतस्य केतुः समानं
अर्थं चरणीयमाना चक्रंऽइव नव्यसि आ ववृत्स्व ॥३॥ अव स्यू-
मऽइव चिन्वती मघोनी उषाः याति स्वसरस्य पत्नी स्वः जनंती

सुऽभगा सुऽदंसाः आ अंतात् दिवः पप्रथे आ पृथिव्याः ॥४॥ अच्छ
वः देवीं उषसं विऽभातीं प्र वः भरध्वं नमसा सुऽवृक्तिं ऊर्ध्वं मधुधा
दिवि पाजः अश्रेत् प्र रोचना रुरुचे रण्वऽसंदृक् ॥५॥ ऋतऽवरी
दिवः अर्कैः अबोधि आ रेवती रोदसी इति चित्रं अस्थात् आऽयतीं
अग्ने उषसं विऽभातीं वामं एषि द्रविणं भिक्षमाणः ॥६॥ ऋतस्य
बुध्ने उषसां इषण्यन् वृषा मही इति रोदसी इति आ विवेश मही मित्रस्य
वरुणस्य माया चंद्राऽइव भानुं वि दधे पुरुऽत्रा ॥ ७ ॥ ८ ॥

॥६२॥ इमाः ऊं इति वां भृमयः मन्यमानाः युवाऽवते न तुज्याः अ-
भूवन् क्व त्यत् इंद्रावरुणा यशः वां येन स्म सिनं भरथः सखिऽभ्यः
॥१॥ अयं ऊं इति वां पुरुऽतमः रयिऽयन् शश्वत्ऽतमं अवसे जोहवीति
सऽजोषौ इंद्रावरुणा मरुत्ऽभिः दिवा पृथिव्या शृणुतं हवं मे ॥२॥
अस्मे इति तत् इंद्रावरुणा वसु स्यात् अस्मे इति रयिः मरुतः सर्वऽवीरः
अस्मान् वरूत्रीः शरणैः अवंतु अस्मान् होत्रा भारती दक्षिणा-
भिः ॥३॥ बृहस्पते जुषस्व नः हव्यानि विश्वऽदेव्य रास्व रत्नानि
दाशुषे ॥४॥ शुचिं अर्कैः बृहस्पतिं अध्वरेषु नमस्यत अनामि ओ-
जः आ चके ॥५॥९॥ वृषभं चर्षणीनां विश्वऽरूपं अदाभ्यं बृहस्पतिं
वरेण्यं ॥६॥ इयं ते पूषन् आघृणे सुऽस्तुतिः देव नव्यसी अस्माभिः
तुभ्यं शस्यते ॥७॥ तां जुषस्व गिरं मम वाजऽयंतीं अव धियं व-
धूयुःऽइव योषणां ॥८॥ यः विश्वा अभि विऽपश्यति भुवना सं
च पश्यति सः नः पूषा अविता भुवत् ॥९॥ तत् सवितुः वरेण्यं
भर्गः देवस्य धीमहि धियः यः नः प्रऽचोदयात् ॥१०॥१०॥ देवस्य
सवितुः वयं वाजऽयंतः पुरंऽध्या भगस्य रातिं ईमहे ॥११॥ देवं

नरः सवितारं विप्राः यज्ञैः सुवृक्तिऽभिः नमस्यंति धिया इषिताः
॥१२॥ सोमः जिगाति गातुऽवित् देवानां एति निःऽकृतं ऋतस्य
योनिं आऽसदं॥ १३॥ सोमः अस्मभ्यं द्विऽपदे चतुःऽपदे च पशवे
अनमीवाः इषः करत्॥१४॥ अस्माकं आयुः वर्धयन् अभिऽमातीः
सहमानः सोमः सधऽस्थं आ असदत्॥ १५॥ आ नः मित्रावरुणा
घृतैः गव्यूतिं उक्षतं मध्वा रजांसि सुऽक्रतू॰ ॥१६॥ उरुऽशंसा न-
मःऽवृधा मह्वा दक्षस्य राजथः द्राघिष्ठाभिः शुचिऽव्रता ॥१७॥
गृणाना जमत्ऽअग्निना योनौ ऋतस्य सीदतं पातं सोमं ऋत-
ऽवृधा ॥ १८ ॥ ११ ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥ इति तृतीयं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वां हि अग्ने सदं इत् सऽमन्यवः देवासः देवं अरतिं निऽएरिरे
इति क्रत्वा निऽएरिरे अमर्त्यं यजत मर्त्येषु आ देवं आऽदेवं जनत
प्रऽचेतसं विश्वं आऽदेवं जनत प्रऽचेतसं॥१॥ सः भ्रातरं वरुणं अग्ने
आ ववृत्स्व देवान् अच्छ सुऽमती यज्ञऽवनसं ज्येष्ठं यज्ञऽवनसं
ऋतऽवानं आदित्यं चर्षणिऽधृतं राजानं चर्षणिऽधृतं॥२॥ सखे
सखायं अभि आ ववृत्स्व आशुं न चक्रं रथ्याऽइव रंह्या अस्मभ्यं
दस्म रंह्या अग्ने मृळीकं वरुणे सचा विदः मरुत्ऽसु विश्वऽभानुषु
तोकाय तुजे शुशुचान शं कृधि अस्मभ्यं दस्म शं कृधि॥३॥ त्वं नः
अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेळः अव यासिसीष्ठाः यजिष्ठः व-
ह्निऽतमः शोशुचानः विश्वा द्वेषांसि प्र मुमुग्धि अस्मत्॥ ४॥ सः
त्वं नः अग्ने अवमः भव ऊती नेदिष्ठः अस्याः उषसः विऽउष्टौ अव

यक्ष्व नः वरुणं रराणः वीहि मृळीकं सुऽहवः नः एधि ॥ ५ ॥ १२ ॥
अस्य श्रेष्ठा सुऽभगस्य संऽहक् देवस्य चित्रऽतमा मर्त्येषु शुचि
घृतं न तप्तं अघ्न्यायाः स्पार्हा देवस्य मंहनाऽइव धेनोः ॥ ६ ॥ त्रिः
अस्य ता परमा संति सत्या स्पार्हा देवस्य जनिमानि अग्नेः अनंते
अंतः परिऽवीतः आ अगात् शुचिः शुक्रः अर्यः रोरुचानः ॥ ७ ॥ सः
दूतः विश्वा इत् अभि वष्टि सद्म होता हिरण्यऽरथः रंऽसुजिह्वः रोहितऽअश्वः
वपुष्यः विभाऽवा सदा रण्वः पितुमतीऽइव संऽसत्
॥ ८ ॥ सः चेतयत् मनुषः यज्ञऽबंधुः प्र तं मह्या रशनया नयंति सः
क्षेति अस्य दुर्यासु साधन् देवः मर्तस्य सधनिऽत्वं आप ॥ ९ ॥ सः तु
नः अग्निः नयतु प्रऽजानन् अच्छ रत्नं देवऽभक्तं यत् अस्य धिया
यत् विश्वे अमृताः अकृण्वन् द्यौः पिता जनिता सत्यं उक्षन्
॥ १० ॥ १३ ॥ सः जायत प्रथमः पस्त्यासु महः बुध्ने रजसः अस्य योनौ
अपात् अशीर्षा गुहमानः अंता आऽयोयुवानः वृषभस्य नीळे
॥ ११ ॥ प्र शर्धः आर्त प्रथमं विपन्या ऋतस्य योना वृषभस्य नीळे
स्पार्हः युवा वपुष्यः विभाऽवा सप्त प्रियासः अजनयंत वृष्णे ॥ १२ ॥
अस्माकं अत्र पितरः मनुष्याः अभि प्र सेदुः ऋतं आशुषाणाः अश्मऽव्रजाः
सुऽदुघाः वव्रे अंतः उत् उस्राः आजन् उषसः हुवानाः
॥ १३ ॥ ते मर्मृजत ददृऽवांसः अद्रिं तत् एषां अन्ये अभितः वि वोचन्
पश्वऽयंत्रासः अभि कारं अर्चन् विदंत ज्योतिः चकृपंत धीभिः
॥ १४ ॥ ते गव्यता मनसा दृध्रं उब्धं गाः येमानं परि संतं अद्रिं
दृळ्हं नरः वचसा दैव्येन व्रजं गोऽमंतं उशिजः वि वव्रुः ॥ १५ ॥ १४ ॥
ते मन्वत प्रथमं नाम धेनोः त्रिः सप्त मातुः परमाणि विंदन् तत्
जानतीः अभि अनूषत व्राः आविः भुवत् अरुणीः यशसा गोः
॥ १६ ॥ नेशत् तमः दुधितं रोचत द्यौः उत् देव्याः उषसः भानुः अर्त

आ सूर्यः बृहतः तिष्ठत् अज्रान् ऋजु मर्तेषु वृजिना च पश्यन्
॥१७॥ आत् इत् पश्चा बुबुधानाः वि अख्यन् आत् इत् रत्नं धार-
यंत द्युऽभक्तं विश्वे विश्वासु दुर्यासु देवाः मित्रं धिये वरुण सत्यं
अस्तु ॥ १८ ॥ अच्छ वोचेय शुशुचानं अग्निं होतारं विश्वऽभरसं
यजिष्ठं शुचि ऊधः अतृणत् न गवां अंधः न पूतं परिऽसिक्तं अंशोः
॥१९॥ विश्वेषां अदितिः यज्ञियानां विश्वेषां अतिथिः मानुषाणां
अग्निः देवानां अवः आऽवृणानः सुऽमृळीकः भवतु जातऽवेदाः
॥ २० ॥ १५ ॥

॥२॥ यः मर्त्येषु अमृतः ऋतऽवा देवः देवेषु अरतिः निऽधायि
होता यजिष्ठः मह्ना शुचध्यै हव्यैः अग्निः मनुषः ईरयध्यै ॥१॥ इह त्वं
सूनो' सहसः नः अद्य जातः जातान् उभयान् अंतः अग्ने दूतः ईयसे
युयुजानः ऋष्व ऋजुऽमुष्कान् वृषणः शुक्रान् च ॥२॥ अत्याः वृ-
धऽस्नू° रोहिता घृतऽस्नू° ऋतस्य मन्ये मनसा जविष्ठा अंतः ईयसे
अरुषा युजानः युष्मान् च देवान् विशः आ च मर्तान् ॥३॥ अर्य-
मणं वरुणं मित्रं एषां इंद्राविष्णू' मरुतः अश्विना उत सुऽअश्वः
अग्ने सुऽरथः सुऽराधाः आ इत् ऊं' वह सुऽहविषे जनाय ॥४॥ गो-
ऽमान् अग्ने अविऽमान् अश्वी यज्ञः नृवत्ऽसखा सदं इत् अप्र-
ऽमृष्यः इळाऽवान् एषः असुर प्रजाऽवान् दीर्घः रयिः पृथुऽबुध्नः
सभाऽवान् ॥५॥१६॥ यः ते इध्मं जभरत् सिस्विदानः मूर्धानं वा
ततपते त्वाऽया भुवः तस्य स्वऽतवान् पायुः अग्ने विश्वस्मात् सीं
अघऽयतः उरुष्य ॥६॥ यः ते भरात् अन्नियते चित् अन्नं निऽशि-
षत् मंद्रं अतिथिं उत्ऽईरत् आ देवऽयुः इनधते दुरोणे तस्मिन्
रयिः ध्रुवः अस्तु दास्वान् ॥७॥ यः त्वा दोषा यः उषसि प्रऽशं-

सात् प्रियं वा त्वा कृणवते हविष्मान् अश्वः न स्वे दमे आ हेम्याऽवान् तं अंहसः पीपरः दाश्वांसं ॥८॥ यः तुभ्यं अग्ने अमृताय दाशत् दुवः त्वे कृणवते यतऽस्रुक् न सः राया शशमानः वि योषत् न एनं अंहः परि वरत् अघऽयोः ॥९॥ यस्य त्वं अग्ने अध्वरं जुजोषः देवः मर्तस्य सुऽधितं रराणः प्रीता इत् असत् होत्रा सा यविष्ठ असाम यस्य विधतः वृधासः ॥१०॥१७॥ चित्तिं अचित्तिं चिनवत् वि विद्वान् पृष्ठाऽइव वीता वृजिना च मर्तान् राये च नः सुऽअपत्याय देव दितिं च रास्व अदितिं उरुष्य ॥११॥ कविं शशासुः कवयः अदब्धाः निऽधारयंतः दुर्यासु आयोः अतः त्वं दृश्यान् अग्ने एतान् पत्ऽभिः पश्येः अद्भुतान् अर्यः एवैः ॥१२॥ त्वं अग्ने वाघते सुऽप्रनीतिः सुतऽसोमाय विधते यविष्ठ रत्नं भर शशमानाय घृष्वे पृथु चंद्रं अवसे चर्षणिऽप्राः ॥१३॥ अध ह यत् वयं अग्ने त्वाऽया पत्ऽभिः हस्तेभिः चकृम तनूभिः रथं न क्रंतः अपसा भुरिजोः ऋतं येमुः सुऽध्यः आशुषाणाः ॥१४॥ अध मातुः उषसः सप्त विप्राः जायेमहि प्रथमाः वेधसः नॄन् दिवः पुत्राः अंगिरसः भवेम अद्रिं रुजेम धनिनं शुचंतः ॥१५॥१८॥ अध यथा नः पितरः परासः प्रत्नासः अग्ने ऋतं आशुषाणाः शुचि इत् अयन् दीधितिं उक्थऽशसः क्षाम भिंदंतः अरुणीः अप व्रन् ॥१६॥ सुऽकर्माणः सुऽरुचः देवऽयंतः अयः न देवाः जनिम धमंतः शुचंतः अग्निं ववृधंतः इंद्रं ऊर्वं गव्यं परिऽसदंतः अग्मन् ॥१७॥ आ यूथाऽइव क्षुऽमति पश्वः अख्यत् देवानां यत् जनिम अंति उग्र मर्तानां चित् उर्वशीः अकृप्रन् वृधे चित् अर्यः उपरस्य आयोः ॥१८॥ अकर्म ते सुऽअपसः अभूम ऋतं अवस्रन् उषसः विऽभातीः अनूनं अग्निं पुरुधा सुऽचंद्रं देवस्य मर्मृजतः चारु चक्षुः ॥१९॥ एता ते अग्ने उचथानि वेधः अवोचाम

कवये ता जुषस्व उत शोचस्व कृणुहि वस्यसः नः महः रायः पुरु-
ऽवार प्र यंधि ॥ २० ॥ १९ ॥

॥३॥ आ वः राजानं अध्वरस्य रुद्रं होतारं सत्यऽयजं रोदस्योः
अग्निं पुरा तनयित्नोः अचित्तात् हिरण्यऽरूपं अवसे कृणुध्वं ॥१॥
अयं योनिः चकृम यं वयं ते जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः
अर्वाचीनः परिऽवीतः नि सीद इमाः ऊं ते सुऽअपाक प्रतीचीः
॥२॥ आऽशृण्वते अदृपिताय मन्म नृऽचक्षसे सुऽमृळीकाय वेधः
देवाय शस्तिं अमृताय शंस ग्रावाऽइव सोता मधुऽसुत यं ईळे
॥३॥ त्वं चित् नः शम्यै अग्ने अस्याः ऋतस्य बोधि ऋतऽचित् सु-
ऽआधीः कदा ते उक्था सधऽमाद्यानि कदा भवंति सख्या गृहे
ते ॥४॥ कथा ह तत् वरुणाय त्वं अग्ने कथा दिवे गर्हसे कत् नः
आगः कथा मित्राय मीळ्हुषे पृथिव्यै ब्रवः कत् अर्यम्णे कत् भ-
गाय ॥५॥२०॥ कत् धिष्ण्यासु वृधसानः अग्ने कत् वाताय प्र-
ऽतवसे शुभंऽये परिऽज्मने नासत्याय क्षे ब्रवः कत् अग्ने रुद्राय
नृऽघ्ने ॥६॥ कथा महे पुष्टिंऽभराय पूष्णे कत् रुद्राय सुऽमखाय
हविःऽदे कत् विष्णवे उरुऽगायाय रेतः ब्रवः कत् अग्ने शरवे बृ-
हत्यै ॥७॥ कथा शर्धाय मरुतां ऋताय कथा सूरे बृहते पृच्छ्यमानः
प्रति ब्रवः अदितये तुराय साध दिवः जातऽवेदः चिकित्वान् ॥८॥
ऋतेन ऋतं निऽयतं ईळे आ गोः आमा सचा मधुऽमत् पक्वं अग्ने
कृष्णा सती रुशता धासिना एषा जामर्येण पयसा पीपाय ॥९॥
ऋतेन हि स्म वृषभः चित् अक्तः पुमान् अग्निः पयसा पृष्ठ्येन
अस्पंदमानः अचरत् वयःऽधाः वृषा शुक्रं दुदुहे पृश्निः ऊधः
॥१०॥२१॥ ऋतेन अद्रिं वि असन् भिदंतः सं अंगिरसः नवंत गो-

भिः शुनं नरः परि सदन् उषसं आविः स्वः अभवत् जाते अग्नौ
॥११॥ ऋतेन देवीः अमृताः अमृक्ताः अर्णःऽभिः आपः मधुमत्-
ऽभिः अग्ने वाजी न सर्गेषु प्रऽस्तुभानः प्र सदं इत् स्रवितवे दधन्युः
॥१२॥ मा कस्य यक्षं सदं इत् हुरः गाः मा वेशस्य प्रऽमिनतः मा
आपेः मा भ्रातुः अग्ने अनृजोः ऋणं वेः मा सख्युः दक्षं रिपोः भु-
जेम ॥१३॥ रक्ष नः अग्ने तव रक्षणेभिः रक्षाणः सुऽमख प्रीणानः
प्रति स्फुर वि रुज वीळु अंहः जहि रक्षः महि चित् ववृधानं ॥१४॥
एभिः भव सुऽमनाः अग्ने अर्कैः इमान् स्पृश मन्मऽभिः शूर वा-
जान् उत ब्रह्माणि अंगिरः जुषस्व सं ते शस्तिः देवऽवाता जरेत
॥१५॥ एता विश्वा विदुषे तुभ्यं वेधः नीथानि अग्ने निण्या वचांसि
निऽवचना कवये काव्यानि अशंसिषं मतिऽभिः विप्रः उक्थैः
॥१६॥२२॥

॥४॥ कृणुष्व पाजः प्रऽसितिं न पृथ्वीं याहि राजाऽइव अम-
ऽवान् इभेन तृष्वीं अनु प्रऽसितिं द्रूणानः अस्ता असि विध्य
रक्षसः तपिष्ठैः ॥१॥ तव भ्रमासः आशुऽया पतंति अनु स्पृश धृषता
शोशुचानः तपूंषि अग्ने जुह्वा पतंगान् असंऽदितः वि सृज वि-
ष्वक् उल्काः ॥२॥ प्रति स्पशः वि सृज तूर्णिऽतमः भव पायुः विशः
अस्याः अदब्धः यः नः दूरे अघऽशंसः यः अंति अग्ने माकिः ते व्य-
थिः आ दधर्षीत् ॥३॥ उत् अग्ने तिष्ठ प्रति आ तनुष्व नि अमित्रान्
ओषतात् तिग्मऽहेते यः नः अरातिं संऽइधान चक्रे नीचा तं
धक्षि अतसं न शुष्कं ॥४॥ ऊर्ध्वः भव प्रति विध्य अधि अस्मत्
आविः कृणुष्व दैव्यानि अग्ने अव स्थिरा तनुहि यातुऽजूनां जा-
मिं अजामिं प्र मृणीहि शत्रून् ॥५॥२३॥ सः ते जानाति सुऽमतिं

यविष्ठ यः ईवते ब्रह्मणे गातुं ऐरत् विश्वानि अस्मै सुऽदिनानि रायः द्युम्नानि अर्यः वि दुरः अभि द्यौत् ॥६॥ सः इत् अग्ने अस्तु सुऽभगः सुऽदानुः यः त्वा नित्येन हविषा यः उक्थैः पिप्रीषति स्वे आयुषि दुरोणे विश्वा इत् अस्मै सुऽदिना सा असत् इष्टिः ॥७॥ अर्चामि ते सुऽमतिं घोषि अर्वाक् सं ते ववाता जरतां इयं गीः सुऽअश्वाः त्वा सुऽरथाः मर्जयेम अस्मे क्षत्राणि धारयेः अनु द्यून् ॥८॥ इह त्वा भूरि आ चरेत् उप त्मन् दोषाऽवस्तः दीदिऽवांसं अनु द्यून् क्रीळंतः त्वा सुऽमनसः सपेम अभि द्युम्ना तस्थिऽवांसः जनानां ॥९॥ यः त्वा सुऽअश्वः सुऽहिरण्यः अग्ने उपऽयाति वसुऽमता रथेन तस्य त्राता भवसि तस्य सखा यः ते आतिथ्यं आनुषक् जुजोषत् ॥१०॥२४॥ महः रुजामि बंधुता वचःऽभिः तत् मा पितुः गोतमात् अनु इयाय त्वं नः अस्य वचसः चिकिद्धि होतः यविष्ठ सुऽक्रतो॰ दमूनाः ॥११॥ अस्वप्नऽजः तरणयः सुऽशेवाः अतंद्रासः अवृकाः अश्रमिष्ठाः ते पायवः सध्र्यंचः निऽसद्य अग्ने तव नः पांतु अमूर ॥१२॥ ये पायवः मामतेयं ते अग्ने पश्यंतः अंधं दुःऽइतात् अरक्षन् रक्ष तान् सुऽकृतः विश्वऽवेदाः दिप्संतः इत् रिपवः न अह देभुः ॥१३॥ त्वया वयं सऽधन्यः त्वाऽऊताः तव प्रऽनीती अश्याम वाजान् उभा शंसा सूदय सत्यऽताते अनुष्ठुया कृणुहि अह्रयाण ॥१४॥ अया ते अग्ने संऽइधा विधेम प्रति स्तोमं शस्यमानं गृभाय दह अशसः रक्षसः पाहि अस्मान् द्रुहः निदः मित्रऽमहः अवद्यात् ॥१५॥२५॥४॥

॥५॥ वैश्वानराय मीळ्हुषे सऽजोषाः कथा दाशेम अग्नये बृहत् भाः अनूनेन बृहता वक्षथेन उप स्तभायत् उपऽमित् न रोधः ॥१॥

मा निंदत यः इमां मह्यं रातिं देवः ददौ मर्त्याय स्वधाऽवान् पा-
काय गृत्सः अमृतः विऽचेताः वैश्वानरः नृऽतमः यह्वः अग्निः ॥२॥
साम द्विऽबर्हाः महि तिग्मऽभृष्टिः सहस्रऽरेताः वृषभः तुविष्मान्
पदं न गोः अपऽगूळ्हं विविद्वान् अग्निः मह्यं प्र इत् ऊं इति वोचत्
मनीषां ॥३॥ प्र तान् अग्निः बभसत् तिग्मऽजंभः तपिष्ठेन शोचि-
षा यः सुऽराधाः प्र ये मिनंति वरुणस्य धाम प्रिया मित्रस्य चेततः
ध्रुवाणि ॥४॥ अभ्रातरः न योषणः व्यंतः पतिऽरिपः न जनयः दुः-
ऽएवाः पापासः संतः अनृताः असत्याः इदं पदं अजनत गभीरं
॥५॥१॥ इदं मे अग्ने कियते पावक अमिनते गुरुं भारं न मन्म बृहत्
दधाथ धृषता गभीरं यह्वं पृष्ठं प्रयसा सप्तऽधातु ॥६॥ तं इत् नु एव
समना समानं अभि क्रत्वा पुनती धीतिः अश्याः ससस्य चर्मन्
अधि चारु पृश्नेः अग्रे रुपः आरुपितं जबारु ॥७॥ प्रऽवाच्यं वचसः
किं मे अस्य गुहा हितं उप निणिक् वदंति यत् उस्रियाणां अप
वाःऽइव व्रन् पाति प्रियं रुपः अग्रं पदं वेः ॥८॥ इदं ऊं इति त्यत् महि
महां अनीकं यत् उस्रिया सचत पूर्व्यं गौः ऋतस्य पदे अधि दी-
द्यानं गुहा रघुऽस्यत् रघुऽयत् विवेद ॥९॥ अध द्युतानः पित्रोः स-
चा आसा अमनुत गुह्यं चारु पृश्नेः मातुः पदे परमे अंति सत् गोः
वृष्णः शोचिषः प्रऽयतस्य जिह्वा ॥१०॥२॥ ऋतं वोचे नमसा पृ-
च्छ्यमानः तव आऽशसा जातऽवेदः यदि इदं त्वं अस्य क्षयसि यत्
ह विश्वं दिवि यत् ऊं इति द्रविणं यत् पृथिव्यां ॥११॥ किं नः अस्य
द्रविणं कत् ह रत्नं वि नः वोचः जातऽवेदः चिकित्वान् गुहा अ-
ध्वनः परमं यत् नः अस्य रेकु पदं न निदानाः अगन्म ॥१२॥ का
मर्यादा वयुना कत् ह वामं अच्छ गमेम रघवः न वाजं कदा नः
देवीः अमृतस्य पत्नीः सूरः वर्णेन ततनन् उषसः ॥१३॥ अनिरेण

वचसा फल्ग्वेन प्रतीत्येन कृधुना अतृपासः अध ते अग्ने किं इह वदंति अनायुधासः असता सचंतां ॥१४॥ अस्य श्रिये संऽइधानस्य वृष्णः वसोः अनीकं दमे आ रुरोच रुशंत् वसानः सुदृशीकऽरूपः क्षितिः न राया पुरुऽवारः अद्यौत् ॥१५॥३॥

॥६॥ ऊर्ध्वः ऊं सु नः अध्वरस्य होतः अग्ने तिष्ठ देवऽताता यजीयान् त्वं हि विश्वं अभि असि मन्म प्र वेधसः चित् तिरसि मनीषां ॥१॥ अमूरः होता नि असादि विक्षु अग्निः मंद्रः विदथेषु प्रऽचेताः ऊर्ध्वं भानुं सविताऽइव अश्रेत् मेताऽइव धूमं स्तभायत् उप द्यां ॥२॥ यता सुऽजूर्णिः रातिनी घृताची प्रऽदक्षिणित् देवऽतातिं उराणः उत् ऊं स्वरुः नवऽजाः न अक्रः पश्वः अनक्ति सुऽधितः सुऽमेकः ॥३॥ स्तीर्णे बर्हिषि संऽइधाने अग्नौ ऊर्ध्वः अध्वर्युः जुजुषाणः अस्थात् परि अग्निः पशुऽपाः न होता त्रिऽविष्टि एति प्रऽदिवः उराणः ॥४॥ परि त्मना मितऽद्रुः एति होता अग्निः मंद्रः मधुऽवचाः ऋतऽवा द्रवंति अस्य वाजिनः न शोकाः भयंते विश्वा भुवना यत् अभ्राट् ॥५॥४॥ भद्रा ते अग्ने सुऽअनीक संऽदृक् घोरस्य सतः विषुणस्य चारुः न यत् ते शोचिः तमसा वरंत न ध्वस्मानः तन्वि रेपः आ धुः० ॥६॥ न यस्य सातुः जनितोः अवारि न मातरापितरा नु चित् इष्टौ अध मित्रः न सुऽधितः पावकः अग्निः दीदाय मानुषीषु विक्षु ॥७॥ द्विः यं पंच जीजनन् संऽवसानाः स्वसारः अग्निं मानुषीषु विक्षु उषःऽबुधं अथर्यः न दंतं शुक्रं सुऽआसं परशुं न तिग्मं ॥८॥ तव त्ये अग्ने हरितः घृतऽस्नाः रोहितासः ऋजुऽअंचः सुऽअंचः अरुषासः वृषणः ऋजुऽमुष्काः आ देवऽतातिं अह्वंत दस्माः ॥९॥ ये ह त्ये ते सहमानाः अयासः त्वेषा-

सः अग्ने अर्चयः चरंति श्येनासः न दुवसनासः अर्थं तुविऽस्वनसः मारुतं न शर्धः ॥१०॥ अकारि ब्रह्म संऽइधान तुभ्यं शंसाति उक्थं यजते वि ऊं॰ धाः होतारं अग्निं मनुषः नि सेदुः नमस्यंतः उशिजः शंसं आयोः ॥११॥५॥

॥७॥ अयं इह प्रथमः धायि धातृऽभिः होता यजिष्ठः अध्वरेषु ईड्यः यं अप्नवानः भृगवः विऽरुरुचुः वनेषु चित्रं विऽभ्वं विशेऽविशे ॥१॥ अग्ने कदा ते आनुषक् भुवत् देवस्य चेतनं अध हि त्वा जगृभ्रिरे मर्तासः विक्षु ईड्यं ॥२॥ ऋतऽवानं विऽचेतसं पश्यंतः द्यांऽइव स्तृऽभिः विश्वेषां अध्वराणां हस्कर्तारं दमेऽदमे ॥३॥ आशुं दूतं विवस्वतः विश्वाः यः चर्षणीः अभि आ जभ्रुः केतुं आयवः भृगवाणं विशेऽविशे ॥४॥ तं ईं होतारं आनुषक् चिकित्वांसं नि सेदिरे रण्वं पावकऽशोचिषं यजिष्ठं सप्त धामऽभिः ॥५॥६॥ तं शश्वतीषु मातृषु वने आ वीतं अश्रितं चित्रं संतं गुहा हितं सुऽवेदं कूचित्ऽअर्थिनं ॥६॥ ससस्य यत् विऽयुता सस्मिन् ऊधन् ऋतस्य धामन् रणयंत देवाः महान् अग्निः नमसा रातऽहव्यः वेः अध्वराय सदं इत् ऋतऽवा ॥७॥ वेः अध्वरस्य दूत्यानि विद्वान् उभे॰ अंतः॰ रोदसी॰ संऽचिकित्वान् दूतः ईयसे प्रऽदिवः उराणः विदुःऽतरः दिवः आऽरोधनानि ॥८॥ कृष्णं ते एम रुशतः पुरः भाः चरिष्णु अर्चिः वपुषां इत् एकं यत् अप्रऽवीता दधते ह गर्भं सद्यः चित् जातः भवसि इत् ऊं॰ दूतः ॥९॥ सद्यः जातस्य ददृशानं ओजः यत् अस्य वातः अनुऽवाति शोचिः वृणक्ति तिग्मां अतसेषु जिह्वां स्थिरा चित् अन्ना दयते वि जंभैः ॥१०॥ तृषु यत् अन्ना तृषुणा ववक्ष तृषुं दूतं कृणुते यह्वः अग्निः वातस्य मेळिं सचते निऽजूर्वन् आशुं न वाजयते हिन्वे अर्वा ॥११॥७॥

॥८॥ दूतं वः विश्वऽवेदसं हव्यऽवाहं अमर्त्यं यजिष्ठं ऋंजसे गि-
रा ॥१॥ सः हि वेद वसुऽधितिं महान् आऽरोधनं दिवः सः देवान्
आ इह वक्षति ॥२॥ सः वेद देवः आऽनमं देवान् ऋतऽयते दमे दा-
ति प्रियाणि चित् वसु ॥३॥ सः होता सः इत् ऊं' दूत्यं चिकित्वान्
अंतः ईयते विद्वान् आऽरोधनं दिवः ॥४॥ ते स्याम ये अग्नये द-
दाशुः हव्यदातिऽभिः ये ईं पुष्यंतः इंधते ॥५॥ ते राया ते सुऽवीर्यैः
ससऽवांसः वि शृण्विरे ये अग्ना दधिरे दुवः ॥६॥ अस्मे' रायः दि-
वेऽदिवे सं चरंतु पुरुऽस्पृहः अस्मे' वाजासः ईरतां ॥७॥ सः विप्रः
चर्षणीनां शवसा मानुषाणां अति क्षिप्राऽइव विध्यति ॥८॥८॥

॥९॥ अग्ने मृळ महान् असि यः ईं आ देवऽयुं जनं इयेथ बर्हिः
आऽसदं ॥१॥ सः मानुषीषु दुःऽदभः विक्षु प्रऽअवीः अमर्त्यः दूतः
विश्वेषां भुवत् ॥२॥ सः सद्म परि नीयते होता मंद्रः दिविष्टिषु उत
पोता नि सीदति ॥३॥ उत ग्नाः अग्निः अध्वरे उतो' गृहऽपतिः दमे
उत ब्रह्मा नि सीदति ॥४॥ वेषि हि अध्वरिऽयतां उपऽवक्ता जना-
नां हव्या च मानुषाणां ॥५॥ वेषि इत् ऊं' अस्य दूत्यं यस्य जुजोषः
अध्वरं हव्यं मर्तस्य वोळ्हवे ॥६॥ अस्माकं जोषि अध्वरं अस्माकं
यज्ञं अंगिरः अस्माकं शृणुधि हवं ॥७॥ परि ते दुःऽदभः रथः अ-
स्मान् अश्नोतु विश्वतः येन रक्षसि दाशुषः ॥८॥९॥

॥१०॥ अग्ने तं अद्य अश्वं न स्तोमैः क्रतुं न भद्रं हृदिऽस्पृशं ऋ-
ध्याम ते ओहैः ॥१॥ अध हि अग्ने क्रतोः भद्रस्य दक्षस्य साधोः रथीः
ऋतस्य बृहतः बभूथ ॥२॥ एभिः नः अर्कैः भव नः अर्वाङ् स्वः न

ज्योतिः अग्ने विश्वेभिः सुऽमनाः अनीकैः॥३॥आभिः ते अद्य गीः-
ऽभिः गृणंतः अग्ने दाशेम प्र ते दिवः न स्तनयंति शुष्माः ॥४॥ तव
स्वादिष्ठा अग्ने संऽदृष्टिः इदा चित् अह्नः इदा चित् अक्तोः श्रिये
रुक्मः न रोचते उपाके॥५॥ घृतं न पूतं तनूः अरेपाः शुचि हिरण्यं
तत् ते रुक्मः न रोचत स्वधाऽवः ॥६॥ कृतं चित् हि स्म सनेमि द्वे-
षः अग्ने इनोषि मर्तात् इत्था यजमानात् ऋतऽवः॥७॥ शिवा नः
सख्या संतु भ्रात्रा अग्ने देवेषु युष्मे सा नः नाभिः सदने सस्मिन्
ऊधन्॥८॥१०॥१॥

॥११॥ भद्रं ते अग्ने सहसिन् अनीकं उपाके आ रोचते सूर्यस्य
रुशत् दृशे ददृशे नक्तऽया चित् अरूक्षितं दृशे आ रूपे अन्नं॥१॥
वि साहि अग्ने गृणते मनीषां खं वेपसा तुविऽजात स्तवानः वि-
श्वेभिः यत् ववनः शुक्र देवैः तत् नः रास्व सुऽमहः भूरि मन्म॥२॥
त्वत् अग्ने काव्या त्वत् मनीषाः त्वत् उक्था जायंते राध्यानि त्वत्
एति द्रविणं वीरऽपेशाः इत्थाऽधिये दाशुषे मर्त्याय॥३॥ त्वत् वा-
जी वाजंऽभरः विऽहायाः अभिष्टिऽकृत् जायते सत्यऽशुष्मः त्वत्
रयिः देवऽजूतः मयःऽभुः त्वत् आशुः जूजुऽवान् अग्ने अर्वा॥४॥ त्वां
अग्ने प्रथमं देवऽयंतः देवं मर्ताः अमृत मंद्रऽजिह्वं द्वेषःऽयुतं आ
विवासंति धीभिः दमूनसं गृहऽपतिं अमूरं॥५॥ आरे अस्मत् अ-
मतिं आरे अंहः आरे विश्वां दुःऽमतिं यत् निऽपासि दोषा शिवः
सहसः सूनो अग्ने यं देवः आ चित् सचसे स्वस्ति ॥६॥११॥

॥१२॥ यः त्वां अग्ने इनधते यतऽस्रुक् त्रिः ते अन्नं कृणवत् सस्मिन्
अहन् सः सु द्युम्नैः अभि अस्तु प्रऽसक्षत् तव क्रत्वा जातऽवेदः चि-

कित्वान् ॥१॥ इध्मं यः ते जभरत् शुश्रुमाणः महः अग्ने अनीकं आ
सपर्यन् सः इधानः प्रति दोषां उषसं पुष्यन् रयिं सचते घ्नन् अमि-
त्रान् ॥२॥ अग्निः ईशे बृहतः क्षत्रियस्य अग्निः वाजस्य परमस्य
रायः दधाति रत्नं विधते यविष्ठः वि आनुषक् मर्त्याय स्वधाऽवान्
॥३॥ यत् चित् हि ते पुरुषऽत्रा यविष्ठ अचित्तिऽभिः चकृम कत्
चित् आगः कृधि सु अस्मान् अदितेः अनागान् वि एनांसि शि-
श्रथः विष्वक् अग्ने ॥४॥ महः चित् अग्ने एनसः अभीके ऊर्वात्
देवानां उत मर्त्यानां मा ते सखायः सदं इत् रिषाम यच्छ तोकाय
तनयाय शं योः ॥५॥ यथा ह त्यत् वसवः गौर्यं चित् पदि सितां अ-
मुंचत यजत्राः एवो इति सु अस्मत् मुंचत वि अंहः प्र तारि अग्ने प्रऽतरं
नः आयुः ॥६॥१२॥

॥१३॥ प्रति अग्निः उषसां अग्रं अख्यत् विऽभातीनां सुऽमनाः
रत्नऽधेयं यातं अश्विना सुऽकृतः दुरोणं उत् सूर्यः ज्योतिषा देवः
एति ॥१॥ ऊर्ध्वं भानुं सविता देवः अश्रेत् द्रप्सं दविध्वत् गोऽइषः
न सत्वा अनु व्रतं वरुणः यंति मित्रः यत् सूर्यं दिवि आऽरोहयंति
॥२॥ यं सीं अकृण्वन् तमसे विऽपृचे ध्रुवऽक्षेमाः अनवऽस्यंतः
अर्थं तं सूर्यं हरितः सप्त यह्वीः स्पशं विश्वस्य जगतः वहंति ॥३॥
वहिष्ठेभिः विऽहरन् यासि तंतुं अवऽव्ययन् असितं देव वस्म द-
विध्वतः रश्मयः सूर्यस्य चर्मऽइव अव अधुः तमः अप्ऽसु अंतः
॥४॥ अनायतः अनिऽबद्धः कथा अयं न्यङ् उत्तानः अव पद्यते न
कया याति स्वधया कः ददर्श दिवः स्कंभः संऽऋतः पाति नाकं
॥ ५ ॥ १३ ॥

॥१४॥ प्रति अग्निः उषसः जातऽवेदाः अख्यत् देवः रोचमानाः

महःऽभिः आ नासत्या उरुऽगाया रथेन इमं यज्ञं उप नः यातं अच्छ॥१॥ऊर्ध्वं केतुं सविता देवः अश्रेत् ज्योतिः विश्वस्मै भुवनाय कृण्वन् आ अप्राः द्यावापृथिवी अंतरिक्षं वि सूर्यः रश्मिऽभिः चेकितानः॥२॥ आऽवहंती अरुणीः ज्योतिषा आ अगात् मही चित्रा रश्मिऽभिः चेकिताना प्रऽबोधयंती सुविताय देवी उषाः ईयते सुऽयुजा रथेन॥३॥आ वां वहिष्ठाः इह ते वहंतु रथाः अश्वासः उषसः विऽउष्टौ इमे हि वां मधुऽपेयाय सोमाः अस्मिन् यज्ञे वृषणा मादयेथां॥४॥अनायतः अनिऽबद्धः कथा अयं न्यङ् उत्तानः अव पद्यते न कया याति स्वधया कः ददर्श दिवः स्कंभः संऽऋतः पाति नाकं ॥५॥१४॥

॥१५॥ अग्निः होता नः अध्वरे वाजी सन् परि नीयते देवः देवेषु यज्ञियः॥१॥ परि त्रिऽविष्टि अध्वरं याति अग्निः रथीःऽइव आ देवेषु प्रयः दधत्॥२॥ परि वाजऽपतिः कविः अग्निः हव्यानि अक्रमीत् दधत् रत्नानि दाशुषे॥३॥ अयं यः सृंजये पुरः दैवऽवाते संऽइध्यते द्युऽमान् अमित्रऽदंभनः॥४॥ अस्य घ वीरः ईवतः अग्नेः ईशीत मर्त्यः तिग्मऽजंभस्य मीळ्हुषः॥५॥१५॥ तं अर्वंतं न सानसिं अरुषं न दिवः शिशुं मर्मृज्यंते दिवेऽदिवे॥६॥ बोधत् यत् मा हरिऽभ्यां कुमारः साहऽदेव्यः अच्छ न हूतः उत् अरं॥७॥ उत त्या यजता हरी कुमारात् साहऽदेव्यात् प्रऽयता सद्यः आ ददे॥८॥ एषः वां देवौ अश्विना कुमारः साहऽदेव्यः दीर्घऽआयुः अस्तु सोमकः॥९॥ तं युवं देवौ अश्विना कुमारं साहऽदेव्यं दीर्घऽआयुषं कृणोतन॥१०॥१६॥

॥१६॥ आ सत्यः यातु मघऽवान् ऋजीषी द्रवंतु अस्य हरयः उप
नः तस्मै इत् अंधः सुसुम सुऽदक्षं इह अभिऽपित्वं करते गृणानः॥१॥
अव स्य शूर अध्वनः न अंते अस्मिन् नः अद्य सवने मंदध्यै शंसा-
ति उक्थं उशनाऽइव वेधाः चिकितुषे असुर्याय मन्म॥२॥ कविः
न निण्यं विदथानि साधन् वृषा यत् सेकं विऽपिपानः अर्चात्
दिवः इत्था जीजनत् सप्त कारून् अह्ना चित् चक्रुः वयुना गृणंतः
॥३॥ स्वः यत् वेदि सुऽदृशीकं अर्कैः महि ज्योतिः रुरुचुः यत् ह
वस्तोः अंधा तमांसि दुधिता विऽचक्षे नृऽभ्यः चकार नृऽतमः
अभिष्टौ॥४॥ ववक्षे इंद्रः अमितं ऋजीषी उभे आ पप्रौ रोदसी
महिऽत्वा अतः चित् अस्य महिमा वि रेचि अभि यः विश्वा भुव-
ना बभूव॥५॥१७॥ विश्वानि शक्रः नर्याणि विद्वान् अपः रिरेच
सखिऽभिः निऽकामैः अश्मानं चित् ये बिभिदुः वचःऽभिः व्रजं
गोऽमंतं उशिजः वि वव्रुः॥६॥ अपः वृत्रं वव्रिऽवांसं परा अहन्
प्र आवत् ते वज्रं पृथिवी सऽचेताः प्र अर्णांसि समुद्रियाणि ऐ-
नोः पतिः भवन् शवसा शूर धृष्णो॥७॥ अपः यत् अद्रिं पुरुऽहूत
दर्दः आविः भुवत् सरमा पूर्व्यं ते सः नः नेता वाजं आ दर्षि भूरिं
गोत्रा रुजन् अंगिरःऽभिः गृणानः॥८॥ अच्छ कविं नृऽमनः गाः
अभिष्टौ स्वःऽसाता मघऽवन् नाधमानं ऊतिऽभिः तं इषणः द्यु-
म्नऽहूतौ नि मायाऽवान् अब्रह्मा दस्युः अर्त॥९॥ आ दस्युऽघ्ना
मनसा याहि अस्तं भुवत् ते कुत्सः सख्ये निऽकामः स्वे योनौ नि
सदतं सऽरूपा वि वां चिकित्सत् ऋतऽचित् ह नारी॥१०॥१८॥
यासि कुत्सेन सऽरथं अवस्युः तोदः वातस्य हर्योः ईशानः ऋज्रा
वाजं न गध्यं युयूषन् कविः यत् अहन् पार्याय भूषात्॥११॥ कु-
त्साय शुष्णं अशुषं नि बर्हीः प्रऽपित्वे अह्नः कुयवं सहस्रा सद्यः

दस्यून् प्र मृण कुत्सेन प्र सूरः चक्रं वृहतात् अभीके ॥ १२ ॥ त्वं पिप्रुं मृगयं शूशुऽवांसं ऋजिश्वने वैदथिनाय रंधीः पंचाशत् कृष्णा नि वपः सहस्रा अत्कं न पुरः जरिमा वि दर्दरिति दर्दः ॥ १३ ॥ सूरः उपाके तन्वं दधानः वि यत् ते चेति अमृतस्य वर्पः मृगः न हस्ती तविषीं उषाणः सिंहः न भीमः आयुधानि बिभ्रत् ॥ १४ ॥ इंद्रं कामाः वसुऽयंतः अग्मन् स्वःऽमीळ्हे न सवने चकानाः श्रवस्यवः शशमानासः उक्थैः ओकः न रण्वा सुदृशीऽइव पुष्टिः ॥ १५ ॥ १९ ॥ तं इत् वः इंद्रं सुऽहवं हुवेम यः ता चकार नर्या पुरूणि यः माऽवते जरित्रे गध्यं चित् मक्षु वाजं भरति स्पार्हऽराधाः ॥ १६ ॥ तिग्मा यत् अंतः अशनिः पताति कस्मिन् चित् शूर मुहुके जनानां घोरा यत् अर्य संऽऋतिः भवाति अध स्म नः तन्वः बोधि गोपाः ॥ १७ ॥ भुवः अविता वामऽदेवस्य धीनां भुवः सखा अवृकः वाजऽसातौ त्वां अनु प्रऽमतिं आ जगन्म उरुऽशंसः जरित्रे विश्वधः स्याः ॥ १८ ॥ एभिः नृऽभिः इंद्र त्वायुऽभिः त्वा मघवत्ऽभिः मघऽवन् विश्वे आजौ द्यावः न द्युम्नैः अभि संतः अर्यः क्षपः मदेम शरदः च पूर्वीः ॥ १९ ॥ एव इत् इंद्राय वृषभाय वृष्णे ब्रह्म अकर्म भृगवः न रथं नु चित् यथा नः सख्या विऽयोषत् असत् नः उग्रः अविता तनूऽपाः ॥ २० ॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेरिति पीपेः अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ २१ ॥ २० ॥

॥ १७ ॥ त्वं महान् इंद्र तुभ्यं ह क्षाः अनु क्षत्रं मंहना मन्यत द्यौः त्वं वृत्रं शवसा जघन्वान् सृजः सिंधून् अहिना जग्रसानान् ॥ १ ॥ तव त्विषः जनिमन् रेजत द्यौः रेजत् भूमिः भियसा स्वस्य मन्योः ऋघायंत सुऽभ्वः पर्वतासः आर्दन् धन्वानि सरयंते आपः ॥ २ ॥ भि-

नत् गिरिं शवसा वज्रं इष्णान् आविःऽकृण्वानः सहसानः ओजः
वधीत् वृत्रं वज्रेण मंदसानः सरन् आपः जवसा हतऽवृष्णीः ॥३॥
सुऽवीरः ते जनिता मन्यत द्यौः इंद्रस्य कर्ता स्वपःऽतमः भूत् यः ईं
जजान स्वर्यं सुऽवज्रं अनपऽच्युतं सदसः न भूम ॥४॥ यः एकः इत्
च्यवयति प्र भूम राजा कृष्टीनां पुरुऽहूतः इंद्रः सत्यं एनं अनु विश्वे
मदंति रातिं देवस्य गृणतः मघोनः ॥५॥२१॥ सत्रा सोमाः अभवन्
अस्य विश्वे सत्रा मदासः बृहतः मदिष्ठाः सत्रा अभवः वसुऽपतिः
वसूनां दत्रे विश्वाः अधिथाः इंद्र कृष्टीः ॥६॥ त्वं अध प्रथमं जाय-
मानः अमे विश्वाः अधिथाः इंद्र कृष्टीः त्वं प्रति प्रऽवतः आऽश-
यानं अहिं वज्रेण मघऽवन् वि वृश्चः ॥७॥ सत्राऽहनं दधृषिं तुम्रं
इंद्रं महां अपारं वृषभं सुऽवज्रं हंता यः वृत्रं सनिता उत वाजं दा-
ता मघानि मघऽवा सुऽराधाः ॥८॥ अयं वृतः चातयते संऽईचीः
यः आजिषु मघऽवा शृण्वे एकः अयं वाजं भरति यं सनोति अस्य
प्रियासः सख्ये स्याम ॥९॥ अयं शृण्वे अध जयन् उत घ्नन् अयं उत
प्र कृणुते युधा गाः यदा सत्यं कृणुते मन्युं इंद्रः विश्वं दृळ्हं भयते ए-
जत् अस्मात् ॥१०॥२२॥ सं इंद्रः गाः अजयत् सं हिरण्या सं अश्वि-
या मघऽवा यः ह पूर्वीः एभिः नृऽभिः नृऽतमः अस्य शाकैः रायः
विऽभक्ता संऽभरः च वस्वः ॥११॥ कियत् स्वित् इंद्रः अधि एति
मातुः कियत् पितुः जनितुः यः जजान यः अस्य शुष्मं मुहुकैः इ-
यर्ति वातः न जूतः स्तनयत्ऽभिः अभ्रैः ॥१२॥ क्षियंतं त्वं अक्षियंतं
कृणोति इयर्ति रेणुं मघऽवा संऽओहं विऽभंजनुः अशनिमान्-
ऽइव द्यौः उत स्तोतारं मघऽवा वसौ धात् ॥१३॥ अयं चक्रं इषणत्
सूर्यस्य नि एतशं रीरमत् ससृमाणं आ कृष्णः ईं जुहुराणः जिघर्ति
त्वचः बुध्ने रजसः अस्य योनौ ॥१४॥ असिक्न्यां यजमानः न होता

॥१५॥२३॥ गव्यंतः इंद्रं सख्याय विप्राः अश्वऽयंतः वृषणं वाजयंतः जनिऽयंतः जनिऽदां अक्षितऽऊतिं आ च्यवयामः अवते न कोशं ॥१६॥ त्राता नः बोधि ददृशानः आपिः अभिऽख्याता मर्डिता सोम्यानां सखा पिता पितृऽतमः पितृणां कर्ता ईं ऊं लोकं उशते वयःऽधाः ॥१७॥ सखिऽयतां अविता बोधि सखा गृणानः इंद्र स्तुवते वयः धाः वयं हि आ ते चकृम सऽबाधः आभिः शमीभिः महयंतः इंद्र ॥१८॥ स्तुतः इंद्रः मघऽवा यत् ह वृत्रा भूरीणि एकः अप्रतीनि हंति अस्य प्रियः जरिता यस्य शर्मन् नकिः देवाः वारयंते न मर्ताः ॥१९॥ एव नः इंद्रः मघऽवा विऽरप्शी करत् सत्या चर्षणिऽधृत् अनर्वा त्वं राजा जनुषां धेहि अस्मे इति अधि श्रवः माहिनं यत् जरित्रे ॥२०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेरिति पीपेः अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ २१ ॥ २४ ॥

॥१८॥ अयं पंथाः अनुऽवित्तः पुराणः यतः देवाः उतऽअजायंत विश्वे अतः चित् आ जनिषीष्ट प्रऽवृद्धः मा मातरं अमुया पत्तवे कः ॥१॥ न अहं अतः निः अय दुःऽगहा एतत् तिरश्चता पार्श्वात् निःऽगमानि बहूनि मे अकृता कर्त्वानि युध्यै त्वेन सं त्वेन पृच्छै ॥२॥ पराऽयतीं मातरं अनु अचष्ट न न अनु गानि अनु नु गमानि त्वष्टुः गृहे अपिबत् सोमं इंद्रः शतऽधन्यं चम्वोः सुतस्य ॥३॥ किं सः ऋधक् कृणवत् यं सहस्रं मासः जभार शरदः च पूर्वीः नहि नु अस्य प्रतिऽमानं अस्ति अंतः जातेषु उत ये जनिऽत्वाः ॥४॥ अवद्यंऽइव मन्यमाना गुहा अकः इंद्रं माता वीर्येण निऽऋष्टं अथ उत् अस्थात् स्वयं अत्कं वसानः आ रोदसी इति अपृणात् जायमानः

॥५॥२५॥ एताः अर्षंति अलला॒ऽभवंतीः ऋतवरीःऽइव सं॒ऽक्रो-
शमानाः एताः वि पृच्छ किं इदं भनंति कं आपः अद्रिं परिऽधिं
रुजंति ॥६॥ किं ऊं स्वित् अस्मै निऽविदः भनंत इंद्रस्य अवद्यं
दिधिषंते आपः मम एतान् पुत्रः महता वधेन वृत्रं जघन्वान् अ-
सृजत् वि सिंधून् ॥७॥ ममंत् चन त्वा युवतिः पराऽआस ममंत् चन
त्वा कुषवा जगार ममंत् चित् आपः शिशवे ममृड्युः ममंत् चित्
इंद्रः सहसा उत् अतिष्ठत् ॥८॥ ममंत् चन ते मघऽवन् विऽअंसः
निऽविविध्वान् अप हनू जघान अध निऽविद्धः उत्ऽतरः ब-
भूवान् शिरः दासस्य सं पिणक् वधेन ॥९॥ गृष्टिः ससूव स्थविरं
तवागां अनाधृष्यं वृषभं तुम्रं इंद्रं अरीळ्हं वत्सं चरथाय माता
स्वयं गातुं तन्वे इच्छमानं ॥१०॥ उत माता महिषं अनु अवेनत्
अमी त्वा जहति पुत्र देवाः अथ अब्रवीत् वृत्रं इंद्रः हनिष्यन् सखे
विष्णो विऽतरं वि क्रमस्व ॥११॥ कः ते मातरं विधवां अचक्रत्
शयुं कः त्वां अजिघांसत् चरंतं कः ते देवः अधि मार्डीके आसीत्
यत् प्र अक्षिणाः पितरं पाद्ऽगृह्य ॥१२॥ अवर्त्या शुनः आंत्राणि
पेचे न देवेषु विविदे मर्डितारं अपश्यं जायां अमहीयमानां अध
मे श्येनः मधु आ जभार ॥ १३ ॥ २६ ॥ ५ ॥

॥१९॥ एव त्वां इंद्र वज्रिन् अत्र विश्वे देवासः सुऽहवासः ऊमाः
महां उभे रोदसी वृद्धं ऋष्वं निः एकं इत् वृणते वृत्रऽहत्ये ॥१॥
अव असृजंत जिव्रयः न देवाः भुवः संऽराट् इंद्र सत्यऽयोनिः अ-
हन् अहिं परिऽशयानं अर्णः प्र वर्तनीः अरदः विश्वऽधेनाः ॥२॥
अतृप्णुवंतं विऽयतं अबुध्यं अबुध्यमानं सुसुपानं इंद्र सप्त प्रति
प्रऽवतः आऽशयानं अहिं वज्रेण वि रिणाः अपर्वन् ॥३॥ अक्षो-

दयत् शर्वसा क्षामं बुध्नं वाः न वातः तविषीभिः इंद्रः दृळ्हा नि
औभ्नात् उशमानः ओजः अव अभिनत् ककुभः पर्वतानां ॥४॥
अभि प्र दद्रुः जनयः न गर्भं रथाःऽइव प्र ययुः साकं अद्रयः अतं-
र्पयः विऽसृतः उब्जः ऊर्मीन् त्वं वृतान् अरिणाः इंद्र सिंधून् ॥५॥१॥
त्वं मही अवनिं विश्वऽधेनां तुर्वीतये वय्याय क्षरंती अरमयः न-
मसा एजंत अर्णः सुऽतरणान् अकृणोः इंद्र सिंधून् ॥६॥ प्र अग्रुवः
नभन्वः न वक्वाः ध्वस्राः अपिन्वत् युवतीः ऋतऽज्ञाः धन्वानि
अज्रान् अपृणक् तृषाणान् अधोक् इंद्रः स्तर्यः दंऽसुपत्नीः ॥७॥
पूर्वीः उषसः शरदः च गूर्ताः वृत्रं जघन्वान् असृजत् वि सिंधून्
परिऽस्थिताः अतृणत् बद्बधानाः सीराः इंद्रः स्रवितवे पृथिव्या
॥८॥ वम्रीभिः पुत्रं अग्रुवः अदानं निऽवेशनात् हरिऽवः आ ज-
भर्थ वि अंधः अख्यत् अहिं आऽददानः निः भूत् उखऽछित् सं
अरंत पर्व ॥९॥ प्र ते पूर्वाणि करणानि विप्र आऽविद्वान् आह
विदुषे करांसि यथाऽयथा वृष्ण्यानि स्वऽगूर्ता अपांसि राजन्
नर्या अविवेषीः ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न
पीपेः॰ अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः
॥११॥२॥

॥२०॥ आ नः इंद्रः दूरात् आ नः आसात् अभिष्टिऽकृत् अवसे
यासत् उग्रः ओजिष्ठेभिः नृऽपतिः वज्रऽबाहुः संऽगे समत्ऽसु तु-
र्वणिः पृतन्यून् ॥१॥ आ नः इंद्रः हरिऽभिः यातु अच्छ अर्वाचीनः
अवसे राधसे च तिष्ठाति वज्री मघऽवा विऽरप्शी इमं यज्ञं अनु
नः वाजऽसातौ ॥२॥ इमं यज्ञं त्वं अस्माकं इंद्र पुरः दधत् सनिष्यसि
क्रतुं नः श्वघ्नीऽइव वज्रिन् सनये धनानां त्वया वयं अर्यः आजिं

जयेम ॥३॥ उशन् ऊं इति सु नः सुऽमनाः उपाके सोमस्य नु सुऽसुतस्य स्वधाऽवः पाः इंद्र प्रतिऽभृतस्य मध्वः सं अंधसा ममदः पृष्ठ्येन ॥४॥ वि यः ररप्शे ऋषिऽभिः नवेभिः वृक्षः न पक्वः सृण्यः न जेता मर्यः न योषां अभि मन्यमानः अच्छ विवक्मि पुरुऽहूतं इंद्रं ॥५॥३॥ गिरिः न यः स्वऽतवान् ऋष्वः इंद्रः सनात् एव सहसे जातः उग्रः आऽदर्ता वज्रं स्थविरं न भीमः उद्नाऽइव कोशं वसुना निऽऋष्टं ॥६॥ न यस्य वर्ता जनुषा नु अस्ति न राधसः आऽमरीता मघस्य उत्ऽववृषाणः तविषीऽवः उग्र अस्मभ्यं दद्धि पुरुऽहूत रायः ॥७॥ ईक्षे रायः क्षयस्य चर्षणीनां उत व्रजं अपऽवर्ता असि गोनां शिक्षाऽनरः संऽइथेषु प्रहाऽवान् वस्वः राशिं अभिऽनेता असि भूरिं ॥८॥ कया तत् शृण्वे शच्या शचिष्ठः यया कृणोति मुहु का चित् ऋष्वः पुरु दाशुषे विऽचयिष्ठः अंहः अथ दधाति द्रविणं जरित्रे ॥९॥ मा नः मर्धीः आ भर दद्धि तत् नः प्र दाशुषे दातवे भूरि यत् ते नव्ये देष्णे शस्ते अस्मिन् ते उक्थे प्र ब्रवाम वयं इंद्र स्तुवंतः ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेरिति पीपेः अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥२१॥ आ यातु इंद्रः अवसे उप नः इह स्तुतः सधऽमात् अस्तु शूरः ववृधानः तविषीः यस्य पूर्वीः द्यौः न क्षत्रं अभिऽभूति पुष्यात् ॥१॥ तस्य इत् इह स्तवथ वृष्ण्यानि तुविऽद्युम्नस्य तुविऽराधसः नॄन् यस्य क्रतुः विदथ्यः न संऽराट् सह्वान् तरुत्रः अभि अस्ति कृष्टीः ॥२॥ आ यातु इंद्रः दिवः आ पृथिव्याः मक्षु समुद्रात् उत वा पुरीषात् स्वःऽनरात् अवसे नः मरुत्वान् पराऽवतः वा सदनात् ऋतस्य ॥३॥ स्थूरस्य रायः बृहतः यः ईशे तं ऊं इति स्तवाम विदथेषु इंद्रं

यः वायुना जयति गोऽमतीषु प्र धृष्णुऽया नयति वस्यः अच्छ ॥४॥ उप यः नमः नमसि स्तभायन् इयर्ति वाचं जनयन् यजध्यै ऋंजसानः पुरुऽवारः उक्थैः आ इंद्रं कृण्वीत सदनेषु होता ॥५॥५॥ धिषा यदि धिषण्यंतः सरण्यान् सदंतः अद्रिं औशिजस्य गोहे आ दुरोषाः पास्त्यस्य होता यः नः महान् संऽवरणेषु वह्निः ॥६॥ सत्रा यत् ईं भार्वरस्य वृष्णः सिसक्ति शुष्मः स्तुवते भराय गुहा यत् ईं औशिजस्य गोहे प्र यत् धिये प्र अयसे मदाय ॥७॥ वि यत् वरांसि पर्वतस्य वृण्वे पयःऽभिः जिन्वे अपां जवांसि विदत् गौरस्य गवयस्य गोहे यदि वाजाय सुऽध्यः वहंति ॥८॥ भद्रा ते हस्ता सुऽकृता उत पाणी प्रऽयंतारा स्तुवते राधः इंद्र का ते निऽसत्तिः किं ऊं नो ममत्सि किं न उत्ऽउत् ऊं हर्षसे दातवै ऊं ॥९॥ एव वस्वः इंद्रः सत्यः संऽराट् हंता वृत्रं वरिवः पूरवे कः॰ पुरुऽस्तुत क्रत्वा नः शग्धि रायः भक्षीय ते अवसः दैव्यस्य ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेः॰ अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ ११ ॥ ६ ॥ २ ॥

॥२२॥ यत् नः इंद्रः जुजुषे यत् च वष्टि तत् नः महान् करति शुष्मी आ चित् ब्रह्म स्तोमं मघऽवा सोमं उक्था यः अश्मानं शवसा बिभ्रत् एति ॥१॥ वृषा वृषंधिं चतुःऽअश्रिं अस्यन् उग्रः बाहुऽभ्यां नृऽतमः शचीऽवान् श्रिये परुष्णीं उषमाणः ऊर्णां यस्याः पर्वाणि सख्याय विव्ये ॥२॥ यः देवः देवऽतमः जायमानः महः वाजेभिः महत्ऽभिः च शुष्मैः दधानः वज्रं बाह्वोः उशंतं द्यां अमेन रेजयत् प्र भूम ॥३॥ विश्वा रोधांसि प्रऽवतः च पूर्वीः द्यौः ऋष्वात् जनिमन् रेजत क्षाः आ मातरा भरति शुष्मी आ गोः नृऽवत् परि-

ऽज्मन् नोनुवंत वाताः ॥४॥ ता तु ते इंद्र महतः महानि विश्वेषु
इत् सवनेषु प्रऽवाच्या यत् शूर धृष्णो इति धृषता दधृष्वान् अहिं व-
ज्रेण शवसा अविवेषीः ॥५॥७॥ ता तु ते सत्या तुविऽनृम्ण विश्वा
प्र धेनवः सिस्रते वृष्णः ऊध्नः अध ह त्वत् वृषऽमनः भियानाः प्र
सिंधवः जवसा चक्रमंत ॥६॥ अत्र अह ते हरिऽवः ताः ऊं इति देवीः
अवःऽभिः इंद्र स्तवंत स्वसारः यत् सीं अनु प्र मुचः बद्बधानाः दी-
र्घां अनुं प्रऽसितिं स्यंदयध्यै ॥७॥ पिपीळे अंशुः मद्यः न सिंधुः आ
त्वा शमीं शशमानस्य शक्तिः अस्मद्र्यक् शुशुचानस्य यम्याः आ-
शुः न रश्मिं तुविऽओजसं गोः ॥८॥ अस्मे इति वर्षिष्ठा कृणुहि ज्येष्ठा
नृम्णानि सत्रा सहुरे सहांसि अस्मभ्यं वृत्रा सुऽहनानि रंधि जहि
वधः वनुषः मर्त्यस्य ॥९॥ अस्माकं इत् सु शृणुहि त्वं इंद्र अस्मभ्यं
चित्रान् उप माहि वाजान् अस्मभ्यं विश्वाः इषणः पुरंऽधीः अ-
स्माकं सु मघऽवन् बोधि गोऽदाः ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः
इषं जरित्रे नद्यः न पीपेरित्यपीपेः अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम
रथ्यः सदाऽसाः ॥ ११ ॥ ८ ॥

॥२३॥ कथा महां अवृधत् कस्य होतुः यज्ञं जुषाणः अभि सोमं
ऊधः पिबन् उशानः जुषमाणः अंधः ववक्षे ऋष्वः शुचते धनाय
॥१॥ कः अस्य वीरः सधऽमादं आप सं आनंश सुमतिऽभिः कः
अस्य कत् अस्य चित्रं चिकिते कत् ऊती वृधे भुवत् शशमानस्य
यज्योः ॥२॥ कथा शृणोति हूयमानं इंद्रः कथा शृण्वन् अवसां
अस्य वेद काः अस्य पूर्वीः उपऽमातयः ह कथा एनं आहुः पपुरिं
जरित्रे ॥३॥ कथा सऽबाधः शशमानः अस्य नशत् अभि द्रविणं
दीध्यानः देवः भुवत् नवेदाः मे ऋतानां नमः जगृभ्वान् अभि

यत् जुजोषत् ॥४॥ कथा कत् अस्याः उषसः विऽउष्टौ देवः मर्तस्य
सख्यं जुजोष कथा कत् अस्य सख्यं सखिऽभ्यः ये अस्मिन् कामं
सुऽयुजं ततस्रे ॥५॥९॥ किं आत् अमत्रं सख्यं सखिऽभ्यः कदा नु ते
भ्रात्रं प्र ब्रवाम श्रिये सुऽदृशः वपुः अस्य सर्गाः स्वः न चित्रऽतमं
इषे आ गोः ॥६॥ दुहं जिघांसन् ध्वरसं अनिंद्रां तेतिक्ते तिग्मा तु-
जसे अनीका ऋणा चित् यत्र ऋणऽयाः नः उग्रः दूरे अज्ञाताः
उषसः बबाधे ॥७॥ ऋतस्य हि शुरुधः संति पूर्वीः ऋतस्य धीतिः
वृजिनानि हंति ऋतस्य श्लोकः बधिरा ततर्द कर्णौ बुधानः शु-
चमानः आयोः ॥८॥ ऋतस्य दृळ्हा धरुणानि संति पुरूणि चंद्रा
वपुषे वपूंषि ऋतेन दीर्घं इषणंत पृक्षः ऋतेन गावः ऋतं आ
विवेशुः ॥९॥ ऋतं येमानः ऋतं इत् वनोति ऋतस्य शुष्मः तु-
रऽयाः ऊं' गव्युः ऋताय पृथ्वी' बहुले' गभीरे' ऋताय धेनू' परमे'
दुहाते' ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेः॰ अ-
कारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥११॥१०॥

॥२४॥ का सुऽस्तुतिः शवसः सूनुं इंद्रं अर्वाचीनं राधसे आ व-
वर्तत् ददिः हि वीरः गृणते वसूनि सः गोऽपतिः निःऽसिधां नः
जनासः ॥१॥ सः वृत्रऽहत्ये हव्यः सः ईड्यः सः सुऽस्तुतः इंद्रः सत्य-
ऽराधाः सः यामन् आ मघऽवा मर्त्याय ब्रह्मण्यते सुस्वये वरिवः
धात् ॥२॥ तं इत् नरः वि ह्वयंते संऽईके रिरिक्वांसः तन्वः कृण्वत त्रां
मिथः यत् त्यागं उभयासः अग्मन् नरः तोकस्य तनयस्य सातौ
॥३॥ क्रतुऽयंति क्षितयः योगे उग्र आशुषाणासः मिथः अर्णः-
ऽसातौ सं यत् विशः अववृत्रंत युध्माः आत् इत् नेमे इंद्रयंते अ-
भीके ॥४॥ आत् इत् ह नेमे इंद्रियं यजंते आत् इत् पक्तिः पुरोळाशं

रिरिच्यात् आत् इत् सोमः वि पपृच्यात् असुस्वीन् आत् इत् जुजोष वृषभं यजध्यै ॥५॥११॥ कृणोति अस्मै वरिवः यः इत्था इंद्राय सोमं उशते सुनोति सध्रीचीनेन मनसा अविऽवेनन् तं इत् सखायं कृणुते समतऽसु ॥६॥ यः इंद्राय सुनवत् सोमं अद्य पचात् पक्तीः उत भृज्जाति धानाः प्रति मनायोः उचथानि हर्यन् तस्मिन् दधत् वृषणं शुष्मं इंद्रः ॥७॥ यदा सऽमर्यं वि अचेत् ऋघावा दीर्घं यत् आजिं अभि अख्यत् अर्यः अचिक्रदत् वृषणं पत्नी अच्छ दुरोणे आ निऽशितं सोमसुतऽभिः ॥८॥ भूयसा वस्नं अचरत् कनीयः अविऽक्रीतः अकानिषं पुनः यन् सः भूयसा कनीयः न अरिरेचीत् दीनाः दक्षाः वि दुहंति प्र वाणं ॥९॥ कः इमं दशऽभिः मम इंद्रं क्रीणाति धेनुऽभिः यदा वृत्राणि जंघनत् अथ एनं मे पुनः ददत् ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेः० अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥११॥१२॥

॥२५॥ कः अद्य नर्यः देवऽकामः उशन् इंद्रस्य सख्यं जुजोष कः वा महे अवसे पार्याय संऽइद्धे अग्नौ सुतऽसोमः ईट्टे ॥१॥ कः नानाम वचसा सोम्याय मनायुः वा भवति वस्ते उस्राः कः इंद्रस्य युज्यं कः सखिऽत्वं कः भ्रात्रं वष्टि कवये कः ऊती ॥२॥ कः देवानां अवः अद्य वृणीते कः आदित्यान् अदितिं ज्योतिः ईट्टे कस्य अश्विनौ इंद्रः अग्निः सुतस्य अंशोः पिबंति मनसा अविऽवेनं ॥३॥ तस्मै अग्निः भारतः शर्म यंसत् ज्योक् पश्यात् सूर्यं उत्ऽचरंतं यः इंद्राय सुनवाम इति आह नरे नर्याय नृऽतमाय नृणां ॥४॥ न तं जिनंति बहवः न दभ्राः उरु अस्मै अदितिः शर्म यंसत् प्रियः सुऽकृत् प्रियः इंद्रे मनायुः प्रियः सुप्रऽअवीः प्रियः अस्य सोमी

॥५॥१३॥ सुप्रऽअव्यः प्राशुषाट् एषः वीरः सुस्वेः पक्तिं कृणुते केवला इंद्रः न असुस्वेः आपिः न सखा न जामिः दुःप्रऽअव्यः अवऽहंता इत् अवाचः॥६॥ न रेवता पणिना सख्यं इंद्रः असुन्वता सुतऽपाः सं गृणीते आ अस्य वेदः खिदति हंति नग्नं वि सुस्वये पक्तये केवलः भूत्॥७॥ इंद्रं परे अवरे मध्यमासः इंद्रं यांतः अवऽसितासः इंद्रं इंद्रं क्षियंतः उत युध्यमानाः इंद्रं नरः वाजऽयंतः हवंते ॥ ८ ॥ १४ ॥

॥२६॥ अहं मनुः अभवं सूर्यः च अहं कक्षीवान् ऋषिः अस्मि विप्रः अहं कुत्सं आर्जुनेयं नि ऋंजे अहं कविः उशना पश्यत मा ॥१॥ अहं भूमिं अददां आर्याय अहं वृष्टिं दाशुषे मर्त्याय अहं अपः अनयं वावशानाः मम देवासः अनु केतं आयन्॥२॥ अहं पुरः मंदसानः वि ऐरं नव साकं नवतीः शंबरस्य शतऽतमं वेश्यं सर्वऽताता दिवःऽदासं अतिथिऽग्वं यत् आवं॥३॥ प्र सु सः विऽभ्यः मरुतः विः अस्तु प्र श्येनः श्येनेभ्यः आशुऽपत्वा अचक्रया यत् स्वधया सुऽपर्णः हव्यं भरत् मनवे देवऽजुष्टं॥४॥ भरत् यदि विः अतः वेविजानः पथा उरुणा मनःऽजवाः असर्जि तूयं ययौ मधुना सोम्येन उत श्रवः विविदे श्येनः अत्र ॥५॥ ऋजीपी श्येनः ददमानः अंशुं पराऽवतः शकुनः मंद्रं मदं सोमं भरत् दृहहाणः देवऽवान् दिवः अमुष्मात् उत्ऽतरात् आऽदाय॥६॥ आऽदाय श्येनः अभरत् सोमं सहस्रं सवान् अयुतं च साकं अत्र पुरंऽधिः अजहात् अरातीः मदे सोमस्य मूराः अमूरः ॥ ७ ॥ १५ ॥

॥२७॥ गर्भे नु सन् अनु एषां अवेदं अहं देवानां जनिमानि वि-

ध्वा शतं मा पुरः आयसीः अरक्षन् अध श्येनः जवसा निः अदीयं
॥१॥ न घ सः मां अप जोषं जभार अभि ईं आस त्वक्षसा वीर्येण इ-
र्मा पुरंऽधिः अजहात् अरातीः उत वातान् अतरत् शूशुवानः
॥२॥ अव यत् श्येनः अस्वनीत् अध द्योः वि यत् यदि वा अतः ऊहुः
पुरंऽधिं सृजत् यत् अस्मै अव ह क्षिपत् ज्यां कृशानुः अस्ता मनं-
सा भुरण्यन् ॥३॥ ऋजिप्यः ईं इंद्रऽवतः न भुज्युं श्येनः जभार बृहतः
अधि स्नोः अंतः पतत् पतत्रि अस्य पर्णं अध यामनि प्रऽसितस्य
तत् वेः ॥४॥ अध श्वेतं कलशं गोभिः अक्तं आऽपिप्यानं मघऽवा
शुक्रं अंधः अध्वर्युऽभिः प्रऽयतं मध्वः अग्रं इंद्रः मदाय प्रति धत्
पिबध्यै शूरः मदाय प्रति धत् पिबध्यै ॥ ५ ॥ १६ ॥

॥ २८ ॥ त्वा युजा तव तत् सोम सख्ये इंद्रः अपः मनवे सऽस्रुतः
कः॰ अहन् अहिं अरिणात् सप्त सिंधून् अप अवृणोत् अपिहि-
ताऽइव खानि ॥१॥ त्वा युजा नि खिदत् सूर्यस्य इंद्रः चक्रं सहसा
सद्यः इंदो इति अधि स्नुना बृहता वर्तमानं महः द्रुहः अप विश्वऽआयु
धायि ॥२॥ अहन् इंद्रः अदहत् अग्निः इंदो इति पुरा दस्यून् मध्यंदिनात्
अभीके दुःऽगे दुरोणे क्रत्वा न याताँ पुरु सहस्रा शर्वा नि बर्हीत्
॥३॥ विश्वस्मात् सीं अधमान् इंद्र दस्यून् विशः दासीः अकृणोः
अप्रऽशस्ताः अबाधेथां अमृणतं नि शत्रून् अविंदेथां अपऽचि-
तिं वधत्रैः ॥४॥ एव सत्यं मघऽवाना युवं तत् इंद्रः च सोम ऊर्वं
अश्व्यं गोः आ अदर्दृतं अपिऽहितानि अश्ना रिरिचथुः क्षाः चित्
ततृदाना ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥ २९ ॥ आ नः स्तुतः उप वाजेभिः ऊती इंद्र याहि हरिऽभिः मं-

दसानः तिरः चित् अर्यः सवना पुरूणि आंगूषेभिः गृणानः सत्यऽराधाः ॥ १ ॥ आ हि स्म याति नर्यः चिकित्वान् हूयमानः सोतृऽभिः उप यज्ञं सुऽअश्वः यः अभीरुः मन्यमानः सुस्वानेभिः मदति सं ह वीरैः ॥ २ ॥ श्रवयं इत् अस्य कर्णा वाजयध्यै जुष्टां अनु प्र दिशं मंदयध्यै उतऽववृषाणः राधसे तुविष्मान् करत् नः इंद्रः सुऽतीर्था अभयं च ॥ ३ ॥ अच्छ यः गंता नाधमानं ऊती इत्था विप्रं हवमानं गृणंतं उप त्मनि दधानः धुरि आ शून् सहस्राणि शतानि वज्रऽबाहुः ॥ ४ ॥ त्वाऽऊतासः मघऽवन् इंद्र विप्राः वयं ते स्याम सूरयः गृणंतः भेजानासः बृहत्ऽदिवस्य रायः आऽकाय्यस्य दावने पुरुऽक्षोः ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥ ३० ॥ नकिः इंद्र त्वत् उत्ऽतरः न ज्यायान् अस्ति वृत्रऽहन् नकिः एव यथा त्वं ॥ १ ॥ सत्रा ते अनु कृष्टयः विश्वा चक्राऽइव वावृतुः सत्रा महान् असि श्रुतः ॥ २ ॥ विश्वे चन इत् अना त्वा देवासः इंद्र युयुधुः यत् अहा नक्तं आ अतिरः ॥ ३ ॥ यत्र उत बाधितेभ्यः चक्रं कुत्साय युध्यते मुषायः इंद्र सूर्यं ॥ ४ ॥ यत्र देवान् ऋघायतः विश्वान् अयुध्यः एकः इत् त्वं इंद्र वनून् अहन् ॥ ५ ॥ १९ ॥ यत्र उत मर्त्याय कं अरिणाः इंद्र सूर्यं प्र आवः शचीभिः एतशं ॥ ६ ॥ किं आत् उत असि वृत्रऽहन् मघऽवन् मन्युमत्ऽतमः अत्र अह दानुं आ अतिरः ॥ ७ ॥ एतत् घ इत् उत वीर्यं इंद्र चकर्थ पौंस्यं स्त्रियं यत् दुःऽहनायुवं वधीः दुहितरं दिवः ॥ ८ ॥ दिवः चित् घ दुहितरं महान् महीयमानां उषसं इंद्र सं पिणक् ॥ ९ ॥ अप उषाः अनसः सरत् संऽपिष्टात् अह बिभ्युषी नि यत् सीं शिश्नथत् वृषा ॥ १० ॥ २० ॥ एतत् अस्याः अनः शये सुऽसंपिष्टं विऽपाशि आ ससार सीं पराऽवतः ॥ ११ ॥ उत सिंधुं

विऽबाल्यं विऽतस्थानं अधि क्षमि परिऽस्थाः इंद्र मायया ॥१२॥
उत शुष्णस्य धृष्णुऽया प्र मृक्षः अभि वेदनं पुरः यत् अस्य संऽपि-
णक् ॥१३॥ उत दासं कौलिऽतरं बृहतः पर्वतात् अधि अव अहन्
इंद्र शंबरं ॥१४॥ उत दासस्य वर्चिनः सहस्राणि शता अवधीः
अधि पंच प्रधीन्ऽइव ॥१५॥२१॥ उत त्यं पुत्रं अग्रुवः पराऽवृक्तं
शतऽक्रतुः उक्थेषु इंद्रः आ अभजत् ॥१६॥ उत त्या तुर्वशायदू
अस्नातारा शचीऽपतिः इंद्रः विद्वान् अपारयत् ॥१७॥ उत त्या
सद्यः आर्या सरयोः इंद्र पारतः अर्णाचित्ररथा अवधीः ॥१८॥ अनु
द्वा जहिता नयः अंधं श्रोणं च वृत्रऽहन् न तत् ते सुम्नं अष्टवे ॥१९॥
शतं अश्मन्ऽमयीनां पुरां इंद्रः वि आस्यत् दिवःऽदासाय दा-
शुषे ॥२०॥२२॥ अस्वापयत् दभीतये सहस्रा त्रिंशतं हथैः दासानां
इंद्रः मायया ॥२१॥ सः घ इत् उत असि वृत्रऽहन् समानः इंद्र गो-
ऽपतिः यः ता विश्वानि चिच्युषे ॥२२॥ उत नूनं यत् इंद्रियं करिष्याः
इंद्र पौंस्यं अद्य नकिः तत् आ मिनत् ॥२३॥ वामंऽवामं ते आऽदुरे
देवः ददातु अर्यमा वामं पूषा वामं भगः वामं देवः करूळती
॥ २४ ॥ २३ ॥

॥३१॥ कया नः चित्रः आ भुवत् ऊती सदाऽवृधः सखा कया
शचिष्ठया वृता ॥१॥ कः त्वा सत्यः मदानां मंहिष्ठः मत्सत् अंधसः
दृळ्हा चित् आऽरुजे वसु ॥२॥ अभि सु नः सखीनां अविता जरि-
तॄणां शतं भवासि ऊतिऽभिः ॥३॥ अभि नः आ ववृत्स्व चक्रं न
वृत्तं अर्वतः नियुत्ऽभिः चर्षणीनां ॥४॥ प्रऽवता हि क्रतूनां आ ह
पदाऽइव गच्छसि अभक्षि सूर्ये सचा ॥५॥२४॥ सं यत् ते इंद्र मन्यवः
सं चक्राणि दधन्विरे अध त्वे अध सूर्ये ॥६॥ उत स्म हि त्वां आहुः

इत् मघऽवानं शचीऽपते दातारं अविऽदीधयुः ॥७॥ उत स्म सद्यः
इत् परि शशमानाय सुन्वते पुरु चित् मंहसे वसु ॥८॥ नहि स्म ते
शतं चन राधः वरंते आऽमुरः न च्यौत्नानि करिष्यतः ॥९॥ अस्मान्
अवंतु ते शतं अस्मान् सहस्रं ऊतयः अस्मान् विश्वाः अभिष्टयः
॥१०॥२५॥ अस्मान् इह वृणीष्व सख्याय स्वस्तये महः राये दिवि-
त्मंते ॥११॥ अस्मान् अविड्ढि विश्वहा इंद्र राया परीणसा अस्मान्
विश्वाभिः ऊतिऽभिः ॥१२॥ अस्मभ्यं तान् अप वृधि व्रजान् अ-
स्ताऽइव गोऽमतः नवाभिः इंद्र ऊतिऽभिः ॥१३॥ अस्माकं धृष्णु-
ऽया रथः द्युऽमान् इंद्र अनपऽच्युतः गव्युः अश्वऽयुः ईयते ॥१४॥
अस्माकं उतऽतमं कृधि श्रवः देवेषु सूर्य वर्षिष्ठं द्याऽइव उपरि
॥ १५ ॥ २६ ॥

॥३२॥ आ तु नः इंद्र वृत्रऽहन् अस्माकं अर्धं आ गहि महान्
महीभिः ऊतिऽभिः ॥१॥ भृमिः चित् घ असि तूतुजिः आ चित्र
चित्रिणीषु आ चित्रं कृणोषि ऊतये ॥२॥ दभ्रेभिः चित् शशीयांसं
हंसि व्राधंतं ओजसा सखिऽभिः ये त्वे सचा ॥३॥ वयं इंद्र त्वे सचा
वयं त्वा अभि नोनुमः अस्मानऽअस्मान् इत् उत अव ॥४॥ सः नः
चित्राभिः अद्रिऽवः अनवद्याभिः ऊतिऽभिः अनाधृष्टाभिः आ
गहि ॥५॥२७॥ भूयामो सु त्वाऽवंतः सखायः इंद्र गोऽमंतः युजं
वाजाय घृष्वये ॥६॥ त्वं हि एकः ईशिषे इंद्र वाजस्य गोऽमंतः सः
नः यंधि महीं इषं ॥७॥ न त्वा वरंते अन्यथा यत् दित्ससि स्तुतः मघं
स्तोतृऽभ्यः इंद्र गिर्वणः ॥८॥ अभि त्वा गोतमाः गिरा अनूषत प्र
दावने इंद्र वाजाय घृष्वये ॥९॥ प्र ते वोचाम वीर्या याः मंदसानः
आ अरुजः पुरः दासीः अभिऽइत्य ॥१०॥२८॥ ता ते गृणंति वेधसः

यानि चकर्थ पौंस्या सुतेषु इंद्र गिर्वणः ॥११॥ अवीवृधंत गोतमाः इंद्र त्वे स्तोमऽवाहसः आ एषु धाः वीरऽवत् यशः ॥१२॥ यत् चित् हि शश्वतां असि इंद्र साधारणः त्वं तं त्वा वयं हवामहे ॥१३॥ अर्वाचीनः वसो भव अस्मे सु मत्स्व अंधसः सोमानां इंद्र सोमऽपाः ॥१४॥ अस्माकं त्वा मतीनां आ स्तोमः इंद्र यच्छतु अर्वाक् आ वर्तय हरी ॥१५॥ पुरोळाशं च नः घसः जोषयासे गिरः च नः वधूयुःऽइव योषणां ॥१६॥२९॥ सहस्रं व्यतीनां युक्तानां इंद्रं ईमहे शतं सोमस्य खार्यः ॥१७॥ सहस्रा ते शता वयं गवां आ च्यवयामसि अस्मऽत्रा राधः एतु ते ॥१८॥ दश ते कलशानां हिरण्यानां अधीमहि भूरिऽदाः असि वृत्रऽहन् ॥१९॥ भूरिऽदाः भूरि देहि नः मा दभ्रं भूरि आ भर भूरि घ इत् इंद्र दित्ससि ॥२०॥ भूरिऽदाः हि असि श्रुतः पुरुऽत्रा शूर वृत्रऽहन् आ नः भजस्व राधसि ॥२१॥ प्र ते बभ्रू विऽचक्षण शंसामि गोऽसनः नपात् मा आभ्यां गाः अनु शिश्रथः ॥२२॥ कनीनकाऽइव विद्रधे नवे द्रुऽपदे अर्भके बभ्रू यामेषु शोभेते ॥२३॥ अरं मे उस्रऽयाम्ने अरं अनुस्रऽयाम्ने बभ्रू यामेषु अस्रिधा ॥ २४ ॥ ३० ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥३३॥ प्र ऋभुऽभ्यः दूतंऽइव वाचं इष्ये उपऽस्तिरे श्वैतरीं धेनुं ईळे ये वातऽजूताः तरणिऽभिः एवैः परि द्यां सद्यः अपसः बभूवुः ॥१॥ यदा अरं अक्रन् ऋभवः पितृऽभ्यां परिऽविष्टी वेषणा दंसनाभिः आत् इत् देवानां उप सख्यं आयन् धीरासः पुष्टिं अवहन् मनायै ॥२॥ पुनः ये चक्रुः पितरा युवाना सना यूपाऽइव जरणा शयाना ते वाजः विऽभ्वा ऋभुः इंद्रऽवंतः मधुऽप्सरसः नः अवंतु यज्ञं ॥३॥ यत् संऽवत्सं ऋभवः गां अरक्षन् यत् संऽवत्सं ऋभवः माः

अपिंशन् यत् संऽवत्सं अभरन् भासः अस्याः ताभिः शमीभिः अमृतऽत्वं आशुः ॥ ४ ॥ ज्येष्ठः आह चमसा द्वा कर इति कनीयान् त्रीन् कृणवाम इति आह कनिष्ठः आह चतुरः कर इति त्वष्टा ऋभवः तत् पनयत वचः वः ॥ ५ ॥ १ ॥ सत्यं ऊचुः नरः एव हि चक्रुः अनु स्वधां ऋभवः जग्मुः एतां विऽभ्राजमानान् चमसान् अहाऽइव अवेनत् त्वष्टा चतुरः ददृश्वान् ॥ ६ ॥ द्वादश द्यून् यत् अगोह्यस्य आतिथ्ये रणन् ऋभवः ससंतः सुऽक्षेत्रा अकृण्वन् अनयंत सिंधून् धन्व आ अतिष्ठन् ओषधीः निम्नं आपः ॥ ७ ॥ रथं ये चक्रुः सुऽवृतं नरेऽस्थां ये धेनुं विश्वऽजुवं विश्वऽरूपां ते आ तक्षंतु ऋभवः रयिं नः सुऽअवसः सुऽअपसः सुऽहस्ताः ॥ ८ ॥ अपः हि एषां अजुषंत देवाः अभि क्रत्वा मनसा दीध्यानाः वाजः देवानां अभवत् सुऽकर्मा इंद्रस्य ऋभुक्षाः वरुणस्य विऽभ्वा ॥ ९ ॥ ये हरी मेधया उक्था मदंतः इंद्राय चक्रुः सुऽयुजा ये अश्वा ते रायः पोषं द्रविणानि अस्मे धत्त ऋभवः क्षेमऽयंतः न मित्रं ॥ १० ॥ इदा अह्नः पीतिं उत वः मदं धुः न ऋते श्रांतस्य सख्याय देवाः ते नूनं अस्मे ऋभवः वसूनि तृतीये अस्मिन् सवने दधात ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ३४ ॥ ऋभुः विऽभ्वा वाजः इंद्रः नः अच्छ इमं यज्ञं रत्नऽधेया उप यात इदा हि वः धिषणा देवी अह्नां अधात् पीतिं सं मदाः अग्मत वः ॥ १ ॥ विदानासः जन्मनः वाजऽरत्नाः उत ऋतुऽभिः ऋभवः मादयध्वं सं वः मदाः अग्मत सं पुरंऽधिः सुऽवीरां अस्मे रयिं आ ईरयध्वं ॥ २ ॥ अयं वः यज्ञः ऋभवः अकारि यं आ मनुष्वत् प्रऽदिवः दधिध्वे प्र वः अच्छ जुजुषाणासः अस्थुः अभूत विश्वे अग्रिया उत वाजाः ॥ ३ ॥ अभूत् ऊं वः विधते रत्नऽधेयं इदा नरः

दाशुषे मर्त्याय पिबत वाजाः ऋभवः ददे वः महि तृतीयं सवनं मदाय ॥४॥ आ वाजाः यात उप नः ऋभुक्षाः महः नरः द्रविणसः गृणानाः आ वः पीतयः अभिऽपित्वे अह्नां इमाः अस्तं नवस्वःऽइव ग्मन् ॥५॥३॥ आ नपातः शवसः यातन उप इमं यज्ञं नमसा हूयमानाः सऽजोषसः सूरयः यस्य च स्थ मध्वः पात रत्नऽधाः इंद्रऽवंतः ॥६॥ सऽजोषाः इंद्र वरुणेन सोमं सऽजोषाः पाहि गिर्वणः मरुत्ऽभिः अग्रेऽपाभिः ऋतुऽपाभिः सऽजोषाः ग्नाःपत्नीभिः रत्नऽधाभिः सऽजोषाः ॥७॥ सऽजोषसः आदित्यैः मादयध्वं सऽजोषसः ऋभवः पर्वतेभिः सऽजोषसः दैव्येन सवित्रा सऽजोषसः सिंधुऽभिः रत्नऽधेभिः ॥८॥ ये अश्विना ये पितरा ये ऊती धेनुं ततक्षुः ऋभवः ये अश्वा ये अंसत्रा ये ऋधक् रोदसी ये विऽभ्वः नरः सुऽअपत्यानि चक्रुः ॥९॥ ये गोऽमंतं वाजऽवंतं सुऽवीरं रयिं धत्थ वसुऽमंतं पुरुऽक्षुं ते अग्रेऽपाः ऋभवः मंदसानाः अस्मे धत्त ये च रातिं गृणंति ॥१०॥ न अप अभूत न वः अतीतृषाम अनिःऽशस्ताः ऋभवः यज्ञे अस्मिन् सं इंद्रेण मदथ सं मरुत्ऽभिः सं राजऽभिः रत्नऽधेयाय देवाः ॥११॥४॥

॥३५॥ इह उप यात शवसः नपातः सौधन्वनाः ऋभवः मा अप भूत अस्मिन् हि वः सवने रत्नऽधेयं गमंतु इंद्रं अनु वः मदासः ॥१॥ आ अगन् ऋभूणां इह रत्नऽधेयं अभूत् सोमस्य सुऽसुतस्य पीतिः सुऽकृत्यया यत् सुऽअपस्यया च एकं विऽचक्र चमसं चतुःऽधा ॥२॥ वि अकृणोत चमसं चतुःऽधा सखे वि शिक्ष इति अब्रवीत अथ ऐत वाजाः अमृतस्य पंथां गणं देवानां ऋभवः सुऽहस्ताः ॥३॥ किंऽमयः स्वित् चमसः एषः आस यं काव्येन चतुरः विऽचक्र

अयं सुनुध्वं सवनं मदाय पात ऋभवः मधुनः सोम्यस्य॥४॥शच्या
अकर्त पितरा युवाना शच्या अकर्त चमसं देवऽपानं शच्या हरी॑
धनुऽतरौ अतष्ट इंद्रऽवाहौ ऋभवः वाजऽरत्नाः॥५॥५॥ यः वः सु-
नोति अभिऽपित्वे अह्नां तीव्रं वाजासः सवनं मदाय तस्मै रयिं
ऋभवः सर्वऽवीरं आ तक्षत वृषणः मंदसानाः॥६॥ प्रातः॑ सुतं
अपिबः हरिऽअश्व माध्यंदिनं सवनं केवलं ते सं ऋभुऽभिः पि-
बस्व रत्नऽधेभिः सखीन् यान् इंद्र चकृषे सुऽकृत्या॥७॥ ये दे-
वासः अभवत सुऽकृत्या श्येनाःऽइव इत् अधि दिवि निऽसेद ते
रत्नं धात शवसः नपातः सौधन्वनाः अभवत अमृतासः॥८॥ यत्
तृतीयं सवनं रत्नऽधेयं अकृणुध्वं सुऽअपस्या सुऽहस्ताः तत् ऋ-
भवः परिऽसिक्तं वः एतत् सं मदेभिः इंद्रियेभिः पिबध्वं॥९॥६॥

॥३६॥ अनश्वः जातः अनभीशुः उक्थ्यः रथः त्रिऽचक्रः परि व-
र्तते रजः महत् तत् वः देव्यस्य प्रऽवाचनं द्यां ऋभवः पृथिवीं यत्
च पुष्यथ॥१॥ रथं ये चक्रुः सुऽवृतं सुऽचेतसः अविऽह्वरंतं मनसः
परि ध्यया तान् ऊं नु अस्य सवनस्य पीतये आ वः वाजाः ऋभवः
वेदयामसि॥२॥ तत् वः वाजाः ऋभवः सुऽप्रवाचनं देवेषु विऽभ्वः
अभवत् महिऽत्वनं जिव्री॑ यत् संता पितरा सनाऽजुरा पुनः यु-
वाना चरथाय तक्षथ॥३॥ एकं वि चक्र चमसं चतुःऽवयं निः
चर्मणः गां अरिणीत धीतिऽभिः अथ देवेषु अमृतऽत्वं आनश
श्रुष्टी वाजाः ऋभवः तत् वः उक्थ्यं॥४॥ ऋभुतः रयिः प्रथमश्रवः-
ऽतमः वाजऽश्रुतासः यं अजीजनन् नरः विभ्वऽतष्टः विदथेषु प्र-
ऽवाच्यः यं देवासः अवथ सः विऽचर्षणिः॥५॥७॥ सः वाजी अर्वा
सः ऋषिः वचस्यया सः शूरः अस्ता पृतनासु दुस्तरः सः रायः पोषं

सः सुऽवीर्यं दधे यं वाजः विऽभ्वा ऋभवः यं आविषुः ॥६॥ श्रेष्ठं वः
पेशः अधि धायि दर्शतं स्तोमः वाजाः ऋभवः तं जुजुष्टन धीरासः
हि स्थ कवयः विपःऽचितः तान् वः एना ब्रह्मणा आ वेदयामसि
॥७॥ यूयं अस्मभ्यं धिषणाभ्यः परि विद्वांसः विश्वा नर्याणि भो-
जना द्युऽमंतं वाजं वृषऽशुष्मं उत्ऽतमं आ नः रयिं ऋभवः तक्षत
आ वयः ॥८॥ इह प्रऽजां इह रयिं रराणाः इह श्रवः वीरऽवत् तक्षत
नः येन वयं चितयेम अति अन्यान् तं वाजं चित्रं ऋभवः ददनः
॥ ९ ॥ ८ ॥

॥३७॥ उप नः वाजाः अध्वरं ऋभुक्षाः देवाः यात पथिऽभिः
देवऽयानैः यथा यज्ञं मनुषः विक्षु आसु दधिध्वे रण्वाः सुऽदिनेषु
अह्नां ॥१॥ ते वः हृदे मनसे संतु यज्ञाः जुष्टासः अद्य घृतऽनिर्निजः
गुः प्र वः सुतासः हरयंत पूर्णाः क्रत्वे दक्षाय हर्षयंत पीताः ॥२॥ त्रि-
ऽउदायं देवऽहितं यथा वः स्तोमः वाजाः ऋभुक्षणः ददे वः जुह्वे
मनुष्वत् उपरासु विक्षु युष्मे इति सचा बृहत्ऽदिवेषु सोमं ॥३॥ पी-
वःऽअश्वाः शुचत्ऽरथाः हि भूत अयःऽशिप्राः वाजिनः सुऽनि-
ष्काः इंद्रस्य सूनो इति शवसः नपातः अनु वः चेति अग्रियं मदाय
॥४॥ ऋभुं ऋभुक्षणः रयिं वाजे वाजिन्ऽतमं युजं इंद्रस्वंतं हवा-
महे सदाऽसातमं अश्विनं ॥५॥ ९॥ सः इत् ऋभवः यं अवथ यूयं
इंद्रः च मर्त्यं सः धीभिः अस्तु सनिता मेधऽसाता सः अर्वता ॥६॥
वि नः वाजाः ऋभुक्षणः पथः चितन यष्टवे अस्मभ्यं सूरयः स्तुताः
विश्वाः आशाः तरीषणि ॥७॥ तं नः वाजाः ऋभुक्षणः इंद्र नासत्या
रयिं सं अश्वं चर्षणिऽभ्यः आ पुरु शस्त मघत्तये ॥८॥ १०॥

॥३८॥ उतो इति हि वां दात्रा संति पूर्वा या पूरुऽभ्यः त्रसदस्युः नि-

ऽतोशे क्षेत्रऽसां ददथुः उर्वराऽसां घनं दस्युऽभ्यः अभिऽभूतिं उग्रं ॥१॥ उत वाजिनं पुरुनिःऽसिध्वानं दधिऽक्रां ऊं ददथुः विश्वऽकृष्टिं ऋजिप्यं श्येनं प्रुषितऽप्सुं आशुं चर्कृत्यं अर्यः नृऽपतिं न शूरं ॥२॥ यं सीं अनु प्रवताऽइव द्रवंतं विश्वः पूरुः मदति हर्षमाणः पत्ऽभिः गृध्यंतं मेधऽयुं न शूरं रथऽतुरं वातंऽइव ध्रजंतं ॥३॥ यः स्म आऽरुंधानः गध्या समत्ऽसु सनुऽतरः चरति गोषु गच्छन् आविःऽऋजीकः विदथा निऽचिक्यत् तिरः अरतिं परि आपः आयोः ॥४॥ उत स्म एनं वस्त्रऽमथिं न तायुं अनु क्रोशंति क्षितयः भरेषु नीचा अयमानं जसुरिं न श्येनं श्रवः च अच्छ पशुऽमत् च यूथं ॥५॥११॥ उत स्म आसु प्रथमः सरिष्यन् नि वेवेति श्रेणिऽभिः रथानां स्रजं कृण्वानः जन्यः न शुभ्वा रेणुं रेरिहत् किरणं ददश्वान् ॥६॥ उत स्यः वाजी सहुरिः ऋतऽवा शुश्रूषमाणः तन्वा सऽमर्ये तुरं यतीषु तुरयन् ऋजिप्यः अधि भ्रुवोः किरते रेणुं ऋंजन् ॥७॥ उत स्म अस्य तन्यतोःऽइव द्योः ऋघायतः अभिऽयुजः भयंते यदा सहस्रं अभि सीं अयोधीत् दुःऽवर्तुः स्म भवति भीमः ऋंजन् ॥८॥ उत स्म अस्य पनयंति जनाः जूतिं कृष्टिऽप्रः अभिऽभूतिं आशोः उत एनं आहुः संऽइथे विऽयंतः परा दधिऽक्राः असरत् सहस्रैः ॥९॥ आ दधिऽक्राः शवसा पंच कृष्टीः सूर्यःऽइव ज्योतिषा अपः ततान सहस्रऽसाः शतऽसाः वाजी अर्वा पृणक्तु मध्वा सं इमा वचांसि ॥ १० ॥ १२ ॥

॥३९॥ आशुं दधिऽक्रां तं ऊं नु स्तवाम दिवः पृथिव्याः उत चर्किराम उच्छंतीः मां उषसः सूदयंतु अति विश्वानि दुःऽइतानि पर्षन् ॥१॥ महः चर्कर्मि अर्वतः क्रतुऽप्राः दधिऽक्राव्णः पुरुऽवा-

रस्य वृष्णः यं पूरुऽभ्यः दीदिऽवांसं न अग्निं ददथुः मित्रावरुणा ततुरिं ॥ २ ॥ यः अश्वस्य दधिऽक्राव्णः अकारीत् संऽइद्धे अग्नौ उषसः विऽउष्टौ अनागसं तं अदितिः कृणोतु सः मित्रेण वरुणेन सऽजोषाः ॥ ३ ॥ दधिऽक्राव्णः इषः ऊर्जः महः यत् अमन्महि मरुतां नाम भद्रं स्वस्तये वरुणं मित्रं अग्निं हवामहे इंद्रं वज्रऽबाहुं ॥ ४ ॥ इंद्रंऽइव इत् उभये वि ह्वयंते उत्ऽईराणाः यज्ञं उपऽप्रयंतः दधिऽक्रां ऊं सूदनं मर्त्याय ददथुः मित्रावरुणा नः अश्वं ॥ ५ ॥ दधिऽक्राव्णः अकारिषं जिष्णोः अश्वस्य वाजिनः सुरभि नः मुखा करत् प्र नः आयूंषि तारिषत् ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥ ४० ॥ दधिऽक्राव्णः इत् ऊं नु चर्किराम विश्वाः इत् मां उषसः सूदयंतु अपां अग्नेः उषसः सूर्यस्य बृहस्पतेः आंगिरसस्य जिष्णोः ॥ १ ॥ सत्वा भरिषः गोऽइषः दुवन्यऽसत् श्रवस्यात् इषः उषसः तुरण्यऽसत् सत्यः द्रवः द्रवरः पतंगरः दधिऽक्रावा इषं ऊर्जं स्वः जनत् ॥ २ ॥ उत स्म अस्य द्रवतः तुरण्यतः पर्णं न वेः अनु वाति प्रऽगर्धिनः श्येनस्यऽइव ध्रजतः अंकसं परि दधिऽक्राव्णः सह ऊर्जा तरित्रतः ॥ ३ ॥ उत स्यः वाजी क्षिपणिं तुरण्यति ग्रीवायां बद्धः अपिऽकक्षे आसनि क्रतुं दधिऽक्राः अनु संऽतवीत्वत् पथां अंकांसि अनु आऽपनीफणत् ॥ ४ ॥ हंसः शुचिऽसत् वसुः अंतरिक्षऽसत् होता वेदिऽसत् अतिथिः दुरोणऽसत् नृऽसत् वरऽसत् ऋतऽसत् व्योमऽसत् अप्ऽजाः गोऽजाः ऋतऽजाः अद्रिऽजाः ऋतं ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥ ४१ ॥ इंद्रा कः वां वरुणा सुम्नं आप स्तोमः हविष्मान् अमृतः

नहोता यः वां हृदि क्रतुऽमान् असत् उक्तः पस्पर्शत् इंद्रा वरुणा नमस्वान् ॥१॥ इंद्रा ह यः वरुणा चक्रे आपी देवौ मर्तः सख्याय प्रयस्वान् सः हंति वृत्रा संऽइथेषु शत्रून् अवःऽभिः वा महत्ऽभिः सः प्र शृण्वे ॥२॥ इंद्रा ह रत्नं वरुणा धेष्ठा इत्था नृऽभ्यः शशमानेभ्यः ता यदि सखाया सख्याय सोमैः सुतेभिः सुऽप्रयसा मादयैते ॥३॥ इंद्रा युवं वरुणा दिद्युं अस्मिन् ओजिष्ठं उग्रा नि वधिष्टं वज्रं यः नः दुःऽएवः वृकतिः दभीतिः तस्मिन् मिमाथां अभिऽभूति ओजः ॥४॥ इंद्रा युवं वरुणा भूतं अस्याः धियः प्रेतारा वृषभाऽइव धेनोः सा नः दुहीयत् यवसाऽइव गत्वी सहस्रऽधारा पयसा मही गौः ॥५॥१५॥ तोके हिते तनये उर्वरासु सूरः दृशीके वृषणः च पौंस्ये इंद्रा नः अत्र वरुणा स्यातां अवःऽभिः दस्मा परिऽतक्म्यायां ॥६॥ युवां इत् हि अवसे पूर्व्याय परि प्रऽभूती॰ गोऽइषः सुऽआपी॰ वृणीमहे सख्याय प्रियाय शूरा मंहिष्ठा पितराऽइव शंऽभू॰ ॥७॥ ताः वां धियः अवसे वाजऽयंतीः आजिं न जग्मुः युवऽयूः सुऽदानू॰ श्रिये न गावः उप सोमं अस्थुः इंद्रं गिरः वरुणं मे मनीषाः ॥८॥ इमाः इंद्रं वरुणं मे मनीषाः अग्मन् उप द्रविणं इच्छमानाः उप ईं अस्थुः जोष्टारःऽइव वस्वः रघ्वीःऽइव श्रवसः भिक्षमाणाः ॥९॥ अश्व्यस्य त्मना रथ्यस्य पुष्टेः नित्यस्य रायः पतयः स्याम ता चक्राणौ ऊतिऽभिः नव्यसीभिः अस्मऽत्रा रायः निऽयुतः सचंतां ॥१०॥ आ नः बृहंता बृहतीभिः ऊती इंद्र यातं वरुण वाजऽसातौ यत् दिद्यवः पृतनासु प्रऽक्रीळान् तस्य वां स्याम सनितारः आजेः ॥११॥१६॥

॥४२॥ मम द्विता राष्ट्रं क्षत्रियस्य विश्वऽआयोः विश्वे अमृताः

यथा नः क्रतुं सचंते वरुणस्य देवाः राजामि कृष्टेः उपमस्य वव्रेः ॥१॥ अहं राजा वरुणः मह्यं तानि असुर्याणि प्रथमा धारयंत क्रतुं सचंते वरुणस्य देवाः राजामि कृष्टेः उपमस्य वव्रेः ॥२॥ अहं इंद्रः वरुणः ते महिऽत्वा उर्वी गभीरे रजसी सुमेके इति त्वष्टाऽइव विश्वा भुवनानि विद्वान् सं ऐरयं रोदसी धारयं च ॥३॥ अहं अपः अपिन्वं उक्षमाणाः धारयं दिवं सदने ऋतस्य ऋतेन पुत्रः अदितेः ऋतऽवा उत त्रिऽधातु प्रथयत् विऽभूम ॥४॥ मां नरः सुऽअश्वाः वाजयंतः मां वृताः संऽअरणे हवंते कृणोमि आजिं मघऽवा अहं इंद्रः इयर्मि रेणुं अभिभूतिऽओजाः ॥५॥१७॥ अहं ता विश्वा चकरं नकिः मा दैव्यं सहः वरते अप्रतिऽइतं यत् मा सोमासः ममदन् यत् उक्था उभे भयेते रजसी अपारे ॥६॥ विदुः ते विश्वा भुवनानि तस्य ता प्र ब्रवीषि वरुणाय वेधः त्वं वृत्राणि शृण्विषे जघन्वान् त्वं वृतान् अरिणाः इंद्र सिंधून् ॥७॥ अस्माकं अत्र पितरः ते आसन् सप्त ऋषयः दौःऽगहे बध्यमाने ते आ अयजंत त्रसदस्युं अस्याः इंद्रं न वृत्रऽतुरं अर्धऽदेवं ॥८॥ पुरुऽकुत्सानी हि वां अदाशत् हव्येभिः इंद्रावरुणा नमःऽभिः अथ राजानं त्रसदस्युं अस्याः वृत्रऽहनं ददथुः अर्धऽदेवं ॥९॥ राया वयं ससऽवांसः मदेम हव्येन देवाः यवसेन गावः तां धेनुं इंद्रावरुणा युवं नः विश्वाहा धत्तं अनपऽस्फुरंतीं ॥ १० ॥ १८ ॥

॥४३॥ कः ऊं इति श्रवत् कतमः यज्ञियानां वंदारु देवः कतमः जुषाते कस्य इमां देवीं अमृतेषु प्रेष्ठां हृदि श्रेषाम सुऽस्तुतिं सुऽहव्यां ॥१॥ कः मृळाति कतमः आऽगमिष्ठः देवानां ऊं इति कतमः शंऽभविष्ठः रथं कं आहुः द्रवत्ऽअश्वं आशुं यं सूर्यस्य दुहिता अवृणीत

॥२॥ मक्षु हि स गच्छथः ईवतः द्यून इंद्रः न शक्तिं परिऽतक्म्यायां दिवः आऽजाता दिव्या सुऽपर्णा कया शचीनां भवथः शचिष्ठा ॥३॥ का वां भूत् उपऽमातिः कया नः आ अश्विना गमथः हूयमाना कः वां महः चित् त्यजसः अभीके उरुष्यतं माध्वी दस्रा नः ऊती ॥४॥ उरु वां रथः परि नक्षति द्यां आ यत् समुद्रात् अभि वर्तते वां मध्वा माध्वी मधु वां प्रुषायन् यत् सीं वां पृक्षः भुरजंत पक्वाः ॥५॥ सिंधुः ह वां रसया सिंचत् अश्वान् घृणा वयः अरुषासः परि ग्मन् तत् ऊं सु वां अजिरं चेति यानं येन पती भवथः सूर्यायाः ॥६॥ इहऽइह यत् वां समना पपृक्षे सा इयं अस्मे सुऽमतिः वाजऽरत्ना उरुष्यतं जरितारं युवं ह श्रितः कामः नासत्या युवद्रिक् ॥७॥१९॥

॥४४॥ तं वां रथं वयं अद्य हुवेम पृथुऽज्रयं अश्विना संऽगतिं गोः यः सूर्यां वहति वंधुरऽयुः गिर्वाहसं पुरुऽतमं वसुऽयुं ॥१॥ युवं श्रियं अश्विना देवता तां दिवः नपाता वनथः शचीभिः युवोः वपुः अभि पृक्षः सचंते वहंति यत् ककुहासः रथे वां ॥२॥ कः वां अद्य करते रातऽहव्यः ऊतये वा सुतऽपेयाय वा अर्कैः ऋतस्य वा वनुषे पूर्व्याय नमः येमानः अश्विना आ ववर्तत् ॥३॥ हिरण्ययेन पुरुऽभू॰ रथेन इमं यज्ञं नासत्या उप यातं पिबाथः इत् मधुनः सोम्यस्य दधथः रत्नं विधते जनाय ॥४॥ आ नः यातं दिवः अच्छ पृथिव्याः हिरण्ययेन सुऽवृता रथेन मा वां अन्ये नि यमन् देवऽयंतः सं यत् ददे नाभिः पूर्व्या वां ॥५॥ नु नः रयिं पुरुऽवीरं बृहंतं दस्रा मिमाथां उभयेषु अस्मे नरः यत् वां अश्विना स्तोमं आवन् सधऽस्तुतिं आजऽमीळ्हासः अग्मन् ॥६॥ इहऽइह यत् वां समना

पपृक्षे सा इयं अस्मे सुऽमतिः वाजऽरत्ना उरुष्यतं जरितारं युवं ह श्रितः कामः नासत्या युवद्रिक् ॥ ७ ॥ २० ॥

॥ ४५ ॥ एषः स्यः भानुः उत् इयर्ति युज्यते रथः परिऽज्मा दिवः अस्य सानवि पृक्षासः अस्मिन् मिथुनाः अधि त्रयः दृतिः तुरीयः मधुनः वि रप्शते ॥ १ ॥ उत् वां पृक्षासः मधुऽमंतः ईरते रथाः अश्वासः उषसः विऽउष्टिषु अपऽऊर्णुवंतः तमः आ परिऽवृतं स्वः न शुक्रं तन्वंतः आ रजः ॥ २ ॥ मध्वः पिबतं मधुऽपेभिः आसऽभिः उत प्रियं मधुने युंजाथां रथं आ वर्तनिं मधुना जिन्वथः पथः दृतिं वहेथे मधुऽमंतं अश्विना ॥ ३ ॥ हंसासः ये वां मधुऽमंतः अस्रिधः हिरण्यऽपर्णाः उहुवः उषःऽबुधः उदऽप्रुतः मंदिनः मंदिऽनिस्पृशः मध्वः न मक्षः सवनानि गच्छथः ॥ ४ ॥ सुऽअध्वरासः मधुऽमंतः अग्नयः उस्रा जरंते प्रति वस्तोः अश्विना यत् निक्तऽहस्तः तरणिः विऽचक्षणः सोमं सुसाव मधुऽमंतं अद्रिऽभिः ॥ ५ ॥ आकेऽनिपासः अहऽभिः दविध्वतः स्वः न शुक्रं तन्वंतः आ रजः सूरः चित् अश्वान् युयुजानः ईयते विश्वान् अनु स्वधया चेतथः पथः ॥ ६ ॥ प्र वां अवोचं अश्विना धियंऽधाः रथः सुऽअश्वः अजरः यः अस्ति येन सद्यः परि रजांसि याथः हविष्मंतं तरणिं भोजं अच्छ ॥ ७ ॥ २१ ॥ ४ ॥

॥ ४६ ॥ अग्रं पिब मधूनां सुतं वायो दिविष्टिषु त्वं हि पूर्वऽपाः असि ॥ १ ॥ शतेन नः अभिष्टिऽभिः नियुत्वान् इंद्रऽसारथिः वायो सुतस्य तृंपतं ॥ २ ॥ आ वां सहस्रं हरयः इंद्रवायू अभि प्रयः वहंतु सोमऽपीतये ॥ ३ ॥ रथं हिरण्यऽवंधुरं इंद्रवायू सुऽअध्वरं आ हि

स्थाथः दिविऽस्पृशं ॥४॥ रथेन पृथुऽपाजसा दाश्वांसं उप गच्छतं इंद्रवायू इह आ गतं॥५॥ इंद्रवायू अयं सुतः तं देवेभिः सऽजोषसा पिबतं दाशुषः गृहे ॥६॥ इह प्रऽयानं अस्तु वां इंद्रवायू विऽमोचनं इह वां सोमऽपीतये ॥ ७ ॥ २२ ॥

॥४७॥ वायो शुक्रः अयामि ते मध्वः अग्रं दिविष्टिषु आ याहि सोमऽपीतये स्पार्हः देव नियुत्वता ॥१॥ इंद्रः च वायो एषां सोमानां पीतिं अर्हथः युवां हि यंति इंदवः निम्नं आपः न सध्र्यक् ॥२॥ वायो इंद्रः च शुष्मिणा सऽरथं शवसः पती नियुत्वंता नः ऊतये आ यातं सोमऽपीतये॥३॥ याः वां संति पुरुऽस्पृहः निऽयुतः दाशुषे नरा अस्मे ताः यज्ञऽवाहसा इंद्रवायू नि यच्छतं ॥४॥२३॥

॥४८॥ विहि होत्राः अवीताः विपः न रायः अर्यः वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये॥१॥ निःऽयुवानः अशस्तीः नियुत्वान् इंद्रऽसारथिः वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥२॥ अनु कृष्णे वसुधिती येमाते विश्वऽपेशसा वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये॥३॥ वहंतु त्वा मनःऽयुजः युक्तासः नवतिः नव वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥४॥ वायो शतं हरीणां युवस्व पोष्याणां उत वा ते सहस्रिणः रथः आ यातु पाजसा ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥४९॥ इदं वां आस्ये हविः प्रियं इंद्राबृहस्पती उक्थं मदः च शस्यते ॥ १ ॥ अयं वां परि सिच्यते सोमः इंद्राबृहस्पती चारुः मदाय पीतये॥२॥ आ नः इंद्राबृहस्पती गृहं इंद्रः च गच्छतं सोम-

ऽपा सोमंऽपीतये ॥३॥ अस्मे इंद्राबृहस्पती रयिं धत्तं शतऽग्विनं अश्वंऽवंतं सहस्रिणं ॥४॥ इंद्राबृहस्पती वयं सुते गीःऽभिः हवामहे अस्य सोमस्य पीतये ॥५॥ सोमं इंद्राबृहस्पती पिबतं दाशुषः गृहे मादयेथां तत्ऽओकसा ॥ ६ ॥ २५ ॥

॥५०॥ यः तस्तंभ सहसा वि ज्मः अंतान् बृहस्पतिः त्रिऽसधस्थः रवेण तं प्रत्नासः ऋषयः दीध्यानाः पुरः विप्राः दधिरे मंद्रऽजिह्वं ॥१॥ धुनऽइतयः सुऽप्रकेतं मदंतः बृहस्पते अभि ये नः ततस्रे पृषंतं सृप्रं अदब्धं ऊर्वं बृहस्पते रक्षतात् अस्य योनिं ॥२॥ बृहस्पते या परमा पराऽवत् अतः आ ते ऋतऽस्पृशः नि सेदुः तुभ्यं खाताः अवताः अद्रिऽदुग्धाः मध्वः श्चोतंति अभितः विऽरप्शं ॥३॥ बृहस्पतिः प्रथमं जायमानः महः ज्योतिषः परमे विऽओमन् सप्तऽआस्यः तुविऽजातः रवेण वि सप्तऽरश्मिः अधमत् तमांसि ॥४॥ सः सुऽस्तुभा सः ऋक्वता गणेन वलं रुरोज फलिऽगं रवेण बृहस्पतिः उस्रियाः हव्यऽसूदः कनिक्रदत् वावशतीः उत् आजत् ॥५॥२६॥ एव पित्रे विश्वऽदेवाय वृष्णे यज्ञैः विधेम नमसा हविःऽभिः बृहस्पते सुऽप्रजाः वीरऽवंतः वयं स्याम पतयः रयीणां ॥६॥ सः इत् राजा प्रतिऽजन्यानि विश्वा शुष्मेण तस्थौ अभि वीर्येण बृहस्पतिं यः सुऽभृतं बिभर्ति वल्गुऽयति वंदते पूर्वऽभाजं ॥७॥ सः इत् क्षेति सुऽधितः ओकसि स्वे तस्मै इळा पिन्वते विश्वऽदानीं तस्मै विशः स्वयं एव नमंते यस्मिन् ब्रह्मा राजनि पूर्वः एति ॥८॥ अप्रतिऽइतः जयति सं धनानि प्रतिऽजन्यानि उत या सऽजन्या अवस्यवे यः वरिवः कृणोति ब्रह्मणे राजा तं अवंति देवाः ॥९॥ इंद्रः च सोमं पिबतं बृहस्पते अस्मिन् यज्ञे मंदसाना वृषण्ऽवसू०

आ वां विशंतु इंदवः सुऽआभुवः अस्मे रयिं सर्वऽवीरं नि य-
च्छतं ॥१०॥ बृहस्पते इंद्र वर्धतं नः सचा सा वां सुऽमतिः भूतु
अस्मे अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः जजस्तं अर्यः वनुषां अरा-
तीः ॥ ११ ॥ २७ ॥ ७ ॥

॥५१॥ इदं ऊं त्यत् पुरुऽतमं पुरस्तात् ज्योतिः तमसः वयुन-
ऽवत् अस्थात् नूनं दिवः दुहितरः विऽभातीः गातुं कृणवन् उ-
षसः जनाय ॥१॥ अस्थुः ऊं चित्राः उषसः पुरस्तात् मिताःऽइव
स्वरवः अध्वरेषु वि ऊं व्रजस्य तमसः द्वारा उच्छंतीः अव्रन् शु-
चयः पावकाः ॥२॥ उच्छंतीः अद्य चितयंत भोजान् राधःऽदेयाय
उषसः मघोनीः अचित्रे अंतः पणयः ससंतु अबुध्यमानाः त-
मसः विऽमध्ये ॥३॥ कुवित् सः देवीः सनयः नवः वा यामः बभूयात्
उषसः वः अद्य येन नवऽग्वे अंगिरे दशऽग्वे सप्तऽआस्ये रेवतीः
रेवत् ऊष ॥४॥ यूयं हि देवीः ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः परिऽप्रयाथ भु-
वनानि सद्यः प्रऽबोधयंतीः उषसः ससंतं द्विऽपात् चतुःऽपात्
चरथाय जीवं ॥५॥१॥ क्व स्वित् आसां कतमा पुराणी यया वि-
ऽधाना विऽदधुः ऋभूणां शुभं यत् शुभ्राः उषसः चरंति न वि
ज्ञायंते सऽदृशीः अजुर्याः ॥६॥ ताः घ ताः भद्राः उषसः पुरा आसुः
अभिष्टिऽद्युम्नाः ऋतजातऽसत्याः यासु ईजानः शशमानः उक्थैः
स्तुवन् शंसन् द्रविणं सद्यः आप ॥७॥ ताः आ चरंति समना पुर-
स्तात् समानतः समना पप्रथानाः ऋतस्य देवीः सदसः बुधानाः
गवां न सर्गाः उषसः जरंते ॥८॥ ताः इत् नु एव समना समानीः
अमीतऽवर्णाः उषसः चरंति गूहंतीः अभ्वं असितं रुशत्ऽभिः
शुक्राः तनूभिः शुचयः रुचानाः ॥९॥ रयिं दिवः दुहितरः विऽभा-

तीः प्रजाऽवंतं यच्छत अस्मासु देवीः स्योनात् आ वः प्रतिऽबुध्यमानाः सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥१०॥ तत् वः दिवः दुहितरः विऽभातीः उप ब्रुवे उषसः यज्ञऽकेतुः वयं स्याम यशसः जनेषु तत् द्यौः च धत्तां पृथिवी च देवी ॥ ११ ॥ २ ॥

॥५२॥ प्रति स्या सूनरी जनी विऽउच्छंती परि स्वसुः दिवः अदर्शि दुहिता ॥१॥ अश्वाऽइव चित्रा अरुषी माता गवां ऋतऽवरी सखा अभूत् अश्विनोः उषाः ॥२॥ उत सखा असि अश्विनोः उत माता गवां असि उत उषः वस्वः ईशिषे ॥३॥ यवयत्ऽद्वेषसं त्वा चिकित्वित् सूनृताऽवरि प्रति स्तोमैः अभुत्स्महि ॥४॥ प्रति भद्राः अदृक्षत गवां सर्गाः न रश्मयः आ उषाः अप्राः उरु ज्रयः ॥५॥ आऽपप्रुषी विभाऽवरि वि आवः ज्योतिषा तमः उषः अनु स्वधां अव ॥६॥ आ द्यां तनोषि रश्मिऽभिः आ अंतरिक्षं उरु प्रियं उषः शुक्रेण शोचिषा ॥ ७ ॥ ३ ॥

॥५३॥ तत् देवस्य सवितुः वार्यं महत् वृणीमहे असुरस्य प्रऽचेतसः छर्दिः येन दाशुषे यच्छति त्मना तत् नः महान् उत् अयान् देवः अक्तुऽभिः ॥१॥ दिवः धर्ता भुवनस्य प्रजाऽपतिः पिशंगं द्रापिं प्रति मुंचते कविः विऽचक्षणः प्रथयन् आऽपृणन् उरु अजीजनत् सविता सुम्नं उक्थ्यं ॥२॥ आ अप्राः रजांसि दिव्यानि पार्थिवा श्लोकं देवः कृणुते स्वाय धर्मणे प्र बाहू अस्राक् सविता सवीमनि निऽवेशयन् प्रऽसुवन् अक्तुऽभिः जगत् ॥३॥ अदाभ्यः भुवनानि प्रऽचाकशत् व्रतानि देवः सविता अभि रक्षते प्र अस्राक् बाहू भुवनस्य प्रऽजाभ्यः धृतऽव्रतः महः अज्मस्य राजति ॥४॥

त्रिः अंतरिक्षं सविता महिऽत्वना त्री रजांसि परिऽभूः त्रीणि रोचना तिस्रः दिवः पृथिवीः तिस्रः इन्वति त्रिऽभिः व्रतैः अभि नः रक्षति त्मना ॥५॥ बृहत्ऽसुम्नः प्रऽसविता निऽवेशनः जगतः स्थातुः उभयस्य यः वशी सः नः देवः सविता शर्म यच्छतु अस्मे क्षयाय त्रिऽवरूथं अंहसः ॥६॥ आ अगन् देवः ऋतुऽभिः वर्धतु क्षयं दधातु नः सविता सुऽप्रजां इषं सः नः क्षपाभिः अहऽभिः च जिन्वतु प्रजाऽवंतं रयिं अस्मे सं इन्वतु ॥ ७ ॥ ४ ॥

॥५४॥ अभूत् देवः सविता वंद्यः नु नः इदानीं अह्नः उपऽवाच्यः नृऽभिः वि यः रत्ना भजति मानवेभ्यः श्रेष्ठं नः अत्र द्रविणं यथा दधत् ॥१॥ देवेभ्यः हि प्रथमं यज्ञियेभ्यः अमृतऽत्वं सुवसि भागं उत्ऽतमं आत् इत् दामानं सवितः वि ऊर्णुषे अनूचीना जीविता मानुषेभ्यः ॥२॥ अचित्ती यत् चकृम दैव्ये जने दीनैः दक्षैः प्रऽभूती पुरुषत्वता देवेषु च सवितः मानुषेषु च त्वं नः अत्र सुवतात् अनागसः ॥३॥ न प्रऽमिये सवितुः दैव्यस्य तत् यथा विश्वं भुवनं धारयिष्यति यत् पृथिव्याः वरिमन् आ सुऽअंगुरिः वर्ष्मन् दिवः सुवति सत्यं अस्य तत् ॥ ४ ॥ इंद्रऽज्येष्ठान् बृहत्ऽभ्यः पर्वतेभ्यः क्षयान् एभ्यः सुवसि पस्त्यऽवतः यथाऽयथा पतयंतः विऽयेमिरे एव एव तस्थुः सवितः सवाय ते ॥५॥ ये ते त्रिः अहन् सवितः सवासः दिवेऽदिवे सौभगं आऽसुवंति इंद्रः द्यावापृथिवी सिंधुः अत्ऽभिः आदित्यैः नः अदितिः शर्म यंसत् ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥५५॥ कः वः त्राता वसवः कः वरूता द्यावाभूमी अदिते त्रासीथां नः सहीयसः वरुण मित्र मर्तात् कः वः अध्वरे वरिवः धाति

देवाः ॥१॥ प्र ये धामानि पूर्व्याणि अर्चान् वि यत् उच्छान् वि-
ऽयोतारः अमूराः विऽधातारः वि ते दधुः अजस्राः ऋतऽधीतयः
रुरुचंत दस्माः ॥२॥ प्र पस्त्यां अदितिं सिंधुं अर्कैः स्वस्तिं ईळे स-
ख्याय देवी उभे यथा नः अहनी निऽपातः उषसानक्ता करतां
अदब्धे ॥३॥ वि अर्यमा वरुणः चेति पंथां इषः पतिः सुवितं गातुं
अग्निः इंद्राविष्णू नृऽवत् ऊं सु स्तवाना शर्म नः यंत अमऽवत्
वरूथं ॥४॥ आ पर्वतस्य मरुतां अवांसि देवस्य त्रातुः अव्रि भगस्य
पात् पतिः जन्यात् अंहसः नः मित्रः मित्रियात् उत नः उरुष्येत्
॥५॥६॥ नु रोदसी अहिना बुध्न्येन स्तुवीत देवी अप्येभिः इष्टैः स-
मुद्रं न संऽचरणे सनिष्यवः घर्मऽस्वरसः नद्यः अप व्रन् ॥६॥ देवैः
नः देवी अदितिः नि पातु देवः त्राता त्रायतां अप्रऽयुच्छन् नहि
मित्रस्य वरुणस्य धासिं अर्हामसि प्रऽमियं सानु अग्नेः ॥७॥ अ-
ग्निः ईशे वसव्यस्य अग्निः महः सौभगस्य तानि अस्मभ्यं रासते
॥८॥ उषः मघोनि आ वह सूनृते वार्या पुरु अस्मभ्यं वाजिनीऽव-
ति ॥९॥ तत् सु नः सविता भगः वरुणः मित्रः अर्यमा इंद्रः नः राध-
सा आ गमत् ॥ १० ॥ ७ ॥

॥५६॥ मही द्यावापृथिवी इह ज्येष्ठे रुचा भवतां शुचयत्-
ऽभिः अर्कैः यत् सीं वरिष्ठे बृहती विऽमिन्वन् रुवत् ह उक्षा
पप्रथानेभिः एवैः ॥१॥ देवी देवेभिः यजते यजत्रैः अमिनती
तस्थतुः उक्षमाणे ऋतऽवरी॰ अद्रुहा देवऽपुत्रे॰ यज्ञस्य नेत्री
शुचयत्ऽभिः अर्कैः ॥२॥ सः इत् सुऽअपाः भुवनेषु आस यः इमे
द्यावापृथिवी जजान उर्वी गभीरे रजसी सुऽमेके॰ अवंशे धीरः
शच्या सं ऐरत् ॥३॥ नु रोदसी बृहत्ऽभिः नः वरूथैः पत्नीवत्ऽभिः

इषयंती सऽजोषाः उरूची विश्वे यजते नि पातं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥४॥ प्र वां महि द्यवी अभि उपऽस्तुतिं भरामहे शुची उप प्रऽशस्तये ॥५॥ पुनाने तन्वा मिथः स्वेन दक्षेण राजथः ऊह्याथे सनात् ऋतं ॥६॥ मही मित्रस्य साधथः तरंती पिप्रती ऋतं परि यज्ञं नि सेदथुः ॥ ७ ॥ ८ ॥

॥५७॥ क्षेत्रस्य पतिना वयं हितेनऽइव जयामसि गां अश्वं पोषयित्नु आ सः नः मृळाति ईदृशे ॥१॥ क्षेत्रस्य पते मधुऽमंतं ऊर्मिं धेनुःऽइव पयः अस्मासु धुक्ष्व मधुऽश्चुतं घृतंऽइव सुऽपूतं ऋतस्य नः पतयः मृळयंतु ॥२॥ मधुऽमतीः ओषधीः द्यावः आपः मधुऽमत् नः भवतु अंतरिक्षं क्षेत्रस्य पतिः मधुऽमान् नः अस्तु अरिष्यंतः अनु एनं चरेम ॥३॥ शुनं वाहाः शुनं नरः शुनं कृषतु लांगलं शुनं वरत्राः बध्यंतां शुनं अष्ट्रां उत् इंगय ॥४॥ शुनासीरौ इमां वाचं जुषेथां यत् दिवि चक्रथुः पयः तेन इमां उप सिंचतं ॥५॥ अर्वाची सुऽभगे भव सीते वंदामहे त्वा यथा नः सुऽभगा असंसि यथा नः सुऽफला असंसि ॥६॥ इंद्रः सीतां नि गृह्णातु तां पूषा अनु यच्छतु सा नः पयस्वती दुहां उत्तरांऽउत्तरां समां ॥७॥ शुनं नः फालाः वि कृषंतु भूमिं शुनं कीनाशाः अभि यंतु वाहैः शुनं पर्जन्यः मधुना पयःऽभिः शुनासीरा शुनं अस्मासु धत्तं ॥ ८ ॥ ९ ॥

॥५८॥ समुद्रात् ऊर्मिः मधुऽमान् उत् आरत् उप अंशुना सं अमृतऽत्वं आनट् घृतस्य नाम गुह्यं यत् अस्ति जिह्वा देवानां अमृतस्य नाभिः ॥१॥ वयं नाम प्र ब्रवाम घृतस्य अस्मिन् यज्ञे

धारयाम नमःऽभिः उप ब्रह्मा शृणवत् शस्यमानं चतुःऽशृंगः अ-
वमीत् गौरः एतत् ॥२॥ चत्वारि शृंगा त्रयः अस्य पादाः द्वे शीर्षे
सप्त हस्तासः अस्य त्रिधा बद्धः वृषभः रोरवीति महः देवः मर्त्यान्
आ विवेश ॥३॥ त्रिधा हितं पणिऽभिः गुह्यमानं गवि देवासः घृतं
अनु अविंदन् इंद्रः एकं सूर्यः एकं जजान वेनात् एकं स्वधया निः
ततक्षुः ॥४॥ एताः अर्षंति हृद्यात् समुद्रात् शतऽव्रजाः रिपुणा न
अवऽचक्षे घृतस्य धाराः अभि चाकशीमि हिरण्ययः वेतसः मध्ये
आसां ॥५॥१०॥ सम्यक् स्रवंति सरितः न धेनाः अंतः हृदा मनसा
पूयमानाः एते अर्षंति ऊर्मयः घृतस्य मृगाःऽइव क्षिपणोः ईष-
माणाः ॥६॥ सिंधोःऽइव प्रऽअध्वने शूघनासः वातऽप्रमियः
पतयंति यह्वाः घृतस्य धाराः अरुषः न वाजी काष्ठाः भिंदन् ऊ-
र्मिऽभिः पिन्वमानः ॥७॥ अभि प्रवंत समनाःऽइव योषाः कल्या-
ण्यः स्मयमानासः अग्निं घृतस्य धाराः संऽइधः नसंत ताः जुषाणः
हर्यति जातऽवेदाः ॥८॥ कन्याःऽइव वहतुं एतवै ऊं अंजि अंजा-
नाः अभि चाकशीमि यत्र सोमः सूयते यत्र यज्ञः घृतस्य धाराः
अभि तत् पवंते ॥९॥ अभि अर्षत सुऽस्तुतिं गव्यं आजिं अस्मासु
भद्रा द्रविणानि धत्त इमं यज्ञं नयत देवता नः घृतस्य धाराः मधु-
ऽमत् पवंते ॥१०॥ धामन् ते विश्वं भुवनं अधि श्रितं अंतः समुद्रे
हृदि अंतः आयुषि अपां अनीके संऽइथे यः आऽभृतः तं अश्याम
मधुऽमंतं ते ऊर्मिं ॥११॥११॥५॥४॥

॥ इति चतुर्थं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ अबोधि अग्निः संऽइधा जनानां प्रति धेनुंऽइव आऽयतीं उषसं यह्वाःऽइव प्र वयां उत्ऽजिहानाः प्र भानवः सिस्रते नाकं अच्छ ॥१॥ अबोधि होता यजथाय देवान् ऊर्ध्वः अग्निः सुऽमनाः प्रातः अस्थात् संऽइद्धस्य रुशत् अदर्शि पाजः महान् देवः तमसः निः अमोचि ॥२॥ यत् ईं गणस्य रशनां अजीगरिति शुचिः अंक्ते शुचिऽभिः गोभिः अग्निः आत् दक्षिणा युज्यते वाजऽयंती उत्ता-नां ऊर्ध्वः अधयत् जुहूभिः ॥३॥ अग्निं अच्छ देवऽयतां मनांसि चक्षूंषिऽइव सूर्ये सं चरंति यत् ईं सुवाते उषसा विरूपेइति विऽरूपे श्वेतः वाजी जायते अग्रे अह्नां ॥४॥ जनिष्ट हि जेन्यः अग्रे अह्नां हितः हितेषु अरुषः वनेषु दमेऽदमे सप्त रत्ना दधानः अग्निः होता नि ससाद यजीयान् ॥५॥ अग्निः होता नि असीदत् यजीयान् उपऽस्थे मातुः सुरभौ ऊं लोके युवा कविः पुरुनिःऽस्थः ऋतऽवा धर्ता कृष्टीनां उत मध्ये इद्धः ॥६॥१२॥ प्र नु त्यं विप्रं अध्वरेषु साधुं अग्निं होतारं ईळते नमःऽभिः आ यः ततान रोदसी ऋतेन नित्यं मृजंति वाजिनं घृतेन ॥७॥ मार्जाल्यः मृज्यते स्वे दमूनाः कविऽप्रशस्तः अतिथिः शिवः नः सहस्रऽशृंगः वृषभः ततऽओजाः विश्वान् अग्ने सहसा प्र असि अन्यान् ॥८॥ प्र सद्यः अग्ने अति एषि अन्यान् आविः यस्मै चारुऽतमः बभूथ ईळेन्यः वपुष्यः विभाऽवा प्रियः विशां अतिथिः मानुषीणां ॥९॥ तुभ्यं भरंति क्षितयः यविष्ठ बलिं अग्ने अंतितः आ उत दूरात् आ भंदिष्ठस्य सुऽमतिं चिकिद्धि बृहत् ते अग्ने महि शर्म भद्रं ॥१०॥ आ अद्य रथं भानुऽमः भानुऽमंतं अग्ने तिष्ठ यजतेभिः संऽअंतं विद्वान् पथीनां उरु अंतरिक्षं आ इह देवान् हविःऽअद्याय वक्षि ॥११॥ अवोचाम कवये मेध्याय वचः वंदारु वृषभाय वृष्णे

गविष्ठिरः नमसा स्तोमं अग्नौ दिविऽइव रुक्मं उरुऽव्यंचं अश्रेत् ॥ १२ ॥ १३ ॥

॥२॥ कुमारं माता युवतिः संऽउब्धं गुहा बिभर्ति न ददाति पित्रे अनीकं अस्य न मिनत् जनासः पुरः पश्यंति निऽहितं अरतौ ॥१॥ कं एतं त्वं युवते कुमारं पेषी बिभर्षि महिषी जजान पूर्वीः हि गर्भः शरदः ववर्ध अपश्यं जातं यत् असूत माता ॥२॥ हिरण्यऽदंतं शुचिऽवर्णं आरात् क्षेत्रात् अपश्यं आयुधा मिमानं ददानः अस्मै अमृतं विपृक्वत् किं मां अनिंद्राः कृणवन् अनुक्थाः ॥३॥ क्षेत्रात् अपश्यं सनुतः चरंतं सुऽमत् यूथं न पुरु शोभमानं न ताः अगृभ्रन् अजनिष्ट हि सः पलिक्नीः इत् युवतयः भवंति ॥४॥ के मे मर्यकं वि यवंत गोभिः न येषां गोपाः अरणः चित् आस ये ईं जगृभुः अव ते सृजंतु आ अजाति पश्वः उप नः चिकित्वान् ॥५॥ वसां राजानं वसतिं जनानां अरातयः नि दधुः मर्त्येषु ब्रह्माणि अत्रेः अव तं सृजंतु निंदितारः निंद्यासः भवंतु ॥६॥१४॥ शुनःऽशेपं चित् निऽदितं सहस्रात् यूपात् अमुंचः अशमिष्ट हि सः एव अस्मत् अग्ने वि मुमुग्धि पाशान् होतरिति चिकित्वः इह तु निऽसद्य ॥७॥ हृणीयमानः अप हि मत् ऐयेः प्र मे देवानां व्रतऽपाः उवाच इंद्रः विद्वान् अनु हि त्वा चचक्ष तेन अहं अग्ने अनुऽशिष्टः आ अगां ॥८॥ वि ज्योतिषा बृहता भाति अग्निः आविः विश्वानि कृणुते महिऽत्वा प्र अदेवीः मायाः सहते दुःऽएवाः शिशीते शृंगे रक्षसे विऽनिक्षे ॥९॥ उत स्वानासः दिवि संतु अग्नेः तिग्मऽआयुधाः रक्षसे हंतवै ऊं इति मदे चित् अस्य प्र रुजंति भामाः न वरंते परिऽबाधः अदेवीः ॥१०॥ एतं ते स्तोमं तु-

विऽजात विप्रः रथं न धीरः सुऽअपाः अतक्षं यदि इत् अग्ने प्रति
त्वं देव हर्याः स्वःऽवतीः अपः एन जयेम ॥११॥ तुविऽग्रीवः वृषभः
ववृधानः अशत्रु अर्यः सं अजाति वेदः इति इमं अग्निं अमृताः
अवोचन् बर्हिष्मते मनवे शर्म यंसत् हविष्मते मनवे शर्म यंसत्
॥ १२ ॥ १५ ॥

॥३॥ त्वं अग्ने वरुणः जायसे यत् त्वं मित्रः भवसि यत् संऽइद्धः
त्वे विश्वे सहसः पुत्र देवाः त्वं इंद्रः दाशुषे मर्त्याय ॥१॥ त्वं अर्यमा
भवसि यत् कनीनां नाम स्वधाऽवन् गुह्यं बिभर्षि अंजंति मित्रं
सुऽधितं न गोभिः यत् दंऽपती॰ सऽमनसा कृणोषि ॥२॥ तव श्रिये
मरुतः मर्जयंत रुद्र यत् ते जनिम चारु चित्रं पदं यत् विष्णोः उ-
पऽमं निऽधायि तेन पासि गुह्यं नाम गोनां ॥३॥ तव श्रिया सु-
ऽदृशः देव देवाः पुरु दधानाः अमृतं सपंत होतारं अग्निं मनुषः
नि सेदुः दशस्यंतः उशिजः शंसं आयोः ॥४॥ न त्वत् होता पूर्वः अग्ने
यजीयान् न काव्यैः परः अस्ति स्वधाऽवः विशः च यस्याः अति-
थिः भवासि सः यज्ञेन वनवत् देव मर्तान् ॥५॥ वयं अग्ने वनुयाम
त्वाऽऊताः वसुऽयवः हविषा बुध्यमानाः वयं सऽमर्ये विदथेषु
अह्नां वयं राया सहसः पुत्र मर्तान् ॥६॥१६॥ यः नः आगः अभि
एनः भराति अधि इत् अघं अघऽशंसे दधात जहि चिकित्वः अ-
भिऽशस्तिं एतां अग्ने यः नः मर्चयति द्वयेन ॥७॥ त्वां अस्याः वि-
ऽउषि देव पूर्वे दूतं कृण्वानाः अयजंत हव्यैः संऽस्थे यत् अग्ने ईयसे
रयीणां देवः मर्तैः वसुऽभिः इध्यमानः ॥८॥ अव स्पृधि पितरं योधि
विद्वान् पुत्रः यः ते सहसः सूनो ऊहे कदा चिकित्वः अभि चक्षसे
नः अग्ने कदा ऋतऽचित् यातयासे ॥९॥ भूरि नाम वंदमानः द-

धाति पिता वसो यदि तत् जोषयासे कुवित् देवस्य सहसा च-
कानः सुम्नं अग्निः वनते ववृधानः ॥१०॥ त्वं अंग जरितारं यविष्ठ
विश्वानि अग्ने दुःऽइता अति पर्षि स्तेनाः अदृश्रन् रिपवः जना-
सः अज्ञातऽकेताः वृजिनाः अभूवन् ॥११॥ इमे यामासः त्वद्रिक्
अभूवन् वसवे वा तत् इत् आगः अवाचि न अहं अयं अग्निः अ-
भिऽशस्तये नः न रिषते ववृधानः परा दात् ॥ १२ ॥ १७ ॥

॥४॥ त्वां अग्ने वसुऽपतिं वसूनां अभि प्र मंदे अध्वरेषु राजन्
त्वया वाजं वाजऽयंतः जयेम अभि स्याम पृत्सुतीः मर्त्यानां ॥१॥
हव्यऽवाट् अग्निः अजरः पिता नः विऽभुः विभाऽवा सुऽदृशीकः
अस्मे सुऽगार्हपत्याः सं इषः दिदीहि अस्मद्र्यक् सं मिमीहि श्रवां-
सि ॥२॥ विशां कविं विश्पतिं मानुषीणां शुचिं पावकं घृतऽपृष्ठं
अग्निं नि होतारं विश्वऽविदं दधिध्वे सः देवेषु वनते वार्याणि
॥३॥ जुषस्व अग्ने इळया सऽजोषाः यतमानः रश्मिऽभिः सूर्यस्य
जुषस्व नः संऽइधं जातऽवेदः आ च देवान् हविःऽअद्याय वक्षि
॥४॥ जुष्टः दमूनाः अतिथिः दुरोणे इमं नः यज्ञं उप याहि विद्वान्
विश्वाः अग्ने अभिऽयुजः विऽहत्य शत्रुऽयतां आ भर भोजनानि
॥५॥१८॥ वधेन दस्युं प्र हि चातयस्व वयः कृण्वानः तन्वे स्वायै पि-
पर्षि यत् सहसः पुत्र देवान् सः अग्ने पाहि नृतम वाजे अस्मान्
॥६॥ वयं ते अग्ने उक्थैः विधेम वयं हव्यैः पावक भद्रऽशोचे अस्मे
रयिं विश्वऽवारं सं इन्व अस्मे विश्वानि द्रविणानि धेहि ॥७॥
अस्माकं अग्ने अध्वरं जुषस्व सहसः सूनो त्रिऽसधस्थ हव्यं वयं
देवेषु सुऽकृतः स्याम शर्मणा नः त्रिऽवरूथेन पाहि ॥८॥ विश्वानि
नः दुःऽगहा जातऽवेदः सिंधुं न नावा दुःऽइता अति पर्षि अग्ने

अत्रिऽवत् नमसा गृणानः अस्माकं बोधि अविता तनूनां ॥९॥ यः त्वा हृदा कीरिणा मन्यमानः अमर्त्यं मर्त्यः जोहवीमि जातऽवेदः यशः अस्मासु धेहि प्रऽजाभिः अग्ने अमृतऽत्वं अश्यां ॥१०॥ यस्मै त्वं सुऽकृते जातऽवेदः ऊं इति लोकं अग्ने कृणवः स्योनं अश्विनं सः पुत्रिणं वीरऽवंतं गोऽमंतं रयिं नशते स्वस्ति ॥११॥१९॥

॥५॥ सुऽसमिद्धाय शोचिषे घृतं तीव्रं जुहोतन अग्नये जातऽवेदसे ॥१॥ नराशंसः सुसूदति इमं यज्ञं अदाभ्यः कविः हि मधुऽहस्त्यः ॥२॥ ईळितः अग्ने आ वह इंद्रं चित्रं इह प्रियं सुऽखैः रथेभिः ऊतये ॥३॥ ऊर्णऽम्रदाः वि प्रथस्व अभि अर्काः अनूषत भव नः शुभ्र सातये ॥४॥ देवीः द्वारः वि श्रयध्वं सुप्रऽअयनाः नः ऊतये प्रऽप्र यज्ञं पृणीतन ॥५॥२०॥ सुप्रतीके० वयःऽवृधा यह्वी ऋतस्य मातरा दोषां उषसं ईमहे ॥६॥ वातस्य पत्मन् ईळिता दैव्या होतारा मनुषः इमं नः यज्ञं आ गतं ॥७॥ इळा सरस्वती मही तिस्रः देवीः मयःऽभुवः बर्हिः सीदंतु अस्रिधः ॥८॥ शिवः त्वष्टः इह आ गहि विऽभुः पोषे उत त्मना यज्ञेऽयज्ञे नः उत अव ॥९॥ यत्र वेत्थ वनस्पते देवानां गुह्या नामानि तत्र हव्यानि गमय ॥१०॥ स्वाहा अग्नये वरुणाय स्वाहा इंद्राय मरुत्ऽभ्यः स्वाहा देवेभ्यः हविः ॥११॥२१॥

॥६॥ अग्निं तं मन्ये यः वसुः अस्तं यं यंति धेनवः अस्तं अर्वंतः आशवः अस्तं नित्यासः वाजिनः इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥१॥ सः अग्निः यः वसुः गृणे सं यं आऽयंति धेनवः सं अर्वंतः रघुऽद्रुवः सं सुऽजातासः सूरयः इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥२॥ अग्निः हि वाजिनं

विशे ददाति विश्वऽचर्षणिः अग्निः राये सुऽआभुवं सः प्रीतः या-
ति वार्यं इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥ ३ ॥ आ ते अग्ने इधीमहि द्युऽमंतं
देव अजरं यत् ह स्या ते पनीयसी संऽइत् दीदयति द्यवि इषं स्तो-
तृऽभ्यः आ भर ॥ ४ ॥ आ ते अग्ने ऋचा हविः शुक्रस्य शोचिषः पते
सुऽचंद्र दस्म विश्पते हव्यऽवाट् तुभ्यं हूयते इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर
॥ ५ ॥ २२ ॥ प्रो इति त्ये अग्नयः अग्निषु विश्वं पुष्यंति वार्यं ते हिन्विरे ते इ-
न्विरे ते इषयंति आनुषक् इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥ ६ ॥ तव त्ये
अग्ने अर्चयः महि व्राधंत वाजिनः ये पत्वऽभिः शफानां व्रजा भु-
रंत गोनां इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥ ७ ॥ नवाः नः अग्ने आ भर स्तोतृ-
ऽभ्यः सुऽक्षितीः इषः ते स्याम ये आनृचुः त्वाऽदूतासः दमेऽदमे
इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥ ८ ॥ उभे इति सुऽचंद्र सर्पिषः दर्वी इति श्रीणीषे
आसनि उतो इति नः उत् पुपूर्याः उक्थेषु शवसः पते इषं स्तोतृऽभ्यः
आ भर ॥ ९ ॥ एव अग्निं अजुर्यमुः गीःऽभिः यज्ञेभिः आनुषक् दधत्
अस्मे इति सुऽवीर्यं उत त्यत् आशुऽअश्व्यं इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर
॥ १० ॥ २३ ॥

॥ ७ ॥ सखायः सं वः सम्यंचं इषं स्तोमं च अग्नये वर्षिष्ठाय क्षि-
तीनां ऊर्जः नप्त्रे सहस्वते ॥ १ ॥ कुत्र चित् यस्य संऽऋतौ रण्वाः नरः
नृऽसदने अर्हंतः चित् यं इंधते संऽजनयंति जंतवः ॥ २ ॥ सं यत्
इषः वनामहे सं हव्या मानुषाणां उत द्युम्नस्य शवसा ऋतस्य
रश्मिं आ ददे ॥ ३ ॥ सः स्म कृणोति केतुं आ नक्तं चित् दूरे आ सते
पावकः यत् वनस्पतीन् प्र स्म मिनाति अजरः ॥ ४ ॥ अव स्म यस्य
वेषणे स्वेदं पथिषु जुह्वति अभि ईं अह स्वऽजेन्यं भूम पृष्ठाऽइव
रुरुहुः ॥ ५ ॥ २४ ॥ यं मर्त्यः पुरुऽस्पृहं विदत् विश्वस्य धायसे प्र स्वा-

दनं पितूनां अस्तंऽतातिं चित् आयवें ॥६॥ सः हि स्म धन्व आऽक्षितं दाता न दाति आ पशुः हिरिंऽश्मश्रुः शुचिंऽदन् ऋभुः अनिंभृष्टऽतविषिः ॥७॥ शुचिः स्म यस्मै अत्रिऽवत् प्र स्वधितिःऽइव रीयते सुऽसूः असूत माता क्राणा यत् आनशे भगं ॥८॥ आ यः ते सर्पिःऽआसुते अग्ने शं अस्ति धायसे आ एषु द्युम्नं उत श्रवः आ चित्तं मर्त्येषु धाः ॥९॥ इति चित् मन्युं अध्रिजः त्वाऽदातं आ पशुं ददे आत् अग्ने अपृणतः अत्रिः ससह्यात् दस्यून् इषः ससह्यात् नृन् ॥१०॥२५॥

॥८॥ त्वां अग्ने ऋतऽयवः सं ईधिरे प्रत्नं प्रत्नासः ऊतये सहःऽकृत पुरुऽचंद्रं यजतं विश्वऽधायसं दमूनसं गृहऽपतिं वरेण्यं ॥१॥ त्वां अग्ने अतिथिं पूर्व्यं विशः शोचिःऽकेशं गृहऽपतिं नि सेदिरे बृहत्ऽकेतुं पुरुऽरूपं धनऽस्पृतं सुऽशर्माणं सुऽअवसं जरत्ऽविषं ॥२॥ त्वां अग्ने मानुषीः ईळते विशः होत्राऽविदं विविचिं रत्नऽधातमं गुहा संतं सुऽभग विश्वऽदर्शतं तुविऽस्वनसं सुऽयजं घृतऽश्रियं ॥३॥ त्वां अग्ने धर्णसिं विश्वधा वयं गीःऽभिः गृणंतः नमसा उप सेदिम सः नः जुषस्व संऽइधानः अंगिरः देवः मर्तस्य यशसा सुदीतिऽभिः ॥४॥ त्वं अग्ने पुरुऽरूपः विशेऽविशे वयः दधासि प्रत्नऽथा पुरुऽस्तुत पुरूणि अन्ना सहसा वि राजसि त्विषिः सा ते तित्विषाणस्य न आऽधृषे ॥५॥ त्वां अग्ने संऽइधानं यविष्ठ्य देवाः दूतं चक्रिरे हव्यऽवाहनं उरुऽज्रयसं घृतऽयोनिं आऽहुतं त्वेषं चक्षुः दधिरे चोदयत्ऽमति ॥६॥ त्वां अग्ने प्रऽदिवः आऽहुतं घृतैः सुम्नऽयवः सुऽसमिधा सं ईधिरे सः ववृधानः ओषधीभिः उक्षितः अभि ज्रयांसि पार्थिवा वि तिष्ठसे ॥७॥२६॥८॥३॥

॥९॥ त्वां अग्ने हविष्मंतः देवं मर्तासः ईळते मन्ये त्वा जातऽवे-
दसं सः हव्या वक्षि आनुषक् ॥१॥ अग्निः होता दास्वंतः क्षयस्य
वृक्तऽबर्हिषः सं यज्ञासः चरंति यं सं वाजासः श्रवस्यवः ॥२॥ उत
स्म यं शिशुं यथा नवं जनिष्ट अरणी इति धर्तारं मानुषीणां विशां
अग्निं सुऽअध्वरं ॥३॥ उत स्म दुःऽगृभीयसे पुत्रः न ह्वार्याणां पुरु
यः दग्धा असि वना अग्ने पशुः न यवसे ॥४॥ अध स्म यस्य अर्चयः
सम्यक् संऽयंति धूमिनः यत् ईं अह त्रितः दिवि उप ध्माताऽइव
धमति शिशीते ध्मातरि यथा ॥५॥ तव अहं अग्ने ऊतिऽभिः मि-
त्रस्य च प्रशस्तिऽभिः द्वेषःऽयुतः न दुःऽइता तुर्याम मर्त्यानां ॥६॥
तं नः अग्ने अभि नरः रयिं सहस्वः आ भर सः क्षेपयत् सः पोषयत्
भुवत् वाजस्य सातये उत एधि पृत्ऽसु नः वृधे ॥७॥१॥

॥१०॥ अग्ने ओजिष्ठं आ भर द्युम्नं अस्मभ्यं अध्रिऽगो इति प्र नः राया
परीणसा रत्सि वाजाय पंथां ॥१॥ त्वं नः अग्ने अद्भुत क्रत्वा दक्षस्य
मंहना त्वे इति असुर्यं आ अरुहत् क्राणा मित्रः न यज्ञियः ॥२॥ त्वं नः
अग्ने एषां गयं पुष्टिं च वर्धय ये स्तोमेभिः प्र सूरयः नरः मघानि
आनशुः ॥३॥ ये अग्ने चंद्र ते गिरः शुंभंति अश्वऽराधसः शुष्मेभिः
शुष्मिणः नरः दिवः चित् येषां बृहत् सुऽकीर्तिः बोधति त्मना
॥४॥ तव त्ये अग्ने अर्चयः भ्राजंतः यंति धृष्णुऽया परिऽज्मानः न
विऽद्युतः स्वानः रथः न वाजऽयुः ॥५॥ नु नः अग्ने ऊतये सऽबा-
धसः च रातये अस्माकासः च सूरयः विश्वाः आशाः तरीषणि ॥६॥
त्वं नः अग्ने अंगिरः स्तुतः स्तवानः आ भर होतः विभ्वऽसहं रयिं
स्तोतृऽभ्यः स्तवसे च नः उत एधि पृत्ऽसु नः वृधे ॥७॥२॥

॥११॥ जनस्य गोपाः अजनिष्ट जागृविः अग्निः सुऽदक्षः सुवि-
ताय नव्यसे घृतऽप्रतीकः बृहता दिविऽस्पृशा द्युऽमत् वि भाति
भरतेभ्यः शुचिः ॥१॥ यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरःऽहितं अग्निं नरः त्रि-
ऽसधस्थे सं ईधिरे इंद्रेण देवैः सऽरथं सः बर्हिषि सीदत् नि होता
यजथाय सुऽक्रतुः ॥२॥ असंऽमृष्टः जायसे मात्रोः शुचिः मंद्रः कविः
उत् अतिष्ठः विवस्वतः घृतेन त्वा अवर्धयन् अग्ने आऽहुत धूमः ते
केतुः अभवत् दिवि श्रितः ॥३॥ अग्निः नः यज्ञं उप वेतु साधुऽया
अग्निं नरः वि भरंते गृहेऽगृहे अग्निः दूतः अभवत् हव्यऽवाहनः
अग्निं वृणानाः वृणते कविऽक्रतुं ॥४॥ तुभ्य इदं अग्ने मधुमत्ऽतमं
वचः तुभ्यं मनीषा इयं अस्तु शं हृदे त्वां गिरः सिंधुंऽइव अवनीः म-
हीः आ पृणंति शवसा वर्धयंति च ॥५॥ त्वां अग्ने अंगिरसः गुहा
हितं अनु अविंदन् शिश्रियाणं वनेऽवने सः जायसे मथ्यमानः
सहः महत् त्वां आहुः सहसः पुत्रं अंगिरः ॥६॥३॥

॥१२॥ प्र अग्नये बृहते यज्ञियाय ऋतस्य वृष्णे असुराय मन्म
घृतं न यज्ञे आस्ये सुऽपूतं गिरं भरे वृषभाय प्रतीची ॥१॥ ऋतं चि-
कित्वः ऋतं इत् चिकिद्धि ऋतस्य धाराः अनु तृंधि पूर्वीः न अहं
यातुं सहसा न द्वयेन ऋतं सपामि अरुषस्य वृष्णः ॥२॥ कया नः
अग्ने ऋतयन् ऋतेन भुवः नवेदाः उचथस्य नव्यः वेद मे देवः ऋ-
तुऽपाः ऋतूनां न अहं पतिं सनितुः अस्य रायः ॥३॥ के ते अग्ने
रिपवे बंधनासः के पायवः सनिषंत द्युऽमंतः के धासिं अग्ने अनृ-
तस्य पांति के असतः वचसः संति गोपाः ॥४॥ सखायः ते विषु-
णाः अग्ने एते शिवासः संतः अशिवाः अभूवन् अधूर्षत स्वयं एते
वचःऽभिः ऋजुऽयते वृजिनानि ब्रुवंतः ॥५॥ यः ते अग्ने नमसा

यज्ञं इष्टिं ऋतं सः पाति अरुषस्यं वृष्णः तस्यं क्षयः पृथुः आ साधुः एतु प्रऽससीणस्य नहुंषस्य शेषः ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥१३॥ अर्चंतः त्वा हवामहे अर्चंतः सं इधीमहि अग्ने अर्चंतः ऊतये॥१॥ अग्नेः स्तोमं मनामहे सिध्रं अद्य दिविऽस्पृशः देवस्यं द्रविणस्यवः॥२॥ अग्निः जुषत नः गिरः होता यः मानुषेषु आ सः यक्षत् दैव्यं जनं॥३॥ त्वं अग्ने सऽप्रथाः असि जुष्टः होता वरेण्यः त्वया यज्ञं वि तन्वते॥४॥ त्वां अग्ने वाजऽसातमं विप्राः वर्धंति सुऽस्तुतं सः नः रास्व सुऽवीर्यं॥५॥ अग्ने नेमिः अरान्ऽइव देवान् त्वं परिऽभूः असि आ राधः चित्रं ऋंजसे ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥१४॥ अग्निं स्तोमेन बोधय संऽइधानः अमर्त्यं हव्या देवेषु नः दधत्॥१॥ तं अध्वरेषुं ईळते देवं मर्ताः अमर्त्यं यजिष्ठं मानुषे जने॥२॥ तं हि शश्वंतः ईळते स्रुचा देवं घृतऽश्चुतां अग्निं हव्याय वोळ्हंवे॥३॥ अग्निः जातः अरोचत घ्नन् दस्यून् ज्योतिषा तमः अविंदत् गाः अपः स्वः॰॥४॥ अग्निं ईळेन्यं कविं घृतऽपृष्ठं सपर्यत वेतु मे शृणवत् हवं॥५॥ अग्निं घृतेन ववृधुः स्तोमेभिः विश्वऽचर्षणिं सुऽआधीभिः वचस्युऽभिः ॥ ६ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥१५॥ प्र वेधसे कवये वेद्याय गिरं भरे यशसे पूर्व्याय घृतऽप्रसत्तः असुरः सुऽशेवः रायः धर्ता धरुणः वस्वः अग्निः॥१॥ ऋतेन ऋतं धरुणं धारयंत यज्ञस्य शाके परमे विऽओमन् दिवः धर्मन् धरुणे सेदुषः नॄन् जातैः अजातान् अभि ये ननक्षुः॥२॥ अंहःऽयुवः तन्वः तन्वते वि वयः महत् दुस्तरं पूर्व्याय सः संऽवतः नवऽजातः तुतु-

यात् सिंहं न क्रुद्धं अभितः परि स्थुः ॥३॥ माताऽइव यत् भरसे प-
प्रथानः जनंऽजनं धायसे चक्षसे च वयःऽवयः जरसे यत् दधानः
परि त्मना विषुऽरूपः जिगासि ॥४॥ वाजः नु ते शवसः पातु अंतं
उरुं दोघं धरुणं देव रायः पदं न तायुः गुहा दधानः महः राये चि-
तयन् अत्रिं अस्पः० ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥१६॥ बृहत् वयः हि भानवे अर्च देवाय अग्नये यं मित्रं न प्र-
शस्तिऽभिः मर्तासः दधिरे पुरः ॥१॥ सः हि द्युऽभिः जनानां होता
दक्षस्य बाह्वोः वि हव्यं अग्निः आनुषक् भगः न वारं ऋण्वति ॥२॥
अस्य स्तोमे मघोनः सख्ये वृद्धऽशोचिषः विश्वा यस्मिन् तुवि-
ऽस्वनि सं अर्ये शुष्मं आऽदधुः ॥३॥ अध हि अग्ने एषां सुऽवीर्यस्य
मंहना तं इत् यह्वं न रोदसी परि श्रवः बभूवतुः ॥४॥ नु नः आ इहि
वार्यं अग्ने गृणानः आ भर ये वयं ये च सूरयः स्वस्ति धामहे सचा
उत एधि पृत्ऽसु नः वृधे ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥१७॥ आ यज्ञैः देव मर्त्यः इत्था तव्यांसं ऊतये अग्निं कृते सु-
ऽअध्वरे पूरुः ईळीत अवसे ॥१॥ अस्य हि स्वयशःऽतरः आसा
विऽधर्मन् मन्यसे तं नाकं चित्रऽशोचिषं मंद्रं परः मनीषया ॥२॥
अस्य वै असौ ऊं अर्चिषा यः अयुक्त तुजा गिरा दिवः न यस्य रे-
तसा बृहत् शोचंति अर्चयः ॥३॥ अस्य क्रत्वा विऽचेतसः दस्मस्य
वसु रथे आ अध विश्वासु हव्यः अग्निः विक्षु प्र शस्यते ॥४॥ नु नः
इत् हि वार्यं आसा सचंत सूरयः ऊर्जः नपात् अभिष्टये पाहि श-
ग्धि स्वस्तये उत एधि पृत्ऽसु नः वृधे ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥१८॥ प्रातः अग्निः पुरुऽप्रियः विशः स्तवेत अतिथिः विश्वा-

नि यः अमर्त्यः हव्या मर्तेषु रण्यति ॥ १ ॥ द्विताय मृक्तऽवाहसे स्वस्य दक्षस्य मंहना इंदुं सः धत्ते आनुषक् स्तोता चित् ते अमर्त्य ॥२॥ तं वः दीर्घायुऽशोचिषं गिरा हुवे मघोनां अरिष्टः येषां रथः विअश्वऽदावन् ईयते॥३॥ चित्रा वा येषु दीधितिः आसन् उक्था पांति ये स्तीर्णं बर्हिः स्वःऽनरे श्रवांसि दधिरे परि॥४॥ ये मे पंचाशतं ददुः अश्वानां सधऽस्तुति द्युऽमत् अग्ने महि श्रवः बृहत् कृधि मघोनां नृऽवत् अमृत नृणां ॥ ५ ॥ १० ॥

॥१९॥ अभि अवऽस्थाः प्रजायंते प्र वव्रेः वव्रिः चिकेत उपऽस्थे मातुः वि चष्टे ॥१॥ जुहुरे वि चितयंतः अनिऽमिषं नृम्णं पांति आ दृळ्हां पुरं विविशुः॥२॥ आ श्वैत्रेयस्य जंतवः द्युऽमत् वर्धंत कृष्टयः निष्कऽग्रीवः बृहत्ऽउक्थः एना मध्वा न वाजऽयुः॥३॥ प्रियं दुग्धं न काम्यं अजामि जाम्योः सचा घर्मः न वाजऽजठरः अदब्धः शश्वतः दभः॥४॥ क्रीळन् नः रश्मे आ भुवः सं भस्मना वायुना वेविदानः ताः अस्य सन् धृषजः न तिग्माः सुऽसंशिताः वक्ष्यः वक्षणेऽस्थाः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥२०॥ यं अग्ने वाजऽसातम त्वं चित् मन्यसे रयिं तं नः गीःऽभिः श्रवाय्यं देवऽत्रा पनय युजं॥१॥ ये अग्ने न ईरयंति ते वृद्धाः उग्रस्य शवसः अप द्वेषः अप ह्वरः अन्यऽव्रतस्य सश्चिरे॥२॥ होतारं त्वा वृणीमहे अग्ने दक्षस्य साधनं यज्ञेषु पूर्व्यं गिरा प्रयस्वंतः हवामहे॥३॥ इत्था यथा ते ऊतये सहसाऽवन् दिवेऽदिवे राये ऋताय सुऽक्रतो गोभिः स्याम सधऽमादः वीरैः स्याम सधऽमादः ॥ ४ ॥ १२ ॥

॥२१॥ मनुष्वत् त्वा नि धीमहि मनुष्वत् सम् इधीमहि अग्ने मनु-
ष्वत् अंगिरः देवान् देवऽयते यज ॥१॥ त्वं हि मानुषे जने अग्ने
सुऽप्रीतः इध्यसे स्रुचः त्वा यंति आनुषक् सुऽजात सर्पिःऽआसुते
॥२॥ त्वां विश्वे सऽजोषसः देवासः दूतं अक्रत सपर्यंतः त्वा कवे य-
ज्ञेषु देवं ईळते ॥३॥ देवं वः देवऽयज्यया अग्निं ईळीत मर्त्यः सं-
ऽइद्धः शुक्र दीदिहि ऋतस्य योनिं आ असदः ससस्य योनिं आ
असदः ॥ ४ ॥ १३ ॥

॥२२॥ प्र विश्वऽसामन् अत्रिऽवत् अर्च पावकऽशोचिषे यः
अध्वरेषु ईड्यः होता मंद्रऽतमः विशि ॥१॥ नि अग्निं जातऽवेदसं
दधात देवं ऋत्विजं प्र यज्ञः एतु आनुषक् अद्य देवव्यचःऽतमः
॥२॥ चिकित्वत्ऽमनसं त्वा देवं मर्तासः ऊतये वरेण्यस्य ते अवसः
इयानासः अमन्महि ॥३॥ अग्ने चिकिद्धि अस्य नः इदं वचः सहस्य
तं त्वा सुऽशिप्र दंऽपते स्तोमैः वर्धंति अत्रयः गीःऽभिः शुंभंति
अत्रयः ॥ ४ ॥ १४ ॥

॥२३॥ अग्ने सहंतं आ भर द्युम्नस्य प्रऽसहा रयिं विश्वाः यः चर्ष-
णीः अभि आसा वाजेषु ससहत् ॥१॥ तं अग्ने पृतनाऽसहं रयिं
सहस्वः आ भर त्वं हि सत्यः अद्भुतः दाता वाजस्य गोऽमतः ॥२॥
विश्वे हि त्वा सऽजोषसः जनासः वृक्तऽबर्हिषः होतारं सद्मऽसु
प्रियं व्यंति वार्या पुरु ॥३॥ सः हि स्म विश्वऽचर्षणिः अभिऽमाति
सहः दधे अग्ने एषु क्षयेषु आ रेवत् नः शुक्र दीदिहि द्युऽमत् पावक
दीदिहि ॥ ४ ॥ १५ ॥

॥२४॥ अग्ने त्वं नः अंतमः उत त्राता शिवः भव वरूथ्यः वसुः

अग्निः वसुऽश्रवाः अच्छ नक्षि द्युमत्ऽतमं रयिं दाः ॥१॥२॥ सः नः
बोधि श्रुधि हवं उरुष्य नः अघऽयतः समस्मात् तं त्वा शोचिष्ठ दी-
दिऽवः सुम्नाय नूनं ईमहे सखिऽभ्यः ॥ ३ ॥ ४ ॥ १६ ॥

॥२५॥ अच्छ वः अग्निं अवसे देवं गासि सः नः वसुः रासत् पुत्रः
ऋषूणां ऋतऽवा पर्षति द्विषः ॥१॥ सः हि सत्यः यं पूर्वे चित् देवा-
सः चित् यं ईधिरे होतारं मंद्रऽजिह्वं इत् सुदीतिऽभिः विभाऽवसुं
॥२॥ सः नः धीती वरिष्ठया श्रेष्ठया च सुऽमत्या अग्ने रायः दिदीहि
नः सुवृक्तिऽभिः वरेण्य ॥३॥ अग्निः देवेषु राजति अग्निः मर्तेषु आ-
ऽविशन् अग्निः नः हव्यऽवाहनः अग्निं धीभिः सपर्यत ॥४॥ अग्निः
तुविश्रवःऽतमं तुविऽब्रह्माणं उत्ऽतमं अतूर्तं श्रवयत्ऽपतिं
पुत्रं ददाति दाशुषे ॥५॥१७॥ अग्निः ददाति सत्ऽपतिं ससाह यः
युधा नृऽभिः अग्निः अत्यं रघुऽस्यदं जेतारं अपराऽजितं ॥६॥ यत्
वाहिष्ठं तत् अग्नये बृहत् अर्च विभाऽवसो° महिषीऽइव त्वत्
रयिः त्वत् वाजाः उत् ईरते ॥७॥ तव द्युऽमंतः अर्चयः ग्रावाऽइव
उच्यते बृहत् उतो° ते तन्यतुः यथा स्वानः अर्त त्मना दिवः ॥८॥
एव अग्निं वसुऽयवः सहसानं ववंदिम सः नः विश्वाः अति द्विषः
पर्षत् नावाऽइव सुऽक्रतुः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥२६॥ अग्ने पावक रोचिषा मंद्रया देव जिह्वया आ देवान् व-
क्षि यक्षि च ॥१॥ तं त्वा घृतऽस्नो° ईमहे चित्रऽभानो° स्वःऽदृशं
देवान् आ वीतये वह ॥२॥ वीतिऽहोत्रं त्वा कवे द्युऽमंतं सं इधी-
महि अग्ने बृहंतं अध्वरे ॥३॥ अग्ने विश्वेभिः आ गहि देवेभिः हव्य-
ऽदातये होतारं त्वा वृणीमहे ॥४॥ यजमानाय सुन्वते आ अग्ने

सुऽवीर्यं वह देवैः आ सत्सि बर्हिषि ॥५॥१९॥ सम्ऽइधानः सहस्र-ऽजित् अग्ने धर्माणि पुष्यसि देवानां दूतः उक्थ्यः ॥६॥ नि अग्निं जातऽवेदसं होत्रऽवाहं यविष्ठ्यं दधात देवं ऋत्विजं ॥७॥ प्र यज्ञः एतु आनुषक् अद्य देवव्यचःऽतमः स्तृणीत बर्हिः आऽसदे ॥८॥ आ इदं मरुतः अश्विना मित्रः सीदंतु वरुणः देवासः सर्वया विशा ॥९॥२०॥

॥२७॥ अनस्वंता सत्ऽपतिः ममहे मे गावा चेतिष्ठः असुरः मघोनः त्रैवृष्णः अग्ने दशऽभिः सहस्रैः वैश्वानर त्र्यऽरुणः चिकेत ॥१॥ यः मे शता च विंशतिं च गोनां हरी इति च युक्ता सुऽधुरा ददाति वैश्वानर सुऽस्तुतः ववृधानः अग्ने यच्छ त्र्यऽरुणाय शर्म ॥२॥ एव ते अग्ने सुऽमतिं चकानः नविष्ठाय नवमं त्रसदस्युः यः मे गिरः तुविऽजातस्य पूर्वीः युक्तेन अभि त्र्यऽरुणः गृणाति ॥३॥ यः मे इति प्रऽवोचति अश्वऽमेधाय सूरये ददत् ऋचा सनिं यते ददत् मेधां ऋतऽयते ॥४॥ यस्य मा परुषाः शतं उत्ऽहर्षयंति उक्षणः अश्वऽमेधस्य दानाः सोमाःऽइव त्रिऽआशिरः ॥५॥ इंद्राग्नी इति शतऽदाव्नि अश्वऽमेधे सुऽवीर्यं क्षत्रं धारयतं बृहत् दिवि सूर्यंऽइव अजरं ॥६॥२१॥

॥२८॥ सम्ऽइद्धः अग्निः दिवि शोचिः अश्रेत् प्रत्यङ् उषसं उर्विया वि भाति एति प्राची विश्वऽवारा नमःऽभिः देवान् ईळाना हविषा घृताची ॥१॥ सम्ऽइध्यमानः अमृतस्य राजसि हविः कृण्वंतं सचसे स्वस्तये विश्वं सः धत्ते द्रविणं यं इन्वसि आतिथ्यं अग्ने नि च धत्ते इत् पुरः ॥२॥ अग्ने शर्ध महते सौभगाय तव द्युम्ना-

नि उत्ऽतमानि संतु सं जाःऽपत्यं सुऽयमं आ कृणुष्व शत्रुऽयतां
अभि तिष्ठ महांसि ॥३॥ संऽइद्धस्य प्रऽमंहसः अग्ने वंदे तव श्रियं
वृषभः द्युम्नऽवान् असि सं अध्वरेषु इध्यसे ॥४॥ संऽइद्धः अग्ने आ-
ऽहुत देवान् यक्षि सुऽअध्वर त्वं हि हव्यऽवाट् असि ॥५॥ आ जुहोत
दुवस्यत अग्निं प्रऽयति अध्वरे वृणीध्वं हव्यऽवाहनं ॥६॥२२॥

॥२९॥ त्री अर्यमा मनुषः देवऽताता त्री रोचना दिव्या धारयंत
अर्चंति त्वा मरुतः पूतऽदक्षाः त्वं एषां ऋषिः इंद्र असि धीरः ॥१॥
अनु यत् ईं मरुतः मंदसानं आर्चन् इंद्रं पपिऽवांसं सुतस्य आ
अदत्त वज्रं अभि यत् अहिं हन् अपः यह्वीः असृजत् सर्तवै ऊं
॥२॥ उत ब्रह्माणः मरुतः मे अस्य इंद्रः सोमस्य सुऽसुतस्य पेयाः
तत् हि हव्यं मनुषे गाः अविंदत् अहन् अहिं पपिऽवान् इंद्रः अस्य
॥३॥ आत् रोदसी विऽतरं वि स्कभायत् संऽविव्यानः चित् भि-
यसे मृगं कः० जिगर्ति इंद्रः अपऽजर्गुराणः प्रति श्वसंतं अव दा-
नवं हन्० ॥४॥ अध क्रत्वा मघऽवन् तुभ्यं देवाः अनु विश्वे अददुः
सोमऽपेयं यत् सूर्यस्य हरितः पतंतीः पुरः सतीः उपराः एतशे कः०
॥५॥२३॥ नव यत् अस्य नवतिं च भोगान् साकं वज्रेण मघ-
ऽवा विऽवृश्चत् अर्चंति इंद्रं मरुतः सधऽस्थे त्रैस्तुभेन वचसा
बाधत द्यां ॥६॥ सखा सख्ये अपचत् तूयं अग्निः अस्य क्रत्वा म-
हिषा त्री शतानि त्री साकं इंद्रः मनुषः सरांसि सुतं पिबत् वृत्र-
ऽहत्याय सोमं ॥७॥ त्री यत् शता महिषाणां अघः माः त्री सरांसि
मघऽवा सोम्या अपाः कारं न विश्वे अह्वंत देवाः भरं इंद्राय यत्
अहिं जघान ॥८॥ उशना यत् सहस्यैः अयातं गृहं इंद्र जूजुवानेभिः
अश्वैः वन्वानः अत्र सऽरथं ययाथ कुत्सेन देवैः अवनोः ह शुष्णं

॥९॥ प्र अन्यत् चक्रं अवृहः सूर्यस्य कुत्साय अन्यत् वरिवः यातवे
अकः॰ अनासः दस्यून् अमृणः वधेन नि दुर्योणे अवृणक् मृध्र-
ऽवाचः ॥१०॥२४॥ स्तोमासः त्वा गौरिऽवीतेः अवर्धन् अरंधयः
वैदथिनाय पिप्रुं आ त्वां ऋजिश्वा सख्याय चक्रे पचन् पक्तीः
अपिबः सोमं अस्य ॥११॥ नवऽग्वासः सुतऽसोमासः इंद्रं दश-
ऽग्वासः अभि अर्चंति अर्कैः गव्यं चित् ऊर्वं अपिधानऽवंतं तं
चित् नरः शशमानाः अप व्रन् ॥१२॥ कथो॑ नु ते परि चराणि वि-
द्वान् वीर्या मघऽवन् या चकर्थ या चो॑ नु नव्या कृणवः शविष्ठ प्र
इत् ऊं॑ ता ते विदथेषु ब्रवाम ॥१३॥ एता विश्वा चकृऽवान् इंद्र
भूरि अपरिऽइतः जनुषा वीर्येण या चित् नु वज्रिन् कृणवः दधृ-
ष्वान् न ते वर्ता तविष्याः अस्ति तस्याः ॥१४॥ इंद्र ब्रह्म क्रियमा-
णा जुषस्व या ते शविष्ठ नव्याः अकर्म वस्त्राऽइव भद्रा सुऽकृता
वसुऽयुः रथं न धीरः सुऽअपाः अतक्षं ॥ १५ ॥ २५ ॥

॥३०॥ क्व स्यः वीरः कः अपश्यत् इंद्रं सुखऽरथं ईयमानं हरिऽभ्यां
यः राया वज्री सुतऽसोमं इच्छन् तत् ओकः गंता पुरुऽहूतः ऊती
॥१॥ अव अचचक्षं पदं अस्य सस्वः उग्रं निऽधातुः अनु आयं इ-
च्छन् अपृच्छं अन्यान् उत ते मे आहुः इंद्रं नरः बुबुधानाः अशेम
॥२॥ प्र नु वयं सुते या ते कृतानि इंद्र ब्रवाम यानि नः जुजोषः वे-
दत् अविद्वान् शृणवत् च विद्वान् वहते अयं मघऽवा सर्वऽसेनः
॥३॥ स्थिरं मनः चकृषे जातः इंद्र वेषि इत् एकः युधये भूयसः चित्
अश्मानं चित् शवसा दिद्युतः वि विदः गवां ऊर्वं उस्रियाणां
॥४॥ परः यत् त्वं परमः आऽजनिष्ठाः पराऽवति श्रुत्यं नाम बिभ्रत्
अतः चित् इंद्रात् अभयंत देवाः विश्वाः अपः अजयत् दासऽप-

त्नीः॥५॥२६॥ तुभ्यं इत् एते मरुतः सुऽशेवाः अर्चंति अर्कं सुन्वंति अंधः अहिं ओहानं अपः आऽशयानं प्र मायाभिः मायिनं सक्षत् इंद्रः॥६॥ वि सु मृधः जनुषा दानं इन्वन् अहन् गवा मघऽवन् संऽचकानः अत्र दासस्य नमुचेः शिरः यत् अवर्तयः मनवे गातुं इच्छन्॥७॥ युजं हि मां अकृथाः आत् इत् इंद्र शिरः दासस्य नमुचेः मथायन् अश्मानं चित् स्वर्यं वर्तमानं प्र चक्रियाऽइव रोदसी इति मरुत्ऽभ्यः॥८॥ स्त्रियः हि दासः आयुधानि चक्रे किं मा करन् अबलाः अस्य सेनाः अंतः हि अख्यत् उभे इति अस्य धेने इति अथ उप प्र ऐत् युधये दस्युं इंद्रः॥९॥ सं अत्र गावः अभितः अनवंत इहऽइह वत्सैः विऽयुताः यत् आसन् सं ताः इंद्रः असृजत् अस्य शाकैः यत् ईं सोमासः सुऽसुताः अमंदन्॥१०॥२७॥ यत् ईं सोमाः बभ्रुऽधूताः अमंदन् अरोरवीत् वृषभः सदनेषु पुरंऽदरः पपिऽवान् इंद्रः अस्य पुनः गवां अददात् उस्रियाणां॥११॥ भद्रं इदं रुशमाः अग्ने अक्रन् गवां चत्वारि ददतः सहस्रा ऋणंऽचयस्य प्रऽयता मघानि प्रति अग्रभीष्म नृऽतमस्य नृणां॥१२॥ सुऽपेशसं मा अव सृजंति अस्तं गवां सहस्रैः रुशमासः अग्ने तीव्राः इंद्रं अममंदुः सुतासः अक्तोः विऽउष्टौ परिऽतक्म्यायाः॥१३॥ औच्छत् सा रात्री परिऽतक्म्या या ऋणंऽचये राजनि रुशमानां अत्यः न वाजी रघुः अज्यमानः बभ्रुः चत्वारि असनत् सहस्रा॥१४॥ चतुःऽसहस्रं गव्यस्य पश्वः प्रति अग्रभीष्म रुशमेषु अग्ने घर्मः चित् तप्तः प्रऽवृजे यः आसीत् अयस्मयः तं ऊं इति आदाम विप्राः॥१५॥२८॥

॥३१॥ इंद्रः रथाय प्रऽवतं कृणोति यं अधिऽअस्थात् मघऽवा

वाज॑ऽयंतं यूथाऽइ॑व प॒श्वः वि उ॒नो॒ति॒ गोपाः॑ अरि॑ष्टः या॒ति॒ प्र॒-
थ॒मः सिसा॑सन्॥१॥ आ प्र द्र॒व॒ ह॒रि॒ऽव॒ः मा वि वे॒नः॒ पिशं॑गऽराते
अ॒भि॒नः॒ स॒च॒स्व॒ न॒हि त्वत् इं॒द्र॒ वस्यः॑ अ॒न्यत् अस्ति॑ अ॒मे॒नान् चि॒त्
जनि॑ऽवतः च॒क॒र्थ॒॥२॥ उत् यत् सहः॑ सह॑सः आ अजं॑निष्ट देदि॑ष्टे
इं॒द्रः॑ इं॒द्रि॒याणि॑ विश्वा॑ प्र अ॒चो॒द॒य॒त् सु॒ऽदुघाः॑ व॒व्रे अं॒तः वि ज्यो-
तिं॑षा सं॒ऽव॒वृ॒त्वत् तमः॑ अ॒व॒:॰॥३॥ अनं॑वः ते॒ रथं॑ अश्वा॑य त॒क्ष॒न्
त्वष्टा॑ वज्रं॑ पु॒रु॒ऽहू॒त॒ द्यु॒ऽमंतं॑ ब्र॒ह्माणः॑ इंद्रं॑ म॒ह॒यंतः॑ अ॒र्कैः अ॒वर्धयन्
अहं॑ये हंत॒वै ऊं॒॥४॥ वृष्णे॑ यत् ते॒ वृषणः॑ अ॒र्कं अ॒र्चान् इंद्र॑ ग्रावा॑-
णः अदि॑तिः स॒ऽजोषाः॑ अ॒न॒श्वासः॑ ये प॒वयः॑ अ॒र॒थाः इंद्र॑ऽइ॒षिताः
अ॒भि अवं॑र्तंत दस्यू॑न् ॥५॥२९॥ प्र ते॒ पूर्वा॑णि कर॑णानि वो॒चं॒ प्र
नूतं॑ना म॒घ॒ऽव॒न् या च॒कर्थ॑ शक्ति॑ऽवः यत् वि॒ऽभराः॑ रोदं॑सी उ॒भे
जयं॑न् अ॒पः मनं॑वे दानु॑ऽचित्राः॥६॥ तत् इत् नु ते॒ कर॑णं द॒स्म॒ वि॒प्र॒
अहिं॑ यत् घ्नन् ओजः॑ अत्र॑ अमि॑मीथाः शुष्णं॑स्य चि॒त् परि॑ मा॒याः
अ॒गृ॒भ्णाः॒ प्र॒ऽपि॒त्वं यन् अप॑ दस्यू॑न् अ॒से॒धः॒ ॥७॥ त्वं॑ अ॒पः यदं॑वे
तु॒र्वशा॑य अर॑मयः सु॒ऽदुघाः॑ पा॒रः इं॒द्र॒ उ॒ग्रं अ॒या॒तं॒ अव॑हः ह॒ कुत्सं॑
सं ह॒ यत् वा॒ उ॒शना॑ अरं॑त दे॒वाः॥८॥ इंद्रा॑कुत्सा वहं॑माना रथे॑न
आ वा॒ अत्याः॑ अपि॑ कर्णे॑ व॒ह॒न्तु॒ निः सी॒ं अ॒त्ऽभ्यः धमं॑थः निः स॒-
ध॒ऽस्थात् म॒घोनः॑ हृ॒दः व॒र॒थः॒ तमां॑सि॥९॥ वातं॑स्य यु॒क्तान् सु॒ऽयुजः॑
चि॒त् अश्वा॑न् क॒विः चि॒त् ए॒षः अ॒ज॒ग॒न् अ॒व॒स्युः॑ विश्वे॑ ते॒ अत्र॑
म॒रुतः॑ सखा॑यः इंद्र॑ ब्रह्मा॑णि तवि॑षी अ॒व॒र्ध॒न्॥१०॥३०॥ सूरः॑ चि॒त्
रथं॑ परि॑ऽतक्म्यायां पूर्वं॑ क॒र॒त् उप॑रं जू॒जु॒ऽवांसं॑ भरं॑त् च॒क्रं एत॑शः
सं रि॒णा॒ति॒ पु॒रः दध॑त् स॒नि॒ष्य॒ति॒ क्रतुं॑ न॒ः॥११॥ आ अ॒यं ज॒ना॒ः अ॒-
भि॒ऽचक्षे॑ ज॒गा॒म॒ इंद्रः॑ सखा॑यं सु॒तऽसो॑मं इ॒च्छन् वदं॑न् ग्रावा॑ अव॑
वेदिं॑ भ्रि॒या॒ते॒ यस्य॑ जी॒रं अ॒ध्वर्यवः॑ चरं॑ति॥१२॥ ये चा॒कनं॑त चा॒-

कर्नंत नु ते मर्ताः अमृत मो ते अंहः आ अरन् ववंधि यज्यून् उत तेषुं धेहि ओजः जनेषु येषुं ते स्याम ॥ १३ ॥ ३१ ॥

॥३२॥ अदर्दः उत्सं असृजः वि खानि त्वं अर्णवान् बद्बधानान् अरम्णाः महांतं इंद्र पर्वतं वि यत् वः॰ सृजः वि धाराः अव दानवं हन्॰ ॥ १ ॥ त्वं उत्सान् ऋतुऽभिः बद्बधानान् अरंहः ऊधः पर्वतस्य वज्रिन् अहिं चित् उग्र प्रऽयुतं शयानं जघन्वान् इंद्र तविषी अधत्थाः ॥२॥ त्यस्य चित् महतः निः मृगस्य वधः जघान तविषीभिः इंद्रः यः एकः इत् अप्रतिः मन्यमानः आत् अस्मात् अन्यः अजनिष्ट तव्यान् ॥३॥ त्यं चित् एषां स्वधया मदंतं मिहः नपातं सुऽवृधं तमःऽगां वृषऽप्रभर्मा दानवस्य भामं वज्रेण वज्री नि जघान शुष्णं ॥४॥ त्यं चित् अस्य क्रतुऽभिः निऽसत्तं अमर्मणः विदत् इत् अस्य मर्म यत् ईं सुऽक्षत्र प्रऽभृता मदस्य युयुत्संतं तमसि हर्म्ये धाः ॥५॥ त्यं चित् इत्था कत्पयं शयानं असूर्ये तमसि ववृधानं तं चित् मंदानः वृषभः सुतस्य उच्चैः इंद्रः अपऽगूर्य जघान ॥६॥३२॥ उत यत् इंद्रः महते दानवाय वधः यमिष्ट सहः अप्रतिऽइतं यत् ईं वज्रस्य प्रऽभृतौ ददाभ विश्वस्य जंतोः अधमं चकार ॥ ७ ॥ त्यं चित् अर्णं मधुऽपं शयानं असिन्वं वव्रं मह्हि आदत् उग्रः अपादं अत्रं महता वधेन नि दुर्योणे अवृणक् मृध्रऽवाचं ॥८॥ कः अस्य शुष्मं तविषीं वराते एकः धना भरते अप्रतिऽइतः इमे चित् अस्य ज्रयसः नु देवी इंद्रस्य ओजसः भियसा जिहाते ॥ ९ ॥ नि अस्मै देवी स्वधितिः जिहीते इंद्राय गातुः उशतीऽइव येमे सं यत् ओजः युवते विश्वं आभिः अनु स्वधाऽव्ने क्षितयः नमंत ॥ १० ॥ एकं नु त्वा सत्ऽपतिं पांचऽजन्यं जातं शृणोमि यशसं जनेषु तं मे जगृभ्रे आ-

ऽशसः नविष्ठं दोषा वस्तोः हवमानासः इंद्रं ॥११॥ एव हि त्वां ऋतुऽथा यातयंतं मघा विप्रेभ्यः ददतं शृणोमि किं ते ब्रह्माणः गृहते सखायः ये त्वाऽया निऽदधुः कामं इंद्र ॥१२॥ ३३ ॥ १ ॥ २ ॥

॥३३॥ महि महे तवसे दीध्ये नॄन इंद्राय इत्था तवसे अतव्यान् यः अस्मै सुऽमतिं वाजऽसातौ स्तुतः जने सऽमर्यः चिकेत ॥१॥ सः त्वं नः इंद्र धियसानः अर्कैः हरीणां वृषन् योक्त्रं अश्रेः याः इत्था मघऽवन् अनु जोषं वक्षः अभि प्र अर्यः सक्षि जनान् ॥२॥ न ते ते इंद्र अभि अस्मत् ऋष्व अयुक्तासः अब्रह्मता यत् असन् तिष्ठ रथं अधि तं वज्रऽहस्त आ रश्मिं देव यमसे सुऽअश्वः ॥३॥ पुरु यत् ते इंद्र संति उक्था गवे चकर्थ उर्वरासु युध्यन् ततक्षे सूर्याय चित् ओकसि स्वे वृषा समत्ऽसु दासस्य नाम चित् ॥४॥ वयं ते ते इंद्र ये च नरः शर्धः जज्ञानाः याताः च रथाः आ अस्मान् जगम्यात् अहिऽशुष्म सत्वा भगः न हव्यः प्रऽभृथेषु चारुः ॥५॥१॥ पपृक्षेण्यं इंद्र त्वे हि ओजः नृम्णानि च नृतमानः अमर्तः सः नः एनीं वसवानः रयिं दाः प्र अर्यः स्तुषे तुविऽमघस्य दानं ॥६॥ एव नः इंद्र ऊतिऽभिः अव पाहि गृणतः शूर कारून् उत त्वचं ददतः वाजऽसातौ पिप्रीहि मध्वः सुऽसुतस्य चारोः ॥७॥ उत त्ये मा पौरुऽकुत्स्यस्य सूरेः त्रसदस्योः हिरणिनः रराणाः वहंतु मा दश श्येतासः अस्य गैरिऽक्षितस्य क्रतुऽभिः नु सश्चे ॥८॥ उत त्ये मा मारुतऽअश्वस्य शोणाः क्रत्वाऽमघासः विदथस्य रातौ सहस्रा मे च्यवतानः ददानः आनूकं अर्यः वपुषे न आर्चत् ॥९॥ उत त्ये मा ध्वन्यस्य जुष्टाः लक्ष्मण्यस्य सुऽरुचः यतानाः मह्ना रायः संऽवरणस्य ऋषेः व्रजं न गावः प्रऽयताः अपि ग्मन् ॥ १० ॥ २ ॥

॥३४॥ अजातऽशत्रुं अजरा स्वःऽवती अनु स्वधा अमिता
दस्मं ईयते सुनोतन पचत ब्रह्मऽवाहसे पुरुऽस्तुताय प्रऽतरं दधा-
तन ॥१॥ आ यः सोमेन जठरं अपिप्रत अमंदत मघऽवा मध्वः
अंधसः यत् ईं मृगाय हंतवे महाऽवधः सहस्रऽभृष्टिं उशना वधं
यमत् ॥२॥ यः अस्मै घ्रंसे उत वा यः ऊधनि सोमं सुनोति भवति
द्युऽमान् अह अपऽअप शक्रः ततनुष्टिं ऊहति तनूऽशुभ्रं मघ-
ऽवा यः कवऽसखः ॥३॥ यस्य अवधीत् पितरं यस्य मातरं यस्य
शक्रः भ्रातरं न अतः ईषते वेति इत् ऊं अस्य प्रऽयता यतंऽकरः न
किल्बिषात् ईषते वस्वः आऽकरः ॥४॥ न पंचऽभिः दशऽभिः वष्टि
आऽरभं न असुन्वता सचते पुष्यता चन जिनाति वा इत् अमुया
हंति वा धुनिः आ देवऽयुं भजति गोऽमति व्रजे ॥५॥३॥ विऽत्व-
क्षणः संऽवृतौ चक्रंऽआसजः असुन्वतः विषुणः सुन्वतः वृधः
इंद्रः विश्वस्य दमिता विऽभीषणः यथाऽवशं नयति दासं आर्यः
॥६॥ सं ईं पणेः अजति भोजनं मुषे वि दाशुषे भजति सूनरं वसु
दुःऽगे चन ध्रियते विश्वः आ पुरु जनः यः अस्य तविषीं अचुक्रुधत्
॥७॥ सं यत् जनौ सुऽधनौ विश्वऽशर्धसौ अवेत् इंद्रः मघऽवा गोषु
शुभ्रिषु युजं हि अन्यं अकृत प्रऽवेपनी उत् ईं गव्यं सृजते सत्व-
ऽभिः धुनिः ॥८॥ सहस्रऽसां आग्निऽवेशिं गृणीषे शत्रिं अग्ने उप-
ऽमां केतुं अर्यः तस्मै आपः संऽयतः पीपयंत तस्मिन् क्षत्रं अम-
ऽवत् त्वेषं अस्तु ॥९॥४॥

॥३५॥ यः ते साधिष्ठः अवसे इंद्र क्रतुः तं आ भर अस्मभ्यं चर्षणि-
ऽसहं सस्निं वाजेषु दुस्तरं ॥१॥ यत् इंद्र ते चतस्रः यत् शूर संति
तिस्रः यत् वा पंच क्षितीनां अवः तत् सु नः आ भर ॥२॥ आ ते अवः

वरेण्यं वृषन्ऽतमस्य हूमहे वृषऽजूतिः हि जज्ञिषे आऽभूभिः इंद्र
तुर्वणिः ॥३॥ वृषा हि असि राधसे जज्ञिषे वृष्णि ते शवः स्वऽक्षत्रं
ते धृषत् मनः सत्राऽहं इंद्र पौंस्यं ॥४॥ त्वं तं इंद्र मर्त्यं अमित्रऽयंतं
अद्रिऽवः सर्वऽरथा शतऽक्रतो॰ नि याहि शवसः पते ॥५॥ त्वां
इत् वृत्रहन्ऽतम जनासः वृक्तऽबर्हिषः उग्रं पूर्वीषु पूर्व्यं हवंते
वाजऽसातये ॥६॥ अस्माकं इंद्र दुस्तरं पुरःऽयावानं आजिषु स-
ऽयावानं धनेऽधने वाजऽयंतं अव रथं ॥७॥ अस्माकं इंद्र आ इहि
नः रथं अव पुरंऽध्या वयं शविष्ठ वार्यं दिवि श्रवः दधीमहि दिवि
स्तोमं मनामहे ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥३६॥ सः आ गमत् इंद्रः यः वसूनां चिकेतत् दातुं दामनः रयी-
णां धन्वऽचरः न वंसगः तृषाणः चकमानः पिबतु दुग्धं अंशुं ॥१॥
आ ते हनू इति हरिऽवः शूर शिप्रे इति रुहत् सोमः न पर्वतस्य पृष्ठे अनु
त्वा राजन् अर्वतः न हिन्वन् गीःऽभिः मदेम पुरुऽहूत विश्वे ॥२॥
चक्रं न वृत्तं पुरुऽहूत वेपते मनः भिया मे अमतेः इत् अद्रिऽवः
रथात् अधि त्वा जरिता सदाऽवृध कुवित् नु स्तोषत् मघऽवन्
पुरुऽवसुः ॥३॥ एषः ग्रावाऽइव जरिता ते इंद्र इयर्ति वाचं बृहत्
आशुषाणः प्र सव्येन मघऽवन् यंसि रायः प्र दक्षिणित् हरिऽवः
मा वि वेनः ॥४॥ वृषा त्वा वृषणं वर्धतु द्यौः वृषा वृषऽभ्यां वहसे
हरिऽभ्यां सः नः वृषा वृषऽरथः सुऽशिप्र वृषऽक्रतो॰ वृषा वज्रिन्
भरे धाः ॥५॥ यः रोहितौ वाजिनौ वाजिनीऽवान् त्रिऽभिः शतैः
सचमानौ अदिष्ट यूने सं अस्मै क्षितयः नमंतां श्रुतऽरथाय मरु-
तः दुवःऽया ॥ ६ ॥ ७ ॥

॥३७॥ सं भानुना यतते सूर्यस्य आऽजुह्वानः घृतऽपृष्ठः सुऽअं-

चाः तस्मै अमृध्राः उषसः वि उच्छान् यः इंद्राय सुनवाम इति आह ॥१॥ सम्ऽइद्धऽअग्निः वनवत् स्तीर्णऽबर्हिः युक्तऽग्रावा सुतऽसोमः जराते ग्रावाणः यस्य इषिरं वदंति अयत् अध्वर्युः हविषा अव सिंधुं ॥२॥ वधूः इयं पतिं इच्छंती एति यः ईं वहाते महिषीं इषिरां आ अस्य श्रवस्यात् रथः आ च घोषात् पुरु सहस्रा परि वर्तयाते ॥३॥ न सः राजा व्यथते यस्मिन् इंद्रः तीव्रं सोमं पिबति गोऽसखायं आ सत्वनैः अजति हंति वृत्रं क्षेति क्षितीः सुऽभगः नाम पुष्यन् ॥४॥ पुष्यात् क्षेमे अभि योगे भवाति उभे इति वृतौ संऽयती इति सं जयाति प्रियः सूर्ये प्रियः अग्ना भवाति यः इंद्राय सुतऽसोमः ददाशत् ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥३८॥ उरोः ते इंद्र राधसः विऽभ्वी रातिः शतक्रतो इति शतऽक्रतो अध नः विश्वऽचर्षणे द्युम्ना सुऽक्षत्र मंहय ॥१॥ यत् ईं इंद्र श्रवाय्यं इषं शविष्ठ दधिषे पप्रथे दीर्घश्रुत्ऽतमं हिरण्यऽवर्ण दुस्तरं ॥२॥ शुष्मासः ये ते अद्रिऽवः मेहना केतऽसापः उभा देवौ अभिष्टये दिवः च ग्मः च राजथः ॥३॥ उतो इति नः अस्य कस्य चित् दक्षस्य तव वृत्रऽहन् अस्मभ्यं नृम्णं आ भर अस्मभ्यं नृऽमनस्यसे ॥४॥ नु ते आभिः अभिष्टिऽभिः तव शर्मन् शतक्रतो इति शतऽक्रतो इंद्र स्याम सुऽगोपाः शूर स्याम सुऽगोपाः ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥३९॥ यत् इंद्र चित्र मेहना अस्ति त्वाऽदातं अद्रिऽवः राधः तत् नः विदत्ऽवसो इति विदत्ऽवसो उभयाहस्ति आ भर ॥१॥ यत् मन्यसे वरेण्यं इंद्र द्युक्षं तत् आ भर विद्याम तस्य ते वयं अकूपारस्य दावने ॥२॥ यत् ते दित्सु प्रऽराध्यं मनः अस्ति श्रुतं बृहत् तेन दृळ्हा चित् अद्रिऽवः

आ वाजं दर्षि सातये ॥३॥ मंहिष्ठं वः मघोनां राजानं चर्षणीनां इंद्रं उप प्रऽशस्तये पूर्वीभिः जुजुषे गिरः ॥४॥ अस्मै इत् काव्यं वचः उक्थं इंद्राय शंस्यं तस्मै ऊं इति ब्रह्मऽवाहसे गिरः वर्धंति अत्रयः गिरः शुंभंति अत्रयः ॥ ५ ॥ १० ॥

॥४०॥ आ याहि अद्रिऽभिः सुतं सोमं सोमऽपते पिब वृषन् इंद्र वृषऽभिः वृत्रहन्ऽतम ॥१॥ वृषा ग्रावा वृषा मदः वृषा सोमः अयं सुतः वृषन् इंद्र वृषऽभिः वृत्रहन्ऽतम ॥२॥ वृषा त्वा वृषणं हुवे वज्रिन् चित्राभिः ऊतिऽभिः वृषन् इंद्र वृषऽभिः वृत्रहन्ऽतम ॥३॥ ऋजीषी वज्री वृषभः तुराषाट् शुष्मी राजा वृत्रऽहा सोमऽपावा युक्त्वा हरिऽभ्यां उप यासत् अर्वाङ् माध्यंदिने सवने मत्सत् इंद्रः ॥४॥ यत् त्वा सूर्य स्वःऽभानुः तमसा अविध्यत् आसुरः अक्षेत्रऽवित् यथा मुग्धः भुवनानि अदीधयुः ॥५॥११॥ स्वःऽभानोः अध यत् इंद्र मायाः अवः दिवः वर्तमानाः अवऽअहन् गूळ्हं सूर्यं तमसा अपऽव्रतेन तुरीयेण ब्रह्मणा अविंदत् अत्रिः ॥६॥ मा मां इमं तव संतं अत्रे इरस्या द्रुग्धः भियसा नि गारीत् त्वं मित्रः असि सत्यऽराधाः तौ मा इह अवतं वरुणः च राजा ॥७॥ ग्राव्णः ब्रह्मा युयुजानः सपर्यन् कीरिणा देवान् नमसा उपऽशिक्षन् अत्रिः सूर्यस्य दिवि चक्षुः आ अधात् स्वःऽभानोः अप मायाः अघुक्षत् ॥८॥ यं वै सूर्यं स्वःऽभानुः तमसा अविध्यत् आसुरः अत्रयः तं अनु अविंदन् नहि अन्ये अशक्नुवन् ॥ ९ ॥ १२ ॥

॥४१॥ कः नु वां मित्रावरुणौ ऋतऽयन् दिवः वा महः पार्थि-

वस्य वा दे ऋतस्य वा सदसि चासीथां नः यज्ञऽयते वा पशुऽसः न वाजान्॥१॥ ते नः मित्रः वरुणः अर्यमा आयुः इंद्रः ऋभुक्षाः मरुतः जुषंत नमःऽभिः वा ये दधते सुऽवृक्तिं स्तोमं रुद्राय मीळ्हुषे सऽजोषाः॥२॥ आ वां येष्ठा अश्विना हुवध्यै वातस्य पत्मन् रथ्यस्य पुष्टौ उत वा दिवः असुराय मन्म प्र अंधांसिऽइव यज्यवे भरध्वं ॥३॥ प्र सक्षणः दिव्यः कण्वऽहोता त्रितः दिवः सऽजोषाः वातः अग्निः पूषा भगः प्रऽभृथे विश्वऽभोजाः आजिं न जग्मुः आश्वश्वऽतमाः॥४॥ प्र वः रयिं युक्तऽअश्वं भरध्वं रायः एषे अवसे दधीत धीः सुऽशेवः एवैः औशिजस्य होता ये वः एवाः मरुतः तुराणां ॥५॥१३॥ प्र वः वायुं रथऽयुजं कृणुध्वं प्र देवं विप्रं पनितारं अर्कैः इषुध्यवः ऋतऽसापः पुरंऽधीः वस्वीः नः अत्र पत्नीः आ धिये धुः० ॥६॥ उप वः एषे वंद्येभिः शूषैः प्र यह्वी दिवः चितयत्ऽभिः अर्कैः उषसानक्ता विदुषीऽइव० विश्वं आ ह वहतः मर्त्याय यज्ञं॥७॥ अभि वः अर्चे पोष्याऽवतः नॄन् वास्तोः पतिं त्वष्टारं रराणः धन्या सऽजोषाः धिषणा नमःऽभिः वनस्पतीन् ओषधीः रायः एषे॥८॥ तुजे नः तने पर्वताः संतु स्वऽएतवः ये वसवः न वीराः पनितः आप्त्यः यजतः सदा नः वर्धात् नः शंसं नर्यः अभिष्टौ॥९॥ वृष्णः अस्तोषि भूम्यस्य गर्भं त्रितः नपातं अपां सुऽवृक्ति गृणीते अग्निः एतरि न शूषैः शोचिःऽकेशः नि रिणाति वना॥१०॥१४॥ कथा महे रुद्रियाय ब्रवाम कत् राये चिकितुषे भगाय आपः ओषधीः उत नः अवंतु द्यौः वना गिरयः वृक्षऽकेशाः॥११॥ शृणोतु नः ऊर्जां पतिः गिरः सः नभः तरीयान् इषिरः परिऽज्मा शृण्वंतु आपः पुरः न शुभ्राः परि स्रुचः बबृहाणस्य अद्रेः॥१२॥ विद चित् नु महांतः ये वः एवाः ब्रवाम दस्माः वार्यं दधानाः वयः चन सुऽभ्वः

आ अवं यंति क्षुभा मर्तं अनुऽयतं वधऽस्नैः ॥१३॥ आ दैव्यानि पा-
र्थिवानि जन्म अपः च अच्छ सुऽमखाय वोचं वर्धतां द्यावः गिरः
चंद्रऽअंग्राः उदा वर्धतां अभिऽसाताः अर्णाः ॥१४॥ पदेऽपदे मे
जरिमा नि धायि वरूत्री वा शक्रा या पायुऽभिः च सिसक्तु माता
मही रसा नः स्मत् सूरिऽभिः ऋजुऽहस्ता ऋजुऽवनिः ॥१५॥१५॥
कथा दाशेम नमसा सुऽदानून् एवऽया मरुतः अच्छऽउक्तौ प्र-
ऽश्रवसः मरुतः अच्छऽउक्तौ मा नः अहिः बुध्न्यः रिषे धात् अ-
स्माकं भूत् उपमातिऽवनिः ॥१६॥ इति चित् नु प्रऽजायै पशु-
ऽमत्यै देवासः वनते मर्त्यः वः आ देवासः वनते मर्त्यः वः अत्र
शिवां तन्वः धासिं अस्याः जरां चित् मे निःऽऋतिः जग्रसीत
॥१७॥ तां वः देवाः सुऽमतिं ऊर्जयंती इषं अश्याम वसवः शसा
गोः सा नः सुऽदानुः मृळयंती देवी प्रति द्रवंती सुविताय गम्याः
॥१८॥ अभि नः इळा यूथस्य माता स्मत् नदीभिः उर्वशी वा गृ-
णातु उर्वशी वा बृहत्ऽदिवा गृणाना अभिऽऊर्ण्वाना प्रऽभृ-
थस्य आयोः ॥१९॥ सिसक्तु नः ऊर्जव्यस्य पुष्टेः ॥ २० ॥ १६ ॥

॥४२॥ प्र शंऽतमा वरुणं दीधिती गीः मित्रं भगं अदितिं नूनं
अश्याः पृषत्ऽयोनिः पंचऽहोता शृणोतु अतूर्तऽपंथाः असुरः
मयःऽभुः ॥१॥ प्रति मे स्तोमं अदितिः जगृभ्यात् सूनुं न माता हृद्यं
सुऽशेवं ब्रह्म प्रियं देवऽहितं यत् अस्ति अहं मित्रे वरुणे यत् म-
यःऽभु ॥२॥ उत् ईरय कविऽतमं कवीनां उनत्त एनं अभि मध्वा
घृतेन सः नः वसूनि प्रऽयता हितानि चंद्राणि देवः सविता सु-
वाति ॥३॥ सं इंद्र नः मनसा नेषि गोभिः सं सूरिऽभिः हरिऽवः सं
स्वस्ति सं ब्रह्मणा देवऽहितं यत् अस्ति सं देवानां सुऽमत्या य-

ङ्गियानां ॥४॥ देवः भगः सविता रायः अंशः इंद्रः वृत्रस्य संऽजितः धनानां ऋभुक्षाः वाजः उत वा पुरंऽधिः अवंतु नः अमृतासः तुरासः ॥५॥१७॥ मरुत्वंतः अप्रतिऽइतस्य जिष्णोः अजूर्यतः प्र ब्रवाम कृतानि न ते पूर्वे मघऽवन् न अपरासः न वीर्यं नूतनः कः चन आप ॥६॥ उप स्तुहि प्रथमं रत्नऽधेयं बृहस्पतिं सनितारं धनानां यः शंसते स्तुवते शंऽभविष्ठः पुरुऽवसुः आऽगमत् जोहुवानं ॥७॥ तव ऊतिऽभिः सचमानाः अरिष्टाः बृहस्पते मघऽवानः सुऽवीराः ये अश्वऽदाः उत वा संति गोऽदाः ये वस्त्रऽदाः सुऽभगाः तेषु रायः ॥८॥ विऽसर्माणं कृणुहि वित्तं एषां ये भुंजते अपृणंतः नः उक्थैः अपऽव्रतान् प्रऽसवे ववृधानान् ब्रह्मऽद्विषः सूर्यात् यवयस्व ॥९॥ यः ओहते रक्षसः देवऽवीतौ अचक्रेभिः तं मरुतः नि यात यः वः शमीं शशमानस्य निंदात् तुच्छ्यान् कामान् करते सिस्विदानः ॥१०॥१८॥ तं ऊं स्तुहि यः सुऽइषुः सुऽधन्वा यः विश्वस्य क्षयति भेषजस्य यक्ष्व महे सौमनसाय रुद्रं नमःऽभिः देवं असुरं दुवस्य ॥११॥ दमूनसः अपसः ये सुऽहस्ताः वृष्णः पत्नीः नद्यः विभ्वऽतष्टाः सरस्वती बृहत्ऽदिवा उत राका दशस्यंतीः वरिवस्यंतु शुभ्राः ॥१२॥ प्र सु महे सुऽशरणाय मेधां गिरं भरे नव्यसीं जायमानां यः आहनाः दुहितुः वक्षणासु रूपा मिनानः अकृणोत् इदं नः ॥१३॥ प्र सुऽस्तुतिः स्तनयंतं रुवंतं इळः पतिं जरितः नूनं अश्याः यः अब्दिऽमान् उदनिऽमान् इयर्ति प्र विऽद्युता रोदसी उक्षमाणः ॥१४॥ एषः स्तोमः मारुतं शर्धः अच्छ रुद्रस्य सूनून् युवन्यून् उत् अश्याः कामः राये हवते मा स्वस्ति उप स्तुहि पृषतऽअश्वान् अयासः ॥१५॥ प्र एषः स्तोमः पृथिवीं अंतरिक्षं वनस्पतीन् ओषधीः राये अश्याः देवःऽदेवः सुऽहवः भूतु मह्यं मा नः माता पृ-

थिवी दुःऽमतौ धात् ॥ १६ ॥ उरौ देवाः अनिऽबाधे स्याम ॥ १७ ॥
सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयःऽभुवा सुऽप्रनीती गमेम आ नः
रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि अमृता सौभगानि
॥ १८ ॥ १९ ॥

॥ ४३ ॥ आ धेनवः पयसा तूर्णिऽअर्थाः अमर्धन्तीः उप नः यन्तु
मध्वा महः राये बृहतीः सप्त विप्रः मयःऽभुवः जरिता जोहवीति
॥ १ ॥ आ सुऽस्तुती नमसा वर्तयध्यै द्यावा वाजाय पृथिवी अमृध्रे
पिता माता मधुऽवचाः सुऽहस्ता भरेऽभरे नः यशसौ अविष्टां
॥ २ ॥ अध्वर्यवः चकृऽवांसः मधूनि प्र वायवे भरत चारु शुक्रं होताऽइव
नः प्रथमः पाहि अस्य देव मध्वः ररिम ते मदाय ॥ ३ ॥ दश
क्षिपः युंजते बाहू अद्रिं सोमस्य या शमितारा सुऽहस्ता मध्वः
रसं सुऽगभस्तिः गिरिऽस्थां चनिश्चदत् दुदुहे शुक्रं अंशुः ॥ ४ ॥
असावि ते जुजुषाणाय सोमः क्रत्वे दक्षाय बृहते मदाय हरी रथे
सुऽधुरा योगे अर्वाक् इंद्र प्रिया कृणुहि हूयमानः ॥ ५ ॥ २० ॥ आ नः
महीं अरमतिं सऽजोषाः ग्नां देवीं नमसा रातऽहव्यां मधोः मदाय
बृहतीं ऋतऽज्ञां आ अग्ने वह पथिऽभिः देवऽयानैः ॥ ६ ॥ अंजंति
यं प्रथयंतः न विप्राः वपाऽवंतं न अग्निना तपंतः पितुः न पुत्रः
उपसि प्रेष्ठः आ घर्मः अग्निं ऋतयन् असादि ॥ ७ ॥ अच्छ मही बृहती
शंऽतमा गीः दूतः न गंतु अश्विना हुवध्यै मयःऽभुवा सऽरथा
आ यातं अर्वाक् गंतं निऽधिं धुरं आणिः न नाभिं ॥ ८ ॥ प्र तव्यसः
नमःऽउक्तिं तुरस्य अहं पूष्णः उत वायोः अदिक्षि या राधसा
चोदितारा मतीनां या वाजस्य द्रविणःऽदौ उत त्मन् ॥ ९ ॥ आ
नामऽभिः मरुतः वक्षि विश्वान् आ रूपेभिः जातऽवेदः हुवानः

यज्ञं गिरः जरितुः सुऽस्तुतिं च विश्वे गंत मरुतः विश्वे ऊती ॥१०॥२१॥
आ नः दिवः बृहतः पर्वतात् आ सरस्वती यजता गंतु यज्ञं हवं
देवी जुजुषाणा घृताची शग्मां नः वाचं उशती शृणोतु ॥११॥ आ
वेधसं नीलऽपृष्ठं बृहंतं बृहस्पतिं सदने सादयध्वं सादत्ऽयोनिं
दमे आ दीदिऽवांसं हिरण्यऽवर्णं अरुषं सपेम ॥१२॥ आ धर्णसिः
बृहत्ऽदिवः रराणः विश्वेभिः गंतु ओमऽभिः हुवानः ग्नाः वसानः
ओषधीः अमृध्रः त्रिधातुऽशृंगः वृषभः वयःऽधाः ॥१३॥ मातुः पदे
परमे शुक्रे आयोः विपन्यवः रास्पिरासः अग्मन् सुऽशेव्यं नमसा
रातऽहव्याः शिशुं मृजंति आयवः न वासे ॥१४॥ बृहत् वयः बृहते
तुभ्यं अग्ने धियाऽजुरः मिथुनासः सचंत देवःऽदेवः सुऽहवः भूत्
मह्यं मा नः माता पृथिवी दुःऽमतौ धात् ॥१५॥ उरौ देवाः अनि-
ऽबाधे स्याम ॥१६॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयःऽभुवा सु-
ऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि
अमृता सौभगानि ॥१७॥२२॥

॥४४॥ तं प्रत्नऽथा पूर्वऽथा विश्वऽथा इमऽथा ज्येष्ठऽतातिं ब-
र्हिऽसदं स्वःऽविदं प्रतीचीनं वृजनं दोहसे गिरा आशुं जयंतं अनु
यासु वर्धसे ॥१॥ श्रिये सुऽदृशीः उपरस्य याः स्वः विऽरोचमानः
ककुभां अचोदते सुऽगोपाः असि न दभाय सुऽक्रतो॰ परः माया-
भिः ऋते आस नाम ते ॥२॥ अत्यं हविः सचते सत् च धातु च
अरिष्टऽगातुः सः होता सहःऽभरिः प्रऽसस्राणः अनु बर्हिः वृषा
शिशुः मध्ये युवा अजरः विऽस्रुहा हितः ॥३॥ प्र वः एते सुऽयुजः
यामन् इष्टये नीचीः अमुष्मै यम्यः ऋतऽवृधः सुयंतुऽभिः सर्व-
ऽशासैः अभीशुऽभिः क्रिविः नामानि प्रवणे मुषायति ॥४॥ सं-

ऽजभुंराणः तरुऽभिः सुतेऽगृभं वयाकिनं चित्तऽगर्भासु सुऽस्वरुः धारुऽवाकेषु ऋजुऽगाथ शोभसे वर्धस्व पत्नीः अभि जीवः अध्वरे ॥५॥२३॥ यादृक् एव ददृशे तादृक् उच्यते सं छायया दधिरे सिध्रया अप्ऽसु आ महीं अस्मभ्यं उरुऽसां उरु ज्रयः बृहत् सुऽवीरं अनपऽच्युतं सहः ॥६॥ वेति अग्रुः जनिऽवान् वै अति स्पृधः सऽमर्यता मनसा सूर्यः कविः घ्रंसं रक्षंतं परि विश्वतः गयं अस्माकं शर्म वनवत् स्वऽवसुः ॥७॥ ज्यायांसं अस्य यतुनस्य केतुना ऋषिऽस्वरं चरति यासु नाम ते यादृश्मिन् धायि तं अपस्यया विदत् यः ऊं स्वयं वहते सः अरं करत् ॥८॥ समुद्रं आसां अव तस्थे अग्रिमा न रिष्यति सवनं यस्मिन् आऽयता अत्र न हार्दि क्रवणस्य रेजते यत्र मतिः विद्यते पूतऽबंधनी ॥९॥ सः हि क्षत्रस्य मनसस्य चित्तिऽभिः एवऽवदस्य यजतस्य सध्रेः अवऽत्सारस्य स्पृणवाम रण्वऽभिः शविष्ठं वाजं विदुषा चित् अर्ध्यं ॥१०॥२४॥ श्येनः आसां अदितिः कक्ष्यः मदः विश्वऽवारस्य यजतस्य मायिनः सं अन्यंऽअन्यं अर्थयंति एतवे विदुः विऽसानं परिऽपानं अंति ते ॥११॥ सदाऽपृणः यजतः वि द्विषः वधीत् बाहुऽवृक्तः श्रुतऽवित् तर्यः वः सचा उभा सः वरा प्रति एति भाति च यत् ईं गणं भजते सुप्रयावऽभिः ॥१२॥ सुतंऽभरः यजमानस्य सत्ऽपतिः विश्वासां ऊधः सः धियां उत्ऽअंचनः भरत् धेनुः रसऽवत् शिश्रिये पयः अनुऽब्रुवाणः अधि एति न स्वपन् ॥१३॥ यः जागार तं ऋचः कामयंते यः जागार तं ऊं सामानि यंति यः जागार तं अयं सोमः आह तव अहं अस्मि सख्ये निऽओकाः ॥१४॥ अग्निः जागार तं ऋचः कामयंते अग्निः जागार तं ऊं सामानि यंति अग्निः जागार तं अयं सोमः आह तव अहं अस्मि सख्ये निऽओकाः ॥१५॥२५॥३॥

॥४५॥ विदाः दिवः विऽस्यन् अद्रिं उक्थैः आऽयत्याः उषसः
अर्चिनः गुः अप अवृत व्रजिनीः उत् स्वः गात् वि दुरः मानुषीः
देवः आवः० ॥१॥ वि सूर्यः अमतिं न श्रियं सात् आ ऊर्वात् गवां
माता जानती गात् धन्वऽअर्णसः नद्यः खादःऽअर्णाः स्थूणा-
ऽइव सुऽमिता दृंहत द्यौः ॥२॥ अस्मै उक्थाय पर्वतस्य गर्भः
महीनां जनुषे पूर्व्याय वि पर्वतः जिहीत साधत द्यौः आऽवि-
वासंतः दसयंत भूम ॥३॥ सुऽउक्तेभिः वः वचःऽभिः देवऽजुष्टैः
इंद्रा नु अग्नी अवसे हुवध्यै उक्थेभिः हि स्म कवयः सुऽयज्ञाः
आऽविवासंतः मरुतः यजंति ॥४॥ एतो नु अद्य सुऽध्यः भवाम
प्र दुच्छुनाः मिनवाम वरीयः आरे द्वेषांसि सनुतः दधाम अयाम
प्रांचः यजमानं अच्छ ॥५॥२६॥ आ इत धियं कृणवाम सखायः
अप या माता ऋणुत व्रजं गोः यया मनुः विशिऽशिप्रं जिगाय
यया वणिक् वंकुः आप पुरीषं ॥६॥ अनूनोत् अत्र हस्तऽयतः
अद्रिः आर्चन् येन दश मासः नवऽग्वाः ऋतं यती सरमा गाः
अविंदत् विश्वानि सत्या अंगिराः चकार ॥७॥ विश्वे अस्याः
विऽउषि माहिनायाः सं यत् गोभिः अंगिरसः नवंत उत्सः आ-
सां परमे सधऽस्थे ऋतस्य पथा सरमा विदत् गाः ॥८॥ आ सूर्यः
यातु सप्तऽअश्वः क्षेत्रं यत् अस्य उर्विया दीर्घऽयाथे रघुः श्येनः
पतयत् अंधः अच्छ युवा कविः दीदयत् गोषु गच्छन् ॥९॥ आ
सूर्यः अरुहत् शुक्रं अर्णः अयुक्त यत् हरितः वीतऽपृष्ठाः उद्ना न
नावं अनयंत धीराः आऽशृण्वतीः आपः अर्वाक् अतिष्ठन् ॥१०॥
धियं वः अप्ऽसु दधिषे स्वःऽसां यया अतरन् दश मासः नव-
ऽग्वाः अया धिया स्याम देवऽगोपाः अया धिया तुतुर्याम अ-
ति अंहः ॥११॥२७॥

॥४६॥ हयः न विद्वान् अयुजि स्वयं धुरि तां वहामि प्रऽतरणीं अवस्युवं न अस्याः वश्मि विऽमुचं न आऽवृतं पुनः विद्वान् पथः पुरःऽएता ऋजु नेषति ॥१॥ अग्ने इंद्र वरुण मित्र देवाः शर्धः प्र यंत मारुत उत विष्णो उभा नासत्या रुद्रः अध ग्नाः पूषा भगः सरस्वती जुषंत ॥२॥ इंद्राग्नी मित्रावरुणा अदितिं स्वः॰ पृथिवीं द्यां मरुतः पर्वतान् अपः हुवे विष्णुं पूषणं ब्रह्मणः पतिं भगं नु शंसं सवितारं ऊतये ॥३॥ उत नः विष्णुः उत वातः अस्रिधः द्रविणःऽदाः उत सोमः मयः करत् उत ऋभवः उत राये नः अश्विना उत त्वष्टा उत विऽभ्वा अनु मंसते ॥४॥ उत त्यत् नः मारुतं शर्धः आ गमत् दिविऽक्षयं यजतं बर्हिः आऽसदे बृहस्पतिः शर्म पूषा उत नः यमत् वरूथ्यं वरुणः मित्रः अर्यमा ॥५॥ उत त्ये नः पर्वतासः सुऽशस्तयः सुऽदीतयः नद्यः त्रामणे भुवन् भगः विऽभक्ता शवसा अवसा आ गमत् उरुऽव्यचाः अदितिः श्रोतु मे हवं ॥६॥ देवानां पत्नीः उशतीः अवंतु नः प्र अवंतु नः तुजये वाजऽसातये याः पार्थिवासः याः अपां अपि व्रते ताः नः देवीः सुऽहवाः शर्म यच्छत ॥७॥ उत ग्नाः व्यंतु देवऽपत्नीः इंद्राणी अग्नायी अश्विनी राट् आ रोदसी वरुणानी शृणोतु व्यंतु देवीः यः ऋतुः जनीनां ॥८॥२८॥२॥

॥४७॥ प्रऽयुंजती दिवः एति ब्रुवाणा मही माता दुहितुः बोधयंती आऽविवासंती युवतिः मनीषा पितृऽभ्यः आ सदने जोहुवाना ॥१॥ अजिरासः तत्ऽअपः ईयमानाः आतस्थिऽवांसः अमृतस्य नाभिं अनंतासः उरवः विश्वतः सीं परि द्यावापृथिवी यंति पंथाः ॥२॥ उक्षा समुद्रः अरुषः सुऽपर्णः पूर्वस्य योनिं पितुः आ विवेश मध्ये दिवः निऽहितः पृश्निः अश्मा वि चक्रमे रज-

सः पाति अंतौ ॥३॥ चत्वारः ईं बिभ्रति क्षेमऽयंतः दश गर्भं चरसे धापयंते त्रिऽधातवः परमाः अस्य गावः दिवः चरंति परि सद्यः अंतान् ॥४॥ इदं वपुः निऽवचनं जनासः चरंति यत् नद्यः तस्थुः आपः द्वे यत् ईं बिभृतः मातुः अन्ये इहऽइह जाते यम्या सऽबंधू० ॥५॥ वि तन्वते धियः अस्मै अपांसि वस्त्रा पुत्राय मातरः वयंति उपऽप्रक्षे वृषणः मोदमानाः दिवः पथा वध्वः यंति अच्छ ॥६॥ तत् अस्तु मित्रावरुणा तत् अग्ने शं योः अस्मभ्यं इदं अस्तु शस्तं अशीमहि गाधं उत प्रतिऽस्थां नमः दिवे बृहते सदनाय ॥७॥१॥

॥४८॥ कत् ऊं इति प्रियाय धाम्ने मनामहे स्वऽक्षत्राय स्वऽयशसे महे वयं आऽमेन्यस्य रजसः यत् अभ्रे आ अपः वृणाना विऽतनोति मायिनी ॥१॥ ताः अत्नत वयुनं वीरऽवक्षणं समान्या वृतया विश्वं आ रजः अपो इति अपाचीः अपराः अप ईजते प्र पूर्वाभिः तिरते देवऽयुः जनः ॥२॥ आ ग्रावऽभिः अहन्येभिः अक्तुऽभिः वरिष्ठं वज्रं आ जिघर्ति मायिनि शतं वा यस्य प्रऽचरन् स्वे दमे संऽवर्तयंतः वि च वर्तयन् अहा ॥३॥ तां अस्य रीतिं परशोःऽइव प्रति अनीकं अख्यं भुजे अस्य वर्पसः सचा यदि पितुमंतंऽइव क्षयं रत्नं दधाति भरऽहूतये विशे ॥४॥ सः जिह्वया चतुःऽअनीकः ऋंजते चारु वसानः वरुणः यतन् अरिं न तस्य विद्म पुरुषत्वता वयं यतः भगः सविता दाति वार्यं ॥५॥२॥

॥४९॥ देवं वः अद्य सवितारं आ ईषे भगं च रत्नं विऽभजंतं आयोः आ वां नरा पुरुऽभुजा ववृत्यां दिवेऽदिवे चित् अश्विना सखिऽयन् ॥१॥ प्रति प्रऽयानं असुरस्य विद्वान् सुऽउक्तैः देवं स-

वितारं दुवस्य उप ब्रुवीत नमसा विऽजानन् ज्येष्ठं च रत्नं विऽभजंतं आयोः ॥२॥ अदुत्रऽया दयते वार्याणि पूषा भगः अदितिः वस्ते उस्रः इंद्रः विष्णुः वरुणः मित्रः अग्निः अहानि भद्रा जनयंत दस्माः ॥३॥ तत् नः अनर्वा सविता वरूथं तत् सिंधवः इषयंतः अनु ग्मन् उप यत् वोचे अध्वरस्य होता रायः स्याम पतयः वाजऽरत्नाः ॥४॥ प्र ये वसुऽभ्यः ईवत् आ नमः दुः ये मित्रे वरुणे सूक्तऽवाचः अव एतु अभ्वं कृणुत वरीयः दिवः पृथिव्योः अवसा मदेम ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥५०॥ विश्वः देवस्य नेतुः मर्तः वुरीत सख्यं विश्वः राये इषुध्यति द्युम्नं वृणीत पुष्यसे ॥१॥ ते ते देव नेतः ये च इमान् अनुऽशसे ते राया ते हि आऽपृचे सचेमहि सचथ्यैः ॥२॥ अतः नः आ नॄन् अतिथीन् अतः पत्नीः दशस्यत आरे विश्वं पथेऽस्थां द्विषः युयोतु युयुविः ॥३॥ यत्र वह्निः अभिऽहितः दुद्रवत् द्रोण्यः पशुः नृऽमनाः वीरऽपस्त्यः अर्णा धीराऽइव सनिता ॥४॥ एषः ते देव नेतः रथःपतिः शं रयिः शं राये शं स्वस्तये इषःऽस्तुतः मनामहे देवऽस्तुतः मनामहे ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥५१॥ अग्ने सुतस्य पीतये विश्वैः ऊमेभिः आ गहि देवेभिः हव्यऽदातये ॥१॥ ऋतऽधीतयः आ गत सत्यऽधर्माणः अध्वरं अग्नेः पिबत जिह्वया ॥२॥ विप्रेभिः विप्र संत्य प्रातर्यावऽभिः आ गहि देवेभिः सोमऽपीतये ॥३॥ अयं सोमः चमू सुतः अमत्रे परि सिच्यते प्रियः इंद्राय वायवे ॥४॥ वायो आ याहि वीतये जुषाणः हव्यऽदातये पिब सुतस्य अंधसः अभि प्रयः ॥५॥५॥ इंद्रः च वायो एषां

सुतानां पीतिं अर्हथः तान् जुषेथां अरेपसौ अभि प्रयः ॥६॥ सुताः इंद्राय वायवे सोमासः दधिऽआशिरः निम्नं न यंति सिंधवः अभि प्रयः ॥७॥ सऽजूः विश्वेभिः देवेभिः अश्विऽभ्यां उषसा सऽजूः आ याहि अग्ने अत्रिऽवत् सुते रण ॥८॥ सऽजूः मित्रावरुणाभ्यां सऽजूः सोमेन विष्णुना आ याहि अग्ने अत्रिऽवत् सुते रण ॥९॥ सऽजूः आदित्यैः वसुऽभिः सऽजूः इंद्रेण वायुना आ याहि अग्ने अत्रिऽवत् सुते रण ॥१०॥६॥ स्वस्ति नः मिमीतां अश्विना भगः स्वस्ति देवी अदितिः अनर्वणः स्वस्ति पूषा असुरः दधातु नः स्वस्ति द्यावापृथिवी इति सुऽचेतुना ॥११॥ स्वस्तये वायुं उप ब्रवामहै सोमं स्वस्ति भुवनस्य यः पतिः बृहस्पतिं सर्वऽगणं स्वस्तये स्वस्तये आदित्यासः भवंतु नः ॥१२॥ विश्वे देवाः नः अद्य स्वस्तये वैश्वानरः वसुः अग्निः स्वस्तये देवाः अवंतु ऋभवः स्वस्तये स्वस्ति नः रुद्रः पातु अंहसः ॥१३॥ स्वस्ति मित्रावरुणा स्वस्ति पथ्ये रेवति स्वस्ति नः इंद्रः च अग्निः च स्वस्ति नः अदिते कृधि ॥१४॥ स्वस्ति पंथां अनु चरेम सूर्याचंद्रमसौऽइव पुनः ददता अघ्नता जानता सं गमेमहि ॥१५॥७॥

॥५२॥ प्र श्यावऽअश्व धृष्णुऽया अर्च मरुत्ऽभिः ऋक्वऽभिः ये अद्रोघं अनुऽस्वधं श्रवः मदंति यज्ञियाः ॥१॥ ते हि स्थिरस्य शवसः सखायः संति धृष्णुऽया ते यामन् आ धृषत्ऽविनः त्मना पांति शश्वतः ॥२॥ ते स्यंद्रासः न उक्षणः अति स्कंदंति शर्वरीः मरुतां अध महः दिवि क्षमा च मन्महे ॥३॥ मरुत्ऽसु वः दधीमहि स्तोमं यज्ञं च धृष्णुऽया विश्वे ये मानुषा युगा पांति मर्त्यं रिषः ॥४॥ अर्हंतः ये सुऽदानवः नरः असामिऽशवसः प्र यज्ञं यज्ञियेभ्यः दिवः अर्च

मरुत्ऽभ्यः ॥५॥८॥ आ रुक्मैः आ युधा नरः ऋष्वाः ऋष्टीः असृक्षत
अनु एनान् अहं विऽद्युतः मरुतः जज्झतीःऽइव भानुः अर्त त्मना
दिवः ॥६॥ ये ववृधंत पार्थिवाः ये उरौ अंतरिक्षे आ वृजने वा न-
दीनां सधऽस्थे वा महः दिवः ॥७॥ शर्धः मारुतं उत् शंस सत्यऽशव-
सं ऋभ्वसं उत स्म ते शुभे नरः प्र स्यंद्राः युजत त्मना ॥८॥ उत स्म ते
परुष्ण्यां ऊर्णाः वसत शुंध्यवः उत पव्या रथानां अद्रिं भिंदंति
ओजसा ॥९॥ आऽपथयः विऽपथयः अंतःऽपथाः अनुऽपथाः ए-
तेभिः मह्यं नामऽभिः यज्ञं विऽस्तारः ओहते ॥१०॥९॥ अध नरः नि
ओहते अध निऽयुतः ओहते अध पारावताः इति चित्रा रूपाणि
दृश्यां ॥११॥ छंदःऽस्तुभः कुभन्यवः उत्सं आ कीरिणः नृतुः ते मे के
चित् न तायवः ऊमाः आसन् दृशि त्विषे ॥१२॥ ये ऋष्वाः ऋष्टि-
ऽविद्युतः कवयः संति वेधसः तं ऋषे मारुतं गणं नमस्य रमय
गिरा ॥१३॥ अच्छ ऋषे मारुतं गणं दाना मित्रं न योषणा दिवः
वा धृष्णवः ओजसा स्तुताः धीभिः इषण्यत ॥१४॥ नु मन्वानः एषां
देवान् अच्छ न वक्षणा दाना सचेत सूरिऽभिः यामऽश्रुतेभिः
अंजिऽभिः ॥१५॥ प्र ये मे बंधुऽएषे गां वोचंत सूरयः पृश्निं वोचंत
मातरं अध पितरं इष्मिणं रुद्रं वोचंत शिक्वसः ॥१६॥ सप्त मे सप्त
शाकिनः एकंऽएका शता ददुः यमुनायां अधि श्रुतं उत् राधः
गव्यं मृजे नि राधः अश्व्यं मृजे ॥ १७ ॥ १० ॥

॥५३॥ कः वेद जानं एषां कः वा पुरा सुम्नेषु आस मरुतां यत्
युयुज्रे किलास्यः ॥१॥ आ एतान् रथेषु तस्थुषः कः शुश्राव कथा
ययुः कस्मै सस्रुः सुऽदासे अनु आपयः इळाभिः वृष्टयः सह ॥२॥
ते मे आहुः ये आऽययुः उप द्युऽभिः विऽभिः मदे नरः मर्याः अरे-

पसः इमान् पश्यन् इति स्तुहि ॥३॥ ये अंजिषु ये वाशीषु स्वऽभा-
नवः स्रक्षु रुक्मेषु खादिषु श्रायाः रथेषु धन्वऽसु ॥४॥ युष्माकं स्म
रथान् अनु मुदे दधे मरुतः जीरऽदानवः वृष्टी द्यावः यतीःऽइव
॥५॥११॥ आ यं नरः सुऽदानवः ददाशुषे दिवः कोशं अचुच्यवुः वि
पर्जन्यं सृजंति रोदसी इति अनु धन्वना यंति वृष्टयः ॥६॥ ततृदानाः
सिंधवः क्षोदसा रजः प्र सस्रुः धेनवः यथा स्यन्नाः अश्वाःऽइव अ-
ध्वनः विऽमोचने वि यत् वर्तंते एन्यः ॥७॥ आ यात मरुतः दिवः
आ अंतरिक्षात् अमात् उत मा अव स्थात परावतः ॥८॥ मा वः
रसा अनितभा कुभा क्रुमुः मा वः सिंधुः नि रीरमत् मा वः परि
स्थात् सरयुः पुरीषिणी अस्मे इति इत् सुम्नं अस्तु वः ॥९॥ तं वः शर्धं
रथानां त्वेषं गणं मारुतं नव्यसीनां अनु प्र यंति वृष्टयः ॥१०॥१२॥
शर्धंऽशर्धं वः एषां व्रातंऽव्रातं गणंऽगणं सुशस्तिऽभिः अनु क्रा-
मेम धीतिऽभिः ॥११॥ कस्मै अद्य सुऽजाताय रातऽहव्याय प्र ययुः
एना यामेन मरुतः ॥१२॥ येन तोकाय तनयाय धान्यं बीजं वहध्वे
अक्षितं अस्मभ्यं तत् धत्तन यत् वः ईमहे राधः विश्वऽआयु सौभगं
॥१३॥ अति इयाम निदः तिरः स्वस्तिऽभिः हित्वा अवद्यं अरातीः
वृष्ट्वी शं योः आपः उस्रि भेषजं स्याम मरुतः सह ॥१४॥ सुऽदेवः
समह असति सुऽवीरः नरः मरुतः सः मर्त्यः यं त्रायध्वे स्याम ते
॥१५॥ स्तुहि भोजान् स्तुवतः अस्य यामनि रणन् गावः न यवसे
यतः पूर्वान्ऽइव सखीन् अनु ह्वय गिरा गृणीहि कामिनः
॥ १६ ॥ १३ ॥

॥५४॥ प्र शर्धाय मारुताय स्वऽभानवे इमां वाचं अनज पर्व-
तऽच्युते घर्मऽस्तुभे दिवः आ पृष्ठऽयज्वने द्युम्नऽश्रवसे महि नृम्णं

अर्चत ॥१॥ प्र वः मरुतः तविषाः उदन्यवः वयःऽवृधः अश्वऽयुजः परिऽज्रयः सं विऽद्युता दधति वाशति त्रितः स्वरंति आपः अवना परिऽज्रयः ॥२॥ विद्युत्ऽमहसः नरः अश्मऽदिद्यवः वातऽत्विषः मरुतः पर्वतऽच्युतः अब्दऽया चित् मुहुः आ ह्रादुनिऽवृतः स्तनयत्ऽअमाः रभसाः उत्ऽओजसः ॥३॥ वि अक्तून् रुद्राः वि अहानि शिक्वसः वि अंतरिक्षं वि रजांसि धूतयः वि यत् अज्रान् अजथ नावः ईं यथा वि दुःऽगानि मरुतः न अह रिष्यथ ॥४॥ तत् वीर्यं वः मरुतः महिऽत्वनं दीर्घं ततान सूर्यः न योजनं एताः न यामे अगृभीतऽशोचिषः अनश्वऽदां यत् नि अयातन गिरिं ॥५॥१४॥ अभ्राजि शर्धः मरुतः यत् अर्णसं मोषथ वृक्षं कपनाऽइव वेधसः अध स्म नः अरमतिं सऽजोषसः चक्षुःऽइव यंतं अनु नेषथ सुऽगं ॥६॥ न सः जीयते मरुतः न हन्यते न स्रेधति न व्यथते न रिष्यति न अस्य रायः उप दस्यंति न ऊतयः ऋषिं वा यं राजानं वा सुसूदथ ॥७॥ नियुत्वंतः ग्रामऽजितः यथा नरः अर्यमणः न मरुतः कबंधिनः पिन्वंति उत्सं यत् इनासः अस्वरन् वि उंदंति पृथिवीं मध्वः अंधसा ॥८॥ प्रवत्वती इयं पृथिवी मरुत्ऽभ्यः प्रवत्वती द्यौः भवति प्रयत्ऽभ्यः प्रवत्वतीः पथ्याः अंतरिक्ष्याः प्रवत्वंतः पर्वताः जीरऽदानवः ॥९॥ यत् मरुतः सऽभरसः स्वःऽनरः सूर्ये उत्ऽइते मदथ दिवः नरः न वः अश्वाः श्रथयंत अह सिस्रतः सद्यः अस्य अध्वनः पारं अश्नुथ ॥१०॥१५॥ अंसेषु वः ऋष्टयः पत्ऽसु खादयः वक्षःऽसु रुक्माः मरुतः रथे शुभः अग्निऽभ्राजसः विऽद्युतः गभस्त्योः शिप्राः शीर्षऽसु वितताः हिरण्ययीः ॥११॥ तं नाकं अर्यः अगृभीतऽशोचिषं रुशत् पिप्पलं मरुतः वि धूनुथ सं अच्यंत वृजना अतित्विषंत यत् स्वरंति घोषं विऽततं ऋतऽयवः ॥१२॥ युष्माऽदत्तस्य

मरुतः विऽचेतसः रायः स्याम रथ्यः वयस्वतः न यः युच्छति तिष्यः यथा दिवः असे रंत मरुतः सहस्रिणं ॥१३॥ यूयं रयिं मरुतः स्पार्हऽवीरं यूयं ऋषिं अवथ सामऽविप्रं यूयं अर्वंतं भरताय वाजं यूयं धत्थ राजानं श्रुष्टिऽमंतं ॥१४॥ तत् वः यामि द्रविणं सद्यःऽऊतयः येन स्वः न ततनाम नॄन् अभि इदं सु मे मरुतः हर्यत वचः यस्य तरेम तरसा शतं हिमाः ॥१५॥१६॥

॥५५॥ प्रऽयज्यवः मरुतः भ्राजत्ऽऋष्टयः बृहत् वयः दधिरे रुक्मऽवक्षसः ईयंते अश्वैः सुऽयमेभिः आशुऽभिः शुभं याताम् अनु रथाः अवृत्सत ॥१॥ स्वयं दधिध्वे तविषीं यथा विद बृहत् महांतः उर्विया वि राजथ उत अंतरिक्षं ममिरे वि ओजसा शुभं याताम् अनु रथाः अवृत्सत ॥२॥ साकं जाताः सुऽभ्वः साकं उक्षिताः श्रिये चित् आ प्रऽतरं ववृधुः नरः विऽरोकिणः सूर्यस्यऽइव रश्मयः शुभं याताम् अनु रथाः अवृत्सत ॥३॥ आऽभूषेण्यं वः मरुतः महिऽत्वनं दिदृक्षेण्यं सूर्यस्यऽइव चक्षणं उतो अस्मान् अमृतऽत्वे दधातन शुभं याताम् अनु रथाः अवृत्सत ॥४॥ उत् ईरयथ मरुतः समुद्रतः यूयं वृष्टिं वर्षयथ पुरीषिणः न वः दस्राः उप दस्यंति धेनवः शुभं याताम् अनु रथाः अवृत्सत ॥५॥१७॥ यत् अश्वान् धूःऽसु पृषतीः अयुग्ध्वं हिरण्ययान् प्रति अत्कान् अमुग्ध्वं विश्वाः इत् स्पृधः मरुतः वि अस्यथ शुभं याताम् अनु रथाः अवृत्सत ॥६॥ न पर्वताः न नद्यः वरंत वः यत्र अचिध्वं मरुतः गच्छथ इत् ऊं इति तत् उत द्यावापृथिवी इति याथन परि शुभं याताम् अनु रथाः अवृत्सत ॥७॥ यत् पूर्व्यं मरुतः यत् च नूतनं यत् उद्यते वसवः यत् च शस्यते विश्वस्य तस्य भवथ नवेदसः शुभं याताम् अनु रथाः अवृत्सत ॥८॥ मृळत

नः मरुतः मा वधिष्टन अस्मभ्यं शर्म बहुलं वि यंतन अधि स्तो-
त्रस्य सख्यस्य गातन शुभं यातां अनु रथाः अवृत्सत ॥ ९ ॥ यूयं
अस्मान् नयत वस्यः अच्छ निः अंहतिऽभ्यः मरुतः गृणानाः जुष-
ध्वं नः हव्यऽदातिं यजत्राः वयं स्याम पतयः रयीणां ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ ५६ ॥ अग्ने शर्धंतं आ गणं पिष्टं रुक्मेभिः अंजिभिः विशः अद्य
मरुतां अव ह्वये दिवः चित् रोचनात् अधि ॥ १ ॥ यथा चित् मन्यसे
हृदा तत् इत् मे जग्मुः आऽशसः ये ते नेदिष्ठं हवनानि आऽगमन्
तान् वर्ध भीमऽसंदृशः ॥ २ ॥ मीळ्हुष्मतीऽइव पृथिवी पराऽहता
मदंती एति अस्मत् आ ऋक्षः न वः मरुतः शिमीऽवान् अमः
दुध्रः गौःऽइव भीमऽयुः ॥ ३ ॥ नि ये रिणंति ओजसा वृथा गावः न
दुःऽधुरः अश्मानं चित् स्वर्यं पर्वतं गिरिं प्र च्यवयंति यामऽभिः
॥ ४ ॥ उत् तिष्ठ नूनं एषां स्तोमैः संऽउक्षितानां मरुतां पुरुऽतमं
अपूर्व्यं गवां सर्गंऽइव ह्वये ॥ ५ ॥ १९ ॥ युंग्ध्वं हि अरुषीः रथे युंग्ध्वं
रथेषु रोहितः युंग्ध्वं हरी अजिरा धुरि वोळ्हवे वहिष्ठा धुरि वो-
ळ्हवे ॥ ६ ॥ उत स्यः वाजी अरुषः तुविऽस्वनिः इह स्म धायि
दर्शतः मा वः यामेषु मरुतः चिरं करत् प्र तं रथेषु चोदत ॥ ७ ॥ रथं
नु मारुतं वयं श्रवस्युं आ हुवामहे आ यस्मिन् तस्थौ सुऽरणानि
बिभ्रती सचा मरुत्ऽसु रोदसी ॥ ८ ॥ तं वः शर्धं रथेऽशुभं त्वेषं पन-
स्युं आ हुवे यस्मिन् सुऽजाता सुऽभगा महीयते सचा मरुत्ऽसु
मीळ्हुषी ॥ ९ ॥ २० ॥ ४ ॥

॥ ५७ ॥ आ रुद्रासः इंद्रऽवंतः सऽजोषसः हिरण्यऽरथाः सुवि-
ताय गंतन इयं वः अस्मत् प्रति हर्यते मतिः तृष्णऽजे न दिवः

उक्षाः उदन्यवे ॥ १ ॥ वाशीऽमंतः ऋष्टिऽमंतः मनीषिणः सुऽध-
न्वानः इषुऽमंतः निषंगिणः सुऽअश्वाः स्थ सुऽरथाः पृश्निऽमातरः
सुऽआयुधाः मरुतः याथन शुभं ॥ २ ॥ धूनुथ द्यां पर्वतान् दाशुषे
वसु नि वः वना जिहते यामनः भिया कोपयथ पृथिवीं पृश्नि-
ऽमातरः शुभे यत् उग्राः पृषतीः अयुग्ध्वं ॥ ३ ॥ वातऽत्विषः मरुतः
वर्षऽनिर्निजः यमाःऽइव सुऽसदृशः सुऽपेशसः पिशंगऽअश्वाः
अरुणऽअश्वाः अरेपसः प्रऽत्वक्षसः महिना द्यौःऽइव उरवः ॥ ४ ॥
पुरुऽद्रप्साः अंजिऽमंतः सुऽदानवः त्वेषऽसंदृशः अनवभ्रऽराधसः
सुऽजातासः जनुषा रुक्मऽवक्षसः दिवः अर्काः अमृतं नाम भे-
जिरे ॥ ५ ॥ २१ ॥ ऋष्टयः वः मरुतः अंसयोः अधि सहः ओजः बाह्वोः
वः बलं हितं नृम्णा शीर्षऽसु आयुधा रथेषु वः विश्वा वः श्रीः अधि
तनूषु पिपिशे ॥ ६ ॥ गोऽमत् अश्वऽवत् रथऽवत् सुऽवीरं चंद्रऽवत्
राधः मरुतः ददनः प्रऽशस्तिं नः कृणुत रुद्रियासः भक्षीय वः अ-
वसः दैव्यस्य ॥ ७ ॥ हये नरः मरुतः मृळत नः तुविऽमघासः अमृताः
ऋतऽज्ञाः सत्यऽश्रुतः कवयः युवानः बृहत्ऽगिरयः बृहत् उक्ष-
माणाः ॥ ८ ॥ २२ ॥

॥ ५८ ॥ तं ऊं नूनं तविषीऽमंतं एषां स्तुषे गणं मारुतं नव्यसीनां
ये आशुऽअश्वाः अमऽवत् वहंते उत ईशिरे अमृतस्य स्वऽराजः
॥ १ ॥ त्वेषं गणं तवसं खादिऽहस्तं धुनिऽव्रतं मायिनं दातिऽवारं
मयःऽभुवः ये अमिताः महिऽत्वा वंदस्व विप्र तुविऽराधसः नॄन्
॥ २ ॥ आ वः यंतु उदऽवाहासः अद्य वृष्टिं ये विश्वे मरुतः जुनंति
अयं यः अग्निः मरुतः संऽइद्धः एतं जुषध्वं कवयः युवानः ॥ ३ ॥ यूयं
राजानं इर्यं जनाय विभ्वऽतष्टं जनयथ यजत्राः युष्मत् एति मु-

ष्टिऽहा बाहुऽजूतः युष्मत् सत्ऽअश्वः मरुतः सुऽवीरः ॥४॥ अरे-
ऽइव इत् अचरमाः अहाऽइव प्रऽप्र जायंते अकवाः महःऽभिः
पृश्नेः पुत्राः उपऽमासः रभिष्ठाः स्वया मत्या मरुतः सं मिमिक्षुः
॥५॥ यत् प्र अयासिष्ट पृषतीभिः अश्वैः वीळुपविऽभिः मरुतः
रथेभिः क्षोदंते आपः रिणते वनानि अव उस्रियः वृषभः क्रंदतु
द्यौः ॥६॥ प्रथिष्ट यामन् पृथिवी चित् एषां भर्ताऽइव गर्भं स्वं इत्
शवः धुः वातान् हि अश्वान् धुरि आऽयुयुज्रे वर्षं स्वेदं चक्रिरे रु-
द्रियासः ॥७॥ हये नरः मरुतः मृळत नः तुविऽमघासः अमृताः
ऋतऽज्ञाः सत्यऽश्रुतः कवयः युवानः बृहत्ऽगिरयः बृहत् उक्ष-
माणाः ॥ ८ ॥ २३ ॥

॥५९॥ प्र वः स्पट् अक्रन् सुविताय दावने अर्च दिवे प्र पृथिव्यै
ऋतं भरे उक्षंते अश्वान् तरुषंते आ रजः अनु स्वं भानुं श्रथयंते
अर्णवैः ॥१॥ अमात् एषां भियसा भूमिः एजति नौः न पूर्णा क्ष-
रति व्यथिः यती दूरेऽदृशः ये चितयंते एमऽभिः अंतः महे विदथे
येतिरे नरः ॥२॥ गवांऽइव श्रियसे शृंगं उत्ऽतमं सूर्यः न चक्षुः
रजसः विऽसर्जने अत्याःऽइव सुऽभ्वः चारवः स्थन मर्याःऽइव
श्रियसे चेतथ नरः ॥३॥ कः वः महांति महतां उत् अश्नवत् कः
काव्या मरुतः कः ह पौंस्या यूयं ह भूमिं किरणं न रेजथ प्र यत् भरध्वे
सुविताय दावने ॥४॥ अश्वाःऽइव इत् अरुषासः सऽबंधवः शू-
राःऽइव प्रऽयुधः प्र उत युयुधुः मर्याःऽइव सुऽवृधः ववृधुः नरः सू-
र्यस्य चक्षुः प्र मिनंति वृष्टिऽभिः ॥५॥ ते अज्येष्ठाः अकनिष्ठासः
उत्ऽभिदः अमध्यमासः महसा वि ववृधुः सुऽजातासः जनुषा
पृश्निऽमातरः दिवः मर्याः आ नः अच्छ जिगातन ॥६॥ वयः न ये
श्रेणीः पप्तुः ओजसा अंतान् दिवः बृहतः सानुनः परि अश्वासः

...यां उभये यथा विदुः प्र पर्वतस्य नभनून् अचुच्यवुः ॥७॥ मिमातु द्यौः अदितिः वीतये नः सं दानुऽचित्राः उषसः यतन्ताम् आ अचुच्यवुः दिव्यं कोशं एते ऋषे रुद्रस्य मरुतः गृणानाः ॥८॥२४॥

॥६०॥ ईळे अग्निं सुऽअवसं नमःऽभिः इह प्रऽसत्तः वि चयत् कृतं नः रथैःऽइव प्र भरे वाजयत्ऽभिः प्रऽदक्षिणित् मरुतां स्तोमं ऋध्याम् ॥१॥ आ ये तस्थुः पृषतीषु श्रुतासु सुऽखेषु रुद्राः मरुतः रथेषु वना चित् उग्राः जिहते नि वः भिया पृथिवी चित् रेजते पर्वतः चित् ॥२॥ पर्वतः चित् महि वृद्धः बिभाय दिवः चित् सानु रेजत स्वने वः यत् क्रीळथ मरुतः ऋष्टिऽमन्तः आपःऽइव सध्र्यञ्चः धवध्वे ॥३॥ वराःऽइव इत् रैवतासः हिरण्यैः अभि स्वधाभिः तन्वः पिपिश्रे श्रिये श्रेयांसः तवसः रथेषु सत्रा महांसि चक्रिरे तनूषु ॥४॥ अज्येष्ठासः अकनिष्ठासः एते सं भ्रातरः ववृधुः सौभगाय युवा पिता सुऽअपाः रुद्रः एषां सुऽदुघा पृश्निः सुऽदिना मरुत्ऽभ्यः ॥५॥ यत् उत्ऽतमे मरुतः मध्यमे वा यत् वा अवमे सुऽभगासः दिवि स्थ अतः नः रुद्राः उत वा नु अस्य अग्ने वित्तात् हविषः यत् यजाम ॥६॥ अग्निः च यत् मरुतः विश्वऽवेदसः दिवः वहध्वे उत्ऽतरात् अधि स्नुऽभिः ते मन्दसानाः धुनयः रिशादसः वामं धत्त यजमानाय सुन्वते ॥७॥ अग्ने मरुत्ऽभिः शुभयत्ऽभिः ऋक्वऽभिः सोमं पिब मन्दसानः गणश्रिऽभिः पावकेभिः विश्वम्ऽइन्वेभिः आयुऽभिः वैश्वानर प्रऽदिवा केतुना सऽजूः ॥८॥२५॥

॥६१॥ के स्थ नरः श्रेष्ठऽतमाः ये एकःऽएकः आऽयय परमस्याः

पराऽवतः ॥१॥ क्व वः अश्वाः क्व अभीशवः कथं शेक कथा यय पृष्ठे
सदः नसोः यमः ॥२॥ जघने चोदः एषां वि सक्थानि नरः यमुः पु-
त्रऽकृथे न जनयः ॥३॥ परा वीरासः इतन मर्यासः भद्रऽजानयः
अग्निऽतपः यथा असथ ॥४॥ सनत् सा अश्व्यं पशुं उत गव्यं शत-
ऽअवयं श्यावाश्वऽस्तुताय या दोः वीराय उपऽबर्बृहत् ॥५॥२६॥
उत त्वा स्त्री शशीयसी पुंसः भवति वस्यसी अदेवऽत्रात् अराधसः
॥६॥ वि या जानाति जसुरिं वि तृष्यंतं वि कामिनं देवऽत्रा कृणुते
मनः ॥७॥ उत घ नेमः अस्तुतः पुमान् इति ब्रुवे पणिः सः वैरऽदेये
इत् समः ॥८॥ उत मे अरपत् युवतिः ममंदुषी प्रति श्यावाय वर्त-
निं वि रोहिता पुरुऽमीळ्हाय येमतुः विप्राय दीर्घऽयशसे ॥९॥ यः
मे धेनूनां शतं वैदत्ऽअश्विः यथा ददत् तरंतःऽइव मंहना
॥१०॥२७॥ ये ईं वहंते आशुऽभिः पिबंतः मदिरं मधु अत्र श्रवांसि
दधिरे ॥११॥ येषां श्रिया अधि रोदसी विऽभ्राजंते रथेषु आ दिवि
रुक्मःऽइव उपरि ॥१२॥ युवा स मारुतः गणः त्वेषऽरथः अनेद्यः शु-
भंऽयावा अप्रतिऽस्कुतः ॥१३॥ कः वेद नूनं एषां यत्र मदंति धूतयः
ऋतऽजाताः अरेपसः ॥१४॥ यूयं मर्तं विपन्यवः प्रऽनेतारः इत्था
धिया श्रोतारः यामऽहूतिषु ॥१५॥२८॥ ते नः वसूनि काम्या पुरु-
चंद्राः रिशादसः आ यज्ञियासः ववृत्तन ॥१६॥ एतं मे स्तोमं ऊर्म्ये
दार्भ्याय परा वह गिरः देवि रथीःऽइव ॥१७॥ उत मे वोचतात् इति
सुतऽसोमे रथऽवीतौ न कामः अप वेति मे ॥१८॥ एषः क्षेति रथ-
ऽवीतिः मघऽवा गोऽमतीः अनु पर्वतेषु अपऽश्रितः ॥१९॥२९॥

॥६२॥ ऋतेन ऋतं अपिऽहितं ध्रुवं वां सूर्यस्य यत्र विऽमुचंति
अश्वान् दश शता सह तस्थुः तत् एकं देवानां श्रेष्ठं वपुषां अपश्यं

॥१॥ तत् सु वां मित्रावरुणा महिऽत्वं ईर्मा तस्थुषीः अहंऽभिः दु-
दुह्रे विश्वाः पिन्वथः स्वसरस्य धेनाः अनु वां एकः पविः आ ववर्त
॥२॥ अधारयतं पृथिवीं उत द्यां मित्रंऽराजाना वरुणा महःऽभिः
वर्धयतं ओषधीः पिन्वतं गाः अव वृष्टिं सृजतं जीरऽदानू ॥३॥
आ वां अश्वासः सुऽयुजः वहंतु यतऽरश्मयः उप यंतु अर्वाक् घृ-
तस्य निःऽनिक् अनु वर्तते वां उप सिंधवः प्रऽदिवि क्षरंति ॥४॥
अनु श्रुतां अमतिं वर्धत् उर्वीं बर्हिःऽइव यजुषा रक्षमाणा नम-
स्वंता धृतऽदक्षा अधि गर्ते मित्र आसाथे वरुण इळासु अंतः०
॥५॥३०॥ अक्रविऽहस्ता सुऽकृते परःऽपा यं त्रासाथे वरुणा
इळासु अंतः० राजाना क्षत्रं अहृणीयमाना सहस्रऽस्थूणं बि-
भृथः सह द्वौ ॥६॥ हिरण्यऽनिर्निक् अयः अस्य स्थूणा वि भ्राजते
दिवि अश्वाजनीऽइव भद्रे क्षेत्रे निऽमिता तिल्विले वा सनेम
मध्वः अधिऽगर्त्यस्य ॥७॥ हिरण्यऽरूपं उषसः विऽउष्टौ अयः-
ऽस्थूणं उतऽइता सूर्यस्य आ रोहथः वरुण मित्र गर्तं अतः चक्षा-
थे अदितिं दितिं च ॥८॥ यत् बंहिष्ठं न अतिऽविधे सुऽदानू०
अच्छिद्रं शर्म भुवनस्य गोपा तेन नः मित्रावरुणौ अविष्टं सि-
सासंतः जिगीवांसः स्याम ॥९॥३१॥३॥

॥६३॥ ऋतस्य गोपौ अधि तिष्ठथः रथं सत्यऽधर्माणा परमे
विऽओमनि यं अत्र मित्रावरुणा अवथः युवं तस्मै वृष्टिः मधु-
ऽमत् पिन्वते दिवः ॥१॥ संऽराजौ अस्य भुवनस्य राजथः मित्रा-
वरुणा विदथे स्वःऽदृशा वृष्टिं वां राधः अमृतऽत्वं ईमहे द्यावा-
पृथिवी वि चरंति तन्यवः ॥२॥ संऽराजौ उग्रा वृषभा दिवः पती
पृथिव्याः मित्रावरुणा विऽचर्षणी० चित्रेभिः अभ्रैः उप तिष्ठथः

रथं द्यां वर्षयथः असुरस्य मायया ॥३॥ माया वां मित्रावरुणा दिवि श्रिता सूर्यः ज्योतिः चरति चित्रं आयुधं तं अभ्रेण वृष्ट्या गूहथः दिवि पर्जन्य द्रप्साः मधुऽमंतः ईरते ॥४॥ रथं युंजते मरुतः शुभे सुऽखं शूरः न मित्रावरुणा गोऽइष्टिषु रजांसि चित्रा वि चरंति तन्यवः दिवः संऽराजा पयसा नः उक्षतं ॥५॥ वाचं सु मित्रावरुणौ इरांऽवतीं पर्जन्यः चित्रां वदति त्विषिंऽमतीं अभ्रा वसत मरुतः सु मायया द्यां वर्षयतं अरुणां अरेपसं ॥६॥ धर्मणा मित्रावरुणा विपःऽचिता व्रता रक्षेथे असुरस्य मायया ऋतेन विश्वं भुवनं वि राजथः सूर्यं आ धत्थः दिवि चित्र्यं रथं ॥७॥१॥

॥६४॥ वरुणं वः रिशादसं ऋचा मित्रं हवामहे परि व्रजाऽइव बाह्वोः जगन्वांसा स्वःऽनरं ॥१॥ ता बाहवा सुऽचेतुना प्र यंतं अस्मै अर्चते शेवं हि जार्यं वां विश्वासु क्षासु जोगुवे ॥२॥ यत् नूनं अश्यां गतिं मित्रस्य यायां पथा अस्य प्रियस्य शर्मणि अहिंसानस्य सश्चिरे ॥३॥ युवाभ्यां मित्रावरुणा उपऽमं धेयां ऋचा यत् ह क्षये मघोनां स्तोतॄणां च स्पूर्धसे ॥४॥ आ नः मित्र सुदीतिऽभिः वरुणः च सधऽस्थे आ स्वे क्षये मघोनां सखीनां च वृधसे ॥५॥ युवं नः येषु वरुणा क्षत्रं बृहत् च बिभृथः उरु नः वाजऽसातये कृतं राये स्वस्तये ॥६॥ उच्छंत्यां मे यजता देवऽक्षत्रे रुशत्ऽगवि सुतं सोमं न हस्तिऽभिः आ पट्ऽभिः धावतं नरा बिभ्रतौ अर्चनानसं ॥७॥२॥

॥६५॥ यः चिकेत सः सुऽक्रतुः देवऽत्रा सः ब्रवीतु नः वरुणः यस्य दर्शतः मित्रः वा वनंते गिरः ॥१॥ ता हि श्रेष्ठऽवर्चसा राजाना

दीर्घश्रुत्ऽतमा ता सत्ऽपती॰ ऋतऽवृधा ऋतऽवाना जनेऽजने
॥२॥ ता वां इयानः अवसे पूर्वौ उप ब्रुवे सचा सुऽअश्वासः सु चे-
तुना वाजान् अभि प्र दावने ॥३॥ मित्रः अंहोः चित् आत् उरु
क्षयाय गातुं वनते मित्रस्य हि प्रऽतूर्वतः सुऽमतिः अस्ति विधतः
॥४॥ वयं मित्रस्य अवसि स्याम सप्रथःऽतमे अनेहसः त्वाऽऊतयः
सत्रा वरुणऽशेषसः ॥५॥ युवं मित्रा इमं जनं यतथः सं च नयथः
मा मघोनः परि ख्यतं मो इति अस्माकं ऋषीणां गोऽपीथे नः उरु-
ष्यतं ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥६६॥ आ चिकितान सुऽक्रतू॰ देवौ मर्त रिशादसा वरुणाय
ऋतऽपेशसे दधीत प्रयसे महे ॥१॥ ता हि क्षत्रं अविऽह्रुतं सम्यक्
असुर्यं आशाते इति अध व्रताऽइव मानुषं स्वः न धायि दर्शतं ॥२॥ ता
वां एषे रथानां उर्वीं गव्यूतिं एषां रातऽहव्यस्य सुऽस्तुतिं दधृक्
स्तोमैः मनामहे ॥३॥ अध हि काव्या युवं दक्षस्य पूःऽभिः अद्भुता
नि केतुना जनानां चिकेथे इति पूतऽदक्षसा ॥४॥ तत् ऋतं पृथिवि
बृहत् श्रवःऽएषे ऋषीणां ज्रयसानौ अरं पृथु अति क्षरंति याम-
ऽभिः ॥५॥ आ यत् वां ईयऽचक्षसा मित्रा वयं च सूरयः व्यचिष्ठे
बहुऽपाय्ये यतेमहि स्वऽराज्ये ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥६७॥ बट् इत्था देवा निःऽकृतं आदित्या यजतं बृहत् वरुण
मित्र अर्यमन् वर्षिष्ठं क्षत्रं आशाथे इति ॥१॥ आ यत् योनिं हिरण्ययं
वरुण मित्र सदथः धर्तारा चर्षणीनां यंतं सुम्नं रिशादसा ॥२॥
विश्वे हि विश्वऽवेदसः वरुणः मित्रः अर्यमा व्रता पदाऽइव सश्चि-
रे पांति मर्त्यं रिषः ॥ ३ ॥ ते हि सत्याः ऋतऽस्पृशः ऋतऽवानः

जनेऽजने सुऽनीथासः सुऽदानवः अंहोः चित् उरुऽचक्रयः ॥४॥
कः नु वां मित्र अस्तुतः वरुणः वा तनूनां तत् सु वां आ ईषते म-
तिः अत्रिऽभ्यः आ ईषते मतिः ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥६८॥ प्र वः मित्राय गायत वरुणाय विपा गिरा महिऽक्षत्रौ
ऋतं बृहत् ॥१॥ संऽराजा या घृतऽयोनी॰ मित्रः च उभा वरुणः
च देवा देवेषु प्रऽशस्ता ॥२॥ ता नः शक्तं पार्थिवस्य महः रायः दि-
व्यस्य महि वां क्षत्रं देवेषु ॥३॥ ऋतं ऋतेन सपंता इषिरं दक्षं आ-
शाते॰ अद्रुहा देवौ वर्धेते॰ ॥४॥ वृष्टिऽद्यावा रीतिऽआपा इषः
पती॰ दानुऽमत्याः बृहंतं गर्तं आशाते॰ ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥६९॥ त्री रोचना वरुण त्रीन् उत द्यून् त्रीणि मित्र धारयथः
रजांसि ववृधानौ अमतिं क्षत्रियस्य अनु व्रतं रक्षमाणौ अजुर्यं
॥१॥ इरावतीः वरुण धेनवः वां मधुऽमत् वां सिंधवः मित्र दुह्रे
त्रयः तस्थुः वृषभासः तिसृणां धिषणानां रेतःऽधाः वि द्युऽमंतः
॥२॥ प्रातः देवीं अदितिं जोहवीमि मध्यंदिने उतऽइता सूर्यस्य
राये मित्रावरुणा सर्वऽताता ईळे तोकाय तनयाय शं योः ॥३॥
या धर्तारा रजसः रोचनस्य उत आदित्या दिव्या पार्थिवस्य न
वां देवाः अमृताः आ मिनंति व्रतानि मित्रावरुणा ध्रुवाणि
॥ ४ ॥ ७ ॥

॥७०॥ पुरुऽउरुणा चित् हि अस्ति अवः नूनं वां वरुण मित्र
वंसि वां सुऽमतिं ॥१॥ ता वां सम्यक् अद्रुहाणा इषं अश्याम धा-
यसे वयं ते रुद्रा स्याम ॥२॥ पातं नः रुद्रा पायुऽभिः उत त्रायेथां

सुऽवाचा तुर्याम दस्यून् तनूभिः ॥३॥ मा कस्य अद्भुतऽक्रतू० यक्षं
भुजेम तनूभिः मा शेषसा मा तनसा ॥ ४ ॥ ८ ॥

॥७१॥ आ नः गंतं रिशादसा वरुण मित्र बर्हणा उप इमं चारुं
अध्वरं ॥१॥ विश्वस्य हि प्रऽचेतसा वरुण मित्र राजथः ईशाना
पिप्यतं धियः ॥२॥ उप नः सुतं आ गतं वरुण मित्र दाशुषः अस्य
सोमस्य पीतये ॥ ३ ॥ ९ ॥

॥७२॥ आ मित्रे वरुणे वयं गीःऽभिः जुहुमः अत्रिऽवत् नि
बर्हिषि सदतं सोमऽपीतये ॥१॥ व्रतेन स्थः ध्रुवऽक्षेमा धर्मणा
यातयत्ऽजना नि बर्हिषि सदतं सोमऽपीतये ॥ २ ॥ मित्रः च
नः वरुणः च जुषेतां यज्ञं इष्टये नि बर्हिषि सदतां सोमऽपीतये
॥ ३ ॥ १० ॥ ५ ॥

॥७३॥ यत् अद्य स्थः पराऽवति यत् अर्वाऽवति अश्विना यत्
वा पुरु पुरुऽभुजा यत् अंतरिक्षे आ गतं ॥१॥ इह त्या पुरुऽभूतमा
पुरु दंसांसि बिभ्रता वरस्या यामि अध्रिऽगू० हुवे तुविःऽतमा
भुजे ॥२॥ ईर्मा अन्यत् वपुषे वपुः चक्रं रथस्य येमथुः परि अन्या
नाहुषा युगा मह्ना रजांसि दीयथः ॥३॥ तत् ऊं सु वां एना कृतं
विश्वा यत् वां अनु स्तवै नाना जातौ अरेपसा सं अस्मे इति बंधुं आ
ईयथुः ॥४॥ आ यत् वां सूर्या रथं तिष्ठत् रघुऽस्यदं सदा परि वां अ-
रुषाः वयः घृणा वरंते आऽतपः ॥५॥११॥ युवोः अत्रिः चिकेतति
नरा सुम्नेन चेतसा घर्मं यत् वां अरेपसं नासत्या आस्ना भुरण्यति
॥६॥ उग्रः वां ककुहः ययिः शृण्वे यामेषु संऽतनिः यत् वां दंसःऽभिः

अश्विना अर्चिः नरा आऽववर्तति ॥७॥ मध्वः ऊं सु मधुऽयुवा रुद्रा सिसक्ति पिप्युषी यत् समुद्रा अति पर्षथः पक्वाः पृक्षः भरंत वां ॥८॥ सत्यं इत् वै ऊं अश्विना युवां आहुः मयःऽभुवा ता यामन् यामऽहूतमा यामन् आ मृळयत्ऽतमा ॥९॥ इमा ब्रह्माणि वर्धना अश्विऽभ्यां संतु शंऽतमा या तक्षाम रथान्ऽइव अवोचाम बृहत् नमः ॥ १० ॥ १२ ॥

॥७४॥ कूऽस्थः देवौ अश्विना अद्य दिवः मनावसू तत् श्रवथः वृषण्ऽवसू॰ अत्रिः वां आ विवासति ॥१॥ कुह त्या कुह नु श्रुता दिवि देवा नासत्या कस्मिन् आ यतथः जने कः वां नदीनां सचा ॥२॥ कं याथः कं ह गच्छथः कं अच्छ युंजाथे रथं कस्य ब्रह्माणि रण्यथः वयं वां उश्मसि इष्टये ॥३॥ पौरं चित् हि उदऽप्रुतं पौर पौराय जिन्वथः यत् ईं गृभीतऽतातये सिंहंऽइव द्रुहः पदे ॥४॥ प्र च्यवानात् जुजुरुषः वव्रिं अत्कं न मुंचथः युवा यदि कृथः पुनः आ कामं ऋण्वे वध्वः ॥५॥१३॥ अस्ति हि वां इह स्तोता स्मसि वां संऽदृशि श्रिये नु श्रुतं मे आ गतं अवःऽभिः वाजिनीऽवसू॰ ॥६॥ कः वां अद्य पुरूणां आ वव्ने मर्त्यानां कः विप्रः विप्रऽवाहसा कः यज्ञैः वाजिनीऽवसू॰ ॥७॥ आ वां रथः रथानां येष्ठः यातु अश्विना पुरु चित् अस्मऽयुः तिरः आंगूषः मर्त्येषु आ ॥८॥ शं ऊं सु वां मधुऽयुवा अस्माकं अस्तु चर्कृतिः अर्वाचीना विऽचेतसा विऽभिः श्येनाऽइव दीयतं ॥९॥ अश्विना यत् ह कर्हि चित् शुश्रुयातं इमं हवं वस्वीः ऊं सु वां भुजः पृंचंति सु वां पृचः ॥ १० ॥ १४ ॥

॥७५॥ प्रति प्रियऽतमं रथं वृषणं वसुऽवाहनं स्तोता वां अश्वि-

नौ ऋषिः स्तोमेन प्रति भूषति माध्वी मम श्रुतं हवं ॥१॥ अति-
ऽआयातं अश्विना तिरः विश्वाः अहं सना दस्रा हिरण्यऽवर्तनी॰
सुऽसुम्ना सिंधुऽवाहसा माध्वी मम श्रुतं हवं ॥२॥ आ नः रत्नानि
बिभ्रतौ अश्विना गच्छतं युवं रुद्रा हिरण्यऽवर्तनी॰ जुषाणा वा-
जिनीऽवसू॰ माध्वी मम श्रुतं हवं ॥३॥ सुऽस्तुभः वां वृषण्ऽवसू॰
रथे वाणीची आऽहिता उत वां ककुहः मृगः पृक्षः कृणोति वा-
पुषः माध्वी मम श्रुतं हवं ॥४॥ बोधित्ऽमनसा रथ्या इषिरा
हवनऽश्रुता विऽभिः च्यवानं अश्विना नि याथः अद्वयाविनं
माध्वी मम श्रुतं हवं ॥५॥१५॥ आ वां नरा मनःऽयुजः अश्वासः प्रु-
षितऽप्सवः वयः वहंतु पीतये सह सुम्नेभिः अश्विना माध्वी मम
श्रुतं हवं ॥६॥ अश्विनौ आ इह गच्छतं नासत्या मा वि वेनतं तिरः
चित् अर्यऽया परि वर्तिः यातं अदाभ्या माध्वी मम श्रुतं हवं ॥७॥
अस्मिन् यज्ञे अदाभ्या जरितारं शुभः पती अवस्युं अश्विना युवं
गृणंतं उप भूषथः माध्वी मम श्रुतं हवं ॥८॥ अभूत् उषाः रुशत्-
ऽपशुः आ अग्निः अधायि ऋत्वियः अयोजि वां वृषण्ऽवसू॰ रथः
दस्रौ अमर्त्यः माध्वी मम श्रुतं हवं ॥९॥१६॥

॥७६॥ आ भाति अग्निः उषसां अनीकं उत् विप्राणां देवऽयाः
वाचः अस्थुः अर्वाचा नूनं रथ्या इह यातं पीपिऽवांसं अश्विना
घर्मं अच्छ ॥१॥ न संस्कृतं प्र मिमीतः गमिष्ठा अंति नूनं अश्विना
उपऽस्तुता इह दिवा अभिऽपित्वे अवसा आऽगमिष्ठा प्रति अ-
वर्तिं दाशुषे शंऽभविष्ठा ॥२॥ उत आ यातं संऽगवे प्रातः अह्नः म-
ध्यंदिने उत्ऽइता सूर्यस्य दिवा नक्तं अवसा शंऽतमेन न इदानीं
पीतिः अश्विना आ ततान ॥३॥ इदं हि वां प्रऽदिवि स्थानं ओकः

इमे गृहाः अश्विना इदं दुरोणं आ नः दिवः बृहतः पर्वतात् आ
अत्ऽभ्यः यातं इषं ऊर्जं वहंता ॥४॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन
मयःऽभुवा सुऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान्
आ विश्वानि अमृता सौभगानि ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥७७॥ प्रातःऽयावाना प्रथमा यजध्वं पुरा गृध्रात् अररुषः पि-
बातः प्रातः हि यज्ञं अश्विना दधाते प्र शंसंति कवयः पूर्वऽभाजः
॥१॥ प्रातः यजध्वं अश्विना हिनोत न सायं अस्ति देवऽयाः अजुष्टं
उत अन्यः अस्मत् यजते वि च आवः पूर्वःऽपूर्वः यजमानः व-
नीयान् ॥२॥ हिरण्यऽत्वक् मधुऽवर्णः घृतऽस्नुः पृक्षः वहन् आ
रथः वर्तते वां मनःऽजवाः अश्विना वातऽरंहाः येन अतिऽयाथः
दुःऽइतानि विश्वा ॥३॥ यः भूयिष्ठं नासत्याभ्यां विवेष चनिष्ठं पि-
त्वः ररते विऽभागे सः तोकं अस्य पीपरत् शमीभिः अनूर्ध्वऽभासः
सदं इत् तुतुर्यात् ॥४॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयःऽभुवा सु-
ऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि
अमृता सौभगानि ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥७८॥ अश्विनौ आ इह गच्छतं नासत्या मा वि वेनतं हंसौऽइव
पततं आ सुतान् उप ॥१॥ अश्विना हरिणौऽइव गौरौऽइव अनु
यवसं हंसौऽइव पततं आ सुतान् उप ॥२॥ अश्विना वाजिनीऽव-
सू॰ जुषेथां यज्ञं इष्टये हंसौऽइव पततं आ सुतान् उप ॥३॥ अत्रिः
यत् वां अवऽरोहन् ऋबीसं अजोहवीत् नाधमानाऽइव योषा
श्येनस्य चित् जवसा नूतनेन आ अगच्छतं अश्विना शंऽतमेन
॥४॥१९॥ वि जिहीष्व वनस्पते योनिः सूष्यंत्याःऽइव श्रुतं मे अ-

श्विना हवं सप्तऽवध्रिं च मुंचतं ॥५॥ भीताय नाधमानाय ऋषये सप्तऽवध्रये मायाभिः अश्विना युवं वृक्षं सं च वि च अचथः ॥६॥ यथा वातः पुष्करिणीं संऽइंगयति सर्वतः एव ते गर्भः एजतु निःऽऐतु दशऽमास्यः ॥७॥ यथा वातः यथा वनं यथा समुद्रः एजति एव त्वं दशऽमास्य सह अव इहि जरायुणा ॥८॥ दश मासान् शशयानः कुमारः अधि मातरि निःऽऐतु जीवः अक्षतः जीवः जीवंत्याः अधि ॥ ९ ॥ २० ॥

॥७९॥ महे नः अद्य बोधय उषः राये दिवित्मती यथा चित् नः अबोधयः सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥१॥ या सुऽनीथे शौचतऽरथे वि औच्छः दुहितः दिवः सा वि उच्छ सहीयसि सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥२॥ सा नः अद्य आभरत्ऽवसुः वि उच्छ दुहितः दिवः यो' वि औच्छः सहीयसि सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥३॥ अभि ये त्वा विभाऽवरि स्तोमैः गृणंति वह्नयः मघैः मघोनि सुऽश्रियः दामन्ऽवंतः सुऽरातयः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥४॥ यत् चित् हि ते गणाः इमे छदयंति मघत्तये परि चित् वष्टयः दधुः ददतः राधः अह्रयं सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥५॥२१॥ आ एषु धाः वीरऽवत् यशः उषः मघोनि सूरिषु ये नः राधांसि अह्रया मघऽवानः अरासत सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥६॥ तेभ्यः द्युम्नं बृहत् यशः उषः मघोनि आ वह ये नः राधांसि अश्व्या गव्या भजंत सूरयः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥७॥ उत नः गोऽमतीः इषः आ वह दुहितः दिवः साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः शुक्रैः शोचत्ऽभिः अर्चिऽभिः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥८॥ वि उच्छ दुहितः दिवः मा चिरं तनुथाः अपः न इत् त्वा स्तेनं यथा रिपुं

तपाति सूरः अर्चिषा सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥९॥ एतावत् वा इत्
उषः त्वं भूयः वा दातुं अर्हसि या स्तोतृऽभ्यः विभाऽवरि उच्छंती
न प्रऽमीयसे सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥ १० ॥ २२ ॥

॥ ८० ॥ द्युतत्ऽयामानं बृहतीं ऋतेन ऋतऽवरीं अरुणऽप्सुं
विऽभातीं देवीं उषसं स्वः आऽवहंतीं प्रति विप्रासः मतिऽभिः
जरंते ॥१॥ एषा जनं दर्शता बोधयंती सुऽगान् पथः कृण्वती या-
ति अग्रे बृहत्ऽरथा बृहती विश्वंऽइन्वा उषाः ज्योतिः यच्छति
अग्रे अह्नां ॥२॥ एषा गोभिः अरुणेभिः युजाना अस्रेधंती रयिं
अप्रऽआयु चक्रे पथः रदंती सुविताय देवी पुरुऽस्तुता विश्व-
ऽवारा वि भाति ॥३॥ एषा विऽएनी भवति द्विऽबर्हाः आविः-
ऽकृण्वाना तन्वं पुरस्तात् ऋतस्य पंथां अनु एति साधु प्रजानती-
ऽइव न दिशः मिनाति ॥४॥ एषा शुभ्रा न तन्वः विदाना ऊर्ध्वाऽइव
स्नाती दृशये नः अस्थात् अप द्वेषः बाधमाना तमांसि उषाः दि-
वः दुहिता ज्योतिषा आ अगात् ॥५॥ एषा प्रतीची दुहिता दिवः
नॄन् योषाऽइव भद्रा नि रिणीते अप्सः विऽऊर्ण्वती दाशुषे वा-
र्याणि पुनः ज्योतिः युवतिः पूर्वऽथा अकः॰ ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥८१॥ युंजते मनः उत युंजते धियः विप्राः विप्रस्य बृहतः विपः-
ऽचितः वि होत्राः दधे वयुनऽवित् एकः इत् मही देवस्य सवितुः
परिऽस्तुतिः ॥१॥ विश्वा रूपाणि प्रति मुंचते कविः प्र असावीत्
भद्रं द्विऽपदे चतुःऽपदे वि नाकं अख्यत् सविता वरेण्यः अनु प्र-
ऽयानं उषसः वि राजति ॥२॥ यस्य प्रऽयानं अनु अन्ये इत् ययुः
देवाः देवस्य महिमानं ओजसा यः पार्थिवानि विऽममे सः ए-

तंशः रजांसि देवः सविता महिऽत्वना ॥३॥ उत यासि सवितः
त्रीणि रोचना उत सूर्यस्य रश्मिऽभिः सं उच्यसि उत रात्रीं उभ-
यतः परि ईयसे उत मित्रः भवसि देव धर्मऽभिः ॥४॥ उत ईशिषे
प्रऽसवस्य त्वं एकः इत् उत पूषा भवसि देव यामंऽभिः उत इदं
विश्वं भुवनं वि राजसि श्यावऽअश्वः ते सवितः स्तोमं आनशे
॥ ५ ॥ २४ ॥

॥८२॥ तत् सवितुः वृणीमहे वयं देवस्य भोजनं श्रेष्ठं सर्वऽधा-
तमं तुरं भगस्य धीमहि ॥१॥ अस्य हि स्वयशःऽतरं सवितुः कत्
चन प्रियं न मिनंति स्वऽराज्यं ॥२॥ सः हि रत्नानि दाशुषे सुवाति
सविता भगः तं भागं चित्रं ईमहे ॥३॥ अद्य नः देव सवितः प्र-
जाऽवत् सावीः सौभगं परा दुःऽस्वप्न्यं सुव ॥४॥ विश्वानि देव
सवितः दुःऽइतानि परा सुव यत् भद्रं तत् नः आ सुव ॥५॥२५॥ अ-
नागसः अदितये देवस्य सवितुः सवे विश्वा वामानि धीमहि
॥६॥ आ विश्वऽदेवं सत्ऽपतिं सुऽउक्तैः अद्य वृणीमहे सत्यऽसवं
सवितारं ॥७॥ यः इमे उभे अहनी पुरः एति अप्रऽयुच्छन् सु-
ऽआधीः देवः सविता ॥८॥ यः इमा विश्वा जातानि आऽश्रवयति
श्लोकेन प्र च सुवाति सविता ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥८३॥ अच्छ वद तवसं गीःऽभिः आभिः स्तुहि पर्जन्यं नमसा
आ विवास कनिक्रदत् वृषभः जीरऽदानुः रेतः दधाति ओषधीषु
गर्भं ॥१॥ वि वृक्षान् हंति उत हंति रक्षसः विश्वं बिभाय भुवनं म-
हाऽवधात् उत अनागाः ईषते वृष्ण्यऽवतः यत् पर्जन्यः स्तनयन्
हंति दुःऽकृतः ॥२॥ रथीऽइव कशया अश्वान् अभिऽक्षिपन् आ-

विः दूतान् कृणुते वर्ष्यान् अहं दूरात् सिंहस्य स्तनथाः उत् ईरते यत् पर्जन्यः कृणुते वर्ष्यं नभः ॥३॥ प्र वाताः वान्ति पतयन्ति विऽद्युतः उत् ओषधीः जिहते पिन्वते स्वः॰ इरा विश्वस्मै भुवनाय जायते यत् पर्जन्यः पृथिवीं रेतसा अवति ॥४॥ यस्य व्रते पृथिवी नंनमीति यस्य व्रते शफऽवत् जर्भुरीति यस्य व्रते ओषधीः विश्वऽरूपाः सः नः पर्जन्य महि शर्म यच्छ ॥५॥२७॥ दिवः नः वृष्टिं मरुतः ररीध्वं प्र पिन्वत वृष्णः अश्वस्य धाराः अर्वाङ् एतेन स्तनयित्नुना आ इहि अपः निऽसिंचन् असुरः पिता नः ॥६॥ अभि क्रंद स्तनय गर्भं आ धाः उदन्ऽवता परि दीय रथेन दृतिं सु कर्ष विऽसितं न्यंचं समाः भवंतु उतऽवतः निऽपादाः ॥७॥ महांतं कोशं उत् अच नि सिंच स्यंदंतां कुल्याः विऽसिताः पुरस्तात् घृतेन द्यावापृथिवी॰ वि उंधि सुऽप्रपानं भवतु अघ्न्याभ्यः ॥८॥ यत् पर्जन्य कनिक्रदत् स्तनयन् हंसि दुःऽकृतः प्रति इदं विश्वं मोदते यत् किं च पृथिव्यां अधि ॥९॥ अवर्षीः वर्षं उत् ऊं॰ सु गृभाय अकः धन्वानि अतिऽएतवै ऊं॰ अजीजनः ओषधीः भोजनाय कं उत प्रऽजाभ्यः अविदः मनीषां ॥ १०॥ २८ ॥

॥८४॥ बट् इत्था पर्वतानां खिद्रं बिभर्षि पृथिवि प्र या भूमिं प्रवत्वति मह्ना जिनोषि महिनि ॥१॥ स्तोमासः त्वा विऽचारिणि प्रति स्तोभंति अक्तुऽभिः प्र या वाजं न हेषंतं पेरुं अस्यसि अर्जुनि ॥२॥ दृळ्हा चित् या वनस्पतीन् क्ष्मया दर्धर्षि ओजसा यत् ते अभ्रस्य विऽद्युतः दिवः वर्षंति वृष्टयः ॥ ३ ॥ २९ ॥

॥८५॥ प्र संऽराजे बृहत् अर्च गभीरं ब्रह्म प्रियं वरुणाय श्रुताय

वि यः जघान शमिताऽइव चर्म उपऽस्तिरे पृथिवीं सूर्याय ॥१॥
वनेषु वि अंतरिक्षं ततान वाजं अर्वत्ऽसु पयः उस्रियासु हृत्ऽसु
क्रतुं वरुणः अप्ऽसु अग्निं दिवि सूर्यं अदधात् सोमं अद्रौ ॥२॥
नीचीनऽबारं वरुणः कवंधं प्र ससर्ज रोदसी इति अंतरिक्षं तेन वि-
श्वस्य भुवनस्य राजा यवं न वृष्टिः वि उनत्ति भूम ॥३॥ उनत्ति भूमिं
पृथिवीं उत द्यां यदा दुग्धं वरुणः वष्टि आत् इत् सं अभ्रेण वसत
पर्वतासः तविषीऽयंतः श्रथयंत वीराः ॥४॥ इमां ऊं इति सु आसुरस्य
श्रुतस्य महीं मायां वरुणस्य प्र वोचं मानेनऽइव तस्थिऽवान्
अंतरिक्षे वि यः ममे पृथिवीं सूर्येण ॥५॥३०॥ इमां ऊं इति नु कविऽतं-
मस्य मायां महीं देवस्य नकिः आ दधर्ष एकं यत् उद्ना न पृणंति
एनीः आऽसिंचंतीः अवनयः समुद्रं ॥६॥ अर्यम्यं वरुण मित्र्यं वा
सखायं वा सदं इत् भ्रातरं वा वेशं वा नित्यं वरुण अरणं वा यत्
सीं आगः चकृम शिश्रथः तत् ॥७॥ कितवासः यत् रिरिपुः न दीवि
यत् वा घ सत्यं उत यत् न विद्म सर्वा ता वि स्य शिथिराऽइव देव
अध ते स्याम वरुण प्रियासः ॥ ८ ॥ ३१ ॥

॥८६॥ इंद्राग्नी इति यं अवथः उभा वाजेषु मर्त्यं दृळ्हा चित् सः प्र
भेदति द्युम्ना वाणीःऽइव चितः ॥१॥ या पृतनासु दुस्तरा या वाजेषु
श्रवाय्या या पंच चर्षणीः अभि इंद्राग्नी इति ता हवामहे ॥२॥ तयोः
इत् अमऽवत् शवः तिग्मा दिद्युत् मघोनोः प्रति द्रुणा गभस्त्योः
गवां वृत्रऽघ्ने आ ईषते ॥३॥ ता वां एषे रथानां इंद्राग्नी इति हवामहे
पती इति तुरस्य राधसः विद्वांसा गिर्वणःऽतमा ॥४॥ ता वृधंतौ अनु
द्यून् मर्ताय देवौ अदभा अर्हंता चित् पुरः दधे अंशाऽइव देवौ

अर्वते ॥५॥ एव इंद्राग्निऽभ्यां अहावि हव्यं शूष्यं घृतं न पूतं अद्रि-
ऽभिः ता सूरिषु श्रवः बृहत् रयिं गृणत्ऽसु दिधृतं इषं गृणत्ऽसु
दिधृतं ॥ ६ ॥ ३२ ॥

॥८७॥ प्र वः महे मतयः यंतु विष्णवे मरुत्वते गिरिऽजाः एवया-
मरुत् प्र शर्धाय प्रऽयज्यवे सुऽखादये तवसे भंदत्ऽइष्टये धुनि-
ऽव्रताय शवसे ॥१॥ प्र ये जाताः महिना ये च नु स्वयं प्र विद्मना
ब्रुवते एवयामरुत् क्रत्वा तत् वः मरुतः न आऽधृषे शवः दाना
मह्ना तत् एषां अधृष्टासः न अद्रयः ॥२॥ प्र ये दिवः बृहतः शृण्विरे
गिरा सुऽशुक्वानः सुऽभ्वः एवयामरुत् न येषां इरी सधऽस्थे ईष्टे
आ अग्नयः न स्वऽविद्युतः प्र स्यंद्रासः धुनीनां ॥३॥ सः चक्रमे म-
हतः निः उरुऽक्रमः समानस्मात् सदसः एवयामरुत् यदा अयुक्त
त्मना स्वात् अधि स्नुऽभिः विऽस्पर्धसः विऽमहसः जिगाति शे-
ऽवृधः नृऽभिः ॥४॥ स्वनः न वः अमऽवान् रेजयत् वृषा त्वेषः ययिः
तविषः एवयामरुत् येन सहंतः ऋंजत स्वऽरोचिषः स्थाःऽरश्मा-
नः हिरण्ययाः सुऽआयुधासः इष्मिणः ॥५॥३३॥ अपारः वः
महिमा वृद्धऽशवसः त्वेषं शवः अवतु एवयामरुत् स्थातारः हि
प्रऽसितौ संऽदृशि स्थन ते नः उरुष्यत निदः शुशुक्वांसः न अ-
ग्नयः ॥६॥ ते रुद्रासः सुऽमखाः अग्नयः यथा तुविऽद्युम्नाः अवंतु
एवयामरुत् दीर्घं पृथु पप्रथे सद्म पार्थिवं येषां अज्मेषु आ
महः शर्धांसि अद्भुतऽएनसां ॥७॥ अद्वेषः नः मरुतः गातुं आ
इतन श्रोत हवं जरितुः एवयामरुत् विष्णोः महः सऽमन्यवः यु-
योतन स्मत् रथ्यः न दंसना अप द्वेषांसि सनुतः ॥८॥ गंत नः यज्ञं
यज्ञियाः सुऽशमि श्रोत हवं अरक्षः एवयामरुत् ज्येष्ठासः न

पर्वतासः विऽओमनि यूयं तस्य प्रऽचेतसः स्यात दुःऽधर्तवः निदः
॥ ९ ॥ ३४ ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥ इति पंचमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वं हि अग्ने प्रथमः मनोता अस्याः धियः अभवः दस्म होता त्वं सी वृषन् अकृणोः दुस्तरीतु सहः विश्वस्मै सहसे सहध्यै ॥१॥ अध होता नि असीदः यजीयान् इळः पदे इषयन् ईड्यः सन् तं त्वा नरः प्रथमं देवऽयंतः महः राये चितयंतः अनु ग्मन् ॥२॥ वृताऽइव यंतं बहुऽभिः वसव्यैः त्वे रयिं जागृऽवांसः अनु ग्मन् रुशंतं अग्निं दर्शतं बृहंतं वपाऽवंतं विश्वहा दीदिऽवांसं ॥३॥ पदं देवस्य नमसा व्यंतः श्रवस्यवः श्रवः आपन् अमृक्तं नामानि चित् दधिरे यज्ञियानि भद्रायां ते रणयंत संऽदृष्टौ ॥४॥ त्वां वर्धंति क्षितयः पृथिव्यां त्वां रायः उभयासः जनानां त्वं त्राता तरणे चेत्यः भूः पिता माता सदं इत् मानुषाणां ॥५॥३५॥ सपर्येण्यः सः प्रियः विक्षु अग्निः होता मंद्रः नि ससाद यजीयान् तं त्वा वयं दमे आ दीदिऽवांसं उप ज्ञुऽबाधः नमसा सदेम ॥६॥ तं त्वा वयं सुऽध्यः नव्यं अग्ने सुम्नऽयवः ईमहे देवऽयंतः त्वं विशः अनयः दीद्यानः दिवः अग्ने बृहता रोचनेन ॥७॥ विशां कविं विश्पतिं शश्वतीनां निऽतोशनं वृषभं चर्षणीनां प्रेतिऽइषणिं इषयंतं पावकं राजंतं अग्निं यजतं रयीणां ॥८॥ सः अग्ने ईजे शशमे च मर्तः यः ते आनट् संऽइधा हव्यऽदातिं यः आऽहुतिं परि वेद नमःऽभिः विश्वा इत् सः वामा दधते त्वाऽऊतः ॥९॥ अस्मै ऊं ते महि महे विधेम नमःऽभिः अग्ने संऽइधा उत हव्यैः वेदी सूनो सहसः गीःऽभिः उक्थैः आ ते भद्रायां सुऽमतौ

यतेम ॥१०॥ आ यः ततंथ रोदसी' वि भासा श्रवःऽभिः च श्रवस्यः
तरुत्रः बृहत्ऽभिः वाजैः स्थविरेभिः अस्मे' रेवत्ऽभिः अग्ने विऽतरं
वि भाहि ॥११॥ नृऽवत् वसो' सदं इत् धेहि अस्मे' भूरि तोकाय
तनयाय पश्वः पूर्वीः इषः बृहतीः आरेऽअघाः अस्मे भद्रा सौश्रव-
सानि संतु ॥१२॥ पुरूणि अग्ने पुरुधा त्वाऽया वसूनि राजन् वसुता
ते अश्यां पुरूणि हि त्वे' पुरुऽवार संति अग्ने वसु विधते राजनि
त्वे' ॥ १३ ॥ ३६ ॥ ४ ॥

॥२॥ त्वं हि क्षैतऽवत् यशः अग्ने मित्रः न पत्यसे त्वं विऽचर्षणे
श्रवः वसो' पुष्टिं न पुष्यसि ॥१॥ त्वां हि स्म चर्षणयः यज्ञेभिः गीः-
ऽभिः ईळते त्वां वाजी याति अवृकः रजःऽतूः विश्वऽचर्षणिः ॥२॥
सऽजोषः त्वा दिवः नरः यज्ञस्य केतुं इंधते यत् ह स्यः मानुषः जनः
सुम्नऽयुः जुह्वे अध्वरे ॥३॥ ऋधत् यः ते सुऽदानवे धिया मर्तः शश-
मते ऊती सः बृहतः दिवः द्विषः अंहः न तरति ॥४॥ संऽइधा यः ते
आऽहुतिं निऽशितिं मर्त्यः नशत् वयाऽवंतं सः पुष्यति क्षयं अग्ने
शतऽआयुषं ॥५॥१॥ त्वेषः ते धूमः ऋण्वति दिवि सन् शुक्रः आ-
ऽततः सूरः न हि द्युता त्वं कृपा पावक रोचसे ॥६॥ अध हि विक्षु
ईड्यः असि प्रियः नः अतिथिः रण्वः पुरिऽइव जूर्यः सूनुः न त्रयया-
य्यः ॥७॥ क्रत्वा हि द्रोणे अज्यसे अग्ने वाजी न कृत्व्यः परिज्माऽइव
स्वधा गयः अत्यः न ह्वार्यः शिशुः ॥८॥ त्वं त्या चित् अच्युता अग्ने
पशुः न यवसे धाम ह यत् ते अजर वना वृश्चंति शिक्वसः ॥९॥ वेषि
हि अध्वरिऽयतां अग्ने होता दमे विशां संऽऋधः विश्पते कृणु जु-
षस्व हव्यं अंगिरः ॥१०॥ अच्छ नः मित्रऽमहः देव देवान् अग्ने वो-
चः सुऽमतिं रोदस्योः वीहि स्वस्तिं सुऽक्षितिं दिवः नॄन् द्विषः
अंहांसि दुःऽइता तरेम ता तरेम तव अवसा तरेम ॥ ११ ॥ २ ॥

॥३॥ अग्ने सः क्षेषत् ऋतऽपाः ऋतेऽजाः उरु ज्योतिः नशते
देवऽयुः ते यं त्वं मित्रेण वरुणः सऽजोषाः देव पासि त्यजसा मर्तं
अंहः ॥१॥ ईजे यज्ञेभिः शशमे शमीभिः ऋधत्ऽवाराय अग्नये द्-
दाश एव चन तं यशसं अजुष्टिः न अंहः मर्तं नशते न प्रऽदृप्तिः
॥२॥ सूरः न यस्य दृशतिः अरेपाः भीमा यत् एति शुचतः ते आ धीः
हेषस्वतः शुरुधः न अयं अक्तोः कुत्र चित् रण्वः वसतिः वनेऽजाः
॥३॥ तिग्मं चित् एम महि वर्पः अस्य भसत् अश्वः न यमसानः
आसा विऽजेहमानः परशुः न जिह्वां द्रविः न द्रवयति दारु धक्षत्
॥४॥ सः इत् अस्ताऽइव प्रति धात् असिष्यन् शिशीत तेजः अयसः
न धारां चित्रऽध्रजतिः अरतिः यः अक्तोः वेः न द्रुऽसद्वा रघुपत्मऽ-
ऽजंहाः ॥५॥३॥ सः ईं रेभः न प्रति वस्ते उस्राः शोचिषा ररपीति
मित्रऽमहाः नक्तं यः ईं अरुषः यः दिवा नॄन् अमर्त्यः अरुषः यः दि-
वा नॄन् ॥६॥ दिवः न यस्य विधतः नवीनोत् वृषा रुक्षः ओषधीषु
नूनोत् घृणा न यः ध्रजसा पत्मना यन् आ रोदसी' वसुना दं सु-
ऽपत्नी॰ ॥७॥ धायःऽभिः वा यः युज्येभिः अर्कैः विऽद्युत् न दवि-
द्योत् स्वेभिः शुष्मैः शर्धः वा यः मरुतां ततक्ष ऋभुः न त्वेषः रभ-
सानः अद्यौत् ॥ ८ ॥ ४ ॥

॥४॥ यथा होतः मनुषः देवऽताता यज्ञेभिः सूनो' सहसः यजा-
सि एव नः अद्य समना समानान् उशन् अग्ने उशतः यक्षि देवान्
॥१॥ सः नः विभाऽवा चक्षणिः न वस्तोः अग्निः वंदारु वेद्यः चनः
धात् विश्वऽआयुः यः अमृतः मर्त्येषु उषःऽभुत् भूत् अतिथिः जा-
तऽवेदाः ॥२॥ द्यावः न यस्य पनयंति अभ्वं भासांसि वस्ते सूर्यः न
शुक्रः वि यः इनोति अजरः पावकः अश्नस्य चित् शिश्नथत् पू-

व्योनि ॥३॥ वद्मा हि सूनो इति असि अद्मऽसद्वा चक्रे अग्निः जनुषा अज्म अन्नं सः त्वं नः ऊर्जेऽसने ऊर्जं धाः राजाऽइव जेः अवृके क्षेषि अंतः ॥४॥ निःऽतिक्ति यः वारणं अन्नं अत्ति वायुः न राष्ट्री अति एति अक्तून् तुर्याम यः ते आऽदिशां अरातीः अत्यः न हुतः पततः परिऽहुत् ॥५॥५॥ आ सूर्यः न भानुमत्ऽभिः अर्कैः अग्ने ततंथ रोदसी इति विभासा चित्रः नयत् परि तमांसि अक्तः शोचिषा पत्मन् औशिजः न दीयन् ॥६॥ त्वां हि मंद्रऽतमं अर्कऽशोकैः ववृमहे महि नः श्रोषि अग्ने इंद्रं न त्वा शवसा देवता वायुं पृणंति राधसा नृऽतमाः ॥७॥ नु नः अग्ने अवृकेभिः स्वस्ति वेषि रायः पथिऽभिः पर्षि अंहः ता सूरिऽभ्यः गृणते रासि सुम्नं मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥५॥ हुवे वः सूनुं सहसः युवानं अद्रोघऽवाचं मतिऽभिः यविष्ठं यः इन्वति द्रविणानि प्रऽचेताः विश्वऽवाराणि पुरुऽवारः अध्रुक् ॥१॥ त्वे इति वसूनि पुरुऽअनीक होतः दोषा वस्तोः आ ईरिरे यज्ञियासः क्षामऽइव विश्वा भुवनानि यस्मिन् सं सौभगानि दधिरे पावके ॥२॥ त्वं विक्षु प्रऽदिवः सीदः आसु क्रत्वा रथीः अभवः वार्याणां अतः इनोषि विधते चिकित्वः वि आनुषक् जातऽवेदः वसूनि ॥३॥ यः नः सनुत्यः अभिऽदासत् अग्ने यः अंतरः मित्रऽमहः वनुष्यात् तं अजरेभिः वृषऽभिः तव स्वैः तप तपिष्ठ तपसा तपस्वान् ॥४॥ यः ते यज्ञेन संऽइधा यः उक्थैः अर्केभिः सूनो इति सहसः ददाशत् सः मर्त्येषु अमृत प्रऽचेताः राया द्युम्नेन श्रवसा वि भाति ॥५॥ सः तत् कृधि इषितः तूयं अग्ने स्पृधः बाधस्व सहसा सहस्वान् यत् शस्यसे द्युऽभिः अक्तः वचःऽभिः तत् जुषस्व जरितुः घोषि

मन्म॥६॥ अश्याम तं कामं अग्ने तव ऊती अश्याम रयिं रयिऽवः सुऽवीरं अश्याम वाजं अभि वाजयंतः अश्याम द्युम्नं अजर अजरं ते ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥ ६ ॥ प्र नव्यसा सहसः सूनुं अच्छ यज्ञेन गातुं अवः इच्छमानः वृश्चत्ऽवनं कृष्णऽयामं रुशंतं वीती होतारं दिव्यं जिगाति॥१॥सः श्वितानः तन्यतुः रोचनऽस्थाः अजरेभिः नानदत्ऽभिः यविष्ठः यः पावकः पुरुऽतमः पुरूणि पृथूनि अग्निः अनुऽयाति भर्वन्॥२॥ वि ते विष्वक् वातऽजूतासः अग्ने भामासः शुचे शुचयः चरंति तुविऽम्रक्षासः दिव्याः नवऽग्वाः वना वनंति धृषता रुजंतः॥३॥ ये ते शुक्रासः शुचयः शुचिष्मः क्षां वपंति विऽसितासः अश्वाः अध भ्रमः ते उर्विया वि भाति यातयमानः अधि सानु पृश्नेः॥४॥ अध जिह्वा पापतीति प्र वृष्णः गोषुऽयुधः न अशनिः सृजाना शूरस्यऽइव प्रऽसितिः क्षातिः अग्नेः दुःऽवर्तुः भीमः दयते वनानि ॥५॥ आ भानुना पार्थिवानि ज्रयांसि महः तोदस्य धृषता ततंथ सः बाधस्व अप भया सहःऽभिः स्पृधः वनुष्यन् वनुषः नि जूर्व ॥६॥ सः चित्र चित्रं चितयंतं अस्मे चित्रऽक्षत्र चित्रऽतमं वयःऽधां चंद्रं रयिं पुरुऽवीरं बृहंतं चंद्र चंद्राभिः गृणते युवस्व॥७॥८॥

॥ ७ ॥ मूर्धानं दिवः अरतिं पृथिव्याः वैश्वानरं ऋते आ जातं अग्निं कविं संऽराजं अतिथिं जनानां आसन् आ पात्रं जनयंत देवाः॥१॥ नाभिं यज्ञानां सदनं रयीणां महां आऽहावं अभि सं नवंत वैश्वानरं रथ्यं अध्वराणां यज्ञस्य केतुं जनयंत देवाः ॥२॥ त्वत् विप्रः जायते वाजी अग्ने त्वत् वीरासः अभिमातिऽसहः वै-

श्वानर त्वं अस्मासु धेहि वसूनि राजन् स्पृहयाय्याणि ॥३॥ त्वां विश्वे अमृत जायमानं शिशुं न देवाः अभि सं नवंते तव क्रतुऽभिः अमृतऽत्वं आयन् वैश्वानर यत् पित्रोः अदीदेः ॥४॥ वैश्वानर तव तानि व्रतानि महानि अग्ने नकिः आ दधर्ष यत् जायमानः पित्रोः उपऽस्थे अविंदः केतुं वयुनेषु अह्नां ॥५॥ वैश्वानरस्य विऽमितानि चक्षसा सानूनि दिवः अमृतस्य केतुना तस्य इत् ऊं इति विश्वा भुवना अधि मूर्धनि वयाःऽइव रुरुहुः सप्त विऽस्रुहः ॥६॥ वि यः रजांसि अमिमीत सुऽक्रतुः वैश्वानरः वि दिवः रोचना कविः परि यः विश्वा भुवनानि पप्रथे अदब्धः गोपाः अमृतस्य रक्षिता ॥७॥९॥

॥८॥ पृक्षस्य वृष्णः अरुषस्य नु सहः प्र नु वोचं विदथा जातऽवेदसः वैश्वानराय मतिः नव्यसी शुचिः सोमःऽइव पवते चारुः अग्नये ॥१॥ सः जायमानः परमे विऽओमनि व्रतानि अग्निः व्रतऽपाः अरक्षत वि अंतरिक्षं अमिमीत सुऽक्रतुः वैश्वानरः महिना नाकं अस्पृशत् ॥२॥ वि अस्तभ्नात् रोदसी इति मित्रः अद्भुतः अंतःऽवावत् अकृणोत् ज्योतिषा तमः वि चर्मणीऽइवेति धिषणे इति अवर्तयत् वैश्वानरः विश्वं अधत्त वृष्ण्यं ॥३॥ अपां उपऽस्थे महिषाः अगृभ्णत विशः राजानं उप तस्थुः ऋग्मियं आ दूतः अग्निं अभरत् विवस्वतः वैश्वानरं मातरिश्वा पराऽवतः ॥४॥ युगेऽयुगे विदथ्यं गृणतऽभ्यः अग्ने रयिं यशसं धेहि नव्यसीं पव्याऽइव राजन् अघऽशंसं अजर नीचा नि वृश्च वनिनं न तेजसा ॥५॥ अस्माकं अग्ने मघवत्ऽसु धारय अनामि क्षत्रं अजरं सुऽवीर्यं वयं जयेम शतिनं सहस्रिणं वैश्वानर वाजं अग्ने तव ऊतिऽभिः ॥६॥ अदब्धे-

भिः तव गोपाभिः इष्टे अस्माकं पाहि त्रिऽसधस्थ सूरीन् रक्ष च
नः ददुषां शर्धः अग्ने वैश्वानर प्र च तारीः स्तवानः ॥ ७ ॥ १० ॥

॥९॥ अहः च कृष्णं अहः अर्जुनं च वि वर्तेते रजसी वेद्याभिः
वैश्वानरः जायमानः न राजा अव अतिरत् ज्योतिषा अग्निः
तमांसि ॥ १ ॥ न अहं तंतुं न वि जानामि ओतुं न यं वयंति
संऽअरे अतमानाः कस्य स्वित् पुत्रः इह वक्त्वानि परः वदाति
अवरेण पित्रा ॥२॥ सः इत् तंतुं सः वि जानाति ओतुं सः वक्त्वानि
ऋतुऽथा वदाति यः ईं चिकेतत् अमृतस्य गोपाः अवः चरन्
परः अन्येन पश्यन् ॥ ३ ॥ अयं होता प्रथमः पश्यत इमं इदं ज्योतिः
अमृतं मर्त्येषु अयं सः जज्ञे ध्रुवः आ निऽसत्तः अमर्त्यः तन्वा वर्ध-
मानः ॥ ४ ॥ ध्रुवं ज्योतिः निऽहितं दृशये कं मनः जविष्ठं पतयत्-
ऽसु अंतः विश्वे देवाः सऽमनसः सऽकेताः एकं ऋतुं अभि वि
यंति साधु ॥५॥ वि मे कर्णा पतयतः वि चक्षुः वि इदं ज्योतिः हृदये
आऽहितं यत् वि मे मनः चरति दूरेऽआधीः किं स्वित् वक्ष्यामि
किं ऊं नु मनिष्ये ॥ ६ ॥ विश्वे देवाः अनमस्यन् भियानाः त्वां अग्ने
तमसि तस्थिऽवांसं वैश्वानरः अवतु ऊतये नः अमर्त्यः अवतु
ऊतये नः ॥ ७ ॥ ११ ॥

॥ १० ॥ पुरः वः मंद्रं दिव्यं सुऽवृक्तिं प्रऽयति यज्ञे अग्निं अध्वरे द-
धिध्वं पुरः उक्थेभिः सः हि नः विभाऽवा सुऽअध्वरा करति जात-
ऽवेदाः ॥ १ ॥ तं ऊं द्युऽमः पुरुऽअनीक होतः अग्ने अग्निऽभिः मनुषः
इधानः स्तोमं यं अस्मै ममताऽइव शूषं घृतं न शुचि मतयः पवंते
॥ २ ॥ पीपाय सः श्रवसा मर्त्येषु यः अग्नये ददाश विप्रः उक्थैः चि-

त्राभिः तं ऊतिऽभिः चित्रऽशोचिः व्रजस्य साता गोऽमतः दधाति ॥३॥ आ यः पप्रौ जायमानः उर्वी इति दूरेऽदृशा भासा कृष्णऽअध्वा अध बहु चित् तमः ऊर्म्यायाः तिरः शोचिषा ददृशे पावकः ॥४॥ नु नः चित्रं पुरुऽवाजाभिः ऊती अग्ने रयिं मघवत्ऽभ्यः च धेहि ये राधसा श्रवसा च अति अन्यान् सुऽवीर्येभिः च अभि संति जनान् ॥५॥ इमं यज्ञं चनः धाः अग्ने उशन् यं ते आसानः जुहुते हविष्मान् भरत्ऽवाजेषु दधिषे सुऽवृक्तिं अवीः वाजस्य गध्यस्य सातौ ॥६॥ वि द्वेषांसि इनुहि वर्धय इळां मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः ॥ ७ ॥ १२ ॥

॥११॥ यजस्व होतः इषितः यजीयान् अग्ने बाधः मरुतां न प्रऽयुक्ति आ नः मित्रावरुणा नासत्या द्यावा होत्राय पृथिवी इति ववृत्याः ॥१॥ त्वं होता मंद्रऽतमः नः अध्रुक् अंतः देवः विदथा मर्त्येषु पावकया जुह्वा वह्निः आसा अग्ने यजस्व तन्वं तव स्वां ॥२॥ धन्या चित् हि त्वे इति धिषणा वष्टि प्र देवान् जन्म गृणते यजध्यै वेपिष्ठः अंगिरसां यत् ह विप्रः मधु छंदः भनति रेभः इष्टौ ॥३॥ अदिद्युतत् सु अपाकः विऽभावा अग्ने यजस्व रोदसी इति उरूची इति आयुं न यं नमसा रातऽहव्याः अंजंति सुऽप्रयसं पंच जनाः ॥४॥ वृंजे ह यत् नमसा बर्हिः अग्नौ अयामि स्रुक् घृतऽवती सुऽवृक्तिः अम्यक्षि सद्म सदने पृथिव्याः अश्रायि यज्ञः सूर्ये न चक्षुः ॥५॥ दशस्य नः पुरुऽअनीक होतः देवेभिः अग्ने अग्निऽभिः इधानः रायः सूनो इति सहसः ववसानाः अति स्रसेम वृजनं न अंहः ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥१२॥ मध्ये होता दुरोणे बर्हिषः राट् अग्निः तोदस्य रोदसी इति

यजध्यै अयं सः सूनुः सहसः ऋतऽवा दूरात् सूर्यः न शोचिषा तता-
न ॥१॥ आ यस्मिन् त्वे सु अपाके यजत्र यक्षत् राजन् सर्वताता-
ऽइव नु द्यौः त्रिऽसधस्थः ततरुषः न जंहः हव्या मघानि मानुषा
यजध्यै ॥२॥ तेजिष्ठा यस्य अरतिः वनेऽराट् तोदः अध्वन् न वृध-
सानः अद्यौत् अद्रोघः न द्रविता चेतति त्मन् अमर्त्यः अवर्त्रः
ओषधीषु ॥३॥ सः अस्माकेभिः एतरि न शूषैः अग्निः स्तवे दमे आ
जातऽवेदाः द्रुऽअन्नः वन्वन् क्रत्वा न अर्वा उस्रः पिताऽइव जा-
रयायि यज्ञैः ॥४॥ अध स्म अस्य पनयंति भासः वृथा यत् तक्षत्
अनुऽयाति पृथ्वी सद्यः यः स्यंद्रः विऽसितः धवीयान् ऋणः न
तायुः अति धन्व राट् ॥५॥ सः त्वं नः अर्वन् निदायाः विश्वेभिः अग्ने
अग्निऽभिः इधानः वेषि रायः वि यासि दुच्छुनाः मदेम शतऽहिं-
माः सुऽवीराः ॥ ६ ॥ १४ ॥

॥१३॥ त्वत् विश्वा सुऽभग सौभगानि अग्ने वि यंति वनिनः न
वयाः श्रुष्टी रयिः वाजः वृत्रऽतूर्ये दिवः वृष्टिः ईड्यः रीतिः अपां
॥१॥ त्वं भगः नः आ हि रत्नं इषे परिज्माऽइव क्षयसि दस्मऽवर्चाः
अग्ने मित्रः न बृहतः ऋतस्य असि क्षत्ता वामस्य देव भूरेः ॥२॥ सः
सत्ऽपतिः शवसा हंति वृत्रं अग्ने विप्रः वि पणेः भर्ति वाजं यं त्वं
प्रऽचेतः ऋतऽजात राया सऽजोषाः नप्त्रा अपां हिनोषि ॥३॥ यः
ते सूनो सहसः गीःऽभिः उक्थैः यज्ञैः मर्तः निऽशितिं वेद्या आनट्
विश्वं सः देव प्रति वा अरं अग्ने धत्ते धान्यं पत्यते वसव्यैः ॥४॥ ता
नृऽभ्यः आ सौश्रवसा सुऽवीरा अग्ने सूनो सहसः पुष्यसे धाः कृ-
णोषि यत् शवसा भूरि पश्वः वयः वृकाय अरये जसुरये ॥५॥ वद्मा
सूनो सहसः नः विऽहायाः अग्ने तोकं तनयं वाजिनः दाः विश्वा-

भिः गीःऽभिः अभि पूर्तिं अश्यां मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः ॥ ६ ॥ १५ ॥

॥१४॥ अग्ना यः मर्त्यः दुवः धियं जुजोष धीतिऽभिः भसत् नु सः प्र पूर्व्यः इषं वुरीत अवसे ॥१॥ अग्निः इत् हि प्रऽचेताः अग्निः वेधःऽतमः ऋषिः अग्निं होतारं ईळते यज्ञेषु मनुषः विशः ॥२॥ नाना हि अग्ने अवसे स्पर्धंते रायः अर्यः तूर्वंतः दस्युं आयवः व्रतैः सीक्षंतः अव्रतं ॥३॥ अग्निः अप्सां ऋतिऽसहं वीरं ददाति सत्ऽपतिं यस्य त्रसंति शवसः संऽचक्षि शत्रवः भिया ॥४॥ अग्निः हि विद्मना निदः देवः मर्तं उरुष्यति सहऽवा यस्य अवृतः रयिः वाजेषु अवृतः ॥५॥ अच्छ नः मित्रऽमहः देव देवान् अग्ने वोचः सुऽमतिं रोदस्योः वीहि स्वस्तिं सुऽक्षितिं दिवः नॄन् द्विषः अंहांसि दुःऽइता तरेम ता तरेम तव अवसा तरेम ॥ ६ ॥ १६ ॥

॥१५॥ इमं ऊं सु वः अतिथिं उषःऽबुधं विश्वासां विशां पतिं ऋंजसे गिरा वेति इत् दिवः जनुषा कत् चित् आ शुचिः ज्योक् चित् अत्ति गर्भः यत् अच्युतं ॥१॥ मित्रं न यं सुऽधितं भृगवः दधुः वनस्पतौ ईड्यं ऊर्ध्वऽशोचिषं सः त्वं सुऽप्रीतः वीतऽहव्ये अद्भुत प्रशस्तिऽभिः महयसे दिवेऽदिवे ॥२॥ सः त्वं दक्षस्य अवृकः वृधः भूः अर्यः परस्य अंतरस्य तरुषः रायः सूनो इति सहसः मर्त्येषु आ छर्दिः यच्छ वीतऽहव्याय सऽप्रथः भरत्ऽवाजाय सऽप्रथः ॥३॥ द्युतानं वः अतिथिं स्वःऽनरं अग्निं होतारं मनुषः सुऽअध्वरं विप्रं न द्युक्षऽवचसं सुवृक्तिऽभिः हव्यऽवाहं अरतिं देवं ऋंजसे ॥४॥ पावकया

यः चितयंत्या कृपा क्षामंन् रुरुचे उषसंः न भानुना तूर्वंन् न या-
मन् एतशस्य नु रणे आ यः घृणे न ततृषाणः अजरंः ॥५॥१७॥ अ-
ग्निंऽअग्निं वः संऽइधा दुवस्यत प्रियंऽप्रियं वः अतिथिं गृणीषणि
उप वः गीःऽभिः अमृतं विवासत देवः देवेषु वनते हि वार्यं देवः
देवेषु वनते हि नः दुवंः ॥६॥ संऽइद्धं अग्निं संऽइधा गिरा गृणे शुचिं
पावकं पुरः अध्वरे ध्रुवं विप्रं होतारं पुरुऽवारं अद्रुहं कविं सुम्नैः
ईमहे जातऽवेदसं ॥७॥ त्वां दूतं अग्ने अमृतं युगेऽयुगे हव्यऽवाहं
दधिरे पायुं ईड्यं देवासः च मर्तासः च जागृविं विऽभुं विश्पतिं
नमसा नि सेदिरे ॥८॥ विऽभूषन् अग्ने उभयान् अनु व्रता दूतः
देवानां रजसी' सं ईयसे यत् ते धीतिं सुऽमतिं आऽवृणीमहे
अध स्म नः त्रिऽवरूथः शिवः भव ॥९॥ तं सुऽप्रतीकं सुऽदृशं सु-
ऽअंचं अविद्वांसः विदुःऽतरं सपेम सः यक्षत् विश्वा वयुनानि
विद्वान् प्र हव्यं अग्निः अमृतेषु वोचत् ॥१०॥१८॥ तं अग्ने पासि उत
तं पिपर्षि यः ते आनट् कवये शूर धीतिं यज्ञस्य वा निऽशितिं वा
उत्ऽइतिं वा तं इत् पृणक्षि शवसा उत राया ॥११॥ त्वं अग्ने वनु-
ष्यतः नि पाहि त्वं ऊं' नः सहसाऽवन् अवद्यात् सं त्वा ध्वस्मन्ऽवत्
अभि एतु पाथः सं रयिः स्पृहयाय्यंः सहस्री ॥१२॥ अग्निः होता
गृहऽपतिः सः राजा विश्वा वेद जनिमा जातऽवेदाः देवानां उत
यः मर्त्यानां यजिष्ठः सः प्र यजतां ऋतऽवा ॥१३॥ अग्ने यत् अद्य
विशः अध्वरस्य होतः' पावकऽशोचे वेः त्वं हि यज्वा ऋता यजासि
महिना वि यत् भूः हव्या वह यविष्ठ या ते अद्य ॥१४॥ अभि प्रयां-
सि सुऽधितानि हि ख्यः नि त्वा दधीत रोदसी' यजध्यै अव नः
मघऽवन् वाजऽसातौ अग्ने विश्वानि दुःऽइता तरेम ता तरेम तव
अवसा तरेम ॥१५॥१९॥ अग्ने विश्वेभिः सुऽअनीक देवैः ऊर्णाऽवंतं

प्रथमः सीद् योनिं कुलायिनं घृतऽवंतं सवित्रे यज्ञं नय यजमानाय साधु ॥ १६ ॥ इमं ऊं त्यं अथर्वऽवत् अग्निं मंथंति वेधसः यं अंकुऽयंतं आ अनयन अमूरं श्याव्याभ्यः ॥ १७ ॥ जनिष्व देवऽवींतये सर्वऽताता स्वस्तये आ देवान् वक्षि अमृतान् ऋतऽवृधः यज्ञं देवेषु पिस्पृशः ॥ १८ ॥ वयं ऊं त्वा गृहऽपते जनानां अग्ने अकर्म संऽइधा बृहंतं अस्थूरि नः गार्हऽपत्यानि संतु तिग्मेन नः तेजसा सं शिशाधि ॥ १९ ॥ २० ॥ १ ॥

॥ १६ ॥ त्वं अग्ने यज्ञानां होता विश्वेषां हितः देवेभिः मानुषे जने ॥ १ ॥ सः नः मंद्राभिः अध्वरे जिह्वाभिः यज महः आ देवान् वक्षि यक्षि च ॥ २ ॥ वेत्थ हि वेधः अध्वनः पथः च देव अंजसा अग्ने यज्ञेषु सुऽक्रतो ॥ ३ ॥ त्वां ईळे अध द्विता भरतः वाजिऽभिः शुनं ईजे यज्ञेषु यज्ञियं ॥ ४ ॥ त्वं इमा वार्या पुरु दिवःऽदासाय सुन्वते भरतऽवाजाय दाशुषे ॥ ५ ॥ २१ ॥ त्वं दूतः अमर्त्यः आ वह दैव्यं जनं शृण्वन विप्रस्य सुऽस्तुतिं ॥ ६ ॥ त्वां अग्ने सुऽआध्यः मर्तासः देवऽवीतये यज्ञेषु देवं ईळते ॥ ७ ॥ तव प्र यक्षि संऽदृशं उत क्रतुं सुऽदानवः विश्वे जुषंत कामिनः ॥ ८ ॥ त्वं होता मनुःऽहितः वह्निः आसा विदुःऽतरः अग्ने यक्षि दिवः विशः ॥ ९ ॥ अग्ने आ याहि वीतये गृणानः हव्यऽदातये नि होता सत्सि बर्हिषि ॥ १० ॥ २२ ॥ तं त्वा समित्ऽभिः अंगिरः घृतेन वर्धयामसि बृहत् शोच यविष्ठ्य ॥ ११ ॥ सः नः पृथु श्रवाय्यं अच्छ देव विवाससि बृहत् अग्ने सुऽवीर्यं ॥ १२ ॥ त्वां अग्ने पुष्करात् अधि अथर्वा निः अमंथत मूर्ध्नः विश्वस्य वाघतः ॥ १३ ॥ तं ऊं त्वा दध्यङ् ऋषिः पुत्रः ईधे अथर्वणः वृत्रऽहनं पुरंऽदरं ॥ १४ ॥ तं ऊं त्वा पाथ्यः वृषा सं ईधे दस्युहनऽतमं धनंऽजयं रणेऽरणे

॥१५॥२३॥ आ इहि ऊं सु ब्रवाणि ते अग्ने इत्था इतराः गिरः एभिः
वर्धासे इंदुऽभिः ॥१६॥ यत्र क्व च ते मनः दक्षं दधसे उत्ऽतरं तत्र सदः
कृणवसे ॥१७॥ नहि ते पूर्तं अक्षिऽपत् भुवत् नेमानां वसो अथ
दुवः वनवसे ॥१८॥ आ अग्निः अगामि भारतः वृत्रऽहा पुरुऽचे-
तनः दिवःऽदासस्य सत्ऽपतिः ॥१९॥ सः हि विश्वा अति पार्थिवा
रयिं दाशत् महिऽत्वना वन्वन् अवातः अस्तृतः ॥२०॥२४॥ सः प्र-
त्नऽवत् नवीयसा अग्ने द्युम्नेन संऽयता बृहत् ततंथ भानुना ॥२१॥
प्र वः सखायः अग्नये स्तोमं यज्ञं च धृष्णुऽया अर्च गाय च वेधसे
॥२२॥ सः हि यः मानुषा युगा सीदत् होता कविऽक्रतुः दूतः च
हव्यऽवाहनः ॥२३॥ ता राजाना शुचिऽव्रता आदित्यान् मारुतं
गणं वसो यक्षि इह रोदसी ॥२४॥ वस्वी ते अग्ने संऽदृष्टिः इषऽयते
मर्त्याय ऊर्जः नपात् अमृतस्य ॥२५॥२५॥ क्रत्वा दाः अस्तु श्रेष्ठः
अद्य त्वा वन्वन् सुऽरेक्णाः मर्तः आनाश सुऽवृक्तिं ॥२६॥ ते ते अग्ने
त्वाऽऊताः इषयंतः विश्वं आयुः तरंतः अर्यः अरातीः वन्वंतः अर्यः
अरातीः ॥२७॥ अग्निः तिग्मेन शोचिषा यासत् विश्वं नि अत्रिणं
अग्निः नः वनते रयिं ॥२८॥ सुऽवीरं रयिं आ भर जातऽवेदः विऽच-
र्षणे जहि रक्षांसि सुऽक्रतो इति ॥२९॥ त्वं नः पाहि अंहसः जातऽवेदः
अघऽयतः रक्ष नः ब्रह्मणः कवे ॥३०॥२६॥ यः नः अग्ने दुःऽएवः आ
मर्तः वधाय दाशति तस्मात् नः पाहि अंहसः ॥३१॥ त्वं तं देव
जिह्वया परि बाधस्व दुःऽकृतं मर्तः यः नः जिघांसति ॥३२॥
भरतऽवाजाय सऽप्रथः शर्म यच्छ सहंत्य अग्ने वरेण्यं वसु ॥३३॥
अग्निः वृत्राणि जंघनत् द्रविणस्युः विपन्यया संऽइद्धः शुक्रः आ-
ऽहुतः ॥३४॥ गर्भे मातुः पितुः पिता विऽदिद्युतानः अक्षरे सीदन्
ऋतस्य योनिं आ ॥३५॥२७॥ ब्रह्म प्रजाऽवत् आ भर जातऽवेदः

विऽचर्षणे अग्ने यत् दीदयंत् दिवि ॥३६॥ उप त्वा रणवऽसंदृशं प्र-
यस्वंतः सहःऽकृत अग्ने ससृज्महे गिरः ॥३७॥ उप छायांऽइव घृणेः
अगन्म शर्म ते वयं अग्ने हिरण्यऽसंदृशः ॥३८॥ यः उग्रःऽइव शर्य-
ऽहा तिग्मऽशृंगः न वंसगः अग्ने पुरः रुरोजिथ ॥३९॥ आ यं हस्ते न
खादिनं शिशुं जातं न बिभ्रति विशां अग्निं सुऽअध्वरं ॥४०॥२८॥
प्र देवं देवऽवीतये भरत वसुवित्ऽतमं आ स्वे योनौ नि सीदतु
॥४१॥ आ जातं जातऽवेदसि प्रियं शिशीत अतिथिं स्योने आ
गृहऽपतिं ॥४२॥ अग्ने युक्ष्व हि ये तव अश्वासः देव साधवः अरं
वहंति मन्यवे ॥४३॥ अच्छ नः याहि आ वह अभि प्रयांसि वीतये
आ देवान् सोमऽपीतये ॥४४॥ उत् अग्ने भारत द्युऽमत् अजस्रेण
दविद्युतत् शोच वि भाहि अजर ॥४५॥२९॥ वीती यः देवं मर्तः दु-
वस्येत् अग्निं ईळीत अध्वरे हविष्मान् होतारं सत्यऽयजं रोदस्योः
उत्तानऽहस्तः नमसा आ विवासेत् ॥४६॥ आ ते अग्ने ऋचा हविः
हृदा तष्टं भरामसि ते ते भवंतु उक्षणः ऋषभासः वशाः उत ॥४७॥
अग्निं देवासः अग्रियं इंधते वृत्रहनऽतमं येन वसूनि आऽभृता
तृळ्हा रक्षांसि वाजिना ॥ ४८ ॥ ३० ॥ ५ ॥

॥१७॥ पिब सोमं अभि यं उग्र तर्दः ऊर्वं गव्यं महि गृणानः इंद्र
वि यः धृष्णो वधिषः वज्रऽहस्त विश्वा वृत्रं अमित्रिया शवः-
ऽभिः ॥१॥ सः ईं पाहि यः ऋजीषी तरुत्रः यः शिप्रऽवान् वृषभः यः
मतीनां यः गोत्रऽभित् वज्रऽभृत् यः हरिऽस्थाः सः इंद्र चित्रान्
अभि तृंधि वाजान् ॥२॥ एव पाहि प्रत्नऽथा मंदतु त्वा श्रुधि ब्रह्म
ववृधस्व उत गीःऽभिः आविः सूर्यं कृणुहि पीपिहि इषः जहि श-
त्रून् अभि गाः इंद्र तृंधि ॥३॥ ते त्वा मदाः बृहत् इंद्र स्वधाऽवः इमे

पीताः उक्षयंत द्युऽमंतं महां अनूनं तवसं विऽभूतिं मत्सरासः
जर्हृषंत प्रऽसहं ॥४॥ येभिः सूर्यं उषसं मंदसानः अवासयः अप दृ-
ळ्हानि दर्द्रत् महां अद्रिं परिगाः इंद्र संतं नुत्थाः अच्युतं सदसः परि
स्वात् ॥५॥१॥ तव क्रत्वा तव तत् दंसनाभिः आमासु पक्वं शच्या नि
दीधः॰ और्णोः दुरः उस्रियाभ्यः वि दृळ्हा उत् ऊर्वात् गाः असृजः
अंगिरस्वान् ॥६॥ पप्राथ क्षां महि दंसः वि उर्वीं उप द्यां ऋष्वः
बृहत् इंद्र स्तभायः अधारयः रोदसी देवपुत्रे॰ प्रत्ने मातरा य-
ह्वी ऋतस्य ॥७॥ अध त्वा विश्वे पुरः इंद्र देवाः एकं तवसं दधिरे भ-
राय अदेवः यत् अभि औहिष्ट देवान् स्वःऽसाता वृणते इंद्रं अत्र
॥८॥ अध द्यौः चित् ते अप सा नु वज्रात् द्विता अनमत् भियसा
स्वस्य मन्योः अहिं यत् इंद्रः अभि औहसानं नि चित् विश्वऽआयुः
शयथे जघान ॥९॥ अध त्वष्टा ते महः उग्र वज्रं सहस्रऽभृष्टिं ववृतत्
शतऽअश्रिं निऽकामं अरऽमनसं येन नवंतं अहिं सं पिणक् ऋ-
जीषिन् ॥१०॥२॥ वर्धान् यं विश्वे मरुतः सऽजोषाः पचत् शतं
महिषान् इंद्र तुभ्यं पूषा विष्णुः त्रीणि सरांसि धावन् वृत्रऽहनं
मदिरं अंशुं अस्मै ॥११॥ आ क्षोदः महि वृतं नदीनां परिऽस्थितं
असृजः ऊर्मिं अपां तासां अनु प्रऽवतः इंद्र पंथां प्र आर्दयः नीचीः
अपसः समुद्रं ॥१२॥ एव ता विश्वा चकृऽवांसं इंद्रं महां उग्रं अजुर्यं
सहःऽदां सुऽवीरं त्वा सुऽआयुधं सुऽवज्रं आ ब्रह्म नव्यं अवसे ववृ-
त्यात् ॥१३॥ सः नः वाजाय श्रवसे इषे च राये धेहि द्युऽमतः इंद्र
विप्रान् भरत्ऽवाजे नृऽवतः इंद्र सूरीन् दिवि च स्म एधि पार्ये नः
इंद्र ॥१४॥ अया वाजं देवऽहितं सनेम मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः
॥ १५ ॥ ३ ॥

॥१८॥ तं ऊं स्तुहि यः अभिभूतिऽओजाः वन्वन् अवातः पुरु-

ऽहूतः इंद्रः अषाळ्हं उग्रं सहमानं आभिः गीःऽभिः वर्ध वृषभं
चर्षणीनां ॥१॥ सः युध्मः सत्वा खजऽकृत् समत्ऽवा तुविऽम्रक्षः
नदनुऽमान् ऋजीषी बृहत्ऽरेणुः च्यवनः मानुषीणां एकः कृष्टी-
नां अभवत् सहऽवा ॥२॥ त्वं ह नु त्यत् अदमयः दस्यून् एकः कृष्टीः
अवनोः आर्याय अस्ति स्वित् नु वीर्यं तत् ते इंद्र न स्वित् अस्ति
तत् ऋतुऽथा वि वोचः ॥३॥ सत् इत् हि ते तुविऽजातस्य मन्ये
सहः सहिष्ठ तुरतः तुरस्य उग्रं उग्रस्य तवसः तवीयः अरध्रस्य रध्र-
ऽतुरः बभूव ॥४॥ तत् नः प्रत्नं सख्यं अस्तु युष्मे' इत्था वदत्ऽभिः
वलं अंगिरःऽभिः हन् अच्युतऽच्युत् दस्म इषयंतं ऋणोः पुरः वि
दुरः अस्य विश्वाः ॥५॥४॥ सः हि धीभिः हव्यः अस्ति उग्रः ईशान-
ऽकृत् महति वृत्रऽतूर्ये सः तोकऽसाता तनये सः वज्री वितंत-
साय्यः अभवत् समत्ऽसु ॥६॥ सः मज्मना जनिम मानुषाणां
अमर्त्येन नाम्ना अति प्र सर्स्रे सः द्युम्नेन सः शवसा उत राया सः
वीर्येण नृऽतमः संऽओकाः ॥७॥ सः यः न मुहे न मिथु जनः भूत्
सुमंतुऽनामा चुमुरिं धुनिं च वृणक् पिप्रुं शंबरं शुष्णं इंद्रः पुरां
च्यौत्नाय शयथाय नु चित् ॥८॥ उत्ऽअवता त्वक्षसा पन्यसा च वृ-
त्रऽहत्याय रथं इंद्र तिष्ठ धिष्व वज्रं हस्ते आ दक्षिणऽत्रा अभि प्र
मंद पुरुऽदत्र मायाः ॥९॥ अग्निः न शुष्कं वनं इंद्र हेतिः रक्षः नि
धक्षि अशनिः न भीमा गंभीरया ऋष्वया यः रुरोज अध्वनयत्
दुःऽइता दंभयत् च ॥१०॥५॥ आ सहस्रं पथिऽभिः इंद्र राया तुवि-
ऽद्युम्न तुविऽवाजेभिः अर्वाक् याहि सूनो' सहसः यस्य नु चित्
अदेवः ईशे पुरुऽहूत योतोः ॥११॥ प्र तुविऽद्युम्नस्य स्थविरस्य घृष्वेः
दिवः ररप्शे महिमा पृथिव्याः न अस्य शत्रुः न प्रतिऽमानं अस्ति
न प्रतिऽस्थिः पुरुऽमायस्य सह्योः ॥१२॥ प्र तत् ते अद्य करणं कृतं

भूत् कुत्सं यत् आयुं अतिथिऽग्वं अस्मै पुरु सहस्रा नि शिशाः
अभि क्षां उत् तूर्वयाणं धृषता निनेथ ॥१३॥ अनु त्वा अहिऽघ्ने अध
देव देवाः मदन् विश्वे कविऽतमं कवीनां करः यत्र वरिवः बाधि-
ताय दिवे जनाय तन्वे गृणानः ॥१४॥ अनु द्यावापृथिवी' तत् ते
ओजः अमर्त्याः जिहते इंद्र देवाः कृष्व कृत्नो' अकृतं यत् ते अस्ति
उक्थं नवीयः जनयस्व यज्ञैः ॥१५॥६॥

॥१९॥ महान् इंद्रः नृऽवत् आ चर्षणिऽप्राः उत द्विऽबर्हाः अ-
मिनः सहःऽभिः अस्मद्र्यक् ववृधे वीर्याय उरुः पृथुः सुऽकृतः कर्तृ-
ऽभिः भूत् ॥१॥ इंद्रं एव धिषणा सातये धात् बृहंतं ऋष्वं अजरं
युवानं अषाळ्हेन शवसा शूशुऽवांसं सद्यः चित् यः ववृधे असा-
मि ॥२॥ पृथू' करस्ना बहुला गभस्ती' अस्मद्र्यक् सं मिमीहि श्र-
वांसि यूथाऽइव पश्वः पशुऽपाः दमूनाः अस्मान् इंद्र अभि आ
ववृत्स्व आजौ ॥३॥ तं वः इंद्रं चतिनं अस्य शाकैः इह नूनं वाज-
ऽयंतः हुवेम यथा चित् पूर्वे जरितारः आसुः अनेद्याः अनवद्याः
अरिष्टाः ॥४॥ धृतऽव्रतः धनऽदाः सोमऽवृद्धः सः हि वामस्य वसुनः
पुरुऽक्षुः सं जग्मिरे पथ्याः रायः अस्मिन् समुद्रे न सिंधवः याद-
मानाः ॥५॥७॥ शविष्ठं नः आ भर शूर शवः ओजिष्ठं ओजः अभि-
ऽभूते उग्रं विश्वा द्युम्ना वृष्ण्या मानुषाणां अस्मभ्यं दाः हरिऽवः
मादयध्यै ॥६॥ यः ते मदः पृतनाषाट् अमृध्रः इंद्र तं नः आ भर शू-
शुऽवांसं येन तोकस्य तनयस्य सातौ मंसीमहि जिगीवांसः
त्वाऽऊताः ॥७॥ आ नः भर वृषणं शुष्मं इंद्र धनऽस्पृतं शूशुऽवांसं
सुऽदक्षं येन वंसाम पृतनासु शत्रून् तव ऊतिऽभिः उत जामीन्
अजामीन् ॥८॥ आ ते शुष्मः वृषभः एतु पश्चात् आ उत्तरात् अध-

रात् आ पुरस्तात् आ विश्वतः अभि सं एतु अर्वाङ् इंद्र द्युम्नं स्वः-ऽवत् धेहि अस्मे ॥९॥ नृऽवत् ते इंद्र नृऽतमाभिः ऊती वंसीमहि वामं श्रोमतेभिः ईक्षे हि वस्वः उभयस्य राजन् धाः रत्नं महि स्थूरं बृहंतं ॥१०॥ मरुत्वंतं वृषभं ववृधानं अकवऽअरिं दिव्यं शासं इंद्रं विश्वऽसहं अवसे नूतनाय उग्रं सहःऽदां इह तं हुवेम ॥११॥ जनं वज्रिन् महि चित् मन्यमानं एभ्यः नृऽभ्यः रंधय येषु अस्मि अध हि त्वा पृथिव्यां शूरऽसातौ हवामहे तनये गोषु अप्ऽसु ॥१२॥ वयं ते एभिः पुरुऽहूत सख्यैः शत्रोःऽशत्रोः उतऽतरे इत् स्याम घ्नंतः वृत्राणि उभयानि शूर राया मदेम बृहता त्वाऽऊताः ॥१३॥ ८ ॥

॥२०॥ द्यौः न यः इंद्र अभि भूम अर्यः तस्थौ रयिः शवसा पृत्ऽसु जनान् तं नः सहस्रऽभरं उर्वराऽसां दद्धि सूनो सहसः वृत्रऽतुरं ॥१॥ दिवः न तुभ्यं अनु इंद्र सत्रा असुर्यं देवेभिः धायि विश्वं अहिं यत् वृत्रं अपः वव्रिऽवांसं हन् ऋजीषिन् विष्णुना सचानः ॥२॥ तूर्वन् ओजीयान् तवसः तवीयान् कृतऽब्रह्मा इंद्रः वृद्धऽमहाः राजा अभवत् मधुनः सोम्यस्य विश्वासां यत् पुरां दर्त्नुं आवत् ॥३॥ शतैः अपद्रन् पणयः इंद्र अत्र दशऽओण्ये कवये अर्कऽसातौ वधैः शुष्णस्य अशुषस्य मायाः पित्वः न अरिरेचीत् किं चन प्र ॥४॥ महः द्रुहः अप विश्वऽआयु धायि वज्रस्य यत् पतने पादि शुष्णः उरु सः सऽरथं सारथये कः इंद्रः कुत्साय सूर्यस्य सातौ ॥५॥ ९॥ प्र श्येनः न मदिरं अंशुं अस्मै शिरः दासस्य नमुचेः मथायन् प्र आवत् नमीं साप्यं ससंतं पृणक् राया सं इषा सं स्वस्ति ॥६॥ वि पिप्रोः अहिऽमायस्य दृळ्हाः पुरः वज्रिन् शवसा न दर्दः०

सुऽदामन् तत् रेक्णः अप्रऽमृष्यं ऋजिश्वने दात्रं दाशुषे दाः ॥७॥
सः वेतसुं दशऽमायं दशऽओणिं तूतुजिं इंद्रः स्वभिष्टिऽसुम्नः आ
तुग्रं शश्वत् इभं द्योतनाय मातुः न सीं उप सृज इयध्यै ॥८॥ सः ईं
स्पृधः वनते अप्रतिऽइतः बिभ्रत् वज्रं वृत्रऽहनं गभस्तौ तिष्ठत्
हरी अधि अस्ताऽइव गर्ते वचःऽयुजा वहतः इंद्रं ऋष्वं ॥९॥ स-
नेम ते अवसा नव्यः इंद्र प्र पूरवः स्तवंते एना यज्ञैः सप्त यत् पुरः
शर्म शारदीः दर्त् हन् दासीः पुरुऽकुत्साय शिक्षन् ॥१०॥ त्वं वृधः इंद्र
पूर्व्यः भूः वरिवस्यन् उशने काव्याय परा नवऽवास्त्वं अनुऽदेयं
महे पित्रे ददाथ स्वं नपातं ॥११॥ त्वं धुनिः इंद्र धुनिऽमतीः ऋणोः
अपः सीराः न स्रवंतीः प्र यत् समुद्रं अति शूर पर्षि पारय तुर्वशं
यदुं स्वस्ति ॥१२॥ तव ह त्यत् इंद्र विश्वं आजौ सस्तः धुनीचुमुरी
या ह सिस्वप् दीदयत् इत् तुभ्यं सोमेभिः सुन्वन् दभीतिः इध्मऽभृ-
तिः पक्थी अर्कैः ॥ १३ ॥ १० ॥

॥२१॥ इमाः ऊं त्वा पुरुऽतमस्य कारोः हव्यं वीर हव्याः हवंते
धियः रथेऽस्थां अजरं नवीयः रयिः विऽभूतिः ईयते वचस्या ॥१॥
तं ऊं स्तुषे इंद्रं यः विदानः गिर्वाहसं गीःऽभिः यज्ञऽवृद्धं यस्य दिवं
अति मह्ना पृथिव्याः पुरुऽमायस्य रिरिचे महिऽत्वं ॥२॥ सः इत्
तमः अवयुनं ततन्वत् सूर्येण वयुनऽवत् चकार कदा ते मर्ताः
अमृतस्य धाम इयक्षंतः न मिनंति स्वधाऽवः ॥३॥ यः ता चकार
सः कुह स्वित् इंद्रः कं आ जनं चरति कासु विक्षु कः ते यज्ञः मनसे
शं वराय कः अर्कः इंद्र कतमः सः होता ॥४॥ इदा हि ते वेविषतः
पुराऽजाः प्रत्नासः आसुः पुरुऽकृत् सखायः ये मध्यमासः उत नू-
तनासः उत अवमस्य पुरुऽहूत बोधि ॥५॥११॥ तं पृच्छंतः अवरासः

पराणि प्रत्ना ते इंद्र श्रुत्या अनु येमुः अर्चामसि वीर ब्रह्मऽवाहः यात् एव विद्म तात् त्वा महांतं ॥ ६ ॥ अभि त्वा पाजः रक्षसः वि तस्थे महि जज्ञानं अभि तत् सु तिष्ठ तव प्रत्नेन युज्येन सख्या वज्रेण धृष्णो अप ताः नुदस्व ॥ ७ ॥ सः तु श्रुधि इंद्र नूतनस्य ब्रह्मण्यतः वीर कारुऽधायः त्वं हि आपिः प्रऽदिवि पितॄणां शश्वत् बभूथ सुऽहवः आऽइष्टौ ॥ ८ ॥ प्र ऊतये वरुणं मित्रं इंद्रं मरुतः कृष्व अवसे नः अद्य प्र पूषणं विष्णुं अग्निं पुरंऽधिं सवितारं ओषधीः पर्वतान् च ॥ ९ ॥ इमे ऊं॰ त्वा पुरुऽशाक प्रऽयज्यो॰ जरितारः अभि अर्चंति अर्कैः श्रुधि हवं आ हुवतः हुवानः न त्वाऽवान् अन्यः अमृत त्वत् अस्ति ॥ १० ॥ नु मे आ वाचं उप याहि विद्वान् विश्वेभिः सूनो॰ सहसः यजत्रैः ये अग्निऽजिह्वाः ऋतऽसापः आसुः ये मनुं चक्रुः उपरं दसाय ॥ ११ ॥ सः नः बोधि पुरःऽएता सुऽगेषु उत दुःऽगेषु पथिऽकृत् विदानः ये अश्रमासः उरवः वहिष्ठाः तेभिः नः इंद्र अभि वक्षि वाजं ॥ १२ ॥ १२ ॥

॥ २२ ॥ यः एकः इत् हव्यः चर्षणीनां इंद्रं तं गीःऽभिः अभि अर्चे आभिः यः पत्यते वृषभः वृष्ण्यऽवान् सत्यः सत्वा पुरुऽमायः सहस्वान् ॥ १ ॥ तं ऊं॰ नः पूर्वे पितरः नवऽग्वाः सप्त विप्रासः अभि वाजयंतः नक्षत्ऽदाभं ततुरिं पर्वतेऽस्थां अद्रोघऽवाचं मतिऽभिः शविष्ठं ॥ २ ॥ तं ईमहे इंद्रं अस्य रायः पुरुऽवीरस्य नृऽवतः पुरुऽक्षोः यः अस्कृधोयुः अजरः स्वःऽवान् तं आ भर हरिऽवः मादयध्यै ॥ ३ ॥ तत् नः वि वोचः यदि ते पुरा चित् जरितारः आनशुः सुम्नं इंद्र कः ते भागः किं वयः दुध्र खिद्वः पुरुऽहूत पुरुऽवसो॰ असुरऽघ्नः ॥ ४ ॥ तं पृच्छंती वज्रऽहस्तं रथेऽस्थां इंद्रं वेपी वक्वरी यस्य नु

गीः तुविऽयाभं तुविऽकूर्मिं रभःऽदां गातुं इषे नक्षते तुम्रं अच्छ ॥५॥१३॥ अया ह त्यं मायया ववृधानं मनःऽजुवा स्वऽतवः पर्वतेन अच्युता चित् वीळिता सुऽओजः रुजः वि दृळ्हा धृषता विऽरप्शिन् ॥६॥ तं वः धिया नव्यस्या शविष्ठं प्रत्नं प्रत्नऽवत् परिऽतंसयध्यै सः नः वक्षत् अनिऽमानः सुऽवह्मा इंद्रः विश्वानि अति दुःऽगहानि ॥७॥ आ जनाय द्रुह्वणे पार्थिवानि दिव्यानि दीपयः अंतरिक्षा तपं वृषन् विश्वतः शोचिषा तान् ब्रह्मऽद्विषे शोचय क्षां अपः च ॥८॥ भुवः जनस्य दिव्यस्य राजा पार्थिवस्य जगतः त्वेषऽसंदृक् धिष्व वज्रं दक्षिणे इंद्र हस्ते विश्वाः अजुर्य दयसे वि मायाः ॥९॥ आ संऽयतं इंद्र नः स्वस्तिं शत्रुऽतूर्याय बृहतीं अमृध्रां यया दासानि आर्याणि वृत्रा करः वज्रिन् सुऽतुका नाहुषाणि ॥१०॥ सः नः नियुत्ऽभिः पुरुऽहूत वेधः विश्वऽवाराभिः आ गहि प्रऽयज्यो० न याः अदेवः वरते न देवः आ आभिः याहि तूयं आ मद्र्यद्रिक् ॥ ११ ॥ १४ ॥

॥२३॥ सुते इत् त्वं निऽमिश्लः इंद्र सोमे स्तोमे ब्रह्मणि शस्यमाने उक्थे यत् वा युक्ताभ्यां मघऽवन् हरिऽभ्यां बिभ्रत् वज्रं बाह्वोः इंद्र यासि ॥१॥ यत् वा दिवि पार्ये सुष्विं इंद्र वृत्रऽहत्ये अवसि शूरऽसातौ यत् वा दक्षस्य बिभ्युषः अबिभ्यत् अरंधयः शर्धतः इंद्र दस्यून् ॥२॥ पाता सुतं इंद्रः अस्तु सोमं प्रऽनेनीः उग्रः जरितारं ऊती कर्ता वीराय सुस्वये ऊं लोकं दाता वसु स्तुवते कीरये चित् ॥३॥ गंता इयंति सवना हरिऽभ्यां बभ्रिः वज्रं पपिः सोमं ददिः गाः कर्ता वीरं नर्यं सर्वऽवीरं श्रोता हवं गृणतः स्तोमऽवाहाः ॥४॥ अस्मै वयं यत् ववान तत् विविष्मः इंद्राय यः नः प्रऽदिवः अपः

कः॰ सुते सोमे स्तुमसि शंसंत् उक्था इंद्राय ब्रह्म वर्धनं यथा असत् ॥५॥१५॥ ब्रह्माणि हि चकृषे वर्धनानि तावत् ते इंद्र मतिऽभिः विविष्मः सुते सोमे सुतऽपाः शंऽतमानि रांद्र्या क्रियास्म वक्षणानि यज्ञैः ॥६॥ सः नः बोधि पुरोळाशं रराणः पिब तु सोमं गोऽऋजीकं इंद्र आ इदं बर्हिः यजमानस्य सीद उरुं कृधि त्वाऽयतः ऊं लोकं ॥७॥ सः मंदस्व हि अनु जोषं उग्र प्र त्वा यज्ञासः इमे अश्नुवंतु प्र इमे हवासः पुरुऽहूतं अस्मे आ त्वा इयं धीः अवसे इंद्र यम्याः ॥८॥ तं वः सखायः सं यथा सुतेषु सोमेभिः ईं पृणत भोजं इंद्रं कुवित् तस्मै असति नः भराय न सुष्विं इंद्रः अवसे मृधाति ॥९॥ एव इत् इंद्रः सुते अस्तावि सोमे भरत्ऽवाजेषु क्षयत् इत् मघोनः असत् यथा जरित्रे उत सूरिः इंद्रः रायः विश्वऽवारस्य दाता ॥ १० ॥ १६ ॥ २ ॥

॥ २४ ॥ वृषा मदः इंद्रे श्लोकः उक्था सचा सोमेषु सुतऽपाः ऋजीषी अर्चत्र्यः मघऽवा नृऽभ्यः उक्थैः द्युक्षः राजा गिरां अक्षितऽऊतिः ॥ १ ॥ ततुरिः वीरः नर्यः विऽचेताः श्रोता हवं गृणतः उर्विऽऊतिः वसुः शंसः नरां कारुऽधायाः वाजी स्तुतः विदथे दाति वाजं ॥२॥ अक्षः न चक्र्योः शूर बृहन् प्र ते मह्ना रिरिचे रोदस्योः वृक्षस्य नु ते पुरुऽहूत वयाः वि ऊतयः रुरुहुः इंद्र पूर्वीः ॥३॥ शचीऽवतः ते पुरुऽशाक शाकाः गवांऽइव स्रुतयः संऽचरणीः वत्सानां न तंतयः ते इंद्र दामन्ऽवंतः अदामानः सुऽदामन् ॥४॥ अन्यत् अद्य कर्वरं अन्यत् ऊं श्वः असत् च सत् मुहुः आऽचक्रिः इंद्रः मित्रः नः अत्र वरुणः च पूषा अर्यः वशस्य परिऽएता अस्ति ॥५॥१७॥ वि त्वत् आपः न पर्वतस्य पृष्ठात् उक्थेभिः इंद्र अनयंत

यज्ञैः तं त्वा आभिः सुस्तुतिऽभिः वाजयंतः आजिं न जग्मुः गिर्वाहः
अश्वाः ॥ ६ ॥ न यं जरंति शरदः न मासाः न द्यावः इंद्रं अवऽकर्शयंति
वृद्धस्य चित् वर्धतां अस्य तनूः स्तोमेभिः उक्थैः च शस्यमाना
॥ ७ ॥ न वीळवे नमते न स्थिराय न शर्धते दस्युंऽजूताय स्तवान्
अज्राः इंद्रस्य गिरयः चित् ऋष्वाः गंभीरे चित् भवति गाधं
अस्मै ॥ ८ ॥ गंभीरेण नः उरुणा अमत्रिन् प्र इषः यंधि सुतऽपावन्
वाजान् स्थाः ऊं सु ऊर्ध्वः ऊती अरिषण्यन् अक्तोः विऽउष्टौ
परिऽतक्म्यायां ॥ ९ ॥ सचस्व नायं अवसे अभीके इतः वा तं इंद्र
पाहि रिषः अमा च एनं अरण्ये पाहि रिषः मदेम शतऽहिमाः
सुऽवीराः ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ २५ ॥ या ते ऊतिः अवमा या परमा या मध्यमा इंद्र शुष्मिन्
अस्ति ताभिः ऊं सु वृत्रऽहत्ये अवीः नः एभिः च वाजैः महान् नः
उग्र ॥ १ ॥ आभिः स्पृधः मिथतीः अरिषण्यन् अमित्रस्य व्यथय
मन्युं इंद्र आभिः विश्वाः अभिऽयुजः विषूचीः आर्याय विशः अव
तारीः दासीः ॥ २ ॥ इंद्र जामयः उत ये अजामयः अर्वाचीनासः
वनुषः युयुज्रे त्वं एषां विथुरा शवांसि जहि वृष्ण्यानि कृणुहि
पराचः ॥ ३ ॥ शूरः वा शूरं वनते शरीरैः तनूऽरुचा तरुषि यत् कृ-
ण्वैते तोके वा गोषु तनये यत् अप्ऽसु वि क्रंदसी उर्वरासु ब्रवैते
॥ ४ ॥ नहि त्वा शूरः न तुरः न धृष्णुः न त्वा योधः मन्यमानः युयोध
इंद्र नकिः त्वा प्रति अस्ति एषां विश्वा जातानि अभि असि तानि
॥ ५ ॥ १९ ॥ सः पत्यते उभयोः नृम्णं अयोः यदि वेधसः संऽइथे
हवंते वृत्रे वा महः नृऽवति क्षये वा व्यचस्वंता यदि वितंतसैते
॥ ६ ॥ अध स्म ते चर्षणयः यत् एजान् इंद्र त्राता उत भव वरूता

अस्माकासः ये नृऽतमासः अर्यः इंद्र सूरयः दधिरे पुरः नः ॥७॥ अनु ते दायि महे इंद्रियाय सत्रा ते विश्वं अनु वृत्रऽहत्ये अनु क्षत्रं अनु सहः यजत्र इंद्र देवेभिः अनु ते नृऽसह्ये ॥८॥ एव नः स्पृधः सं अज समत्ऽसु इंद्र रारंधि मिथतीः अदेवीः विद्याम वस्तोः अवसा गृणंतः भरत्ऽवाजाः उत ते इंद्र नूनं ॥९॥२०॥

॥२६॥ श्रुधि नः इंद्र ह्वयामसि त्वा महः वाजस्य सातौ ववृषाणाः सं यत् विशः अयंत शूरऽसातौ उग्रं नः अवः पार्ये अहन् दाः ॥१॥ त्वां वाजी हवते वाजिनेयः महः वाजस्य गध्यस्य सातौ त्वां वृत्रेषु इंद्र सत्ऽपतिं तरुत्रं त्वां चष्टे मुष्टिऽहा गोषु युध्यन् ॥२॥ त्वं कविं चोदयः अर्कऽसातौ त्वं कुत्साय शुष्णं दाशुषे वर्क् त्वं शिरः अमर्मणः परा अहन् अतिथिऽग्वाय शंस्यं करिष्यन् ॥३॥ त्वं रथं प्र भरः योधं ऋष्वं आवः युध्यंतं वृषभं दशऽद्युं त्वं तुग्रं वेतसवे सचा अहन् त्वं तुजिं गृणंतं इंद्र तूतोः॰ ॥४॥ त्वं तत् उक्थं इंद्र बर्हणा कः॰ प्र यत् शता सहस्रा शूर दर्षि अव गिरेः दासं शंबरं हन् प्र आवः दिवःऽदासं चित्राभिः ऊती ॥५॥२१॥ त्वं श्रद्धाभिः मंदसानः सोमैः दभीतये चुमुरिं इंद्र सिस्वप् त्वं रजिं पिठीनसे दशस्यन् षष्टिं सहस्रा शच्या सचा अहन् ॥६॥ अहं चन तत् सूरिऽभिः आनश्यां तव ज्यायः इंद्र सुम्नं ओजः त्वया यत् स्तवंते सधऽवीर वीराः त्रिऽवरूथेन नहुषा शविष्ठ ॥७॥ वयं ते अस्यां इंद्र द्युम्नऽहूतौ सखायः स्याम महिन प्रेष्ठाः प्रातर्दनिः क्षत्रऽश्रीः अस्तु श्रेष्ठः घने वृत्राणां सनये धनानां ॥८॥२२॥

॥२७॥ किं अस्य मदे किं ऊं अस्य पीतौ इंद्रः किं अस्य सख्ये

चकार रणाः वा ये निऽसदि किं ते अस्य पुरा विविद्रे किं ऊं' नूतं-
नासः॥१॥ सत् अस्य मदे सत् ऊं' अस्य पीतौ इंद्रः सत् अस्य सख्ये
चकार रणाः वा ये निऽसदि सत् ते अस्य पुरा विविद्रे सत् ऊं' नू-
तनासः॥२॥ नहि नु ते महिमनः समस्य न मघऽवत् मघवत्ऽत्वस्य
विद्म न राधसःऽराधसः नूतनस्य इंद्र नकिः ददृशे इंद्रियं ते ॥३॥
एतत् त्यत् ते इंद्रियं अचेति येन अवधीः वरऽशिखस्य शेषः व-
ज्रस्य यत् ते निऽहतस्य शुष्मात् स्वनात् चित् इंद्र परमः ददार
॥४॥ वधीत् इंद्रः वरऽशिखस्य शेषः अभिऽआवर्तिने चायमा-
नाय शिक्षन् वृचीवतः यत् हरिऽयूपीयायां हन् पूर्वे अर्धे भियसा
अपरः दर्त् ॥५॥२३॥ त्रिंशत्ऽशतं वर्मिणः इंद्र साकं यव्याऽवत्यां
पुरुऽहूत श्रवस्या वृचीवंतः शरवे पत्यमानाः पात्रा भिंदानाः
निऽअर्थानि आयन् ॥६॥ यस्य गावौ अरुषा सुऽयवस्यू॰ अंतः
ऊं' सु चरतः रेरिहाणा सः सृंजयाय तुर्वशं परा अदात् वृचीवतः
दैवऽवाताय शिक्षन् ॥७॥ द्वयान् अग्ने रथिनः विंशतिं गाः वधू-
ऽमंतः मघऽवा मह्यं संऽराट् अभिऽआवर्ती चायमानः ददाति
दुःऽनशा इयं दक्षिणा पार्थवानां ॥८॥२४॥

॥२८॥ आ गावः अग्मन् उत भद्रं अक्रन् सीदंतु गोऽस्थे रणयंतु
अस्मे' प्रजाऽवतीः पुरुऽरूपाः इह स्युः इंद्राय पूर्वीः उषसः दुहा-
नाः ॥१॥ इंद्रः यज्वने पृणते च शिक्षति उप इत् ददाति न स्वं
मुषायति भूयःऽभूयः रयिं इत् अस्य वर्धयन् अभिन्ने खिल्ये नि
दधाति देवऽयुं ॥२॥ न ताः नशंति न दभाति तस्करः न आसां आ-
मित्रः व्यथिः आ दधर्षति देवान् च याभिः यजते ददाति च ज्योक्
इत् ताभिः सचते गोऽपतिः सह ॥३॥ न ताः अर्वा रेणुऽककाटः

अश्नुते न संस्कृतऽत्रं उप यंति ताः अभि उरुऽगायं अभयं तस्य ताः अनु गावः मर्तस्य वि चरंति यज्वनः ॥४॥ गावः भगः गावः इंद्रः मे अच्छान् गावः सोमस्य प्रथमस्य भक्षः इमाः याः गावः सः जनासः इंद्रः इच्छामि इत् हृदा मनसा चित् इंद्रं ॥५॥ यूयं गावः मेदयथ कृशं चित् अश्रीरं चित् कृणुथ सुऽप्रतीकं भद्रं गृहं कृणुथ भद्रऽवाचः बृहत् वः वयः उच्यते सभासु ॥६॥ प्रजाऽवतीः सुऽयवसं रिशंतीः शुद्धाः अपः सुऽप्रपाने पिबंतीः मा वः स्तेनः ईशत मा अघऽशंसः परि वः हेतिः रुद्रस्य वृज्याः ॥७॥ उप इदं उपऽपर्चनं आसु गोषु उप पृच्यतां उप ऋषभस्य रेतसि उप इंद्र तव वीर्ये ॥ ८ ॥ २५ ॥ ६ ॥

॥२९॥ इंद्रं वः नरः सख्याय सेपुः महः यंतः सुऽमतये चकानाः महः हि दाता वज्रऽहस्तः अस्ति महां ऊं रण्वं अवसे यजध्वं ॥१॥ आ यस्मिन् हस्ते नर्याः मिमिक्षुः आ रथे हिरण्यये रथेऽस्थाः आ रश्मयः गभस्त्योः स्थूरयोः आ अध्वन् अश्वासः वृषणः युजानाः ॥२॥ श्रिये ते पादा दुवः आ मिमिक्षुः धृष्णुः वज्री शवसा दक्षिणऽवान् वसानः अत्कं सुरभिं दृशे कं स्वः न नृतो इषिरः बभूथ ॥३॥ सः सोमः आमिश्लऽतमः सुतः भूत् यस्मिन् पक्तिः पच्यते संति धानाः इंद्रं नरः स्तुवंतः ब्रह्मऽकाराः उक्था शंसंतः देववातऽतमाः ॥४॥ न ते अंतः शवसः धायि अस्य वि तु बाबधे रोदसी महिऽत्वा आ ता सूरिः पृणति तूतुजानः यूथाऽइव अप्ऽसु संऽईजमानः ऊती ॥५॥ एव इत् इंद्रः सुऽहवः ऋष्वः अस्तु ऊती अनूती हिरिऽशिप्रः सत्वा एव हि जातः असमातिऽओजाः पुरु च वृत्रा हनति नि दस्यून् ॥ ६ ॥ १ ॥

॥३०॥ भूयः इत् ववृधे वीर्याय एकः अजुर्यः दयते वसूनि प्र रि-
रिचे दिवः इंद्रः पृथिव्याः अर्धं इत् अस्य प्रति रोदसी' उभे' ॥१॥
अध मन्ये बृहत् असुर्यं अस्य यानि दाधार नकिः आ मिनाति
दिवेऽदिवे सूर्यः दर्शतः भूत् वि सद्मानि उर्विया सुऽक्रतुः धात्
॥२॥ अद्य चित् नु चित् तत् अपः नदीनां यत् आभ्यः अरदः गातुं
इंद्र नि पर्वताः अद्मऽसदः न सेदुः त्वया दृळ्हानि सुऽक्रतो॰ रजांसि
॥३॥ सत्यं इत् तत् न त्वाऽवान् अन्यः अस्ति इंद्र देवः न मर्त्यः ज्या-
यान् अहन् अहिं परिऽशयानं अर्णः अव असृजः अपः अच्छ
समुद्रं ॥४॥ त्वं अपः वि दुरः विषूचीः इंद्र दृळ्हं अरुजः पर्वतस्य
राजा अभवः जगतः चर्षणीनां साकं सूर्यं जनयन् द्यां उषसं
॥ ५ ॥ २ ॥

॥३१॥ अभूः एकः रयिऽपते रयीणां आ हस्तयोः अधिथाः इंद्र
कृष्टीः वि तोके अप्ऽसु तनये च सूरे अवोचंत चर्षणयः विऽवा-
चः ॥१॥ त्वत् भिया इंद्र पार्थिवानि विश्वा अच्युता चित् च्यवयंते
रजांसि द्यावाक्षामा पर्वतासः वनानि विश्वं दृळ्हं भयते अज्मन्
आ ते ॥२॥ त्वं कुत्सेन अभि शुष्णं इंद्र अशुषं युध्य कुयवं गोऽइष्टौ
दर्श प्रऽपित्वे अध सूर्यस्य मुषायः चक्रं अविवेः रपांसि ॥३॥ त्वं
शतानि अव शंबरस्य पुरः जघंथ अप्रतीनि दस्योः अशिक्षः यत्र
शच्या शचीऽवः दिवःऽदासाय सुन्वते सुतऽक्रे भरतऽवाजाय गृ-
णते वसूनि ॥४॥ सः सत्यऽसत्वन् महते रणाय रथं आ तिष्ठ तुवि-
ऽनृम्ण भीमं याहि प्रऽपथिन् अवसा उप मद्रिक् प्र च श्रुत श्रवय
चर्षणिऽभ्यः ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥३२॥ अपूर्व्या पुरुऽतमानि अस्मै महे वीराय तवसे तुराय

विऽरप्शिने वज्रिणे शंऽतमानि वचांसि आसा स्थविराय तक्षं
॥१॥ सः मातरा सूर्येण कवीनां अवासयत् रुजत् अद्रिं गृणानः
सुऽआधीभिः ऋक्वंऽभिः वावशानः उत् उस्रियाणां असृजत्
निऽदानं ॥२॥ सः वह्निऽभिः ऋक्वंऽभिः गोषु शश्वत् मितज्ञुऽभिः
पुरुऽकृत्वा जिगाय पुरः पुरःऽहा सखिऽभिः सखिऽयन् दृह्ळाः रु-
रोज कविऽभिः कविः सन् ॥३॥ सः नीव्याभिः जरितारं अच्छ महः
वाजेभिः महत्ऽभिः च शुष्मैः पुरुऽवीराभिः वृषभ क्षितीनां आ
गिर्वणः सुविताय प्र याहि ॥४॥ सः सर्गेण शवसा तक्तः अत्यैः अपः
इंद्रः दक्षिणतः तुराषाट् इत्था सृजानाः अनपऽवृत् अर्थं दिवे-
ऽदिवे विविषुः अप्रऽमृष्यं ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥३३॥ यः ओजिष्ठः इंद्र तं सु नः दाः मदः वृषन् सुऽअभिष्टिः
दास्वान् सौवश्व्यं यः वनवत् सुऽअश्वः वृत्रा समत्ऽसु सासहत्
अमित्रान् ॥१॥ त्वां हि इंद्र अवसे विऽवाचः हवंते चर्षणयः शूर-
ऽसातौ त्वं विप्रेभिः वि पणीन् अशायः त्वाऽऊतः इत् सनिता
वाजं अर्वा ॥२॥ त्वं तान् इंद्र उभयान् अमित्रान् दासा वृत्राणि
आर्या च शूर वधीः वनाऽइव सुऽधितेभिः अत्कैः आ पृत्ऽसु दर्षि
नृणां नृऽतम ॥३॥ सः त्वं नः इंद्र अकवाभिः ऊती सखा विश्वऽआ-
युः अविता वृधे भूः स्वःऽसाता यत् ह्वयामसि त्वा युध्यंतः नेम-
ऽधिता पृत्ऽसु शूर ॥४॥ नूनं नः इंद्र अपराय च स्याः भव मृळीकः
उत नः अभिष्टौ इत्था गृणंतः महिनस्य शर्मन् दिवि स्याम पार्ये
गोसऽतमाः ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥३४॥ सं च त्वे जग्मुः गिरः इंद्र पूर्वीः वि च त्वत् यंति विऽभ्वः

मनीषाः पुरा नूनं च स्तुतयः ऋषीणां पस्पृध्रे इंद्रे अधि उक्थऽअ-
र्का ॥१॥ पुरुऽहूतः यः पुरुऽगूर्तः ऋभ्वां एकः पुरुऽप्रशस्तः अस्ति
यज्ञैः रथः न महे शवसे युजानः अस्माभिः इंद्रः अनुमाद्यः भूत् ॥२॥
न यं हिंसंति धीतयः न वाणीः इंद्रं नक्षंति इत् अभि वर्धयंतीः यदि
स्तोतारः शतं यत् सहस्रं गृणंति गिर्वणसं शं तत् अस्मै ॥३॥ अस्मै
एतत् दिवि अर्चाऽइव मासा मिमिक्षः इंद्रे नि अयामि सोमः
जनं न धन्वन् अभि सं यत् आपः सचा ववृधुः हवनानि यज्ञैः ॥४॥
अस्मै एतत् महि आंगूषं अस्मै इंद्राय स्तोत्रं मतिऽभिः अवाचि
असत् यथा महति वृत्रऽतूर्ये इंद्रः विश्वऽआयुः अविता वृधः च
॥ ५ ॥ ६ ॥

॥३५॥ कदा भुवन् रथऽक्षयाणि ब्रह्म कदा स्तोत्रे सहस्रऽपोष्यं
दाः कदा स्तोमं वासयः अस्य राया कदा धियः करसि वाजऽरत्नाः
॥१॥ कर्हि स्वित् तत् इंद्र यत् नृऽभिः नॄन् वीरैः वीरान् नीळयासे
जयः आजीन् त्रिऽधातु गाः अधि जयासि गोषु इंद्र द्युम्नं स्वः ऽवत्
धेहि अस्मे ॥२॥ कर्हि स्वित् तत् इंद्र यत् जरित्रे विश्वऽप्सु ब्रह्म
कृणवः शविष्ठ कदा धियः न नियुतः युवासे कदा गोऽमघा ह-
वनानि गच्छाः ॥३॥ सः गोऽमघाः जरित्रे अश्वऽचंद्राः वाजऽश्र-
वसः अधि धेहि पृक्षः पीपिहि इषः सुऽदुघां इंद्र धेनुं भरत्ऽवाजेषु
सुऽरुचः रुरुच्याः ॥४॥ तं आ नूनं वृजनं अन्यथा चित् शूरः यत् शक्र
वि दुरः गृणीषे मा निः अरं शुक्रऽदुघस्य धेनोः आंगिरसान् ब्रह्म-
णा विप्र जिन्व ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥३६॥ सत्रा मदासः तव विश्वऽजन्याः सत्रा रायः अध ये पा-

र्थिवासः सत्रा वाजानां अभवः विऽभक्ता यत् देवेषु धारयथाः असुर्यं ॥१॥ अनु प्र येजे जनः ओजः अस्य सत्रा दधिरे अनु वीर्याय स्यूमऽगृभे दुधये अर्वते च क्रतुं वृंजंति अपि वृत्रऽहत्ये ॥२॥ तं सध्रीचीः ऊतयः वृष्ण्यानि पौंस्यानि निऽयुतः सश्चुः इंद्रं समुद्रं न सिंधवः उक्थऽशुष्माः उरुऽव्यचसं गिरः आ विशंति ॥३॥ सः रायः खां उप सृज गृणानः पुरुऽचंद्रस्य त्वं इंद्र वस्वः पतिः बभूथ असमः जनानां एकः विश्वस्य भुवनस्य राजा ॥४॥ सः तु श्रुधि श्रुत्या यः दुवःऽयुः द्यौः न भूम अभि रायः अर्यः असः यथा नः शवसा चकानः युगेऽयुगे वयसा चेकितानः ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥३७॥ अर्वाक् रथं विश्वऽवारं ते उग्र इंद्र युक्तासः हरयः वहंतु कीरिः चित् हि त्वा हवते स्वःऽवान् ऋधीमहि सधऽमादः ते अद्य ॥१॥ प्रो इति द्रोणे हरयः कर्म अग्मन् पुनानासः ऋज्यंतः अभूवन् इंद्रः नः अस्य पूर्व्यः पपीयात् द्युक्षः मदस्य सोम्यस्य राजा ॥२॥ आऽससृाणासः शवसानं अच्छ इंद्रं सुऽचक्रे रथ्यासः अश्वाः अभि श्रवः ऋज्यंतः वहेयुः नु चित् नु वायोः अमृतं वि दस्येत् ॥ ३ ॥ वरिष्ठः अस्य दक्षिणां इयर्ति इंद्रः मघोनां तुविकूर्मिऽतमः यया वज्रिऽवः परिऽयासि अंहः मघा च धृष्णो इति दयसे वि सूरीन् ॥४॥ इंद्रः वाजस्य स्थविरस्य दाता इंद्रः गीःऽभिः वर्धतां वृद्धऽमहाः इंद्रः वृत्रं हनिष्ठः अस्तु सत्वा आ ता सूरिः पृणति तूतुजानः ॥५॥९॥

॥३८॥ अपात् इतः उत् ऊं इति नः चित्रऽतमः मही भर्षत् द्युऽमती इंद्रऽहूतिं पन्यसी धीतिं दैव्यस्य यामन् जनस्य रातिं वनते सुऽदानुः ॥१॥ दूरात् चित् आ वसतः अस्य कर्णा घोषात् इंद्रस्य

तन्यति ब्रुवाणः आ इयं एनं देवऽहूतिः ववृत्यात् मद्र्यक् इंद्रं इयं
ऋच्यमाना ॥२॥ तं वः धिया परमया पुराऽजां अजरं इंद्रं अभि
अनूषि अर्कैः ब्रह्म च गिरः दधिरे सं अस्मिन् महान् च स्तोमः
अधि वर्धत् इंद्रे ॥३॥ वर्धात् यं यज्ञः उत सोमः इंद्रं वर्धात् ब्रह्म गिरः
उक्था च मन्म वर्ध अह एनं उषसः यामन् अक्तोः वर्धान् मासाः
शरदः द्यावः इंद्रं ॥४॥ एव जज्ञानं सहसे असामि ववृधानं राधसे
च श्रुताय महां उग्रं अवसे विप्र नूनं आ विवासेम वृत्रऽतूर्येषु
॥ ५ ॥ १० ॥

॥३९॥ मंद्रस्य कवेः दिव्यस्य वह्नेः विप्रऽमन्मनः वचनस्य मध्वः
अपाः नः तस्य सचनस्य देव इषः युवस्व गृणते गोऽअग्राः ॥१॥
अयं उशानः परि अद्रिं उस्राः ऋतधीतिऽभिः ऋतऽयुक् युजानः
रुजत् अरुग्णं वि वलस्य सानुं पणीन् वचःऽभिः अभि योधत्
इंद्रः ॥२॥ अयं द्योतयत् अद्युतः वि अक्तून् दोषा वस्तोः शरदः इंदुः
इंद्र इमं केतुं अदधुः नु चित् अह्नां शुचिऽजन्मनः उषसः चकार
॥३॥ अयं रोचयत् अरुचः रुचानः अयं वासयत् वि ऋतेन पूर्वीः
अयं ईयते ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः स्वःऽविदा नाभिना चर्षणिऽप्राः
॥४॥ नु गृणानः गृणते प्रत्न राजन् इषः पिन्व वसुऽदेयाय पूर्वीः
अपः ओषधीः अविषा वनानि गाः अर्वतः नॄन् ऋचसे रिरीहि
॥ ५ ॥ ११ ॥

॥४०॥ इंद्र पिब तुभ्यं सुतः मदाय अव स्य हरी॰ वि मुच सखाया
उत प्र गाय गणे आ निऽसद्य अथ यज्ञाय गृणते वयः धाः ॥१॥
अस्य पिब यस्य जज्ञानः इंद्र मदाय क्रत्वे अपिबः विऽरप्शिन्

तं ऊं॒ इति॑ गावः॑ नरः॑ आपः॑ अद्रिः॑ इंदुं॑ सं अ॒ह्यन् पी॒तये॑ सं अ॒स्मै ॥२॥
सं॑ऽइद्धे अ॒ग्नौ सु॒ते इं॑द्र॒ सोमे॑ आ त्वा॒ व॒हं॒तु॒ हर॑यः॒ वहि॑ष्ठाः त्वा॒ऽयता
मन॑सा जो॒ह॒वी॒मि॒ इंद्रं॑ आ या॒हि॒ सु॒वि॒ताय॑ म॒हे नः॒ ॥३॥ आ या॒हि॒
शश्व॑त् उ॒श॒ता य॒या॒थ इंद्रं॑ म॒हा मन॑सा सो॒म॒ऽपेयं॑ उप॑ ब्रह्मा॑णि
शृ॒ण॒वः॒ इ॒मा नः॒ अथ॑ ते य॒ज्ञः त॒न्वे॑ वयः॑ धा॒त् ॥४॥ यत् इं॒द्र॒ दि॒वि
पार्ये॑ यत् ऋध॑क् यत् वा॒ स्वे सद॑ने यत्र॑ वा॒ असि॑ अतः॑ नः॒ य॒ज्ञं अ-
वसे॑ नि॒युत्वा॑न् स॒ऽजोषाः॑ पा॒हि॒ गि॒र्व॒णः॒ म॒रुत्ऽभिः॑ ॥ ५ ॥ १२ ॥

॥४१॥ अहे॑ळमानः उप॑ या॒हि॒ य॒ज्ञं तु॒भ्यं॑ प॒वं॒ते॒ इंद॑वः सु॒तासः॑
गावः॑ न व॒ज्रि॒न् स्वं ओकः॑ अच्छ॑ इंद्र॑ आ ग॒हि॒ प्र॒थ॒मः य॒ज्ञिया॑नां
॥१॥ या ते॑ का॒कुत् सु॒ऽकृ॑ता या वरि॑ष्ठा यया॑ शश्व॑त् पिब॑सि मध्वः॑
ऊर्मिं॑ तया॑ पा॒हि॒ प्र ते॒ अ॒ध्व॒र्युः अ॒स्था॒त् सं ते॒ वज्रः॑ व॒र्त॒तां॒ इं॒द्र॒ ग॒व्युः
॥२॥ ए॒षः द्र॒प्सः वृ॒ष॒भः वि॒श्वऽरू॑पः इंद्रा॑य वृष्णे॑ सं अ॒का॒रि॒ सोमः॑ ए॒तं
पि॒ब॒ ह॒रि॒ऽवः॒ स्था॒तः॒ उ॒ग्र॒ यस्य॑ ईशि॑षे प्र॒ऽदिवि॑ यः॑ ते॒ अन्नं॑ ॥३॥
सु॒तः सोमः॑ असु॑तात् इं॒द्र॒ वस्या॑न् अ॒यं श्रेया॑न् चि॒कि॒तु॒षे॑ रणा॑य
ए॒तं ति॒ति॒र्व॒ उप॑ या॒हि॒ य॒ज्ञं तेन॑ विश्वाः॑ तवि॑षीः आ पृ॒ण॒स्व॒ ॥४॥
ह्वया॑मसि त्वा॒ आ इं॒द्र॒ या॒हि॒ अ॒र्वाङ् अरं॑ ते॒ सोमः॑ त॒न्वे॑ भ॒वा॒ति॒
शत॑ऽक्रतो॒ इति॑ शतऽक्रतो मा॒द॒य॑स्व सु॒तेषु॑ प्र अ॒स्मान् अ॒व॒ पृत॑नासु प्र वि॒क्षु
॥ ५ ॥ १३ ॥

॥४२॥ प्रति॑ अ॒स्मै॒ पिपी॑षते विश्वा॑नि वि॒दुषे॑ भ॒र॒ अ॒रं॒ऽग॒माय॑
जग्म॑ये अप॑श्चा॒त्ऽदघ्वने नरे॑ ॥१॥ आ ई॒ म् ए॒नं॒ प्र॒ति॒ऽए॒त॑न सोमे॑भिः
सो॒म॒ऽपात॑मं अम॑त्रेभिः ऋजी॒षिणं॑ इंद्रं॑ सु॒तेभिः॑ इंदु॑ऽभिः ॥२॥
यदि॑ सु॒तेभिः॑ इंदु॑ऽभिः सोमे॑भिः प्र॒ति॒ऽभूष॑थ वेद॑ विश्व॑स्य मेधि॑रः

धृषत् तंऽतं इत् आ ईषते ॥ ३ ॥ अस्मैऽअस्मै इत् अंधसः अध्वर्यो प्र भर सुतं कुवित् समस्य जेन्यस्य शर्धतः अभिऽशस्तेः अवऽस्परत् ॥ ४ ॥ १४ ॥

॥४३॥ यस्य त्यत् शंबरं मदे दिवःऽदासाय रंधयः अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥ १ ॥ यस्य तीव्रऽसुतं मदं मध्यं अंतं च रक्षसे अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥ २ ॥ यस्य गाः अंतः अश्मनः मदे दृळ्हाः अवऽअसृजः अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥ ३ ॥ यस्य मंदानः अंधसः माघोनं दधिषे शवः अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥ ४ ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥४४॥ यः रयिऽवः रयिंऽतमः यः द्युम्नैः द्युम्नवत्ऽतमः सोमः सुतः सः इंद्र ते अस्ति स्वधाऽपते मदः ॥ १ ॥ यः शग्मः तुविऽशग्म ते रायः दामा मतीनां सोमः सुतः सः इंद्र ते अस्ति स्वधाऽपते मदः ॥ २ ॥ येन वृद्धः न शवसा तुरः न स्वाभिः ऊतिऽभिः सोमः सुतः सः इंद्र ते अस्ति स्वधाऽपते मदः ॥ ३ ॥ त्यं ऊं इति वः अप्रऽहनं गृणीषे शवसः पतिं इंद्रं विश्वऽसहं नरं मंहिष्ठं विश्वऽचर्षणिं ॥ ४ ॥ यं वर्धयंति इत् गिरः पतिं तुरस्य राधसः तं इत् नु अस्य रोदसी इति देवी इति शुष्मं सपर्यतः ॥ ५ ॥ १६ ॥ तत् वः उक्थस्य बर्हणा इंद्राय उपऽस्तृणीषणि विपः न यस्य ऊतयः वि यत् रोहंति सऽक्षितः ॥ ६ ॥ अविदत् दक्षं मित्रः नवीयान् पपानः देवेभ्यः वस्यः अचैत् ससऽवान् स्तौलाभिः धौतरीभिः उरुष्या पायुः अभवत् सखिऽभ्यः ॥ ७ ॥ ऋतस्य पथि वेधाः अपायि श्रिये मनांसि देवासः अक्रन् दधानः नाम महः वचःऽभिः वपुः दृशये वेन्यः वि आवः ॥ ८ ॥ द्युमत्ऽतमं

दक्षं धेहि अस्मे सेधं जनानां पूर्वीः अरातीः वर्षीयः वयः कृणुहि शचीभिः धनस्य सातौ अस्मान् अविड्ढि ॥९॥ इंद्र तुभ्यं इत् मघऽवन् अभूम वयं दात्रे हरिऽवः मा वि वेनः नकिः आपिः ददृशे मर्त्यऽत्रा किं अंग रध्रऽचोदनं त्वा आहुः ॥१०॥१७॥ मा जस्वने वृषभ नः ररीथाः मा ते रेवतः सख्ये रिषाम पूर्वीः ते इंद्र निःऽसिधः जनेषु जहि असुस्वीन् प्र वृह अपृणतः ॥११॥ उत् अभ्राणिऽइव स्तनयन् इयर्ति इंद्रः राधांसि अश्व्यानि गव्या त्वं असि प्रऽदिवः कारुऽधायाः मा त्वा अदामानः आ दभन् मघोनः ॥१२॥ अध्वर्यो वीर प्र महे सुतानां इंद्राय भर सः हि अस्य राजा यः पूर्व्याभिः उत नूतनाभिः गीःऽभिः ववृधे गृणतां ऋषीणां ॥१३॥ अस्य मदे पुरु वर्पांसि विद्वान् इंद्रः वृत्राणि अप्रति जघान तं ऊं इति प्र होषि मधुऽमंतं अस्मै सोमं वीराय शिप्रिणे पिबध्यै ॥१४॥ पाता सुतं इंद्रः अस्तु सोमं हंता वृत्रं वज्रेण मंदसानः गंता यज्ञं पराऽवतः चित् अच्छ वसुः धीनां अविता कारुऽधायाः ॥१५॥१८॥ इदं त्यत् पात्रं इंद्रऽपानं इंद्रस्य प्रियं अमृतं अपायि मत्सत् यथा सौमनसाय देवं वि अस्मत् द्वेषः युयवत् वि अंहः ॥१६॥ एना मंदानः जहि शूर शत्रून् जामिं अजामिं मघऽवन् अमित्रान् अभिऽसेनान् अभि आऽदेदिशानान् पराचः इंद्र प्र मृण जहि च ॥१७॥ आसु स्म नः मघऽवन् इंद्र पृत्ऽसु अस्मभ्यं महि वरिवः सुऽगं करिति कः अपां तोकस्य तनयस्य जेषे इंद्र सूरीन् कृणुहि स्म नः अर्धं ॥१८॥ आ त्वा हरयः वृषणः युजानाः वृषऽरथासः वृषऽरश्मयः अत्याः अस्मत्राञ्चः वृषणः वज्रऽवाहः वृष्णे मदाय सुऽयुजः वहंतु ॥१९॥ आ ते वृषन् वृषणः द्रोणं अस्थुः घृतऽप्रुषः न ऊर्मयः मदंतः इंद्र प्र तुभ्यं वृषऽभिः सुतानां वृष्णे भरंति वृषभाय सोमं ॥२०॥१९॥ वृषा असि

दिवः वृषभः पृथिव्याः वृषा सिंधूनां वृषभः स्तियानां वृष्णे ते इंदुः
वृषभ पीपाय स्वादुः रसः मधुऽपेयः वराय ॥२१॥ अयं देवः सहसा
जायमानः इंद्रेण युजा पणिं अस्तभायत् अयं स्वस्य पितुः आयु-
धानि इंदुः अमुष्णात् अशिवस्य मायाः ॥ २२ ॥ अयं अकृणोत्
उषसः सुऽपत्नीः अयं सूर्ये अदधात् ज्योतिः अंतः' अयं त्रिऽधातु
दिवि रोचनेषु त्रितेषु विंदत् अमृतं निऽगूळ्हं ॥२३॥ अयं द्यावा-
पृथिवी' वि स्कभायत् अयं रथं अयुनक् सप्तऽरश्मिं अयं गोषु
शच्या पक्वं अंतः' सोमः दाधार दशऽयंत्रं उत्सं ॥ २४ ॥ २० ॥

॥४५॥ यः आ अनयत् पराऽवतः सुऽनीती तुर्वशं यदुं इंद्रः सः
नः युवा सखा ॥१॥ अविप्रे चित् वयः दधत् अनाशुना चित् अर्वे-
ता इंद्रः जेता हितं धनं ॥२॥ महीः अस्य प्रऽनीतयः पूर्वीः उत
प्रऽशस्तयः न अस्य क्षीयंते ऊतयः ॥३॥ सखायः ब्रह्मऽवाहसे अ-
र्चत प्र च गायत सः हि नः प्रऽमतिः मही ॥४॥ त्वं एकस्य वृत्रऽहन्
अविता द्वयोः असि उत ईदृशे यथा वयं ॥५॥२१॥ नयसि इत् ऊं'
अति द्विषः कृणोषि उक्थऽशंसिनः नृऽभिः सुऽवीरः उच्यसे ॥६॥
ब्रह्माणं ब्रह्मऽवाहसं गीःऽभिः सखायं ऋग्मियं गां न दोहसे हुवे
॥७॥ यस्य विश्वानि हस्तयोः ऊचुः वसूनि नि द्विता वीरस्य पृत-
नाऽसहः ॥८॥ वि दृळ्हानि चित् अद्रिऽवः जनानां शचीऽपते वृह
मायाः अनानत ॥९॥ तं ऊं' त्वा सत्य सोमऽपाः इंद्र वाजानां पते
अहूमहि श्रवस्यवः ॥१०॥२२॥ तं ऊं' त्वा यः पुरा आसिथ यः वा
नूनं हिते धने हव्यः सः श्रुधि हवं ॥११॥ धीभिः अर्वत्ऽभिः अर्वतः
वाजान् इंद्र श्रवाय्यान् त्वया जेष्म हितं धनं ॥१२॥ अभूः ऊं' वीर
गिर्वणः महान् इंद्र धने हिते भरे वितंतसाय्यः ॥१३॥ या ते ऊतिः

अमित्रऽहन् मक्षुजंवः ऽतमा असंति तया नः हिनुहि रथं ॥ १४ ॥
सः रथेन रथिऽतमः अस्माकेन अभिऽयुग्वना जेषि जिष्णो हितं
धनं ॥ १५ ॥ २३ ॥ यः एकः इत् तं ऊं स्तुहि कृष्टीनां विऽचर्षणिः पतिः
जज्ञे वृषऽक्रतुः ॥ १६ ॥ यः गृणतां इत् आसिथ आपिः ऊती शिवः
सखा सः त्वं नः इंद्र मृळय ॥ १७ ॥ धिष्व वज्रं गभस्त्योः रक्षःऽहत्याय
वज्रिऽवः ससहीष्ठाः अभि स्पृधः ॥ १८ ॥ प्रत्नं रयीणां युजं सखायं
कीरिऽचोदनं ब्रह्मवाहः ऽतमं हुवे ॥ १९ ॥ सः हि विश्वानि पार्थिवा
एकः वसूनि पत्यते गिर्वणः ऽतमः अध्रिऽगुः ॥ २० ॥ २४ ॥ सः नः नि-
युतऽभिः आ पृण कामं वाजेभिः अश्विऽभिः गोमंतऽभिः गोऽपते
धृषत् ॥ २१ ॥ तत् वः गाय सुते सचा पुरुऽहूताय सत्वने शं यत् गवे
न शाकिने ॥ २२ ॥ न घ वसुः नि यमते दानं वाजस्य गोऽमतः यत्
सीं उप श्रवत् गिरः ॥ २३ ॥ कुवित्ऽसस्य प्र हि व्रजं गोऽमंतं दस्यु-
ऽहा गमत् शचीभिः अप नः वरत् ॥ २४ ॥ इमाः ऊं त्वा शतऽक्रतो॰
अभि प्र नोनुवुः गिरः इंद्र वत्सं न मातरः ॥ २५ ॥ २५ ॥ दुःऽनशं
सख्यं तव गौः असि वीर गव्यते अश्वः अश्वऽयते भव ॥ २६ ॥
सः मंदस्व हि अंधसः राधसे तन्वा महे न स्तोतारं निदे करः
॥ २७ ॥ इमाः ऊं त्वा सुतेऽसुते नक्षंते गिर्वणः गिरः वत्सं गावः न
धेनवः ॥ २८ ॥ पुरुऽतमं पुरूणां स्तोतॄणां विऽवाचि वाजेभिः
वाजऽयतां ॥ २९ ॥ अस्माकं इंद्र भूतु ते स्तोमः वाहिष्ठः अंतमः
अस्मान् राये महे हिनु ॥ ३० ॥ अधि बृबुः पणीनां वर्षिष्ठे मूर्धन्
अस्थात् उरुः कक्षः न गांग्यः ॥ ३१ ॥ यस्य वायोःऽइव द्रवत्
भद्रा रातिः सहस्रिणी सद्यः दानाय मंहते ॥ ३२ ॥ तत् सु नः विश्वे
अर्यः आ सदा गृणंति कारवः बृबुं सहस्रऽदातमं सूरिं सहस्र-
ऽसातमं ॥ ३३ ॥ २६ ॥

॥४६॥ त्वां इत् हि हवामहे साता वाजस्य कारवः त्वां वृत्रेषु इंद्र
सत्ऽपतिं नरः त्वां काष्ठासु अर्वतः ॥१॥ सः त्वं नः चित्र वज्रऽहस्त
धृष्णुऽया महः स्तवानः अद्रिऽवः गां अश्वं रथ्यं इंद्र सं किर सत्रा
वाजं न जिग्युषे ॥२॥ यः सत्राऽहा विऽचर्षणिः इंद्रं तं हूमहे वयं
सहस्रऽमुष्क तुविऽनृम्ण सत्ऽपते भव समत्ऽसु नः वृधे ॥३॥
बाधसे जनान् वृषभाऽइव मन्युना घृषौ मीळ्हे ऋचीषम अ-
स्माकं बोधि अविता महाऽधने तनूषु अप्ऽसु सूर्ये ॥४॥ इंद्र ज्येष्ठं
नः आ भर ओजिष्ठं पपुरि श्रवः येन इमे चित्र वज्रऽहस्त रोदसी
आ उभे सुऽशिप्र प्राः ॥५॥२७॥ त्वां उग्रं अवसे चर्षणिऽसहं राजन्
देवेषु हूमहे विश्वा सु नः विथुरा पिब्दना वसो अमित्रान् सुऽस-
हान् कृधि ॥६॥ यत् इंद्र नाहुषीषु आ ओजः नृम्णं च कृष्टिषु यत्
वा पंच क्षितीनां द्युम्नं आ भर सत्रा विश्वानि पौंस्या ॥७॥ यत् वा
तृक्षौ मघऽवन् द्रुह्यौ आ जने यत् पूरौ कत् च वृष्ण्यं अस्मभ्यं तत्
रिरीहि सं नृऽसह्ये अमित्रान् पृत्ऽसु तुर्वणे ॥८॥ इंद्र त्रिऽधातु
शरणं त्रिऽवरूथं स्वस्तिऽमत् छर्दिः यच्छ मघवत्ऽभ्यः च मह्यं च
यवय दिद्युं एभ्यः ॥९॥ ये गव्यता मनसा शत्रुं आऽदभुः अभिऽप्र-
घ्नंति धृष्णुऽया अध स्म नः मघऽवन् इंद्र गिर्वणः तनूऽपाः अंतमः
भव ॥१०॥२८॥ अध स्म नः वृधे भव इंद्र नायं अव युधि यत् अंतरिक्षे
पतयंति पर्णिनः दिद्यवः तिग्मऽमूर्धानः ॥११॥ यत्र शूरासः तन्वः
विऽतन्वते प्रिया शर्म पितॄणां अध स्म यच्छ तन्वे तने च छर्दिः अ-
चित्तं यवय द्वेषः ॥१२॥ यत् इंद्र सर्गे अर्वतः चोदयासे महाऽधने
असमने अध्वनि वृजिने पथि श्येनान्ऽइव श्रवस्यतः ॥१३॥ सिं-
धून्ऽइव प्रवणे आशुऽया यतः यदि क्रोशं अनु स्वनि आ ये वयः
न वर्वृतति आमिषि गृभीताः बाह्वोः गवि ॥ १४ ॥ २९ ॥

॥४७॥ स्वादुः किल अयं मधुऽमान् उत अयं तीव्रः किल अयं रसऽवान् उत अयं उतो नु अस्य पपिऽवांसं इंद्रं न कः चन सहते आऽहवेषु ॥१॥ अयं स्वादुः इह मदिष्ठः आस यस्य इंद्रः वृत्रऽहत्ये ममाद पुरूणि यः च्यौत्ना शंबरस्य वि नवतिं नव च देह्यः हन् ॥२॥ अयं मे पीतः उत् इयर्ति वाचं अयं मनीषां उशतीं अजीगरिति अयं षट् उर्वीः अमिमीत धीरः न याभ्यः भुवनं कत् चन आरे ॥३॥ अयं सः यः वरिमाणं पृथिव्याः वर्ष्माणं दिवः अकृणोत् अयं सः अयं पीयूषं तिसृषु प्रवत्ऽसु सोमः दाधार उरु अंतरिक्षं ॥४॥ अयं विदत् चित्रऽदृशीकं अर्णः शुक्रऽसद्मनां उषसां अनीके अयं महान् महता स्कंभनेन उत् द्यां अस्तभ्नात् वृषभः मरुत्वान् ॥५॥३०॥ धृषत् पिब कलशे सोमं इंद्र वृत्रऽहा शूर संऽअरे वसूनां माध्यंदिने सवने आ वृषस्व रयिऽस्थानः रयिं अस्मासु धेहि ॥६॥ इंद्र प्र नः पुरएताऽइव पश्य प्र नः नय प्रऽतरं वस्यः अच्छ भव सुऽपारः अतिऽपारयः नः भव सुऽनीतिः उत वामऽनीतिः ॥७॥ उरुं नः लोकं अनु नेषि विद्वान् स्वःऽवत् ज्योतिः अभयं स्वस्ति ऋष्वा ते इंद्र स्थविरस्य बाहू उप स्थेयाम शरणा बृहंता ॥८॥ वरिष्ठे नः इंद्र वंधुरे धाः वहिष्ठयोः शतऽवन् अश्वयोः आ इषं आ वक्षि इषां वर्षिष्ठां मा नः तारीत् मघऽवन् रायः अर्यः ॥९॥ इंद्र मृळ मह्यं जीवातुं इच्छ चोदय धियं अयसः न धारां यत् किं च अहं त्वाऽयुः इदं वदामि तत् जुषस्व कृधि मा देवऽवंतं ॥१०॥३१॥ त्रातारं इंद्रं अवितारं इंद्रं हवेऽहवे सुऽहवं शूरं इंद्रं ह्वयामि शक्रं पुरुऽहूतं इंद्रं स्वस्ति नः मघऽवा धातु इंद्रः ॥११॥ इंद्रः सुऽत्रामा स्वऽवान् अवःऽभिः सुऽमृळी-

कः भवतु विश्वऽवेदाः बाधतां द्वेषः अभयं कृणोतु सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम॥१२॥ तस्य वयं सुऽमतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे स्याम सः सुऽत्रामा स्वऽवान् इंद्रः अस्मे आरात् चित् द्वेषः सनुतः युयोतु॥१३॥ अवं त्वे इंद्र प्रऽवतः न ऊर्मिः गिरः ब्रह्माणि निऽयुतः धवंते उरुन राधः सवना पुरूणि अपः गाः वज्रिन् युवसे सं इंदून् ॥१४॥कः ईं स्तवत् कः पृणात् कः यजाते यत् उग्रं इत् मघऽवा विश्वहा अवेत् पादौऽइव प्रऽहरन् अन्यंऽअन्यं कृणोति पूर्वं अपरं शचीभिः॥१५॥३२॥ शृण्वे वीरः उग्रंऽउग्रं दमऽयन् अन्यंऽअन्यं अतिऽनेनीयमानः एधमानऽद्विट् उभयस्य राजा चोष्कूयते विशः इंद्रः मनुष्यान्॥१६॥ परा पूर्वेषां सख्या वृणक्ति विऽतर्तुराणः अपरेभिः एति अननुऽभूतीः अवऽधून्वानः पूर्वीः इंद्रः शरदः ततरीति॥१७॥ रूपंऽरूपं प्रतिऽरूपः बभूव तत् अस्य रूपं प्रतिऽचक्षणाय इंद्रः मायाभिः पुरुऽरूपः ईयते युक्ताः हि अस्य हरयः शता दश॥१८॥ युजानः हरिता रथे भूरि त्वष्टा इह राजति कः विश्वाहा द्विषतः पक्षः आसते उत आसीनेषु सूरिषु॥१९॥ अगव्यूति क्षेत्रं आ अगन्म देवाः उर्वी सती भूमिः अंहूरणा अभूत् बृहस्पते प्र चिकित्स गोऽइष्टौ इत्था सते जरित्रे इंद्र पंथां॥२०॥३३॥ दिवेऽदिवे सऽदृशीः अन्यं अर्धं कृष्णाः असेधत् अप सद्मनः जाः अहन् दासा वृषभः वस्नऽयंता उदऽव्रजे वर्चिनं शंबरं च॥२१॥ प्रऽस्तोकः इत् नु राधसः ते इंद्र दश कोशयीः दश वाजिनः अदात् दिवःऽदासात् अतिथिऽग्वस्य राधः शांबरं वसु प्रति अग्रभीष्म॥२२॥ दश अश्वान् दश कोशान् दश वस्त्रा अधिऽभोजना दशो हिरण्यऽपिंडान् दिवःऽदासात् असानिषं॥२३॥ दश रथान् प्रष्टिऽमतः शतं गाः अथर्वऽभ्यः अश्वथः पायवे अदात्॥२४॥ महि राधः

विश्वऽजन्यं दधानान् भरतऽवाजान् साञ्जयः अभि अयष्ट
॥२५॥३४॥ वनस्पते वीळुऽअंगः हि भूयाः अस्मतऽसखा प्रऽत-
रणः सुऽवीरः गोभिः संऽनद्धः असि वीळयस्व आऽस्थाता ते
जयतु जेत्वानि॥२६॥ दिवः पृथिव्याः परि ओजः उतऽभृतं वनस्प-
तिऽभ्यः परि आऽभृतं सहः अपां ओज्मानं परि गोभिः आ-
ऽवृतं इंद्रस्य वज्रं हविषा रथं यज ॥ २७ ॥ इंद्रस्य वज्रः मरुतां
अनीकं मित्रस्य गर्भः वरुणस्य नाभिः सः इमां नः हव्यऽदातिं
जुषाणः देव रथ प्रति हव्या गृभाय ॥ २८ ॥ उप श्वासय पृथिवीं
उत द्यां पुरुऽत्रा ते मनुतां विऽस्थितं जगत् सः दुंदुभे सऽजूः
इंद्रेण देवैः दूरात् दवीयः अप सेध शत्रून् ॥ २९ ॥ आ क्रंदय
बलं ओजः नः आ धाः निः स्तनिहि दुःऽइता बाधमानः अप
प्रोथ दुंदुभे दुच्छुनाः इतः इंद्रस्य मुष्टिः असि वीळयस्व ॥३०॥
आ अमूः अज प्रतिऽआवर्तय इमाः केतुऽमत् दुंदुभिः वाव-
दीति सं अश्वऽपर्णाः चरंति नः नरः अस्माकं इंद्र रथिनः जयंतु
॥ ३१ ॥ ३५ ॥ ७ ॥

॥४८॥ यज्ञाऽयज्ञा वः अग्नये गिराऽगिरा च दक्षसे प्रऽप्र वयं
अमृतं जातऽवेदसं प्रियं मित्रं न शंसिषं॥१॥ ऊर्जः नपातं सः हिन
अयं अस्मऽयुः दाशेम हव्यऽदातये भुवत् वाजेषु अविता भुवत्
वृधः उत त्राता तनूनां॥२॥ वृषा हि अग्ने अजरः महान् विऽभासि
अर्चिषा अजस्रेण शोचिषा शोशुचत् शुचे सुदीतिऽभिः सु दी-
दिहि॥३॥ महः देवान् यजसि यक्षि आनुषक् तव क्रत्वा उत दंस-
ना अर्वाचः सीं कृणुहि अग्ने अवसे रास्व वाजा उत वंस्व॥४॥

यं आपः अद्रयः वना गर्भं ऋतस्य पिप्रति सहसा यः मथितः
जायते नृऽभिः पृथिव्याः अधि सानवि ॥५॥१॥ आ यः पप्रौ भानु-
ना रोदसी इति उभे इति धूमेन धावते दिवि तिरः तमः ददृशे ऊर्म्यासु आ
श्यावासु अरुषः वृषा आ श्यावाः अरुषः वृषा ॥६॥ बृहत्ऽभिः
अग्ने अर्चिऽभिः शुक्रेण देव शोचिषा भरत्ऽवाजे संऽइधानः
यविष्ठ्य रेवत् नः शुक्र दीदिहि द्युऽमत् पावक दीदिहि ॥७॥ वि-
श्वासां गृहऽपतिः विशां असि त्वं अग्ने मानुषीणां शतं पूःऽभिः
यविष्ठ पाहि अंहसः संऽएद्धारं शतं हिमाः स्तोतृऽभ्यः ये च ददति
॥८॥ त्वं नः चित्रः ऊत्या वसो इति राधांसि चोदय अस्य रायः त्वं अग्ने
रथीः असि विदाः गाधं तुचे तु नः ॥९॥ पर्षि तोकं तनयं पर्तृऽभिः
त्वं अदब्धैः अप्रयुत्वऽभिः अग्ने हेळांसि दैव्या युयोधि नः अदेवा-
नि ह्वरांसि च ॥१०॥२॥ आ सखायः सबःऽदुघां धेनुं अजध्वं उप
नव्यसा वचः सृजध्वं अनपऽस्फुरां ॥११॥ या शर्धाय मारुताय
स्वऽभानवे श्रवः अमृत्यु धुक्षत या मृळीके मरुतां तुराणां या
सुम्नैः एवऽयावरी ॥१२॥ भरत्ऽवाजाय अव धुक्षत द्विता धेनुं च
विश्वऽदोहसं इषं च विश्वऽभोजसं ॥१३॥ तं वः इंद्रं न सुऽक्रतुं वरु-
णंऽइव मायिनं अर्यमणं न मंद्रं सृप्रऽभोजसं विष्णुं न स्तुषे आ-
ऽदिशे ॥१४॥ त्वेषं शर्धः न मारुतं तुविऽस्वनि अनर्वाणं पूषणं सं
यथा शता सं सहस्रा कारिषत् चर्षणिऽभ्यः आ आविः गूळ्हा वसु
करत् सुऽवेदा नः वसु करत् ॥१५॥ आ मा पूषन् उप द्रव शंसिषं नु
ते अपिऽकर्णे आघृणे अघाः अर्यः अरातयः ॥१६॥३॥ मा का-
कंबीरं उत् वृहः वनस्पतिं अशस्तीः वि हि नीनशः मा उत सूरः
अहः इति एव चन ग्रीवाः आऽदधते वेः इति ॥१७॥ दृतेःऽइव ते अवृकं
अस्तु सख्यं अच्छिद्रस्य दधन्ऽवतः सुऽपूर्णस्य दधन्ऽवतः ॥१८॥

परः हि मर्त्यैः असि समः देवैः उत श्रिया अभि असि पूषन् पृतनासु
नः त्वं अव नूनं यथा पुरा ॥१९॥ वामी वामस्य धूतयः प्रऽनीतिः
अस्तु सूनृता देवस्य वा मरुतः मर्त्यस्य वा ईजानस्य प्रऽयज्यवः
॥२०॥ सद्यः चित् यस्य चर्कृतिः परि द्यां देवः न एति सूर्यः त्वेषं शवः
दधिरे नाम यज्ञियं मरुतः वृत्रऽहं शवः ज्येष्ठं वृत्रऽहं शवः ॥२१॥
सकृत् ह द्यौः अजायत सकृत् भूमिः अजायत पृश्न्याः दुग्धं सकृत्
पयः तत् अन्यः न अनु जायते ॥ २२ ॥ ४ ॥

॥४९॥ स्तुषे जनं सुऽव्रतं नव्यसीभिः गीःऽभिः मित्रावरुणा
सुम्नऽयंता ते आ गमंतु ते इह श्रुवंतु सुऽक्षत्रासः वरुणः मित्रः
अग्निः ॥१॥ विशःऽविशः ईड्यं अध्वरेषु अदृप्तऽक्रतुं अरतिं युवत्योः
दिवः शिशुं सहसः सूनुं अग्निं यज्ञस्य केतुं अरुषं यजध्यै ॥२॥ अरु-
षस्य दुहितरा विरूपे॰ स्तृऽभिः अन्या पिपिशे सूरः अन्या मि-
थःऽतुरा विऽचरंती॰ पावके॰ मन्म श्रुतं नक्षतः ऋच्यमाने॰ ॥३॥
प्र वायुं अच्छ बृहती मनीषा बृहत्ऽरयिं विश्वऽवारं रथऽप्रां द्यु-
तत्ऽयामा निऽयुतः पत्यमानः कविः कविं इयक्षसि प्रऽयज्यो॰
॥४॥ सः मे वपुः छदयत् अश्विनोः यः रथः विरुक्मान् मनसा यु-
जानः येन नरा नासत्या इषयध्यै वर्तिः याथः तनयाय त्मने च
॥५॥५॥ पर्जन्यवाता वृषभा पृथिव्याः पुरीषाणि जिन्वतं अप्यानि
सत्यऽश्रुतः कवयः यस्य गीःऽभिः जगतः स्थातः जगत् आ कृणुध्वं
॥ ६ ॥ पावीरवी कन्या चित्रऽआयुः सरस्वती वीरऽपत्नी धियं
धात् ग्नाभिः अच्छिद्रं शरणं सऽजोषाः दुःऽआधर्षं गृणते शर्म
यंसत् ॥७॥ पथःऽपथः परिऽपतिं वचस्या कामेन कृतः अभि आ-
नट् अर्कं सः नः रासत् शुरुधः चंद्रऽअग्राः धियंऽधियं सीसधाति

प्र पूषा ॥८॥ प्रथमऽभाजं यशसं वयःऽधां सुऽपाणिं देवं सुऽगभं-
स्तिं ऋभ्वं होता यक्षत् यजतं पस्त्यानां अग्निः त्वष्टारं सुऽहवं
विभाऽवा ॥९॥ भुवनस्य पितरं गीःऽभिः आभिः रुद्रं दिवा वर्धय
रुद्रं अक्तौ बृहंतं ऋष्वं अजरं सुऽसुम्नं ऋधक् हुवेम कविना इषि-
तासः ॥१०॥६॥ आ युवानः कवयः यज्ञियासः मरुतः गंत गृणतः
वरस्यां अचित्रं चित् हि जिन्वथ वृधंतः इत्था नक्षंतः नरः अंगि-
रस्वत् ॥११॥ प्र वीराय प्र तवसे तुराय अज यूथाऽइव पशुऽरक्षिः
अस्तं सः पिस्पृशति तन्वि श्रुतस्य स्तृऽभिः न नाकं वचनस्य वि-
पः ॥१२॥ यः रजांसि विऽममे पार्थिवानि त्रिः चित् विष्णुः मनवे
बाधिताय तस्य ते शर्मन् उपऽदद्यमाने राया मदेम तन्वा तना
च ॥१३॥ तत् नः अहिः बुध्न्यः अतऽभिः अर्कैः तत् पर्वतः तत्
सविता चनः धात् तत् ओषधीभिः अभि रातिऽसाचः भगः पुरं-
ऽधिः जिन्वतु प्र राये ॥१४॥ नु नः रयिं रथ्यं चर्षणिऽप्रां पुरुऽवीरं
महः ऋतस्य गोपां क्षयं दात् अजरं येन जनान् स्पृधः अदेवीः
अभि च क्रमाम विशः आऽदेवीः अभि अश्नवाम ॥१५॥७॥४॥

॥५०॥ हुवे वः देवीं अदितिं नमःऽभिः मृळीकाय वरुणं मित्रं
अग्निं अभिऽक्षदां अर्यमणं सुऽशेवं त्रातॄन् देवान् सवितारं भगं
च ॥१॥ सुऽज्योतिषः सूर्य दक्षऽपितॄन् अनागाःऽत्वे सुऽमहः वीहि
देवान् द्विऽजन्मानः ये ऋतऽसापः सत्याः स्वःऽवंतः यजताः अ-
ग्निऽजिह्वाः ॥२॥ उत द्यावापृथिवी इति क्षत्रं उरु बृहत् रोदसी इति शरणं
सुऽसुम्ने इति महः करथः वरिवः यथा नः अस्मे इति क्षयाय धिषणे इति
अनेहः ॥३॥ आ नः रुद्रस्य सूनवः नमंतां अद्य हूतासः वसवः अधृ-
ष्टाः यत् ईं अर्भे महति वा हितासः बाधे मरुतः अह्वाम देवान्

॥४॥ मिम्यक्ष येषु रोदसी नु देवी सिसक्ति पूषा अभ्यर्धऽयज्वा श्रु-
त्वा हवं मरुतः यत् ह याथ भूम रेजंते अध्वनि प्रऽविक्ते ॥५॥८॥
अभि त्यं वीरं गिर्वणसं अर्च इंद्रं ब्रह्मणा जरितः नवेन श्रवत् इत्
हवं उप च स्तवानः रासत् वाजान् उप महः गृणानः ॥६॥ ओ-
मानं आपः मानुषीः अमृक्तं धात तोकाय तनयाय शं योः यूयं हि
स्थ भिषजः मातृऽतमाः विश्वस्य स्थातुः जगतः जनित्रीः ॥७॥ आ
नः देवः सविता त्रायमाणः हिरण्यऽपाणिः यजतः जगम्यात् यः
दत्रऽवान् उषसः न प्रतीकं विऽऊर्णुते दाशुषे वार्याणि ॥८॥ उत
त्वं सूनो सहसः नः अद्य आ देवान् अस्मिन् अध्वरे ववृत्याः स्यां
अहं ते सदं इत् रातौ तव स्यां अग्ने अवसा सुऽवीरः ॥९॥ उत त्या
मे हवं आ जग्म्यातं नासत्या धीभिः युवं अंग विप्रा अत्रिं न महः
तमसः अमुमुक्तं तूर्वतं नरा दुःऽइतात् अभीके ॥१०॥९॥ ते नः रायः
द्युऽमतः वाजऽवतः दातारः भूत नृऽवतः पुरुऽक्षोः दशस्यंतः दि-
व्याः पार्थिवासः गोऽजाताः अप्याः मृळत च देवाः ॥११॥ ते नः
रुद्रः सरस्वती सऽजोषाः मीळ्हुष्मंतः विष्णुः मृळंतु वायुः ऋभु-
क्षाः वाजः दैव्यः विऽधाता पर्जन्यावाता पिप्यतां इषं नः ॥१२॥
उत स्यः देवः सविता भगः नः अपां नपात् अवतु दानु पप्रिः
त्वष्टा देवेभिः जनिऽभिः सऽजोषाः द्यौः देवेभिः पृथिवी समुद्रैः
॥१३॥ उत नः अहिः बुध्न्यः शृणोतु अजः एकऽपात् पृथिवी समु-
द्रः विश्वे देवाः ऋतऽवृधः हुवानाः स्तुताः मंत्राः कविऽशस्ताः
अवंतु ॥१४॥ एव नपातः मम तस्य धीभिः भरतऽवाजाः अभि
अर्चंति अर्कैः ग्नाः हुतासः वसवः अधृष्टाः विश्वे स्तुतासः भूत य-
जत्राः ॥ १५ ॥ १० ॥

॥५१॥ उत ऊं त्यत् चक्षुः महि मित्रयोः आ एति प्रियं वरुण-

यो: अदब्धं ऋतस्य शुचि दर्शतं अनीकं रुक्मः न दिवः उतऽइता
वि अद्यौत् ॥१॥ वेद यः त्रीणि विदथानि एषां देवानां जन्म स-
नुतः आ च विप्रः ऋजु मर्तेषु वृजिना च पश्यन् अभि चष्टे सूरः
अर्यः एवान् ॥२॥ स्तुषे ऊं वः महः ऋतस्य गोपान् अदितिं मित्रं
वरुणं सुऽजातान् अर्यमणं भगं अदब्धऽधीतीन् अच्छ वोचे
सऽधन्यः पावकान् ॥३॥ रिशादसः सत्ऽपतीन् अदब्धान् महः
राज्ञः सुऽवसनस्य दातॄन् यूनः सुऽक्षत्रान् क्षयतः दिवः नॄन् आ-
दित्यान् यामि अदितिं दुवःऽयु ॥४॥ द्यौः पितः पृथिवि मातः
अध्रुक् अग्ने भ्रातः वसवः मृळत नः विश्वे आदित्याः अदिते स-
ऽजोषाः अस्मभ्यं शर्म बहुलं वि यंत ॥५॥११॥ मा नः वृकाय वृक्ये
समस्मै अघऽयते रीरधत यजत्राः यूयं हि स्थ रथ्यः नः तनूनां यूयं
दक्षस्य वचसः बभूव ॥६॥ मा वः एनः अन्यऽकृतं भुजेम मा तत्
कर्म वसवः यत् चयध्वे विश्वस्य हि क्षयथ विश्वऽदेवाः स्वयं रिपुः
तन्वं रिरिषीष्ट ॥७॥ नमः इत् उग्रं नमः आ विवासे नमः दाधार
पृथिवी उत द्यां नमः देवेभ्यः नमः ईशे एषां कृतं चित् एनः नम-
सा आ विवासे ॥८॥ ऋतस्य वः रथ्यः पूतऽदक्षान् ऋतस्य पस्त्य-
ऽसदः अदब्धान् तान् आ नमःऽभिः उरुऽचक्षसः नॄन् विश्वान्
वः आ नमे महः यजत्राः ॥९॥ ते हि श्रेष्ठऽवर्चसः ते ऊं नः तिरः वि-
श्वानि दुःऽइता नयंति सुऽक्षत्रासः वरुणः मित्रः अग्निः ऋतऽधी-
तयः वक्मराजऽसत्याः ॥१०॥१२॥ ते नः इंद्रः पृथिवी क्षाम वर्धन्
पूषा भगः अदितिः पंच जनाः सुऽशर्माणः सुऽअवसः सुऽनीथाः
भवंतु नः सुऽत्रात्रासः सुऽगोपाः ॥११॥ नु सद्मानं दिव्यं नंशि देवाः
भारत्ऽवाजः सुऽमतिं याति होता आसानेभिः यजमानः मि-
येधैः देवानां जन्म वसुऽयुः ववंद ॥१२॥ अप त्यं वृजिनं रिपुं स्तेनं

अग्ने दुःऽआध्यं दविष्ठं अस्य सतऽपते कृधि सुऽगं ॥१३॥ ग्रावाणः सोम नः हि कं सखिऽत्वनाय वावशुः जहि नि अत्रिणं पणिं वृकः हि सः ॥१४॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः इंद्रऽज्येष्ठाः अभिऽद्यवः कर्त नः अध्वन् आ सुऽगं गोपाः अमा ॥१५॥ अपि पंथां अगन्महि स्वस्तिऽगां अनेहसं येन विश्वाः परि द्विषः वृणक्ति विंदते वसु ॥ १६ ॥ १३ ॥

॥५२॥ न तत् दिवा न पृथिव्या अनु मन्ये न यज्ञेन न उत शमीभिः आभिः उब्जंतु तं सुऽभ्वः पर्वतासः नि हीयतां अतिऽयाजस्य यष्टा ॥१॥ अति वा यः मरुतः मन्यते नः ब्रह्म वा यः क्रियमाणं निनित्सात् तपूंषि तस्मै वृजिनानि संतु ब्रह्मऽद्विषं अभि तं शोचतु द्यौः ॥२॥ किं अंग त्वा ब्रह्मणः सोम गोपां किं अंग त्वा आहुः अभिशस्तिऽपां नः किं अंग नः पश्यसि निद्यमानान् ब्रह्मऽद्विषे तपुषिं हेतिं अस्य ॥३॥ अवंतु मां उषसः जायमानाः अवंतु मा सिंधवः पिन्वमानाः अवंतु मा पर्वतासः ध्रुवासः अवंतु मा पितरः देवऽहूतौ ॥४॥ विश्वऽदानीं सुऽमनसः स्याम पश्येम नु सूर्यं उत्ऽचरंतं तथा करत् वसुऽपतिः वसूनां देवान् ओहानः अवसा आऽगमिष्ठः ॥५॥१४॥ इंद्रः नेदिष्ठं अवसा आऽगमिष्ठः सरस्वती सिंधुऽभिः पिन्वमाना पर्जन्यः नः ओषधीभिः मयःऽभुः अग्निः सुऽशंसः सुऽहवः पिताऽइव ॥६॥ विश्वे देवासः आ गत शृणुत मे इमं हवं आ इदं बर्हिः नि सीदत ॥७॥ यः वः देवाः घृतऽस्नुना हव्येन प्रतिऽभूषति तं विश्वे उप गच्छथ ॥८॥ उप नः सूनवः गिरः शृण्वंतु अमृतस्य ये सुऽमृळीकाः भवंतु नः ॥९॥ विश्वे देवाः ऋतऽवृधः ऋतुऽभिः हवनऽश्रुतः जुषंतां युज्यं पयः ॥१०॥१५॥ स्तो-

त्रं इंद्रः मरुत्ऽगंणाः त्वष्टृऽमान् मित्रः अर्यमा इमा हव्या जुषंत नः
॥११॥ इमं नः अग्ने अध्वरं होतः वयुनऽशः यज चिकित्वान् दैव्यं जनं
॥१२॥ विश्वे देवाः शृणुत इमं हवं मे ये अंतरिक्षे ये उपं द्यवि स्थ ये
अग्निऽजिह्वाः उत वा यजंत्राः आऽसद्य अस्मिन् बर्हिषि मा-
दयध्वं ॥१३॥ विश्वे देवाः ममं शृण्वंतु यज्ञियाः उभे इति रोदंसी इति अपां
नपात् च मन्मं मा वः वचांसि परिऽचक्ष्याणि वोचं सुम्नेषु इत्
वः अंतंमाः मदेम ॥१४॥ ये के च ज्मा महिनः अहिंऽमायाः दिवः
जज्ञिरे अपां सधऽस्थे ते अस्मभ्यं इषयें विश्वं आयुः क्षपंः उस्राः
वरिवस्यंतु देवाः ॥१५॥ अग्नीपर्जन्यौ अवंतं धियं मे अस्मिन् हवें
सुऽहवा सुऽस्तुतिं नः इळां अन्यः जनयंत् गर्भं अन्यः प्रजाऽवंतीः
इषंः आ धत्तं अस्मे इति ॥१६॥ स्तीर्णे बर्हिषि संऽइधाने अग्नौ सुऽउ-
क्तेनं महा नमंसा आ विवासे अस्मिन् नः अद्य विदथे यजत्राः
विश्वे देवाः हविषिं मादयध्वं ॥ १७ ॥ १९ ॥

॥५३॥ वयं ऊं इति त्वा पथः पते रथं न वाजंऽसातये धिये पूषन् अ-
युज्महि ॥१॥ अभि नः नर्यं वसुं वीरं प्रयंतऽदक्षिणं वामं गृहऽपतिं
नय ॥२॥ अदित्संतं चित् आघृणे पूषंन् दानाय चोदय पणेः चित्
वि म्रद मनः ॥३॥ वि पथः वाजंऽसातये चिनुहि वि मृधः जहि सा-
धंतां उग्र नः धियः ॥४॥ परि तृंधि पणीनां आरंया हृदंया कवे अथ
ईं अस्मभ्यं रंधय ॥५॥१७॥ वि पूषन् आरंया तुद पणेः इच्छ हृदि
प्रियं अथ ईं अस्मभ्यं रंधय ॥६॥ आ रिख किकिरा कृणु पणीनां
हृदंया कवे अथ ईं अस्मभ्यं रंधय ॥७॥ यां पूषन् ब्रह्मऽचोदंनीं
आरां बिभर्षि आघृणे तया समस्य हृदयं आ रिख किकिरा कृणु
॥८॥ या ते अष्ट्रा गोऽओपशा आघृणे पशुऽसाधनी तस्याः ते

सुम्नं ईमहे ॥९॥ उत नः गोऽसनिं धियं अश्वऽसां वाजऽसां उत नृऽवत् कृणुहि वीतये ॥ १० ॥ १८ ॥

॥५४॥ सं पूषन् विदुषा नय यः अंजसा अनुऽशासति यः एव इदं इति ब्रवत् ॥१॥ सं ऊं पूष्णा गमेमहि यः गृहान् अभिऽशासति इमे एव इति च ब्रवत् ॥२॥ पूष्णः चक्रं न रिष्यति न कोशः अव पद्यते नो अस्य व्यथते पविः ॥३॥ यः अस्मै हविषा अविधत् न तं पूषा अपि मृष्यते प्रथमः विंदते वसु ॥४॥ पूषा गाः अनु एतु नः पूषा रक्षतु अर्वतः पूषा वाजं सनोतु नः ॥५॥१९॥ पूषन् अनु प्र गाः इहि यजमानस्य सुन्वतः अस्माकं स्तुवतां उत ॥६॥ माकिः नेशत् माकीं रिषत् माकीं सं शारि केवटे अथ अरिष्टाभिः आ गहि ॥७॥ शृण्वंतं पूषणं वयं इर्यं अनष्टऽवेदसं ईशानं रायः ईमहे ॥८॥ पूषन् तव व्रते वयं न रिष्येम कदा चन स्तोतारः ते इह स्मसि ॥९॥ परि पूषा परस्तात् हस्तं दधातु दक्षिणं पुनः नः नष्टं आ अजतु ॥ १० ॥ २० ॥

॥५५॥ आ इहि वां विऽमुचः नपात् आघृणे सं सचावहै रथीः ऋतस्य नः भव ॥१॥ रथिऽतमं कपर्दिनं ईशानं राधसः महः रायः सखायं ईमहे ॥२॥ रायः धारा असि आघृणे वसोः राशिः अजऽअश्व धीवतःऽधीवतः सखा ॥३॥ पूषणं नु अजऽअश्वं उप स्तोषाम वाजिनं स्वसुः यः जारः उच्यते ॥४॥ मातुः दिधिषुं अब्रवं स्वसुः जारः शृणोतु नः भ्राता इंद्रस्य सखा मम ॥५॥ आ अजासः पूषणं रथे निऽशृंभाः ते जनऽश्रियं देवं वहंतु बिभ्रतः ॥६॥२१॥

॥५६॥ यः एनं आऽदिदेशति करंभऽअत् इति पूषणं न तेन देवः

आऽदिशे ॥१॥ उत घ सः रथिऽतमः सख्या सत्ऽपतिः युजा इंद्रः वृत्राणि जिघ्नते ॥२॥ उत अदः परुषे गवि सूरः चक्रं हिरण्ययं नि ऐरयत् रथिऽतमः ॥३॥ यत् अद्य त्वा पुरुऽस्तुत ब्रवाम दस्र मंतुऽमः तत् सु नः मन्म साधय ॥४॥ इमं च नः गोऽएषणं सातये सीसधः गणं आरात् पूषन् असि श्रुतः ॥५॥ आ ते स्वस्तिं ईमहे आरेऽअघां उपऽवसुं अद्य च सर्वऽतातये श्वः च सर्वऽतातये ॥ ६ ॥ २२ ॥

॥५७॥ इंद्रा नु पूषणा वयं सख्याय स्वस्तये हुवेम वाजऽसातये ॥१॥ सोमं अन्यः उप असदत् पातवे चम्वोः सुतं करंभं अन्यः इच्छति ॥२॥ अजाः अन्यस्य वह्नयः हरी अन्यस्य संऽभृता ताभ्यां वृत्राणि जिघ्नते ॥३॥ यत् इंद्रः अनयत् रितः महीः अपः वृषन्ऽतमः तत्र पूषा अभवत् सचा ॥४॥ तां पूष्णः सुऽमतिं वयं वृक्षस्य प्र वयांऽइव इंद्रस्य च आ रभामहे ॥५॥ उत् पूषणं युवामहे अभीशूनऽइव सारथिः मह्यै इंद्रं स्वस्तये ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥५८॥ शुक्रं ते अन्यत् यजतं ते अन्यत् विषुऽरूपे॰ अहनी द्यौःऽइव असि विश्वाः हि मायाः अवसि स्वधाऽवः भद्रा ते पूषन् इह रातिः अस्तु ॥१॥ अजऽअश्वः पशुऽपाः वाजऽपस्त्यः धियंऽजिन्वः भुवने विश्वे अर्पितः अष्ट्रां पूषा शिथिरां उत्ऽवरीवृजत् संऽचक्षाणः भुवना देवः ईयते ॥२॥ याः ते पूषन् नावः अंतः समुद्रे हिरण्ययीः अंतरिक्षे चरंति ताभिः यासि दूत्यां सूर्यस्य कामेन कृत श्रवः इच्छमानः ॥३॥ पूषा सुऽबंधुः दिवः आ पृथिव्याः इळः पतिः मघऽवा दस्मऽवर्चाः यं देवासः अददुः सूर्यायै कामेन कृतं तवसं सुऽअंचं ॥ ४ ॥ २४ ॥

॥५९॥ प्र नु वोच सुतेषु वां वीर्या यानि चक्रथुः हतासः वां पि-
तरः देवऽशत्रवः इंद्राग्नी इति जीवथः युवं ॥१॥ बट् इत्था महिमा वां
इंद्राग्नी इति पनिष्ठः आ समानः वां जनिता भ्रातरा युवं यमौ इहेह-
ऽमातरा ॥२॥ ओकिऽवांसा सुते सचा अश्वा सप्ती इवेत्यादने
इंद्रा नु अग्नी इति अवसा इह वज्रिणा वयं देवा हवामहे ॥३॥ यः
इंद्राग्नी इति सुतेषु वां स्तवत् तेषु ऋतऽवृधा जोषऽवाकं वदतः प-
ज्रऽहोषिणा न देवा भसथः चन ॥४॥ इंद्राग्नी इति कः अस्य वां देवौ
मर्तः चिकेतति विषूचः अश्वान् युयुजानः ईयते एकः समाने आ
रथे ॥५॥२५॥ इंद्राग्नी इति अपात् इयं पूर्वा आ अगात् पत्ऽवतीभ्यः
हित्वी शिरः जिह्वया वावदत् चरत् त्रिंशत् पदा नि अक्रमीत्
॥६॥ इंद्राग्नी इति आ हि तन्वते नरः धन्वानि बाह्वोः मा नः अस्मिन्
महाऽधने परा वर्क्तं गोऽइष्टिषु ॥७॥ इंद्राग्नी इति तपंति मा अघाः
अर्यः अरातयः अप द्वेषांसि आ कृतं युयुतं सूर्यात् अधि ॥८॥
इंद्राग्नी इति युवोः अपि वसु दिव्यानि पार्थिवा आ नः इह प्र यच्छतं
रयिं विश्वायुऽपोषसं ॥९॥ इंद्राग्नी इति उक्थऽवाहसा स्तोमेभिः ह-
वनऽश्रुता विश्वाभिः गीःऽभिः आ गतं अस्य सोमस्य पीतये
॥१०॥२६॥

॥६०॥ श्नथत् वृत्रं उत सनोति वाजं इंद्रा यः अग्नी इति सहुरी इति सप-
र्यात् इरज्यंता वसव्यस्य भूरेः सहःऽतमा सहसा वाजऽयंता ॥१॥
ता योधिष्टं अभि गाः इंद्र नूनं अपः स्वः उषसः अग्ने ऊळ्हाः दिशः
स्वः उषसः इंद्र चित्राः अपः गाः अग्ने युवसे नियुत्वान् ॥२॥ आ
वृत्रऽहना वृत्रहऽभिः शुष्मैः इंद्र यातं नमःऽभिः अग्ने अर्वाक् युवं
राधःऽभिः अकवेभिः इंद्र अग्ने अस्मे इति भवतं उत्तमेभिः ॥३॥ ता

हुवे ययोः इदं पप्ने विश्वं पुरा कृतं इंद्राग्नी न मर्धतः ॥४॥ उग्रा वि-
ऽघनिना मृधः इंद्राग्नी हवामहे ता नः मृळातः ईदृशे ॥५॥२७॥
हतः वृत्राणि आर्या हतः दासानि सत्ऽपती हतः विश्वाः अप
द्विषः ॥६॥ इंद्राग्नी युवां इमे अभि स्तोमाः अनूषत पिबतं शं-
ऽभुवा सुतं ॥७॥ या वां संति पुरुऽस्पृहः निऽयुतः दाशुषे नरा
इंद्राग्नी ताभिः आ गतं ॥८॥ ताभिः आ गच्छतं नरा उप इदं सवनं
सुतं इंद्राग्नी सोमऽपीतये ॥९॥ तं ईळिष्व यः अर्चिषा वना वि-
श्वा परिऽस्वजत् कृष्णा कृणोति जिह्वया ॥१०॥२८॥ यः इद्धे आ-
ऽविवासति सुम्नं इंद्रस्य मर्त्यः द्युम्नाय सुऽतराः अपः ॥११॥ ता नः
वाजऽवतीः इषः आशून् पिपृतं अर्वतः इंद्रं अग्निं च वोळ्हवे
॥१२॥ उभा वां इंद्राग्नी आऽहुवध्यै उभा राधसः सह मादयध्यै
उभा दातारौ इषां रयीणां उभा वाजस्य सातये हुवे वां ॥१३॥ आ
नः गव्येभिः अश्व्यैः वसव्यैः उप गच्छतं सखायौ देवौ सख्याय शं-
ऽभुवा इंद्राग्नी ता हवामहे ॥१४॥ इंद्राग्नी शृणुतं हवं यजमानस्य
सुन्वतः वीतं हव्यानि आ गतं पिबतं सोम्यं मधु ॥१५॥२९॥

॥६१॥ इयं अददात् रभसं ऋणऽच्युतं दिवःऽदासं वध्रिऽअ-
श्वाय दाशुषे या शश्वंतं आऽचखाद अवसं पणिं ता ते दात्राणि
तविषा सरस्वति ॥१॥ इयं शुष्मेभिः बिसखाःऽइव अरुजत् सानु
गिरीणां तविषेभिः ऊर्मिऽभिः पारावतऽघ्नीं अवसे सुवृक्तिऽभिः
सरस्वतीं आ विवासेम धीतिऽभिः ॥२॥ सरस्वति देवऽनिदः नि
बर्हय प्रऽजां विश्वस्य बृसयस्य मायिनः उत क्षितिऽभ्यः अवनीः
अविंदः विषं एभ्यः अस्रवः वाजिनीऽवति ॥३॥ प्र नः देवी सर-

स्वती वाजेभिः वाजिनीऽवती धीनां अविची अवतु॥४॥ यः त्वा देवि सरस्वति उपऽब्रूते धने हिते इंद्रं न वृत्रऽतूर्ये॥५॥३०॥ त्वं देवि सरस्वति अव वाजेषु वाजिनि रदं पूषाऽइव नः सनिं॥६॥ उत स्या नः सरस्वती घोरा हिरण्यऽवर्तनिः वृत्रऽघ्नी वष्टि सुऽस्तुतिं ॥७॥ यस्याः अनंतः अहृतः त्वेषः चरिष्णुः अर्णवः अमः चरति रोरुवत् ॥८॥ सा नः विश्वाः अति द्विषः स्वसृः अन्याः ऋतऽवरी अतन् अहाऽइव सूर्यः ॥९॥ उत नः प्रिया प्रियासु सप्तऽस्वसा सुऽजुष्टा सरस्वती स्तोम्या भूत्॥१०॥३१॥ आऽपप्रुषी पार्थिवानि उरु रजः अंतरिक्षं सरस्वती निदः पातु॥११॥ त्रिऽसधस्था सप्तऽधातुः पंच जाता वर्धयंती वाजेऽवाजे हव्या भूत्॥१२॥ प्र या महिम्ना महिना आसु चेकिते द्युम्नेभिः अन्याः अपसां अपःऽतमा रथःऽइव बृहती विऽभ्वने कृता उपऽस्तुत्या चिकितुषा सरस्वती॥१३॥ सरस्वति अभि नः नेषि वस्यः मा अप स्फरीः पयसा मा नः आ धक् जुषस्व नः सख्या वेश्या च मा त्वत् क्षेत्राणि अरणानि गन्म ॥ १४ ॥ ३२ ॥ ८ ॥ ४ ॥ ५ ॥

॥६२॥ स्तुषे नरा दिवः अस्य प्रऽसंता अश्विना हुवे जरमाणः अर्कैः या सद्यः उस्रा विऽउषि ज्मः अंतान् युयूषतः परि उरु वरांसि॥१॥ ता यज्ञं आ शुचिऽभिः चक्रमाणा रथस्य भानुं रुरुचुः रजःऽभिः पुरु वरांसि अमिता मिमाना अपः धन्वानि अति याथः अज्रान्॥२॥ ता ह त्यत् वर्तिः यत् अरध्रं उग्रा इत्था धियः ऊहथुः शश्वत् अश्वैः मनःऽजवेभिः इषिरैः शयध्यै परि व्यथिः दाशुषः मर्त्यस्य॥३॥ ता नव्यसः जरमाणस्य मन्म उप भूषतः युयुजानऽसप्ती॰शुभं पृक्षं इषं ऊर्जं वहंता होता यक्षत् प्रत्नः अध्रुक् यु-

वाना ॥४॥ ता वल्गू दस्रा पुरुशाकऽतमा प्रत्ना नव्यसा वचसा आ विवासे या शंसते स्तुवते शंऽभविष्ठा बभूवतुः गृणते चित्रऽराती० ॥५॥१॥ ता भुज्युं विऽभिः अत्ऽभ्यः समुद्रात् तुग्रस्य सूनुं ऊहथुः रजःऽभिः अरेणुऽभिः योजनेभिः भुजंता पतत्रिऽभिः अर्णसः निः उपऽस्थात् ॥६॥ वि जयुषा रथ्या यातं अद्रिं श्रुतं हवं वृषणा वध्रिऽमत्याः दशस्यंता शयवे पिप्यथुः गां इति च्यवाना सुऽमतिं भुरण्यू ॥७॥ यत् रोदसी प्रऽदिवः अस्ति भूम हेळः देवानां उत मर्त्यऽत्रा तत् आदित्याः वसवः रुद्रियासः रक्षःऽयुजे तपुः अघं दधात ॥८॥ यः ईं राजानौ ऋतुऽथा विऽदधत् रजसः मित्रः वरुणः चिकेतत् गंभीराय रक्षसे हेतिं अस्य द्रोघाय चित् वचसे आनवाय ॥९॥ अंतरैः चक्रैः तनयाय वर्तिः द्युऽमता आ यातं नृऽवता रथेन सनुत्येन त्यजसा मर्त्यस्य वनुष्यतां अपि शीर्षा ववृक्तं ॥१०॥ आ परमाभिः उत मध्यमाभिः नियुत्ऽभिः यातं अवमाभिः अर्वाक् दृळ्हस्य चित् गोऽमतः वि व्रजस्य दुरः वर्तं गृणते चित्रऽराती० ॥ ११ ॥ २ ॥

॥६३॥ क्व त्या वल्गू पुरुऽहूता अद्य दूतः न स्तोमः अविदत् नमस्वान् आ यः अर्वाक् नासत्या ववर्त प्रेष्ठा हि असथः अस्य मन्मन् ॥१॥ अरं मे गंतं हवनाय अस्मै गृणाना यथा पिबाथः अंधः परि ह त्यत् वर्तिः याथः रिषः न यत् परः न अंतरः तुतुर्यात् ॥२॥ अकारि वां अंधसः वरीमन् अस्तारि बर्हिः सुप्रऽअयनतमं उत्तानऽहस्तः युवयुः ववंद आ वां नक्षंतः अद्रयः आंजन् ॥३॥ ऊर्ध्वः वां अग्निः अध्वरेषु अस्थात् प्र रातिः एति जूर्णिनी घृताची प्र होता गूर्तऽमनाः उराणः अयुक्त यः नासत्या हवीमन् ॥४॥

अधि श्रिये दुहिता सूर्यस्य रथं तस्थौ पुरुऽभुजा शतऽऊतिं प्र मा-
याभिः मायिना भूतं अत्र नरा नृतू' जनिमन् यज्ञियानां ॥५॥३॥
युवं श्रीभिः दर्शताभिः आभिः शुभे पुष्टिं ऊहथुः सूर्यायाः प्र वां
वयः वपुषे अनु पप्तन् नक्षत् वाणी सुऽस्तुता धिष्ण्या वां ॥६॥
आ वां वयः अश्वासः वहिष्ठाः अभि प्रयः नासत्या वहंतु प्र वां
रथः मनःऽजवाः असर्जि इषः पृक्षः इषिधः अनु पूर्वीः ॥७॥ पुरु हि
वां पुरुऽभुजा देष्णं धेनुं नः इषं पिन्वतं असक्रां स्तुतः च वां मा-
ध्वी' सुऽस्तुतिः च रसाः च ये वां अनु रातिं अग्मन् ॥८॥ उत मे
ऋज्रे' पुरयस्य रघ्वी' सुऽमीळ्हे शतं पेरुके च पक्वा शांडः दात् हि-
रण्यिनः स्मत्ऽदिष्टीन् दश वशासः अभिऽसाचः ऋष्वान् ॥९॥ सं
वां शता नासत्या सहस्रा अश्वानां पुरुऽपंथाः गिरे दात् भरत्-
ऽवाजाय वीर नु गिरे दात् हता रक्षांसि पुरुऽदंससा स्युः॰ ॥१०॥
आ वां सुम्ने वरिमन् सूरिऽभिः स्यां ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥६४॥ उत् ऊं' श्रिये उषसः रोचमानाः अस्थुः अपां न ऊर्मयः
रुशंतः कृणोति विश्वा सुऽपथा सुऽगानि अभूत् ऊं' वस्वी दक्षि-
णा मघोनी ॥१॥ भद्रा ददृक्षे उर्विया वि भासि उत् ते शोचिः
भानवः द्यां अपप्तन् आविः वक्षः कृणुषे शुंभमाना उषः देवि रो-
चमाना महःऽभिः ॥२॥ वहंति सीं अरुणासः रुशंतः गावः सुऽभ-
गां उर्विया प्रथानां अप ईजते शूरः अस्ताऽइव शत्रून् बाधते त-
मः अजिरः न वोळ्हा ॥३॥ सुऽगा उत ते सुऽपथा पर्वतेषु अवाते
अपः तरसि स्वऽभानो॰ सा नः आ वह पृथुऽयामन् ऋष्वे रयिं
दिवः दुहितः इषयध्यै ॥४॥ सा आ वह या उक्षऽभिः अवाता उषः
वरं वहसि जोषं अनु त्वं दिवः दुहितः या ह देवी पूर्वऽहूतौ मंहना

दृशेता भूः ॥५॥ उत ते वयः चित् वसतेः अपप्तन् नरः च ये पितु-
ऽभाजः विऽउंष्टौ अमा सते वहसि भूरि वामं उषः देवि दाशुषे
मर्त्याय ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥६५॥ एषा स्या नः दुहिता दिवःऽजाः क्षितीः उच्छंती मानु-
षीः अजीगः॰ या भानुना रुशता राम्यासु अज्ञायि तिरः तमसः
चित् अक्तून् ॥१॥ वि तत् ययुः अरुणयुक्ऽभिः अश्वैः चित्रं भांति
उषसः चंद्रऽरथाः अग्रं यज्ञस्य बृहतः नयंतीः वि ताः बाधंते तमः
ऊर्म्यायाः ॥२॥ श्रवः वाजं इषं ऊर्जं वहंतीः नि दाशुषे उषसः म-
र्त्याय मघोनीः वीरऽवत् पत्यमानाः अवः धात विधते रत्नं अद्य
॥३॥ इदा हि वः विधते रत्नं अस्ति इदा वीराय दाशुषे उषसः इदा
विप्राय जरते यत् उक्था नि स्म माऽवते वहथ पुरा चित् ॥४॥
इदा हि ते उषः अद्रिऽसानो॰ गोत्रा गवां अंगिरसः गृणंति वि
अर्केण बिभिदुः ब्रह्मणा च सत्या नृणां अभवत् देवऽहूतिः ॥५॥
उच्छ दिवः दुहितः॰ प्रत्नऽवत् नः भरद्वाजऽवत् विधते मघोनि
सुऽवीरं रयिं गृणते रिरीहि उरुऽगायं अधि धेहि श्रवः नः ॥६॥६॥

॥६६॥ वपुः नु तत् चिकितुषे चित् अस्तु समानं नाम धेनु प-
त्यमानं मर्तेषु अन्यत् दोहसे पीपाय सकृत् शुक्रं दुदुहे पृश्निः ऊधः
॥१॥ ये अग्नयः न शोशुचन् इधानाः द्विः यत् त्रिः मरुतः ववृधंत
अरेणवः हिरण्ययासः एषां साकं नृम्णैः पौंस्येभिः च भूवन् ॥२॥
रुद्रस्य ये मीळ्हुषः संति पुत्राः यान् चो॰ नु दाधृविः भरध्यै विदे हि
माता महः मही सा सा इत् पृश्निः सुऽभ्वे गर्भं आ अधात् ॥३॥
न ये ईषंते जनुषः अया नु अंतः॰ संतः अवद्यानि पुनानाः निः

यत् दुह्रे शुचयः अनु जोषं अनु श्रिया तन्वं उक्षमाणाः ॥४॥ मक्षु न येषु दोहसे चित् अयाः आ नाम धृष्णु मारुतं दधानाः न ये स्तौनाः अयासः मह्ना नु चित् सुऽदानुः अव यासत् उग्रान् ॥५॥७॥ ते इत् उग्राः शवसा धृष्णुऽसेनाः उभे युजंत रोदसी सुमेके॰ अध स्म एषु रोदसी स्वऽशोचिः आ अमवत्ऽसु तस्थौ न रोकः ॥६॥ अनेनः वः मरुतः यामः अस्तु अनश्वः चित् यं अजति अरथीः अनवसः अनभीशुः रजःऽतूः वि रोदसी पथ्याः याति साधन् ॥७॥ न अस्य वर्ता न तरुता नु अस्ति मरुतः यं अवथ वाजऽसातौ तोके वा गोषु तनये यं अप्ऽसु सः व्रजं दर्ता पार्ये अध द्योः ॥८॥ प्र चित्रं अर्कं गृणते तुराय मारुताय स्वऽतवसे भरध्वं ये सहांसि सहसा सहंते रेजते अग्ने पृथिवी मखेभ्यः ॥९॥ त्विषिऽमंतः अध्वरस्यऽइव दिद्युत् तृषुऽच्यवसः जुह्वः न अग्नेः अर्चत्रयः धुनयः न वीराः भ्राजत्ऽजन्मानः मरुतः अधृष्टाः ॥१०॥ तं वृधंतं मारुतं भ्राजत्ऽऋष्टिं रुद्रस्य सूनुं हवसा आ विवासे दिवः शर्धाय शुचयः मनीषाः गिरयः न आपः उग्राः अस्पृध्रन् ॥११॥८॥

॥६७॥ विश्वेषां वः सतां ज्येष्ठऽतमा गीःऽभिः मित्रावरुणा ववृधध्यै सं या रश्माऽइव यमतुः यमिष्ठा द्वा जनान् असमा बाहुऽभिः स्वैः ॥१॥ इयं मत् वां प्र स्तृणीते मनीषा उप प्रिया नमसा बर्हिः अच्छ यंतं नः मित्रावरुणौ अधृष्टं छर्दिः यत् वां वरूथ्यं सुऽदानू॰ ॥२॥ आ यातं मित्रावरुणा सुऽशस्ति उप प्रिया नमसा हूयमाना सं यौ अप्नःऽस्थः अपसाऽइव जनान् श्रुधिऽयतः चित् यतथः महिऽत्वा ॥३॥ अश्वा न या वाजिना पूतऽबंधू॰ ऋता यत् गर्भं अदितिः भरध्यै प्र या महि महांता जायमाना घोरा मर्ताय

रिपवे नि दीधः॰ ॥४॥ विश्वे यत् वां मंहना मंदमानाः क्षत्रं देवासः अदधुः सऽजोषाः परि यत् भूथः रोदसी इति चित् उर्वी इति संति स्पशः अदब्धासः अमूराः ॥५॥९॥ ता हि क्षत्रं धारयेथे इति अनु द्यून दृंहेथे इति सानुं उपमात्ऽइव द्योः दृळ्हः नक्षत्रः उत विश्वऽदेवः भूमिं आ अतान् द्यां धासिना आयोः ॥६॥ ता विग्रं धैथे इति जठरं पृणध्यै आ यत् सद्म सऽभृतयः पृणंति न मृष्यंते युवतयः अवाताः वि यत् पयः विश्वऽजिन्वा भरंते ॥७॥ ता जिह्वया सदं आ इदं सुऽमेधाः आ यत् वां सत्यः अरतिः ऋते भूत् तत् वां महिऽत्वं घृतऽअन्नौ अस्तु युवं दाशुषे वि चयिष्टं अंहः ॥८॥ प्र यत् वां मित्रावरुणा स्पूर्धन् प्रिया धाम युवऽधिता मिनंति न ये देवासः ओहसा न मर्ताः अयज्ञऽसाचः अप्यः न पुत्राः ॥९॥ वि यत् वाचं कीस्तासः भरंते शंसंति के चित् निऽविदः मनानाः आत् वां ब्रवाम सत्यानि उक्था नकिः देवेभिः यतथः महिऽत्वा ॥१०॥ अवोः इत्था वां छर्दिषः अभिष्टौ युवोः मित्रावरुणौ अस्कृधोयु अनु यत् गावः स्फुरान् ऋजिप्यं धृष्णुं यत् रणे वृषणं युनजन् ॥११॥१०॥

॥६८॥ श्रुष्टी वां यज्ञः उत्ऽयंतः सऽजोषाः मनुष्वत् वृक्तऽबर्हिषः यजध्यै आ यः इंद्रावरुणौ इषे अद्य महे सुम्नाय महे आऽववर्तत् ॥१॥ ता हि श्रेष्ठा देवऽताता तुजा शूराणां शविष्ठा ता हि भूतं मघोनां मंहिष्ठा तुविऽशुष्मा ऋतेन वृत्रऽतुरा सर्वऽसेना ॥२॥ ता गृणीहि नमस्येभिः शूषैः सुम्नेभिः इंद्रावरुणा चकाना वज्रेण अन्यः शवसा हंति वृत्रं सिसक्ति अन्यः वृजनेषु विप्रः ॥३॥ ग्नाः च यत् नरः च ववृधंत विश्वे देवासः नरां स्वऽगूर्ताः प्र एभ्यः इंद्रावरुणा महिऽत्वा द्यौः च पृथिवि भूतं उर्वी इति ॥४॥ सः इत् सु-

ऽदानुः स्वऽवान् ऋतऽवा इंद्रा यः वां वरुणा दाशति त्मन् इषा
सः द्विषः तरेत् दास्वान् वंसत् रयिं रयिऽवतः च जनान् ॥५॥११॥
यं युवं दाशुऽअध्वराय देवा रयिं धत्थः वसुऽमंतं पुरुऽक्षुं अस्मे सः
इंद्रावरुणौ अपि स्यात् प्र यः भनक्ति वनुषां अशस्तीः ॥६॥
उत नः सुऽत्रात्रः देवऽगोपाः सूरिऽभ्यः इंद्रावरुणा रयिः स्यात्
येषां शुष्मः पृतनासु सह्वान् प्र सद्यः द्युम्ना तिरते ततुरिः ॥७॥
नु नः इंद्रावरुणा गृणाना पृंक्तं रयिं सौश्रवसाय देवा इत्था गृ-
णंतः महिनस्य शर्धः अपः न नावा दुःऽइता तरेम ॥८॥ प्र संऽराजे
बृहते मन्म नु प्रियं अर्च देवाय वरुणाय सऽप्रथः अयं यः उर्वी
महिना महिऽव्रतः क्रत्वा विऽभाति अजरः न शोचिषा ॥९॥
इंद्रावरुणा सुतऽपौ इमं सुतं सोमं पिबतं मद्यं धृतऽव्रता युवोः
रथः अध्वरं देवऽवीतये प्रति स्वसरं उप याति पीतये ॥१०॥ इंद्रा-
वरुणा मधुमत्ऽतमस्य वृष्णः सोमस्य वृषणा आ वृषेथां इदं वां
अंधः परिऽसिक्तं अस्मे आऽसद्य अस्मिन् बर्हिषि मादयेथां
॥११॥१२॥

॥६९॥ सं वां कर्मणा सं इषा हिनोमि इंद्राविष्णू अपसः पारे
अस्य जुषेथां यज्ञं द्रविणं च धत्तं अरिष्टैः नः पथिऽभिः पारयंता
॥१॥ या विश्वासां जनितारा मतीनां इंद्राविष्णू कलशा सोम-
ऽधाना प्र वां गिरः शस्यमानाः अवंतु प्र स्तोमासः गीयमानासः
अर्कैः ॥२॥ इंद्राविष्णू मदऽपती॰ मदानां आ सोमं यातं द्रविणो
दधाना सं वां अंजंतु अक्तुऽभिः मतीनां सं स्तोमासः शस्यमा-
नासः उक्थैः ॥३॥ आ वां अश्वासः अभिमातिऽसहः इंद्राविष्णू
सधऽमादः वहंतु जुषेथां विश्वा हवना मतीनां उप ब्रह्माणि शृ-

णुतं गिरः मे ॥४॥ इंद्राविष्णू तत् पनयाय्यं वां सोमस्य मदे उरु चक्रमाथे अकृणुतं अंतरिक्षं वरीयः अप्रथतं जीवसे नः रजांसि ॥५॥ इंद्राविष्णू हविषा ववृधाना अग्रऽअद्वाना नमसा रातऽहव्या घृतऽआसुती॰ द्रविणं धत्तं अस्मे समुद्रः स्थः कलशः सोमऽधानः ॥६॥ इंद्राविष्णू पिबतं मध्वः अस्य सोमस्य दस्रा जठरं पृणेथां आ वां अंधांसि मदिराणि अग्मन् उप ब्रह्माणि शृणुतं हवं मे ॥७॥ उभा जिग्यथुः न परा जयेथे न परा जिग्ये कतरः चन एनोः इंद्रः च विष्णो यत् अपस्पृधेथां त्रेधा सहस्रं वि तत् ऐरयेथां ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥७०॥ घृतऽवती॰ भुवनानां अभिऽश्रिया उर्वी पृथ्वी मधुऽदुघे॰ सुऽपेशसा द्यावापृथिवी वरुणस्य धर्मणा विऽस्कभिते॰ अजरे भूरिऽरेतसा ॥१॥ असंश्चंती भूरिऽधारे॰ पयस्वती घृतं दुहाते सुऽकृते शुचिऽव्रते॰ राजंती अस्य भुवनस्य रोदसी अस्मे रेतः सिंचतं यत् मनुःऽहितं ॥२॥ यः वां ऋजवे क्रमणाय रोदसी मर्तः ददाश धिषणे सः साधति प्र प्रऽजाभिः जायते धर्मणः परि युवोः सिक्ता विषुऽरूपाणि सऽव्रता ॥३॥ घृतेन द्यावापृथिवी अभिऽवृते॰ घृतऽश्रिया घृतऽपृचा घृतऽवृधा उर्वी पृथ्वी होतृऽवूर्ये पुरःऽहिते॰ ते इत् विप्राः ईळते सुम्नं इष्टये ॥४॥ मधु नः द्यावापृथिवी मिमिक्षतां मधुऽश्चुता मधुऽदुघे॰ मधुऽव्रते॰ दधाने यज्ञं द्रविणं च देवता महि श्रवः वाजं अस्मे सुऽवीर्यं ॥५॥ ऊर्जं नः द्यौः च पृथिवी च पिन्वतां पिता माता विश्वऽविदा सुऽदंससा संऽरराणे॰ रोदसी विश्वऽशंभुवा सनिं वाजं रयिं अस्मे सं इन्वतां ॥ ६ ॥ १४ ॥

॥७१॥ उत् ऊं॑ स्यः दे॒वः स॒वि॒ता हि॒र॒ण्यया॑ बा॒हू इति॑ अ॒यं॒स्त स॒वनाय सु॒ऽक्रतुः घृतेन पा॒णी इति॑ अभि प्रु॒ष्णु॒ते म॒खः युवा॑ सु॒ऽदक्षः रजसः वि॒ऽधर्मणि ॥१॥ दे॒वस्य व॒यं स॒वि॒तुः सवी॑मनि श्रेष्ठे॑ स्या॒म वसुनः च दा॒वने यः विश्वस्य द्वि॒ऽपदः यः चतुः॑ऽपदः नि॒ऽवेशने प्र॒ऽसवे च असि भूमनः ॥२॥ अदब्धेभिः स॒वि॒तः॒ पा॒यु॒ऽभिः त्वं शि॒वेभिः अ॒द्य परि पा॒हि॒ नः गयं हिरण्य॒ऽजिह्वः सु॒वि॒ताय नव्यसे रक्ष माकिः नः अघ॒ऽशंसः ई॒श॒त ॥३॥ उत् ऊं॑ स्यः दे॒वः स॒वि॒ता दमूनाः हिरण्य॒ऽपाणिः प्र॒ति॒ऽदो॒षं अस्था॒त् अयः॒ऽहनुः यजतः मं॒द्रऽजिह्वः आ दा॒शुषे सु॒वति भूरि॑ वा॒मं ॥४॥ उत् ऊं॑ अयान् उपवक्ताऽइव बा॒हू इति॑ हि॒र॒ण्यया॑ स॒वि॒ता सु॒ऽप्रती॑का दि॒वः रोहां॑सि अ॒रु॒ह॒त् पृ॒थि॒व्याः अरी॑रमत् प॒तयत् कत् चि॒त् अभ्वं॑ ॥५॥ वा॒मं अ॒द्य स॒वि॒तः वा॒मं ऊं॑ श्वः दि॒वेऽदि॑वे वा॒मं अ॒स्मभ्यं॑ सा॒वीः वा॒मस्य हि क्षयस्य दे॒व भूरेः अ॒या धि॒या वा॒म॒ऽभाजः॑ स्या॒म ॥६॥१५॥

॥७२॥ इंद्रा॑सोमा महि॑ तत् वा॒ं म॒हि॒ऽत्वं युवं म॒हानि॑ प्र॒थमानि॑ च॒क्र॒थु॒ः यु॒वं सूर्यं॑ वि॒वि॒दथुः यु॒वं स्वः॑ विश्वा॑ तमां॑सि अ॒ह॒तं नि॒दः च ॥१॥ इंद्रा॑सोमा वा॒सयथः उ॒षसं॑ उत् सूर्यं॑ न॒य॒थः ज्योति॑षा स॒ह उप द्यां स्कंभ॒थुः स्कंभ॑नेन अप्रथतं पृ॒थि॒वीं मा॒तरं॑ वि ॥२॥ इंद्रा॑सोमौ अहिं॑ अपः प॒रि॒ऽस्थां ह॒थः वृ॒त्रं अनु॑ वा॒ं द्यौः अमन्यत प्र अर्णां॑सि ऐ॒र॒य॒तं न॒दीनां॑ आ स॒मु॒द्राणि॑ प॒प्र॒थुः पु॒रूणि॑ ॥३॥ इंद्रा॑सोमा प॒क्वं आ॒मासु॑ अं॒तः नि गवां॑ इत् द॒ध॒थुः व॒क्षणा॑सु ज॒गृ॒भ॒थुः अन॑पि॒ऽनद्धं आ॒सु॒ रुशं॑त् चि॒त्रासु॑ जग॑तीषु अं॒तः॒ ॥४॥ इंद्रा॑सोमा युवं अं॒ग तरु॑त्रं अ॒प॒त्य॒ऽसाचं श्रु॒त्यं॑ रा॒राथे॒ इति॑ यु॒वं शुष्मं॒ नर्यं॑ च॒र्ष॒णि॒ऽभ्यः सं वि॒व्य॒थुः॒ पृ॒त॒ना॒ऽसह॑ उ॒ग्रा ॥ ५ ॥ १६ ॥

॥७३॥ यः अद्रिऽभित् प्रथमऽजाः ऋतऽवा बृहस्पतिः आंगिरसः हविष्मान् द्विबर्हऽज्मा प्राघर्मऽसत् पिता नः आ रोदसी वृषभः रोरवीति ॥१॥ जनाय चित् यः ईवते ऊं लोकं बृहस्पतिः देवऽहूतौ चकार घ्नन् वृत्राणि वि पुरः दर्दरीति जयन् शत्रून् अमित्रान् पृत्ऽसु सहन् ॥२॥ बृहस्पतिः सं अजयत् वसूनि महः व्रजान् गोऽमतः देवः एषः अपः सिसासन् स्वः अप्रतिऽइतः बृहस्पतिः हंति अमित्रं अर्कैः ॥३॥१७॥

॥७४॥ सोमारुद्रा धारयेथां असुर्यं प्र वां इष्टयः अरं अश्नुवंतु दमेऽदमे सप्त रत्ना दधाना शं नः भूतं द्विऽपदे शं चतुःऽपदे ॥१॥ सोमारुद्रा वि वृहतं विषूचीं अमीवा या नः गयं आऽविवेश आरे बाधेथां निःऽऋतिं पराचैः अस्मे भद्रा सौश्रवसानि संतु ॥२॥ सोमारुद्रा युवं एतानि अस्मे विश्वा तनूषु भेषजानि धत्तं अव स्यतं मुंचतं यत् नः अस्ति तनूषु बद्धं कृतं एनः अस्मत् ॥३॥ तिग्मऽआयुधौ तिग्मऽहेती सुऽशेवौ सोमारुद्रौ इह सु मृळतं नः प्र नः मुंचतं वरुणस्य पाशात् गोपायतं नः सुऽमनस्यमाना ॥ ४ ॥ १८ ॥

॥७५॥ जीमूतस्यऽइव भवति प्रतीकं यत् वर्मी याति सऽमदां उपऽस्थे अनाविद्धया तन्वा जय त्वं सः त्वा वर्मणः महिमा पिपर्तु ॥१॥ धन्वना गाः धन्वना आजिं जयेम धन्वना तीव्राः सऽमदः जयेम धनुः शत्रोः अपऽकामं कृणोति धन्वना सर्वाः प्रऽदिशः ज-

येम ॥२॥ वक्ष्यंतीऽइव इत् आ गनीगंति कर्णं प्रियं सखायं परि-
ऽसस्वजाना योषाऽइव शिंक्ते विऽतता अधि धन्वन् ज्या इयं
समने पारयंती ॥३॥ ते आऽचरंती॰ समनाऽइव योषा माता-
ऽइव पुत्रं बिभृतां उपऽस्थे अप शत्रून् विध्यतां संऽविदाने॰
आर्त्नी इमे विऽस्फुरंती॰ अमित्रान् ॥४॥ बह्वीनां पिता बहुः
अस्य पुत्रः चिश्चा कृणोति समना अवऽगत्य इषुऽधिः संकाः पृ-
तनाः च सर्वाः पृष्ठे निऽनद्धः जयति प्रऽसूतः ॥५॥१९॥ रथे तिष्ठन्
नयति वाजिनः पुरः यत्रऽयत्र कामयते सुऽसारथिः अभीशूनां
महिमानं पनायत मनः पश्चात् अनु यच्छंति रश्मयः ॥६॥ तीव्रान्
घोषान् कृण्वते वृषऽपाणयः अश्वाः रथेभिः सह वाजयंतः अव-
ऽक्रामंतः प्रऽपदैः अमित्रान् क्षिणंति शत्रून् अनपऽव्ययंतः ॥७॥
रथऽवाहनं हविः अस्य नाम यत्र आयुधं निऽहितं अस्य वर्म तत्र
रथं उप शग्मं सदेम विश्वाहा वयं सुऽमनस्यमानाः ॥८॥ स्वा-
दुऽसंसदः पितरः वयःऽधाः कृच्छ्रेऽश्रितः शक्तिऽवंतः गभीराः
चित्रऽसेनाः इषुऽबलाः अमृध्राः सतःऽवीराः उरवः व्रातऽसहाः
॥९॥ ब्राह्मणासः पितरः सोम्यासः शिवे नः द्यावापृथिवी अने-
हसा पूषा नः पातु दुःऽइतात् ऋतऽवृधः रक्ष माकिः नः अघ-
ऽशंसः ईशत ॥१०॥२०॥ सुऽपर्णं वस्ते मृगः अस्याः दंतः गोभिः
संऽनद्धा पतति प्रऽसूता यत्र नरः सं च वि च द्रवंति तत्र अस्मभ्यं
इषवः शर्म यंसन् ॥११॥ ऋजीते परि वृंग्धि नः अश्मा भवतु नः तनूः
सोमः अधि ब्रवीतु नः अदितिः शर्म यच्छतु ॥१२॥ आ जंघंति सानु
एषां जघनान् उप जिघ्नते अश्वऽअजनि प्रऽचेतसः अश्वान्
समत्ऽसु चोदय ॥१३॥ अहिःऽइव भोगैः परि एति बाहुं ज्या-
याः हेतिं परिऽबाधमानः हस्तऽघ्नः विश्वा वयुनानि विद्वान् पु-

मान् पुमांसं परि पातु विश्वतः ॥ १४ ॥ आलेऽअक्ता या रुरुऽशी-
र्ष्णी अथो यस्याः अयः मुखं इदं पर्जन्यऽरेतसे इष्वै देव्यै बृहत्
नमः ॥ १५ ॥ २१ ॥ अवऽसृष्टा परा पत शरव्ये ब्रह्मऽसंशिते गच्छ
अमित्रान् प्र पद्यस्व मा अमीषां कं चन उत् शिषः ॥ १६ ॥ यत्र
बाणाः संऽपतंति कुमाराः विशिखाःऽइव तत्र नः ब्रह्मणः पतिः
अदितिः शर्म यच्छतु विश्वाहा शर्म यच्छतु ॥ १७ ॥ मर्माणि ते
वर्मणा छादयामि सोमः त्वा राजा अमृतेन अनु वस्तां उरोः व-
रीयः वरुणः ते कृणोतु जयंतं त्वा अनु देवाः मदंतु ॥ १८ ॥ यः नः स्वः
अरणः यः च निष्ट्यः जिघांसति देवाः तं सर्वे धूर्वंतु ब्रह्म वर्म मम
अंतरं ॥ १९ ॥ २२ ॥ ६ ॥ ६ ॥

॥ इति षष्ठं मंडलं समाप्तं ॥

॥ पदपाठः ॥

॥ ओं ॥

॥१॥ अग्निं नरः दीधितिऽभिः अरण्योः हस्तऽच्युती जनयंत
प्रऽशस्तं दूरेऽदृशं गृहऽपतिं अथर्युं ॥ १॥ तं अग्निं अस्ते वसवः नि
ऋण्वन् सुऽप्रतिचक्षं अवसे कुतः चित् दक्षाय्यः यः दमे आस
नित्यः॥२॥ प्रऽइद्धः अग्ने दीदिहि पुरः नः अजस्रया सूर्म्या यविष्ठ
त्वां शश्वंतः उप यंति वाजाः॥३॥ प्र ते अग्नयः अग्निऽभ्यः वरं निः
सुऽवीरासः शोशुचंत द्युऽमंतः यत्र नरः संऽआसते सुऽजाताः
॥४॥ दाः नः अग्ने धिया रयिं सुऽवीरं सुऽअपत्यं सहस्य प्रऽशस्तं
न यं यावा तरति यातुऽमावान्॥५॥२३॥ उप यं एति युवतिः
सुऽदक्षं दोषा वस्तोः हविष्मती घृताची उप स्वा एनं अरमतिः
वसुऽयुः ॥६॥ विश्वाः अग्ने अप दह अरातीः येभिः तपःऽभिः
अदहः जरूथं प्र निऽस्वरं चातयस्व अमीवां॥७॥ आ यः ते अग्ने
इधते अनीकं वसिष्ठ शुक्र दीदिऽवः पावक उतो नः एभिः स्त-
वथैः इह स्याः ॥८॥ वि ये ते अग्ने भेजिरे अनीकं मर्ताः नरः पि-
त्र्यासः पुरुऽत्रा उतो नः एभिः सुऽमनाः इह स्याः॥९॥ इमे नरः
वृत्रऽहत्येषु शूराः विश्वाः अदेवीः अभि संतु मायाः ये मे धियं
पनयंत प्रऽशस्तां॥१०॥२४॥ मा शूने अग्ने नि सदाम नृणां मा
अशेषसः अवीरता परि त्वा प्रजाऽवंतीषु दुर्यासु दुर्य॥११॥ यं
अश्वी नित्यं उपऽयाति यज्ञं प्रजाऽवंतं सुऽअपत्यं क्षयं नः स्व-
ऽजन्मना शेषसा ववृधानं॥१२॥ पाहि नः अग्ने रक्षसः अजुष्टात्

पाहि धूर्तेः अररुषः अघऽयोः त्वा युजा पृतनाऽयून् अभि स्यां
॥१३॥ सः इत् अग्निः अग्नीन् अति अस्तु अन्यान् यत्र वाजी तनयः
वीळुऽपाणिः सहस्रऽपाथाः अक्षरा संऽएति ॥१४॥ सः इत्
अग्निः यः वनुष्यतः निऽपाति संऽएद्धारं अंहसः उरुष्यात् सु-
ऽजातासः परि चरंति वीराः ॥१५॥२५॥ अयं सः अग्निः आऽहु-
तः पुरुऽत्रा यं ईशानः सं इत् इंधे हविष्मान् परि यं एति अध्वरेषु
होता ॥१६॥ त्वे अग्ने आऽहवनानि भूरि ईशानासः आ जुहुयाम
नित्या उभा कृण्वंतः वहतू मियेधे ॥१७॥ इमो अग्ने वीतऽतमा-
नि हव्या अजस्रः वक्षि देवऽतातिं अच्छ प्रति नः ईं सुरभीणि
व्यंतु ॥१८॥ मा नः अग्ने अवीरते परा दाः दुःऽवाससे अमतये
मा नः अस्यै मा नः क्षुधे मा रक्षसे ऋतऽवः मा नः दमे मा वने
आ जुहूर्थाः ॥१९॥ नु मे ब्रह्माणि अग्ने उत् शशाधि त्वं देव मघ-
वत्ऽभ्यः सुसूदः रातौ स्याम उभयासः आ ते यूयं पात स्वस्ति-
ऽभिः सदा नः ॥२०॥२६॥ त्वं अग्ने सुऽहवः रण्वऽसंदृक् सुऽदीती
सूनो सहसः दिदीहि मा त्वे सचा तनये नित्ये आ धक् मा वीरः
अस्मत् नर्यः वि दासीत् ॥२१॥ मा नः अग्ने दुःऽभृतये सचा एषु
देवऽइद्धेषु अग्निषु प्र वोचः मा ते अस्मान् दुःऽमतयः भृमात्
चित् देवस्य सूनो सहसः नशंत ॥२२॥ सः मर्तः अग्ने सुऽअनीक
रेवान् अमर्त्ये यः आऽजुहोति हव्यं सः देवता वसुऽवनिं दधाति
यं सूरिः अर्थी पृच्छमानः एति ॥२३॥ महः नः अग्ने सुवितस्य
विद्वान् रयिं सूरिऽभ्यः आ वह बृहंतं येन वयं सहसाऽवन् मदेम
अविऽक्षितासः आयुषा सुऽवीराः ॥२४॥ नु मे ब्रह्माणि अग्ने
उत् शशाधि त्वं देव मघवत्ऽभ्यः सुसूदः रातौ स्याम उभयासः
आ ते यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥२५॥२७॥१॥

॥२॥ जुषस्व॑ नः सम्ऽइधं॑ अग्ने अद्य शोच॑ बृहत् यजतं धूमं ऋ॒ण्वन् उप॑ स्पृश दि॒व्यं सानु॑ स्तूपैः सं र॒श्मिऽभिः॑ ततनः सूर्यस्य ॥१॥ नरा॒शंसस्य म॒हि॒मान॑ ए॒षां उप॑ स्तोषाम यजतस्य॑ यज्ञैः ये सुऽक्रतवः शुचयः धियम्ऽधाः स्वदन्ति दे॒वाः उभया॑नि ह॒व्या ॥२॥ ईळेन्यं॑ वः असुरं सुऽदक्षं॑ अन्तः दूतं रोद॑सी॒ इति॑ सत्यऽवाचं मनुष्वत् अग्निं मनुना सम्ऽइद्धं सं अध्वराय॑ सदं इत् महेम ॥३॥ सपर्यवः भर॑माणाः अभि॒ऽज्ञु प्र वृञ्जते नम॑सा ब॒र्हिः अ॒ग्नौ आऽजुह्वा॑नाः घृतऽपृष्ठं पृष॑त्ऽवत् अध्वर्यवः ह॒विषा॑ मर्जयध्वं ॥४॥ सुऽआध्यः वि दुरः दे॒व॒ऽयन्तः अशि॑श्रयुः र॒थ॒ऽयुः दे॒वऽता॑ता पू॒र्वी इति॑ शिशुं न मा॒तरा॑ रि॒हा॒णे इति॑ सं अ॒ग्रुवः न सम॑नेषु अञ्जन् ॥५॥१॥ उत योषणे इति॑ दि॒व्ये इति॑ म॒ही इति॑ नः उ॒षसा॒नक्ता॑ सुदुघा॑ऽइव धे॒नुः ब॒र्हि॒ऽसदा॑ पुरु॒ऽहूते इति॑ म॒घोनी॒ इति॑ आ य॒ज्ञिये॒ इति॑ सु॒वि॒ताय॑ श्रयेतां ॥६॥ विप्रा॑ य॒ज्ञेषु॒ मानु॑षेषु का॒रू इति॑ मन्ये॑ वां जा॒त॒ऽवेदसा यज॑ध्यै ऊ॒र्ध्वं नः अ॒ध्व॒रं कृ॒तं हवे॑षु ता दे॒वेषु॑ व॒न॒थः वार्या॑णि ॥७॥ आ भार॑ती भार॑तीभिः स॒ऽजोषाः॑ इळा॑ दे॒वैः मनु॒ष्ये॑भिः अ॒ग्निः सर॑स्वती सा॒र॒स्व॒तेभिः॑ अ॒र्वाक् ति॒स्रः दे॒वीः ब॒र्हिः आ इ॒दं स॒द॒न्तु ॥८॥ तत् नः तु॒रीपं॑ अध॑ पो॒ष॒यि॒त्नु देव॑ त्वष्टः वि र॒रा॒णः स्य॒स्वेति॑ स्य॒स्व॒ यतः॑ वी॒रः क॒र्म॒ण्यः॑ सु॒ऽदक्षः॑ यु॒क्तऽग्रा॑वा जाय॑ते दे॒व॒ऽका॑मः ॥९॥ वन॑स्पते अव॑ सृ॒ज उप॑ दे॒वान् अ॒ग्निः ह॒विः श॒मि॒ता सू॒द॒या॒ति॒ सः इत् ऊं॒ इति॑ होता॑ स॒त्यऽत॑रः य॒जा॒ति॒ यथा॑ दे॒वानां॑ जनि॑मानि वेद॑ ॥१०॥ आ या॒हि॒ अ॒ग्ने॒ स॒म्ऽइ॒धा॒नः अ॒र्वाङ् इन्द्रे॑ण दे॒वैः स॒ऽरथं॑ तु॒रेभिः॑ ब॒र्हिः नः आ॒स्तां॒ अदि॑तिः सु॒ऽपु॒त्रा स्वाहा॑ दे॒वाः अ॒मृताः॑ मा॒द॒य॒न्तां॒ ॥११॥२॥

॥३॥ अ॒ग्निं वः दे॒वं अ॒ग्नि॒ऽभिः स॒ऽजोषाः॑ यजि॑ष्ठं दू॒तं अ॒ध्व॒रे

कृणुध्वं यः मर्त्येषु नि॒ऽध्रुविः ऋतऽवा तपुःऽमूर्धा घृतऽअन्नः
पा॒व॒कः॥१॥ प्रोथत् अश्वः न यवसे अविष्यन् यदा महः संऽव-
रणात् वि अस्थात् आत् अस्य वातः अनु वाति शोचिः अध स्म
ते व्रजनं कृष्णं अस्ति॥२॥ उत् यस्य ते नवऽजातस्य वृष्णः अग्ने
चरंति अजराः इधानाः अच्छ द्यां अरुषः धूमः एति सं दूतः अग्ने
ईयसे हि देवान्॥३॥ वि यस्य ते पृथिव्यां पाजः अश्रेत् तृषु यत्
अन्ना संऽअवृक्त जंभैः सेनाऽइव सृष्टा प्रऽसितिः ते एति यवं न
दस्म जुह्वा विवेक्षि॥४॥ तं इत् दोषा तं उषसि यविष्ठं अग्निं अत्यं
न मर्जयंत नरः निऽशिशानाः अतिथिं अस्य योनौ दीदाय शो-
चिः आऽहुतस्य वृष्णः॥५॥३॥ सुऽसंदृक् ते सुऽअनीक प्रतीकं
वि यत् रुक्मः न रोचसे उपाके दिवः न ते तन्यतुः एति शुष्मः
चित्रः न सूरः प्रति चक्षि भानुं॥६॥ यथा वः स्वाहा अग्नये दा-
शेम परि इळाभिः घृतवत्ऽभिः च हव्यैः तेभिः नः अग्ने अमितैः
महःऽभिः शतं पूःऽभिः आयसीभिः नि पाहि॥७॥ याः वा ते
संति दाशुषे अधृष्टाः गिरः वा याभिः नृऽवतीः उरुष्याः ताभिः
नः सूनो सहसः नि पाहि स्मत् सूरीन् जरितॄन् जातऽवेदः॥८॥
निः यत् पूताऽइव स्वऽधितिः शुचिः गात् स्वया कृपा तन्वा रो-
चमानः आ यः मात्रोः उशेन्यः जनिष्ट देवऽयज्याय सुऽक्रतुः पा-
वकः॥९॥ एता नः अग्ने सौभगा दिदीहि अपि क्रतुं सुऽचेतसं
वतेम विश्वा स्तोतृऽभ्यः गृणते च संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः॥१०॥४॥

॥४॥ प्र वः शुक्राय भानवे भरध्वं हव्यं मतिं च अग्नये सुऽपूतं यः
दैव्यानि मानुषा जनूंषि अंतः विश्वानि विद्मना जिगाति॥१॥ सः

गृत्सः अग्निः तरुणः चित् अस्तु यतः यविष्ठः अजनिष्ट मातुः सं
यः वना युवते शुचिऽदन् भूरि चित् अन्ना सं इत् अत्ति सद्यः ॥२॥
अस्य देवस्य संऽसदि अनीके यं मर्तासः श्येतं जगृभ्रे नि यः गृभं
पौरुषेयीं उवोच दुःऽओकं अग्निः आयवे शुशोच ॥३॥ अयं क-
विः अकविषु प्रऽचेताः मर्तेषु अग्निः अमृतः नि धायि सः मा नः
अत्र जुहुरः सहस्वः सदा त्वे सुऽमनसः स्याम ॥४॥ आ यः योनिं
देवऽकृतं ससाद क्रत्वा हि अग्निः अमृतान् अतारीत् तं ओषधीः
च वनिनः च गर्भं भूमिः च विश्वऽधायसं बिभर्ति ॥५॥५॥ ईशे हि
अग्निः अमृतस्य भूरेः ईशे रायः सुऽवीर्यस्य दातोः मा त्वा वयं स-
हसाऽवन् अवीराः मा अप्सवः परि सदाम मा अदुवः ॥६॥ प-
रिऽसद्यं हि अरणस्य रेक्णः नित्यस्य रायः पतयः स्याम न शेषः
अग्ने अन्यऽजातं अस्ति अचेतानस्य मा पथः वि दुक्षः ॥७॥ नहि
ग्रभाय अरणः सुऽशेवः अन्यऽउदर्यः मनसा मंतवै ऊं' अध चित्
ओकः पुनः इत् सः एति आ नः वाजी अभीषाट् एतु नव्यः ॥८॥
त्वं अग्ने वनुष्यतः नि पाहि त्वं ऊं' नः सहसाऽवन् अवद्यात् सं
त्वा ध्वस्मन्ऽवत् अभि एतु पाथः सं रयिः स्पृहयाय्यः सहस्री
॥९॥ एता नः अग्ने सौभगा दिदीहि अपि क्रतुं सुऽचेतसं वतेम
विश्वा स्तोतृऽभ्यः गृणते च संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥१०॥६॥

॥५॥ प्र अग्नये तवसे भरध्वं गिरं दिवः अरतये पृथिव्याः यः
विश्वेषां अमृतानां उपऽस्थे वैश्वानरः ववृधे जागृवत्ऽभिः ॥१॥
पृष्टः दिवि धायि अग्निः पृथिव्यां नेता सिंधूनां वृषभः स्तियानां
सः मानुषीः अभि विशः वि भाति वैश्वानरः ववृधानः वरेण ॥२॥

त्वत् भिया विशः आयन् असिक्नीः असमनाः जहतीः भोजनानि
वैश्वानर पूरवे शोशुचानः पुरः यत् अग्ने दरयन् अदीदेः ॥३॥ तव
त्रिऽधातु पृथिवी उत द्यौः वैश्वानर व्रतं अग्ने सचंत त्वं भासा रो-
दसी आ ततंथ अजस्रेण शोचिषा शोशुचानः ॥४॥ त्वां अग्ने ह-
रितः वावशानाः गिरः सचंते धुनयः घृताचीः पतिं कृष्टीनां र-
थ्यं रयीणां वैश्वानरं उषसां केतुं अह्नां ॥५॥७॥ त्वे असुर्यं वसवः
नि ऋण्वन् क्रतुं हि ते मित्रऽमहः जुषंत त्वं दस्यून् ओकसः अग्ने
आजः उरु ज्योतिः जनयन् आर्याय ॥६॥ सः जायमानः परमे
विऽओमन् वायुः न पाथः परि पासि सद्यः त्वं भुवना जनयन्
अभि क्रन् अपत्याय जातऽवेदः दशस्यन् ॥७॥ तां अग्ने अस्मे
इषं आ ईरयस्व वैश्वानर द्युऽमतीं जातऽवेदः यया राधः पिन्व-
सि विश्वऽवार पृथु श्रवः दाशुषे मर्त्याय ॥८॥ तं नः अग्ने मघवत्-
ऽभ्यः पुरुऽक्षुं रयिं नि वाजं श्रुत्यं युवस्व वैश्वानर महि नः शर्म
यच्छ रुद्रेभिः अग्ने वसुऽभिः सऽजोषाः ॥९॥८॥

॥६॥ प्र सम्ऽराजः असुरस्य प्रऽशस्तिं पुंसः कृष्टीनां अनुऽमा-
द्यस्य इंद्रस्यऽइव प्र तवसः कृतानि वंदे दारुं वंदमानः विवक्मि
॥१॥ कविं केतुं धासिं भानुं अद्रेः हिन्वंति शं राज्यं रोदस्योः पुरं-
ऽदरस्य गीःऽभिः आ विवासे अग्नेः व्रतानि पूर्व्या महानि ॥२॥
नि अक्रतून् ग्रथिनः मृध्रऽवाचः पणीन् अश्रद्धान् अवृधान् अ-
यज्ञान् प्रऽप्र तान् दस्यून् अग्निः विवाय पूर्वः चकार अपरान्
अयज्यून् ॥३॥ यः अपाचीने तमसि मदंतीः प्राचीः चकार नृ-
ऽतमः शचीभिः तं ईशानं वस्वः अग्निं गृणीषे अनानतं दमयंतं
पृतन्यून् ॥४॥ यः देह्यः अनमयत् वधऽस्नैः यः अर्यऽपत्नीः उषसः

चकार सः नि॒ऽरुध्यं नहुषः यह्वः अ॒ग्निः विशः च॒क्रे ब॒लि॒ऽहृतः सहः॑ऽभिः ॥५॥ यस्य शर्मन् उप॑ विश्वे॑ जना॑सः एवैः तस्थुः सु॒ऽम॒तिं भिक्ष॑माणाः वैश्वा॒न॒रः वरं आ रोद॑स्योः आ अ॒ग्निः स॒साद॒ पि॒त्रोः उप॒ऽस्थ॑ ॥६॥ आ दे॒वः द॒दे बु॒ध्न्या॑ वसू॑नि वै॒श्वा॒न॒रः उत॒ऽइ॑ता सूर्य॑स्य आ स॒मु॒द्रात् अव॑रात् आ पर॑स्मात् आ अ॒ग्निः द॒दे दि॒वः आ पृ॒थि॒व्याः ॥७॥९॥

॥७॥ प्र वः दे॒वं चि॒त् स॒ह॒सा॒नं अ॒ग्निं अश्वं॑ न वा॒जिनं॑ हि॒षे॒ नमः॑ऽभिः भव॑ नः दू॒तः अ॒ध्व॒रस्य॑ वि॒द्वान् त्मना॑ दे॒वेषु॑ वि॒वि॒दे मि॒तऽद्रुः ॥१॥ आ या॒हि॒ अ॒ग्ने॒ प॒थ्याः॑ अनु॑ स्वाः मं॒द्रः दे॒वानां॑ स॒ख्यं जु॒षा॒णः आ सानु॑ शुष्मैः न॒दय॑न् पृ॒थि॒व्याः जंभे॑भिः विश्वं॑ उ॒शध॑क् वना॑नि ॥२॥ प्रा॒चीनः॑ य॒ज्ञः सु॒ऽधि॑तं हि ब॒र्हिः प्री॒णी॒ते अ॒ग्निः ई॒ळि॒तः न होता॑ आ मा॒तरा॑ वि॒श्वऽवा॑रे॰ हु॒वा॒नः यतः॑ य॒वि॒ष्ठ ज॒ज्ञि॒षे सु॒ऽशेवः॑ ॥३॥ स॒द्यः अ॒ध्व॒रे र॒थि॒रं ज॒नं॒त मानु॑षासः वि॒ऽचे॑तसः यः ए॒षां वि॒शां अ॒धा॒यि॒ वि॒श्पतिः॑ दु॒रो॒णे अ॒ग्निः मं॒द्रः मधु॑ऽवचाः ऋ॒तऽवा॑ ॥४॥ असा॑दि वृ॒तः वह्निः॑ आ॒ऽज॒ग॒न्वान् अ॒ग्निः ब्र॒ह्मा नृ॒ऽसद॑ने वि॒ऽध॒र्ता द्यौः च यं पृ॒थि॒वी व॒वृ॒धाते॑ आ यं होता॑ यज॑ति वि॒श्वऽवा॑रं ॥५॥ ए॒ते द्यु॒म्नेभिः॑ विश्वं॑ आ अ॒ति॒रं॒त मंत्रं॑ ये वा॒ अरं॑ नर्याः॑ अत॑क्षन् प्र ये विशः॑ ति॒रं॒त श्रोष॑माणाः आ ये मे॒ अ॒स्य दीध॑यन् ऋ॒तस्य॑ ॥६॥ नु त्वां अ॒ग्ने ई॒म॒हे॒ वसि॑ष्ठाः ई॒शा॒नं सू॒नो॒ स॒ह॒सः॒ वसू॑नां इषं॑ स्तो॒तृऽभ्यः॑ म॒घव॑त्ऽभ्यः आ॒न॒ट् यू॒यं पा॒त स्व॒स्तिऽभिः॑ सदा॑ नः॒ ॥७॥१०॥

॥८॥ इं॒धे राजा॑ सं अ॒र्यः नमः॑ऽभिः यस्य॑ प्रती॑कं आऽहु॑तं घृ॒तेन॑

नरः हव्येभिः ईळते सऽबाधः आ अग्निः अग्रे उषसां अशोचि
॥१॥ अयं ऊं स्यः सुऽमहान् अवेदि होता मंद्रः मनुषः यह्वः अ-
ग्निः वि भाः अकः॰ ससृजानः पृथिव्यां कृष्णऽपविः ओषधीभिः
ववक्षे ॥२॥ कया नः अग्ने वि वसः सुऽवृक्तिं कां ऊं स्वधां ऋणवः
शस्यमानः कदा भवेम पतयः सुऽदत्र रायः वंतारः दुस्तरस्य सा-
धोः ॥३॥ प्रऽप्र अयं अग्निः भरतस्य शृण्वे वि यत् सूर्यः न रोचते
बृहत् भाः अभि यः पूरुं पृतनासु तस्थौ द्युतानः दैव्यः अतिथिः
शुशोच ॥४॥ असन् इत् त्वे आऽहवनानि भूरि भुवः विश्वेभिः
सुऽमनाः अनीकैः स्तुतः चित् अग्ने शृण्विषे गृणानः स्वयं वर्धस्व
तन्वं सुऽजात ॥५॥ इदं वचः शतऽसाः संऽसहस्रं उत् अग्नये ज-
निषीष्ट द्विऽबर्हाः शं यत् स्तोतृऽभ्यः आपये भवाति द्युऽमत् अ-
मीवऽचातनं रक्षःऽहा ॥६॥ नु त्वां अग्ने ईमहे वसिष्ठाः ईशानं
सूनो सहसः वसूनां इषं स्तोतृऽभ्यः मघवत्ऽभ्यः आनट् यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥ ११॥

॥९॥ अबोधि जारः उषसां उपऽस्थात् होता मंद्रः कविऽतमः
पावकः दधाति केतुं उभयस्य जंतोः हव्या देवेषु द्रविणं सुकृत्ऽसु
॥१॥ सः सुऽक्रतुः यः वि दुरः पणीनां पुनानः अर्कं पुरुऽभोजसं
नः होता मंद्रः विशां दमूनाः तिरः तमः ददृशे राम्याणां ॥२॥ अ-
मूरः कविः अदितिः विवस्वान् सुऽसंसत् मित्रः अतिथिः शि-
वः नः चित्रऽभानुः उषसां भाति अग्रे अपां गर्भः प्रऽस्वः आ वि-
वेश ॥३॥ ईळेन्यः वः मनुषः युगेषु समनऽगाः अशुचत् जात-
ऽवेदाः सुऽसंदृशा भानुना यः विऽभाति प्रति गावः संऽइधानं
बुधंत ॥४॥ अग्ने याहि दूत्यं मा रिषण्यः देवान् अच्छ ब्रह्मऽकृता

गणेन सरस्वतीं मरुतः अश्विना अपः यक्षि देवान् रत्नऽधेयाय
विश्वान् ॥५॥ त्वां अग्ने संऽइधानः वसिष्ठः जरूथं हन् यक्षि राये
पुरंऽधिं पुरुऽनीथा जातऽवेदः जरस्व यूयं पात स्वस्तिऽभिः स-
दा नः ॥६॥१२॥

॥१०॥ उषः न जारः पृथु पाजः अश्रेत् दविद्युतत् दीद्यत् शो-
शुचानः वृषा हरिः शुचिः आ भाति भासा धियः हिन्वानः उश-
तीः अजीगः ॥१॥ स्वः न वस्तोः उषसां अरोचि यज्ञं तन्वानाः
उशिजः न मन्म अग्निः जन्मानि देवः आ वि विद्वान् द्रवत् दूतः
देवऽयावा वनिष्ठः ॥२॥ अच्छ गिरः मतयः देवऽयंतीः अग्निं यं-
ति द्रविणं भिक्षमाणाः सुऽसंदृशं सुऽप्रतीकं सुऽअंचं हव्यऽवाहं
अरतिं मानुषाणां ॥३॥ इंद्रं नः अग्ने वसुऽभिः सऽजोषाः रुद्रं रु-
द्रेभिः आ वह बृहंतं आदित्येभिः अदितिं विश्वऽजन्यां बृहस्पतिं
ऋक्वऽभिः विश्वऽवारं ॥४॥ मंद्रं होतारं उशिजः यविष्ठं अग्निं
विशः ईळते अध्वरेषु सः हि क्षपाऽवान् अभवत् रयीणां अतंद्रः
दूतः यजथाय देवान् ॥५॥१३॥

॥११॥ महान् असि अध्वरस्य प्रऽकेतः न ऋते त्वत् अमृताः
मादयंते आ विश्वेभिः सऽरथं याहि देवैः नि अग्ने होता प्रथमः
सद इह ॥१॥ त्वां ईळते अजिरं दूत्याय हविष्मंतः सदं इत् मानुषा-
सः यस्य देवैः आ असदः बर्हिः अग्ने अहानि अस्मै सुऽदिना भ-
वंति ॥२॥ त्रिः चित् अक्तोः प्र चिकितुः वसूनि त्वे अंतः दाशुषे
मर्त्याय मनुष्वत् अग्ने इह यक्षि देवान् भव नः दूतः अभिशस्ति-
ऽपावा ॥३॥ अग्निः ईशे बृहतः अध्वरस्य अग्निः विश्वस्य हविषः

कृतस्य॑ क्रतुं॑ हि अस्य॑ वस॑वः जुष॑न्त॑ अथ॑ देवाः॑ दधिरे॑ हव्य॑ऽवाह॑ ॥४॥ आ अग्ने॑ वह॑ हविः॑ऽअद्या॑य देवान् इन्द्र॑ऽज्येष्ठासः॑ इह॑ माद॑यन्ताम् इमं यज्ञं दिवि देवेषु॑ धेहि॑ यूयं पात॑ स्वस्ति॑ऽभिः सदा॑ नः ॥५॥१४॥

॥१२॥ अग॑न्म मह॑ा नम॑सा यवि॑ष्ठं यः दीदाय॑ सम्ऽइ॑द्धः स्वे दु॑रोणे चित्र॑ऽभानुं रोद॑सी॑ अन्तः उर्वी॑ सु॑ऽआ॑हुतं विश्व॑तः प्रत्यञ्चं॑ ॥१॥ सः मह्ना विश्वा॑ दुः॑ऽइतानि॑ सह्वान् अग्निः स्तवे॑ दमे॑ आ जा॑त॑ऽवेदाः सः नः॑ रक्षिषत् दुः॑ऽइतात् अवद्यात् अस्मान् गृणतः॑ उत नः॑ मघोनः॑ ॥२॥ त्वं वरु॑णः उत मित्रः॑ अग्ने॑ त्वां व॑र्धन्ति॑ मति॑ऽभिः वसि॑ष्ठाः त्वे॑ वसु॑ सु॑ऽसननानि॑ सन्तु॑ यूयं पात॑ स्वस्ति॑ऽभिः सदा॑ नः॑ ॥३॥१५॥

॥१३॥ प्र अग्नये॑ विश्व॑ऽशुचे॑ धियम्॑ऽधे असुर॑ऽघ्ने मन्म॑ धीतिं॑ भरध्वं॑ भरे॑ हविः॑ न ब॑र्हिषि॑ प्रीणानः॑ वैश्वा॑नराय॑ यत॑ये मतीनां॑ ॥१॥ त्वं अग्ने॑ शोचिषा॑ शोशु॑चानः आ रोद॑सी॑ अपृणाः॑ जाय॑मानः त्वं देवान् अभि॑ऽशस्तेः अमुञ्चः॑ वैश्वा॑नर जात॑ऽवेदः मह्ि॑ऽत्वा ॥२॥ जातः यत् अग्ने॑ भुव॑ना वि अख्यः॑ पशून् न गोपाः॑ इर्यः॑ परि॑ऽज्मा वैश्वा॑नर ब्रह्म॑णे विन्द॑ गातुं यूयं पात॑ स्वस्ति॑ऽभिः सदा॑ नः॑ ॥३॥१६॥

॥१४॥ सम्ऽइधा॑ जात॑ऽवेदसे देवाय॑ देवहू॑ति॑ऽभिः हविः॑ऽभिः शुक्र॑ऽशोचिषे नम॑स्विनः॑ वयं दाशेम॑ अग्नये॑ ॥१॥ वयं ते॑ अग्ने॑ सम्ऽइधा॑ विधेम॑ वयं दाशेम॑ सु॑ऽस्तुती यजत्र वयं घृतेन॑ अध्वरस्य॑

होतः वयं देव हविषा भद्रऽशोचे ॥२॥ आ नः देवेभिः उप देवऽहूतिं अग्ने याहि वषट्ऽकृतिं जुषाणः तुभ्यं देवाय दाशतः स्याम यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥३॥१७॥

॥१५॥ उपऽसद्याय मीळ्हुषे आस्ये जुहुत हविः यः नः नेदिष्ठं आप्यं ॥१॥ यः पंच चर्षणीः अभि निऽससाद दमेऽदमे कविः गृहऽपतिः युवा ॥२॥ सः नः वेदः अमात्यं अग्निः रक्षतु विश्वतः उत अस्मान् पातु अंहसः ॥३॥ नवं नु स्तोमं अग्नये दिवः श्येनाय जीजनं वस्वः कुवित् वनाति नः ॥४॥ स्पार्हाः यस्य श्रियः दृशे रयिः वीरऽवतः यथा अग्रे यज्ञस्य शोचतः ॥५॥१८॥ सः इमां वेतु वषट्ऽकृतिं अग्निः जुषत नः गिरः यजिष्ठः हव्यऽवाहनः ॥६॥ नि त्वा नक्ष्य विश्पते द्युऽमंतं देव धीमहि सुऽवीरं अग्ने आऽहुत ॥७॥ क्षपः उस्रः च दीदिहि सुऽअग्नयः त्वया वयं सुऽवीरः त्वं अस्मऽयुः ॥८॥ उप त्वा सातये नरः विप्रासः यंति धीतिऽभिः उप अक्षरा सहस्रिणी ॥९॥ अग्निः रक्षांसि सेधति शुक्रऽशोचिः अमर्त्यः शुचिः पावकः ईड्यः ॥१०॥१९॥ सः नः राधांसि आ भर ईशानः सहसः यहो भगः च दातु वार्यं ॥११॥ त्वं अग्ने वीरऽवत् यशः देवः च सविता भगः दितिः च दाति वार्यं ॥१२॥ अग्ने रक्ष नः अंहसः प्रति स्म देव रिषतः तपिष्ठैः अजरः दह ॥१३॥ अध मही नः आयसी अनाधृष्टः नृऽपीतये पूः भव शतऽभुजिः ॥१४॥ त्वं नः पाहि अंहसः दोषाऽवस्तः अघऽयतः दिवा नक्तं अदाभ्य ॥१५॥२०॥

॥१६॥ एना वः अग्निं नमसा ऊर्जः नपातं आ हुवे प्रियं चे-

तिष्ठं अरतिं सुऽअध्वरं विश्वस्य दूतं अमृतं ॥१॥ सः योजते अरुषा
विश्वऽभोजसा सः दुद्रवत् सुऽआहुतः सुऽब्रह्मा यज्ञः सुऽशमी
वसूनां देवं राधः जनानां ॥२॥ उत अस्य शोचिः अस्थात् आऽजु-
ह्वानस्य मीळ्हुषः उत धूमासः अरुषासः दिविऽस्पृशः सं अग्निं
इंधते नरः ॥३॥ तं त्वा दूतं कृण्महे यशःऽतमं देवान् आ वीतये वह
विश्वा सूनो सहसः मर्तऽभोजना रास्व तत् यत् त्वा ईमहे ॥४॥
त्वं अग्ने गृहऽपतिः त्वं होता नः अध्वरे त्वं पोता विश्वऽवार प्र-
ऽचेताः यक्षि वेषि च वार्यं ॥५॥ कृधि रत्नं यजमानाय सुऽक्रतो॰
त्वं हि रत्नऽधाः असि आ नः ऋते शिशीहि विश्वं ऋत्विजं सुऽशं-
सः यः च दक्षते ॥ ६ ॥२१॥ त्वे अग्ने सुऽआहुत प्रियासः संतु सूर-
यः यंतारः ये मघऽवानः जनानां ऊर्वान् दयंत गोनां ॥७॥ येषां
इळा घृतऽहस्ता दुरोणे आ अपि प्राता निऽसीदंति तान् त्रायस्व
सहस्य द्रुहः निदः यच्छ नः शर्म दीर्घऽश्रुत् ॥८॥ सः मंद्रया च जि-
ह्वया वह्निः आसा विदुःऽतरः अग्ने रयिं मघवत्ऽभ्यः नः आ वह
हव्यऽदातिं च सूदय ॥९॥ ये राधांसि ददति अश्व्या मघा कामेन
श्रवसः महः तान् अंहसः पिपृहि पर्तृऽभिः त्वं शतं पूःऽभिः य-
विष्ठ्य ॥१०॥ देवः वः द्रविणःऽदाः पूर्णां विवष्टि आऽसिचं उत
वा सिंचध्वं उप वा पृणध्वं आत् इत् वः देवः ओहते ॥११॥ तं हो-
तारं अध्वरस्य प्रऽचेतसं वह्निं देवाः अकृण्वत दधाति रत्नं विधते
सुऽवीर्यं अग्निः जनाय दाशुषे ॥ १२ ॥ २२ ॥

॥१७॥ अग्ने भव सुऽसमिधा संऽइद्धः उत बर्हिः उर्विया वि
स्तृणीतां ॥१॥ उत द्वारः उशतीः वि श्रयंतां उत देवान् उशतः आ
वह इह ॥२॥ अग्ने वीहि हविषा यक्षि देवान् सुऽअध्वरा कृणुहि

जात॒ऽवे॒दः ॥३॥ सु॒ऽअ॒ध्व॒रा क॑रति जा॒तऽवे॑दाः यक्ष॑त् दे॒वान्
अ॒मृता॑न् पि॒प्रय॑त् च॒ ॥४॥ वंस्व॑ विश्वा॑ वार्या॑णि प्र॒ऽचे॒तः॒॰
स॒त्याः भ॒वं॒तु आ॒ऽशिषः॑ नः अ॒द्य ॥५॥ त्वां ऊं॑ ते द॒धि॒रे ह॒व्य॒ऽवाहं॑
दे॒वासः॑ अ॒ग्ने॒ ऊ॒र्जः आ नपा॑तं ॥६॥ ते ते॒ दे॒वाय॑ दाश॑तः स्याम म॒हः
नः॒ रत्ना॑ वि द॒धः॒ इ॒या॒नः ॥७॥२३॥१॥

॥१८॥ त्वे॑ ह॒ यत् पि॒तरः॑ चि॒त् नः॒ इं॒द्र विश्वा॑ वा॒मा ज॒रि॒तारः॑
अ॒सं॑न्वन् त्वे॑ गावः॑ सु॒ऽदुघाः॑ त्वे॑ हि अश्वाः॑ त्वं वसु॑ दे॒व॒ऽय॒ते व॒-
निष्ठः॑ ॥१॥ राजा॑ऽइव हि जनि॑ऽभिः क्षेषि॑ एव अव॑ द्युऽभिः अ॒-
भि वि॒दुः क॒विः सन् पि॒शा गिरः॑ म॒घ॒ऽव॒न् गोभिः॑ अश्वैः॑ त्वा॒-
ऽय॒तः शि॒शी॒हि॒ रा॒ये अ॒स्मान् ॥२॥ इ॒माः ऊं॑ त्वा॒ प॒स्पृ॒धा॒नासः॑
अत्र॑ मं॒द्राः गिरः॑ दे॒व॒ऽयंतीः॑ उप॑ स्थुः अ॒र्वाची॑ ते॒ प॒थ्या॑ रा॒यः ए॒तु॒
स्याम॑ ते॒ सु॒ऽम॒तौ इं॒द्र॒ शर्मन्॑ ॥३॥ धे॒नुं॑ न त्वा॒ सु॒ऽयव॑से दुधु॑क्षन् उप॑
ब्रह्मा॑णि ससृ॒जे व॒सिष्ठः॑ त्वां इत् मे॒ गोऽप॑तिं विश्वः॑ आ॒ह॒ आ नः॒
इंद्रः॑ सु॒ऽम॒तिं ग॒न्तु॒ अच्छ॑ ॥४॥ अर्णां॑सि चि॒त् प॒प्र॒था॒ना सु॒ऽदासे॑
इंद्रः॑ गा॒धानि॑ अ॒कृ॒णो॒त् सु॒ऽपा॒रा श॒र्धंतं॑ शि॒म्युं उ॒चथ॑स्य नव्यः॑ शापं॑
सिंधू॑नां अ॒कृ॒णो॒त् अश॑स्तीः ॥५॥२४॥ पु॒रो॒ळाः इत् तु॒र्वशः॑ यक्षुः॑
आ॒सी॒त् रा॒ये मत्स्या॑सः निऽशि॑ताः अपि॑ऽइव श्रु॒ष्टिं च॒क्रुः भृग॑वः
द्रु॒ह्यवः॑ च॒ सखा॑ सखा॑यं अ॒तरत् विषू॑चोः ॥६॥ आ प॒क्थासः॑ भ॒-
ला॒नसः॑ भ॒नं॒त॒ आ अ॒लि॑नासः विषा॒णिनः॑ शि॒वासः॑ आ यः अ॒-
नय॑त् स॒ध॒ऽमाः आर्य॑स्य ग॒व्या तृत्सु॑ऽभ्यः अ॒ज॒ग॒न् यु॒धा नॄन् ॥७॥
दुः॒ऽआ॒ध्यः॑ अदि॑तिं स्रे॒वयं॑तः अ॒चे॒तसः॑ वि ज॒गृ॒भ्रे परु॑ष्णीं म॒ह्ना
अ॒वि॒व्य॒क् पृ॒थि॒वीं प॒त्यमा॑नः प॒शुः क॒विः अ॒श॒य॒त् चाय॑मानः
॥८॥ ई॒युः अर्थं॑ न नि॒ऽअ॒र्थं परु॑ष्णीं आ॒शुः च॒न इत् अ॒भि॒ऽपि॒त्वं

जगाम सुऽदासं इंद्रः सुऽतुकान् अमित्रान् अरंधयत् मानुषे व-
ध्रिऽवाचः ॥ ९ ॥ ईयुः गावः न यवसात् अगोपाः यथाऽकृतं
अभि मित्रं चितासः पृश्निऽगावः पृश्निऽनिप्रेषितासः श्रुष्टिं
चक्रुः निऽयुतः रंतयः च ॥ १० ॥ २५ ॥ एकं च यः विंशतिं च श्रव-
स्या वैकर्णयोः जनान् राजा नि अस्तः० दस्मः न सद्मन् नि शि-
शाति बर्हिः शूरः सर्गं अकृणोत् इंद्रः एषां ॥ ११ ॥ अध श्रुतं कवषं
वृद्धं अप्ऽसु अनु द्रुह्युं नि वृणक् वज्रऽबाहुः वृणानाः अत्र स-
ख्याय सख्यं त्वाऽयंतः ये अमदन् अनु त्वा ॥ १२ ॥ वि सद्यः विश्वा
दृंहितानि एषां इंद्रः पुरः सहसा सप्त दर्दः० वि आनवस्य तृत्सवे
गयं भाक् जेष्म पूरुं विदथे मृध्रऽवाचं ॥ १३ ॥ नि गव्यवः अनवः
द्रुह्यवः च षष्टिः शता सुसुपुः षट् सहस्रा षष्टिः वीरासः अधि षट्
दुवःऽयु विश्वा इत् इंद्रस्य वीर्या कृतानि ॥ १४ ॥ इंद्रेण एते तृत्सवः
वेविषाणाः आपः न सृष्टाः अधवंत नीचीः दुःऽमित्रासः प्रक-
लऽवित् मिमानाः जहुः विश्वानि भोजना सुऽदासे ॥ १५ ॥ २६ ॥
अर्धं वीरस्य शृतऽपां अनिंद्रं परा शर्धंतं नुनुदे अभि क्षां इंद्रः
मन्युं मन्युऽम्यः मिमाय भेजे पथः वर्तनिं पत्यमानः ॥ १६ ॥ आ-
ध्रेण चित् तत् ऊं' एकं चकार सिंह्यं चित् पेत्वेन जघान अव स्र-
क्तीः वेश्याः अवृश्चत् इंद्रः प्र अयच्छत् विश्वा भोजना सुऽदासे ॥ १७ ॥
शश्वंतः हि शत्रवः ररधुः ते भेदस्य चित् शर्धतः विंद रंधिं मर्तान्
एनः स्तुवतः यः कृणोति तिग्मं तस्मिन् नि जहि वज्रं इंद्र ॥ १८ ॥
आवत् इंद्रं यमुना तृत्सवः च प्र अत्र भेदं सर्वऽताता मुषायत् अ-
जासः च शिग्रवः यक्षवः च बलिं शीर्षाणि जभ्रुः अश्व्यानि
॥ १९ ॥ न ते इंद्र सुऽमतयः न रायः संऽचक्षे पूर्वाः उषसः न नूत्नाः
देवकं चित् मान्यमानं जघंथ अव त्मना बृहतः शंबरं भेत्

॥२०॥२७॥ प्र ये गृहात् अमंमदुः त्वा ऽया पराऽशरः शतऽयातुः
वसिष्ठः न ते भोजस्य सख्यं मृषंत अध सूरिऽभ्यः सुऽदिना वि
उच्छान् ॥२१॥ द्वे नप्तुः देवऽवंतः शते गोः द्वा रथा वधूऽमंता
सुऽदासः अर्हन् अग्ने पैजऽवनस्य दानं होताऽइव सद्म परि
एमि रेभन् ॥२२॥ चत्वारः मा पैजऽवनस्य दानाः स्मत्ऽदिष्टयः
कृशनिनः निऽरेके ऋज्रासः मा पृथिविऽस्थाः सुऽदासः तोकं
तोकाय श्रवसे वहंति ॥२३॥ यस्य श्रवः रोदसी अंतः उर्वी शी-
र्ष्णेऽशीर्ष्णे विऽबभाज विऽभक्ता सप्त इत् इंद्रं न स्रवतः गृणंति
नि युध्यामधिं अशिशात् अभीके ॥२४॥ इमं नरः मरुतः सश्चत
अनु दिवःऽदासं न पितरं सुऽदासः अविष्टन पैजऽवनस्य केतं
दुःऽनशं क्षत्रं अजरं दुवःऽयु ॥२५॥२८॥

॥१९॥ यः तिग्मऽशृंगः वृषभः न भीमः एकः कृष्टीः च्यवयति
प्र विश्वाः यः शश्वतः अदाशुषः गयस्य प्रऽयंता असि सुस्वि-
ऽतराय वेदः ॥१॥ त्वं ह त्यत् इंद्र कुत्सं आवः शुश्रूषमाणः तन्वा
सऽमर्ये दासं यत् शुष्णं कुयवं नि अस्मै अरंधयः आर्जुनेयाय
शिक्षन् ॥२॥ त्वं धृष्णो धृषता वीतऽहव्यं प्र आवः विश्वाभिः ऊ-
तिऽभिः सुऽदासं प्र पौरुऽकुत्सिं त्रसदस्युं आवः क्षेत्रऽसाता वृ-
त्रऽहत्येषु पूरुं ॥३॥ त्वं नृऽभिः नृऽमनः देवऽवीतौ भूरीणि वृत्रा
हरिऽअश्व हंसि त्वं नि दस्युं चुमुरिं धुनिं च अस्वापयः दभीतये
सुऽहंतु ॥४॥ तव च्यौत्नानि वज्रऽहस्त तानि नव यत् पुरः नव-
तिं च सद्यः निऽवेशने शतऽतमा अविवेषीः अहन् च वृत्रं नमु-
चिं उत अहन् ॥५॥२९॥ सना ता ते इंद्र भोजनानि रातऽहव्याय
दाशुषे सुऽदासे वृष्णे ते हरी वृषणा युनज्मि व्यंतु ब्रह्माणि पुरु-

ऽशाक वाजे॥६॥ मा ते अस्यां सहसाऽवन् परिष्टौ अघाय भूम
हरिऽवः पराऽदै त्रायस्व नः अवृकेभिः वरूथैः तव प्रियासः सू-
रिषु स्याम ॥७॥ प्रियासः इत् ते मघऽवन् अभिष्टौ नरः मदेम
शरणे सखायः नि तुर्वशं नि याद्वं शिशीहि अतिथिऽग्वाय शंस्यं
करिष्यन् ॥८॥ सद्यः चित् नु ते मघऽवन् अभिष्टौ नरः शंसंति
उक्थऽशासः उक्था ये ते हवेभिः वि पणीन् अदाशन् अस्मान्
वृणीष्व युज्याय तस्मै ॥९॥ एते स्तोमाः नरां नृऽतम तुभ्यं अस्म-
द्र्यंचः ददतः मघानि तेषां इंद्र वृत्रऽहत्ये शिवः भूः सखा च शूरः
अविता च नृणां ॥१०॥ नु इंद्र शूर स्तवमानः ऊती ब्रह्मऽजूतः
तन्वा ववृधस्व उप नः वाजान् मिमीहि उप स्तीन् यूयं पात
स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥११॥३०॥२॥

॥२०॥ उग्रः जज्ञे वीर्याय स्वधाऽवान् चक्रिः अपः नर्यः यत्
करिष्यन् जग्मिः युवा नृऽसदनं अवःऽभिः त्राता नः इंद्रः एनसः
महः चित् ॥१॥ हंता वृत्रं इंद्रः शूशुवानः प्र आवीत् नु वीरः जरि-
तारं ऊती कर्ता सुऽदासे अह वै ऊं लोकं दाता वसु मुहुः आ दा-
शुषे भूत् ॥२॥ युध्मः अनर्वा खजऽकृत् समत्ऽवा शूरः सत्राषाट्
जनुषा ईं अषाळ्हः वि आसे इंद्रः पृतनाः सुऽओजाः अध विश्वं
शत्रुऽयंतं जघान ॥३॥ उभे चित् इंद्र रोदसी महिऽत्वा आ पप्राथ
तविषीभिः तुविष्मः नि वज्रं इंद्रः हरिऽवान् मिमिक्षन् सं अं-
धसा मदेषु वै उवोच ॥४॥ वृषा जजान वृषणं रणाय तं ऊं चित्
नारी नर्यं ससूव प्र यः सेनाऽनीः अध नृऽभ्यः अस्ति इनः सत्वा
गोऽएषणः सः धृष्णुः ॥५॥१॥ नु चित् सः भ्रेषते जनः न रेषत् मनः
यः अस्य घोरं आऽविवासात् यज्ञैः यः इंद्रे दधते दुवांसि क्षयत् सः

राये ऋतऽपाः ऋतेऽजाः ॥ ६ ॥ यत् इंद्र पूर्वः अपराय शिक्षन् अयत् ज्यायान् कनीयसः देष्णं अमृतः इत् परि आसीत दूरं आ चित्र चित्र्यं भर रयिं नः ॥ ७ ॥ यः ते इंद्र प्रियः जनः ददाशत् असत् निरेके अद्रिऽवः सखा ते वयं ते अस्यां सुऽमतौ चनिष्ठाः स्याम वरूथे अघ्नतः नृऽपीतौ ॥ ८ ॥ एषः स्तोमः अचिक्रदत् वृषा ते उत स्तामुः मघऽवन् अक्रपिष्ट रायः कामः जरितारं ते आ अगन् त्वं अंग शक्र वस्वः आ शकः नः ॥ ९ ॥ सः नः इंद्र त्वऽयताये इषे धाः त्मना च ये मघऽवानः जुनंति वस्वी सु ते जरित्रे अस्तु शक्तिः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ १० ॥ २ ॥

॥ २१ ॥ असावि देवं गोऽऋजीकं अंधः नि अस्मिन् इंद्रः जनुषा ईं उवोच बोधामसि त्वा हरिऽअश्व यज्ञैः बोध नः स्तोमं अंधसः मदेषु ॥ १ ॥ प्र यंति यज्ञं विपयंति बर्हिः सोमऽमादः विदथे दुध्रऽवाचः नि ऊं भ्रियंते यशसः गृभात् आ दूरेऽउपब्दः वृषणः नृऽसाचः ॥ २ ॥ त्वं इंद्र स्रवितवै अपः कः० परिऽस्थिताः अहिना शूर पूर्वीः त्वत् वावक्रे रथ्यः न धेनाः रेजंते विश्वा कृत्रिमाणि भीषा ॥ ३ ॥ भीमः विवेष आयुधेभिः एषां अपांसि विश्वा नर्याणि विद्वान् इंद्रः पुरः जर्हृषाणः वि दूधोत् वि वज्रऽहस्तः महिना जघान ॥ ४ ॥ न यातवः इंद्र जूजुवुः नः न वंदना शविष्ठ वेद्याभिः सः शर्धत् अर्यः विषुणस्य जंतोः मा शिश्नऽदेवाः अपि गुः ऋतं नः ॥ ५ ॥ ३ ॥ अभि क्रत्वा इंद्र भूः अध ज्मन् न ते विव्यक् महिमानं रजांसि स्वेन हि वृत्रं शवसा जघंथ न शत्रुः अंतं विविदत् युधा ते ॥ ६ ॥ देवाः चित् ते असुर्याय पूर्वे अनु क्षत्राय ममिरे सहांसि इंद्रः मघानि दयते विऽसह्य इंद्रं वाजस्य जोहुवंत सातौ ॥ ७ ॥ कीरिः

चित् हि त्वा अवसे जुहाव ईशानं इंद्र सौभगस्य भूरेः अवः बभूथ
शतऽऊते अस्मे अभिऽक्षत्तुः त्वाऽवतः वरूता ॥८॥ सखायः ते
इंद्र विश्वहं स्याम नमःऽवृधासः महिना तरुत्र वन्वंतु स्म ते अव-
सा संऽईके अभिऽईतिं अर्यः वनुषां शवांसि ॥९॥ सः नः इंद्र त्व-
ऽयताये इषे धाः त्मना च ये मघऽवानः जुनंति वस्वी सु ते जरित्रे
अस्तु शक्तिः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥१०॥४॥

॥२२॥ पिब सोमं इंद्र मंदतु त्वा यं ते सुसाव हरिऽअश्व अद्रिः
सोतुः बाहुऽभ्यां सुऽयतः न अर्वा ॥१॥ यः ते मदः युज्यः चारुः अ-
स्ति येन वृत्राणि हरिऽअश्व हंसि सः त्वां इंद्र प्रभुऽवसो॰ ममत्तु
॥२॥ बोध सु मे मघऽवन् वाचं आ इमां यां ते वसिष्ठः अर्चति
प्रऽशस्तिं इमा ब्रह्म सधऽमादे जुषस्व ॥३॥ श्रुधि हवं विऽपिपा-
नस्य अद्रेः बोध विप्रस्य अर्चतः मनीषां कृष्व दुवांसि अंतमा
सचा इमा ॥४॥ न ते गिरः अपि मृष्ये तुरस्य न सुऽस्तुतिं असुर्यस्य
विद्वान् सदा ते नाम स्वऽयशः विवक्मि ॥५॥५॥ भूरि हि ते सव-
ना मानुषेषु भूरि मनीषी हवते त्वां इत् मा आरे अस्मत् मघऽवन्
ज्योक् कः॰ ॥६॥ तुभ्यं इत् इमा सवना शूर विश्वा तुभ्यं ब्रह्माणि
वर्धना कृणोमि त्वं नृऽभिः हव्यः विश्वधा असि ॥७॥ नु चित् नु ते
मन्यमानस्य दस्म उत् अश्नुवंति महिमानं उग्र न वीर्यं इंद्र ते न
राधः ॥८॥ ये च पूर्वे ऋषयः ये च नूत्नाः इंद्र ब्रह्माणि जनयंत
विप्राः अस्मे ते संतु सख्या शिवानि यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
नः ॥९॥६॥

॥२३॥ उत् ऊं ब्रह्माणि ऐरत श्रवस्या इंद्रं सऽमर्ये महय वसिष्ठ

आ यः विश्वानि शवसा ततान उपऽश्रोता मे ईवतः वचांसि ॥१॥
अयामि घोषः इंद्र देवऽजामिः इरज्यंत यत् शुरुधः विऽवाचि
नहि स्वं आयुः चिकिते जनेषु तानि इत् अंहांसि अति पर्षि अ-
स्मान् ॥२॥ युजे रथं गोऽएषणं हरिऽभ्यां उप ब्रह्माणि जुजुषाणं
अस्थुः वि बाधिष्ट स्यः रोदसी महिऽत्वा इंद्रः वृत्राणि अप्रति ज-
घन्वान् ॥३॥ आपः चित् पिप्युः स्तर्यः न गावः नक्षन् ऋतं जरि-
तारः ते इंद्र याहि वायुः न निऽयुतः नः अच्छ त्वं हि धीभिः दयसे
वि वाजान् ॥४॥ ते त्वा मदाः इंद्र मादयंतु शुष्मिणं तुविऽराधसं
जरित्रे एकः देवऽत्रा दयसे हि मर्तान् अस्मिन् शूर सवने माद-
यस्व ॥५॥ एव इत् इंद्रं वृषणं वज्रऽबाहुं वसिष्ठासः अभि अर्चंति
अर्कैः सः नः स्तुतः वीरऽवत् पातु गोऽमत् यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥६॥७॥

॥२४॥ योनिः ते इंद्र सदने अकारि तं आ नृऽभिः पुरुऽहूत प्र
याहि असः यथा नः अविता वृधे च ददः वसूनि ममदः च सोमैः
॥१॥ गृभीतं ते मनः इंद्र द्विऽबर्हाः सुतः सोमः परिऽसिक्ता मधूनि
विसृष्टऽधेना भरते सुऽवृक्तिः इयं इंद्रं जोहुवती मनीषा ॥२॥ आ
नः दिवः आ पृथिव्याः ऋजीषिन् इदं बर्हिः सोमऽपेयाय याहि
वहंतु त्वा हरयः मद्र्यंचं आंगूषं अच्छ तवसं मदाय ॥३॥ आ नः
विश्वाभिः ऊतिऽभिः सऽजोषाः ब्रह्म जुषाणः हरिऽअश्व याहि
वरीवृजत् स्थविरेभिः सुऽशिप्र अस्मे दधत् वृषणं शुष्मं इंद्र ॥४॥
एषः स्तोमः महे उग्राय वाहे धुरिऽइव अत्यः न वाजयन् अधायि
इंद्र त्वा अयं अर्कः ईट्टे वसूनां दिविऽइव द्यां अधि नः श्रोमतं धाः
॥५॥ एव नः इंद्र वार्यस्य पूर्धि प्र ते महीं सुऽमतिं वेविदाम इषं

पिन्व मघवत्ऽभ्यः सुऽवीराँ यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥६॥८॥

॥२५॥ आ ते महः इंद्र ऊती उग्र सऽमंन्यवः यत् संऽअरंत सेनाः पताति दिद्युत् नर्यस्य बाह्वोः मा ते मनः विष्वद्र्यक् वि चारीत् ॥१॥ नि दुःऽगे इंद्र श्नथिहि अमित्रान् अभि ये नः मर्तासः अमंति आरे तं शंसं कृणुहि निनित्सोः आ नः भर संऽभरणं वसूनां ॥२॥ शतं ते शिप्रिन् ऊतयः सुऽदासे सहस्रं शंसाः उत रातिः अस्तु जहि वधः वनुषः मर्त्यस्य अस्मे द्युम्नं अधि रत्नं च धेहि ॥३॥ त्वाऽवतः हि इंद्र क्रत्वे अस्मि त्वाऽवतः अवितुः शूर रातौ विश्वा इत् अहानि तविषीऽवः उग्र ओकः कृणुष्व हरिऽवः न मर्धीः ॥४॥ कुत्साः एते हरिऽअश्वाय शूषं इंद्रे सहः देवऽजूतं इयानाः सत्रा कृधि सुऽहना शूर वृत्रा वयं तरुत्राः सनुयाम वाजं ॥५॥ एव नः इंद्र वार्यस्य पूर्धि प्र ते महीं सुऽमतिं वेविदाम इषं पिन्व मघवत्ऽभ्यः सुऽवीरां यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥६॥९॥

॥२६॥ न सोमः इंद्रं असुतः ममाद न अब्रह्माणः मघऽवानं सुतासः तस्मै उक्थं जनये यत् जुजोषत् नृऽवत् नवीयः शृणवत् यथा नः ॥१॥ उक्थेऽउक्थे सोमः इंद्रं ममाद नीथेऽनीथे मघऽवानं सुतासः यत् ईं सऽबाधः पितरं न पुत्राः समानऽदक्षाः अवसे हवंते ॥२॥ चकार ता कृणवत् नूनं अन्या यानि ब्रुवंति वेधसः सुतेषु जनीःऽइव पतिः एकः समानः नि ममृजे पुरः इंद्रः सु सर्वाः ॥३॥ एव तं आहुः उत शृण्वे इंद्रः एकः विऽभक्ता तरणिः

मघानां मिथःऽतुरः ऊतयः यस्य पूर्वीः अस्मे भद्राणि सश्चत प्रियाणि ॥४॥ एव वसिष्ठः इंद्रं ऊतये नॄन् कृष्टीनां वृषभं सुते गृणाति सहस्रिणः उप नः माहि वाजान् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ १० ॥

॥२७॥ इंद्रं नरः नेमऽधिता हवंते यत् पार्याः युनजंते धियः ताः शूरः नृऽसाता शवसः चकानः आ गोऽमति व्रजे भज त्वं नः ॥१॥ यः इंद्र शुष्मः मघऽवन् ते अस्ति शिक्ष सखिऽभ्यः पुरुऽहूत नृऽभ्यः त्वं हि दृळ्हा मघऽवन् विऽचेताः अप वृधि परिऽवृतं न राधः ॥२॥ इंद्रः राजा जगतः चर्षणीनां अधि क्षमि विषुऽरूपं यत् अस्ति ततः ददाति दाशुषे वसूनि चोदत् राधः उपऽस्तुतः चित् अर्वाक् ॥३॥ नु चित् नः इंद्रः मघऽवा सऽहूती दानः वाजं नि यमते नः ऊती अनूना यस्य दक्षिणा पीपाय वामं नृऽभ्यः अभिऽवीता सखिऽभ्यः ॥४॥ नु इंद्र राये वरिवः कृधि नः आ ते मनः ववृत्याम मघाय गोऽमत् अश्वऽवत् रथऽवत् व्यंतः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥२८॥ ब्रह्म नः इंद्र उप याहि विद्वान् अर्वाचः ते हरयः संतु युक्ताः विश्वे चित् हि त्वा विऽहवंत मर्ताः अस्माकं इत् शृणुहि विश्वंऽइन्व ॥१॥ हवं ते इंद्र महिमा वि आनट् ब्रह्म यत् पासि शवसिन् ऋषीणां आ यत् वज्रं दधिषे हस्ते उग्र घोरः सन् क्रत्वा जनिष्ठाः अषाळ्हः ॥२॥ तव प्रऽनीती इंद्र जोहुवानान् सं यत् नॄन् न रोदसी निनेथ महे क्षत्राय शवसे हि जज्ञे अतूतुजिं चित् तूतुजिः अशिश्नत् ॥३॥ एभिः नः इंद्र अहऽभिः दशस्य दुःऽमि-

चासः हि क्षितयः पवंते प्रति यत् चष्टे अनृतं अनेनाः अव द्विता
वरुणः मायी नः सात्॥४॥ वोचेम इत् इंद्रं मघऽवानं एनं महः
रायः राधसः यत् ददत् नः यः अर्चतः ब्रह्मऽकृतिं अविष्ठः यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥१२॥

॥२९॥ अयं सोमः इंद्र तुभ्यं सुन्वे आ तु प्र याहि हरिऽवः तत्-
ऽओकाः पिब तु अस्य सुऽसुतस्य चारोः ददः मघानि मघऽवन्
इयानः ॥१॥ ब्रह्मन् वीर ब्रह्मऽकृतिं जुषाणः अर्वाचीनः हरि-
ऽभिः याहि तूयं अस्मिन् ऊं' सु सवने मादयस्व उप ब्रह्माणि
शृणवः इमा नः ॥२॥ का ते अस्ति अरंऽकृतिः सुऽउक्तैः कदा
नूनं ते मघऽवन् दाशेम विश्वाः मतीः आ ततने त्वाऽया अध मे
इंद्र शृणवः हवा इमा ॥३॥ उतो' घ ते पुरुष्याः इत् आसन् येषां
पूर्वेषां अशृणोः ऋषीणां अध अहं त्वा मघऽवन् जोहवीमि त्वं
नः इंद्र असि प्रऽमतिः पिताऽइव॥४॥ वोचेम इत् इंद्रं मघऽवानं
एनं महः रायः राधसः यत् ददत् नः यः अर्चतः ब्रह्मऽकृतिं अ-
विष्ठः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥१३॥

॥३०॥ आ नः देव शवसा याहि शुष्मिन् भव वृधः इंद्र रायः
अस्य महे नृम्णाय नृऽपते सुऽवज्र महि क्षत्राय पौंस्याय शूर
॥१॥ हवंते ऊं' त्वा हव्यं विऽवाचि तनूषु शूराः सूर्यस्य सातौ त्वं
विश्वेषु सेन्यः जनेषु त्वं वृत्राणि रंधय सुऽहंतु ॥२॥ अहा यत् इंद्र
सुऽदिना विऽउच्छान् दधः यत् केतुं उपऽमं समत्ऽसु नि अग्निः
सीदत् असुरः न होता हुवानः अत्र सुऽभगाय देवान् ॥३॥ वयं ते
ते इंद्र ये च देव स्तवंत शूर ददतः मघानि यच्छ सूरिऽभ्यः उपऽमं

वरूथं सुऽआभुवः जरणां अश्नवंत ॥४॥ वोचेम इत् इंद्रं मघ-
ऽवानं एनं महः रायः राधसः यत् ददत् नः यः अर्चतः ब्रह्मऽकृ-
तिं अविष्ठः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥१४॥

॥३१॥ प्र वः इंद्राय मादनं हरिऽअश्वाय गायत सखायः सो-
मऽपाव्ने ॥१॥ शंस इत् उक्थं सुऽदानवे उत द्युक्षं यथा नरः चकृम
सत्यऽराधसे ॥२॥ त्वं नः इंद्र वाजऽयुः त्वं गव्युः शतऽक्रतो इति त्वं हि-
रण्यऽयुः वसो इति ॥३॥ वयं इंद्र त्वाऽयवः अभि प्र नोनुमः वृषन्
विद्धि तु अस्य नः वसो इति ॥४॥ मा नः निदे च वक्तवे अर्यः रंधीः
अराव्णे त्वे इति अपि क्रतुः मम ॥५॥ त्वं वर्म असि सऽप्रथः पुरः-
ऽयोधः च वृत्रऽहन् त्वया प्रति ब्रुवे युजा ॥६॥१५॥ महान् उत
असि यस्य ते अनु स्वधाऽवरी इति सहः मम्नाते इति इंद्र रोदसी इति ॥७॥
तं त्वा मरुत्वती परि भुवत् वाणी सऽयावरी नक्षमाणा सह द्यु-
ऽभिः ॥८॥ ऊर्ध्वासः त्वा अनु इंदवः भुवन् दस्मं उप द्यवि सं ते
नमंत कृष्टयः ॥९॥ प्र वः महे महिऽवृधे भरध्वं प्रऽचेतसे प्र सुऽम-
तिं कृणुध्वं विशः पूर्वीः प्र चर चर्षणिऽप्राः ॥१०॥ उरुऽव्यचसे
महिने सुऽवृक्तिं इंद्राय ब्रह्म जनयंत विप्राः तस्य व्रतानि न मि-
नंति धीराः ॥११॥ इंद्रं वाणीः अनुत्तऽमन्युं एव सत्रा राजानं
दधिरे सहध्यै हरिऽअश्वाय बर्हय सं आपीन् ॥१२॥१६॥

॥३२॥ मो इति सु त्वा वाघतः चन आरे अस्मत् नि रीरमन् आ-
रात्तात् चित् सधऽमादं नः आ गहि इह वा सन् उप श्रुधि ॥१॥ इमे
हि ते ब्रह्मऽकृतः सुते सचा मधौ न मक्षः आसते इंद्रे कामं जरिता-
रः वसुऽयवः रथे न पादं आ दधुः ॥२॥ रायःऽकामः वज्रऽहस्तं सु-

ऽदक्षिणं पुत्रः न पितरं हुवे ॥३॥ इमे इंद्राय सुन्विरे सोमासः द-
धिऽआशिरः तान् आ मदाय वज्रऽहस्त पीतये हरिऽभ्यां याहि
ओकः आ ॥४॥ श्रवत् श्रुत्ऽकर्णः ईयते वसूनां नु चित् नः मर्धि-
षत् गिरः सद्यः चित् यः सहस्राणि शता ददत् नकिः दित्संतं आ
मिनत् ॥५॥१७॥ सः वीरः अप्रतिऽस्कुतः इंद्रेण शूशुवे नृऽभिः यः
ते गभीरा सवनानि वृत्रऽहन् सुनोति आ च धावति ॥६॥ भव
वरूथं मघऽवन् मघोनां यत् संऽअजासि शर्धतः वि त्वाऽहतस्य
वेदनं भजेमहि आ दुःऽनशः भर गयं ॥७॥ सुनोत सोमऽपाव्ने
सोमं इंद्राय वज्रिणे पचत पक्तीः अवसे कृणुध्वं इत् पृणन् इत् पृ-
णते मयः ॥८॥ मा स्रेधत सोमिनः दक्षत महे कृणुध्वं राये आऽतु-
जे तरणिः इत् जयति क्षेति पुष्यति न देवासः कवत्नवे ॥९॥ नकिः
सुऽदासः रथं परि आस न रीरमत् इंद्रः यस्य अविता यस्य मरुतः
गमत् सः गोऽमति व्रजे ॥१०॥१८॥ गमत् वाजं वाजयन् इंद्र मर्त्यः
यस्य त्वं अविता भुवः अस्माकं बोधि अविता रथानां अस्माकं
शूर नृणां ॥११॥ उत् इत् नु अस्य रिच्यते अंशः धनं न जिग्युषः
यः इंद्रः हरिऽवान् न दभंति तं रिपः दक्षं दधाति सोमिनि ॥१२॥
मंत्रं अखर्वं सुऽधितं सुऽपेशसं दधात यज्ञियेषु आ पूर्वीः चन प्र-
ऽसितयः तरंति तं यः इंद्रे कर्मणा भुवत् ॥१३॥ कः तं इंद्र त्वाऽवसुं
आ मर्त्यः दधर्षति श्रद्धा इत् ते मघऽवन् पार्ये दिवि वाजी वाजं
सिसासति ॥१४॥ मघोनः स्म वृत्रऽहत्येषु चोदय ये ददति प्रिया
वसु तव प्रऽनीती हरिऽअश्व सूरिऽभिः विश्वा तरेम दुःऽइता
॥१५॥१९॥ तव इत् इंद्र अवमं वसु त्वं पुष्यसि मध्यमं सत्रा वि-
श्वस्य परमस्य राजसि नकिः त्वा गोषु वृण्वते ॥१६॥ त्वं विश्वस्य
धनऽदाः असि श्रुतः ये ईं भवंति आजयः तव अयं विश्वः पुरु-

ऽहूत पार्थिवः अवस्युः नाम भिक्षते ॥१७॥ यत् इंद्र यावतः त्वं एतावत् अहं ईशीय स्तोतारं इत् दिधिषेय रदऽवसो॰ न पापऽत्वाय रासीय ॥१८॥ शिक्षेयं इत् महऽयते दिवेऽदिवे रायः आ कुहचित्ऽविदे नहि त्वत् अन्यत् मघऽवन् नः आप्यं वस्यः अस्ति पिता चन ॥१९॥ तरणिः इत् सिसासति वाजं पुरंऽध्या युजा आ वः इंद्रं पुरुऽहूतं नमे गिरा नेमिं तष्टाऽइव सुऽद्रुवं ॥२०॥२०॥ न दुःऽस्तुती मर्त्यः विंदते वसु न स्रेधंतं रयिः नशत् सुऽशक्तिः इत् मघऽवन् तुभ्यं माऽवते देष्णं यत् पार्ये दिवि ॥२१॥ अभि त्वा शूर नोनुमः अदुग्धाःऽइव धेनवः ईशानं अस्य जगतः स्वःऽदृशं ईशानं इंद्र तस्थुषः ॥२२॥ न त्वाऽवान् अन्यः दिव्यः न पार्थिवः न जातः न जनिष्यते अश्वऽयंतः मघऽवन् इंद्र वाजिनः गव्यंतः त्वा हवामहे ॥२३॥ अभि सतः तत् आ भर इंद्र ज्यायः कनीयसः पुरुऽवसुः हि मघऽवन् सनात् असि भरेऽभरे च हव्यः ॥२४॥ परा नुदस्व मघऽवन् अमित्रान् सुऽवेदा नः वसु कृधि अस्माकं बोधि अविता महाऽधने भव वृधः सखीनां ॥२५॥ इंद्रं क्रतुं नः आ भर पिता पुत्रेभ्यः यथा शिक्ष नः अस्मिन् पुरुऽहूत यामनि जीवाः ज्योतिः अशीमहि ॥२६॥ मा नः अज्ञाताः वृजनाः दुःऽआध्यः मा अशिवासः अव क्रमुः त्वया वयं प्रऽवतः शश्वतीः अपः अति शूर तरामसि ॥२७॥२१॥

॥३३॥ श्वित्यंचः मा दक्षिणतःऽकपर्दाः धियंऽजिन्वासः अभि हि प्रऽमंदुः उत्ऽतिष्ठन् वोचे परि बर्हिषः नॄन् न मे दूरात् अवितवे वसिष्ठाः ॥१॥ दूरात् इंद्रं अनयन् आ सुतेन तिरः वैशंतं अति पांतं उग्रं पाशऽद्युम्नस्य वायतस्य सोमात् सुतात् इंद्रः अवृ-

णीत वसिष्ठान्॥२॥ एव इत् नु कं सिंधुं एभिः ततार एव इत् नु कं भेदं एभिः जघान एव इत् नु कं दाशऽराज्ञे सुऽदासं प्र आवत् इंद्रः ब्रह्मणा वः वसिष्ठाः ॥३॥ जुष्टी नरः ब्रह्मणा वः पितृणां अक्षं अव्ययं न किल रिषाथ यत् शक्वरीषु बृहता रवेण इंद्रे शुष्मं अदधात वसिष्ठाः ॥४॥ उत् द्यांऽइव इत् तृष्णऽजः नाथितासः अदीधयुः दाशऽराज्ञे वृतासः वसिष्ठस्य स्तुवतः इंद्रः अश्रोत् उरुं तृत्सुऽभ्यः अकृणोत् ऊं लोकं॥ ५॥ २२॥ दंडाःऽइव इत् गोऽअजनासः आसन् परिऽछिन्नाः भरताः अर्भकासः अभवत् च पुरःऽएता वसिष्ठः आत् इत् तृत्सूनां विशः अप्रथंत॥६॥ त्रयः कृण्वंति भुवनेषु रेतः तिस्रः प्रऽजाः आर्याः ज्योतिःऽअग्राः त्रयः घर्मासः उषसं सचंते सर्वान् इत् तान् अनु विदुः वसिष्ठाः ॥७॥ सूर्यस्यऽइव वक्षथः ज्योतिः एषां समुद्रस्यऽइव महिमा गभीरः वातस्यऽइव प्रऽजवः न अन्येन स्तोमः वसिष्ठाः अनुऽएतवे वः ॥८॥ ते इत् निण्यं हृदयस्य प्रऽकेतैः सहस्रऽवल्शं अभि सं चरंति यमेन ततं परिऽधिं वयंतः अप्सरसः उप सेदुः वसिष्ठाः॥९॥ विऽद्युतः ज्योतिः परि संऽजिहानं मित्रावरुणा यत् अपश्यतां त्वा तत् ते जन्म उत एकं वसिष्ठ अगस्त्यः यत् त्वा विशः आऽजभार ॥१०॥२३॥ उत असि मैत्रावरुणः वसिष्ठ उर्वश्याः ब्रह्मन् मनसः अधि जातः द्रप्सं स्कन्नं ब्रह्मणा दैव्येन विश्वे देवाः पुष्करे त्वा अददंत ॥११॥ सः प्रऽकेतः उभयस्य प्रऽविद्वान् सहस्रऽदानः उत वा सऽदानः यमेन ततं परिऽधिं वयिष्यन् अप्सरसः परि जज्ञे वसिष्ठः॥१२॥ सत्रे ह जातौ इषिता नमःऽभिः कुंभे रेतः सिसिचतुः समानं ततः ह मानः उत् इयाय मध्यात् ततः जातं ऋषिं आहुः वसिष्ठं॥१३॥ उक्थऽभृतं सामऽभृतं बिभर्ति ग्रावाणं बि-

भंत् प्र वदाति अग्ने उप एनं आध्वं सुऽमनस्यमानाः आ वः गच्छाति प्रऽतृदः वसिष्ठः ॥ १४ ॥ २४ ॥ २ ॥

॥ ३४ ॥ प्र शुक्रा एतु देवी मनीषा अस्मत् सुऽतष्टः रथः न वाजी ॥ १ ॥ विदुः पृथिव्याः दिवः जनित्रं शृण्वंति आपः अध स्र-रंतीः ॥ २ ॥ आपः चित् अस्मै पिन्वंत पृथ्वीः वृत्रेषु शूराः मंसंते उग्राः ॥ ३ ॥ आ धूःऽसु अस्मै दधात अश्वान् इंद्रः न वज्री हिरण्य-ऽबाहुः ॥ ४ ॥ अभि प्र स्थात अहःऽइव यज्ञं याताऽइव पत्मन् त्मना हिनोत ॥ ५ ॥ त्मना समत्ऽसु हिनोत यज्ञं दधात केतुं ज-नाय वीरं ॥ ६ ॥ उत् अस्य शुष्मात् भानुः न आर्त बिभर्ति भारं पृथिवी न भूम ॥ ७ ॥ ह्वयामि देवान् अयातुः अग्ने साधन् ऋ-तेन धियं दधामि ॥ ८ ॥ अभि वः देवीं धियं दधिध्वं प्र वः देवऽत्रा वाचं कृणुध्वं ॥ ९ ॥ आ चष्टे आसां पाथः नदीनां वरुणः उग्रः स-हस्रऽचक्षाः ॥ १० ॥ २५ ॥ राजा राष्ट्रानां पेशः नदीनां अनुत्तं अस्मै क्षत्रं विश्वऽआयु ॥ ११ ॥ अविष्टो अस्मान् विश्वासु विक्षु अद्युं कृणोत शंसं निनित्सोः ॥ १२ ॥ वि एतु दिद्युत् द्विषां अशेवा युयोत विष्वक् रपः तनूनां ॥ १३ ॥ अवीत् नः अग्निः हव्यऽअत् नमःऽभिः प्रेष्ठः अस्मै अधायि स्तोमः ॥ १४ ॥ सऽजूः देवेभिः अ-पां नपातं सखायं कृध्वं शिवः नः अस्तु ॥ १५ ॥ अप्ऽजां उक्थैः अहिं गृणीषे बुध्ने नदीनां रजःऽसु सीदन् ॥ १६ ॥ मा नः अहिः बुध्न्यः रिषे धात् मा यज्ञः अस्य स्रिधत् ऋतऽयोः ॥ १७ ॥ उत नः एषु नृषु श्रवः धुः प्र राये यंतु शर्धंतः अर्यः ॥ १८ ॥ तपंति शत्रुं स्वः न भूम महाऽसेनासः अमेभिः एषां ॥ १९ ॥ आ यत् नः पत्नीः गमंति अच्छ त्वष्टा सुऽपाणिः दधातु वीरान् ॥ २० ॥ २६ ॥ प्रति नः

स्तोमं त्वष्टा जुषेत स्यात् अस्मे अरमंतिः वसुऽयुः ॥२१॥ ता नः रासन् रातिऽसाचः वसूनि आ रोदसी वरुणानी शृणोतु वरूत्रीभिः सुऽशरणः नः अस्तु त्वष्टा सुऽदत्रः वि दधातु रायः ॥२२॥ तत् नः रायः पर्वताः तत् नः आपः तत् रातिऽसाचः ओषधीः उत द्यौः वनस्पतिऽभिः पृथिवी सऽजोषाः उभे रोदसी परि पासतः नः ॥२३॥ अनु तत् उर्वी रोदसी जिहातां अनु द्युक्षः वरुणः इंद्रऽसखा अनु विश्वे मरुतः ये सहासः रायः स्याम धरुणं धियध्यै ॥२४॥ तत् नः इंद्रः वरुणः मित्रः अग्निः आपः ओषधीः वनिनः जुषंत शर्मन् स्याम मरुतां उपऽस्थे यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥२५॥२७॥

॥३५॥ शं नः इंद्राग्नी भवतां अवःऽभिः शं नः इंद्रावरुणा रातऽहव्या शं इंद्रासोमा सुविताय शं योः शं नः इंद्रापूषणा वाजऽसातौ ॥१॥ शं नः भगः शं ऊं नः शंसः अस्तु शं नः पुरंऽधिः शं ऊं संतु रायः शं नः सत्यस्य सुऽयमस्य शंसः शं नः अर्यमा पुरुऽजातः अस्तु ॥२॥ शं नः धाता शं ऊं धर्ता नः अस्तु शं नः उरूची भवतु स्वधाभिः शं रोदसी बृहती शं नः अद्रिः शं नः देवानां सुऽहवानि संतु ॥३॥ शं नः अग्निः ज्योतिःऽअनीकः अस्तु शं नः मित्रावरुणौ अश्विना शं शं नः सुऽकृतां सुऽकृतानि संतु शं नः इषिरः अभि वातु वातः ॥४॥ शं नः द्यावापृथिवी पूर्वऽहूतौ शं अंतरिक्षं दृशये नः अस्तु शं नः ओषधीः वनिनः भवंतु शं नः रजसः पतिः अस्तु जिष्णुः ॥५॥२८॥ शं नः इंद्रः वसुऽभिः देवः अस्तु शं आदित्येभिः वरुणः सुऽशंसः शं नः रुद्रः रुद्रेभिः जलाषः शं नः त्वष्टा ग्नाभिः इह शृणोतु ॥६॥ शं नः सोमः भवतु

ब्रह्म शं नः शं नः ग्रावाणः शं ऊं संतु यज्ञाः शं नः स्वरूणां मितयः
भवंतु शं नः प्रऽस्वः शं ऊं अस्तु वेदिः ॥७॥ शं नः सूर्यः उरुऽच-
क्षाः उत् एतु शं नः चतस्रः प्रऽदिशः भवंतु शं नः पर्वताः ध्रुवयः
भवंतु शं नः सिंधवः शं ऊं संतु आपः ॥८॥ शं नः अदितिः भवतु
व्रतेभिः शं नः भवंतु मरुतः सुऽअर्काः शं नः विष्णुः शं ऊं पूषा
नः अस्तु शं नः भवित्रं शं ऊं अस्तु वायुः ॥९॥ शं नः देवः सविता
त्रायमाणः शं नः भवंतु उषसः विऽभातीः शं नः पर्जन्यः भवतु
प्रऽजाभ्यः शं नः क्षेत्रस्य पतिः अस्तु शंऽभुः ॥१०॥२९॥ शं नः
देवाः विश्वऽदेवाः भवंतु शं सरस्वती सह धीभिः अस्तु शं अभि-
ऽसाचः शं ऊं रातिऽसाचः शं नः दिव्याः पार्थिवाः शं नः अप्याः
॥११॥ शं नः सत्यस्य पतयः भवंतु शं नः अर्वंतः शं ऊं संतु गावः
शं नः ऋभवः सुऽकृतः सुऽहस्ताः शं नः भवंतु पितरः हवेषु ॥१२॥
शं नः अजः एकऽपात् देवः अस्तु शं नः अहिः बुध्न्यः शं समुद्रः
शं नः अपां नपात् पेरुः अस्तु शं नः पृश्निः भवतु देवऽगोपाः
॥१३॥ आदित्याः रुद्राः वसवः जुषंत इदं ब्रह्म क्रियमाणं नवीयः
शृण्वंतु नः दिव्याः पार्थिवासः गोऽजाताः उत ये यज्ञियासः
॥१४॥ ये देवानां यज्ञियाः यज्ञियानां मनोः यजत्राः अमृताः
ऋतऽज्ञाः ते नः रासंतां उरुऽगायं अद्य यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥१५॥३०॥३॥

॥३६॥ प्र ब्रह्म एतु सदनात् ऋतस्य वि रश्मिऽभिः ससृजे
सूर्यः गाः वि सानुना पृथिवी सस्रे उर्वी पृथु प्रतीकं अधि आ
ईधे अग्निः ॥१॥ इमां वां मित्रावरुणा सुऽवृक्तिं इषं न कृण्वे अ-
सुरा नवीयः इनः वां अन्यः पदऽवीः अदब्धः जनं च मित्रः यत-

ति ब्रुवाणः ॥२॥ आ वातस्य ध्रजतः रंते इत्याः अपीपयंत धेनवः न सूदाः मह ः दिवः सदने जायमानः अचिक्रदत् वृषभः सस्मिन् ऊधन् ॥३॥ गिरा यः एता युनजत् हरी ते इंद्र प्रिया सुऽरथा शूर धायू प्र यः मन्युं रिरिक्षतः मिनाति आ सुऽक्रतुं अर्यमणं ववृत्यां ॥४॥ यजंते अस्य सख्यं वयः च नमस्विनः स्वे ऋतस्य धामन् वि पृक्षः बाबधे नृऽभिः स्तवानः इदं नमः रुद्राय प्रेष्ठं ॥५॥१॥ आ यत् साकं यशसः वावशानाः सरस्वती सप्तथी सिंधुऽमाता याः सुस्वयंत सुऽदुघाः सुऽधाराः अभि स्वेन पयसा पीप्यानाः ॥६॥ उत त्ये नः मरुतः मंदसानाः धियं तोकं च वाजिनः अवंतु मा नः परि ख्यत् अक्षरा चरंती अवीवृधन् युज्यं ते रयिं नः ॥७॥ प्र वः महीं अरमतिं कृणुध्वं प्र पूषणं विदथ्यं न वीरं भगं धियः अवितारं नः अस्याः सातौ वाजं रातिऽसाचं पुरंऽधिं ॥८॥ अच्छ अयं वः मरुतः श्लोकः एतु अच्छ विष्णुं निसिक्तऽपां अवःऽभिः उत प्रऽजायै गृणते वयः धुः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥९॥२॥

॥ ३७॥ आ वः वाहिष्ठः वहतु स्तवध्यै रथः वाजाः ऋभुक्षणः अमृक्तः अभि त्रिऽपृष्ठैः सवनेषु सोमैः मदे सुऽशिप्राः महऽभिः पृणध्वं ॥१॥ यूयं ह रत्नं मघवत्ऽसु धत्थ स्वःऽदृशः ऋभुक्षणः अमृक्तं सं यज्ञेषु स्वधाऽवंतः पिबध्वं वि नः राधांसि मतिऽभिः दयध्वं ॥२॥ उवोचिथ हि मघऽवन् देष्णं महः अर्भस्य वसुनः विऽभागे उभा ते पूर्णा वसुना गभस्ती न सूनृता नि यमते वसव्या ॥३॥ त्वं इंद्र स्वऽयशाः ऋभुक्षाः वाजः न साधुः अस्तं एषि ऋक्वा वयं नु ते दाश्वांसः स्याम ब्रह्म कृण्वंतः हरिऽवः वसिष्ठाः ॥४॥

सनिता असि प्रऽवतः दाशुषे चित् याभिः विवेषः हरिऽअश्व
धीभिः ववन्म नु ते युज्याभिः ऊती कदा नः इंद्र रायः आ दशस्येः
॥५॥३॥ वासयसिऽइव वेधसः त्वं नः कदा नः इंद्र वचसः बु-
बोधः अस्तं तात्या धिया रयिं सुऽवीरं पृक्षः नः अर्वा नि उहीत
वाजी ॥६॥ अभि यं देवी निःऽऋतिः चित् ईशे नक्षंते इंद्रं शरदः
सुऽपृक्षः उप त्रिऽबंधुः जरत्ऽअष्टिं एति अस्वऽवेशं यं कृणवंत
मर्ताः ॥७॥ आ नः राधांसि सवितः' स्तवध्यै आ रायः यंतु पर्व-
तस्य रातौ सदा नः दिव्यः पायुः सिसक्तु यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥८॥४॥

॥३८॥ उत् ऊं' स्यः देवः सविता ययाम हिरण्ययीं अमतिं यां
अशिश्रेत् नूनं भगः हव्यः मानुषेभिः वि यः रत्ना पुरुऽवसुः
दधाति ॥१॥ उत् ऊं' तिष्ठ सवितः' श्रुधि अस्य हिरण्यऽपाणे
प्रऽभृतौ ऋतस्य वि उर्वीं पृथ्वीं अमतिं सृजानः आ नृऽभ्यः मर्त-
ऽभोजनं सुवानः ॥२॥ अपि स्तुतः सविता देवः अस्तु यं आ चित्
विश्वे वसवः गृणंति सः नः स्तोमान् नमस्यः चनः धात् विश्वेभिः
पातु पायुऽभिः नि सूरीन् ॥३॥ अभि यं देवी अदितिः गृणाति
सवं देवस्य सवितुः जुषाणा अभि संऽराजः वरुणः गृणंति अभि
मित्रासः अर्यमा सऽजोषाः ॥४॥ अभि ये मिथः वनुषः सपंते
रातिं दिवः रातिऽसाचः पृथिव्याः अहिः बुध्न्यः उत नः शृणोतु
वरूत्री एकधेनुऽभिः नि पातु ॥५॥ अनु तत् नः जाःपतिः मंसीष्ट
रत्नं देवस्य सवितुः इयानः भगं उग्रः अवसे जोहवीति भगं अ-
नुग्रः अध याति रत्नं ॥६॥ शं नः भवंतु वाजिनः हवेषु देवऽताता
मितऽद्रवः सुऽअर्काः जंभयंतः अहिं वृकं रक्षांसि सनेमि अस्मत्

युयवन् अमीवाः ॥७॥ वाजेऽवाजे अवत वाजिनः नः धनेषु
विप्राः अमृताः ऋतऽज्ञाः अस्य मध्वः पिबत मादयध्वं तृप्ताः
यात पथिऽभिः देवऽयानैः ॥८॥५॥

॥३९॥ ऊर्ध्वः अग्निः सुऽमतिं वस्वः अश्रेत् प्रतीची जूर्णिः देव-
ऽतातिं एति भेजाते अद्री रथ्याऽइव पंथां ऋतं होता नः इषि-
तः यजाति ॥१॥ प्र ववृजे सुऽप्रयाः बर्हिः एषां आ विश्पतीऽइव॰
बीरिटे इयाते विशां अक्तोः उषसः पूर्वऽहूतौ वायुः पूषा स्वस्तये
नियुत्वान् ॥२॥ ज्मया अत्र वसवः रंत देवाः उरौ अंतरिक्षे मर्जे-
यंत शुभ्राः अर्वाक् पथः उरुऽज्रयः कृणुध्वं श्रोत दूतस्य जग्मुषः
नः अस्य ॥३॥ ते हि यज्ञेषु यज्ञियासः ऊमाः सधऽस्थं विश्वे अभि
संति देवाः तान् अध्वरे उशतः यक्षि अग्ने श्रुष्टी भगं नासत्या पुरं-
ऽधिं ॥४॥ आ अग्ने गिरः दिवः आ पृथिव्याः मित्रं वह वरुणं इंद्रं
अग्निं आ अर्यमणं अदितिं विष्णुं एषां सरस्वती मरुतः मादयं-
तां ॥५॥ ररे हव्यं मतिऽभिः यज्ञियानां नक्षत् कामं मर्त्यानां अ-
सिन्वन् धात रयिं अविऽदस्यं सदाऽसां सक्षीमहि युज्येभिः नु
देवैः ॥६॥ नु रोदसी अभिऽस्तुते॰ वसिष्ठैः ऋतऽवानः वरुणः
मित्रः अग्निः यच्छंतु चंद्राः उपऽमं नः अर्कं यूयं पात स्वस्तिऽभिः
सदा नः ॥७॥६॥

॥४०॥ ओ श्रुष्टिः विदथ्या सं एतु प्रति स्तोमं दधीमहि तुरा-
णां यत् अद्य देवः सविता सुवाति स्याम अस्य रत्निनः विऽभागे
॥१॥ मित्रः तत् नः वरुणः रोदसी च द्युऽभक्तं इंद्रः अर्यमा ददातु
दिदेष्टु देवी अदितिः रेक्णः वायुः च यत् निऽयुवैते॰ भगः च

॥२॥ सः इत् उग्रः अस्तु मरुतः सः शुष्मी यं मर्त्यं पृषत्ऽअश्वाः अवाथ उत ईं अग्निः सरस्वती जुनंति न तस्य रायः परिऽएता अस्ति ॥३॥ अयं हि नेता वरुणः ऋतस्य मित्रः राजानः अर्यमा अपः धुः॰ सुऽहवा देवी अदितिः अनर्वा ते नः अंहः अति पर्षन् अरिष्टान् ॥४॥ अस्य देवस्य मीळ्हुषः वयाः विष्णोः एषस्य प्रऽभृथे हविःऽभिः विदे हि रुद्रः रुद्रियं महिऽत्वं यासिष्टं वर्तिः अश्विनौ इराऽवत् ॥५॥ मा अत्र पूषन् आऽघृणे इरस्यः वरूत्री यत् रातिऽसाचः च रासन् मयःऽभुवः नः अर्वंतः नि पांतु वृष्टिं परिऽज्मा वातः ददातु ॥६॥ नु रोदसी अभिऽस्तुते॰ वसिष्ठैः ऋतऽवानः वरुणः मित्रः अग्निः यच्छंतु चंद्राः उपऽमं नः अर्कं यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥७॥

॥४१॥ प्रातः अग्निं प्रातः इंद्रं हवामहे प्रातः मित्रावरुणा प्रातः अश्विना प्रातः भगं पूषणं ब्रह्मणः पतिं प्रातः सोमं उत रुद्रं हुवेम ॥१॥ प्रातःऽजितं भगं उग्रं हुवेम वयं पुत्रं अदितेः यः विऽधर्ता आध्रः चित् यं मन्यमानः तुरः चित् राजा चित् यं भगं भक्षि इति आह ॥२॥ भग प्रऽनेतः॰ भग सत्यऽराधः भग इमां धियं उत् अव ददत् नः भग प्र नः जनय गोभिः अश्वैः भग प्र नृऽभिः नृऽवंतः स्याम ॥३॥ उत इदानीं भगऽवंतः स्याम उत प्रऽपित्वे उत मध्ये अह्नां उत उत्ऽइता मघऽवन् सूर्यस्य वयं देवानां सुऽमतौ स्याम ॥४॥ भगः एव भगऽवान् अस्तु देवाः तेन वयं भगऽवंतः स्याम तं त्वा भग सर्वः इत् जोहवीति सः नः भग पुरःऽएता भव इह ॥५॥ सं अध्वराय उषसः नमंत दधिक्राऽवाऽइव शुचये पदाय अर्वाचीनं वसुऽविदं भगं नः रथंऽइव अश्वाः वाजिनः

आ वहंतु ॥ ६॥ अश्वंऽवतीः गोऽमंतीः नः उषसः वीरऽवंतीः सदं उच्छंतु भद्राः घृतं दुहांनाः विश्वतः प्रऽपीताः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदां नः ॥ ७॥ ८॥

॥ ४२॥ प्र ब्रह्माणः अंगिरसः नक्षंत प्र क्रंदनुः नभन्यस्य वेतु प्र धेनवः उदऽप्रुतः नवंत युज्यातां अद्री इति अध्वरस्य पेशः ॥ १॥ सुऽगः ते अग्ने सनंऽवित्तः अध्वा युंक्ष्व सुते हरितः रोहितः च ये वा सद्मन् अरुषाः वीरऽवाहः हुवे देवानां जनिमानि सत्तः ॥ २॥ सं ऊं इति वः यज्ञं महयन् नमःऽभिः प्र होता मंद्रः रिरिचे उपाके यजस्व सु पुरुऽअनीक देवान् आ यज्ञियां अरमतिं ववृत्याः ॥ ३॥ यदा वीरस्य रेवतः दुरोणे स्योनऽशीः अतिथिः आऽचिकेतत् सुऽप्रीतः अग्निः सुऽधितः दमे आ सः विशे दाति वार्यं इयत्यै ॥ ४॥ इमं नः अग्ने अध्वरं जुषस्व मरुत्ऽसु इंद्रे यशसं कृधि नः आ नक्तां बर्हिः सदतां उषसां उशंतां मित्रावरुणा यज इह ॥ ५॥ एव अग्निं सहस्यं वसिष्ठः रायःऽकामः विश्वऽप्स्न्यस्य स्तौत् इषं रयिं पप्रथत् वाजं अस्मे इति यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदां नः ॥ ६॥ ९॥

॥ ४३॥ प्र वः यज्ञेषु देवऽयंतः अर्चन् द्यावां नमःऽभिः पृथिवी इति इषध्यै येषां ब्रह्माणि असमानि विप्राः विष्वक् विऽयंति वनिनः न शाखाः ॥ १॥ प्र यज्ञः एतु हेत्वः न सप्तिः उत् यच्छध्वं सऽमनसः घृताचीः स्तृणीत बर्हिः अध्वराय साधु ऊर्ध्वा शोचींषि देवऽयूनि अस्थुः ॥ २॥ आ पुत्रासः न मातरं विऽभृत्राः सानौ देवासः बर्हिषः सदंतु आ विश्वाची विदथ्यां अनक्तु अग्ने मा नः देवऽताता मृधः कः० ॥ ३॥ ते सीषपंत जोषं आ यजत्राः ऋतस्य

धाराः सुऽदुघाः दुहानाः ज्येष्ठं वः अद्य महः आ वसूनां आ गंतन सऽमनसः यति स्थ ॥४॥ एव नः अग्ने विक्षु आ दशस्य त्वया वयं सहसाऽवन् आस्क्राः राया युजा सधऽमादः अरिष्टाः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥१०॥

॥४४॥ दधिऽक्रां वः प्रथमं अश्विना उषसं अग्निं संऽइद्धं भगं ऊतये हुवे इंद्रं विष्णुं पूषणं ब्रह्मणः पतिं आदित्यान् द्यावापृथिवी' अपः स्वः॰ ॥१॥ दधिऽक्रां ऊं' नमसा बोधयंतः उत्ऽईराणाः यज्ञं उपऽप्रयंतः इळां देवीं बर्हिषि सादयंतः अश्विना विप्रा सुऽहवा हुवेम ॥२॥ दधिऽक्रावाणं बुबुधानः अग्निं उप ब्रुवे उषसं सूर्यं गां ब्रध्नं मंश्चतोः वरुणस्य बभ्रुं ते विश्वा अस्मत् दुःऽइता यवयंतु ॥३॥ दधिऽक्रावा प्रथमः वाजी अर्वा अग्रे रथानां भवति प्रऽजानन् संऽविदानः उषसा सूर्येण आदित्येभिः वसुऽभिः अंगिरःऽभिः ॥४॥ आ नः दधिऽक्राः पथ्यां अनक्तु ऋतस्य पंथां अनुऽएतवै ऊं' शृणोतु नः दैव्यं शर्धः अग्निः शृण्वंतु विश्वे महिषाः अमूराः ॥५॥११॥

॥४५॥ आ देवः यातु सविता सुऽरत्नः अंतरिक्षऽप्राः वहमानः अश्वैः हस्ते दधानः नर्या पुरूणि निऽवेशयन् च प्रऽसुवन् च भूम ॥१॥ उत् अस्य बाहू' शिथिरा बृहंता हिरण्यया दिवः अंतान् अनष्टां नूनं सः अस्य महिमा पनिष्ट सूरः चित् अस्मै अनु दात् अपस्यां ॥२॥ सः घ नः देवः सविता सहऽवा आ साविषत् वसुऽपतिः वसूनि विऽश्रयमाणः अमतिं उरूचीं मर्तऽभोजनं अध रासते नः ॥३॥ इमाः गिरः सवितारं सुऽजिह्वं पूर्णऽगभस्तिं

ईळते सुऽपाणिं चित्रं वयः बृहत् अस्मे दधातु यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ४ ॥ १२ ॥

॥ ४६ ॥ इमाः रुद्राय स्थिरऽधन्वने गिरः क्षिप्रऽइषवे देवाय स्वधाऽव्ने अषाळ्हाय सहमानाय वेधसे तिग्मऽआयुधाय भरत शृणोतु नः ॥ १ ॥ सः हि क्षयेण क्षम्यस्य जन्मनः साम्ऽराज्येन दिव्यस्य चेतति अवन् अवन्तीः उप नः दुरः चर अनमीवः रुद्र जासु नः भव ॥ २ ॥ या ते दिद्युत् अवऽसृष्टा दिवः परि क्ष्मया चरति परि सा वृणक्तु नः सहस्रं ते सुऽअपिवात भेषजा मा नः तोकेषु तनयेषु रिरिषः ॥ ३ ॥ मा नः वधीः रुद्र मा परा दाः मा ते भूम प्रऽसितौ हीळितस्य आ नः भज बर्हिषि जीवऽशंसे यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ४ ॥ १३ ॥

॥ ४७ ॥ आपः यं वः प्रथमं देवऽयन्तः इन्द्रऽपानं ऊर्मिं अकृण्वत इळः तं वः वयं शुचिं अरिप्रं अद्य घृतऽप्रुषं मधुऽमन्तं वनेम ॥ १ ॥ तं ऊर्मिं आपः मधुमत्ऽतमं वः अपां नपात् अवतु आशुऽहेमा यस्मिन् इन्द्रः वसुऽभिः मादयाते तं अश्याम देवऽयन्तः वः अद्य ॥ २ ॥ शतऽपवित्राः स्वधया मदन्तीः देवीः देवानां अपि यन्ति पाथः ताः इन्द्रस्य न मिनन्ति व्रतानि सिन्धुऽभ्यः हव्यं घृतऽवत् जुहोत ॥ ३ ॥ याः सूर्यः रश्मिऽभिः आऽततान याभ्यः इन्द्रः अरदत् गातुं ऊर्मिं ते सिन्धवः वरिवः धातन नः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ४ ॥ १४ ॥

॥ ४८ ॥ ऋभुक्षणः वाजाः मादयध्वं अस्मे नरः मघऽवानः

सुतस्यं आ वः अर्वाचंः क्रतंवः न यातां विऽभ्वंः रथं नर्यं वर्तयंतु ॥१॥ ऋभुः ऋभुऽभिः अभि वः स्याम विऽभ्वंः विभुऽभिः शर्वसा शर्वांसि वार्जः अस्मान् अवतु वार्जऽसातौ इंद्रेण युजा तरुषेम वृत्रं ॥२॥ ते चित् हि पूर्वीः अभि संति शासा विश्वान् अर्यः उपऽतांति वन्वन् इंद्रः विऽभ्वां ऋभुक्षाः वार्जः अर्यः शत्रोः मिथत्या कृणवन् वि नृम्णं ॥३॥ नु देवासः वरिवः कर्तन नः भूत नः विश्वे अवसे सऽजोषाः सं अस्मे इषं वसवः ददीरन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदां नः ॥४॥ १५॥

॥४९॥ समुद्रऽज्येष्ठाः सलिलस्य मध्यात् पुनानाः यंति अनिऽविशमानाः इंद्रः याः वज्री वृषभः ररादं ताः आपः देवीः इह मां अवंतु ॥१॥ याः आपः दिव्याः उत वा स्रवंति खनित्रिमाः उत वा याः स्वयंऽजाः समुद्रऽअर्थाः याः शुचयः पावकाः ताः आपः देवीः इह मां अवंतु ॥२॥ यासां राजा वरुणः याति मध्ये सत्यानृते अवऽपश्यन् जनानां मधुश्चुतः शुचयः याः पावकाः ताः आपः देवीः इह मां अवंतु ॥३॥ यासु राजा वरुणः यासु सोमः विश्वे देवाः यासु ऊर्जं मदंति वैश्वानरः यासु अग्निः प्रऽविष्टः ताः आपः देवीः इह मां अवंतु ॥४॥ १६॥

॥५०॥ आ मां मित्रावरुणा इह रक्षतं कुलाययंत् विऽश्वयंत् मा नः आ गन् अजकाऽवं दुःऽदृशीकं तिरः दधे मा मां पद्येन रपसा विदत् त्सरुः ॥१॥ यत् विऽजामन् परुषि वंदनं भुवंत् अष्ठीवंतौ परि कुल्फौ च देहंत् अग्निः तत् शोचन् अप बाधतां इतः मा मां पद्येन रपसा विदत् त्सरुः ॥२॥ यत् शल्मलौ भवंति यत्

नदीषु यत् ओषधीभ्यः परि जायते विषं विश्वे देवाः निः इतः तत्
सुवंतु मा मां पद्मेन रपसा विदत् त्सरुः ॥ ३॥ याः प्रऽवतः नि-
ऽवतः उत्ऽवतः उदन्ऽवतीः अनुदकाः च याः ताः अस्मभ्यं प-
यसा पिन्वमानाः शिवाः देवीः अशिपदाः भवंतु सर्वाः नद्यः अ-
शिमिदाः भवंतु ॥४॥१७॥

॥५१॥ आदित्यानां अवसा नूतनेन सक्षीमहि शर्मणा शं-
ऽतमेन अनागाःऽत्वे अदितिऽत्वे तुरासः इमं यज्ञं दधतु श्रोषं-
माणाः॥१॥ आदित्यासः अदितिः मादयंतां मित्रः अर्यमा वरुणः
रजिष्ठाः अस्माकं संतु भुवनस्य गोपाः पिबंतु सोमं अवसे नः
अद्य ॥२॥ आदित्याः विश्वे मरुतः च विश्वे देवाः च विश्वे ऋ-
भवः च विश्वे इंद्रः अग्निः अश्विना तुस्तुवानाः यूयं पात स्वस्ति-
ऽभिः सदा नः ॥३॥१८॥

॥५२॥ आदित्यासः अदितयः स्याम पूः देवऽत्रा वसवः मर्त्य-
ऽत्रा सनेम मित्रावरुणा सनंतः भवेम द्यावापृथिवी भवंतः
॥१॥ मित्रः तत् नः वरुणः ममहंत शर्म तोकाय तनयाय गोपाः
मा वः भुजेम अन्यऽजातं एनः मा तत् कर्म वसवः यत् चयध्वे
॥२॥ तुरण्यवः अंगिरसः नक्षंत रत्नं देवस्य सवितुः इयानाः
पिता च तत् नः महान् यजत्रः विश्वे देवाः सऽमनसः जुषंत
॥३॥१९॥

॥५३॥ प्र द्यावा यज्ञैः पृथिवी नमःऽभिः सऽबाधः ईळे बृ-
हती यजत्रे ते चित् हि पूर्वे कवयः गृणंतः पुरः मही दधिरे

देवऽपुत्रे० ॥१॥ प्र पूर्वऽजे० पितरा नव्यसीभिः गीःऽभिः कृणुध्वं
सदने ऋतस्य आ नः द्यावापृथिवी दैव्येन जनेन यातं महि वां
वरूथं ॥२॥ उतो हि वां रत्नऽधेयानि संति पुरूणि द्यावापृ-
थिवी सुऽदासे अस्मे धत्तं यत् असत् अस्कृधोयु यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदा नः ॥३॥२०॥

॥५४॥ वास्तोः पते प्रति जानीहि अस्मान् सुऽआवेशः अ-
नमीवः भव नः यत् त्वा ईमहे प्रति तत् नः जुषस्व शं नः भव
द्विऽपदे शं चतुःऽपदे ॥१॥ वास्तोः पते प्रऽतरणः नः एधि गय-
ऽस्फानः गोभिः अश्वेभिः इंदो अजरासः ते सख्ये स्याम पिता-
ऽइव पुत्रान् प्रति नः जुषस्व ॥२॥ वास्तोः पते शग्मया संऽसदा
ते सक्षीमहि रण्वया गातुऽमत्या पाहि क्षेमे उत योगे वरं नः
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥३॥२१॥

॥५५॥ अमीवऽहा वास्तोः पते विश्वा रूपाणि आऽविशन्
सखा सुऽशेवः एधि नः ॥१॥ यत् अर्जुन सारमेय दतः पिशंग
यच्छसे विऽइव भ्राजंते ऋष्टयः उप स्रक्केषु बप्सतः नि सु स्वप
॥२॥ स्तेनं राय सारमेय तस्करं वा पुनःऽसर स्तोतॄन् इंद्रस्य राय-
सि किं अस्मान् दुच्छुनऽयसे नि सु स्वप ॥३॥ त्वं सूकरस्य दर्दृहि
तव दर्दर्तु सूकरः स्तोतॄन् इंद्रस्य रायसि किं अस्मान् दुच्छुनऽयसे
नि सु स्वप ॥४॥ सस्तु माता सस्तु पिता सस्तु श्वा सस्तु विश्पतिः
ससंतु सर्वे ज्ञातयः सस्तु अयं अभितः जनः ॥५॥ यः आस्ते यः च
चरति यः च पश्यति नः जनः तेषां सं हन्मः अक्षाणि यथा इदं
हर्म्यं तथा ॥६॥ सहस्रऽशृंगः वृषभः यः समुद्रात् उत्ऽआचरत्

तेन सहस्रेन वयं नि जनान् स्वापयामसि ॥७॥ प्रोष्ठेऽशयाः वह्येऽशयाः नारीः याः तल्पऽशीवरीः स्त्रियः याः पुण्यऽगंधाः ताः सर्वाः स्वापयामसि ॥ ८ ॥ २२ ॥ ३ ॥

॥५६॥ के ईं विऽअंक्ताः नरः सऽनीळाः रुद्रस्य मर्याः अध सुऽअश्वाः ॥ १ ॥ नकिः हि एषां जनूंषि वेद ते अंग विद्रे मिथः जनित्रं ॥२॥ अभि स्वऽपूभिः मिथः वपंत वातऽस्वनसः श्येनाः अस्पृध्रन् ॥३॥ एतानि धीरः निण्या चिकेत पृश्निः यत् ऊधः मही जभार ॥ ४ ॥ सा विट् सुऽवीरा मरुत्ऽभिः अस्तु सनात् सहंती पुष्यंती नृम्णं ॥५॥ यामं येष्ठाः शुभा शोभिष्ठाः श्रिया संऽमिश्लाः ओजःऽभिः उग्राः ॥६॥ उग्रं वः ओजः स्थिरा शवांसि अध मरुत्ऽभिः गणः तुविष्मान् ॥७॥ शुभ्रः वः शुष्मः क्रुध्मी मनांसि धुनिः मुनिःऽइव शर्धस्य धृष्णोः ॥८॥ सनेमि अस्मत् युयोत दिद्युं मा वः दुःऽमतिः इह प्रणक् नः ॥९॥ प्रिया वः नाम हुवे तुराणां आ यत् तृपत् मरुतः वावशानाः ॥१०॥२३॥ सुऽआयुधासः इष्मिणः सुऽनिष्काः उत स्वयं तन्वः शुंभमानाः ॥११॥ शुची वः हव्या मरुतः शुचीनां शुचिं हिनोमि अध्वरं शुचिऽभ्यः ऋतेन सत्यं ऋतऽसापः आयन् शुचिऽजन्मानः शुचयः पावकाः ॥१२॥ अंसेषु आ मरुतः खादयः वः वक्षःऽसु रुक्माः उपऽशिश्रियाणाः वि विऽद्युतः न वृष्टिऽभिः रुचानाः अनु स्वधां आयुधैः यच्छमानाः ॥१३॥ प्र बुध्न्या वः ईरते महांसि प्र नामानि प्रऽयज्यवः तिरध्वं सहस्रियं दम्यं भागं एतं गृहऽमेधीयं मरुतः जुषध्वं ॥ १४ ॥ यदि स्तुतस्य मरुतः अधिऽइथ इत्था विप्रस्य वाजिनः हवीमन् मक्षु रायः सुऽवीर्यस्य दात नु चित् यं अन्यः आऽदभत्

अरावा ॥१५॥२४॥ अत्यासः न ये मरुतः सुऽअंचः यक्षऽदृशः न शुभयंत मर्याः ते हर्म्येऽस्थाः शिशवः न शुभ्राः वत्सासः न प्रऽक्रीळिनः पयःऽधाः ॥१६॥ दशस्यंतः नः मरुतः मृळंतु वरिवस्यंतः रोदसी' सुऽमेके॰ आरे गोऽहा नृऽहा वधः वः अस्तु सुम्नेभिः अस्मे' वसवः नमध्वं ॥१७॥ आ वः होता जोहवीति सत्तः सत्राचीं रातिं मरुतः गृणानः यः ईवतः वृषणः अस्ति गोपाः सः अद्वयावी हवते वः उक्थैः ॥१८॥ इमे तुरं मरुतः रमयंति इमे सहः सहसः आ नमंति इमे शंसं वनुष्यतः नि पांति गुरु द्वेषः अररुषे दधंति ॥१९॥ इमे रध्रं चित् मरुतः जुनंति भृमिं चित् यथा वसवः जुषंत अप बाधध्वं वृषणः तमांसि धत्त विश्वं तनयं तोकं अस्मे' ॥२०॥२५॥ मा वः दात्रात् मरुतः निः अराम मा पश्चात् दघ्म रथ्यः विऽभागे आ नः स्पार्हे भजतन वसव्ये यत् ईं सुऽजातं वृषणः वः अस्ति ॥२१॥ सं यत् हनंत मन्युऽभिः जनासः शूराः यह्वीषु ओषधीषु विक्षु अध स्म नः मरुतः रुद्रियासः त्रातारः भूत पृतनासु अर्यः ॥२२॥ भूरि चक्र मरुतः पित्र्याणि उक्थानि या वः शस्यंते पुरा चित् मरुत्ऽभिः उग्रः पृतनासु साळ्हा मरुत्ऽभिः इत् सनिता वाजं अर्वा ॥२३॥ अस्मे' वीरः मरुतः शुष्मी अस्तु जनानां यः असुरः विऽधर्ता अपः येन सुऽक्षितये तरेम अध स्वं ओकः अभि वः स्याम ॥२४॥ तत् नः इंद्रः वरुणः मित्रः अग्निः आपः ओषधीः वनिनः जुषंत शर्मन् स्याम मरुतां उपऽस्थे यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥२५॥२६॥

॥५७॥ मध्वः वः नाम मारुतं यजत्राः प्र यज्ञेषु शवसा मदंति ये रेजयंति रोदसी' चित् उर्वी' पिन्वंति उत्सं यत् अयासुः उग्राः

॥१॥ निऽचेतारः हि मरुतः गृणंतं प्रऽनेतारः यजमानस्य मन्म अस्माकं अद्य विदथेषु बर्हिः आ वीतये सदत पिप्रियाणाः ॥ २॥ न एतावत् अन्ये मरुतः यथा इमे भ्राजंते रुक्मैः आयुधैः तनूभिः आ रोदसी' विश्वऽपिशः पिशानाः समानं अंजि अंजते शुभे कं ॥३॥ ऋधक् सा वः मरुतः दिद्युत् अस्तु यत् वः आगः पुरुषता कराम मा वः तस्यां अपि भूम यजत्राः अस्मे' वः अस्तु सुऽमतिः चनिष्ठा ॥४॥ कृते चित् अत्र मरुतः रणंत अनवद्यासः शुचयः पावकाः प्र नः अवत सुमतिऽभिः यजत्राः प्र वाजेभिः तिरत पुष्यसे नः ॥५॥ उत स्तुतासः मरुतः व्यंतु विश्वेभिः नामऽभिः नरः हवींषि ददात नः अमृतस्य प्रऽजायै जिगृत रायः सूनृता मघानि ॥६॥ आ स्तुतासः मरुतः विश्वे ऊती अच्छ सूरीन् सर्वऽताता जिगात ये नः त्मना शतिनः वर्धयंति यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥२७॥

॥ ५८॥ प्र साकंऽउक्षे अर्चत गणाय यः दैव्यस्य धाम्नः तुविष्मान् उत क्षोदंति रोदसी' महिऽत्वा नक्षंते नाकं निःऽऋतेः अवंशात् ॥१॥ जनूः चित् वः मरुतः त्वेष्येण भीमासः तुविऽमन्यवः अयासः प्र ये महःऽभिः ओजसा उत संति विश्वः वः यामन् भयते स्वःऽदृक् ॥२॥ बृहत् वयः मघवत्ऽभ्यः दधात जुजोषन् इत् मरुतः सुऽस्तुतिं नः गंत न अध्वा वि तिराति जंतुं प्र नः स्पार्हाभिः ऊतिऽभिः तिरेत ॥३॥ युष्माऽऊतः विप्रः मरुतः शतस्वी युष्माऽऊतः अर्वा सहुरिः सहस्री युष्माऽऊतः संऽराट् उत हंति वृत्रं प्र तत् वः अस्तु धूतयः देष्णं ॥४॥ तान् आ रुद्रस्य मीळ्हुषः विवासे कुवित् नंसंते मरुतः पुनः नः यत् सस्वर्ता जिहीळिरे

यत् आविः अर्व तत् एनंः ईमहे तुराणां॥५॥ प्र सा वाचि सुऽस्तुतिः मघोनां इदं सुऽउक्तं मरुतः जुषंत आरात् चित् द्वेषः वृषणः युयोत यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥६॥२८॥

॥५९॥ यं त्रायध्वे इदंऽइदं देवासः यं च नयथ तस्मै अग्ने वरुण मित्र अर्यमन् मरुतः शर्म यच्छत॥१॥ युष्माकं देवाः अवसा अहनि प्रिये ईजानः तरति द्विषः प्र सः क्षयं तिरते वि महीः इषः यः वः वराय दाशति॥२॥ नहि वः चरमं चन वसिष्ठः परिऽमंसते अस्माकं अद्य मरुतः सुते सचा विश्वे पिबत कामिनः॥३॥ नहि वः ऊतिः पृतनासु मर्धति यस्मै अराध्वं नरः अभि वः आ अवर्त् सुऽमतिः नवीयसी तूयं यात पिपीषवः॥४॥ ओ सु घृष्विऽराधसः यातन अंधांसि पीतये इमा वः हव्या मरुतः ररे हि कं मो सु अन्यत्र गंतन॥५॥ आ च नः बर्हिः सदत अवित च नः स्पार्हाणि दातवे वसु अस्रेधंतः मरुतः सोम्ये मधौ स्वाहा इह मादयाध्वै॥६॥२९॥ सस्वः चित् हि तन्वः शुंभमानाः आ हंसासः नीलऽपृष्ठाः अपप्तन् विश्वं शर्धः अभितः मा नि सेद नरः न रण्वाः सवने मदंतः॥७॥ यः नः मरुतः अभि दुःऽहृणायुः तिरः चित्तानि वसवः जिघांसति द्रुहः पाशान् प्रति सः मुचीष्ट तपिष्ठेन हन्मना हंतन तं॥८॥ सांऽतपनाः इदं हविः मरुतः तत् जुजुष्टन युष्माक ऊती रिशादसः॥९॥ गृहऽमेधासः आ गत मरुतः मा अप भूतन युष्माक ऊती सुऽदानवः॥१०॥ इहऽइह वः स्वऽतवसः कवयः सूर्यऽत्वचः यज्ञं मरुतः आ वृणे॥११॥ त्र्यंबकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनं उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात्॥ १२॥ ३०॥ ४॥

॥६०॥ यत् अद्य सूर्य ब्रवः अनागाः उत्ऽयन् मित्राय वरुणाय सत्यं वयं देवऽत्रा अदिते स्याम तव प्रियासः अर्यमन् गृणंतः ॥१॥ एषः स्यः मित्रावरुणा नृऽचक्षाः उभे' उत् एति सूर्यः अभि ज्मन् विश्वस्य स्थातुः जगतः च गोपाः ऋजु मर्तेषु वृजिना च पश्यन् ॥२॥ अयुक्त सप्त हरितः सधऽस्थात् याः ईं वहंति सूर्यं घृताचीः धामानि मित्रावरुणा युवाकुः सं यः यूथाऽइव जनिमानि चष्टे ॥३॥ उत् वां पृक्षासः मधुऽमंतः अस्थुः आ सूर्यः अरुहत् शुक्रं अर्णः यस्मै आदित्याः अध्वनः रदंति मित्रः अर्यमा वरुणः सऽजोषाः ॥४॥ इमे चेतारः अनृतस्य भूरेः मित्रः अर्यमा वरुणः हि संति इमे ऋतस्य ववृधुः दुरोणे शग्मासः पुत्राः अदितेः अदब्धाः ॥५॥ इमे मित्रः वरुणः दुःऽदभासः अचेतसं चित् चितयंति दक्षैः अपि क्रतुं सुऽचेतसं वतंतः तिरः चित् अंहः सुऽपथा नयंति ॥६॥१॥ इमे दिवः अनिऽमिषा पृथिव्याः चिकित्वांसः अचेतसं नयंति प्रऽव्राजे चित् नद्यः गाधं अस्ति पारं नः अस्य विष्पितस्य पर्षन् ॥७॥ यत् गोपावत् अदितिः शर्म भद्रं मित्रः यच्छंति वरुणः सुऽदासे तस्मिन् आ तोकं तनयं दधानाः मा कर्म देवऽहेळनं तुरासः ॥८॥ अव वेदिं होत्राभिः यजेत रिपः काः चित् वरुणऽध्रुतः सः परि द्वेषःऽभिः अर्यमा वृणक्तु उरुं सुऽदासे वृषणौ ऊं' लोकं ॥९॥ सस्वः' चित् हि संऽऋतिः त्वेषी एषां अपीच्येन सहसा सहंते युष्मत् भिया वृषणः रेजमानाः दक्षस्य चित् महिना मृळत नः ॥१०॥ यः ब्रह्मणे सुऽमतिं आऽयजाते वाजस्य सातौ परमस्य रायः सीक्षंत मन्युं मघऽवानः अर्यः उरु क्षयाय चक्रिरे सुऽधातु ॥११॥ इयं देवा पुरःऽहितिः युवऽभ्यां यज्ञेषु मित्रावरुणौ अकारि

विश्वानि दुःऽगा पिपृतं तिरः नः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ १२ ॥ २ ॥

॥ ६१ ॥ उत् वां चक्षुः वरुणा सुऽप्रतीकं देवयोः एति सूर्यः ततन्वान् अभि यः विश्वा भुवनानि चष्टे सः मन्युं मर्त्येषु आ चिकेत ॥ १ ॥ प्र वां सः मित्रावरुणौ ऋतऽवा विप्रः मन्मानि दीर्घऽश्रुत् इयर्ति यस्य ब्रह्माणि सुऽक्रतू॰ अवाथः आ यत् क्रत्वा न शरदः पृणैथे ॥ २ ॥ प्र उरोः मित्रावरुणा पृथिव्याः प्र दिवः ऋष्वात् बृहतः सुऽदानू॰ स्पशः दधाथे ओषधीषु विक्षु ऋधक् यतः अनिऽमिषं रक्षमाणा ॥ ३ ॥ शंस मित्रस्य वरुणस्य धाम शुष्मः रोदसी बद्बधे महिऽत्वा अयन् मासाः अयज्वनां अवीराः प्र यज्ञऽमन्मा वृजनं तिराते ॥ ४ ॥ अमूरा विश्वा वृषणौ इमाः वां न यासु चित्रं ददृशे न यक्षं द्रुहः सचंते अनृता जनानां न वां निण्यानि अचिते अभूवन् ॥ ५ ॥ सं ऊं वां यज्ञं महयं नमःऽभिः हुवे वां मित्रावरुणा सऽबाधः प्र वां मन्मानि ऋचसे नवानि कृतानि ब्रह्म जुजुषन् इमानि ॥ ६ ॥ इयं देवा पुरःऽहितिः युवऽभ्यां यज्ञेषु मित्रावरुणौ अकारि विश्वानि दुःऽगा पिपृतं तिरः नः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ ३ ॥

॥ ६२ ॥ उत् सूर्यः बृहत् अर्चींषि अश्रेत् पुरु विश्वा जनिम मानुषाणां समः दिवा ददृशे रोचमानः क्रत्वा कृतः सुऽकृतः कर्तृऽभिः भूत् ॥ १ ॥ सः सूर्य प्रति पुरः नः उत् गाः एभिः स्तोमेभिः एतशेभिः एवैः प्र नः मित्राय वरुणाय वोचः अनागसः अर्यम्णे अग्नये च ॥ २ ॥ वि नः सहस्रं शुरुधः रदंतु ऋतऽवानः वरुणः मित्रः

अग्निः यच्छंतु चंद्राः उप॒ऽमं नः अर्कं आ नः कामं पूपुरंतु स्तवा॑ना॑ः ॥३॥ द्यावा॑भूमी॑ अदि॑ते त्रासी॑थां नः ये वां॑ ज॒ज्ञुः सु॒ऽजनि॑मानः ऋष्वे॒ मा हेळे॑ भूम॒ वरु॑णस्य वायोः मा मित्रस्य॑ प्रियऽत॑मस्य नृ॒णां ॥४॥ प्र बाहवा॑ सिसृतं जीवसे॑ नः आ नः गव्यू॑तिं उ॒क्षतं घृतेनं आ नः जने॑ श्रवयतं युवाना श्रुतं मे मित्रावरुणा हवा॑ इमा ॥५॥ नु मित्रः वरु॑णः अर्य॒मा नः त्मने॑ तोका॑य वरि॑वः दधंतु सु॒ऽगा नः विश्वा॑ सु॒ऽपथा॑नि संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा॑ नः ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥ ६३ ॥ उत् ऊं॑ एति सु॒ऽभगः विश्वऽचक्षाः साधा॑रणः सूर्यः मानु॑षाणां चक्षुः मित्रस्य॑ वरु॑णस्य दे॒वः चर्मे॑ऽइव यः सं॒ऽअवि॑व्यक् तमांसि ॥१॥ उत् ऊं॑ एति प्र॒ऽस॒विता जनानां महान् के॒तुः अर्ण॒वः सूर्यस्य समानं चक्रं परि॒ऽआविवृ॑त्सन् यत् एतशः वह॑ति धूः॒ऽसु युक्तः ॥२॥ वि॒ऽभ्राज॑मानः उषसां उप॒ऽस्था॑त् रे॒भैः उत् एति अनु॒ऽमद्य॑मानः एषः मे दे॒वः सविता च॒च्छंद यः समानं न प्र॒ऽमिनाति धाम॑ ॥३॥ दि॒वः रुक्मः उरु॒ऽचक्षाः उत् एति दूरे॑ऽअर्थः त॒रणिः भ्राज॑मानः नूनं जनाः सूर्येण प्र॒ऽसूताः अय॑न् अर्था॑नि कृणव॑न् अपांसि ॥४॥ यत्र च॒क्रुः अमृता॑ः गा॒तुं अ॒स्मै श्ये॒नः न दीय॑न् अनु॑ एति पाथः प्रति॑ वां सूरे॑ उत्ऽइ॑ते विधेम नमः॑ऽभिः मित्रावरुणा उत हव्यैः ॥५॥ नु मित्रः वरु॑णः अर्य॒मा नः त्मने॑ तोका॑य वरि॑वः दधंतु सु॒ऽगा नः विश्वा॑ सु॒ऽपथा॑नि संतु यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा॑ नः ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥ ६४ ॥ दि॒वि क्षयं॑ता रजसः पृथि॒व्यां प्र वां घृतस्य॑ नि॒ःऽनिजः

उदीरन् हव्यं नः मित्रः अर्यमा सुऽजातः राजा सुऽक्षत्रः वरुणः जुषंत ॥१॥ आ राजाना महः ऋतस्य गोपा सिंधुऽपती॰ क्षत्रिया यातं अर्वाक् इळां नः मित्रावरुणा उत वृष्टिं अव दिवः इन्वतं जीरऽदानू॰ ॥२॥ मित्रः तत् नः वरुणः देवः अर्यः प्र साधिष्ठेभिः पथिऽभिः नयंतु ब्रवत् यथा नः आत् अरिः सुऽदासे इषा मदेम सह देवऽगोपाः ॥३॥ यः वां गर्तं मनसा तक्षत् एतं ऊर्ध्वां धीतिं कृणवत् धारयत् च उक्षेथां मित्रावरुणा घृतेन ता राजाना सुऽक्षितीः तर्पयेथां ॥४॥ एषः स्तोमः वरुण मित्र तुभ्यं सोमः शुक्रः न वायवे अयामि अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥६॥

॥६५॥ प्रति वां सूरे उत्ऽइते सुऽउक्तैः मित्रं हुवे वरुणं पूतऽदक्षं ययोः असुर्यं अक्षितं ज्येष्ठं विश्वस्य यामन् आऽचिता जिगत्नु ॥१॥ ता हि देवानां असुरा तौ अर्या ता नः क्षितीः करतं ऊर्जयंतीः अश्याम मित्रावरुणा वयं वां द्यावा च यत्र पीपयन् अहा च ॥२॥ ता भूरिऽपाशौ अनृतस्य सेतू॰ दुःऽअत्येतू॰ रिपवे मर्त्याय ऋतस्य मित्रावरुणा पथा वां अपः न नावा दुःऽइता तरेम ॥३॥ आ नः मित्रावरुणा हव्यऽजुष्टिं घृतैः गव्यूतिं उक्षतं इळाभिः प्रति वां अत्र वरं आ जनाय पृणीतं उद्नः दिव्यस्य चारोः ॥४॥ एषः स्तोमः वरुण मित्र तुभ्यं सोमः शुक्रः न वायवे अयामि अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥७॥

॥६६॥ प्र मित्रयोः वरुणयोः स्तोमः नः एतु शूष्यः नमस्वान्

तुवि॒ऽजा॒तयोः॥१॥ या धा॒रयं॑त दे॒वाः सु॒ऽदक्षा॒ दक्ष॑ऽपितरा
असु॒र्या॑य प्रऽम॑हसा॥२॥ ता नः॑ स्ति॒ऽपा त॒नू॒ऽपा वरु॑ण जरि॒तॄ॒-
णां॒ मित्र॑ सा॒धय॑तं धियः॑॥३॥ यत् अ॒द्य सूरे॑ उत्ऽइ॑ते अना॑गाः
मि॒त्रः अ॒र्य॒मा सु॒वाति॑ स॒वि॒ता भगः॑॥४॥ सु॒प्र॒ऽअ॒वीः अ॒स्तु सः
क्षयः॑ प्र नु याम॑न् सु॒ऽदा॒न॒वः॒ ये नः॒ अंहः॑ अति॒ऽपिप्र॑ति॥५॥८॥
उत स्व॒ऽरा॒जः अदि॑तिः अद॑ब्धस्य व्र॒तस्य॑ ये म॒हः राजा॑नः ई॒शते
॥६॥ प्रति॑ वां॒ सूरे॑ उत्ऽइ॑ते मि॒त्रं गृ॒णी॒षे वरु॑णं अ॒र्य॒मणं॑ रि॒शाद॑सं
॥७॥ रा॒या हि॒र॒ण्य॒ऽया म॒तिः इ॒यं अ॒वृ॒काय॑ शव॑से इ॒यं विप्रा॑ मे॒-
ध॒ऽसा॑तये॥८॥ ते स्या॒म दे॒व॒ व॒रु॒ण॒ ते मि॒त्र॒ सू॒रि॒ऽभिः स॒ह इषं॑
स्वः॑ च धी॒म॒हि॒॥९॥ ब॒हवः॑ सूर॑ऽचक्षसः अ॒ग्नि॒ऽजि॒ह्वाः ऋ॒त॒-
ऽवृधः॑ त्रीणि॑ ये ये॒मुः वि॒दथा॑नि धी॒ति॒ऽभिः॑ विश्वा॑नि परि॑भूति॒-
ऽभिः॥१०॥९॥ वि ये द॒धुः श॒रदं॑ मासं॑ आत् अहः॑ य॒ज्ञं अ॒क्तुं च॒ आत्
ऋ॒चं॑ अ॒ना॒प्यं वरु॑णः मि॒त्रः अ॒र्य॒मा क्ष॒त्रं राजा॑नः आ॒श॒त॥११॥
तत् व॒ः अ॒द्य म॒ना॒म॒हे॒ सु॒ऽउ॒क्तैः सूरे॑ उत्ऽइ॑ते यत् ओह॑ते वरु॑णः
मि॒त्रः अ॒र्य॒मा यू॒यं ऋ॒तस्य॑ र॒थ्यः॥१२॥ ऋ॒त॒ऽवा॑नः ऋ॒त॒ऽजा॑ताः
ऋ॒त॒ऽवृधः॑ घो॒रासः॑ अ॒नृ॒त॒ऽद्विषः॑ तेषां॑ वः॒ सु॒म्ने सु॒च्छ॒र्दिः॑ऽत॑मे
नरः॑ स्याम॑ ये च॒ सू॒रयः॑॥१३॥ उत् ऊं॑ त्यत् द॒र्श॒तं वपुः॑ दि॒वः ए॒ति॒
प्र॒ति॒ऽह्व॒रे यत् ई॒ आ॒शुः वह॑ति दे॒वः ए॒त॑शः विश्व॑स्मै चक्ष॑से अरं॑
॥१४॥ शी॒र्ष्णःऽशी॑र्ष्णः जग॑तः त॒स्थुषः॑ पतिं॑ स॒मया॑ विश्वं॑ आ
रजः॑ स॒प्त स्वसा॑रः सु॒वि॒ताय॑ सूर्यं॑ वह॑न्ति ह॒रितः॑ रथे॑॥१५॥१०॥
तत् चक्षुः॑ दे॒व॒ऽहि॑तं शु॒क्रं उत्ऽचरत् पश्ये॑म श॒रदः॑ श॒तं जीवे॑म
श॒रदः॑ श॒तं॥१६॥ काव्ये॑भिः अ॒दा॒भ्या॒ आ या॒तं॒ व॒रु॒ण॒ द्यु॒ऽमत्
मि॒त्रः च॒ सोम॑ऽपीतये॥१७॥ दि॒वः धाम॑ऽभिः व॒रु॒ण॒ मि॒त्रः
च॒ आ या॒तं॒ अ॒द्रु॒हा॒ पिब॑तं सोमं॑ आ॒ऽतु॒जी॰॥१८॥ आ या॒तं॒

मित्रावरुणा जुषाणौ आऽहुतिं नरा पातं सोमं ऋतऽवृधा
॥१९॥११॥

॥६७॥ प्रति वां रथं नृऽपती॰ जरध्यै हविष्मता मनसा य-
ज्ञियेन यः वां दूतः न धिष्ण्यौ अजीगः अच्छ सूनुः न पितरा
विवक्मि ॥१॥ अशोचि अग्निः सम्ऽइधानः अस्मे' उपो' अदृश्रन्
तमसः चित् अन्ताः अचेति केतुः उषसः पुरस्तात् श्रिये दिवः दु-
हितुः जायमानः ॥२॥ अभि वां नूनं अश्विना सुऽहोता स्तोमैः
सिसक्ति नासत्या विवक्वान् पूर्वीभिः यातं पथ्याभिः अर्वाक्
स्वःऽविदा वसुऽमता रथेन ॥३॥ अवोः वां नूनं अश्विना युवाकुः
हुवे यत् वां सुते माध्वी' वसुऽयुः आ वां वहन्तु स्थविरासः अश्वाः
पिबाथः अस्मे' सुऽसुता मधूनि ॥४॥ प्राचीं ऊं' देवा अश्विना
धियं मे अमृध्रां सातये कृतं वसुऽयुं विश्वाः अविष्टं वाजे आ पुरं-
ऽधीः ता नः शक्तं शचीऽपती॰ शचीभिः ॥५॥१२॥ अविष्टं धीषु
अश्विना नः आसु प्रजाऽवत् रेतः अह्रयं नः अस्तु आ वां तोके
तनये तूतुजानाः सुऽरत्नासः देवऽवीतिं गमेम ॥६॥ एषः स्यः
वां पूर्वगत्वाऽइव सख्ये निऽधिः हितः माध्वी' रातः अस्मे' अ-
हेळता मनसा आ यातं अर्वाक् अश्नन्ता हव्यं मानुषीषु विक्षु ॥७॥
एकस्मिन् योगे भुरणा समाने परि वां सप्त स्रवतः रथः गात् न
वायन्ति सुऽभ्वः देवऽयुक्ताः ये वां धूःऽसु तरणयः वहन्ति ॥८॥
असश्चता मघवत्ऽभ्यः हि भूतं ये राया मघऽदेयं जुनन्ति प्र ये
बन्धुं सूनृताभिः तिरन्ते गव्या पृञ्चन्तः अश्व्या मघानि ॥९॥ नु मे
हवं आ शृणुतं युवाना यासिष्टं वर्तिः अश्विनौ इराऽवत् धत्तं र-
त्नानि जरतं च सूरीन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥१०॥१३॥

॥६८॥ आ शुभ्रा यातं अश्विना सुऽअश्वा गिरः दस्रा जुजुषा-
णा युवाकोः हव्यानि च प्रतिऽभृता वीतं नः ॥१॥ प्र वां अंधांसि
मद्यानि अस्थुः अरं गंतं हविषः वीतये मे तिरः अर्यः हवनानि
श्रुतं नः ॥२॥ प्र वां रथः मनःऽजवाः इयर्ति तिरः रजांसि अश्वि-
ना शतऽऊतिः अस्मभ्यं सूर्यावसू' इयानः ॥३॥ अयं ह यत् वां
देवऽयाः ऊं' अद्रिः ऊर्ध्वः विवक्ति सोमऽसुत् युवऽभ्यां आ वल्गू'
विप्रः ववृतीत हव्यैः ॥४॥ चित्रं ह यत् वां भोजनं नु अस्ति नि अ-
त्रये महिष्वंतं युयोतं यः वां ओमानं दधते प्रियः सन् ॥५॥१४॥
उत त्यत् वां जुरते अश्विना भूत् च्यवानाय प्रतीत्यं हविःऽदे अधि
यत् वर्पः इतःऽऊति धत्थः ॥६॥ उत त्यं भुज्युं अश्विना सखायः
मध्ये जहुः दुःऽएवासः समुद्रे निः ईं पर्षत् अरावा यः युवाकुः ॥७॥
वृकाय चित् जसमानाय शक्तं उत श्रुतं शयवे हूयमाना यौ अ-
घ्न्यां अपिन्वतं अपः न स्तर्यं चित् शक्ती अश्विना शचीभिः ॥८॥
एषः स्यः कारुः जरते सुऽउक्तैः अग्रे बुधानः उषसां सुऽमन्मा
इषा तं वर्धत् अघ्न्या पयःऽभिः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः
॥९॥१५॥

॥६९॥ आ वां रथः रोदसी' बद्बधानः हिरण्ययः वृषऽभिः
यातु अश्वैः घृतऽवर्तनिः पविऽभिः रुचानः इषां वोळ्हा नृऽप-
तिः वाजिनीऽवान् ॥१॥ सः पप्रथानः अभि पंच भूम त्रिऽवं-
धुरः मनसा आ यातु युक्तः विशः येन गच्छथः देवऽयंतीः कुत्र
चित् यामं अश्विना दधाना ॥२॥ सुऽअश्वा यशसा आ यातं अ-
र्वाक् दस्रा निऽधिं मधुऽमंतं पिबाथः वि वां रथः वध्वा याद-
मानः अंतान् दिवः बाधते वर्तनिऽभ्यां ॥३॥ युवोः श्रियं परि

योषा अवृणीत सूर्यः दुहिता परिऽतक्म्यायां यत् देवऽयंतं अ-
वथः शचीभिः परि घ्रंसं ओमना वां वयः गात् ॥४॥ यः ह स्यः
वां रथिरा वस्ते उस्राः रथः युजानः परिऽयाति वर्तिः तेन नः शं
योः उषसः विऽउष्टौ नि अश्विना वहतं यज्ञे अस्मिन् ॥५॥ नरा
गौराऽइव विऽद्युतं तृषाणा अस्माकं अद्य सवना उप यातं पुरु-
ऽत्रा हि वां मतिभिः हवंते मा वां अन्ये नि यमन् देवऽयंतः ॥६॥
युवं भुज्युं अवऽविद्धं समुद्रे उत् ऊहथुः अर्णसः असिधानैः पत-
त्रिऽभिः अश्रमैः अव्यथिऽभिः दंसनाभिः अश्विना पारयंता
॥७॥ नु मे हवं आ शृणुतं युवाना यासिष्टं वर्तिः अश्विनौ इरा-
ऽवत् धत्तं रत्नानि जरतं च सूरीन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा
नः ॥८॥१६॥

॥७०॥ आ विश्वऽवारा अश्विना गतं नः प्र तत् स्थानं अवा-
चि वां पृथिव्यां अश्वः न वाजी शुनऽपृष्ठः अस्थात् आ यत्
सेदथुः ध्रुवसे न योनिं ॥१॥ सिसक्ति सा वां सुऽमतिः चनिष्ठा
अतापि घर्मः मनुषः दुरोणे यः वां समुद्रान् सरितः पिपर्ति एत-
ऽग्वा चित् न सुऽयुजा युजानः ॥२॥ यानि स्थानानि अश्विना
दधाथे दिवः यह्वीषु ओषधीषु विक्षु नि पर्वतस्य मूर्धनि सदंता
इषं जनाय दाशुषे वहंता ॥३॥ चनिष्टं देवौ ओषधीषु अप्ऽसु
यत् योग्याः अश्नवैथे ऋषीणां पुरूणि रत्ना दधतौ नि अस्मे
अनु पूर्वाणि चख्यथुः युगानि ॥४॥ शुश्रुऽवांसा चित् अश्विना
पुरूणि अभि ब्रह्माणि चक्षाथे ऋषीणां प्रति प्र यातं वरं आ
जनाय अस्मे वां अस्तु सुऽमतिः चनिष्ठा ॥५॥ यः वां यज्ञः ना-
सत्या हविष्मान् कृतऽब्रह्मा सऽमर्यः भवाति उप प्र यातं वरं आ

वसिष्ठं इमा ब्रह्माणि ऋच्यंते युवऽभ्यां ॥६॥ इयं मनीषा इयं अश्विना गीः इमां सुऽवृक्तिं वृषणा जुषेथां इमा ब्रह्माणि युवऽयूनि अग्मन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥१७॥४॥

॥७१॥ अप स्वसुः उषसः नक् जिहीते रिणक्ति कृष्णीः अरुषाय पंथां अश्वऽमघा गोऽमघा वां हुवेम दिवा नक्तं शरुं अस्मत् युयोतं ॥१॥ उपऽआयातं दाशुषे मर्त्याय रथेन वामं अश्विना वहंता युयुतं अस्मत् अनिरां अमीवां दिवा नक्तं माध्वी त्रासीथां नः ॥२॥ आ वां रथं अवमस्यां विऽउष्टौ सुम्नऽयवः वृषणः वर्तयंतु स्यूमऽगभस्तिं ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः आ अश्विना वसुऽमंतं वहेथां ॥३॥ यः वां रथः नृऽपती अस्ति वोळ्हा त्रिऽवंधुरः वसुऽमान् उस्रऽयामा आ नः एना नासत्या उप यातं अभि यत् वां विश्वऽप्स्न्यः जिगाति ॥४॥ युवं च्यवानं जरसः अमुमुक्तं नि पेदवे ऊहथुः आशुं अश्वं निः अंहसः तमसः स्पर्तं अत्रिं नि जाहुषं शिथिरे धातं अंतः ॥५॥ इयं मनीषा इयं अश्विना गीः इमां सुऽवृक्तिं वृषणा जुषेथां इमा ब्रह्माणि युवऽयूनि अग्मन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥६॥१८॥

॥७२॥ आ गोऽमंता नासत्या रथेन अश्वऽवता पुरुऽचंद्रेण यातं अभि वां विश्वाः निऽयुतः सचंते स्पार्हया श्रिया तन्वा शुभाना ॥१॥ आ नः देवेभिः उप यातं अर्वाक् सऽजोषसा नासत्या रथेन युवोः हि नः सख्या पित्र्याणि समानः बंधुः उत तस्य वित्तं ॥२॥ उत् ऊं स्तोमासः अश्विनोः अबुध्रन् जामि ब्रह्माणि उषसः च देवीः आऽविवासन् रोदसी धिष्ण्ये इमे अच्छ विप्रः

नासत्या विवक्ति ॥३॥ वि च इत् उच्छंति अश्विनौ उषसः प्र वां ब्रह्माणि कारवः भरंते ऊर्ध्वं भानुं सविता देवः अश्रेत् बृहत् अग्नयः संऽइधा जरंते ॥४॥ आ पश्चातात् नासत्या आ पुरस्तात् आ अश्विना यातं अधरात् उदक्तात् आ विश्वतः पांचंऽजन्येन राया यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥१९॥

॥७३॥ अतारिष्म तमसः पारं अस्य प्रति स्तोमं देवऽयंतः दधानाः पुरुऽदंसा पुरुऽतमा पुराऽजा अमर्त्या हवते अश्विना गीः ॥१॥ नि ऊं इति प्रियः मनुषः सादि होता नासत्या यः यजते वंदते च अश्नीतं मध्वः अश्विनौ उपाके आ वां वोचे विदथेषु प्रयस्वान् ॥२॥ अहेम यज्ञं पथां उराणाः इमां सुऽवृक्तिं वृषणा जुषेथां श्रुष्टीवाऽइव प्रऽइषितः वां अबोधि प्रति स्तोमैः जरमाणः वसिष्ठः ॥३॥ उप त्या वह्नी इति गमतः विशं नः रक्षःऽहना संऽभृता वीळुऽपाणी इति सं अंधांसि अग्मत मत्सराणि मा नः मर्धिष्टं आ गतं शिवेन ॥४॥ आ पश्चातात् नासत्या आ पुरस्तात् आ अश्विना यातं अधरात् उदक्तात् आ विश्वतः पांचंऽजन्येन राया यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥२०॥

॥७४॥ इमाः ऊं इति वां दिविष्टयः उस्रा हवंते अश्विना अयं वां अह्वे अवसे शचीऽवसू इति विशंऽविशं हि गच्छथः ॥१॥ युवं चित्रं ददथुः भोजनं नरा चोदेथां सूनृताऽवते अर्वाक् रथं सऽमनसा नि यच्छतं पिबतं सोम्यं मधु ॥२॥ आ यातं उप भूषतं मध्वः पिबतं अश्विना दुग्धं पयः वृषणा जेन्यावसू इति मा नः मर्धिष्टं आ गतं ॥३॥ अश्वासः ये वां उप दाशुषः गृहं युवां दीयंति बिभ्रतः मक्षु-

युऽभिः नरा हयेभिः अश्विना आ देवा यातं अस्मऽयू॰ ॥४॥ अध ह यंतः अश्विना पृक्षः सचंत सूरयः ता यंसतः मघवत्ऽभ्यः ध्रुवं यशः छर्दिः अस्मभ्यं नासत्या ॥५॥ प्र ये ययुः अवृकासः रथाःऽइव नृऽपातारः जनानां उत स्वेन शवसा शूशुवुः नरः उत क्षियंति सुऽक्षितिं ॥६॥२१॥

॥७५॥ वि उषाः आवः दिविऽजाः ऋतेन आविःऽकृण्वाना महिमानं आ अगात् अप द्रुहः तमः आवः अजुष्टं अंगिरःऽतमा पथ्याः अजीगरिति ॥१॥ महे नः अद्य सुविताय बोधि उषः महे सौभगाय प्र यंधि चित्रं रयिं यशसं धेहि अस्मे इति देवि मर्तेषु मानुषि श्रवस्युं ॥२॥ एते त्ये भानवः दर्शतायाः चित्राः उषसः अमृतासः आ अगुः जनयंतः दैव्यानि व्रतानि आऽपृणंतः अंतरिक्षा वि अस्थुः ॥३॥ एषा स्या युजाना पराकात् पंच क्षितीः परि सद्यः जिगाति अभिऽपश्यंती वयुना जनानां दिवः दुहिता भुवनस्य पत्नी ॥४॥ वाजिनीऽवती सूर्यस्य योषा चित्रऽमघा रायः ईशे वसूनां ऋषिऽस्तुता जरयंती मघोनी उषाः उच्छति वह्निऽभिः गृणाना ॥५॥ प्रति द्युतानां अरुषासः अश्वाः चित्राः अदृश्रन् उषसं वहंतः याति शुभ्रा विश्वऽपिशा रथेन दधाति रत्नं विधते जनाय ॥६॥ सत्या सत्येभिः महती महत्ऽभिः देवी देवेभिः यजता यजत्रैः रुजत् दृळ्हानि ददत् उस्रियाणां प्रति गावः उषसं वावशंत ॥७॥ नु नः गोऽमत् वीरऽवत् धेहि रत्नं उषः अश्वऽवत् पुरुऽभोजः अस्मे इति मा नः बर्हिः पुरुषता निदे कः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥८॥२२॥

॥७६॥ उत् ऊं ज्योतिः अमृतं विश्वऽजन्यं विश्वानरः सविता देवः अश्रेत् क्रत्वा देवानां अजनिष्ट चक्षुः आविः अकः भुवनं विश्वं उषाः ॥१॥ प्र मे पंथाः देवऽयानाः अदृश्रन् अमर्धंतः वसुऽभिः इष्कृतासः अभूत् ऊं केतुः उषसः पुरस्तात् प्रतीची आ अगात् अधि हर्म्येभ्यः ॥२॥ तानि इत् अहानि बहुलानि आसन् या प्राचीनं उत्ऽइता सूर्यस्य यतः परि जारःऽइव आऽचरंती उषः ददृक्षे न पुनः यतीऽइव ॥३॥ ते इत् देवानां सधऽमादः आसन् ऋतऽवानः कवयः पूर्व्यासः गूळ्हं ज्योतिः पितरः अनु अविंदन् सत्यऽमंत्राः अजनयन् उषसं ॥४॥ समाने ऊर्वे अधि संऽगतासः सं जानते न यतंते मिथः ते ते देवानां न मिनंति व्रतानि अमर्धंतः वसुऽभिः यादमानाः ॥५॥ प्रति त्वा स्तोमैः ईळते वसिष्ठाः उषःऽबुधः सुऽभगे तुस्तुऽवांसः गवां नेत्री वाजऽपत्नी नः उच्छ उषः सुऽजाते प्रथमा जरस्व ॥६॥ एषा नेत्री राधसः सूनृतानां उषाः उच्छंती रिभ्यते वसिष्ठैः दीर्घऽश्रुतं रयिं अस्मे दधाना यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥२३॥

॥७७॥ उपो रुरुचे युवतिः न योषा विश्वं जीवं प्रऽसुवंती चरायै अभूत् अग्निः संऽइधे मानुषाणां अकः ज्योतिः बाधमाना तमांसि ॥१॥ विश्वं प्रतीची सऽप्रथाः उत् अस्थात् रुशत् वासः बिभ्रती शुक्रं अश्वैत् हिरण्यऽवर्णा सुदृशीकऽसंदृक् गवां माता नेत्री अह्नां अरोचि ॥२॥ देवानां चक्षुः सुऽभगा वहंती श्वेतं नयंती सुऽदृशीकं अश्वं उषाः अदर्शि रश्मिऽभिः विऽअक्ता चित्रऽमघा विश्वं अनु प्रऽभूता ॥३॥ अंतिऽवामा दूरे अमित्रं उच्छ उर्वीं गव्यूतिं अभयं कृधि नः यवय द्वेषः आ भर वसूनि चो-

दर्य राधः गृणते मघोनि ॥४॥ अस्मे श्रेष्ठेभिः भानुऽभिः वि भाहि उषः देवि प्रऽतिरंती नः आयुः इषं च नः दधती विश्वऽवारे गोऽमंत् अश्वऽवत् रथऽवत् च राधः ॥५॥ यां त्वा दिवः दुहितः वर्धयंति उषः सुऽजाते मतिऽभिः वसिष्ठाः सा अस्मासु धाः रयिं ऋष्वं बृहंतं यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥६॥२४॥

॥७८॥ प्रति केतवः प्रथमाः अदृश्रन् ऊर्ध्वाः अस्याः अंजयः वि श्रयंते उषः अर्वाचा बृहता रथेन ज्योतिष्मता वामं अस्मभ्यं वक्षि ॥१॥ प्रति सीं अग्निः जरते संऽइद्धः प्रति विप्रासः मतिऽभिः गृणंतः उषाः याति ज्योतिषा बाधमाना विश्वा तमांसि दुःऽइता अप देवी ॥२॥ एताः ऊं त्याः प्रति अदृश्रन् पुरस्तात् ज्योतिः यच्छंतीः उषसः विऽभातीः अजीजनन् सूर्यं यज्ञं अग्निं अपाचीनं तमः अगात् अजुष्टं ॥३॥ अचेति दिवः दुहिता मघोनी विश्वे पश्यंति उषसं विऽभातीं आ अस्थात् रथं स्वधया युज्यमानं आ यं अश्वासः सुऽयुजः वहंति ॥४॥ प्रति त्वा अद्य सुऽमनसः बुधंत अस्माकासः मघऽवानः वयं च तिल्विलायध्वं उषसः विऽभातीः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥२५॥

॥७९॥ वि उषाः आवः पथ्या जनानां पंच क्षितीः मानुषीः बोधयंती सुसंदृक्ऽभिः उक्षऽभिः भानुं अश्रेत् वि सूर्यः रोदसी चक्षसा आवः ॥१॥ वि अंजते दिवः अंतेषु अक्तून् विशः न युक्ताः उषसः यतंते सं ते गावः तमः आ वर्तयंति ज्योतिः यच्छंति सविताऽइव बाहू ॥२॥ अभूत् उषाः इंद्रऽतमा मघोनी अजीजनत् सुविताय श्रवांसि वि दिवः देवी दुहिता दधाति अंगि-

रः॑ऽतमा सु॒ऽकृते॑ वसू॑नि ॥३॥ तावत्॑ उ॒षः॒ राधः॑ अ॒स्मभ्य॑ं रा॒स्व॒
याव॑त् स्तो॒तृऽभ्यः॑ अर॑दः गृ॒णा॒ना यां त्वा॒ ज॒ज्ञुः वृ॒ष॒भस्य॑ रवे॑ण वि
दृ॒ळ्हस्य॑ दुरः॑ अद्रेः॑ औ॒र्णोः॒ ॥४॥ दे॒वम्ऽदे॑वं राध॑से चो॒दय॑न्ती अ॒-
स्म॒द्र्य॑क् सू॒नृताः॑ ई॒रय॑न्ती वि॒ऽउ॒च्छन्ती॑ नः॒ स॒नये॑ धियः॑ धाः॒ यू॒यं
पा॒त॒ स्व॒स्तिऽभिः॑ सदा॑ नः॒ ॥५॥२६॥

॥८०॥ प्रति॑ स्तोमे॑भिः उ॒षस॑ं वसि॑ष्ठाः गीः॒ऽभिः विप्रा॑सः
प्र॒थ॒माः अ॒बु॒ध्र॒न् वि॒ऽव॒र्तय॑न्ती रज॑सी॒ इति॑ सम॑न्ते॒ इति॒ स॒मऽअ॑न्ते आ॒विः॒ऽकृ॒ण्व॒-
ती॑ं भुव॑नानि विश्वा॑ ॥१॥ ए॒षा स्या नव्य॑म् आयुः॑ दधा॑ना गू॒ढ्वी तमः॑
ज्योति॑षा उ॒षाः अ॒बो॒धि॒ अ॒ग्रे॑ ए॒ति॒ यु॒व॒तिः अह्र॑याणा प्र अ॒चि॒-
कि॒त॒त् सूर्य॑ं य॒ज्ञम् अ॒ग्निम् ॥२॥ अश्व॑ऽवतीः गोऽम॑तीः नः॒ उ॒षसः॑
वी॒रऽव॑तीः सद॑म् उ॒च्छ॒न्तु॒ भ॒द्राः घृ॒तं दुहा॑नाः वि॒श्वतः॑ प्रऽपी॑ताः
यू॒यं पा॒त॒ स्व॒स्तिऽभिः॑ सदा॑ नः॒ ॥३॥२७॥५॥

॥८१॥ प्रति॑ ऊं॒ इति॑ अ॒द॒र्शि॒ आ॒ऽय॒ती उ॒च्छन्ती॑ दु॒हि॒ता दि॒वः अ॒-
पो॒ इति॑ महि॑ व्य॒य॒ति॒ चक्ष॑से तमः॑ ज्योतिः॑ कृ॒णो॒ति॒ सू॒नरी॑ ॥१॥ उत्
उ॒स्रियाः॑ सृ॒ज॒ते॒ सूर्यः॑ सचा॑ उ॒त्ऽयत् नक्ष॑त्रम् अ॒र्चि॒ऽवत् तव॑ इत्
उ॒षः॒ वि॒ऽउषि॑ सूर्य॑स्य च सम् भ॒क्तेन॑ ग॒मे॒म॒हि॒ ॥२॥ प्रति॑ त्वा॒
दु॒हि॒तः॒ दि॒वः॒ उषः॑ जी॒राः अ॒भु॒त्स्म॒हि॒ या वह॑सि पु॒रु स्पा॒र्हम्
व॒न॒न्ऽव॒ति॒ रत्न॑म् न दा॒शुषे॑ मयः॑ ॥३॥ उ॒च्छन्ती॑ या कृ॒णोषि॑
मं॒हना॑ म॒हि॒ प्र॒ऽख्यै दे॒वि॒ स्वः॑ दृ॒शे तस्याः॑ ते॒ र॒त्न॒ऽभाजः॑ ई॒म॒हे॒
व॒यं स्या॒म॒ मा॒तुः न सू॒नवः॑ ॥४॥ तत् चि॒त्रं राधः॑ आ भ॒र॒ उषः॑
यत् दी॒र्घ॒श्रुत्ऽत॑मम् यत् ते॒ दि॒वः॒ दु॒हि॒तः॒ म॒र्त॒ऽभोज॑नम् तत् रा॒स्व॒
भु॒नजा॑महै ॥५॥ श्रवः॑ सू॒रिऽभ्यः॑ अ॒मृत॑ं व॒सु॒ऽत्व॒नम् वाजा॑न् अ॒-

स्मभ्यं गोऽमंतः चोदयित्री मघोनंः सूनृताऽवती उषाः उच्छत् अपं स्रिधंः ॥६॥१॥

॥ ८२॥ इंद्रावरुणा युवं अध्वरायं नः विशे जनाय महिं शर्मं यच्छतं दीर्घऽप्रयज्युं अतिं यः वनुष्यतिं वयं जयेम पृतनासु दुःऽध्यंः॥१॥ संऽराट् अन्यः स्वऽराट् अन्यः उच्यते वां महांतौ इंद्रावरुणा महाऽवंसू० विश्वे देवासंः परमे विऽओमनि सं वां ओजंः वृषणा सं बलं दधुः॥२॥ अनु अपां खानिं अतृंतं ओजंसा आ सूर्यं ऐरयतं दिवि प्रऽभुं इंद्रावरुणा मदें अस्य मायिनंः अपिन्वतं अपितंः पिन्वतं धियंः॥३॥ युवां इत् युत्ऽसु पृतनासु वह्नंयः युवां क्षेमंस्य प्रऽसवे मितऽज्ञवः ईशाना वस्वंः उभयंस्य कारवंः इंद्रावरुणा सुऽहवा हवामहे॥४॥ इंद्रा वरुणा यत् इमानि चक्रथुंः विश्वा जातानिं भुवंनस्य मज्मना क्षेमेंण मित्रः वरुंणं दुवस्यतिं मरुत्ऽभिः उग्रः शुभं अन्यः ईयते॥५॥२॥ महे शुल्काय वरुंणस्य नु त्विषे ओजंः मिमाते ध्रुवं अस्य यत् स्वं अजामिं अन्यः श्नथयंतं आ अतिरत् दभ्रेभिः अन्यः प्र वृणोति भूयंसः॥६॥ न तं अंहंः न दुःऽइतानिं मर्त्यं इंद्रावरुणा न तपंः कुतंः चन यस्यं देवा गच्छंथः वीथः अध्वरं न तं मर्तस्य नशते परिऽह्वृतिः॥७॥ अर्वाक् नरा दैव्येन अवंसा आ गतं शृणुतं हवं यदिं मे जुजोषथः युवोः हि सख्यं उत वा यत् आप्यं मार्डीकं इंद्रावरुणा नि यच्छतं॥८॥ अस्माकं इंद्रावरुणा भरेऽभरे पुरःऽयोधा भवतं कृष्टिऽओजसा यत् वां हवंते उभये अध स्पृधि नरंः तोकस्यं तनंयस्य सातिषु॥९॥ अस्मे इंद्रः वरुंणः मित्रः अर्यमा द्युम्नं यच्छंतु महिं शर्मं सऽप्रथंः अवध्रं ज्योतिंः अदितेः ऋतऽवृधंः देवस्यं श्लोकं सवितुः मनामहे॥१०॥३॥

॥ ८३॥ युवां नरा पश्यमानासः आप्यं प्राचा गव्यंतः पृथुऽप-
र्शवः ययुः दासा च वृत्रा हतं आर्याणि च सुऽदासं इंद्रावरुणा अ-
वसा अवतं ॥१॥ यत्र नरः संऽअयंते कृतऽध्वजः यस्मिन् आजा
भवति किं चन प्रियं यत्र भयंते भुवना स्वःऽदृशः तत्र नः इंद्रा-
वरुणा अधि वोचतं ॥२॥ सं भूम्याः अंताः ध्वसिराः अदृक्षत इंद्रा-
वरुणा दिवि घोषः आ अरुहत् अस्थुः जनानां उप मां अरातयः
अर्वाक् अवसा हवनऽश्रुता आ गतं ॥३॥ इंद्रावरुणा वधनाभिः
अप्रति भेदं वन्वंता प्र सुऽदासं आवतं ब्रह्माणि एषां शृणुतं ह-
वीमनि सत्या तृत्सूनां अभवत् पुरःऽहितिः ॥४॥ इंद्रावरुणौ अ-
भि आ तपंति मा अघानि अर्यः वनुषां अरातयः युवं हि वस्वः
उभयस्य राजथः अध स्म नः अवतं पार्ये दिवि ॥५॥४॥ युवां हवंते
उभयासः आजिषु इंद्रं च वस्वः वरुणं च सातये यत्र राजऽभिः
दशऽभिः निऽबाधितं प्र सुऽदासं आवतं तृत्सुऽभिः सह ॥६॥
दश राजानः संऽइताः अयज्यवः सुऽदासं इंद्रावरुणा न युयुधुः
सत्या नृणां अद्मऽसदां उपऽस्तुतिः देवाः एषां अभवन् देवऽहू-
तिषु ॥७॥ दाशऽराज्ञे परिऽयत्ताय विश्वतः सुऽदासे इंद्रावरुणौ
अशिक्षतं श्वित्यंचः यत्र नमसा कपर्दिनः धिया धीऽवंतः असं-
पंत तृत्सवः ॥८॥ वृत्राणि अन्यः संऽइथेषु जिघ्नते व्रतानि अन्यः
अभि रक्षते सदा हवामहे वां वृषणा सुवृक्तिऽभिः अस्मे इंद्राव-
रुणा शर्म यच्छतं ॥९॥ अस्मे इंद्रः वरुणः मित्रः अर्यमा द्युम्नं य-
च्छंतु महि शर्म सऽप्रथः अवध्रं ज्योतिः अदितेः ऋतऽवृधः देवस्य
श्लोकं सवितुः मनामहे ॥१०॥५॥

॥ ८४॥ आ वां राजानौ अध्वरे ववृत्यां हव्येभिः इंद्रावरुणा

नमःऽभिः प्र वां घृताचीं बाह्वोः दधाना परि त्मना विषुऽरूपा जिगाति ॥ १ ॥ युवोः राष्ट्रं बृहत् इन्वति द्यौः यौ सेतृऽभिः अरज्जुऽभिः सिनीथः परि नः हेळः वरुणस्य वृज्याः उरुं नः इंद्रः कृणवत् ऊं लोकं ॥ २ ॥ कृतं नः यज्ञं विदथेषु चारुं कृतं ब्रह्माणि सूरिषु प्रऽशस्ता उपो रयिः देवऽजूतः नः एतु प्र नः स्पार्हाभिः ऊतिऽभिः तिरेतं ॥ ३ ॥ अस्मे इंद्रावरुणा विश्वऽवारं रयिं धत्तं वसुऽमंतं पुरुऽक्षुं प्र यः आदित्यः अनृता मिनाति अमिता शूरः दयते वसूनि ॥ ४ ॥ इयं इंद्रं वरुणं अष्ट मे गीः प्र आवत् तोके तनये तूतुजाना सुऽरत्नासः देवऽवीतिं गमेम यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥ ८५ ॥ पुनीषे वां अरक्षसं मनीषां सोमं इंद्राय वरुणाय जुह्वत् घृतऽप्रतीकां उषसं न देवीं ता नः यामन् उरुष्यतां अभीके ॥ १ ॥ स्पर्धंते वै ऊं देवऽहूये अत्र येषु ध्वजेषु दिद्यवः पतंति युवं तान् इंद्रावरुणौ अमित्रान् हतं पराचः शर्वा विषूचः ॥ २ ॥ आपः चित् हि स्वऽयशसः सदःऽसु देवीः इंद्रं वरुणं देवता धुः० कृष्टीः अन्यः धारयति प्रऽविक्ताः वृत्राणि अन्यः अप्रतीनि हंति ॥ ३ ॥ सः सुऽक्रतुः ऋतऽचित् अस्तु होता यः आदित्या शवसा वां नमस्वान् आऽववर्तत् [illegible]ने वां हविष्मान् असत् इत् सः सुवितायं प्रयस्वान् ॥ ४ ॥ इयं इ[illegible]रुणं अष्ट मे गीः प्र आवत् तोके तनये तूतुजाना सुऽरत्नासः दे[illegible]वीतिं गमेम यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥ ८६ ॥ धीरा तु अस्य महिना जनूंषि वि यः तस्तंभ रोदसी

चित् उर्वी॑ प्र नाकं॑ ऋ॒ष्वं नु॒नु॒दे॒ बृ॒हंतं॑ द्वि॒ता नक्ष॑त्रं प॒प्रथ॑त् च॒ भूम॑
॥१॥ उ॒त स्वया॑ त॒न्वा॑ सं व॑दे॒ तत् क॒दा नु अं॒तः वरु॑णे भु॒वा॒नि॒ किं
मे॒ ह॒व्यं अहृ॑णानः जु॒षे॒त क॒दा मृ॒ळी॒कं सु॒ऽमनाः॑ अ॒भि ख्यं॒ ॥२॥
पृ॒च्छे तत् एनः॑ वरु॒ण दि॒दृक्षु॒ उपो॑ ए॒मि॒ चि॒कि॒तुषः॑ वि॒ऽपृच्छं॑ स॒-
मा॒नं इत् मे॒ क॒वयः॑ चि॒त् आ॒हुः॒ अ॒यं ह॒ तुभ्यं॑ वरु॑णः हृ॒णी॒ते॒ ॥३॥
किं आगः॑ आ॒स॒ व॒रु॒ण॒ ज्येष्ठं॑ यत् स्तो॒तारं॑ जिघां॑ससि स॒खायं॑ प्र
तत् मे॒ वो॒चः॒ दुः॒ऽद॒भ॒ स्व॒धा॒ऽवः॒ अव॑ त्वा॒ अ॒ने॒नाः॑ नम॑सा तु॒रः
इ॒यां॒ ॥४॥ अव॑ द्रु॒ग्धानि॑ पित्र्या॑ सृ॒ज॒ नः॒ अव॑ या व॒यं च॒कृ॒म त॒नू॒-
भिः॑ अव॑ रा॒ज॒न् प॒शु॒ऽतृपं॑ न ता॒युं सृ॒ज व॒त्सं न दाम्नः॑ वसि॑ष्ठं ॥५॥
न सः॒ स्वः॒ दक्षः॑ वरु॒ण ध्रुतिः॑ सा सुरा॑ म॒न्युः॒ वि॒ऽभीद॑कः अचि॑त्तिः
अस्ति॒ ज्याया॑न् कनी॑यसः उप॒ऽआ॒रे॒ स्वप्नः॑ च॒न इत् अनृ॑तस्य प्र॒-
ऽयो॒ता॒ ॥६॥ अरं॑ दा॒सः॒ न मी॒ळ्हुषे॑ क॒रा॒णि॒ अ॒हं दे॒वाय॑ भूर्ण॑ये
अना॑गाः अचे॑तयत् अ॒चितः॑ दे॒वः॒ अ॒र्यः॒ गृत्सं॑ रा॒ये क॒विऽत॑रः जु॒-
ना॒ति॒ ॥७॥ अ॒यं सु तुभ्यं॑ व॒रु॒ण॒ स्व॒धा॒ऽवः॒ हृ॒दि स्तोमः॑ उप॑ऽश्रितः
चि॒त् अ॒स्तु॒ शं नः॒ क्षेमे॑ शं उं॒ योगे॑ नः॒ अ॒स्तु॒ यू॒यं पा॒त॒ स्व॒स्तिऽभिः॑
स॒दा॑ नः॒ ॥८॥८॥

॥८७॥ रद॑त् प॒थः वरु॑णः सूर्या॑य प्र अर्णां॑सि स॒मु॒द्रिया॑ न॒दीना॑ं
सर्गः॑ न सृ॒ष्टः अर्व॑तीः ऋ॒त॒ऽयन् च॒कार॑ म॒हीः अ॒वनीः॑ अहऽभ्यः॑
॥१॥ आ॒त्मा ते॒ वातः॑ रजः॑ आ न॒वी॒नो॒त् प॒शुः न भूर्णिः॑ यव॑से स॒-
स॒ऽवा॒न् अं॒तः म॒ही॑ बृ॒ह॒ती॑ रोद॑सी॑ इ॒मे॑ विश्वा॑ ते॒ धाम॑ व॒रु॒ण॒
प्रि॒याणि॑ ॥२॥ परि॑ स्पशः॑ वरु॑णस्य स्मत्ऽइ॑ष्टाः उ॒भे॑ प॒श्यं॒ति॒ रो॒-
द॑सी॑ सु॒ऽमेके॑ ऋ॒त॒ऽवा॑नः क॒वयः॑ य॒ज्ञ॒ऽधी॑राः प्र॒ऽचे॑तसः ये
इ॒षयं॑त मन्म॑ ॥३॥ उ॒वाच॑ मे॒ वरु॑णः मेधि॑राय त्रिः स॒प्त नाम॑ अघ्न्या

बिभर्ति विद्वान् पदस्य गुह्या न वोचत् युगाय विप्रः उपराय शिक्षन् ॥४॥ तिस्रः द्यावः निऽहिताः अंतः अस्मिन् तिस्रः भूमीः उपराः षट्ऽविधानाः गृत्सः राजा वरुणः चक्रे एतं दिवि प्रऽईखं हिरण्ययं शुभे कं ॥५॥ अव सिंधुं वरुणः द्यौःऽइव स्यात् द्रप्सः न श्वेतः मृगः तुविष्मान् गंभीरऽशंसः रजसः विऽमानः सुपारऽक्षत्रः सतः अस्य राजा ॥६॥ यः मृळयाति चक्रुषे चित् आगः वयं स्याम वरुणे अनागाः अनु व्रतानि अदितेः ऋधंतः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥९॥

॥८८॥ प्र शुंध्युवं वरुणाय प्रेष्ठां मतिं वसिष्ठ मीळ्हुषे भरस्व यः ईं अर्वांचं करते यजत्रं सहस्रऽमघं वृषणं बृहंतं ॥१॥ अध नु अस्य संऽदृशं जगन्वान् अग्नेः अनीकं वरुणस्य मंसि स्वः यत् अश्मन् अधिऽपाः ऊं इति अंधः अभि मा वपुः दृशये निनीयात् ॥२॥ आ यत् रुहाव वरुणः च नावं प्र यत् समुद्रं ईरयाव मध्यं अधि यत् अपां स्नुऽभिः चराव प्र प्रऽईखे ईखयावहै शुभे कं ॥३॥ वसिष्ठं ह वरुणः नावि आ अधात् ऋषिं चकार सुऽअपाः महःऽभिः स्तोतारं विप्रः सुदिनऽत्वे अह्नां यात् नु द्यावः ततनन् यात् उषसः ॥४॥ क्व त्यानि नौ सख्या बभूवुः सचावहे यत् अवृकं पुरा चित् बृहंतं मानं वरुण स्वधाऽवः सहस्रऽद्वारं जगम गृहं ते ॥५॥ यः आपिः नित्यः वरुण प्रियः सन् त्वां आगांसि कृणवत् सखा ते मा ते एनस्वंतः यक्षिन् भुजेम यंधि स्म विप्रः स्तुवते वरूथं ॥६॥ ध्रुवासु त्वा आसु क्षितिषु क्षियंतः वि अस्मत् पाशं वरुणः मुमोचत् अवः वन्वानाः अदितेः उपऽस्थात् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥१०॥

॥८९॥ मो सु वरुण मृत्ऽमयं गृहं राजन् अहं गमं मृळ सुऽक्षत्र मृळयं ॥१॥ यत् एमि प्रस्फुरन्ऽइव दृतिः न ध्मातः अद्रिऽवः मृळ सुऽक्षत्र मृळयं ॥२॥ क्रत्वः समह दीनता प्रतिऽईपं जगम शुचे मृळ सुऽक्षत्र मृळयं ॥३॥ अपां मध्ये तस्थिऽवांसं तृष्णा अविदत् जरितारं मृळ सुऽक्षत्र मृळयं ॥४॥ यत् किं च इदं वरुण दैव्ये जने अभिऽद्रोहं मनुष्याः चरामसि अचित्ती यत् तव धर्म युयोपिम मा नः तस्मात् एनसः देव रिरिषः ॥५॥११॥५॥

॥९०॥ प्र वीरऽया शुचयः दद्रिरे वां अध्वर्युऽभिः मधुऽमंतः सुतासः वह वायो नियुतः याहि अच्छ पिब सुतस्य अंधसः मदाय ॥१॥ ईशानाय प्रऽहुतिं यः ते आनट् शुचिं सोमं शुचिऽपाः तुभ्यं वायो कृणोषि तं मर्त्येषु प्रऽशस्तं जातःऽजातः जायते वाजी अस्य ॥२॥ राये नु यं जज्ञतुः रोदसी इमे राये देवी धिषणा धाति देवं अध वायुं निऽयुतः सश्चत स्वाः उत श्वेतं वसुऽधितिं निऽरेके ॥३॥ उच्छन् उषसः सुऽदिनाः अरिप्राः उरु ज्योतिः विविदुः दीध्यानाः गव्यं चित् ऊर्वं उशिजः वि वव्रुः तेषां अनु प्रऽदिवः सस्रुः आपः ॥४॥ ते सत्येन मनसा दीध्यानाः स्वेन युक्तासः क्रतुना वहंति इंद्रवायू वीरऽवाहं रथं वां ईशानयोः अभि पृक्षः सचंते ॥५॥ ईशानासः ये दधते स्वः नः गोभिः अश्वेभिः वसुऽभिः हिरण्यैः इंद्रवायू सूरयः विश्वं आयुः अर्वत्ऽभिः वीरैः पृतनासु सह्युः ॥६॥ अर्वंतः न श्रवसः भिक्षमाणाः इंद्रवायू सुस्तुतिऽभिः वसिष्ठाः वाजऽयंतः सु अवसे हुवेम यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥१२॥

॥९१॥ कुवित् अंग नमसा ये वृधासः पुरा देवाः अनवद्यासः आसन् ते वायवे मनवे बाधिताय अवासयन् उषसं सूर्येण ॥१॥ उशंता दूता न दभाय गोपा मासः च पाथः शरदः च पूर्वीः इंद्रवायू सुऽस्तुतिः वां इयाना मार्डीकं ईट्टे सुवितं च नव्यं ॥२॥ पीवःऽअन्नान् रयिऽवृधः सुऽमेधाः श्वेतः सिसक्ति निऽयुतां अभिऽश्रीः ते वायवे सऽमनसः वि तस्थुः विश्वा इत् नरः सुऽअपत्यानि चक्रुः ॥३॥ यावत् तरः तन्वः यावत् ओजः यावत् नरः चक्षसा दीध्यानाः शुचिं सोमं शुचिऽपा पातं अस्मे इंद्रवायू सदतं बर्हिः आ इदं ॥४॥ निऽयुवाना निऽयुतः स्पार्हऽवीराः इंद्रवायू सऽरथं यातं अर्वाक् इदं हि वां प्रऽभृतं मध्वः अग्रं अध प्रीणाना वि मुमुक्तं अस्मे ॥५॥ याः वां शतं निऽयुतः याः सहस्रं इंद्रवायू विश्वऽवाराः सचंते आ आभिः यातं सुऽविदत्राभिः अर्वाक् पातं नरा प्रतिऽभृतस्य मध्वः ॥६॥ अर्वंतः न श्रवसः भिक्षमाणाः इंद्रवायू सुस्तुतिऽभिः वसिष्ठाः वाजऽयंतः सु अवसे हुवेम यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥१३॥

॥९२॥ आ वायो भूष शुचिऽपाः उप नः सहस्रं ते निऽयुतः विश्वऽवार उपो ते अंधः मद्यं अयामि यस्य देव दधिषे पूर्वऽपेयं ॥१॥ प्र सोता जीरः अध्वरेषु अस्थात् सोमं इंद्राय वायवे पिबध्यै प्र यत् वां मध्वः अग्रियं भरंति अध्वर्यवः देवऽयंतः शचीभिः ॥२॥ प्र याभिः यासि दाश्वांसं अच्छ नियुत्ऽभिः वायो इष्टये दुरोणे नि नः रयिं सुऽभोजसं युवस्व नि वीरं गव्यं अश्व्यं च राधः ॥३॥ ये वायवे इंद्रऽमादनासः आऽदेवासः निऽतोशनासः अर्यः घ्नंतः वृत्राणि सूरिऽभिः स्याम सस्ह्वांसः युधा नृऽभिः अमि-

वान् ॥४॥ आ नः नियुत्ऽभिः शतिनीभिः अध्वरं सहस्रिणीभिः उप याहि यज्ञं वायो इति अस्मिन् सवने मादयस्व यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥५॥१४॥

॥९३॥ शुचिं नु स्तोमं नवऽजातं अद्य इंद्राग्नी इति वृत्रऽहना जुषेथां उभा हि वां सुऽहवा जोहवीमि ता वाजं सद्यः उशते धेष्ठा ॥१॥ ता सानसी इति शवसाना हि भूतं साकंऽवृधा शवसा शूशुऽवांसा क्षयंतौ रायः यवसस्य भूरेः पृंक्तं वाजस्य स्थविरस्य घृष्वेः ॥२॥ उपो इति ह यत् विदथं वाजिनः गुः धीभिः विप्राः प्रऽमतिं इच्छमानाः अर्वंतः न काष्ठां नक्षमाणाः इंद्राग्नी इति जोहुवतः नरः ते ॥३॥ गीःऽभिः विप्रः प्रऽमतिं इच्छमानः ईट्टे रयिं यशसं पूर्वऽभाजं इंद्राग्नी इति वृत्रऽहना सुऽवज्रा प्र नः नव्येभिः तिरतं देष्णैः ॥४॥ सं यत् मही इति मिथती इति स्पर्धमाने इति तनूऽरुचा शूरऽसाता यतैते इति अदेवऽयुं विदथे देवयुऽभिः सत्रा हतं सोमऽसुता जनेन ॥५॥१५॥ इमां ऊं इति सु सोमऽसुतिं उप नः आ इंद्राग्नी इति सौमनसाय यातं नु चित् हि परिऽमम्नाथे॰ अस्मान् आ वां शश्वत्ऽभिः ववृतीय वाजैः ॥६॥ सः अग्ने एना नमसा संऽइद्धः अच्छ मित्रं वरुणं इंद्रं वोचेः यत् सीं आगः चकृम तत् सु मृळ तत् अर्यमा अदितिः शिश्रथंतु ॥७॥ एताः अग्ने आशुषाणासः इष्टीः युवोः सचा अभि अश्याम वाजान् मा इंद्रः नः विष्णुः मरुतः परि ख्यन् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥८॥१६॥

॥९४॥ इयं वां अस्य मन्मनः इंद्राग्नी इति पूर्व्यऽस्तुतिः अभ्रात् वृष्टिःऽइव अजनि ॥१॥ शृणुतं जरितुः हवं इंद्राग्नी इति वनतं गिरः

ईशाना पिप्यतं धियः ॥२॥ मा पापऽत्वाय नः नरा इंद्राग्नी' मा
अभिऽशस्तये मा नः रीरधतं निदे ॥३॥ इंद्रे अग्ना नमः बृहत् सु-
ऽवृक्तिं आ ईरयामहे धिया धेनाः अवस्यवः ॥४॥ ता हि शश्वंतः
ईळते इत्था विप्रासः ऊतये सऽबाधः वाजऽसातये ॥५॥ ता वां
गीःऽभिः विपन्यवः प्रयस्वंतः हवामहे मेधऽसाता सनिष्यवः
॥६॥१७॥ इंद्राग्नी' अवसा आ गतं अस्मभ्यं चर्षणिऽसहा मा नः
दुःऽशंसः ईशत ॥७॥ मा कस्य नः अररुषः धूर्तिः प्र नक् मर्त्यस्य
इंद्राग्नी' शर्म यच्छतं ॥८॥ गोऽमत् हिरण्यऽवत् वसु यत् वां अ-
श्वऽवत् ईमहे इंद्राग्नी' तत् वनेमहि ॥९॥ यत् सोमे आ सुते नरः
इंद्राग्नी' अजोहवुः सप्तिऽवंता सपर्यवः ॥१०॥ उक्थेभिः वृत्र-
हन्ऽतमा या मंदाना चित् आ गिरा आंगूषैः आऽविवासतः
॥११॥ तौ इत् दुःऽशंसं मर्त्यं दुःऽविद्वांसं रक्षस्विनं आऽभोगं
हन्मना हतं उदऽधिं हन्मना हतं ॥१२॥१८॥

॥९५॥ प्र क्षोदसा धायसा सस्रे एषा सरस्वती धरुणं आयसी
पूः प्रऽबाबधाना रथ्याऽइव याति विश्वाः अपः महिना सिंधुः
अन्याः ॥१॥ एका अचेतत् सरस्वती नदीनां शुचिः यती गिरि-
ऽभ्यः आ समुद्रात् रायः चेतंती भुवनस्य भूरेः घृतं पयः दुदुहे ना-
हुषाय ॥२॥ सः ववृधे नर्यः योषणासु वृषा शिशुः वृषभः यज्ञि-
यासु सः वाजिनं मघवत्ऽभ्यः दधाति वि सातये तन्वं ममृजीत
॥३॥ उत स्या नः सरस्वती जुषाणा उप श्रवत् सुऽभगा यज्ञे अ-
स्मिन् मितज्ञुऽभिः नमस्यैः इयाना राया युजा चित् उतऽतरा
सखिऽभ्यः ॥४॥ इमा जुह्वानाः युष्मत् आ नमःऽभिः प्रति स्तोमं
सरस्वति जुषस्व तव शर्मन् प्रियऽतमे दधानाः उप स्थेयाम

शरणं न वृक्षं॥५॥ अयं ऊं॑ ते सरस्वति वसिष्ठः द्वारौ ऋतस्य सु-
ऽभगे वि आवः॰ वर्ध शुभ्रे स्तुवते रासि वाजान् यूयं पात स्व-
स्तिऽभिः सदा नः॥६॥१९॥

॥९६॥ बृहत् ऊं॑ गायिषे वचः असुर्या नदीनां सरस्वतीं इत्
महय सुवृक्तिऽभिः स्तोमैः वसिष्ठ रोदसी॑॥१॥ उभे॑ यत् ते महि-
ना शुभ्रे अंधसी॑ अधिऽक्षियंति पूरवः सा नः बोधि अविची
मरुत्ऽसखा चोद राधः मघोनां॥२॥ भद्रं इत् भद्रा कृणवत्
सरस्वती अकवऽअरी चेतति वाजिनीऽवती गृणाना जम-
दग्निऽवत् स्तुवाना च वसिष्ठऽवत्॥३॥ जनिऽयंतः नु अग्रवः
पुत्रिऽयंतः सुऽदानवः सरस्वंतं हवामहे॥४॥ ये ते सरस्वः ऊर्म-
यः मधुऽमंतः घृतऽश्चुतः तेभिः नः अविता भव॥५॥ पीपि-
ऽवांसं सरस्वतः स्तनं यः विश्वऽदर्शतः भक्षीमहि प्रऽजां इषं
॥६॥२०॥

॥९७॥ यज्ञे दिवः नृऽसदने पृथिव्याः नरः यत्र देवऽयवः
मदंति इंद्राय यत्र सवनानि सुन्वे गमत् मदाय प्रथमं वयः च
॥१॥ आ दैव्या वृणीमहे अवांसि बृहस्पतिः नः महे आ सखायः
यथा भवेम मीळ्हुषे अनागाः यः नः दाता पराऽवतः पिता-
ऽइव॥२॥ तं ऊं॑ ज्येष्ठं नमसा हविःऽभिः सुऽशेवं ब्रह्मणः पतिं
गृणीषे इंद्रं श्लोकः महि दैव्यः सिसक्तु यः ब्रह्मणः देवऽकृतस्य रा-
जा॥३॥ सः आ नः योनिं सदतु प्रेष्ठः बृहस्पतिः विश्वऽवारः यः
अस्ति कामः रायः सुऽवीर्यस्य तं दात् पर्षत् नः अति सश्चतः
अरिष्टान्॥४॥ तं आ नः अर्कं अमृताय जुष्टं इमे धासुः अमृता-

सः पुराऽजाः शुचिऽक्रंदं यजतं पस्त्यानां बृहस्पतिं अनर्वाणं हुवेम॥५॥२१॥ तं शग्मासः अरुषासः अश्वाः बृहस्पतिं सहऽवाहः वहंति सहः चित् यस्य नीळऽवत् सधऽस्थं नभः न रूपं अरुषं वसानाः ॥६॥ सः हि शुचिः शतऽपत्रः सः शुंध्युः हिरण्यऽवाशीः इषिरः स्वःऽसाः बृहस्पतिः सः सुऽआवेशः ऋष्वः पुरु सखिऽभ्यः आऽसुतिं करिष्ठः ॥७॥ देवी देवस्य रोदसी जनित्री बृहस्पतिं ववृधतुः महिऽत्वा दक्षाय्याय दक्षत सखायः करत् ब्रह्मणे सुऽतरा सुऽगाधा ॥८॥ इयं वां ब्रह्मणः पते सुऽवृक्तिः ब्रह्म इंद्राय वज्रिणे अकारि अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः जजस्तं अर्यः वनुषां अरातीः ॥९॥ बृहस्पते युवं इंद्रः च वस्वः दिव्यस्य ईशाथे उत पार्थिवस्य धत्तं रयिं स्तुवते कीरये चित् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥१०॥२२॥

॥९८॥ अध्वर्यवः अरुणं दुग्धं अंशुं जुहोतन वृषभाय क्षितीनां गौरात् वेदीयान् अवऽपानं इंद्रः विश्वाहा इत् याति सुतऽसोमं इच्छन् ॥१॥ यत् दधिषे प्रऽदिवि चारु अन्नं दिवेऽदिवे पीतिं इत् अस्य वक्षि उत हृदा उत मनसा जुषाणः उशन् इंद्र प्रऽस्थितान् पाहि सोमान् ॥२॥ जज्ञानः सोमं सहसे पपाथ प्र ते माता महिमानं उवाच आ इंद्र पप्राथ उरु अंतरिक्षं युधा देवेभ्यः वरिवः चकर्थ ॥३॥ यत् योधयाः महतः मन्यमानान् साक्षाम तान् बाहुऽभिः शाशदानान् यत् वा नृऽभिः वृतः इंद्र अभिऽयुध्याः तं त्वया आजिं सौश्रवसं जयेम ॥४॥ प्र इंद्रस्य वोचं प्रथमा कृतानि प्र नूतना मघऽवा या चकार यदा इत् अदेवीः असहिष्ट मायाः अथ अभवत् केवलः सोमः अस्य ॥५॥ तव इदं विश्वं अ-

भितः प्रशव्यं यत् पश्यसि चक्षसा सूर्यस्य गवां असि गोऽपतिः एकः इंद्र भक्षीमहि ते प्रऽयतस्य वस्वः ॥ ६ ॥ बृहस्पते युवं इंद्रः च वस्वः दिव्यस्य ईशाथे उत पार्थिवस्य धत्तं रयिं स्तुवते कीरये चित् यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ २३ ॥

॥ ९९ ॥ परः मात्रया तन्वा वृधान न ते महिऽत्वं अनु अश्नुवंति उभे ते विद्म रजसी पृथिव्याः विष्णो देव त्वं परमस्य वित्से ॥ १ ॥ न ते विष्णो जायमानः न जातः देव महिम्नः परं अंतं आप उत् अस्तभ्नाः नाकं ऋष्वं बृहंतं दाधर्थ प्राचीं ककुभं पृथिव्याः ॥ २ ॥ इराऽवती॰ धेनुऽमती॰ हि भूतं सुऽयवसिनी॰ मनुषे दशस्या वि अस्तभ्नाः रोदसी विष्णो एते दाधर्थ पृथिवीं अभितः मयूखैः ॥ ३ ॥ उरुं यज्ञाय चक्रथुः ऊं लोकं जनयंता सूर्यं उषसं अग्निं दासस्य चित् वृषऽशिप्रस्य मायाः जघ्नथुः नरा पृतनाज्येषु ॥ ४ ॥ इंद्राविष्णू दृंहिताः शंबरस्य नव पुरः नवतिं च श्नथिष्टं शतं वर्चिनः सहस्रं च साकं हथः अप्रति असुरस्य वीरान् ॥ ५ ॥ इयं मनीषा बृहती बृहंता उरुऽक्रमा तवसा वर्धयंती ररे वां स्तोमं विदथेषु विष्णो पिन्वतं इषः वृजनेषु इंद्र ॥ ६ ॥ वषट् ते विष्णो आसः आ कृणोमि तत् मे जुषस्व शिपिऽविष्ट हव्यं वर्धंतु त्वा सुऽस्तुतयः गिरः मे यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ७ ॥ २४ ॥

॥ १०० ॥ नु मर्तः दयते सनिष्यन् यः विष्णवे उरुऽगायाय दाशत् प्र यः सत्राचा मनसा यजाते एतावंतं नर्यं आऽविवासात् ॥ १ ॥ त्वं विष्णो सुऽमतिं विश्वऽजन्यां अप्रऽयुतां एवऽयावः

मतिं दाः पचेः यथा नः सुवितस्य भूरेः अश्वऽवतः पुरुऽचंद्रस्य रायः ॥२॥ त्रिः देवः पृथिवीं एषः एतां वि चक्रमे शतऽअर्चसं महिऽत्वा प्र विष्णुः अस्तु तवसः तवीयान् त्वेषं हि अस्य स्थविरस्य नाम ॥३॥ वि चक्रमे पृथिवीं एषः एतां क्षेत्राय विष्णुः मनुषे दशस्यन् ध्रुवासः अस्य कीरयः जनासः उरुऽक्षितिं सुऽजनिमा चकार ॥४॥ प्र तत् ते अद्य शिपिऽविष्ट नाम अर्यः शंसामि वयुनानि विद्वान् तं त्वा गृणामि तवसं अतव्यान् क्षयंतं अस्य रजसः पराके ॥५॥ किं इत् ते विष्णो परिऽचक्ष्यं भूत् प्र यत् ववक्षे शिपिऽविष्टः अस्मि मा वर्पः अस्मत् अप गूहः एतत् यत् अन्यऽरूपः संऽइथे बभूथ ॥६॥ वषट् ते विष्णो आसः आ कृणोमि तत् मे जुषस्व शिपिऽविष्ट हव्यं वर्धंतु त्वा सुऽस्तुतयः गिरः मे यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥७॥२५॥६॥

॥१०१॥ तिस्रः वाचः प्र वद ज्योतिःऽअग्राः याः एतत् दुह्रे मधुऽदोघं ऊधः सः वत्सं कृण्वन् गर्भं ओषधीनां सद्यः जातः वृषभः रोरवीति ॥१॥ यः वर्धनः ओषधीनां यः अपां यः विश्वस्य जगतः देवः ईशे सः त्रिऽधातु शरणं शर्म यंसत् त्रिऽवर्तु ज्योतिः सुऽअभिष्टि अस्मे ॥२॥ स्तरीः ऊं त्वत् भवति सूते ऊं त्वत् यथाऽवशं तन्वं चक्रे एषः पितुः पयः प्रति गृभ्णाति माता तेन पिता वर्धते तेन पुत्रः ॥३॥ यस्मिन् विश्वानि भुवनानि तस्थुः तिस्रः द्यावः त्रेधा सस्रुः आपः त्रयः कोशासः उपऽसेचनासः मध्वः श्चोतंति अभितः विऽरप्शं ॥४॥ इदं वचः पर्जन्याय स्वऽराजे हृदः अस्तु अंतरं तत् जुजोषत् मयःऽभुवः वृष्टयः संतु अस्मे सुऽपिप्पलाः ओषधीः देवऽगोपाः ॥५॥ सः रेतःऽधाः वृषभः शश्व-

तीनां तस्मिन् आत्मा जगतः तस्थुषः च तत् मा ऋतं पातु शत-ऽशारदाय यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥६॥१॥

॥१०२॥ पर्जन्याय प्र गायत दिवः पुत्राय मीळ्हुषे सः नः यवसं इच्छतु ॥१॥ यः गर्भं ओषधीनां गवां कृणोति अर्वतां पर्जन्यः पुरुषीणां ॥२॥ तस्मै इत् आस्ये हविः जुहोत मधुमत्ऽतमं इळां नः संऽयतं करत् ॥३॥२॥

॥१०३॥ संवत्सरं शशयानाः ब्राह्मणाः व्रतऽचारिणः वाचं पर्जन्यऽजिन्वितां प्र मंडूकाः अवादिषुः ॥१॥ दिव्याः आपः अभि यत् एनं आयन् दृतिं न शुष्कं सरसी शयानं गवां अह न मायुः वत्सिनीनां मंडूकानां वग्नुः अत्र सं एति ॥२॥ यत् ईं एनान् उशतः अभि अवर्षीत् तृष्याऽवतः प्रावृषि आऽगतायां अख्खलीकृत्य पितरं न पुत्रः अन्यः अन्यं उप वदंतं एति ॥३॥ अन्यः अन्यं अनु गृभ्णाति एनोः अपां प्रऽसर्गे यत् अमंदिषातां मंडूकः यत् अभिऽवृष्टः कनिस्कन् पृश्निः संऽपृंक्ते हरितेन वाचं ॥४॥ यत् एषां अन्यः अन्यस्य वाचं शाक्तस्यऽइव वदति शिक्षमाणः सर्वं तत् एषां समृधाऽइव पर्व यत् सुऽवाचः वदथन अधि अप्ऽसु ॥५॥ ३॥ गोऽमायुः एकः अजऽमायुः एकः पृश्निः एकः हरितः एकः एषां समानं नाम बिभ्रतः विऽरूपाः पुरुऽत्रा वाचं पिपिशुः वदंतः ॥६॥ ब्राह्मणासः अतिऽरात्रे न सोमे सरः न पूर्णं अभितः वदंतः संवत्सरस्य तत् अहः परि स्थ यत् मंडूकाः प्रावृषीणं बभूव ॥७॥ ब्राह्मणासः सोमिनः वाचं अक्रत ब्रह्म कृण्वंतः परिवत्सरीणं अध्वर्यवः घर्मिणः सिस्विदानाः आविः भवंति गुह्याः न के

चित् ॥ ८ ॥ देवऽहितिं जुगुपुः द्वादशस्य ऋतुं नरः न प्र मिनंति एते संवत्सरे प्रावृषि आऽगतायां तप्ताः घर्माः अश्नुवते वि ऽसर्गं ॥ ९ ॥ गोऽमायुः अदात् अजऽमायुः अदात् पृश्निः अदात् हरितः नः वसूनि गवां मंडूकाः ददतः शतानि सहस्रऽसावे प्र तिरंते आयुः ॥ १० ॥ ४ ॥

॥ १०४ ॥ इंद्रासोमा तपतं रक्षः उब्जतं नि अर्पयतं वृषणा तमःऽवृधः परा शृणीतं अचितः नि ओषतं हतं नुदेथां नि शिशीतं अत्रिणः ॥ १ ॥ इंद्रासोमा सं अघऽशंसं अभि अघं तपुः ययस्तु चरुः अग्निवान्ऽइव ब्रह्मऽद्विषे क्रव्यऽअदे घोरऽचक्षसे द्वेषः धत्तं अनवायं किमीदिने ॥ २ ॥ इंद्रासोमा दुःऽकृतः वव्रे अंतः अनारंभणे तमसि प्र विध्यतं यथा न अतः पुनः एकः चन उत्ऽअयत् तत् वां अस्तु सहसे मन्युऽमत् शवः ॥ ३ ॥ इंद्रासोमा वर्तयतं दिवः वधं सं पृथिव्याः अघऽशंसाय तर्हणं उत् तक्षतं स्वर्यं पर्वतेभ्यः येन रक्षः ववृधानं निऽजूर्वथः ॥ ४ ॥ इंद्रासोमा वर्तयतं दिवः परि अग्निऽतप्तेभिः युवं अश्महन्मऽभिः तपुःऽवधेभिः अजरेभिः अत्रिणः नि पर्शाने विध्यतं यंतु निऽस्वरं ॥ ५ ॥ ५ ॥ इंद्रासोमा परि वां भूतु विश्वतः इयं मतिः कक्ष्या अश्वाऽइव वाजिना यां वां होत्रां परिऽहिनोमि मेधया इमा ब्रह्माणि नृपतीऽइव॰ जिन्वतं ॥ ६ ॥ प्रति स्मरेथां तुजयत्ऽभिः एवैः हतं द्रुहः रक्षसः भंगुरऽवतः इंद्रासोमा दुःऽकृते मा सुऽगं भूत् यः नः कदा चित् अभिऽदासति द्रुहा ॥ ७ ॥ यः मा पाकेन मनसा चरंतं अभिऽचष्टे अनृतेभिः वचःऽभिः आपःऽइव काशिना संऽगृभीताः असन् अस्तु असतः इंद्र वक्ता ॥ ८ ॥ ये पाकऽशंसं विऽहरंते एवैः ये वा भद्रं दूषयंति

स्वधाभिः अहये वा तान् प्रऽददातु सोमः आ वा दधातु निः-
ऽऋतेः उपऽस्थे ॥ ९ ॥ यः नः रसं दिप्सति पित्वः अग्ने यः अश्वा-
नां यः गवां यः तनूनां रिपुः स्तेनः स्तेयऽकृत् दभ्रं एतु नि सः
हीयतां तन्वा तना च ॥ १० ॥ ६ ॥ परः सः अस्तु तन्वा तना च तिस्रः
पृथिवीः अधः अस्तु विश्वाः प्रति शुष्यतु यशः अस्य देवाः यः नः
दिवा दिप्सति यः च नक्तं ॥ ११ ॥ सुऽविज्ञानं चिकितुषे जनाय
सत् च असत् च वचसी पस्पृधाते तयोः यत् सत्यं यतरत् ऋजीं-
यः तत् इत् सोमः अवति हंति असत् ॥ १२ ॥ न वै ऊं सोमः वृ-
जिनं हिनोति न क्षत्रियं मिथुया धारयंतं हंति रक्षः हंति असत्
वदंतं उभौ इंद्रस्य प्रऽसितौ शयाते ॥ १३ ॥ यदि वा अहं अनृत-
ऽदेवः आस मोघं वा देवान् अपिऽऊहे अग्ने किं अस्मभ्यं जात-
ऽवेदः हृणीषे द्रोघऽवाचः ते निःऽऋथं सचंतां ॥ १४ ॥ अद्य मु-
रीय यदि यातुऽधानः अस्मि यदि वा आयुः ततप पुरुषस्य अध
सः वीरैः दशभिः वि यूयाः यः मा मोघं यातुऽधान इति आह
॥ १५ ॥ ७ ॥ यः मा अयातुं यातुऽधान इति आह यः वा रक्षाः शु-
चिः अस्मि इति आह इंद्रः तं हंतु महता वधेन विश्वस्य जंतोः अ-
धमः पदीष्ट ॥ १६ ॥ प्र या जिगाति खर्गलाऽइव नक्तं अप द्रुहा
तन्वं गूहमाना वव्रान् अनंतान् अव सा पदीष्ट ग्रावाणः घ्नंतु
रक्षसः उपब्दैः ॥ १७ ॥ वि तिष्ठध्वं मरुतः विक्षु इच्छत गृभायत
रक्षसः सं पिनष्टन वयः ये भूत्वी पतयंति नक्तऽभिः ये वा रिपः
दधिरे देवे अध्वरे ॥ १८ ॥ प्र वर्तय दिवः अश्मानं इंद्र सोमऽशितं
मघऽवन् सं शिशाधि प्राक्तात् अपाक्तात् अधरात् उदक्तात् अ-
भि जहि रक्षसः पर्वतेन ॥ १९ ॥ एते ऊं त्ये पतयंति श्वऽयातवः
इंद्रं दिप्संति दिप्सवः अदाभ्यं शिशीते शक्रः पिशुनेभ्यः वधं नूनं

सृजत् अशनिं यातुमत्ऽभ्यः ॥२०॥८॥ इंद्रः यातूनां अभवत् प-
राऽशरः हविःऽमथीनां अभि आऽविवासतां अभि इत् ऊं' श-
क्रः परशुः यथा वनं पात्राऽइव भिंदन् सतः एति रक्षसः॥२१॥
उलूकऽयातुं शुशुलूकऽयातुं जहि श्वऽयातुं उत कोकऽयातुं सु-
पर्णऽयातुं उत गृध्रऽयातुं दृषदाऽइव प्र मृण रक्षः इंद्र॥२२॥ मा
नः रक्षः अभि नट् यातुऽमावतां अप उच्छतु मिथुना या कि-
मीदिना पृथिवी नः पार्थिवात् पातु अंहसः अंतरिक्षं दिव्यात्
पातु अस्मान्॥२३॥ इंद्र जहि पुमांसं यातुऽधानं उत स्त्रियं मा-
यया शाशदानां विऽग्रीवासः मूरऽदेवाः ऋदंतु मा ते दृशन् सूर्यं
उत्ऽचरंतं॥२४॥ प्रति चक्ष्व वि चक्ष्व इंद्रः च सोम जागृतं रक्षः-
ऽभ्यः वधं अस्यतं अशनिं यातुमत्ऽभ्यः ॥२५॥९॥६॥७॥

॥ इति सप्तमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ मा चित् अन्यत् वि शंसत सखायः मा रिषण्यत इंद्रं इत्
स्तोत वृषणं सचा सुते मुहुः उक्था च शंसत॥१॥ अवऽक्रक्षिणं
वृषभं यथा अजुरं गां न चर्षणिऽसहं विऽद्वेषणं संऽवनना उभ-
यंऽकरं मंहिष्ठं उभयाविनं॥२॥ यत् चित् हि त्वा जनाः इमे नाना
हवंते ऊतये अस्माकं ब्रह्म इदं इंद्र भूतु ते अहा विश्वा च वर्धनं
॥३॥ वि तर्तूर्यंते मघऽवन् विपःऽचितः अर्यः विपः जनानां
उप क्रमस्व पुरुऽरूपं आ भर वाजं नेदिष्ठं ऊतये॥४॥ महे चन
त्वां अद्रिऽवः परा शुल्काय देयां न सहस्राय न अयुताय वज्रि-
ऽवः न शताय शतऽमघ॥५॥१०॥ वस्यान् इंद्र असि मे पितुः उत
भ्रातुः अभुंजतः माता च मे छदयथः समा वसो' वसुऽत्वनाय रा-

धंसे॥६॥ क्वं इयथ क्व इत् असि पुरुऽत्रा चित् हि ते मनः अलर्षि
युध्म खजऽकृत् पुरंऽदर प्र गायत्राः अगासिषुः॥७॥ प्र अस्मै गा-
यत्रं अर्चत ववातुः यः पुरंऽदरः याभिः काण्वस्य उप बर्हिः आ-
ऽसदं यासत् वज्री भिनत् पुरः॥८॥ ये ते संति दशऽग्विनः शति-
नः ये सहस्रिणः अश्वासः ये ते वृषणः रघुऽद्रुवः तेभिः नः तूयं आ
गहि॥९॥ आ तु अद्य सबःऽदुघां हुवे गायत्रऽवेपसं इंद्रं धेनुं सु-
ऽदुघां अन्यां इषं उरुऽधारां अरंऽकृतं॥१०॥११॥ यत् तुदत् सूरः
एतशं वंकू वातस्य पर्णिना वहत् कुत्सं आर्जुनेयं शतऽक्रतुः त्स-
रत् गंधर्वं अस्तृतं॥११॥ यः ऋते चित् अभिऽश्रिषः पुरा जत्रु-
ऽभ्यः आऽतृदः संऽधाता संऽधिं मघऽवा पुरुऽवसुः इष्कर्ता
विऽहुतं पुनः॥१२॥ मा भूम निष्ट्याःऽइव इंद्र त्वत् अरणाःऽइव
वनानि न प्रऽजहितानि अद्रिऽवः दुरोषासः अमन्महि॥१३॥
अमन्महि इत् अनाशवः अनुग्रासः च वृत्रऽहन् सकृत् सु ते मह-
ता शूर राधसा अनु स्तोमं मुदीमहि॥१४॥ यदि स्तोमं मम श्रवत्
अस्माकं इंद्रं इंदवः तिरः पवित्रं ससृऽवांसः आशवः मंदंतु तुग्र्य-
ऽवृधः॥१५॥१२॥ आ तु अद्य सधऽस्तुतिं ववातुः सख्युः आ गहि
उपऽस्तुतिः मघोनां प्र त्वा अवतु अध ते वश्मि सुऽस्तुतिं॥१६॥
सोत हि सोमं अद्रिऽभिः आ ईं एनं अप्ऽसु धावत गव्या वस्त्रा-
ऽइव वासयंतः इत् नरः निः धुक्षन् वक्षणाभ्यः॥१७॥ अध ज्मः
अध वा दिवः बृहतः रोचनात् अधि अया वर्धस्व तन्वा गिरा
मम आ जाता सुऽक्रतो॰ पृण॥१८॥ इंद्राय सु मदिन्ऽतमं सोमं
सोत वरेण्यं शक्रः एनं पीपयत् विश्वया धिया हिन्वानं न वाज-
ऽयुं॥१९॥ मा त्वा सोमस्य गल्दया सदा याचन् अहं गिरा भूर्णिं
मृगं न सवनेषु चुक्रुधं कः ईशानं न याचिषत्॥२०॥१३॥ मदेन

इषितं मदं उग्रं उग्रेण शवसा विश्वेषां तरुतारं मदऽच्युतं मदे हि
स्म ददाति नः ॥२१॥ शेवारे वार्या पुरु देवः मर्ताय दाशुषे सः सु-
न्वते च स्तुवते च रासते विश्वऽगूर्तः अरिऽस्तुतः ॥२२॥ आ इंद्र
याहि मत्स्व चित्रेण देव राधसा सरः न प्रासि उदरं सपीतिऽभिः
आ सोमेभिः उरु स्फिरं ॥२३॥ आ त्वा सहस्रं आ शतं युक्ताः रथे
हिरण्यये ब्रह्मऽयुजः हरयः इंद्र केशिनः वहंतु सोमऽपीतये ॥२४॥
आ त्वा रथे हिरण्यये हरी मयूरऽशेप्या शितिऽपृष्ठा वहतां मध्वः
अंधसः विवक्षणस्य पीतये ॥२५॥१४॥ पिब तु अस्य गिर्वणः सु-
तस्य पूर्वपाःऽइव परिऽकृतस्य रसिनः इयं आऽसुतिः चारुः म-
दाय पत्यते ॥२६॥ यः एकः अस्ति दंसना महान् उग्रः अभि व्रतैः
गमत् सः शिप्री न सः योषत् आ गमत् हवं न परि वर्जति ॥२७॥
त्वं पुरं चरिष्ण्वं वधैः शुष्णस्य सं पिणक् त्वं भाः अनु चरः अध
द्विता यत् इंद्र हव्यः भुवः ॥२८॥ मम त्वा सूरे उत्ऽइते मम मध्यं-
दिने दिवः मम प्रऽपित्वे अपिऽशर्वरे वसो आ स्तोमासः अवृ-
त्सत ॥२९॥ स्तुहि स्तुहि इत् एते घ ते मंहिष्ठासः मघोनां निंदित-
ऽअश्वः प्रऽपथी परमऽज्याः मघस्य मेध्यऽअतिथे ॥३०॥१५॥
आ यत् अश्वान् वनन्ऽवतः श्रद्धया अहं रथे रुहं उत वामस्य
वसुनः चिकेतति यः अस्ति याद्वः पशुः ॥३१॥ यः ऋज्रा मह्यं
ममहे सह त्वचा हिरण्यया एषः विश्वानि अभि अस्तु सौभगा
आऽसंगस्य स्वनत्ऽरथः ॥३२॥ अध प्लायोगिः अति दासत् अ-
न्यान् आऽसंगः अग्ने दशऽभिः सहस्रैः अध उक्षणः दश मह्यं
रुशंतः नळाःऽइव सरसः निः अतिष्ठन् ॥३३॥ अनु अस्य स्थूरं
ददृशे पुरस्तात् अनस्थः ऊरुः अवऽरंबमाणः शश्वती नारी अ-
भिऽचक्ष्य आह सुऽभद्रं अर्य भोजनं बिभर्षि ॥३४॥१६॥

॥२॥ इदं वसो इति सुतं अंधः पिब सुऽपूर्णं उदरं अनाभयिन् र-
रिम ते ॥१॥ नृऽभिः धूतः सुतः अश्नैः अव्यः वारैः परिऽपूतः अ-
श्वः न निक्तः नदीषु ॥२॥ तं ते यवं यथा गोभिः स्वादुं अकर्म श्री-
णंतः इंद्र त्वा अस्मिन् सधऽमादे ॥३॥ इंद्रः इत् सोमऽपाः एकः
इंद्रः सुतऽपाः विश्वऽआयुः अंतः देवान् मर्त्यान् च ॥४॥ न यं
शुक्रः न दुःऽआशीः न तृप्राः उरुऽव्यचसं अपऽस्पृण्वते सुऽहार्दं
॥५॥१७॥ गोभिः यत् ईं अन्ये अस्मत् मृगं न व्राः मृगयंते अभि-
ऽत्सरंति धेनुऽभिः ॥६॥ त्रयः इंद्रस्य सोमाः सुतासः संतु देवस्य
स्वे क्षये सुतऽपाव्नः ॥७॥ त्रयः कोशासः श्चोतंति तिस्रः चम्वः
सुऽपूर्णाः समाने अधि भार्मन् ॥८॥ शुचिः असि पुरुनिःऽस्थाः
क्षीरैः मध्यतः आऽशीर्तः दध्ना मंदिष्ठः शूरस्य ॥९॥ इमे ते इंद्र
सोमाः तीव्राः अस्मे इति सुतासः शुक्राः आऽशिरं याचंते ॥१०॥१८॥
तान् आऽशिरं पुरोळाशं इंद्र इमं सोमं श्रीणीहि रेवंतं हि त्वा
शृणोमि ॥११॥ हृत्ऽसु पीतासः युध्यंते दुःऽमदासः न सुरायां
ऊधः न नग्नाः जरंते ॥१२॥ रेवान् इत् रेवतः स्तोता स्यात् त्वा-
ऽवतः मघोनः प्र इत् ऊं इति हरिऽवः श्रुतस्य ॥१३॥ उक्थं चन श-
स्यमानं अगोः अरिः आ चिकेत न गायत्रं गीयमानं ॥१४॥ मा
नः इंद्र पीयत्नवे मा शर्धते परा दाः शिक्ष शचीऽवः शचीभिः
॥१५॥१९॥ वयं ऊं इति त्वा तदित्ऽअर्थाः इंद्र त्वाऽयंतः सखायः क-
ण्वाः उक्थेभिः जरंते ॥१६॥ न घ ईं अन्यत् आ पपन वज्रिन् अ-
पसः नविष्टौ तव इत् ऊं इति स्तोमं चिकेत ॥१७॥ इच्छंति देवाः सु-
न्वंतं न स्वप्नाय स्पृहयंति यंति प्रऽमादं अतंद्राः ॥१८॥ ओ इति सु प्र
याहि वाजेभिः मा हृणीथाः अभि अस्मान् महान्ऽइव युवऽजा-
निः ॥१९॥ मो इति सु अद्य दुःऽहनावान् सायं करत् आरे अस्मत् अ-

श्रीरः ऽइव जामाता ॥ २० ॥ २० ॥ विद्म हि ञ्रस्य वीरस्य भूरिऽदा-
वरीं सुऽमतिं त्रिषु जातस्य मनांसि ॥ २१ ॥ ञ्रा तु सिंच कण्वऽमंतं
न घ विद्म शवसानात् यशःऽतरं शतंऽऊंते: ॥ २२ ॥ ज्येष्ठेन सोतः
इंद्राय सोमं वीराय शक्राय भर पिबत् नर्याय ॥ २३ ॥ यः वेदिष्ठः
ञ्रव्यथिषु ञ्रश्वऽवंतं जरितृऽभ्यः वाजं स्तोतृऽभ्यः गोऽमंतं ॥ २४ ॥
पन्यंऽपन्यं इत् सोतारः ञ्रा धावत मद्याय सोमं वीराय शूराय
॥ २५ ॥ २१ ॥ पाता वृत्रऽहा सुतं ञ्रा घ गमत् न ञ्रारे ञ्रस्मत् नि
यमते शतंऽऊतिः ॥ २६ ॥ ञ्रा इह हरी ब्रह्मऽयुजा शग्मा वक्षतः
सखायं गीःऽभिः श्रुतं गिर्वणसं ॥ २७ ॥ स्वादवः सोमाः ञ्रा याहि
श्रीताः सोमाः ञ्रा याहि शिप्रिन् ऋषिऽवः शचीऽवः न ञ्रयं
ञ्रच्छ सधऽमादं ॥ २८ ॥ स्तुतः च याः त्वा वर्धंति महे राधसे नृम्णाय
इंद्र कारिणं वृधंतः ॥ २९ ॥ गिरः च याः ते गिर्वाहः उक्था च तुभ्यं
तानि सत्रा दधिरे शवांसि ॥ ३० ॥ २२ ॥ एव इत् एषः तुविऽकूर्मिः
वाजान् एकः वज्रऽहस्तः सनात् ञ्रमृक्तः दयते ॥ ३१ ॥ हंता वृत्रं
दक्षिणेन इंद्रः पुरु पुरुऽहूतः महान् महीभिः शचीभिः ॥ ३२ ॥ य-
स्मिन् विश्वाः चर्षणयः उत च्यौत्ना जयांसि च ञ्रनु घ इत् मंदी
मघोनः ॥ ३३ ॥ एषः एतानि चकार इंद्रः विश्वा यः ञ्रति शृण्वे
वाजऽदावा मघोनां ॥ ३४ ॥ प्रऽभर्ता रथं गव्यंतं ञ्रपाकात् चित्
यं ञ्रवति इनः वसु सः हि वोळ्हा ॥ ३५ ॥ २३ ॥ सनिता विप्रः
ञ्रर्वत्ऽभिः हंता वृत्रं नृऽभिः शूरः सत्यः ञ्रविता विधंतं ॥ ३६ ॥
यजध्व एनं प्रियऽमेधाः इंद्रं सत्राचा मनसा यः भूत् सोमैः सत्य-
ऽमद्वा ॥ ३७ ॥ गाथऽश्रवसं सत्ऽपतिं श्रवःऽकामं पुरुऽत्मानं
कण्वासः गात वाजिनं ॥ ३८ ॥ यः ऋते चित् गाः पदेभ्यः दात् सखा
नृऽभ्यः शचीऽवान् ये ञ्रस्मिन् कामं ञ्रश्रियन् ॥ ३९ ॥ इत्था

धीऽवंतं अद्रिऽवः काण्वं मेध्यंऽअतिथिं मेषः भूतः अभि यन् अयः ॥४०॥ शिक्ष विऽभिंदो॰ अस्मै चत्वारि अयुता ददत् अष्ट परः सहस्रा ॥४१॥ उत सु त्ये पयःऽवृधा माकी रणस्य नप्त्या जनिऽत्वनाय ममहे ॥४२॥२४॥

॥३॥ पिब सुतस्य रसिनः मत्स्व नः इंद्र गोऽमतः आपिः नः बोधि सधऽमाद्यः वृधे अस्मान् अवंतु ते धियः ॥१॥ भूयाम ते सुऽमतौ वाजिनः वयं मा नः स्तः अभिऽमातये अस्मान् चित्राभिः अवतात् अभिष्टिऽभिः आ नः सुम्नेषु यमय ॥२॥ इमाः ऊं त्वा पुरुऽवसो॰ गिरः वर्धंतु याः मम पावकऽवर्णाः शुचयः विपःऽचितः अभि स्तोमैः अनूषत ॥३॥ अयं सहस्रं ऋषिऽभिः सहःऽकृतः समुद्रःऽइव पप्रथे सत्यः सः अस्य महिमा गृणे शवः यज्ञेषु विप्रऽराज्ये ॥४॥ इंद्रं इत् देवऽतातये इंद्रं प्रऽयति अध्वरे इंद्रं संऽईके वनिनः हवामहे इंद्रं धनस्य सातये ॥५॥२५॥ इंद्रः मह्ना रोदसी पप्रथत् शवः इंद्रः सूर्यं अरोचयत् इंद्रे ह विश्वा भुवनानि येमिरे इंद्रे सुवानासः इंदवः ॥६॥ अभि त्वा पूर्वऽपीतये इंद्र स्तोमेभिः आयवः संऽईचीनासः ऋभवः सं अस्वरन् रुद्राः गृणंत पूर्व्यं ॥७॥ अस्य इत् इंद्रः ववृधे वृष्ण्यं शवः मदे सुतस्य विष्णवि अद्य तं अस्य महिमानं आयवः अनु स्तुवंति पूर्वऽथा ॥८॥ तत् त्वा यामि सुऽवीर्यं तत् ब्रह्म पूर्वऽचित्तये येन यतिऽभ्यः भृगवे धने हिते येन प्रस्कण्वं आविथ ॥९॥ येन समुद्रं असृजः महीः अपः तत् इंद्र वृष्णि ते शवः सद्यः सः अस्य महिमा न संऽनशे यं क्षोणीः अनुऽचक्रदे ॥१०॥२६॥ शग्धि नः इंद्र यत् त्वा रयिं यामि सुऽवीर्यं शग्धि वाजाय प्रथमं सिसासते शग्धि स्तोमाय पूर्व्य ॥११॥ शग्धि

नः अस्य यत् ह पौरं आविथ धियः इंद्र सिसासतः शग्धि यथा रु-
शमं श्यावकं कृपं इंद्र प्र आवः स्वःऽनरं ॥१२॥ कत् नव्यः अत-
सीनां तुरः गृणीत मर्त्यः नहि नु अस्य महिमानं इंद्रियं स्वः गृ-
णंतः आनशुः ॥१३॥ कत् ऊं स्तुवंतः ऋतऽयंत देवता ऋषिः
कः विप्रः ओहते कदा हवं मघऽवन् इंद्र सुन्वतः कत् ऊं स्तुवतः
आ गमः ॥१४॥ उत् ऊं त्ये मधुमत्ऽतमाः गिरः स्तोमासः ईरते
सत्राऽजितः धनऽसाः अक्षितऽऊतयः वाजऽयंतः रथाःऽइव
॥१५॥२७॥ कण्वाःऽइव भृगवः सूर्याःऽइव विश्वं इत् धीतं आन-
शुः इंद्रं स्तोमेभिः महयंतः आयवः प्रियऽमेधासः अस्वरन् ॥१६॥
युक्ष्व हि वृत्रहन्ऽतम हरी इंद्र पराऽवतः अर्वाचीनः मघऽवन्
सोमऽपीतये उग्रः ऋष्वेभिः आ गहि ॥१७॥ इमे हि ते कारवः
वावशुः धिया विप्रासः मेधऽसातये सः त्वं नः मघऽवन् इंद्र गिर्व-
णः वेनः न शृणुधि हवं ॥१८॥ निः इंद्र बृहतीभ्यः वृत्रं धनुऽभ्यः
अस्फुरः निः अर्बुदस्य मृगयस्य मायिनः निः पर्वतस्य गाः आ-
जः ॥१९॥ निः अग्नयः रुरुचुः निः ऊं सूर्यः निः सोमः इंद्रियः रसः
निः अंतरिक्षात् अधमः महां अहिं कृषे तत् इंद्र पौंस्यं ॥२०॥२८॥
यं मे दुः इंद्रः मरुतः पाकऽस्थामा कौरयाणः विश्वेषां त्मना शो-
भिष्ठं उपऽइव दिवि धावमानं ॥२१॥ रोहितं मे पाकऽस्थामा
सुऽधुरं कक्ष्यऽप्रां अदात् रायः विऽबोधनं ॥२२॥ यस्मै अन्ये दश
प्रति धुरं वहंति वह्नयः अस्तं वयः न तुग्र्यं ॥२३॥ आत्मा पितुः
तनूः वासः ओजःऽदाः अभिऽअंजनं तुरीयं इत् रोहितस्य पा-
कऽस्थामानं भोजं दातारं अब्रवं ॥२४॥२९॥

॥४॥ यत् इंद्र प्राक् अपाक् उदक् न्यक् वा हूयसे नृऽभिः सिम

पुरु नृऽसूतः असि आनवे असि प्रऽशर्ध तुर्वशे ॥१॥ यत् वा रुमे
रुशमे श्यावके कृपे इंद्र मादयसे सचा कण्वासः त्वा ब्रह्मऽभिः
स्तोमऽवाहसः इंद्र आ यच्छंति आ गहि ॥२॥ यथा गौरः अपा
कृतं तृष्यन् एति अव इरिणं आऽपित्वे नः प्रऽपित्वे तूयं आ गहि
कण्वेषु सु सचा पिब ॥३॥ मंदंतु त्वा मघऽवन् इंद्र इंदवः राधःऽदे-
याय सुन्वते आऽमुष्य सोमं अपिबः चमू' सुतं ज्येष्ठं तत् दधिषे
सहः ॥४॥ प्र चक्रे सहसा सहः बभंज मन्युं ओजसा विश्वे ते इंद्र
पृतनाऽयवः यह्वो' नि वृक्षाःऽइव येमिरे ॥५॥३०॥ सहस्रेणऽइव
सचते यविऽयुधा यः ते आनट् उपऽस्तुतिं पुत्रं प्रावर्गं कृणुते सु-
ऽवीर्ये दाश्नोति नमउक्तिऽभिः ॥६॥ मा भेम मा श्रमिष्म उग्रस्य
सख्ये तव महत् ते वृष्णः अभिऽचक्ष्यं कृतं पश्येम तुर्वशं यदुं ॥७॥
सव्यां अनु स्फिग्यं ववसे वृषा न दानः अस्य रोषति मध्वा संऽपृ-
क्ताः सारघेण धेनवः तूयं आ इहि द्रव पिब ॥८॥ अश्वी रथी सु-
ऽरूपः इत् गोऽमान् इत् इंद्र ते सखा श्वात्रऽभाजा वयसा सचते
सदा चंद्रः याति सभां उप ॥९॥ ऋश्यः न तृष्यन् अवऽपानं आ
गहि पिब सोमं वशान् अनु निऽमेघमानः मघऽवन् दिवेऽदिवे
ओजिष्ठं दधिषे सहः ॥१०॥३१॥ अध्वर्यो' द्रवय त्वं सोमं इंद्रः पि-
पासति उप नूनं युयुजे वृषणा हरी' आ च जगाम वृत्रऽहा ॥११॥
स्वयं चित् सः मन्यते दाशुरिः जनः यत्र सोमस्य तृंपसि इदं ते
अन्नं युज्यं संऽउक्षितं तस्य आ इहि प्र द्रव पिब ॥१२॥ रथेऽस्थाय
अध्वर्यवः सोमं इंद्राय सोतन अधि ब्रध्नस्य अद्रयः वि चक्षते सु-
न्वंतः दाशुऽअध्वरं ॥१३॥ उप ब्रध्नं ववाता वृषणा हरी' इंद्रं अप-
ऽसु वक्षतः अर्वांचं त्वा सप्तयः अध्वरऽश्रियः वहंतु सवना इत्
उप ॥१४॥ प्र पूषणं वृणीमहे युज्याय पुरुऽवसुं सः शक्र शिक्ष

पुरुऽहूत नः धिया तुजे राये विऽमोचन ॥१५॥३२॥ सं नः शिशीहि भुरिजोःऽइव क्षुरं रास्व रायः विऽमोचन त्वे तत् नः सुऽवेदं उस्रियं वसु यं त्वं हिनोषि मर्त्यं ॥१६॥ वेमि त्वा पूषन् ऋंजसे वेमि स्तोतवे आघृणे न तस्य वेमि अरणं हि तत् वसो स्तुषे पज्राय साम्ने ॥१७॥ परा गावः यवसं कत् चित् आघृणे नित्यं रेक्णः अमर्त्य अस्माकं पूषन् अविता शिवः भव मंहिष्ठः वाजऽसातये ॥१८॥ स्थूरं राधः शतऽअश्वं कुरुंगस्य दिविष्टिषु राज्ञः त्वेषस्य सुऽभगस्य रातिषु तुर्वशेषु अमन्महि ॥१९॥ धीभिः सातानि काण्वस्य वाजिनः प्रियऽमेधैः अभिद्युऽभिः षष्टिं सहस्रा अनु निःऽमजां अजे निः यूथानि गवां ऋषिः ॥२०॥ वृक्षाः चित् मे अभिऽपित्वे अरारणुः गां भजंत मेहना अश्वं भजंत मेहना ॥२१॥ ३३ ॥ ७ ॥

॥५॥ दूरात् इहऽइव यत् सती अरुणऽप्सुः अशिश्वितत् वि भानुं विश्वधा अतनत् ॥१॥ नृऽवत् दस्रा मनःऽयुजा रथेन पृथुऽपाजसा सचेथे अश्विना उषसं ॥२॥ युवाभ्यां वाजिनीऽवसू॰ प्रति स्तोमाः अदृक्षत वाचं दूतः यथा ओहिषे ॥३॥ पुरुऽप्रिया नः ऊतये पुरुऽमंद्रा पुरुऽवसू॰ स्तुषे कण्वासः अश्विना ॥४॥ मंहिष्ठा वाजऽसातमा इषयंता शुभः पती गंतारा दाशुषः गृहं ॥५॥१॥ ता सुऽदेवाय दाशुषे सुऽमेधां अविऽतारिणीं घृतैः गव्यूतिं उक्षतं ॥६॥ आ नः स्तोमं उप द्रवत् तूयं श्येनेभिः आशुऽभिः यातं अश्वेभिः अश्विना ॥७॥ येभिः तिस्रः पराऽवतः दिवः विश्वानि रोचना त्रीन् अक्तून् परिऽदीयथः ॥८॥ उत नः गोऽमतीः इषः उत सातीः अहःऽविदा वि पथः सातये सितं ॥९॥

आ नः गोऽमंतं अश्विना सुऽवीरं सुऽरथं रयिं वोळ्हं अश्वऽवतीः
इषः ॥१०॥२॥ ववृधाना शुभः पती' दस्रा हिरण्यऽवर्तनी॰ पि-
बतं सोम्यं मधु ॥११॥ अस्मभ्यं वाजिनीऽवसू॰ मघवत्ऽभ्यः च
सऽप्रथः छर्दिः यंतं अदाभ्यं ॥१२॥ नि सु ब्रह्म जनानां या अविष्टं
तूयं आ गतं मो' सु अन्यान् उप अरतं ॥१३॥ अस्य पिबतं अ-
श्विना युवं मदस्य चारुणः मध्वः रातस्य धिष्ण्या ॥१४॥ अस्मे'
आ वहतं रयिं शतऽवंतं सहस्रिणं पुरुऽक्षुं विश्वऽधायसं ॥१५॥३॥
पुरुऽत्रा चित् हि वां नरा विऽह्वयंते मनीषिणः वाघत्ऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥१६॥ जनासः वृक्तऽबर्हिषः हविष्मंतः अरंऽकृतः
युवां हवंते अश्विना ॥१७॥ अस्माकं अद्य वां अयं स्तोमः वा-
हिष्ठः अंतमः युवाभ्यां भूतु अश्विना ॥१८॥ यः ह वां मधुनः दृतिः
आऽहितः रथऽचर्षणे ततः पिबतं अश्विना ॥१९॥ तेन नः वा-
जिनीऽवसू॰ पश्वे तोकाय शं गवे वहतं पीवरीः इषः ॥२०॥४॥
उत नः दिव्याः इषः उत सिंधून् अहःऽविदा अप द्वाराऽइव व-
र्षथः ॥२१॥ कदा वां तौग्र्यः विधत् समुद्रे जहितः नरा यत् वां
रथः विऽभिः पतात् ॥२२॥ युवं कण्वाय नासत्या अपिऽरिप्ताय
हर्म्ये शश्वत् ऊतीः दशस्यथः ॥२३॥ ताभिः आ यातं ऊतिऽभिः
नव्यसीभिः सुशस्तिऽभिः यत् वां वृषण्ऽवसू॰ हुवे ॥२४॥ यथा
चित् कण्वं आवतं प्रियऽमेधं उपऽस्तुतं अत्रिं शिंजारं अश्विना
॥२५॥५॥ यथा उत कृत्व्ये धने अंशुं गोषु अगस्त्यं यथा वाजेषु
सोभरिं ॥२६॥ एतावत् वां वृषण्ऽवसू॰ अतः वा भूयः अश्विना
गृणंतः सुम्नं ईमहे ॥२७॥ रथं हिरण्यऽवंधुरं हिरण्यऽअभीशुं अ-
श्विना आ हि स्थाथः दिविऽस्पृशं ॥२८॥ हिरण्ययी वां रभिः ईषा
अक्षः हिरण्ययः उभा चक्रा हिरण्यया ॥२९॥ तेन नः वाजिनी-

ऽवसू पराऽवतः चित् आ गतं उप इमां सुऽस्तुतिं मम ॥३०॥६॥
आ वहेथे पराकात् पूर्वीः अश्नंतौ अश्विना इषः दासीः अमर्त्या
॥३१॥ आ नः द्युम्नैः आ श्रवःऽभिः आ राया यातं अश्विना पुरु-
ऽचंद्रा नासत्या ॥३२॥ आ इह वां प्रुषितऽप्सवः वयः वहंतु प-
र्णिनः अच्छ सुऽअध्वरं जनं ॥३३॥ रथं वां अनुऽगायसं यः इषा
वर्तते सह न चक्रं अभि बाधते ॥३४॥ हिरण्ययेन रथेन द्रवत्पा-
णिऽभिः अश्वैः धीऽजवना नासत्या ॥३५॥७॥ युवं मृगं जागृ-
ऽवांसं स्वदथः वा वृषण्ऽवसू ता नः पृंक्तं इषा रयिं ॥३६॥
ता मे अश्विना सनीनां विद्यातं नवानां यथा चित् चैद्यः कशुः
शतं उष्ट्रानां ददत् सहस्रा दश गोनां ॥३७॥ यः मे हिरण्यऽसंदृशः
दश राज्ञः अमंहत अधःऽपदाः इत् चैद्यस्य कृष्टयः चर्मऽम्नाः अ-
भितः जनाः ॥३८॥ माकिः एना पथा गात् येन इमे यंति चेदयः
अन्यः न इत् सूरिः ओहते भूरिदावत्ऽतरः जनः ॥३९॥८॥१॥

॥६॥ महान् इंद्रः यः ओजसा पर्जन्यः वृष्टिमान्ऽइव स्तोमैः
वत्सस्य ववृधे ॥१॥ प्रऽजां ऋतस्य पिप्रतः प्र यत् भरंत वह्नयः
विप्राः ऋतस्य वाहसा ॥२॥ कण्वाः इंद्रं यत् अक्रत स्तोमैः यज्ञस्य
साधनं जामि ब्रुवते आयुधं ॥३॥ सं अस्य मन्यवे विशः विश्वाः न-
मंत कृष्टयः समुद्रायऽइव सिंधवः ॥४॥ ओजः तत् अस्य तित्विषे
उभे यत् संऽअवर्तयत् इंद्रः चर्मऽइव रोदसी ॥५॥९॥ वि चित् वृ-
त्रस्य दोधतः वज्रेण शतऽपर्वणा शिरः बिभेद वृष्णिना ॥६॥ इ-
माः अभि प्र नोनुमः विपां अग्रेषु धीतयः अग्नेः शोचिः न दिद्युतः
॥७॥ गुहा सतीः उप त्मना प्र यत् शोचंत धीतयः कण्वाः ऋतस्य
धारया ॥८॥ प्र तं इंद्र नशीमहि रयिं गोऽमंतं अश्विनं प्र ब्रह्म पूर्व-

ऽचिंत्तये ॥९॥ अहं इत् हि पितुः परि मेधां ऋतस्य जग्रभ अहं
सूर्यःऽइव अजनि ॥१०॥१०॥ अहं प्रत्नेन मन्मना गिरः शुंभामि
कण्वऽवत् येन इंद्रः शुष्मं इत् दधे ॥११॥ ये त्वां इंद्र न तुस्तुवुः ऋ-
षयः ये च तुस्तुवुः मम इत् वर्धस्व सुऽस्तुतः ॥१२॥ यत् अस्य म-
न्युः अध्वनीत् वि वृत्रं पर्वऽशः रुजन् अपः समुद्रं ऐरयत् ॥१३॥
नि शुष्णे इंद्र धर्णसिं वज्रं जघंथ दस्यवि वृषा हि उग्र शृण्विषे
॥१४॥ न द्यावः इंद्रं ओजसा न अंतरिक्षाणि वज्रिणं न विव्यचंत
भूमयः ॥१५॥११॥ यः ते इंद्र महीः अपः स्तभुऽयमानः आ अशं-
यत् नि तं पद्यासु शिश्नथः ॥१६॥ यः इमे रोदसी मही संऽईची
संऽअजंग्रभीत् तमःऽभिः इंद्र तं गुहः ॥१७॥ ये इंद्र यतयः त्वा भृ-
गवः ये च तुस्तुवुः मम इत् उग्र श्रुधि हवं ॥१८॥ इमाः ते इंद्र पृश्नयः
घृतं दुहते आऽशिरं एनां ऋतस्य पिप्युषीः ॥१९॥ याः इंद्र प्रऽस्वः
त्वा आसा गर्भं अचक्रिरन् परि धर्मऽइव सूर्यं ॥२०॥१२॥ त्वां इत्
शवसः पते कण्वाः उक्थेन वावृधुः त्वां सुतासः इंदवः ॥२१॥ तव
इत् इंद्र प्रऽनीतिषु उत प्रऽशस्तिः अद्रिऽवः यज्ञः वितंतसाय्यः
॥२२॥ आ नः इंद्र महीं इषं पुरं न दर्षि गोऽमतीं उत प्रऽजां सु-
ऽवीर्यं ॥२३॥ उत त्यत् आशुऽअश्व्यं यत् इंद्र नाहुषीषु आ अग्रे
विक्षु प्रऽदीदयत् ॥२४॥ अभि व्रजं न तत्निषे सूरः उपाकऽचक्षसं
यत् इंद्र मृळयासि नः ॥२५॥१३॥ यत् अंग तविषीऽयसे इंद्र प्र-
ऽराजसि क्षितीः महान् अपारः ओजसा ॥२६॥ तं त्वा हविष्म-
तीः विशः उप ब्रुवते ऊतये उरुऽज्रयसं इंदुऽभिः ॥२७॥ उप-
ऽह्वरे गिरीणां संऽगथे च नदीनां धिया विप्रः अजायत ॥२८॥
अतः समुद्रं उत्ऽवतः चिकित्वान् अव पश्यति यतः विपानः
एजति ॥२९॥ आत् इत् प्रत्नस्य रेतसः ज्योतिः पश्यंति वासरं परः

यत् इध्यते दिवा ॥ ३० ॥ १४ ॥ कण्वासः इंद्र ते मतिं विश्वे वर्धंति पौं-
स्यं उतो शविष्ठ वृष्ण्यं ॥ ३१ ॥ इमां मे इंद्र सुऽस्तुतिं जुषस्व प्र सु मां
अव उत प्र वर्धय मतिं ॥ ३२ ॥ उत ब्रह्मण्या वयं तुभ्यं प्रऽवृद्ध व-
ज्रिऽवः विप्राः अतक्ष्म जीवसे ॥ ३३ ॥ अभि कण्वाः अनूषत आ-
पः न प्रऽवता यतीः इंद्रं वनन्ऽवती मतिः ॥ ३४ ॥ इंद्रं उक्थानि
ववृधुः समुद्रंऽइव सिंधवः अनुत्तऽमन्युं अजरं ॥ ३५ ॥ १५ ॥ आ नः
याहि पराऽवतः हरिऽभ्यां हर्यताभ्यां इमं इंद्र सुतं पिब ॥ ३६ ॥
त्वां इत् वृत्रहन्ऽतम जनासः वृक्तऽबर्हिषः हवंते वाजऽसातये
॥ ३७ ॥ अनु त्वा रोदसी उभे चक्रं न वर्ति एतशं अनु सुवानासः
इंदवः ॥ ३८ ॥ मंदस्व सु स्वःऽनरे उत इंद्र शर्यणाऽवति मत्स्व
विवस्वतः मती ॥ ३९ ॥ ववृधानः उप द्यवि वृषा वज्री अरोरवीत्
वृत्रऽहा सोमऽपातमः ॥ ४० ॥ १६ ॥ ऋषिः हि पूर्वऽजाः असि
एकः ईशानः ओजसा इंद्र चोष्कूयसे वसु ॥ ४१ ॥ अस्माकं त्वा सु-
तान् उप वीतऽपृष्ठाः अभि प्रयः शतं वहंतु हरयः ॥ ४२ ॥ इमां
सु पूर्व्यां धियं मधोः घृतस्य पिप्युषीं कण्वाः उक्थेन ववृधुः ॥ ४३ ॥
इंद्रं इत् विऽमहीनां मेधे वृणीत मर्त्यः इंद्रं सनिष्युः ऊतये ॥ ४४ ॥
अर्वांचं त्वा पुरुऽस्तुत प्रियमेधऽस्तुता हरी सोमऽपेयाय वक्षतः
॥ ४५ ॥ शतं अहं तिरिंदिरे सहस्रं पर्शौ आ ददे राधांसि याद्वानां
॥ ४६ ॥ त्रीणि शतानि अर्वतां सहस्रा दश गोनां ददुः पज्राय सा-
म्ने ॥ ४७ ॥ उत् आनट् ककुहः दिवं उष्ट्रान् चतुःऽयुजः ददत् श्रव-
सा याद्वं जनं ॥ ४८ ॥ १७ ॥

॥ ७ ॥ प्र यत् वः त्रिऽस्तुभं इषं मरुतः विप्रः अक्षरत् वि पर्वतेषु
राजथ ॥ १ ॥ यत् अंग तविषीऽयवः यामं शुभ्राः अचिध्वं नि पर्व-

ताः अहासत ॥२॥ उत ईरयंत वायुऽभिः वाश्रासः पृश्निऽमातरः धुक्षंत पिप्युषीं इषं ॥३॥ वपंति मरुतः मिहं प्र वेपयंति पर्वतान् यत् यामं यांति वायुऽभिः ॥४॥ नि यत् यामाय वः गिरिः नि सिंधवः विऽधर्मणे महे शुष्माय येमिरे ॥५॥१८॥ युष्मान् ऊं नक्तं ऊतये युष्मान् दिवा हवामहे युष्मान् प्रऽयति अध्वरे ॥६॥ उत ऊं त्ये अरुणऽप्सवः चित्राः यामेभिः ईरते वाश्राः अधि स्नुना दिवः ॥७॥ सृजंति रश्मिं ओजसा पंथां सूर्याय यातवे ते भानुऽभिः वि तस्थिरे ॥८॥ इमां मे मरुतः गिरं इमं स्तोमं ऋभुक्षणः इमं मे वनत हवं ॥९॥ त्रीणि सरांसि पृश्नयः दुदुह्रे वज्रिणे मधु उत्सं कवंधं उद्रिणं ॥१०॥१९॥ मरुतः यत् ह वः दिवः सुम्नऽयंतः हवामहे आ तु नः उप गंतन ॥११॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः रुद्राः ऋभुक्षणः दमे उत प्रऽचेतसः मदे ॥१२॥ आ नः रयिं मदऽच्युतं पुरुऽक्षुं विश्वऽधायसं इयर्त मरुतः दिवः ॥१३॥ अधिऽइव यत् गिरीणां यामं शुभ्राः अचिध्वं सुवानैः मंदध्वे इंदुऽभिः ॥१४॥ एतावतः चित् एषां सुम्नं भिक्षेत मर्त्यः अदाभ्यस्य मन्मऽभिः ॥१५॥२०॥ ये द्रप्साःऽइव रोदसी धमंति अनु वृष्टिऽभिः उत्सं दुहंतः अक्षितं ॥१६॥ उत ऊं स्वानेभिः ईरते उत रथैः उत ऊं वायुऽभिः उत स्तोमैः पृश्निऽमातरः ॥१७॥ येन आव तुर्वशं यदुं येन कण्वं धनऽस्पृतं राये सु तस्य धीमहि ॥१८॥ इमाः ऊं वः सुऽदानवः घृतं न पिप्युषीः इषः वर्धान् काण्वस्य मन्मऽभिः ॥१९॥ क्व नूनं सुऽदानवः मदथ वृक्तऽबर्हिषः ब्रह्मा कः वः सपर्यति ॥२०॥२१॥ नहि स्म यत् ह वः पुरा स्तोमेभिः वृक्तऽबर्हिषः शर्धान् ऋतस्य जिन्वथ ॥२१॥ सं ऊं त्ये महतीः अपः सं क्षोणी सं ऊं सूर्यं सं वज्रं पर्वऽशः दधुः ॥२२॥ वि वृत्रं पर्वऽशः ययुः वि पर्व-

तान् अराजिनः चक्राणाः वृष्णि पौंस्यं ॥२३॥ अनु चितस्य यु-
ध्यंतः शुष्मं आवन् उत क्रतुं अनु इंद्रं वृत्र5तूर्ये॥२४॥ विद्युत्5ह-
स्ताः अभि5द्यवः शिप्राः शीर्षन् हिरण्ययीः शुभ्राः वि अंजत
श्रिये॥२५॥२२॥ उशना यत् परा5वतः उक्ष्णः रंध्रं अयातन द्यौः
न चक्रदत् भिया॥२६॥ आ नः मखस्य दावने अश्वैः हिरण्यपा-
णि5भिः देवासः उप गंतन॥२७॥ यत् एषां पृषतीः रथे प्रष्टिः
वहंति रोहितः यांति शुभ्राः रिणन् अपः॥२८॥ सु5सोमे शर्य-
णा5वति आर्जीके पस्त्य5वति ययुः नि5चक्रया नरः॥२९॥
कदा गच्छाथ मरुतः इत्था विप्रं हवमानं मार्डीकेभिः नाधमानं
॥३०॥२३॥ कत् ह नूनं कध5प्रियः यत् इंद्रं अजहातन कः वः स-
खि5त्वे ओहते॥३१॥ सहो' सु नः वज्र5हस्तैः कण्वासः अग्निं म-
रुत्5भिः स्तुषे हिरण्य5वाशीभिः॥३२॥ ओ' सु वृष्णः प्र5यज्यून्
आ नव्यसे सुविताय ववृत्यां चित्र5वाजान्॥३३॥ गिरयः चित्
नि जिहते पर्शानासः मन्यमानाः पर्वताः चित् नि येमिरे॥३४॥
आ अक्ष्ण5यावानः वहंति अंतरिक्षेण पततः धातारः स्तुवते
वयः॥३५॥ अग्निः हि जनि पूर्व्यः छंदः न सूरः अर्चिषा ते भानु-
5भिः वि तस्थिरे॥३६॥२४॥

॥८॥ आ नः विश्वाभिः ऊति5भिः अश्विना गच्छतं युवं दस्रा
हिरण्य5वर्तनी॰ पिबतं सोम्यं मधु॥१॥ आ नूनं यातं अश्विना
रथेन सूर्य5त्वचा भुजी' हिरण्य5पेशसा कवी' गंभीर5चेतसा
॥२॥ आ यातं नहुषः परि आ अंतरिक्षात् सुवृक्ति5भिः पिबाथः
अश्विना मधु कण्वानां सवने सुतं॥३॥ आ नः यातं दिवः परि
आ अंतरिक्षात् अध5प्रिया पुत्रः कण्वस्य वां इह सुसाव सोम्यं

मधु ॥४॥ आ नः यातं उप॑ऽश्रुति अश्विना सोम॑ऽपीतये स्वाहा
स्तोम॑स्य वर्धना प्र कवी॑ धीतिऽभिः नरा ॥५॥२५॥ यत् चित् हि
वां पुरा ऋषयः जुहूरे अवसे नरा आ यातं अश्विना आ गतं उप॑
इमां सुऽस्तुतिं मम॑ ॥६॥ दिवः चित् रोचनात् अधि आ नः गंतं
स्वः॒ऽविदा धीभिः वत्सऽप्रचेतसा स्तोमेभिः हवनऽश्रुता ॥७॥
किं अन्ये परि आसते अस्मत् स्तोमेभिः अश्विना पुत्रः कण्वस्य वां
ऋषिः गीःऽभिः वत्सः अवीवृधत् ॥८॥ आ वां विप्रः इह अवसे
अह्वत् स्तोमेभिः अश्विना अरिप्रा वृत्रहन्ऽतमा ता नः भूतं म-
यःऽभुवा ॥९॥ आ यत् वां योषणा रथं अतिष्ठत् वाजिनीऽवसू॰
विश्वानि अश्विना युवं प्र धीतानि अगच्छतं ॥१०॥२६॥ अतः
सहस्रऽनिर्निजा रथेन आ यातं अश्विना वत्सः वां मधुऽमत् व-
चः अशंसीत् काव्यः कविः ॥११॥ पुरुऽमंद्रा पुरुऽवसू॰ मनोतरा
रयीणां स्तोमं मे अश्विनौ इमं अभि वह्नी॑ अनूषातां ॥१२॥ आ
नः विश्वानि अश्विना धत्तं राधांसि अह्रया कृतं नः ऋत्वियऽवतः
मा नः रीरधतं निदे ॥१३॥ यत् नासत्या पराऽवति यत् वा स्थः
अधि अंबरे अतः सहस्रऽनिर्निजा रथेन आ यातं अश्विना ॥१४॥
यः वां नासत्यौ ऋषिः गीःऽभिः वत्सः अवीवृधत् तस्मै सहस्र-
ऽनिर्निजं इषं धत्तं घृतऽश्चुतं ॥१५॥२७॥ प्र अस्मै ऊर्जं घृतऽश्चुतं
अश्विना यच्छतं युवं यः वां सुम्नाय तुस्तवत् वसुऽयात् दानुनः
पती॑ ॥१६॥ आ नः गंतं रिशादसा इमं स्तोमं पुरुऽभुजा कृतं नः
सुऽश्रियः नरा इमा दातं अभिष्टये ॥१७॥ आ वां विश्वाभिः ऊ-
तिऽभिः प्रियऽमेधाः अहूषत राजंतौ अध्वराणां अश्विना याम॑-
ऽहूतिषु ॥१८॥ आ नः गंतं मयःऽभुवा अश्विना शंऽभुवा युवं यः
वां विपन्यू॑ धीतिऽभिः गीःऽभिः वत्सः अवीवृधत् ॥१९॥ याभिः

कण्वं मेधऽअतिथिं याभिः वशं दशऽव्रजं याभिः गोऽशर्यं आवतं
ताभिः नः अवतं नरा ॥२०॥२८॥ याभिः नरा त्रसदस्युं आवतं
कृत्व्ये धने ताभिः सु अस्मान् अश्विना प्र अवतं वाजऽसातये
॥२१॥ प्र वां स्तोमाः सुऽवृक्तयः गिरः वर्धंतु अश्विना पुरुऽत्रा
वृत्रहन्ऽतमा ता नः भूतं पुरुऽस्पृहा ॥२२॥ त्रीणि पदानि अश्वि-
नोः आविः संति गुहा परः कवी ऋतस्य पत्मऽभिः अर्वाक् जी-
वेभ्यः परि ॥२३॥२९॥

॥९॥ आ नूनं अश्विना युवं वत्सस्य गंतं अवसे प्र अस्मै य-
च्छतं अवृकं पृथु छर्दिः युयुतं याः अरातयः ॥१॥ यत् अंतरिक्षे
यत् दिवि यत् पंच मानुषान् अनु नृम्णं तत् धत्तं अश्विना ॥२॥
ये वां दंसांसि अश्विना विप्रासः परिऽममृशुः एव इत् काण्वस्य
बोधतं ॥३॥ अयं वां घर्मः अश्विना स्तोमेन परि सिच्यते अयं
सोमः मधुऽमान् वाजिनीऽवसू॰ येन वृत्रं चिकेतथः ॥४॥ यत्
अप्ऽसु यत् वनस्पतौ यत् ओषधीषु पुरुऽदंससा कृतं तेन मा
अविष्टं अश्विना ॥५॥३०॥ यत् नासत्या भुरण्यथः यत् वा देवा
भिषज्यथः अयं वां वत्सः मतिऽभिः न विंधते हविष्मंतं हि ग-
च्छथः ॥६॥ आ नूनं अश्विनोः ऋषिः स्तोमं चिकेत वामया आ
सोमं मधुमत्ऽतमं घर्मं सिंचात् अथर्वणि ॥७॥ आ नूनं रघु-
ऽवर्तनिं रथं तिष्ठाथः अश्विना आ वां स्तोमाः इमे मम नभः न
चुच्यवीरत ॥८॥ यत् अद्य वां नासत्या उक्थैः आऽचुच्युवीमहि
यत् वा वाणीभिः अश्विना एव इत् काण्वस्य बोधतं ॥९॥ यत्
वां कक्षीवान् उत यत् विऽअश्वः ऋषिः यत् वां दीर्घऽतमाः
जुहाव पृथी यत् वां वैन्यः सदनेषु एव इत् अतः अश्विना चेत-

येथां॥ १०॥ ३१॥ यातं छर्दिःऽपौ उत नः परःऽपा भूतं जगत्ऽपौ उत नः तनूऽपा वर्तिः तोकाय तनयाय यातं॥ ११॥ यत् इंद्रेण सऽरथं याथः अश्विना यत् वा वायुना भवथः संऽओकसा यत् आदित्येभिः ऋभुऽभिः सऽजोषसा यत् वा विष्णोः विऽक्रमणेषु तिष्ठथः॥ १२॥ यत् अद्य अश्विनौ अहं हुवेय वाजऽसातये यत् पृत्ऽसु तुर्वणे सहः तत् श्रेष्ठं अश्विनोः अवः॥ १३॥ आ नूनं यातं अश्विना इमा हव्यानि वां हिता इमे सोमासः अधि तुर्वशे यदौ इमे कण्वेषु वां अथ॥ १४॥ यत् नासत्या पराके अर्वाके अस्ति भेषजं तेन नूनं विऽमदाय प्रऽचेतसा छर्दिः वत्साय यच्छतं॥ १५॥ ३२॥ अभुत्सि ऊं इति प्र देव्या साकं वाचा अहं अश्विनोः वि आवः देवि आ मतिं वि रातिं मर्त्येभ्यः॥ १६॥ प्र बोधय उषः अश्विना प्र देवि सूनृते महि प्र यज्ञऽहोतः आनुषक् प्र मदाय श्रवः बृहत्॥ १७॥ यत् उषः यासि भानुना सं सूर्येण रोचसे आ ह अयं अश्विनोः रथः वर्तिः याति नृऽपाय्यं॥ १८॥ यत् आऽपीतासः अंशवः गावः न दुह्रे ऊधऽभिः यत् वा वाणीः अनूषत प्र देवऽयंतः अश्विना॥ १९॥ प्र द्युम्नाय प्र शवसे प्र नृऽसह्याय शर्मणे प्र दक्षाय प्रऽचेतसा॥ २०॥ यत् नूनं धीभिः अश्विना पितुः योना निऽसीदथः यत् वा सुम्नेभिः उक्थ्या॥ २१॥ ३३॥

॥ १०॥ यत् स्थः दीर्घऽप्रसद्मनि यत् वा अदः रोचने दिवः यत् वा समुद्रे अधि आऽकृते गृहे अतः आ यातं अश्विना॥ १॥ यत् वा यज्ञं मनवे संऽमिमिक्षथुः एव इत् काण्वस्य बोधतं बृहस्पतिं विश्वान् देवान् अहं हुवे इंद्राविष्णू इति अश्विनौ आशुऽहेषसा॥ २॥ त्या नु अश्विना हुवे सुऽदंससा गृभे कृता ययोः अस्ति प्र नः सख्यं

देवेषु अधि आप्यं ॥३॥ ययोः अधि प्र यज्ञाः असूरे संति सूरयः ता यज्ञस्य अध्वरस्य प्रऽचेतसा स्वधाभिः या पिबतः सोम्यं मधु ॥४॥ यत् अद्य अश्विनौ अपाक् यत् प्राक् स्थः वाजिनीऽवसू० यत् द्रुह्यवि अनवि तुर्वशे यदौ हुवे वां अथ मा आ गतं ॥५॥ यत् अंतरिक्षे पतथः पुरुऽभुजा यत् वा इमे रोदसी अनु यत् वा स्वधाभिः अधिऽतिष्ठथः रथं अतः आ यातं अश्विना ॥६॥३४॥

॥११॥ त्वं अग्ने व्रतऽपाः असि देवः आ मर्त्येषु आ त्वं यज्ञेषु ईड्यः ॥१॥ त्वं असि प्रऽशस्यः विदथेषु सहंत्य अग्ने रथीः अध्वराणां ॥२॥ सः त्वं अस्मत् अप द्विषः युयोधि जातऽवेदः अदेवीः अग्ने अरातीः ॥३॥ अंति चित् संतं अह यज्ञं मर्तस्य रिपोः न उप वेषि जातऽवेदः ॥४॥ मर्ताः अमर्त्यस्य ते भूरि नाम मनामहे विप्रासः जातऽवेदसः ॥५॥३५॥ विप्रं विप्रासः अवसे देवं मर्तासः ऊतये अग्निं गीःऽभिः हवामहे ॥६॥ आ ते वत्सः मनः यमत् परमात् चित् सधऽस्थात् अग्ने त्वांऽकामया गिरा ॥७॥ पुरुऽत्रा हि सऽदृङ् असि विशः विश्वाः अनु प्रऽभुः समत्ऽसु त्वा हवामहे ॥८॥ समत्ऽसु अग्निं अवसे वाजऽयंतः हवामहे वाजेषु चित्रऽराधसं ॥९॥ प्रत्नः हि कं ईड्यः अध्वरेषु सनात् च होता नव्यः च सत्सि स्वां च अग्ने तन्वं पिप्रयस्व अस्मभ्यं च सौभगं आ यजस्व ॥१०॥३६॥८॥५॥

॥१२॥ यः इंद्र सोमऽपातमः मदः शविष्ठ चेतति येन हंसि नि अत्रिणं तं ईमहे ॥१॥ येन दशऽग्वं अध्रिऽगुं वेपयंतं स्वःऽनरं येन समुद्रं आविथ तं ईमहे ॥२॥ येन सिंधुं महीः अपः रथान्ऽइव

प्रऽचोदयः पंथां ऋतस्य यातवे तं ईमहे ॥३॥ इमं स्तोमं अभिष्टये घृतं न पूतं अद्रिऽवः येन नु सद्यः ओजसा ववक्षिथ ॥४॥ इमं जुषस्व गिर्वणः समुद्रःऽइव पिन्वते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः ववक्षिथ ॥५॥१॥ यः नः देवः पराऽवतः सखिऽत्वनाय ममहे दिवः न वृष्टिं प्रथयन् ववक्षिथ ॥६॥ ववक्षुः अस्य केतवः उत वज्रः गभस्त्योः यत् सूर्यः न रोदसी अवर्धयत् ॥७॥ यदि प्रऽवृद्ध सत्ऽपते सहस्रं महिषान् अघः आत् इत् ते इंद्रियं महि प्र ववृधे ॥८॥ इंद्रः सूर्यस्य रश्मिऽभिः नि अर्शसानं ओषति अग्निः वनाऽइव ससहिः प्र ववृधे ॥९॥ इयं ते ऋत्वियऽवती धीतिः एति नवीयसी सपर्यंती पुरुऽप्रिया मिमीते इत् ॥१०॥२॥ गर्भः यज्ञस्य देवऽयुः क्रतुं पुनीते आनुषक् स्तोमैः इंद्रस्य ववृधे मिमीते इत् ॥११॥ सनिः मित्रस्य पप्रथे इंद्रः सोमस्य पीतये प्राची वाशीऽइव सुन्वते मिमीते इत् ॥१२॥ यं विप्राः उक्थऽवाहसः अभिऽप्रमंदुः आयवः घृतं न पिप्ये आसनि ऋतस्य यत् ॥१३॥ उत स्वऽराजे अदितिः स्तोमं इंद्राय जीजनत् पुरुऽप्रशस्तं ऊतये ऋतस्य यत् ॥१४॥ अभि वह्नयः ऊतये अनूषत प्रऽशस्तये न देव विऽव्रता हरी ऋतस्य यत् ॥१५॥३॥ यत् सोमं इंद्र विष्णवि यत् वा घ त्रिते आप्त्ये यत् वा मरुत्ऽसु मंदसे सं इंदुऽभिः ॥१६॥ यत् वा शक्र पराऽवति समुद्रे अधि मंदसे अस्माकं इत् सुते रण सं इंदुऽभिः ॥१७॥ यत् वा असि सुन्वतः वृधः यजमानस्य सत्ऽपते उक्थे वा यस्य रण्यसि सं इंदुऽभिः ॥१८॥ देवंऽदेवं वः अवसे इंद्रंऽइंद्रं गृणीषणि अध यज्ञाय तुर्वणे वि आनशुः ॥१९॥ यज्ञेभिः यज्ञऽवाहसं सोमेभिः सोमऽपातमं होत्राभिः इंद्रं ववृधुः वि आनशुः ॥२०॥४॥ महीः अस्य प्रऽनीतयः पूर्वीः उत प्रऽशस्तयः विश्वा

वसूनि दाशुषे वि आनशुः ॥२१॥ इंद्रं वृत्राय हंतवे देवासः द-
धिरे पुरः इंद्रं वाणीः अनूषत सं ओजसे ॥ २२॥ महांतं महिना
वयं स्तोमेभिः हवनऽश्रुतं अर्कैः अभि प्र नोनुमः सं ओजसे
॥२३॥ न यं विविक्तः रोदसी इति न अंतरिक्षाणि वज्रिणं अमात्
इत् अस्य तित्विषे सं ओजसः ॥२४॥ यत् इंद्र पृतनाज्ये देवाः त्वा
दधिरे पुरः आत् इत् ते हर्यता हरी इति ववक्षतुः ॥ २५ ॥ ५॥ यदा वृत्रं
नदीऽवृतं शवसा वज्रिन् अवधीः आत् इत् ते हर्यता हरी इति वव-
क्षतुः॥ २६॥ यदा ते विष्णुः ओजसा त्रीणि पदा विऽचक्रमे आत्
इत् ते हर्यता हरी इति ववक्षतुः ॥ २७ ॥ यदा ते हर्यता हरी इति वावृधाते इति
दिवेऽदिवे आत् इत् ते विश्वा भुवनानि येमिरे ॥ २८॥ यदा ते
मारुतीः विशः तुभ्यं इंद्र निऽयेमिरे आत् इत् ते विश्वा भुवनानि
येमिरे ॥२९॥ यदा सूर्यं अमुं दिवि शुक्रं ज्योतिः अधारयः आत्
इत् ते विश्वा भुवनानि येमिरे ॥३०॥ इमां ते इंद्र सुऽस्तुतिं विप्रः
इयर्ति धीतिऽभिः जामिं पदाऽइव पिप्रतीं प्र अध्वरे ॥३१॥ यत्
अस्य धामनि प्रिये संऽईचीनासः अस्वरन् नाभा यज्ञस्य दोहना
प्र अध्वरे ॥३२॥ सुऽवीर्यं सुऽअश्व्यं सुऽगव्यं इंद्र दद्धि नः होता-
ऽइव पूर्वऽचित्तये प्र अध्वरे ॥३३॥ ६॥ २॥

॥१३॥ इंद्रः सुतेषु सोमेषु क्रतुं पुनीते उक्थ्यं विदे वृधस्य द-
क्षसः महान् हि सः ॥१॥ सः प्रथमे विऽओमनि देवानां सदने
वृधः सुऽपारः सुश्रवःऽतमः सं अप्सुऽजित् ॥२॥ तं अह्वे वाज-
ऽसातये इंद्रं भराय शुष्मिणं भव नः सुम्ने अंतमः सखा वृधे ॥३॥
इयं ते इंद्र गिर्वणः रातिः क्षरति सुन्वतः मंदानः अस्य बर्हिषः वि
राजसि ॥४॥ नूनं तत् इंद्र दद्धि नः यत् त्वा सुन्वंतः ईमहे रयिं नः

चित्रं आ भर स्वः ऽविदं ॥ ५ ॥ ७ ॥ स्तोता यत् ते विऽचर्षणिः अति-
ऽप्रशर्धयत् गिरः वयाःऽइव अनु रोहते जुषंत यत् ॥ ६ ॥ प्रत्नऽवत्
जनय गिरः शृणुधि जरितुः हवं मदेऽमदे ववक्षिथ सुऽकृत्वने
॥ ७ ॥ क्रीळंति अस्य सूनृताः आपः न प्रऽवता यतीः अया धिया
यः उच्यते पतिः दिवः ॥ ८ ॥ उतो इति पतिः यः उच्यते कृष्टीनां एकः
इत् वशी नमःऽवृधैः अवस्युऽभिः सुते रण ॥ ९ ॥ स्तुहि श्रुतं विपः-
ऽचितं हरी इति यस्य प्रऽसक्षिणा गंतारा दाशुषः गृहं नमस्विनः
॥ १० ॥ ८ ॥ तूतुजानः महेऽमते अश्वेभिः प्रुषितप्सुऽभिः आ याहि
यज्ञं आशुऽभिः शं इत् हि ते ॥ ११ ॥ इंद्र शविष्ठ सत्ऽपते रयिं गृ-
णत्ऽसु धारय श्रवः सूरिऽभ्यः अमृतं वसुऽत्वनं ॥ १२ ॥ हवे त्वा
सूरे उत्ऽइते हवे मध्यंदिने दिवः जुषाणः इंद्र सप्तिऽभिः नः आ
गहि ॥ १३ ॥ आ तु गहि प्र तु द्रव मत्स्व सुतस्य गोऽमतः तंतुं तनुष्व
पूर्व्यं यथा विदे ॥ १४ ॥ यत् शक्र असि पराऽवति यत् अर्वाऽवति
वृत्रऽहन् यत् वा समुद्रे अंधसः अविता इत् असि ॥ १५ ॥ ९ ॥ इंद्रं
वर्धंतु नः गिरः इंद्रं सुतासः इंदवः इंद्रे हविष्मतीः विशः अरा-
णिषुः ॥ १६ ॥ तं इत् विप्राः अवस्यवः प्रवत्वतीभिः ऊतिऽभिः इंद्रं
क्षोणीः अवर्धयन् वयाःऽइव ॥ १७ ॥ त्रिऽकद्रुकेषु चेतनं देवासः
यज्ञं अत्नत तं इत् वर्धंतु नः गिरः सदाऽवृधं ॥ १८ ॥ स्तोता यत् ते
अनुऽव्रतः उक्थानि ऋतुऽथा दधे शुचिः पावकः उच्यते सः अ-
द्भुतः ॥ १९ ॥ तत् इत् रुद्रस्य चेतति यह्वं प्रत्नेषु धामऽसु मनः यत्र
वि तत् दधुः विऽचेतसः ॥ २० ॥ १० ॥ यदि मे सख्यं आऽवरः इमस्य
पाहि अंधसः येन विश्वाः अति द्विषः अतारिम ॥ २१ ॥ कदा ते इंद्र
गिर्वणः स्तोता भवाति शंऽतमः कदा नः गव्ये अश्व्ये वसौ दधः
॥ २२ ॥ उत ते सुऽस्तुता हरी इति वृषणा वहतः रथं अजुर्यस्य मदिन्-

ऽतमं यं ईमहे ॥२३॥ तं ईमहे पुरुऽस्तुतं यह्वं प्रत्नाभिः ऊतिऽभिः नि बर्हिषि प्रिये सदत् अध द्विता ॥२४॥ वर्धस्व सु पुरुऽस्तुत ऋषिऽस्तुताभिः ऊतिऽभिः धुक्षस्व पिप्युषीं इषं अव च नः ॥२५॥११॥ इंद्र त्वं अविता इत् असि इत्था स्तुवतः अद्रिऽवः ऋतात् इयर्मि ते धियं मनःऽयुजं ॥२६॥ इह त्या सधऽमाद्या युजानः सोमऽपीतये हरी इंद्र प्रुतत्ऽवसू॰ अभि स्वर ॥२७॥ अभि स्वरंतु ये तव रुद्रासः सक्षत श्रियं उतो मरुत्वतीः विशः अभि प्रयः ॥२८॥ इमाः अस्य प्रऽतूर्तयः पदं जुषंत यत् दिवि नाभा यज्ञस्य सं दधुः यथा विदे ॥२९॥ अयं दीर्घाय चक्षसे प्राचि प्रऽयति अध्वरे मिमीते यज्ञं आनुषक् विऽचक्ष्य ॥३०॥१२॥ वृषा अयं इंद्र ते रथः उतो ते वृषणा हरी वृषा त्वं शतक्रतो॰ वृषा हवः ॥३१॥ वृषा ग्रावा वृषा मदः वृषा सोमः अयं सुतः वृषा यज्ञः यं इन्वसि वृषा हवः ॥३२॥ वृषा त्वा वृषणं हुवे वज्रिन् चित्राभिः ऊतिऽभिः ववंथ हि प्रतिऽस्तुतिं वृषा हवः ॥३३॥१३॥

॥१४॥ यत् इंद्र अहं यथा त्वं ईशीय वस्वः एकः इत् स्तोता मे गोऽसखा स्यात् ॥१॥ शिक्षेयं अस्मै दित्सेयं शचीऽपते मनीषिणे यत् अहं गोऽपतिः स्यां ॥२॥ धेनुः ते इंद्र सूनृता यजमानाय सुन्वते गां अश्वं पिप्युषी दुहे ॥३॥ न ते वर्ता अस्ति राधसः इंद्र देवः न मर्त्यः यत् दित्ससि स्तुतः मघं ॥४॥ यज्ञः इंद्रं अवर्धयत् यत् भूमिं वि अवर्तयत् चक्राणः ओपशं दिवि ॥५॥१४॥ ववृधानस्य ते वयं विश्वा धनानि जिग्युषः ऊतिं इंद्र आ वृणीमहे ॥६॥ वि अंतरिक्षं अतिरत् मदे सोमस्य रोचना इंद्रः यत् अभिनत् वलं ॥७॥ उत् गाः आजत् अंगिरःऽभ्यः आविः कृण्वन् गुहा सतीः अर्वाचं नु-

नुदे वलं ॥८॥ इंद्रेण रोचना दिवः हळ्हानि हंहितानि च स्थि-
राणि न पराऽनुदे ॥९॥ अपां ऊर्मिः मदन्ऽइव स्तोमः इंद्र अ-
जिरऽयते वि ते मदाः अराजिषुः ॥१०॥१५॥ त्वं हि स्तोमऽवर्धनः
इंद्र असि उक्थऽवर्धनः स्तोतॄणां उत भद्रऽकृत् ॥११॥ इंद्रं इत्
केशिना हरी सोमऽपेयाय वक्षतः उप यज्ञं सुऽराधसं ॥१२॥
अपां फेनेन नमुचेः शिरः इंद्र उत् अवर्तयः विश्वाः यत् अजयः
स्पृधः ॥१३॥ मायाभिः उत्ऽसिसृप्सतः इंद्र द्यां आऽरुरुक्षतः अव
दस्यून् अधूनुथाः ॥१४॥ असुन्वां इंद्र संऽसदं विषूचीं वि अना-
शयः सोमऽपाः उत्ऽतरः भवन् ॥१५॥१६॥

॥१५॥ तं ऊं इति अभि प्र गायत पुरुऽहूतं पुरुऽस्तुतं इंद्रं गीःऽभिः
तविषं आ विवासत ॥१॥ यस्य द्विऽबर्हसः बृहत् सहः दाधार रो-
दसी इति गिरीन् अज्रान् अपः स्वः वृषऽत्वना ॥२॥ सः राजसि पु-
रुऽस्तुत एकः वृत्राणि जिघ्नसे इंद्र जैत्रा श्रवस्या च यंतवे ॥३॥
तं ते मदं गृणीमसि वृषणं पृत्ऽसु ससहिं ऊं इति लोकऽकृत्नुं अद्रि-
ऽवः हरिऽश्रियं ॥४॥ येन ज्योतींषि आयवे मनवे च विवेदिथ
मंदानः अस्य बर्हिषः वि राजसि ॥५॥१७॥ तत् अद्य चित् ते उ-
क्थिनः अनु स्तुवंति पूर्वऽथा वृषऽपत्नीः अपः जय दिवेऽदिवे
॥६॥ तव त्यत् इंद्रियं बृहत् तव शुष्मं उत क्रतुं वज्रं शिशाति धि-
षणा वरेण्यं ॥७॥ तव द्यौः इंद्र पौंस्यं पृथिवी वर्धति श्रवः त्वां
आपः पर्वतासः च हिन्विरे ॥८॥ त्वां विष्णुः बृहन् क्षयः मित्रः
गृणाति वरुणः त्वां शर्धः मदति अनु मारुतं ॥९॥ त्वं वृषा जनानां
मंहिष्ठः इंद्र जज्ञिषे सत्रा विश्वा सुऽअपत्यानि दधिषे ॥१०॥१८॥
सत्रा त्वं पुरुऽस्तुत एकः वृत्राणि तोशसे न अन्यः इंद्रात् करणं

भूयः इन्वति॥११॥ यत् इंद्र मन्मऽशः त्वा नाना हवंते ऊतये अ-
स्माकेभिः नृऽभिः अत्र स्वः जय॥१२॥ अरं क्षयाय नः महे विश्वा
रूपाणि आऽविशन् इंद्रं जैत्राय हर्षय शचीऽपतिं॥१३॥१९॥

॥१६॥ प्र संऽराजं चर्षणीनां इंद्रं स्तोत नव्यं गीःऽभिः नरं
नृऽसहं मंहिष्ठं॥१॥ यस्मिन् उक्थानि रण्यंति विश्वानि च श्र-
वस्या अपां अवः न समुद्रे॥२॥ तं सुऽस्तुत्या आ विवासे ज्येष्ठ-
ऽराजं भरे कृत्नुं महः वाजिनं सनिऽभ्यः॥३॥ यस्य अनूनाः ग-
भीराः मदाः उरवः तरुत्राः हर्षुऽमंतः शूरऽसातौ॥४॥ तं इत्
धनेषु हितेषु अधिऽवाकाय हवंते येषां इंद्रः ते जयंति॥५॥ तं
इत् च्यौत्नैः आर्यंति तं कृतेभिः चर्षणयः एषः इंद्रः वरिवःऽकृत्
॥६॥२०॥ इंद्रः ब्रह्मा इंद्रः ऋषिः इंद्रः पुरु पुरुऽहूतः महान् मही-
भिः शचीभिः॥७॥ सः स्तोम्यः सः हव्यः सत्यः सत्वा तुविऽकूर्मिः
एकः चित् सन् अभिऽभूतिः॥८॥ तं अर्केभिः तं सामऽभिः तं
गायत्रैः चर्षणयः इंद्रं वर्धंति क्षितयः॥९॥ प्रऽनेतारं वस्यः अच्छ
कर्तारं ज्योतिः समत्ऽसु सस्वांसं युधा अमित्रान्॥१०॥ सः नः
पप्रिः पारयाति स्वस्ति नावा पुरुऽहूतः इंद्रः विश्वाः अति द्विषः
॥११॥ सः त्वं नः इंद्र वाजेभिः दशस्य च गातुऽय च अच्छ च नः
सुम्नं नेषि॥१२॥२१॥

॥१७॥ आ याहि सुसुम हि ते इंद्र सोमं पिब इमं आ इदं बर्हिः
सदः मम॥१॥ आ त्वा ब्रह्मऽयुजा हरी वहतां इंद्र केशिना उप
ब्रह्माणि नः शृणु॥२॥ ब्रह्माणः त्वा वयं युजा सोमऽपां इंद्र सो-
मिनः सुतऽवंतः हवामहे॥३॥ आ नः याहि सुतऽवतः अस्माकं

सुऽस्तुतीः उप पिब सु शिप्रिन् अंधसः ॥४॥ आ ते सिंचामि कु-
क्ष्योः अनु गात्रा वि धावतु गृभाय जिह्वया मधु ॥५॥२२॥ स्वादुः
ते अस्तु संऽसुदे मधुऽमान् तन्वे तव सोमः शं अस्तु ते हृदे ॥६॥
अयं ऊं इति त्वा विऽचर्षणे जनीःऽइव अभि संऽवृतः प्र सोमः इंद्र
सर्पतु ॥७॥ तुविऽग्रीवः वपाऽउंदरः सुऽबाहुः अंधसः मदे इंद्रः
वृत्राणि जिघ्नते ॥८॥ इंद्र प्र इहि पुरः त्वं विश्वस्य ईशानः ओजसा
वृत्राणि वृत्रऽहन् जहि ॥९॥ दीर्घः ते अस्तु अंकुशः येन वसु प्र-
ऽयच्छसि यजमानाय सुन्वते ॥१०॥२३॥ अयं ते इंद्र सोमः नि-
ऽपूतः अधि बर्हिषि आ इहि ईं अस्य द्रव पिब ॥११॥ शाचिऽगो॰
शाचिऽपूजन अयं रणाय ते सुतः आखंडल प्र हूयसे ॥१२॥ यः ते
शृंगऽवृषः नपात् प्रऽनपात्॰ कुंडऽपाय्यः नि अस्मिन् दध्रे आ
मनः ॥१३॥ वास्तोः पते ध्रुवा स्थूणा अंसत्रं सोम्यानां द्रप्सः भेत्ता
पुरां शश्वतीनां इंद्रः मुनीनां सखा ॥१४॥ पृदाकुऽसानुः यजतः
गोऽएषणः एकः सन् अभि भूयसः भूर्णिं अश्वं नयत् तुजा पुरः
गृभा इंद्रं सोमस्य पीतये ॥१५॥२४॥

॥१८॥ इदं ह नूनं एषां सुम्नं भिक्षेत मर्त्यः आदित्यानां अपूर्व्यं
सवीमनि ॥१॥ अनर्वाणः हि एषां पंथाः आदित्यानां अदब्धाः
संति पायवः सुगेऽवृधः ॥२॥ तत् सु नः सविता भगः वरुणः मि-
त्रः अर्यमा शर्म यच्छंतु सऽप्रथः यत् ईमहे ॥३॥ देवेभिः देवि अ-
दिते अरिष्टऽभर्मन् आ गहि स्मत् सूरिऽभिः पुरुऽप्रिये सुशर्म-
ऽभिः ॥४॥ ते हि पुत्रासः अदितेः विदुः द्वेषांसि योतवे अंहोः चित्
उरुऽचक्रयः अनेहसः ॥५॥२५॥ अदितिः नः दिवा पशुं अदि-
तिः नक्तं अद्वयाः अदितिः पातु अंहसः सदाऽवृधा ॥६॥ उत स्या

नः दिवा मतिः अदितिः ऊत्या आ गमत् सा शंऽताति मयः करत् अप स्रिधः ॥ ७ ॥ उत त्या दैव्या भिषजा शं नः करतः अश्विना युयुयातां इतः रपः अप स्रिधः ॥ ८ ॥ शं अग्निः अग्निऽभिः करत् शं नः तपतु सूर्यः शं वातः वातु अरपाः अप स्रिधः ॥ ९ ॥ अप अमीवां अप स्रिधं अप सेधत दुःऽमतिं आदित्यासः युयोतन नः अंहसः ॥ १० ॥ २६ ॥ युयोत शरुं अस्मत् आ आदित्यासः उत अमतिं ऋधक् द्वेषः कृणुत विश्वऽवेदसः ॥ ११ ॥ तत् सु नः शर्म यच्छत आदित्याः यत् मुमोचति एनस्वंतं चित् एनसः सुऽदानवः ॥ १२ ॥ यः नः कः चित् रिरिक्षति रक्षःऽत्वेन मर्त्यः स्वैः सः एवैः रिरिषीष्ट युः जनः ॥ १३ ॥ सं इत् तं अघं अश्नवत् दुःऽशंसं मर्त्यं रिपुं यः अस्मऽत्रा दुःऽहनावान् उप द्वयुः ॥ १४ ॥ पाकऽत्रा स्थन देवाः हृत्ऽसु जानीथ मर्त्यं उप द्वयुं च अद्वयुं च वसवः ॥ १५ ॥ २७ ॥ आ शर्म पर्वतानां आ उत अपां वृणीमहे द्यावाक्षामा आरे अस्मत् रपः कृतं ॥ १६ ॥ ते नः भद्रेण शर्मणा युष्माकं नावा वसवः अति विश्वानि दुःऽइता पिपर्तन ॥ १७ ॥ तुचे तनाय तत् सु नः द्राघीयः आयुः जीवसे आदित्यासः सुऽमहसः कृणोतन ॥ १८ ॥ यज्ञः हीळः वः अंतरः आदित्याः अस्ति मृळत युष्मे इत् वः अपि स्मसि सऽजात्ये ॥ १९ ॥ बृहत् वरूथं मरुतां देवं त्रातारं अश्विना मित्रं ईमहे वरुणं स्वस्तये ॥ २० ॥ अनेहः मित्र अर्यमन् नृऽवत् वरुण शंस्यं त्रिऽवरूथं मरुतः यंत नः छर्दिः ॥ २१ ॥ ये चित् हि मृत्युऽबंधवः आदित्याः मनवः स्मसि प्र सु नः आयुः जीवसे तिरेतन ॥ २२ ॥ २८ ॥

॥ १९ ॥ तं गूर्धय स्वःऽनरं देवासः देवं अरतिं दधन्विरे देवऽत्रा

हव्यं आ ऊहिरे ॥१॥ विभूतऽरातिं विप्र चित्रऽशोचिषं अग्निं
ईळिष्व यंतुरं अस्य मेधस्य सोम्यस्य सोभरे प्र ईं अध्वराय पूर्व्यं
॥२॥ यजिष्ठं त्वा ववृमहे देवं देवऽत्रा होतारं अमर्त्यं अस्य यज्ञस्य
सुऽक्रतुं ॥३॥ ऊर्जः नपातं सुऽभगं सुऽदीदितिं अग्निं श्रेष्ठऽशो-
चिषं सः नः मित्रस्य वरुणस्य सः अपां आ सुम्नं यक्षते दिवि ॥४॥
यः संऽइधा यः आऽहुती यः वेदेन ददाश मर्तः अग्नये यः नमसा
सुऽअध्वरः ॥५॥२९॥ तस्य इत् अर्वंतः रंहयंते आशवः तस्य द्युम्नि-
ऽतमं यशः न तं अंहः देवऽकृतं कुतः चन न मर्त्यऽकृतं नशत्
॥६॥ सुऽअग्नयः वः अग्निऽभिः स्याम सूनो सहसः ऊर्जां पते
सुऽवीरः त्वं अस्मऽयुः ॥७॥ प्रऽशंसमानः अतिथिः न मित्रियः
अग्निः रथः न वेद्यः त्वे क्षेमासः अपि संति साधवः त्वं राजा रयी-
णां ॥८॥ सः अद्धा दाशुऽअध्वरः अग्ने मर्तः सुऽभग सः प्रऽशंस्यः
सः धीभिः अस्तु सनिता ॥९॥ यस्य त्वं ऊर्ध्वः अध्वराय तिष्ठसि
क्षयत्ऽवीरः सः साधते सः अर्वत्ऽभिः सनिता स विपन्युऽभिः
सः शूरैः सनिता कृतं ॥१०॥३०॥ यस्य अग्निः वपुः गृहे स्तोमं
चनः दधीत विश्वऽवार्यः हव्या वा वेविषत् विषः ॥११॥ विप्रस्य
वा स्तुवतः सहसः यहो मक्षुऽतमस्य रातिषु अवःऽदेवं उपरि-
ऽमर्त्यं कृधि वसो विविदुषः वचः ॥१२॥ यः अग्निं हव्यदाति-
ऽभिः नमःऽभिः वा सुऽदक्षं आऽविवासति गिरा वा अजिर-
ऽशोचिषं ॥१३॥ संऽइधा यः निऽशिती दाशत् अदितिं धामऽभिः
अस्य मर्त्यः विश्वा इत् सः धीभिः सुऽभगः जनान् अति द्युम्नैः
उद्नःऽइव तारिषत् ॥१४॥ तत् अग्ने द्युम्नं आ भर यत् ससहत् सदने
कं चित् अत्रिणं मन्युं जनस्य दुःऽध्यः ॥१५॥३१॥ येन चष्टे वरुणः
मित्रः अर्यमा येन नासत्या भगः वयं तत् ते शवसा गातुवित्-

ऽतमाः इंद्रत्वाऽऊताः विधेमहि ॥ १६ ॥ ते घ इत् अग्ने सुऽआध्यः
ये त्वा विप्र निऽदधिरे नृऽचक्षसं विप्रासः देव सुऽक्रतुं ॥ १७ ॥
ते इत् वेदिं सुऽभग ते आऽहुतिं ते सोतुं चक्रिरे दिवि ते इत् वाजे-
भिः जिग्युः महत् धनं ये त्वे कामं निऽएरिरे ॥ १८ ॥ भद्रः नः अ-
ग्निः आऽहुतः भद्रा रातिः सुऽभग भद्रः अध्वरः भद्राः उत प्रऽशं-
स्तयः ॥ १९ ॥ भद्रं मनः कृणुष्व वृत्रऽतूर्ये येन समत्ऽसु ससहः अव
स्थिरा तनुहि भूरि शर्धतां वनेम ते अभिष्टिऽभिः ॥ २० ॥ ३२ ॥ ईळे
गिरा मनुःऽहितं यं देवाः दूतं अरतिं निऽएरिरे यजिष्ठं हव्य-
ऽवाहनं ॥ २१ ॥ तिग्मऽजंभाय तरुणाय राजते प्रयः गायसि अ-
ग्नये यः पिंशते सूनृताभिः सुऽवीर्यं अग्निः घृतेभिः आऽहुतः
॥ २२ ॥ यदि घृतेभिः आऽहुतः वाशीं अग्निः भरते उत् च अव च
असुरःऽइव निःऽनिजं ॥ २३ ॥ यः हव्यानि ऐरयत मनुःऽहितः
देवः आसा सुऽगंधिना विवासते वार्याणि सुऽअध्वरः होता
देवः अमर्त्यः ॥ २४ ॥ यत् अग्ने मर्त्यः त्वं स्यां अहं मित्रऽमहः अ-
मर्त्यः सहसः सूनो आऽहुत ॥ २५ ॥ ३३ ॥ न त्वा रासीय अभिऽशं-
स्तये वसो न पापऽत्वाय संत्य न मे स्तोता अमतिऽवा न दुः-
ऽहितः स्यात् अग्ने न पापया ॥ २६ ॥ पितुः न पुत्रः सुऽभृतः दुरोणे
आ देवान् एतु प्र नः हविः ॥ २७ ॥ तव अहं अग्ने ऊतिऽभिः नेदि-
ष्ठाभिः सचेय जोषं आ वसो सदा देवस्य मर्त्यः ॥ २८ ॥ तव क्रत्वा
सनेयं तव रातिऽभिः अग्ने तव प्रशस्तिऽभिः त्वां इत् आहुः प्रऽमं-
तिं वसो मम अग्ने हर्षस्व दातवे ॥ २९ ॥ प्र सः अग्ने तव ऊति-
ऽभिः सुऽवीराभिः तिरते वाजभर्मऽभिः यस्य त्वं सख्यं आऽवरः
॥ ३० ॥ ३४ ॥ तव द्रप्सः नीलऽवान् वाशः ऋत्वियः इंधान. सि-
ष्णो आ ददे त्वं महीनां उषसां असि प्रियः क्षपः वस्तुषु राजसि

॥३१॥ तं आ अगन्म सोभरयः सहस्रऽमुष्कं सुऽअभिष्टिं अवसे संऽराजं त्रासदस्यवं ॥३२॥ यस्य ते अग्ने अन्ये अग्नयः उपऽक्षितः वयाःऽइव विप्रः न द्युम्ना नि युवे जनानां तव क्षत्राणि वर्धयन् ॥३३॥ यं आदित्यासः अद्रुहः पारं नयथ मर्त्यं मघोनां विश्वेषां सुऽदानवः ॥३४॥ यूयं राजानः कं चित् चर्षणिऽसहः क्षयंतं मानुषान् अनु वयं ते वः वरुण मित्र अर्यमन् स्याम इत् ऋतस्य रथ्यः ॥३५॥ अदात् मे पौरुऽकुत्स्यः पंचाशतं त्रसदस्युः वधूनां मंहिष्ठः अर्यः सत्ऽपतिः ॥३६॥ उत मे प्रयियोः वयियोः सुऽवास्त्वाः अधि तुग्वनि तिसृणां सप्ततीनां श्यावः प्रऽनेता भुवत् वसुः दियानां पतिः ॥३७॥३५॥

॥२०॥ आ गंत मा रिषण्यत प्रऽस्थावानः मा अप स्थात सऽमन्यवः स्थिरा चित् नमयिष्णवः ॥१॥ वीळुपविऽभिः मरुतः ऋभुक्षणः आ रुद्रासः सुदीतिऽभिः इषा नः अद्य आ गत पुरुऽस्पृहः यज्ञं आ सोभरीऽयवः ॥२॥ विद्म हि रुद्रियाणां शुष्मं उग्रं मरुतां शिमीऽवतां विष्णोः एषस्य मीळ्हुषां ॥३॥ वि द्वीपानि पापतन् तिष्ठत् दुच्छुना उभे युजंत रोदसी प्र धन्वानि ऐरत शुभ्रऽखादयः यत् एजथ स्वऽभानवः ॥४॥ अच्युता चित् वः अज्मन् आ नानदति पर्वतासः वनस्पतिः भूमिः यामेषु रेजते ॥५॥३६॥ अमाय वः मरुतः यातवे द्यौः जिहीते उत्ऽतरा बृहत् यत्र नरः देदिशते तनूषु आ त्वक्षांसि बाहुऽओजसः ॥६॥ स्वधां अनु श्रियं नरः महि त्वेषाः अमऽवंतः वृषऽप्सवः वहंते अह्रुतऽप्सवः ॥७॥ गोभिः वाणः अज्यते सोभरीणां रथे कोशे हिरण्यये गोऽबंधवः सुऽजातासः इषे भुजे महांतः नः स्परसे नु ॥८॥ प्रति वः वृषत्-

ऽअंजयः वृष्णे शर्धाय मारुताय भरध्वं हव्या वृषऽप्रयाव्ने ॥९॥
वृषणश्वेन मरुतः वृषऽप्सुना रथेन वृषऽनाभिना आ श्येनासः
न पक्षिणः वृथा नरः हव्या नः वीतये गत ॥१०॥३७॥ समानं
अंजि एषां वि भ्राजंते रुक्मासः अधि बाहुषु दविद्युतति ऋष्टयः
॥११॥ ते उग्रासः वृषणः उग्रऽबाहवः नकिः तनूषु येतिरे स्थिरा
धन्वानि आयुधा रथेषु वः अनीकेषु अधि श्रियः॥१२॥ येषां अर्णः
न सऽप्रथः नाम त्वेषं शश्वतां एकं इत् भुजे वयः न पित्र्यं सहः
॥१३॥ तान् वंदस्व मरुतः तान् उप स्तुहि तेषां हि धुनीनां अरा-
णां न चरमः तत् एषां दाना मह्ना तत् एषां ॥१४॥ सुऽभगः सः
वः ऊतिषु आस पूर्वासु मरुतः विऽउंष्टिषु यः वा नूनं उत असति
॥१५॥३८॥ यस्य वा यूयं प्रति वाजिनः नरः आ हव्या वीतये गथ
अभि सः द्युम्नैः उत वाजसातिऽभिः सुम्ना वः धूतयः नशत्॥१६॥
यथा रुद्रस्य सूनवः दिवः वशंति असुरस्य वेधसः युवानः तथा
इत् असत्॥१७॥ ये च अर्हंति मरुतः सुऽदानवः स्मत् मीळ्हुषः
चरंति ये अतः चित् आ नः उप वस्यसा हृदा युवानः आ ववृध्वं
॥१८॥ यूनः ऊं' सु नविष्ठया वृष्णः पावकान् अभि सोभरे गिरा
गाय गाःऽइव चर्कृषत् ॥१९॥ सहाः ये संति मुष्टिहाऽइव हव्यः
विश्वासु पृत्ऽसु होतृषु वृष्णः चंद्रान् न सुश्रवःऽतमान् गिरा
वंदस्व मरुतः अह ॥२०॥३९॥ गावः चित् घ सऽमन्यवः सऽजा-
त्येन मरुतः सऽबंधवः रिहते ककुभः मिथः॥२१॥ मर्तः चित् वः
नृतवः रुक्मऽवक्षसः उप भ्रातृऽत्वं आ अयति अधि नः गात म-
रुतः सदा हि वः आपिऽत्वं अस्ति निऽध्रुवि॥२२॥ मरुतः मा-
रुतस्य नः आ भेषजस्य वहत सुऽदानवः यूयं सखायः सप्तयः
॥२३॥ याभिः सिंधुं अवथ याभिः तूर्वथ याभिः दशस्यथ क्रिविं

मयः नः भूत ऊतिऽभिः मयःऽभुवः शिवाभिः असचऽद्विषः ॥२४॥ यत् सिंधौ यत् असिक्न्यां यत् समुद्रेषु मरुतः सुऽबर्हिषः यत् पर्वतेषु भेषजं ॥ २५॥ विश्वं पश्यंतः बिभृथ तनूषु आ तेन नः अधि वोचत क्षमा रपः मरुतः आतुरस्य नः इष्कर्त विऽहुतं पुनः ॥ २६॥ ४०॥ १॥ ३॥

॥२१॥ वयं ऊं' त्वां अपूर्व्य स्थूरं न कत् चित् भरंतः अवस्यवः वाजे चित्रं हवामहे॥१॥ उप त्वा कर्मन् ऊतये सः नः युवा उग्रः चक्राम यः धृषत् त्वां इत् हि अवितारं ववृमहे सखायः इंद्र सानसिं॥२॥ आ याहि इमे इंदवः अश्वऽपते गोऽपते उर्वराऽपते सोमं सोमऽपते पिब॥३॥ वयं हि त्वा बंधुऽमंतं अबंधवः विप्रासः इंद्र येमिम या ते धामानि वृषभ तेभिः आ गहि विश्वेभिः सोमऽपीतये॥४॥ सीदंतः ते वयः यथा गोऽश्रीते मधौ मदिरे विवक्षणे अभि त्वां इंद्र नोनुमः॥५॥१॥ अच्छ च त्वा एना नमसा वदामसि किं मुहुः चित् वि दीधयः संति कामासः हरिऽवः ददिः त्वं स्मः वयं संति नः धियः॥६॥ नूत्नाः इत् इंद्र ते वयं ऊती अभूम नहि नु ते अद्रिऽवः विद्म पुरा परीणसः॥७॥ विद्म सखिऽत्वं उत शूर भोज्यं आ ते ता वज्रिन् ईमहे उतो' समस्मिन् आ शिशीहि नः वसो' वाजे सुऽशिप्र गोऽमति॥८॥ यः नः इदंऽइदं पुरा प्र वस्यः आऽनिनाय तं ऊं' वः स्तुषे सखायः इंद्रं ऊतये॥९॥ हरिऽअश्वं सत्ऽपतिं चर्षणिऽसहं सः हि स्म यः अमंदत आ तु नः सः वयति गव्यं अश्व्यं स्तोतृऽभ्यः मघऽवा शतं॥१०॥२॥ त्वया ह स्वित् युजा वयं प्रति श्वसंतं वृषभ ब्रुवीमहि संऽस्थे जनस्य गोऽमतः॥११॥ जयेम कारे पुरुऽहूत कारिणः अभि तिष्ठेम दुःऽध्यः

नृऽभिः वृत्रं हन्याम शूशुयाम च अवेः इंद्र प्र नः धियः ॥१२॥ अ-
भ्रातृव्यः अना त्वं अनापिः इंद्र जनुषा सनात् असि युधा इत् आ-
पिऽत्वं इच्छसे ॥१३॥ नकिः रेवंतं सख्याय विंदसे पीयंति ते सुरा-
श्वः यदा कृणोषि नदनुं सं ऊहसि आत् इत् पिताऽइव हूयसे ॥१४॥
मा ते अमाऽजुरः यथा मूरासः इंद्र सख्ये त्वाऽवतः नि सदाम
सचा सुते ॥१५॥३॥ मा ते गोऽदत्र निः अराम राधसः इंद्र मा ते
गृहामहि दृळ्हा चित् अर्यः प्र मृश अभि आ भर न ते दामानः
आऽदभे ॥१६॥ इंद्रः वा घ इत् इयत् मघं सरस्वती वा सुऽभगा
ददिः वसु त्वं वा चित्र दाशुषे ॥१७॥ चित्रः इत् राजा राजकाः इत्
अन्यके यके सरस्वतीं अनु पर्जन्यःऽइव ततनत् हि वृष्ट्या सहस्रं
अयुता ददत् ॥१८॥४॥

॥२२॥ ओ त्यं अह्वे आ रथं अद्य दंसिष्ठं ऊतये यं अश्विना सु-
ऽहवा रुद्रऽवर्तनी॰ आ सूर्यायै तस्थथुः ॥१॥ पूर्वऽआयुषं सुऽहवं
पुरुऽस्पृहं भुज्युं वाजेषु पूर्व्यं सचनाऽवंतं सुमतिऽभिः सोभरे वि-
ऽद्वेषसं अनेहसं ॥२॥ इह त्या पुरुऽभूतमा देवा नमःऽभिः अश्विना
अर्वाचीना सु अवसे करामहे गंतारा दाशुषः गृहं ॥३॥ युवोः र-
थस्य परि चक्रं ईयते ईर्मा अन्यत् वां इषण्यति अस्मान् अच्छ
सुऽमतिः वां शुभः पती आ धेनुःऽइव धावतु ॥४॥ रथः यः वां
त्रिऽवंधुरः हिरण्यऽअभीशुः अश्विना परि द्यावापृथिवी भूष-
ति श्रुतः तेन नासत्या आ गतं ॥५॥५॥ दशस्यंता मनवे पूर्व्यं दिवि
यवं वृकेण कर्षथः ता वां अद्य सुमतिऽभिः शुभः पती अश्विना
प्र स्तुवीमहि ॥६॥ उप नः वाजिनीऽवसू॰ यातं ऋतस्य पथि-
ऽभिः येभिः तृक्षिं वृषणा त्रासदस्यवं महे क्षत्राय जिन्वथः ॥७॥

अयं वां अद्रिऽभिः सुतः सोमः नरा वृषण्ऽवसू० आ यातं सोम-
ऽपीतये पिबतं दाशुषः गृहे ॥८॥ आ हि रुहतं अश्विना रथे कोशे
हिरण्यये वृषण्ऽवसू० युंजाथां पीवरीः इषः ॥९॥ याभिः पक्थं
अवथः याभिः अध्रिऽगुं याभिः बभ्रुं विऽजोषसं ताभिः नः मक्षु
तूयं अश्विना आ गतं भिषज्यतं यत् आतुरं ॥१०॥६॥ यत् अध्रि-
ऽगावः अध्रिऽगू० इदा चित् अह्नः अश्विना हवामहे वयं गीः-
ऽभिः विपन्यवः ॥११॥ ताभिः आ यातं वृषणा उप मे हवं विश्व-
ऽप्सुं विश्वऽवार्यं इषा मंहिष्ठा पुरुऽभूतमा नरा याभिः क्रिविं
ववृधुः ताभिः आ गतं ॥१२॥ तौ इदा चित् अहानां तौ अश्विना
वंदमानः उप ब्रुवे तौ ऊं नमःऽभिः ईमहे ॥१३॥ तौ इत् दोषा
तौ उषसि शुभः पती ता यामन् रुद्रऽवर्तनी० मा नः मर्ताय
रिपवे वाजिनीऽवसू० परः रुद्रौ अति ख्यतं ॥१४॥ आ सुग्म्याय
सुग्म्यं प्रातः रथेन अश्विना वा सक्षणी हुवे पिताऽइव सोभरी
॥१५॥७॥ मनःऽजवसा वृषणा मदऽच्युता मक्षुंऽगमाभिः ऊ-
तिऽभिः आरात्तात् चित् भूतं अस्मे अवसे पूर्वीभिः पुरुऽभोजसा
॥१६॥ आ नः अश्वऽवत् अश्विना वर्तिः यासिष्टं मधुऽपातमा
नरा गोऽमत् दस्रा हिरण्यऽवत् ॥१७॥ सुऽप्रावर्गं सुऽवीर्यं सुष्टु
वार्यं अनाधृष्टं रक्षस्विना अस्मिन् आ वां आऽयाने वाजिनी-
ऽवसू० विश्वा वामानि धीमहि ॥१८॥८॥

॥२३॥ ईळिष्व हि प्रतीव्यं यजस्व जातऽवेदसं चरिष्णुऽधूमं
अगृभीतऽशोचिषं ॥१॥ दामानं विश्वऽचर्षणे अग्निं विश्वऽमनः
गिरा उत स्तुषे विऽस्पर्धसः रथानां ॥२॥ येषां आऽबाधः ऋ-
ग्मियः इषः पृक्षः च निऽग्रभे उपऽविदा वह्निः विंदते वसु ॥३॥

उत् अस्य शोचिः अस्थात् दीदियुषः वि अजरं तपुःऽजंभस्य सु-
ऽद्युतः गणऽश्रियः ॥४॥ उत् ऊं तिष्ठ सुऽअध्वर स्तवानः देव्या कृ-
पा अभिऽख्या भासा बृहता शुशुक्वनिः ॥५॥९॥ अग्ने याहि सुश-
स्तिऽभिः हव्या जुह्वानः आनुषक् यथा दूतः बभूथ हव्यऽवाहनः
॥६॥ अग्निं वः पूर्व्यं हुवे होतारं चर्षणीनां तं अया वाचा गृणे तं
ऊं वः स्तुषे ॥७॥ यज्ञेभिः अद्भुतऽक्रतुं यं कृपा सूदयंते इत् मित्रं न
जने सुऽधितं ऋतऽवनि ॥८॥ ऋतऽवानं ऋतऽयवः यज्ञस्य सा-
धनं गिरा उपो एनं जुजुषुः नमसः पदे ॥९॥ अच्छ नः अंगिरः-
ऽतमं यज्ञासः यंतु संऽयतः होता यः अस्ति विक्षु आ यशःऽतमः
॥१०॥१०॥ अग्ने तव त्ये अजर इंधानासः बृहत् भाः अश्वाःऽइव
वृषणः तविषीऽयवः ॥११॥ स त्वं नः ऊर्जां पते रयिं रास्व सु-
ऽवीर्यं प्र अव नः तोके तनये समत्ऽसु आ ॥१२॥ यत् वै ऊं वि-
श्पतिः शितः सुऽप्रीतः मनुषः विशि विश्वा इत् अग्निः प्रति
रक्षांसि सेधति ॥१३॥ श्रुष्टी अग्ने नवस्य मे स्तोमस्य वीर विश्पते
नि मायिनः तपुषा रक्षसः दह ॥१४॥ न तस्य मायया चन रिपुः
ईशीत मर्त्यः यः अग्नये ददाश हव्यदातिऽभिः ॥१५॥११॥ वि-
ऽअश्वः त्वा वसुऽविदं उक्षण्युः अप्रीणात् ऋषिः महः राये त
ऊं त्वा सं इधीमहि ॥१६॥ उशना काव्यः त्वा नि होतारं असादयत्
आऽयजिं त्वा मनवे जातऽवेदसं ॥१७॥ विश्वे हि त्वा सऽजोषसः
देवासः दूतं अक्रत श्रुष्टी देव प्रथमः यज्ञियः भुवः ॥१८॥ इमं घ
वीरः अमृतं दूतं कृण्वीत मर्त्यः पावकं कृष्णऽवर्तनिं विऽहायसं
॥१९॥ तं हुवेम यतऽस्रुचः सुऽभासं शुक्रऽशोचिषं विशां अग्निं
अजरं प्रत्नं ईड्यं ॥२०॥१२॥ यः अस्मै हव्यदातिऽभिः आऽहुतिं
मर्तः अविधत् भूरि पोषं सः धत्ते वीरऽवत् यशः ॥२१॥ प्रथमं

जातऽवेदसं अग्निं यज्ञेषु पूर्व्यं प्रति सुक् एति नमसा हविष्मती ॥२२॥ आभिः विधेम अग्नये ज्येष्ठाभिः व्यश्वऽवत् मंहिष्ठाभिः मतिऽभिः शुक्रऽशोचिषे ॥२३॥ नूनं अर्च विऽहायसे स्तोमेभिः स्थूरयूपऽवत् ऋषे वैयश्व दम्याय अग्नये ॥२४॥ अतिथिं मानुषाणां सूनुं वनस्पतीनां विप्राः अग्निं अवसे प्रत्नं ईळते ॥२५॥१३॥ महः विश्वान् अभि सतः अभि हव्यानि मानुषा अग्ने नि सत्सि नमसा अधि बर्हिषि ॥२६॥ वंस्व नः वार्या पुरु वंस्व रायः पुरुऽस्पृहः सुऽवीर्यस्य प्रजाऽवतः यशस्वतः ॥२७॥ त्वं वरो सुऽसाम्ने अग्ने जनाय चोदय सदा वसो रातिं यविष्ठ शश्वते ॥२८॥ त्वं हि सुऽप्रतूः असि त्वं नः गोऽमतीः इषः महः रायः सातिं अग्ने अप वृधि ॥२९॥ अग्ने त्वं यशाः असि आ मित्रावरुणा वह ऋतऽवाना संऽराजा पूतऽदक्षसा ॥३०॥१४॥

॥ २४ ॥ सखायः आ शिषामहि ब्रह्म इंद्राय वज्रिणे स्तुषे ऊं सु वः नृऽतमाय धृष्णवे ॥१॥ शवसा हि असि श्रुतः वृत्रऽहत्येन वृत्रऽहा मघैः मघोनः अति शूर दाशसि ॥२॥ सः नः स्तवानः आ भर रयिं चित्रश्रवःऽतमं निरेके चित् यः हरिऽवः वसुः ददिः ॥३॥ आ निरेकं उत प्रियं इंद्र दर्षि जनानां धृषता धृष्णो स्तवमानः आ भर ॥४॥ न ते सव्यं न दक्षिणं हस्तं वरंते आऽमुरः न परिऽबाधः हरिऽवः गोऽइष्टिषु ॥५॥१५॥ आ त्वा गोभिःऽइव व्रजं गीःऽभिः ऋणोमि अद्रिऽवः आ स्म कामं जरितुः आ मनः पृण ॥६॥ विश्वानि विश्वऽमनसः धिया नः वृत्रहन्ऽतम उग्र प्रऽनेतः॰ अधि सु वसो गहि ॥७॥ वयं ते अस्य वृत्रऽहन् विद्याम शूर नव्यसः वसोः स्पार्हस्य पुरुऽहूत राधसः ॥८॥ इंद्र यथा हि अ-

स्ति ते अपरिऽइतं नृतो शवः अमृक्ता रातिः पुरुऽहूत दाशुषे ॥९॥ आ वृषस्व महाऽमह महे नृऽतम राधसे हळ्हः चित् दृह्य मघऽवन् मघत्तये ॥१०॥१६॥ नु अन्यत्र चित् अद्रिऽवः त्वत् नः जग्मुः आऽशसः मघऽवन् शग्धि तव तत् नः ऊतिऽभिः ॥११॥ नहि अंग नृतो त्वत् अन्यं विंदामि राधसे राये द्युम्नाय शवसे च गिर्वणः ॥१२॥ आ इंदुं इंद्राय सिंचत पिबाति सोम्यं मधु प्र राधसा चोदयाते महिऽत्वना ॥१३॥ उपो हरीणां पतिं दक्षं पृंचंतं अब्रवं नूनं श्रुधि स्तुवतः अश्व्यस्य ॥१४॥ नहि अंग पुरा चन जज्ञे वीरऽतरः त्वत् नकिः राया न एवऽथा न भंदना ॥१५॥१७॥ आ इत् ऊं मध्वः मदिन्ऽतरं सिंच वा अध्वर्यो अंधसः एव हि वीरः स्तवते सदाऽवृधः ॥१६॥ इंद्र स्थातः हरीणां नकिः ते पूर्व्यऽस्तुतिं उत् आनंश शवसा न भंदना ॥१७॥ तं वः वाजानां पतिं अहूमहि श्रवस्यवः अप्रायुऽभिः यज्ञेभिः ववृधेन्यं ॥१८॥ एतो नु इंद्रं स्तवाम सखायः स्तोम्यं नरं कृष्टीः यः विश्वाः अभि अस्ति एकः इत् ॥१९॥ अगोऽरुधाय गोऽइषे द्युक्षाय दस्म्यं वचः घृतात् स्वादीयः मधुनः च वोचत ॥२०॥१८॥ यस्य अमितानि वीर्या न राधः परिऽएतवे ज्योतिः न विश्वं अभि अस्ति दक्षिणा ॥२१॥ स्तुहि इंद्रं व्यश्वऽवत् अनूर्मिं वाजिनं यमं अर्यः गयं मंहमानं वि दाशुषे ॥२२॥ एव नूनं उप स्तुहि वैयश्व दशमं नवं सुऽविद्वांसं चर्कृत्यं चरणीनां ॥२३॥ वेत्थ हि निःऽऋतीनां वज्रऽहस्त परिऽवृजं अहःऽअहः शुंध्युः परिपदांऽइव ॥२४॥ तत् इंद्र अवः आ भर येन दंसिष्ठ कृत्वने द्विता कुत्साय शिश्नथः नि चोदय ॥२५॥१९॥ तं ऊं त्वा नूनं ईमहे नव्यं दंसिष्ठ सन्यसे सः त्वं नः विश्वाः अभिऽमातीः सक्षणिः ॥२६॥ यः ऋक्षात् अंहसः मुचत् यः वा आर्यात्

सप्त सिंधुषु वधः दासस्य तुविऽनृम्ण नीनमः ॥ २७ ॥ यथा वरो सुऽसाम्ने सनिऽभ्यः आ अवहः रयिं विऽअश्वेभ्यः सुऽभगे वाजिनीऽवति ॥ २८ ॥ आ नार्यस्य दक्षिणा विऽअश्वान् एतु सोमिनः स्थूरं च राधः शतऽवत् सहस्रऽवत् ॥ २९ ॥ यत् त्वा पृच्छात् ईजानः कुहया कुहयाऽकृते एषः अपऽश्रितः वलः गोऽमतीं अव तिष्ठति ॥ ३० ॥ २० ॥

॥ २५ ॥ ता वां विश्वस्य गोपा देवा देवेषु यज्ञिया ऋतऽवाना यजसे पूतऽदक्षसा ॥ १ ॥ मित्रा तना न रथ्या वरुणः यः च सुऽक्रतुः सनात् सुऽजाता तनया धृतऽव्रता ॥ २ ॥ ता माता विश्वऽवेदसा असुर्याय प्रऽमहसा मही जजान अदितिः ऋतऽवरी ॥ ३ ॥ महांता मित्रावरुणा संऽराजा देवौ असुरा ऋतऽवानौ ऋतं आ घोषतः बृहत् ॥ ४ ॥ नपाता शवसः महः सूनू दक्षस्य सुऽक्रतू॰ सृप्रऽदानू॰ इषः वास्तु अधि क्षितः ॥ ५ ॥ २१ ॥ सं या दानूनि येमथुः दिव्याः पार्थिवीः इषः नभस्वतीः आ वां चरंतु वृष्टयः ॥ ६ ॥ अधि या बृहतः दिवः अभि यूथाऽइव पश्यतः ऋतऽवाना संऽराजा नमसे हिता ॥ ७ ॥ ऋतऽवाना नि सेदतुः साम्ऽराज्याय सुऽक्रतू॰ धृतऽव्रता क्षत्रिया क्षत्रं आशतुः ॥ ८ ॥ अक्ष्णः चित् गातुवित्ऽतरा अनुल्बणेन चक्षसा नि चित् मिषंता निऽचिरा नि चिक्यतुः ॥ ९ ॥ उत नः देवी अदितिः उरुष्यतां नासत्या उरुष्यंतु मरुतः वृद्धऽशवसः ॥ १० ॥ २२ ॥ ते नः नावं उरुष्यत दिवा नक्तं सुऽदानवः अरिष्यंतः नि पायुऽभिः सचेमहि ॥ ११ ॥ अघ्नते विष्णवे वयं अरिष्यंतः सुऽदानवे श्रुधि स्वऽयावन् सिंधो पूर्वऽचित्तये ॥ १२ ॥ तत् वार्यं वृणीमहे वरिष्ठं गोपयत्यं मित्रः

यत् पाति वरुणः यत् अर्यमा ॥ १३ ॥ उत नः सिंधुः अपां तत् म-
रुतः तत् अश्विना इंद्रः विष्णुः मीढ्वांसः सऽजोषसः ॥ १४ ॥ ते हि
स्म वनुषः नरः अभिऽमातिं कयस्य चित् तिग्मं न क्षोदः प्रति-
ऽघ्नंति भूर्णयः ॥ १५ ॥ २३ ॥ अयं एकः इत्था पुरु उरु चष्टे वि वि-
श्पतिः तस्य व्रतानि अनु वः चरामसि ॥ १६ ॥ अनु पूर्वाणि
ओक्या सांऽराज्यस्य सश्चिम मित्रस्य व्रता वरुणस्य दीर्घऽश्रुत्
॥ १७ ॥ परि यः रश्मिना दिवः अंतान् ममे पृथिव्याः उभे आ
पप्रौ रोदसी महिऽत्वा ॥ १८ ॥ उत् ऊं स्यः शरणे दिवः ज्योतिः
अयंस्त सूर्यः अग्निः न शुक्रः संऽइधानः आऽहुतः ॥ १९ ॥ वचः
दीर्घऽप्रसद्मनि ईशे वाजस्य गोऽमतः ईशे हि पित्वः अविषस्य
दावने ॥ २० ॥ २४ ॥ तत् सूर्यं रोदसी उभे दोषा वस्तोः उप ब्रुवे
भोजेषु अस्मान् अभि उत् चर सदा ॥ २१ ॥ ऋज्रं उक्षण्यायने
रजतं हरयाणे रथं युक्तं असनाम सुऽसामनि ॥ २२ ॥ ता मे अ-
श्व्यानां हरीणां निऽतोशना उतो नु कृत्व्यानां नृऽवाहसा ॥ २३ ॥
स्मत्ऽअभीशू॰ कशाऽवंता विप्रा नविष्ठया मती महः वाजिनौ
अर्वंता सचा असनं ॥ २४ ॥ २५ ॥

॥ २६ ॥ युवोः ऊं सु रथं हुवे सधऽस्तुत्याय सूरिषु अतूर्तऽदक्षा
वृषणा वृषणऽवसू॰ ॥ १ ॥ युवं वरो सुऽसाम्ने महे तने नासत्या
अवःऽभिः याथः वृषणा वृषणऽवसू॰ ॥ २ ॥ ता वां अद्य हवामहे
हव्येभिः वाजिनीऽवसू॰ पूर्वीः इषः इषयंतौ अति क्षपः ॥ ३ ॥
आ वां वाहिष्ठः अश्विना रथः यातु श्रुतः नरा उप स्तोमान् तुर-
स्य दर्शथः श्रिये ॥ ४ ॥ जुहुराणा चित् अश्विना आ मन्येथां वृषण-
ऽवसू॰ युवं हि रुद्रा पर्षथः अति द्विषः ॥ ५ ॥ २६ ॥ दस्रा हि विश्वं

आनुषक् मक्षुऽभिः परिऽदीयथः धियंऽजिन्वा मधुऽवर्णा शुभः पती ॥ ६॥ उप नः यातं अश्विना राया विश्वऽपुषा सह मघऽवाना सुऽवीरौ अनपऽच्युता ॥ ७॥ आ मे अस्य प्रतीव्यं इंद्रनासत्या गतं देवा देवेभिः अद्य सचनःऽतमा ॥ ८॥ वयं हि वां हवामहे उक्षण्यंतः व्यश्वऽवत् सुमतिऽभिः उप विप्रौ इह आ गतं ॥ ९॥ अश्विना सु ऋषे स्तुहि कुवित् ते श्रवतः हवं नेदीयसः कूळयातः पणीन् उत ॥ १०॥ २७॥ वैयश्वस्य श्रुतं नरा उतो मे अस्य वेदथः सऽजोषसा वरुणः मित्रः अर्यमा ॥ ११॥ युवाऽदत्तस्य धिष्ण्या युवाऽनीतस्य सूरिऽभिः अहःऽअहः वृषणा मह्यं शिक्षतं ॥ १२॥ यः वां यज्ञेभिः आऽवृतः अधिऽवस्त्रा वधूःऽइव सपर्यंता शुभे चक्राते अश्विना ॥ १३॥ यः वां उरुव्यचःऽतमं चिकेतति नृऽपाय्यं वर्तिः अश्विना परि यातं अस्मऽयू ॥ १४॥ अस्मभ्यं सु वृषणऽवसू यातं वर्तिः नृऽपाय्यं विषुद्रुहाऽइव यज्ञं ऊहथुः गिरा ॥ १५॥ २८॥ वाहिष्ठः वां हवानां स्तोमः दूतः हुवत् नरा युवाभ्यां भूतु अश्विना ॥ १६॥ यत् अदः दिवः अर्णवे इषः वा मदथः गृहे श्रुतं इत् मे अमर्त्या ॥ १७॥ उत स्या श्वेतऽयावरी वाहिष्ठा वां नदीनां सिंधुः हिरण्यऽवर्तनिः ॥ १८॥ स्मत् एतया सुऽकीर्त्या अश्विना श्वेतया धिया वहेथे शुभ्रऽयावाना ॥ १९॥ युक्ष्व हि त्वं रथऽसहा युवस्व पोष्या वसो आत् नः वायो मधु पिब अस्माकं सवना आ गहि ॥ २०॥ २९॥ तव वायो ऋतःऽपते त्वष्टुः जामातः अद्भुत अवांसि आ वृणीमहे ॥ २१॥ त्वष्टुः जामातरं वयं ईशानं रायः ईमहे सुतऽवंतः वायुं द्युम्ना जनासः ॥ २२॥ वायो याहि शिव आ दिवः वहस्व सु सुऽअश्व्यं वहस्व महः पृथुऽपक्षसा रथे ॥ २३॥ त्वां हि सुप्सरःऽतमं नृ-

ऽसदनेषु हूमहे ग्रावाणं न अश्वऽपृष्ठं मंहना ॥२४॥ सः त्वं नः
देव मनसा वायो मंदानः अग्रियः कृधि वाजान् अपः धियः
॥२५॥ ३०॥

॥२७॥ अग्निः उक्थे पुरःऽहितः ग्रावाणः बर्हिः अध्वरे ऋचा
यामि मरुतः ब्रह्मणः पतिं देवान् अवः वरेण्यं ॥१॥ आ पशुं गा-
सि पृथिवीं वनस्पतीन् उषसा नक्तं ओषधीः विश्वे च नः वसवः
विश्वऽवेदसः धीनां भूत प्रऽअवितारः ॥२॥ प्र सु नः एतु अध्वरः
अग्ना देवेषु पूर्व्यः आदित्येषु प्र वरुणे धृतऽव्रते मरुत्ऽसु विश्व-
ऽभानुषु ॥३॥ विश्वे हि स्म मनवे विश्वऽवेदसः भुवन् वृधे रिशा-
दसः अरिष्टेभिः पायुऽभिः विश्वऽवेदसः यंत नः अवृकं छर्दिः
॥४॥ आ नः अद्य सऽमनसः गंत विश्वे सऽजोषसः ऋचा गिरा
मरुतः देवि अदिते सदने पस्त्ये महि ॥५॥ ३१॥ अभि प्रिया मरुतः
या वः अश्व्या हव्या मित्र प्रऽयाथन आ बर्हिः इंद्रः वरुणः तुराः
नरः आदित्यासः सदंतु नः ॥६॥ वयं वः वृक्तऽबर्हिषः हितऽप्र-
यसः आनुषक् सुतऽसोमासः वरुण हवामहे मनुष्वत् इद्धऽअ-
ग्नयः ॥७॥ आ प्र यात मरुतः विष्णो अश्विना पूषन् माकीनया
धिया इंद्रः आ यातु प्रथमः सनिष्युऽभिः वृषा यः वृत्रऽहा गृणे
॥८॥ वि नः देवासः अद्रुहः अच्छिद्रं शर्म यच्छत न यत् दूरात् वस-
वः नु चित् अंतितः वरूथं आऽदधर्षति ॥९॥ अस्ति हि वः स-
ऽजात्यं रिशादसः देवासः अस्ति आप्यं प्र नः पूर्वस्मै सुविताय
वोचत मक्षु सुम्नाय नव्यसे ॥१०॥ ३२॥ इदा हि वः उपऽस्तुतिं इदा
वामस्य भक्तये उप वः विश्वऽवेदसः नमस्युः आ असृक्षि अन्याँ-
ऽइव ॥११॥ उत् ऊं स्यः वः सविता सुऽप्रनीतयः अस्थात् ऊर्ध्वः

वरेण्यः नि द्विऽपादः चतुःऽपादः अर्थिनः अविश्रन् पतयि-
ष्णवः ॥ १२ ॥ देवंऽदेवं वः अवसे देवंऽदेवं अभिष्टये देवंऽदेवं हु-
वेम वाजऽसातये गृणंतः देव्या धिया ॥ १३ ॥ देवासः हि स्म मनवे
सऽमन्यवः विश्वे साकं सऽरातयः ते नः अद्य ते अपरं तुचे तु नः
भवंतु वरिवःऽविदः ॥ १४ ॥ प्र वः शंसामि अद्रुहः संऽस्थे उपऽस्तु-
तीनां न तं धूर्तिः वरुण मित्र मर्त्यं यः वः धामऽभ्यः अविधत्
॥ १५ ॥ प्र सः क्षयं तिरते वि महीः इषः यः वः वराय दाशति प्र
प्रऽजाभिः जायते धर्मणः परि अरिष्टः सर्वः एधते ॥ १६ ॥ ३३ ॥ ऋते
सः विंदते युधः सुऽगेभिः याति अध्वनः अर्यमा मित्रः वरुणः स-
ऽरातयः यं त्रायंते सऽजोषसः ॥ १७ ॥ अज्रे चित् अस्मै कृणुथ नि-
ऽअंचनं दुःऽगे चित् आ सुऽसरणं एषा चित् अस्मात् अशनिः
परः नु सा अस्रेधंती वि नश्यतु ॥ १८ ॥ यत् अद्य सूर्ये उत्ऽयति
प्रियऽक्षत्राः ऋतं दध यत् निऽम्रुचि प्रऽबुधि विश्वऽवेदसः यत्
वा मध्यंदिने दिवः ॥ १९ ॥ यत् वा अभिऽपित्वे असुराः ऋतं यते
छर्दिः येम वि दाशुषे वयं तत् वः वसवः विश्वऽवेदसः उप स्थे-
याम मध्ये आ ॥ २० ॥ यत् अद्य सूरे उत्ऽइते यत् मध्यंदिने आ-
ऽतुचि वामं धत्थ मनवे विश्वऽवेदसः जुह्वानाय प्रऽचेतसे ॥ २१ ॥
वयं तत् वः संऽराजः आ वृणीमहे पुत्रः न बहुऽपाय्यं अश्याम
तत् आदित्याः जुह्वतः हविः येन वस्यः अनशामहे ॥ २२ ॥ ३४ ॥

॥ २८ ॥ ये त्रिंशति त्रयः परः देवासः बर्हिः आ असदन् विदन्
अह द्विता असनन् ॥ १ ॥ वरुणः मित्रः अर्यमा स्मद्रातिऽसाचः
अग्नयः पत्नीऽवंतः वषट्ऽकृताः ॥ २ ॥ ते नः गोपाः अपाच्याः ते
उदक् ते इत्था न्यक् पुरस्तात् सर्वया विशा ॥ ३ ॥ यथा वशंति देवाः

तथा इत् असत् तत् एषां नकिः आ मिनत् अरावा चन मर्त्यः ॥४॥ सप्तानां सप्त ऋष्टयः सप्त द्युम्नानि एषां सप्तो अधि श्रियः धिरे ॥५॥३५॥

॥२९॥ बभ्रुः एकः विषुणः सूनरः युवा अंजि अंक्ते हिरण्ययं ॥१॥ योनिं एकः आ ससाद द्योतनः अंतः देवेषु मेधिरः ॥२॥ वाशीं एकः बिभर्ति हस्ते आयसीं अंतः देवेषु निऽध्रुविः ॥३॥ वज्रं एकः बिभर्ति हस्ते आऽहितं तेन वृत्राणि जिघ्नते ॥४॥ तिग्मं एकः बिभर्ति हस्ते आयुधं शुचिः उग्रः जलाषऽभेषजः ॥५॥ पथः एकः पीपाय तस्करः यथा एषः वेद निऽधीनां ॥६॥ त्रीणि एकः उरुऽगायः वि चक्रमे यत्र देवासः मदंति ॥७॥ विऽभिः द्वा चरतः एकया सह प्र प्रवासाऽइव वसतः ॥८॥ सदः द्वा चक्राते उपऽमा दिवि संऽराजा सर्पिःऽआसुती० ॥९॥ अर्चंतः एके महि साम मन्वत तेन सूर्यं अरोचयन् ॥१०॥३६॥

॥३०॥ नहि वः अस्ति अर्भकः देवासः न कुमारकः विश्वे सतःऽमहांतः इत् ॥१॥ इति स्तुतासः असथ रिशादसः ये स्थ त्रयः च त्रिंशत् च मनोः देवाः यज्ञियासः ॥२॥ ते नः त्राध्वं ते अवत ते ऊं नः अधि वोचत मा नः पथः पित्र्यात् मानवात् अधि दूरं नैष्ट पराऽवतः ॥३॥ ये देवासः इह स्थन विश्वे वैश्वानराः उत अस्मभ्यं शर्म सऽप्रथः गवे अश्वाय यच्छत ॥४॥३७॥४॥

॥३१॥ यः यजाति यजाते इत् सुनवत् च पचाति च ब्रह्मा इत्

इंद्रस्य चाकनत् ॥१॥ पुरोळाशं यः अस्मै सोमं ररते आऽशिरं
पात् इत् तं शक्रः अंहसः ॥२॥ तस्य द्युऽमान् असत् रथः देवऽजूतः
सः शूशुवत् विश्वा वन्वन् अमित्रिया ॥३॥ अस्य प्रजाऽवती गृहे
असश्चंती दिवेऽदिवे इळा धेनुऽमती दुहे ॥४॥ या दंऽपती॰
सऽमनसा सुनुतः आ च धावतः देवासः नित्यया आऽशिरा
॥५॥३८॥ प्रति प्राशव्यान् इतः सम्यंचा बर्हिः आशाते न ता
वाजेषु वायतः ॥६॥ न देवानां अपि ह्नुतः सुऽमतिं न जुगुक्षतः
श्रवः बृहत् विवासतः ॥७॥ पुत्रिणा ता कुमारिणा विश्वं आयुः
वि अश्नुतः उभा हिरण्यऽपेशसा ॥८॥ वीतिऽहोत्रा कृतद्ऽवसू॰
दशस्यंता अमृताय कं सं ऊधः रोमशं हतः देवेषु कृणुतः दुवः
॥९॥ आ शर्म पर्वतानां वृणीमहे नदीनां आ विष्णोः सचाऽभुवः
॥१०॥३९॥ आ एतु पूषा रयिः भगः स्वस्ति सर्वऽधातमः उरुः
अध्वा स्वस्तये ॥११॥ अरमतिः अनर्वणः विश्वः देवस्य मनसा
आदित्यानां अनेहः इत् ॥१२॥ यथा नः मित्रः अर्यमा वरुणः संति
गोपाः सुऽगाः ऋतस्य पंथाः ॥१३॥ अग्निं वः पूर्व्यं गिरा देवं ईळे
वसूनां सपर्यंतः पुरुऽप्रियं मित्रं न क्षेत्रऽसाधसं ॥१४॥ मक्षु देव-
ऽवतः रथः शूरः वा पृत्ऽसु कासु चित् देवानां यः इत् मनः यज-
मानः इयक्षति अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥१५॥ न यजमान रि-
ष्यसि न सुन्वान न देवऽयो॰ देवानां यः इत् मनः यजमानः इय-
क्षति अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥१६॥ नकिः तं कर्मणा नशत्
न प्र योषत् न योषति देवानां यः इत् मनः यजमानः इयक्षति
अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥१७॥ असत् अत्र सुऽवीर्यं उत त्यत्
आशुऽअश्व्यं देवानां यः इत् मनः यजमानः इयक्षति अभि इत्
अयज्वनः भुवत् ॥१८॥४०॥२॥

॥३२॥ प्र कृतानि॑ ऋजीषिणः॑ कण्वाः॑ इंद्र॑स्य गाथ॑या मदे॑ सो- मस्य वोचत ॥१॥ यः सृबिंदं॑ अन॑र्शनिं पिप्रुं॑ दासं॑ अहीशुवं॑ वधीत् उग्रः रिणन् अपः ॥२॥ नि अर्बुदस्य विष्टपं॑ वर्ष्माणं॑ बृहतः तिर कृषे तत् इंद्र पौंस्यं॑ ॥३॥ प्रति॑ श्रुताय॑ वः धृषत् तूर्णाशं॑ न गिरेः अधि॑ हुवे सुऽशिप्रं॑ ऊतये॑ ॥४॥ सः गोः अश्वस्य वि व्रजं मंदानः सोम्येभ्यः पुरं॑ न शूर दर्षसि ॥५॥१॥ यदि॑ मे ररणः सुते उक्थे वा दर्धसे चनः आरात् उप॑ स्वधा आ गहि ॥६॥ वयं घ ते अपि॑ स्मसि स्तोतारः इंद्र गिर्वणः त्वं नः जिन्व सोमऽपाः ॥७॥ उत नः पितुं आ भर संऽरराणः अविऽक्षितं मघऽवन् भूरि॑ ते वसु॑ ॥८॥ उत नः गोऽमतः कृधि हिरण्यऽवतः अश्विनः इळाभिः सं रभेमहि ॥९॥ बृबत्ऽउक्थं हवामहे सृप्रऽकरस्नं ऊतये॑ साधु कृण्वंतं॑ अवसे ॥१०॥२॥ यः संऽस्थे चित् शतऽक्रतुः आत् ईं कृणोति॑ वृत्रऽहा जरितृऽभ्यः पुरुऽवसुः ॥११॥ सः नः शक्रः चित् आ शकत् दान- ऽवान् अंतरऽआभरः इंद्रः विश्वाभिः ऊतिऽभिः ॥१२॥ यः रायः अवनिः महान् सुऽपारः सुन्वतः सखा तं इंद्रं अभि गायत ॥१३॥ आऽयंतारं॑ महि॑ स्थिरं पृतनासु श्रवःऽजितं॑ भूरेः ईशानं॑ ओजसा ॥१४॥ नकिः अस्य शचीनां निऽयंता सूनृतानां नकिः वक्ता न दात् इति॑ ॥१५॥३॥ न नूनं ब्रह्मणां॑ ऋणं प्राशूनां अस्ति सुन्वतां न सोमः अप्रता पपे ॥१६॥ पन्ये॑ इत् उप॑ गायत पन्ये॑ उक्थानि॑ शंसत ब्रह्म॑ कृणोत पन्ये॑ इत् ॥१७॥ पन्यः आ दर्दिरत् शता सहस्रा वाजी अवृतः इंद्रः यः यज्वनः वृधः ॥१८॥ वि सु चर स्वधाः अनु कृष्टी- नां अनु आऽहुवः इंद्र पिब सुतानां॑ ॥१९॥ पिब स्वऽधैनवानां उत यः तुग्र्ये सचा उत अयं इंद्र यः तव ॥२०॥४॥ अति॑ इहि मन्यु- ऽसाविनं॑ सुसुऽवांसं॑ उपऽअरणे इमं रातं सुतं पिब ॥२१॥ इहि

तिस्रः परा॒ऽवतः॑ इ॒हि पंच॑ जना॑न् अति॑ धेनाः इंद्र अ॒व॒ऽचाक॑शत् ॥ २२ ॥ सूर्यः र॒श्मिं यथा॑ सृज आ त्वा॑ य॒च्छंतु मे गिरः॑ नि॒म्नं आपः॑ न स॒ध्र्यक् ॥ २३ ॥ अध्व॑र्यो॒ इति॑ आ तु हि सिंच सोमं॑ वीरा॑य शि॒प्रिणे॑ भर॑ सु॒तस्य॑ पी॒तये॑ ॥ २४ ॥ यः उ॒द्नः फ॒लि॒ऽगं भि॒नत् न्य॑क् सिंधू॑न् अ॒व॒ऽअसृ॑जत् यः गोषु॑ प॒क्वं धा॒रय॑त् ॥ २५ ॥ ५ ॥ अहं॑न् वृ॒त्रं ऋची॑षमः औ॒र्ण॒ऽवा॒भं अ॒हीशु॑वं हि॒मेन॑ अ॒वि॒ध्य॒त् अर्बु॑दं ॥ २६ ॥ प्र वः॒ उ॒ग्राय॑ निः॒ऽतु॒रे अषा॑ळ्हाय प्र॒ऽस॒क्षिणे॑ दे॒वत्तं॑ ब्रह्म॑ गा॒य॒त ॥ २७ ॥ यः विश्वा॑नि अ॒भि व्र॒ता सोम॑स्य मदे॑ अंध॑सः इंद्रः॑ दे॒वेषु॑ चेत॑ति ॥ २८ ॥ इ॒ह त्या स॒ध॒ऽमाद्या॑ हरी॒ इति॑ हिर॑ण्य॒ऽकेश्या वो॒ळ्हां अ॒भि प्रयः॑ हि॒तं ॥ २९ ॥ अ॒र्वांचं॑ त्वा॒ पु॒रु॒ऽस्तु॒त प्रि॒यमे॑ध॒ऽस्तु॒ता हरी॒ इति॑ सो॒म॒ऽपेया॑य व॒क्ष॒तः ॥ ३० ॥ ६ ॥

॥ ३३ ॥ व॒यं घ॒ त्वा॒ सु॒त॒ऽव॑न्तः आपः॑ न वृ॒क्त॒ऽब॑र्हिषः प॒वित्र॑स्य प्र॒ऽस्रव॑णेषु वृ॒त्र॒ऽह॒न् परि॑ स्तो॒तारः॑ आ॒स॒ते ॥ १ ॥ स्वर॑न्ति त्वा॒ सु॒ते नरः॑ वसो॒ इति॑ नि॒रे॒के उ॒क्थिनः॑ क॒दा सु॒तं तृ॒षा॒णः ओकः॑ आ ग॒मः॒ इंद्र॑ स्व॒ब्दीऽइ॑व वंस॑गः ॥ २ ॥ कण्वे॑भिः धृ॒ष्णो॒ इति॑ आ धृ॒षत् वाजं॑ द॒र्षि॒ स॒ह॒स्रिणं॑ पि॒शंग॑ऽरूपं मघ॒ऽव॒न् वि॒ऽच॒र्ष॒णे म॒क्षु गो॒ऽमंतं॑ ई॒म॒हे॒ ॥ ३ ॥ पा॒हि गाय॑ अंध॑सः मदे॑ इंद्रा॑य मे॒ध्य॒ऽअ॒ति॒थे॒ यः संऽमि॑श्लः ह॒र्योः यः सु॒ते सचा॑ व॒ज्री रथः॑ हि॒र॒ण्ययः॑ ॥ ४ ॥ यः सु॒ऽस॒व्यः सु॒ऽद॒क्षि॒णः इ॒नः यः सु॒ऽक्रतुः॑ गृ॒णे यः आ॒ऽक॒रः स॒ह॒स्रा यः श॒त॒ऽम॑घः इंद्रः॑ यः पूः॒ऽभि॒त् आ॒रि॒तः ॥ ५ ॥ ७ ॥ यः धृ॒षि॒तः यः अवृ॑तः यः अस्ति॑ श्मश्रु॑षु श्रि॒तः विभू॑त॒ऽद्युम्नः च्यव॑नः पु॒रु॒ऽस्तु॒तः क्रत्वा॑ गौः॒ऽइ॑व शा॒कि॒नः ॥ ६ ॥ कः ई॒ वे॒द सु॒ते सचा॑ पिबं॑तं कत् वयः॑ द॒धे॒ अ॒यं यः पुरः॑ वि॒ऽभि॒नत्ति॑ ओज॑सा मं॒दा॒नः शि॒प्री अंध॑सः ॥ ७ ॥

दाना मृगः न वारणः पुरुऽत्रा चरथं दधे नकिः त्वा नि यमत् आ सुते गमः महान् चरसि ओजसा॥८॥ यः उग्रः सन् अनिऽस्तृतः स्थिरः रणाय संस्कृतः यदि स्तोतुः मघऽवा शृणवत् हवं न इंद्रः योषति आ गमत्॥९॥ सत्यं इत्था वृषा इत् असि वृषऽजूतिः नः अवृतः वृषा हि उग्र शृखिषे पराऽवति वृषो' अवाऽवति श्रुतः ॥१०॥८॥ वृषणः ते अभीशवः वृषा कशा हिरण्ययी वृषा रथः मघऽवन् वृषणा हरी' वृषा त्वं शतऽक्रतो॰॥११॥ वृषा सोता सु- नोतु ते वृषन् ऋजीपिन् आ भर वृषा दधन्वे वृषणं नदीषु आ तुभ्यं स्थातः हरीणां॥१२॥ आ इंद्र याहि पीतये मधु शविष्ठ सोम्यं न अयं अच्छ मघऽवा शृणवत् गिरः ब्रह्म उक्था च सुऽक्रतुः ॥१३॥ वहंतु त्वा रथेऽस्थां आ हरयः रथऽयुजः तिरः चित् अर्यं सवनानि वृत्रऽहन् अन्येषां या शतऽक्रतो॰॥१४॥ अस्माकं अद्य अंतमं स्तोमं धिष्व महाऽमह अस्माकं ते सवना संतु शंऽतमा मदाय द्युक्ष सोमऽपाः॥१५॥९॥ नहि सः तव नो' मम शास्ते अन्यस्य रण्यंति यः अस्मान् वीरः आ अनयत्॥१६॥ इंद्रः चित् घ तत् अब्रवीत् स्त्रियाः अशास्यं मनः उतो' अह क्रतुं रघुं॥१७॥ सप्ती' चित् घ मदऽच्युता मिथुना वहतः रथं एव इत् धूः वृष्णः उत्ऽतरा॥१८॥ अधः पश्यस्व मा उपरि संऽतरां पादकौ हर मा ते कशऽप्लकौ दृशन् स्त्री हि ब्रह्मा बभूविथ॥१९॥१०॥

॥३४॥ आ इंद्र याहि हरिऽभिः उप कण्वस्य सुऽस्तुतिं दिवः अमुष्य शासतः दिवं यय दिवाऽवसो॰॥१॥ आ त्वा ग्रावा वदन् इह सोमी घोषेण यच्छतु दिवः अमुष्य शासतः दिवं यय दिवा- ऽवसो॰॥२॥ अत्र वि नेमिः एषां उरां न धूनुते वृकः दिवः अ-

मुष्य शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥३॥ आ त्वा कण्वाः इह अ-
वसे हवंते वाजऽसातये दिवः अमुष्य शासतः दिवं यय दिवा-
ऽवसो० ॥४॥ दधामि ते सुतानां वृष्णे न पूर्वऽपाय्यं दिवः अमुष्य
शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥५॥११॥ स्मत्ऽपुरंधिः नः आ
गहि विश्वतःऽधीः नः ऊतये दिवः अमुष्य शासतः दिवं यय दि-
वाऽवसो० ॥६॥ आ नः याहि महेऽमते सहस्रऽऊते शतऽमघ
दिवः अमुष्य शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥७॥ आ त्वा होता
मनुःऽहितः देवऽत्रा वक्षत् ईड्यः दिवः अमुष्य शासतः दिवं यय
दिवाऽवसो० ॥८॥ आ त्वा मदऽच्युता हरी श्येनं पक्षाऽइव व-
क्षतः दिवः अमुष्य शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥९॥ आ याहि
अर्यः आ परि स्वाहा सोमस्य पीतये दिवः अमुष्य शासतः दिवं
यय दिवाऽवसो० ॥१०॥१२॥ आ नः याहि उपऽश्रुति उक्थेषु
रणय इह दिवः अमुष्य शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥११॥ स-
ऽरूपैः आ सु नः गहि संऽभृतैः संभृतऽअश्वः दिवः अमुष्य शास-
तः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१२॥ आ याहि पर्वतेभ्यः समुद्रस्य
अधि विष्टपः दिवः अमुष्य शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१३॥
आ नः गव्यानि अश्व्या सहस्रा शूर दर्दहि दिवः अमुष्य शासतः
दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१४॥ आ नः सहस्रऽशः भर अयुतानि श-
तानि च दिवः अमुष्य शासतः दिवं यय दिवाऽवसो० ॥१५॥ आ
यत् इंद्रः च दद्वहे सहस्रं वसुऽरोचिषः ओजिष्ठं अश्व्यं पशुं ॥१६॥
ये ऋज्राः वातऽरंहसः अरुषासः रघुऽस्यदः भ्राजंते सूर्याःऽइव
॥१७॥ पारावतस्य रातिषु द्रवत्ऽचक्रेषु आशुषु तिष्ठं वनस्य
मध्ये आ ॥१८॥१३॥

॥३५॥ अग्निना इंद्रेण वरुणेन विष्णुना आदित्यैः रुद्रैः वसु-
ऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं पिबतं अ-
श्विना ॥१॥ विश्वाभिः धीभिः भुवनेन वाजिना दिवा पृथिव्या
अद्रिऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं पिबतं
अश्विना ॥२॥ विश्वैः देवैः त्रिऽभिः एकादशैः इह अत्ऽभिः मरु-
त्ऽभिः भृगुऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं
पिबतं अश्विना ॥३॥ जुषेथां यज्ञं बोधतं हवस्य मे विश्वा इह देवौ
सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं नः वो-
ळ्हं अश्विना ॥४॥ स्तोमं जुषेथां युवशाऽइव कन्यनां विश्वा इह
देवौ सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं
नः वोळ्हं अश्विना ॥५॥ गिरः जुषेथां अध्वरं जुषेथां विश्वा इह
देवौ सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं
नः वोळ्हं अश्विना ॥६॥१४॥ हारिद्रवाऽइव पतथः वना इत् उप
सोमं सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण
च त्रिः वर्तिः यातं अश्विना ॥७॥ हंसौऽइव पतथः अध्वगौऽइव
सोमं सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण
च त्रिः वर्तिः यातं अश्विना ॥८॥ श्येनौऽइव पतथः हव्यऽदातये
सोमं सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च
त्रिः वर्तिः यातं अश्विना ॥९॥ पिबतं च तृप्णुतं च आ च गच्छतं
प्रऽजां च धत्तं द्रविणं च धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः
धत्तं अश्विना ॥१०॥ जयतं च प्र स्तुतं च प्र च अवतं प्रऽजां च धत्तं
द्रविणं च धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः धत्तं अश्विना
॥११॥ हतं च शत्रून् यततं च मित्रिणः प्रऽजां च धत्तं द्रविणं च
धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः धत्तं अश्विना ॥१२॥१५॥

मित्रावरुणाऽवंतो उत धर्मंऽवंता मरुत्वंता जरितुः गच्छथः हवं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आदित्यैः यातं अश्विना॥१३॥ अंगिरस्वंतौ उत विष्णुऽवंता मरुत्वंता जरितुः गच्छथः हवं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आदित्यैः यातं अश्विना॥१४॥ ऋभुऽमंता वृषणा वाजंऽवंता मरुत्वंता जरितुः गच्छथः हवं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आदित्यैः यातं अश्विना॥१५॥ ब्रह्म जिन्वतं उत जिन्वतं धियः हतं रक्षांसि सेधतं अमीवाः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं सुन्वतः अश्विना॥१६॥ क्षत्रं जिन्वतं उत जिन्वतं नॄन् हतं रक्षांसि सेधतं अमीवाः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं सुन्वतः अश्विना॥१७॥ धेनूः जिन्वतं उत जिन्वतं विशः हतं रक्षांसि सेधतं अमीवाः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं सुन्वतः अश्विना॥१८॥१६॥ अत्रेःऽइव शृणुतं पूर्व्यऽस्तुतिं श्यावऽअश्वस्य सुन्वतः मदऽच्युता सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च अश्विना तिरःऽअह्न्यं॥१९॥ सर्गान्ऽइव सृजतं सुऽस्तुतीः उप श्यावऽअश्वस्य सुन्वतः मदऽच्युता सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च अश्विना तिरःऽअह्न्यं॥२०॥ रश्मीन्ऽइव यच्छतं अध्वरान् उप श्यावऽअश्वस्य सुन्वतः मदऽच्युता सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च अश्विना तिरःऽअह्न्यं॥२१॥ अर्वाक् रथं नि यच्छतं पिबतं सोम्यं मधु आ यातं अश्विना आ गतं अवस्युः वां अहं हुवे धत्तं रत्नानि दाशुषे॥२२॥ नमःऽवाके प्रऽस्थिते अध्वरे नरा विवक्षणस्य पीतये आ यातं अश्विना आ गतं अवस्युः वां अहं हुवे धत्तं रत्नानि दाशुषे॥२३॥ स्वाहाऽकृतस्य तृंपतं सुतस्य देवौ अंधसः आ यातं अश्विना आ गतं अवस्युः वां अहं हुवे धत्तं रत्नानि दाशुषे॥२४॥१७॥

॥ ३६॥ अविता असि सुन्वतः वृक्तऽबर्हिषः पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो॰ यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु ज्रयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥ १॥ प्र अव स्तोतारं मघऽवन् अव त्वां पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो॰ यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु ज्रयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥२॥ ऊर्जा देवान् अवसि ओजसा त्वां पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो॰ यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु ज्रयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥३॥ जनिता दिवः जनिता पृथिव्याः पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो॰ यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु ज्रयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥४॥ जनिता अश्वानां जनिता गवां असि पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो॰ यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु ज्रयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥५॥ अत्रीणां स्तोमं अद्रिऽवः महः कृधि पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो॰ यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु ज्रयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥६॥ श्यावऽअश्वस्य सुन्वतः तथा शृणु यथा अशृणोः अत्रेः कर्माणि कृण्वतः प्र त्रसदस्युं आविथ त्वं एकः इत् नृऽसह्ये इंद्र ब्रह्माणि वर्धयन् ॥७॥ १८॥

॥ ३७॥ प्र इदं ब्रह्म वृत्रऽतूर्येषु आविथ प्र सुन्वतः शचीऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सवनस्य वृत्रऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः॥१॥ सेहानः उग्र पृतनाः अभि द्रुहः शचीऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सवनस्य वृत्रऽहन्

अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥२॥ एकऽराट् अस्य भुवनस्य राजसि शचीऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सवनस्य वृत्रऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥३॥ सऽस्थावाना यवयसि त्वं एकः इत् शचीऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सवनस्य वृत्रऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥४॥ क्षेमस्य च प्रऽयुजः च त्वं ईशिषे शचीऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सवनस्य वृत्रऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥५॥ क्षत्राय त्वं अवसि न त्वं आविथ शचीऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सवनस्य वृत्रऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥६॥ श्यावऽअश्वस्य रेभतः तथा शृणु यथा अशृणोः अत्रेः कर्माणि कृण्वतः प्र त्रसदस्युं आविथ त्वं एकः इत् नृऽसह्ये इंद्र क्षत्राणि वर्धयन् ॥७॥ १९॥

॥३८॥ यज्ञस्य हि स्थः ऋत्विजा सस्नी वाजेषु कर्मऽसु इंद्राग्नी तस्य बोधतं ॥१॥ तोशासा रथऽयावाना वृत्रऽहना अपराऽजिता इंद्राग्नी तस्य बोधतं ॥२॥ इदं वां मदिरं मधु अधुक्षन् अद्रिऽभिः नरः इंद्राग्नी तस्य बोधतं ॥३॥ जुषेथां यज्ञं इष्टये सुतं सोमं सधऽस्तुती॰ इंद्राग्नी आ गतं नरा ॥४॥ इमा जुषेथां सवना येभिः हव्यानि ऊहथुः इंद्राग्नी आ गतं नरा ॥५॥ इमां गायत्रऽवर्तनिं जुषेथां सुऽस्तुतिं मम इंद्राग्नी आ गतं नरा ॥६॥ २०॥ प्रातर्यावऽभिः आ गतं देवेभिः जेन्यावसू इंद्राग्नी सोमऽपीतये ॥७॥ श्यावऽअश्वस्य सुन्वतः अत्रीणां शृणुतं हवं इंद्राग्नी सोमऽपीतये ॥८॥ एव वां अह्वे ऊतये यथा अहुवंत मेधिराः इंद्राग्नी सोम-

ऽपीतये॥९॥ आ अहं सरस्वतीऽवतोः इंद्राग्न्योः अवः वृणे याभ्यां गायत्रं ऋच्यते॥१०॥२१॥

॥३९॥ अग्निं अस्तोषि ऋग्मियं अग्निं ईळा यजध्यै अग्निः देवान् अनक्तु नः उभे हि विदथे कविः अंतः चरति दूत्यं नभंतां अन्यके समे॥१॥ नि अग्ने नव्यसा वचः तनूषु शंसं एषां नि अराती: ररावणां विश्वाः अर्यः अरातीः इतः युच्छंतु आऽमुरः नभंतां अन्यके समे॥२॥ अग्ने मन्मानि तुभ्यं कं घृतं न जुह्वे आसनि सः देवेषु प्र चिकिद्धि त्वं हि असि पूर्व्यः शिवः दूतः विवस्वतः नभंतां अन्यके समे॥३॥ तत्ऽतत् अग्निः वयः दधे यथाऽयथा कृपण्यति ऊर्जाऽआहुतिः वसूनां शं च योः च मयः दधे विश्वस्यै देवऽहूत्यै नभंतां अन्यके समे॥४॥ सः चिकेत सहीयसा अग्निः चित्रेण कर्मणा सः होता शश्वतीनां दक्षिणाभिः अभिऽवृतः इनोति च प्रतीव्यं नभंतां अन्यके समे॥५॥२२॥ अग्निः जाता देवानां अग्निः वेद मर्तानां अपीच्यं अग्निः सः द्रविणःऽदाः अग्निः द्वारा वि ऊर्णुते सुऽआहुतः नवीयसा नभंतां अन्यके समे॥६॥ अग्निः देवेषु संऽवसुः सः विक्षु यज्ञियासु आ सः मुदा काव्या पुरु विश्वं भूमऽइव पुष्यति देवः देवेषु यज्ञियः नभंतां अन्यके समे॥७॥ यः अग्निः सप्तऽमानुषः श्रितः विश्वेषु सिंधुषु तं आ अगन्म त्रिऽपस्त्यं मंधातुः दस्युहन्ऽतमं अग्निं यज्ञेषु पूर्व्यं नभंतां अन्यके समे॥८॥ अग्निः त्रीणि त्रिऽधातूनि आ क्षेति विदथा कविः सः त्रीन् एकादशान् इह यक्षत् च पिप्रयत् च नः विप्रः दूतः परिऽकृतः नभंतां अन्यके समे॥९॥ त्वं नः अग्ने आयुषु त्वं देवेषु पूर्व्य वस्वः

एकः इरज्यसि त्वां आपः परिऽस्रुतः परि यंति स्वऽसेतवः नभंतां अन्यके समे ॥ १० ॥ २३ ॥

॥ ४० ॥ इंद्राग्नी युवं सु नः सहंता दासथः रयिं येन दृळ्हा समत्ऽसु आ वीळु चित् सहिषीमहि अग्निः वनाऽइव वाते इत् नभंतां अन्यके समे ॥ १ ॥ नहि वां वव्रयामहे अथ इंद्रं इत् यजामहे शविष्ठं नृणां नरं सः नः कदा चित् अर्वता गमत् आ वाजऽसातये गमत् आ मेधऽसातये नभंतां अन्यके समे ॥ २ ॥ ता हि मध्यं भराणां इंद्राग्नी अधिऽक्षितः तौ ऊं कविऽत्वना कवी पृच्छयमाना सखिऽयते सं धीतं अश्नुतं नरा नभंतां अन्यके समे ॥ ३ ॥ अभि अर्च नभाकऽवत् इंद्राग्नी यजसा गिरा ययोः विश्वं इदं जगत् इयं द्यौः पृथिवी मही उपऽस्थे बिभृतः वसु नभंतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ प्र ब्रह्माणि नभाकऽवत् इंद्राग्निऽभ्यां इरज्यत या सप्तऽबुध्नं अर्णवं जिह्मऽबारं अप ऽऊर्णुतः इंद्रः ईशानः ओजसा नभंतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ अपि वृश्च पुराणऽवत् व्रततेःऽइव गुष्पितं ओजः दासस्य दंभय वयं तत् अस्य संऽभृतं वसु इंद्रेण वि भजेमहि नभंतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ २४ ॥ यत् इंद्राग्नी जनाः इमे विऽह्वयंते तना गिरा अस्माकेभिः नृऽभिः वयं ससह्याम पृतन्यतः वनुयाम वनुष्यतः नभंतां अन्यके समे ॥ ७ ॥ या नु श्वेतौ अवः दिवः उत्ऽचरातः उप द्युऽभिः इंद्राग्न्योः अनु व्रतं उहानाः यंति सिंधवः यान् सीं बंधात् अमुंचतां नभंतां अन्यके समे ॥ ८ ॥ पूर्वीः ते इंद्र उपऽमातयः पूर्वीः उत प्रऽशस्तयः सूनो हिन्वस्य हरिऽवः वस्वः वीरस्य आऽपृचः याः नु साधंत नः धियः नभंतां अन्यके समे ॥ ९ ॥ तं शिशीत सुवृक्तिऽभिः त्वेषं सत्वानं ऋग्मियं

उतो नु चित् यः ओजसा शुष्णस्य आंडानि भेदति जेषत् स्वः-
ऽवतीः अपः नभंतां अन्यके समे॥१०॥ तं शिशीत सुऽअध्वरं सत्यं
सत्वानं ऋत्वियं उतो नु चित् यः ओहते आंडा शुष्णस्य भेदति
अजैः स्वःऽवतीः अपः नभंतां अन्यके समे॥११॥ एव इंद्रा-
ग्निऽभ्यां पितृऽवत् नवीयः मंधातृऽवत् अंगिरस्वत् अवाचि
त्रिऽधातुना शर्मणा पातं अस्मान् वयं स्याम पतयः रयीणां
॥१२॥२५॥

॥४१॥ अस्मै ऊं सु प्रऽभूतये वरुणाय मरुत्ऽभ्यः अर्च वि-
दुःऽतरेभ्यः यः धीता मानुषाणां पश्वः गाःऽइव रक्षति नभंतां
अन्यके समे॥१॥ तं ऊं सु समना गिरा पितॄणां च मन्मऽभिः
नाभाकस्य प्रशस्तिऽभिः यः सिंधूनां उप उत्ऽअये सप्तऽस्वसा
सः मध्यमः नभंतां अन्यके समे॥२॥ सः क्षपः परि सस्वजे नि उस्रः
मायया दधे सः विश्वं परि दर्शतः तस्य वेनीः अनु व्रतं उषः तिस्रः
अवर्धयन् नभंतां अन्यके समे॥३॥ यः ककुभः निऽधारयः पृथि-
व्यां अधि दर्शतः सः माता पूर्व्यं पदं तत् वरुणस्य सप्त्यं सः हि गो-
पाःऽइव इर्यः नभंतां अन्यके समे॥४॥ यः धर्ता भुवनानां यः उ-
स्राणां अपीच्या वेद नामानि गुह्या सः कविः काव्या पुरु रूपं
द्यौःऽइव पुष्यति नभंतां अन्यके समे॥५॥२६॥ यस्मिन् विश्वानि
काव्या चक्रे नाभिःऽइव श्रिता त्रितं जूती सपर्यत व्रजे गावः न
संऽयुजे युजे अश्वान् अयुक्षत नभंतां अन्यके समे॥६॥ यः आसु
अत्कः आऽशये विश्वा जातानि एषां परि धामानि मर्मृशत् व-
रुणस्य पुरः गये विश्वे देवाः अनु व्रतं नभंतां अन्यके समे॥७॥
सः समुद्रः अपीच्यः तुरः द्यांऽइव रोहति नि यत् आसु यजुः दधे

सः मायाः अर्चिना पदा अस्तृणात् नाकं आ अरुहत् नभन्तां अ-
न्यके समे ॥ ८ ॥ यस्य श्वेता विऽचक्षणा तिस्रः भूमीः अधिऽक्षितः
त्रिः उत्ऽतराणि पप्रतुः वरुणस्य ध्रुवं सदः सः सप्तानां इरज्यति
नभन्तां अन्यके समे ॥ ९ ॥ यः श्वेतान् अधिऽनिर्निजः चक्रे कृष्णान्
अनु व्रता सः धाम पूर्व्यं ममे यः स्कम्भेन वि रोदसी' अजः न द्यां
अधारयत् नभन्तां अन्यके समे ॥ १० ॥ २७ ॥

॥ ४२ ॥ अस्तभ्नात् द्यां असुरः विश्वऽवेदाः अमिमीत वरि-
माणं पृथिव्याः आ असीदत् विश्वा भुवनानि सम्ऽराट् विश्वा इत्
तानि वरुणस्य व्रतानि ॥ १ ॥ एव वन्दस्व वरुणं बृहन्तं नमस्य धीरं
अमृतस्य गोपां सः नः शर्म त्रिऽवरूथं वि यंसत् पातं नः द्यावा-
पृथिवी' उपऽस्थे ॥ २ ॥ इमां धियं शिक्षमाणस्य देव क्रतुं दक्षं व-
रुण सं शिशाधि ययां अति विश्वा दुःऽइता तरेम सुऽतर्माणं अ-
धि नावं रुहेम ॥ ३ ॥ आ वां ग्रावाणः अश्विना धीभिः विप्राः अ-
चुच्यवुः नासत्या सोमऽपीतये नभन्तां अन्यके समे ॥ ४ ॥ यथा वां
अत्रिः अश्विना गीःऽभिः विप्रः अजोहवीत् नासत्या सोमऽपी-
तये नभन्तां अन्यके समे ॥ ५ ॥ एव वां अह्वे ऊतये यथा अहुवन्त
मेधिराः नासत्या सोमऽपीतये नभन्तां अन्यके समे ॥ ६ ॥ २८ ॥ ५ ॥

॥ ४३ ॥ इमे विप्रस्य वेधसः अग्नेः अस्तृतऽयज्वनः गिरः स्तो-
मासः ईरते ॥ १ ॥ अस्मै ते प्रतिऽहर्यते जातऽवेदः विऽचर्षणे अग्ने
जनामि सुऽस्तुतिं ॥ २ ॥ आरोकाःऽइव घ इत् अह तिग्माः अग्ने
तव त्विषः दत्ऽभिः वनानि बप्सति ॥ ३ ॥ हरयः धूमऽकेतवः वा-

तंऽजूताः उप द्यवि यतंते वृथक्ऽअग्नयः॥४॥ एते त्ये वृथक् अग्नयः
इद्धासः सं अदृक्षत उषसांऽइव केतवः॥५॥२९॥ कृष्णा रजांसि
पत्सुतः प्रऽयाने जातऽवेदसः अग्निः यत् रोधति क्षमि॥६॥ धा-
सिं कृण्वानः ओषधीः बप्सत् अग्निः न वायति पुनः यन् तरुणीः
अपि॥७॥ जिह्वाभिः अह नंनमत् अर्चिषा जंजणाऽभवन् अ-
ग्निः वनेषु रोचते॥८॥ अप्ऽसु अग्ने सधिः तव सः ओषधीः अनु
रुध्यसे गर्भे सन् जायसे पुनः॥९॥ उत् अग्ने तव तत् घृतात् अर्चिः
रोचते आऽहुतं निंसानं जुह्वः मुखे॥१०॥३०॥ उक्षऽअन्नाय व-
शाऽअन्नाय सोमऽपृष्ठाय वेधसे स्तोमैः विधेम अग्नये॥११॥
उत त्वा नमसा वयं होतः वरेण्यऽक्रतो॰ अग्ने समित्ऽभिः ईमहे
॥१२॥ उत त्वा भृगुऽवत् शुचे मनुष्वत् अग्ने आऽहुत अंगिरस्वत्
हवामहे॥१३॥ त्वं हि अग्ने अग्निना विप्रः विप्रेण सन् सता सखा
सख्या संऽइध्यसे॥१४॥ सः त्वं विप्राय दाशुषे रयिं देहि सहस्रिणं
अग्ने वीरऽवतीं इषं॥१५॥३१॥ अग्ने भ्रातः सहःऽकृत रोहित्ऽअ-
श्व शुचिऽव्रत इमं स्तोमं जुषस्व मे॥१६॥ उत त्वा अग्ने मम स्तुतः
वाश्राय प्रतिऽहर्यते गोऽस्थं गावःऽइव आशत॥१७॥ तुभ्यं ताः
अंगिरःऽतम विश्वाः सुऽक्षितयः पृथक् अग्ने कामाय येमिरे
॥१८॥ अग्निं धीभिः मनीषिणः मेधिरासः विपःऽचितः अद्म-
ऽसद्याय हिन्विरे॥१९॥ तं त्वां अज्मेषु वाजिनं तन्वानाः अग्ने
अध्वरं वह्निं होतारं ईळते॥२०॥३२॥ पुरुऽत्रा हि सऽदृङ् असि
विशः विश्वाः अनु प्रऽभुः समत्ऽसु त्वा हवामहे॥२१॥ तं ईळिष्व
यः आऽहुतः अग्निः विऽभ्राजते घृतैः इमं नः शृणवत् हवं॥२२॥
तं त्वा वयं हवामहे शृण्वंतं जातऽवेदसं अग्ने घ्नंतं अप द्विषः॥२३॥
विशां राजानं अद्भुतं अधिऽअक्षं धर्मणां इमं अग्निं ईळे सः ऊं

अवत् ॥ २४ ॥ अग्निं विश्वाऽयुऽवेपसं मर्यं न वाजिनं हितं सप्तिं न वाजयामसि ॥ २५ ॥ ३३ ॥ घ्नन् मृध्राणि अप द्विषः दहन् रक्षांसि विश्वहा अग्ने तिग्मेन दीदिहि ॥ २६ ॥ यं त्वा जनासः इंधते मनुष्वत् अंगिरःऽतम अग्ने सः बोधि मे वचः ॥ २७ ॥ यत् अग्ने दिविऽजाः असि अप्सुऽजाः वा सहःऽकृत तं त्वा गीःऽभिः हवामहे ॥ २८ ॥ तुभ्यं घ इत् ते जनाः इमे विश्वाः सुऽक्षितयः पृथक् धासिं हिन्वंति अत्तवे ॥ २९ ॥ ते घ इत् अग्ने सुऽआध्यः अहा विश्वा नृऽचक्षसः तरंतः स्याम दुःऽगहा ॥ ३० ॥ ३४ ॥ अग्निं मंद्रं पुरुऽप्रियं शीरं पावकऽशोचिषं हृत्ऽभिः मंद्रेभिः ईमहे ॥ ३१ ॥ सः त्वं अग्ने विभाऽवसुः सृजन् सूर्यः न रश्मिऽभिः शर्धन् तमांसि जिघ्नसे ॥ ३२ ॥ तत् ते सहस्वः ईमहे दात्रं यत् न उपऽदस्यति त्वत् अग्ने वार्यं वसु ॥ ३३ ॥ ३५ ॥

॥ ४४ ॥ संऽइधा अग्निं दुवस्यत घृतैः बोधयत अतिथिं आ अस्मिन् हव्या जुहोतन ॥ १ ॥ अग्ने स्तोमं जुषस्व मे वर्धस्व अनेन मन्मना प्रति सुऽउक्तानि हर्य नः ॥ २ ॥ अग्निं दूतं पुरः दधे हव्यऽवाहं उप ब्रुवे देवान् आ सादयात् इह ॥ ३ ॥ उत् ते बृहंतः अर्चयः संऽइधानस्य दीदिऽवः अग्ने शुक्रासः ईरते ॥ ४ ॥ उप त्वा जुह्वः मम घृताचीः यंतु हर्यत अग्ने हव्या जुषस्व नः ॥ ५ ॥ ३६ ॥ मंद्रं होतारं ऋत्विजं चित्रऽभानुं विभाऽवसुं अग्निं ईळे सः ऊं इति श्रवत् ॥ ६ ॥ प्रत्नं होतारं ईड्यं जुष्टं अग्निं कविऽक्रतुं अध्वराणां अभिऽश्रियं ॥ ७ ॥ जुषाणः अंगिरःऽतम इमा हव्यानि आनुषक् अग्ने यज्ञं नय ऋतुऽथा ॥ ८ ॥ संऽइधानः ऊं इति सत्य शुक्रऽशोचे इह आ वह चिकित्वान् दैव्यं जनं ॥ ९ ॥ विप्रं होतारं अद्रुहं धूमऽकेतुं

विभाऽवसुं यज्ञानां केतुं ईमहे ॥१०॥३७॥ अग्ने नि पाहि नः त्वं
प्रति स्म देव रिषतः भिंधि द्वेषः सहः ऽकृत ॥११॥ अग्निः प्रत्नेन
मन्मना शुंभानः तन्वं स्वां कविः विप्रेण ववृधे ॥१२॥ ऊर्जः न-
पातं आ हुवे अग्निं पावकऽशोचिषं अस्मिन् यज्ञे सुऽअध्वरे ॥१३॥
सः नः मित्रऽमहः त्वं अग्ने शुक्रेण शोचिषा देवैः आ सत्सि बर्हि-
षि ॥१४॥ यः अग्निं तन्वः दमे देवं मर्तः सपर्यति तस्मै इत् दीदयत्
वसु ॥१५॥३८॥ अग्निः मूर्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्याः अयं अ-
पां रेतांसि जिन्वति ॥१६॥ उत् अग्ने शुचयः तव शुक्राः भ्राजंतः
ईरते तव ज्योतींषि अर्चयः ॥१७॥ ईशिषे वार्यस्य हि दात्रस्य अग्ने
स्वःऽपतिः स्तोता स्यां तव शर्मणि ॥१८॥ त्वां अग्ने मनीषिणः
त्वां हिन्वंति चित्तिऽभिः त्वां वर्धंतु नः गिरः ॥१९॥ अदब्धस्य स्व-
धाऽवतः दूतस्य रेभतः सदा अग्नेः सख्यं वृणीमहे ॥२०॥३९॥
अग्निः शुचिव्रतऽतमः शुचिः विप्रः शुचिः कविः शुचिः रोचते
आऽहुतः ॥२१॥ उत त्वा धीतयः मम गिरः वर्धंतु विश्वहा अग्ने
सख्यस्य बोधि नः ॥२२॥ यत् अग्ने स्यां अहं त्वं त्वं वा घ स्याः अहं
स्युः ते सत्याः इह आऽशिषः ॥२३॥ वसुः वसुऽपतिः हि कं अ-
सि अग्ने विभाऽवसुः स्याम ते सुऽमतौ अपि ॥२४॥ अग्ने धृत-
ऽव्रताय ते समुद्रायऽइव सिंधवः गिरः वाश्रासः ईरते ॥२५॥४०॥
युवानं विश्पतिं कविं विश्वऽअदं पुरुऽवेपसं अग्निं शुंभामि म-
न्मऽभिः ॥२६॥ यज्ञानां रथ्ये वयं तिग्मऽजंभाय वीळवे स्तोमैः
इषेम अग्नये ॥२७॥ अयं अग्ने त्वे अपि जरिता भूतु संत्य तस्मै पा-
वक मृळय ॥२८॥ धीरः हि असि अद्मऽसत् विप्रः न जागृविः
सदा अग्ने दीदयसि द्यवि ॥२९॥ पुरा अग्ने दुःऽइतेभ्यः पुरा मृध्रेभ्यः
कवे प्र नः आयुः वसो तिर ॥३०॥४१॥

॥४५॥ आ घ ये अग्निं इंधते स्तृणंति बर्हिः आनुषक् येषां इंद्रः युवा सखा॥१॥ बृहन् इत् इध्मः एषां भूरि शस्तं पृथुः स्वरुः येषां इंद्रः युवा सखा॥२॥ अयुद्धः इत् युधा वृतं शूरः आ अजति सत्वऽभिः येषां इंद्रः युवा सखा॥३॥ आ बुंदं वृत्रऽहा ददे जातः पृच्छत् वि मातरं के उग्राः के ह शृण्विरे॥४॥ प्रति त्वा शवसी वदत् गिरौ अप्सः न योधिषत् यः ते शत्रुऽत्वं आऽचके॥५॥४२॥ उत त्वं मघऽवन् शृणु यः ते वष्टि ववक्षि तत् यत् वीळयासि वीळु तत्॥६॥ यत् आजिं याति आजिऽकृत् इंद्रः स्वश्वऽयुः उप रथिऽतमः रथिनां॥७॥ वि सु विश्वाः अभिऽयुजः वज्रिन् विष्वक् यथा वृह भव नः सुश्रवःऽतमः॥८॥ अस्माकं सु रथं पुरः इंद्रः कृणोतु सातये न यं धूर्वंति धूर्तयः॥९॥ वृज्याम ते परि द्विषः अरं ते शक्र दावने गमेम इत् इंद्र गोऽमतः॥१०॥४३॥ शनैः चित् यंतः अद्रिऽवः अश्वऽवंतः शतऽग्विनः विवक्षणाः अनेहसः॥११॥ ऊर्ध्वा हि ते दिवेऽदिवे सहस्रा सूनृता शता जरितृऽभ्यः विऽमंहते॥१२॥ विद्म हि त्वा धनंऽजयं इंद्र दृळ्हा चित् आऽरुजं आऽदारिणं यथा गयं॥१३॥ ककुहं चित् त्वा कवे मंदंतु धृष्णो इंदवः आ त्वा पणिं यत् ईमहे॥१४॥ यः ते रेवान् अदाशुरिः प्रऽममर्ष मघत्तये तस्य नः वेदः आ भर॥१५॥४४॥ इमे ऊं त्वा वि चक्षते सखायः इंद्र सोमिनः पुष्टऽवंतः यथा पशुं॥१६॥ उत त्वा अबधिरं वयं श्रुत्ऽकर्णं संतं ऊतये दूरात् इह हवामहे॥१७॥ यत् शुश्रुयाः इमं हवं दुःऽमर्षं चक्रियाः उत भवेः आपिः नः अंतमः॥१८॥ यत् चित् हि ते अपि व्यथिः जगन्वांसः अमन्महि गोऽदाः इत् इंद्र बोधि नः॥१९॥ आ त्वा रंभं न जिव्रयः ररभ्म शवसः पते उश्मसि त्वा सधऽस्थे आ॥२०॥४५॥ स्तोत्रं इंद्राय गायत पुरुऽनृम्णाय सत्वने नकिः यं वृ-

खते युधि ॥ २१ ॥ अभि त्वा वृषभ सुते सुतं सृजामि पीतये तृंप वि
अश्नुहि मदं ॥ २२ ॥ मा त्वा मूराः अविष्यवः मा उपऽहस्वानः
आ दभन् माकीं ब्रह्मऽद्विषं वनः ॥ २३ ॥ इह त्वा गोऽपरीणसा
महे मंदंतु राधसे सरः गौरः यथा पिब ॥ २४ ॥ या वृत्रऽहा परा-
ऽवति सना नवा च चुच्युवे ता संसत्ऽसु प्र वोचत ॥ २५ ॥ ४६ ॥
अपिबत् कद्रुवः सुतं इंद्रः सहस्रऽबाह्वे अत्र अदेदिष्ट पौंस्यं ॥ २६ ॥
सत्यं तत् तुर्वशे यदौ विदानः अह्नवाय्यं वि आनट् तुर्वणे शमि
॥ २७ ॥ तरणिं वः जनानां त्रदं वाजस्य गोऽमतः समानं ऊं प्र
शंसिषं ॥ २८ ॥ ऋभुक्षणं न वर्तवे उक्थेषु तुग्र्यऽवृधं इंद्रं सोमे स-
चा सुते ॥ २९ ॥ यः कृंतत् इत् वि योन्यं त्रिऽशोकाय गिरिं पृथुं गो-
भ्यः गातुं निःऽएतवे ॥ ३० ॥ ४७ ॥ यत् दधिषे मनस्यसि मंदानः
प्र इत् इयक्षसि मा तत् कः इंद्र मृळय ॥ ३१ ॥ दभ्रं चित् हि त्वाऽवंतः
कृतं शृण्वे अधि क्षमि जिगातु इंद्र ते मनः ॥ ३२ ॥ तव इत् ऊं ताः
सुऽकीर्तयः असन् उत प्रऽशस्तयः यत् इंद्र मृळयासि नः ॥ ३३ ॥
मा नः एकस्मिन् आगसि मा द्वयोः उत त्रिषु वधीः मा शूर
भूरिषु ॥ ३४ ॥ बिभय हि त्वाऽवंतः उग्रात् अभिऽप्रभंगिनः द-
स्मात् अहं ऋतिऽसहः ॥ ३५ ॥ ४८ ॥ मा सख्युः शूनं आ विदे मा
पुत्रस्य प्रभुऽवसो॰ आऽवृत्वत् भूतु ते मनः ॥ ३६ ॥ कः नु मर्याः
अमिथितः सखा सखायं अब्रवीत् जहा कः अस्मत् ईषते ॥ ३७ ॥
एवारे वृषभ सुते असिन्वन् भूरि आवयः श्वघ्नीऽइव निऽवता
चरन् ॥ ३८ ॥ आ ते एता वचःऽयुजा हरी गृभ्णे सुमत्ऽरथा यत्
ईं ब्रह्मऽभ्यः इत् ददः ॥ ३९ ॥ भिंधि विश्वाः अप द्विषः परि बाधः
जहि मृधः वसु स्पार्हं तत् आ भर ॥ ४० ॥ यत् वीळौ इंद्र यत्
स्थिरे यत् पर्शाने पराऽभृतं वसु स्पार्हं तत् आ भर ॥ ४१ ॥ यस्य ते

विश्वऽमानुषः भूरेः दत्रस्य वेदति वसु स्पार्हं तत् आ भर ॥४२॥
॥४९॥३॥

॥४६॥ त्वाऽवतः पुरुऽवसो॰ वयं इंद्र प्रऽनेतः॰ स्मसि स्थातः
हरीणां ॥१॥ त्वां हि सत्यं अद्रिऽवः विद्म दातारं इषां विद्म दातारं
रयीणां ॥२॥ आ यस्य ते महिमानं शतंऽऊते शतंऽक्रतो॰ गीः-
ऽभिः गृणंति कारवः ॥३॥ सुऽनीथः घ सः मर्त्यः यं मरुतः यं अर्य-
मा मित्रः पांति अद्रुहः ॥४॥ दधानः गोऽमत् अश्वऽवत् सुऽवीर्यं
आदित्यऽजूतः एधते सदा राया पुरुऽस्पृहा ॥५॥१॥ तं इंद्रं दानं
ईमहे शवसानं अभीर्वं ईशानं रायः ईमहे ॥६॥ तस्मिन् हि संति
ऊतयः विश्वाः अभीरवः सचा तं आ वहंतु सप्तयः पुरुऽवसुं म-
दाय हरयः सुतं ॥७॥ यः ते मदः वरेण्यः यः इंद्र वृत्रहन्ऽतमः यः
आऽददिः स्वः नृऽभिः यः पृतनासु दुस्तरः ॥८॥ यः दुस्तरः वि-
श्वऽवार श्रवाय्यः वाजेषु अस्ति तरुता सः नः शविष्ठ सवना आ
वसो गहि गमेम गोऽमति व्रजे ॥९॥ गव्यो सु नः यथा पुरा अ-
श्वऽया उत रथऽया वरिवस्य महाऽमह ॥१०॥२॥ नहि ते शूर
राधसः अंतं विंदामि सत्रा दशस्य नः मघऽवन् नु चित् अद्रिऽवः
धियः वाजेभिः आविथ ॥११॥ यः ऋष्वः श्रवयत्ऽसखा विश्वा
इत् सः वेद जनिम पुरुऽस्तुतः तं विश्वे मानुषा युगा इंद्रं हवंते
तविषं यतऽस्रुचः ॥१२॥ सः नः वाजेषु अविता पुरुऽवसुः पुरः-
ऽस्थाता मघऽवा वृत्रऽहा भुवत् ॥१३॥ अभि वः वीरं अंधसः मदेषु
गाय गिरा महा विऽचेतसं इंद्रं नाम श्रुत्यं शाकिनं वचः यथा
॥१४॥ ददिः रेक्णः तन्वे ददिः वसु ददिः वाजेषु पुरुऽहूत वाजिनं

नूनं अर्थ॥१५॥३॥ विश्वेषां इरज्यंतं वसूनां ससह्वांसं चित् अस्य
वर्पसः कृपऽयतः नूनं अति अर्थ॥१६॥ महः सु वः अरं इषे स्त-
वामहे मीळ्हुषे अरंऽगमाय जग्मये यज्ञेभिः गीःऽभिः विश्व-
ऽमनुषां मरुतां इयक्षसि गाये त्वा नमसा गिरा॥१७॥ ये पातयंते
अज्मऽभिः गिरीणां स्नुऽभिः एषां यज्ञं महिऽस्वनीनां सुम्नं तु-
विऽस्वनीनां प्र अध्वरे॥१८॥ प्रऽभंगं दुःऽमतीनां इंद्र शविष्ठ आ
भर रयिं अस्मभ्यं युज्यं चोदयत्ऽमते ज्येष्ठं चोदयत्ऽमते॥१९॥
सनितः' सुऽसनितः उग्र चित्र चेतिष्ठ सूनृत प्रऽसहा संऽराट्
सहुरिं सहंतं भुज्युं वाजेषु पूर्व्यं॥२०॥४॥ आ सः एतु यः ईवत् आ
अदेवः पूर्तं आऽददे यथा चित् वशः अश्व्यः पृथुऽश्रवसि कानीते
अस्याः विऽउषि आऽददे॥२१॥ षष्टिं सहस्रा अश्व्यस्य अयुता
असनं उष्ट्रानां विंशतिं शता दश श्यावीनां शता दश त्रिऽअरु-
षीणां दश गवां सहस्रा॥२२॥ दश श्यावाः ऋधत्ऽरयः वीत-
ऽवारासः आशवः मथ्राः नेमिं नि ववृतुः॥२३॥ दानासः पृ-
थुऽश्रवसः कानीतस्य सुऽराधसः रथं हिरण्ययं ददत् मंहिष्ठः
सूरिः अभूत् वर्षिष्ठं अकृत श्रवः॥२४॥ आ नः वायो' महे तने
याहि मखाय पाजसे वयं हि ते चकृम भूरि दावने सद्यः चित्
महि दावने॥२५॥५॥ यः अश्वेभिः वहते वस्ते उस्राः त्रिः सप्त
सप्ततीनां एभिः सोमेभिः सोमसुत्ऽभिः सोमऽपाः दानाय
शुक्रपूतऽपाः॥२६॥ यः मे इमं चित् ऊं' त्मना अमंदत् चित्रं
दावने अरट्वे अक्षे नहुषे सुऽकृत्वनि सुकृत्ऽतराय सुऽक्रतुः
॥२७॥ उचथ्ये वपुषि यः स्वऽराट् उत वायो' घृतऽस्नाः अश्वऽइ-
षितं रजःऽइषितं शुनाऽइषितं प्र अज्म तत् इदं नु तत्॥२८॥ अध
प्रियं इषिराय षष्टिं सहस्रा असनं अश्वानां इत् न वृष्णां॥२९॥

गावः न यूथं उप यंति वध्रयः उप मा आ यंति वध्रयः॥३०॥ अध यत् चारथे गणे शतं उष्ट्रान् अचिक्रदत् अध श्वित्नेषु विंशतिं शता॥३१॥ शतं दासे बल्बूथे विप्रः तरुक्षे आ ददे ते ते वायो इमे जनाः मदंति इंद्रऽगोपाः मदंति देवऽगोपाः॥३२॥ अध स्या योषणा मही प्रतीची वशं अश्व्यं अधिऽरुक्मा वि नीयते॥३३॥६॥

॥४७॥ महि वः महतां अवः वरुण मित्र दाशुषे यं आदित्याः अभि द्रुहः रक्षथ न ईं अघं नशत् अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः॥१॥ विद देवाः अघानां आदित्यासः अपऽआकृतिं पक्षा वयः यथा उपरि वि अस्मे शर्म यच्छत अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः॥२॥ वि अस्मे अधि शर्म तत् पक्षा वयः न यंतन विश्वानि विश्वऽवेदसः वरूथ्या मनामहे अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः॥३॥ यस्मै अरासत क्षयं जीवातुं च प्रऽचेतसः मनोः विश्वस्य घ इत् इमे आदित्याः रायः ईशते अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः॥४॥ परि नः वृणजन् अघा दुःऽगानि रथ्यः यथा स्याम इत् इंद्रस्य शर्मणि आदित्यानां उत अवसि अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः॥५॥७॥ परिऽह्वृता इत् अना जनः युष्माऽदत्तस्य वायति देवाः अदभ्रं आश वः यं आदित्याः अहेतन अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः॥६॥ न तं तिग्मं चन त्यजः न द्रासत् अभि तं गुरु यस्मै ऊं शर्म सऽप्रथः आदित्यासः अराध्वं अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः॥७॥ युष्मे देवाः अपि स्मसि युध्यंतःऽइव वर्मऽसु यूयं महः नः एनसः यूयं अर्भात् उरुष्यत अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः॥८॥ अदितिः नः उरुष्यतु अदितिः शर्म य-

च्छतु माता मित्रस्य रेवतः अर्यम्णः वरुणस्य च अनेहसः वः
ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ ९ ॥ यत् देवाः शर्म शरणं यत् भद्रं
यत् अनातुरं त्रिऽधातु यत् वरूथ्यं तत् अस्मासु वि यंतन अने-
हसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १० ॥ ८ ॥ आदित्याः अव हि
ख्यत अधि कूलात्ऽइव स्पशः सुऽतीर्थं अर्वतः यथा अनु नः ने-
षथ सुऽगं अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ ११ ॥ न इह
भद्रं रक्षस्विने न अवऽयै न उपऽयै उत गवे च भद्रं धेनवे वीराय
च श्रवस्यते अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १२ ॥ यत्
आविः यत् अपीच्यं देवासः अस्ति दुःऽकृतं त्रिते तत् विश्वं आप्ते
आरे अस्मत् दधातन अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः
॥ १३ ॥ यत् च गोषु दुःऽस्वप्न्यं यत् च अस्मे दुहितः दिवः त्रिताय तत्
विभाऽवरि आप्ताय परा वह अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः
ऊतयः ॥ १४ ॥ निष्कं वा घ कृणवते स्रजं वा दुहितः दिवः त्रिते दुः-
ऽस्वप्न्यं सर्वं आप्ते परि दद्मसि अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः
ऊतयः ॥ १५ ॥ ९ ॥ तत्ऽअन्नाय तत्ऽअपसे तं भागं उपऽसेदुषे त्रि-
ताय च द्विताय च उषः दुःऽस्वप्न्यं वह अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊ-
तयः वः ऊतयः ॥ १६ ॥ यथा कलां यथा शफं यथा ऋणं संऽनया-
मसि एव दुःऽस्वप्न्यं सर्वं आप्ते सं नयामसि अनेहसः वः ऊतयः
सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १७ ॥ अजैष्म अद्य असनाम च अभूम अ-
नागसः वयं उषः यस्मात् दुःऽस्वप्न्यात् अभैष्म अप तत् उच्छतु
अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १८ ॥ १० ॥

॥ ४८ ॥ स्वादोः अभक्षि वयसः सुऽमेधाः सुऽआध्यः वरिवो-
वित्ऽतरस्य विश्वे यं देवाः उत मर्त्यासः मधु ब्रुवंतः अभि सं-

ऽचरंति ॥१॥ अंतः च प्र अगाः अदितिः भवासि अवऽयाता हरः-
सः दैव्यस्य इंदो इंद्रस्य सख्यं जुषाणः श्रौष्टीऽइव धुरं अनु राये
ऋध्याः ॥२॥ अपाम सोमं अमृताः अभूम अगन्म ज्योतिः अविं-
दाम देवान् किं नूनं अस्मान् कृणवत् अरातिः किं ऊं धूर्तिः अ-
मृत मर्त्यस्य ॥३॥ शं नः भव हृदे आ पीतः इंदो पिताऽइव सोम
सूनवे सुऽशेवः सखाऽइव सख्ये उरुऽशंस धीरः प्र नः आयुः जी-
वसे सोम तारीः ॥४॥ इमे मा पीताः यशसः उरुष्यवः रथं न गा-
वः सं अनाह पर्वऽसु ते मा रक्षंतु विऽस्रसः चरित्रात् उत मा स्रा-
मात् यवयंतु इंदवः ॥५॥११॥ अग्निं न मा मथितं सं दिदीपः प्र
चक्षय कृणुहि वस्यसः नः अथ हि ते मदे आ सोम मन्ये रेवान्-
ऽइव प्र चर पुष्टिं अच्छ ॥६॥ इषिरेण ते मनसा सुतस्य भक्षीमहि
पित्र्यस्यऽइव रायः सोम राजन् प्र नः आयूंषि तारीः अहानि-
ऽइव सूर्यः वासराणि ॥७॥ सोम राजन् मृळय नः स्वस्ति तव
स्मसि व्रत्याः तस्य विद्धि अलंति दक्षः उत मन्युः इंदो मा नः
अर्यः अनुऽकामं परा दाः ॥८॥ त्वं हि नः तन्वः सोम गोपाः गा-
त्रेऽगात्रे निऽससत्थ नृऽचक्षाः यत् ते वयं प्रऽमिनाम व्रतानि
सः नः मृळ सुऽसखा देव वस्यः ॥९॥ ऋदूदरेण सख्या सचेय यः
मा न रिष्येत् हरिऽअश्व पीतः अयं यः सोमः नि अधायि अस्मे
तस्मै इंद्रं प्रऽतिरं एमि आयुः ॥१०॥१२॥ अप त्याः अस्थुः अनि-
राः अमीवाः निः अत्रसन् तमिषीचीः अभैषुः आ सोमः अ-
स्मान् अरुहत् विऽहायाः अगन्म यत्र प्रऽतिरंते आयुः ॥११॥ यः
नः इंदुः पितरः हृत्ऽसु पीतः अमर्त्यः मर्त्यान् आऽविवेश तस्मै
सोमाय हविषा विधेम मृळीके अस्य सुऽमतौ स्याम ॥१२॥ त्वं
सोम पितृऽभिः संऽविदानः अनु द्यावापृथिवी आ ततंथ तस्मै

ते इंदो हविषा विधेम वयं स्याम पतयः रयीणां ॥१३॥ त्रातारः देवाः अधि वोचत नः मा नः निऽद्रा ईशत मा उत जल्पिः वयं सोमस्य विश्वह प्रियासः सुऽवीरासः विदथं आ वदेम ॥१४॥ त्वं नः सोम विश्वतः वयःऽधाः त्वं स्वःऽवित् आ विश नृऽचक्षाः त्वं नः इंदो ऊतिऽभिः सऽजोषाः पाहि पश्चातात् उत वा पुरस्तात् ॥१५॥१३॥६॥

॥ अथ वालखिल्यं ॥

॥४९॥ अभि प्र वः सुऽराधसं इंद्रं अर्च यथा विदे यः जरितृऽभ्यः मघऽवा पुरुऽवसुः सहस्रेणऽइव शिक्षति ॥१॥ शतानीकाऽइव प्र जिगाति धृष्णुऽया हंति वृत्राणि दाशुषे गिरेःऽइव प्र रसाः अस्य पिन्विरे दत्राणि पुरुऽभोजसः ॥२॥ आ त्वा सुतासः इंदवः मदाः ये इंद्र गिर्वणः आपः न वज्रिन् अनु ओक्यं सरः पृणंति शूर राधसे ॥३॥ अनेहसं प्रऽतरणं विवक्षणं मध्वः स्वादिष्ठं ईं पिब आ यथा मंदसानः किरासि नः प्र क्षुद्राऽइव त्मना धृषत् ॥४॥ आ नः स्तोमं उप द्रवत् हियानः अश्वः न सोतृऽभिः यं ते स्वधाऽवन् स्वदयंति धेनवः इंद्र कण्वेषु रातयः ॥५॥१४॥ उग्रं न वीरं नमसा उप सेदिम विऽभूतिं अक्षितऽवसुं उद्रीऽइव वज्रिन् अवतः न सिंचते क्षरंति इंद्र धीतयः ॥६॥ यत् ह नूनं यत् वा यज्ञे यत् वा पृथिव्यां अधि अतः नः यज्ञं आशुऽभिः महेऽमते उग्रः उग्रेभिः आ गहि ॥७॥ अजिरासः हरयः ये ते आशवः वाताःऽइव प्रऽसक्षिणः येभिः अपत्यं मनुषः परिऽईयसे येभिः विश्वं स्वः दृशे ॥८॥ एतावतः ते ईमहे इंद्र सुम्नस्य गोऽमतः यथा प्र आवः मघऽवन् मेध्यऽअतिथिं यथा नीपऽअतिथिं

धनें ॥ ९ ॥ यथा कण्वें मघऽवन् त्रसदस्यवि यथा पक्थे दर्शऽव्रजे यथा गोऽशर्ये असनोः ऋजिश्वनि इंद्र गोऽमत् हिरण्यऽवत् ॥ १० ॥ १५ ॥

॥ ५० ॥ प्र सु श्रुतं सुऽराधसं अर्च शक्रं अभिष्टये यः सुन्वते स्तुवते काम्यं वसु सहस्रेणऽइव मंहते ॥ १ ॥ शतऽअनीकाः हेतयः अस्य दुस्तराः इंद्रस्य संऽइषः महीः गिरिः न भुज्मा मघवत्ऽसु पिन्वते यत् ईं सुताः अमंदिषुः ॥ २ ॥ यत् ईं सुतासः इंदवः अभि प्रियं अमंदिषुः आपः न धायि सवनं मे आ वसो इति दुघाःऽइव उप दाशुषे ॥ ३ ॥ अनेहसं वः हवमानं ऊतये मध्वः क्षरंति धीतयः आ त्वा वसो इति हवमानासः इंदवः उप स्तोत्रेषु दधिरे ॥ ४ ॥ आ नः सोमे सुऽअध्वरे इयानः अत्यः न तोशते यं ते स्वदाऽवन् स्वदंति गूर्तयः पौरे छंदयसे हवं ॥ ५ ॥ १६ ॥ प्र वीरं उग्रं विविचिं धनऽस्पृतं विऽभूतिं राधसः महः उद्रीऽइव वज्रिन् अवतः वसुऽत्वना सदा पीपेथ दाशुषे ॥ ६ ॥ यत् ह नूनं पराऽवति यत् वा पृथिव्यां दिवि युजानः इंद्र हरिऽभिः महेऽमते ऋष्वः ऋष्वेभिः आ गहि ॥ ७ ॥ रथिरासः हरयः ये ते अस्रिधः ओजः वातस्य पिप्रति येभिः नि दस्युं मनुषः निऽघोषयः येभिः स्वः॰ परिऽईयसे ॥ ८ ॥ एतावतः ते वसो इति विद्याम शूर नव्यसः यथा प्रऽआवः एतशं कृत्व्ये धने यथा वशं दशऽव्रजे ॥ ९ ॥ यथा कण्वे मघऽवन् मेधे अध्वरे दीर्घऽनीथे दमूनसि यथा गोऽशर्ये असिसासः अद्रिऽवः मयि गोत्रं हरिऽश्रियं ॥ १० ॥ १७ ॥

॥ ५१ ॥ यथा मनौ सांऽवरणौ सोमं इंद्र अपिबः सुतं नीप-

ऽअतिथौ मघऽवन् मेध्यंऽअतिथौ पुष्टिंऽगौ श्रुष्टिंऽगौ सचां ॥ १ ॥
पार्षद्वाणः प्रस्कण्वं सं असादयत् शयानं जिव्रिं उद्धितं सहस्राणि
असिसासत् गवां ऋषिः त्वाऽऊतः दस्यवे वृकः ॥ २ ॥ यः उक्थे-
भिः न विंधते चिकित् यः ऋषिऽचोदनः इंद्रं तं अच्छ वद नव्यस्या
मती अरिषन्तं न भोजसे ॥ ३ ॥ यस्मै अर्कं सप्तऽशीर्षाणं आनृचुः
त्रिऽधातुं उत्ऽतमे पदे सः तु इमा विश्वा भुवनानि चिक्रदत् आत्
इत् जनिष्ट पौंस्यं ॥ ४ ॥ यः नः दाता वसूनां इंद्रं तं हूमहे वयं विद्म
हि अस्य सुऽमतिं नवीयसीं गमेम गोऽमति व्रजे ॥ ५ ॥ १८ ॥ यस्मै
त्वं वसो इति दानाय शिक्षसि सः रायः पोषं अश्नुते तं त्वा वयं मघ-
ऽवन् इंद्र गिर्वणः सुतऽवंतः हवामहे ॥ ६ ॥ कदा चन स्तरीः असि
न इंद्र सश्चसि दाशुषे उपऽउप इत् नु मघऽवन् भूयः इत् नु ते दा-
नं देवस्य पृच्यते ॥ ७ ॥ प्र यः ननक्षे अभि ओजसा क्रिविं वधैः शु-
ष्णं निऽघोषयन् यदा इत् अस्तंभीत् प्रथयन् अमूं दिवं आत् इत्
जनिष्ट पार्थिवः ॥ ८ ॥ यस्य अयं विश्वः आर्यः दासः शेवधिऽपाः
अरिः तिरः चित् अर्ये रुशमे पवीरवि तुभ्य इत् सः अज्यते रयिः
॥ ९ ॥ तुरण्यवः मधुऽमंतं घृतऽश्चुतं विप्रासः अर्कं आनृचुः अ-
स्मे इति रयिः पप्रथे वृष्ण्यं शवः अस्मे इति सुवानासः इंदवः ॥ १० ॥ १९ ॥

॥ ५२ ॥ यथा मनौ विवस्वति सोमं शक्र अपिबः सुतं यथा त्रिते
छंदः इंद्र जुजोषसि आयौ मादयसे सचा ॥ १ ॥ पृषध्रे मेध्ये मातरि-
श्वनि इंद्र सुवाने अमंदथाः यथा सोमं दशऽशिप्रे दशऽओण्ये स्यू-
मऽरश्मौ ऋजूनसि ॥ २ ॥ यः उक्था केवला दधे यः सोमं धृषिता
अपिबत् यस्मै विष्णुः त्रीणि पदा विऽचक्रमे उप मित्रस्य धर्म-
ऽभिः ॥ ३ ॥ यस्य त्वं इंद्र स्तोमेषु चाकनः वाजे वाजिन् शतऽक्रतो इति

तं त्वा वयं सुदुघाँऽइव गोऽदुहः जुहूमसि श्रवस्यवः ॥४॥ यः नः दाता सः नः पिता महान् उग्रः ईशानऽकृत् अयामन् उग्रः मघऽवा पुरुऽवसुः गोः अश्वस्य प्र दातु नः ॥५॥२०॥ यस्मै त्वं वसो' दानाय मंहसे सः रायः पोषं इन्वति वसुऽयवः वसुऽपतिं शतऽक्रतुं स्तोमैः इंद्रं हवामहे ॥६॥ कदा चन प्र युच्छसि उभे' नि पासि जन्मनी' तुरीय आदित्य हवनं ते इंद्रियं आ तस्थौ अमृतं दिवि ॥७॥ यस्मै त्वं मघऽवन् इंद्र गिर्वणः शिक्षो' शिक्षसि दाशुषे अस्माकं गिरः उत सुऽस्तुतिं वसो' कण्वऽवत् शृणुधि हवं ॥८॥ अस्तावि मन्म पूर्व्यं ब्रह्म इंद्राय वोचत पूर्वीः ऋतस्य बृहतीः अनूषत स्तोतुः मेधाः असृक्षत ॥९॥ सं इंद्रः रायः बृहतीः अधूनुत सं क्षोणी' सं ऊं' सूर्यं सं शुक्रासः शुचयः सं गोऽआशिरः सोमाः इंद्रं अमंदिषुः ॥१०॥२१॥

॥५३॥ उपऽमं त्वा मघोनां ज्येष्ठं च वृषभाणां पूर्भित्ऽतमं मघऽवन् इंद्र गोऽविदं ईशानं रायः ईमहे ॥१॥ यः आयुं कुत्सं अतिथिऽग्वं अर्दयः ववृधानः दिवेऽदिवे तं त्वा वयं हरिऽअश्वं शतऽक्रतुं वाजऽयंतः हवामहे ॥२॥ आ नः विश्वेषां रसं मध्वः सिंचंतु अद्रयः ये पराऽवति सुन्विरे जनेषु आ ये अर्वाऽवति इंदवः ॥३॥ विश्वा द्वेषांसि जहि च अव च आ कृधि विश्वे सन्वंतु आ वसु शीर्ष्टेषु चित् ते मदिरासः अंशवः यत्र सोमस्य तृंपसि ॥४॥२२॥ इंद्र नेदीयः आ इत् इहि मितऽमेधाभिः ऊतिऽभिः आ शंऽतम शंऽतमाभिः अभिष्टिऽभिः आ सुऽआपे स्वापिऽभिः ॥५॥ आजिऽतुरं सत्ऽपतिं विश्वऽचर्षणिं कृधि प्रऽजासु आऽभगं प्र सु तिर शचीभिः ये ते उक्थिनः क्रतुं पुनते आनुषक् ॥६॥ यः ते सा-

धिष्ठः अवसे ते स्याम भरेषु ते वयं होत्राभिः उत देवहूतिऽभिः ससऽवांसः मनामहे॥७॥ अहं हि ते हरिऽवः ब्रह्म वाजऽयुः आजिं यामि सदा ऊतिऽभिः त्वां इत् एव तं अमे सं अश्वऽयुः गव्युः अग्रे मथीनां ॥८॥२३॥

॥५४॥ एतत् ते इंद्र वीर्यं गीःऽभिः गृणंति कारवः ते स्तोभंतः ऊर्जं आवन् घृतऽश्चुतं पौरासः नक्षन् धीतिऽभिः ॥१॥ नक्षंते इंद्रं अवसे सुऽकृत्यया येषां सुतेषु मंदसे यथा संऽवर्ते अमदः यथा कृशे एव अस्मे इंद्र मत्स्व ॥२॥ आ नः विश्वे सऽजोषसः देवासः गंतन उप नः वसवः रुद्राः अवसे नः आ गमन् शृण्वंतु मरुतः हवं॥३॥ पूषा विष्णुः हवनं मे सरस्वती अवंतु सप्त सिंधवः आपः वातः पर्वतासः वनस्पतिः शृणोतु पृथिवी हवं ॥४॥२४॥ यत् इंद्र राधः अस्ति ते माघोनं मघवत्ऽतम तेन नः बोधि सधऽमाद्यः वृधे भगः दानाय वृत्रऽहन् ॥५॥ आजिऽपते नृऽपते त्वं इत् हि नः वाजे आ वक्षि सुऽक्रतो॰ वीती होत्राभिः उत देववीतिऽभिः ससऽवांसः वि शृण्विरे॥६॥ संति हि अर्ये आऽशिषः इंद्रे आयुः जनानां अस्मान् नक्षस्व मघऽवन् उप अवसे धुक्षस्व पिप्युषीं इषं॥७॥ वयं ते इंद्र स्तोमेभिः विधेम त्वं अस्माकं शतऽक्रतो॰ महिं स्थूरं शशयं राधः अह्रयं प्रस्कण्वाय नि तोशय ॥८॥२५॥

॥५५॥ भूरि इत् इंद्रस्य वीर्यं वि अख्यं अभि आ अयति राधः ते दस्यवे वृक॥१॥ शतं श्वेतासः उक्षणः दिवि तारः न रोचंते मह्ना दिवं न तस्तभुः॥२॥ शतं वेणून् शतं शुनः शतं चर्माणि म्ला-

तानि शतं मे बल्बजऽस्तुकाः अरुषीणां चतुःऽशतं ॥३॥ सुऽदे-
वाः स्थ काण्वायनाः वयःऽवयः विऽचरंतः अश्वासः न चंक्रमत
॥४॥ आत् इत् साप्तस्य चर्किरन् न अनूनस्य महि श्रवः श्यावीः
अतिऽध्वसन् पथः चक्षुषा चन संऽनशे ॥५॥२६॥

॥५६॥ प्रति ते दस्यवे वृक राधः अदर्शि अह्रयं द्यौः न प्रथिना
शवः ॥१॥ दश मह्यं पौतऽक्रतः सहस्रा दस्यवे वृकः नित्यात् रायः
अमंहत ॥२॥ शतं मे गर्दभानां शतं ऊर्णाऽवतीनां शतं दासान्
अति स्रजः ॥३॥ तत्रो अपि प्र अनीयत पूतऽक्रतायै विऽअ-
क्ता अश्वानां इत् न यूथ्यां ॥४॥ अचेति अग्निः चिकितुः हव्य-
ऽवाट् सः सुमत्ऽरथः अग्निः शुक्रेण शोचिषा बृहत् सूरः अरो-
चत दिवि सूर्यः अरोचत ॥५॥२७॥

॥५७॥ युवं देवा क्रतुना पूर्व्येण युक्ता रथेन तविषं यजत्रा आ
अगच्छतं नासत्या शचीभिः इदं तृतीयं सवनं पिबाथः ॥१॥ युवां
देवाः त्रयः एकादशासः सत्याः सत्यस्य ददृशे पुरस्तात् अस्माकं
यज्ञं सवनं जुषाणा पातं सोमं अश्विना दीदिऽअग्नी० ॥२॥
पनाय्यं तत् अश्विना कृतं वां वृषभः दिवः रजसः पृथिव्याः
सहस्रं शंसाः उत ये गोऽइष्टौ सर्वान् इत् तान् उप यात पि-
बध्यै ॥३॥ अयं वां भागः निऽहितः यजत्रा इमाः गिरः नास-
त्या उप यातं पिबतं सोमं मधुऽमंतं अस्मे प्र दाश्वांसं अवतं
शचीभिः ॥४॥२८॥

॥५८॥ यं ऋत्विजः बहुधा कल्पयंतः सऽचेतसः यज्ञं इमं वहं-

ति यः अनूचानः ब्राह्मणः युक्तः आसीत् का स्वित् तत्र यजमानस्य संऽवित् ॥ १ ॥ एकः एव अग्निः बहुधा संऽइद्धः एकः सूर्यः विश्वं अनु प्रऽभूतः एका एव उषाः सर्वं इदं वि भाति एकं वै इदं वि बभूव सर्वं ॥ २ ॥ ज्योतिष्मंतं केतुऽमंतं त्रिऽचक्रं सुऽखं रथं सुऽसदं भूरिऽवारं चित्रऽमघा यस्य योगे अधिऽजज्ञे तं वां हुवे अति रिक्तं पिबध्यै ॥ ३ ॥ २९ ॥

॥ ५९ ॥ इमानि वां भागऽधेयानि सिस्रते इंद्रावरुणा प्र महे सुतेषु वां यज्ञेऽयज्ञे ह सवना भुरण्यथः यत् सुन्वते यजमानाय शिक्षथः ॥ १ ॥ निःऽसिध्वरीः ओषधीः आपः आस्तां इंद्रावरुणा महिमानं आशत या सिस्रतुः रजसः पारे अध्वनः ययोः शत्रुः नकिः अदेवः ओहते ॥ २ ॥ सत्यं तत् इंद्रावरुणा कृशस्य वां मध्वः ऊर्मिं दुहते सप्त वाणीः ताभिः दाश्वांसं अवतं शुभः पती इति यः वां अदब्धः अभि पाति चित्तिऽभिः ॥ ३ ॥ घृतऽप्रुषः सौम्याः जीरऽदानवः सप्त स्वसारः सदने ऋतस्य याः ह वां इंद्रावरुणा घृतऽश्चुतः ताभिः धत्तं यजमानाय शिक्षतं ॥ ४ ॥ ३० ॥ अवोचाम महते सौभगाय सत्यं त्वेषाभ्यां महिमानं इंद्रियं अस्मान् सु इंद्रावरुणा घृतऽश्चुतः त्रिऽभिः साप्तेभिः अवतं शुभः पती इति ॥ ५ ॥ इंद्रावरुणा यत् ऋषिऽभ्यः मनीषां वाचः मतिं श्रुतं अदत्तं अग्रे यानि स्थानानि असृजंत धीराः यज्ञं तन्वानाः तपसा अभि अपश्यं ॥ ६ ॥ इंद्रावरुणा सौमनसं अदृप्तं रायः पोषं यजमानेषु धत्तं प्रऽजां पुष्टिं भूतिं अस्मासु धत्तं दीर्घायुऽत्वाय प्र तिरतं नः आयुः ॥ ७ ॥ ३१ ॥

॥ इति वालखिल्यं समाप्तं ॥

॥ ६० ॥ अग्ने आ याहि अग्निऽभिः होतारं त्वा वृणीमहे आ त्वां

अनक्तु प्रऽयंता हविष्मंती यजिष्ठं बर्हिः आऽसदे ॥ १ ॥ अच्छ हि त्वा सहसः सूनो अंगिरः स्रुचः चरंति अध्वरे ऊर्जः नपातं घृतऽकेशं ईमहे अग्निं यज्ञेषु पूर्व्यं ॥ २ ॥ अग्ने कविः वेधाः असि होता पावक यक्ष्यः मंद्रः यजिष्ठः अध्वरेषु ईड्यः विप्रेभिः शुक्र मन्मऽभिः ॥ ३ ॥ अद्रोघं आ वह उशतः यविष्ठ्य देवान् अजस्र वीतये अभि प्रयांसि सुऽधिता आ वसो गहि मंदस्व धीतिऽभिः हितः ॥ ४ ॥ त्वं इत् सऽप्रथाः असि अग्ने त्रातः ऋतः कविः त्वां विप्रासः संऽइधान दीदिऽवः आ विवासंति वेधसः ॥ ५ ॥ ३२ ॥ शोच शोचिष्ठ दीदिहि विशे मयः रास्व स्तोत्रे महान् असि देवानां शर्मन् मम संतु सूरयः शत्रुऽसहः सुऽअग्नयः ॥ ६ ॥ यथा चित् वृद्धं अतसं अग्ने संऽजूर्वसि क्षमि एव दह मित्रऽमहः यः अस्मऽध्रुक् दुःऽमन्मा कः च वेनति ॥ ७ ॥ मा नः मर्ताय रिपवे रक्षस्विने मा अघऽशंसाय रीरधः अस्रेधत्ऽभिः तरणिऽभिः यविष्ठ्य शिवेभिः पाहि पायुऽभिः ॥ ८ ॥ पाहि नः अग्ने एकया पाहि उत द्वितीयया पाहि गीःऽभिः तिसृऽभिः ऊर्जां पते पाहि चतसृऽभिः वसो ॥ ९ ॥ पाहि विश्वस्मात् रक्षसः अराव्णः प्र स्म वाजेषु नः अव त्वां इत् हि नेदिष्ठं देवऽतातये आपिं नक्षामहे वृधे ॥ १० ॥ ३३ ॥ आ नः अग्ने वयःऽवृधं रयिं पावक शंस्यं रास्व च नः उपऽमाते पुरुऽस्पृहं सुऽनीती स्वयंशःऽतरं ॥ ११ ॥ येन वंसाम पृतनासु शर्धतः तरंतः अर्यः आऽदिशः सः त्वं नः वर्ध प्रयसा शचीऽवसो जिन्व धियः वसुऽविदः ॥ १२ ॥ शिशानः वृषभः यथा अग्निः शृंगे दविध्वत् तिग्माः अस्य हनवः न प्रतिऽधृषे सुऽजंभः सहसः यहुः ॥ १३ ॥ नहि ते अग्ने वृषभ प्रतिऽधृषे जंभासः यत् विऽतिष्ठसे सः त्वं नः होतः सुऽहुतं हविः कृधि वंस्व नः वार्या पुरु ॥ १४ ॥ शेषे

वनेषु मात्रोः सं त्वा मर्तासः इंधते अतंद्रः हव्या वहसि हविःऽकृतः
आत् इत् देवेषु राजसि ॥ १५ ॥ ३४ ॥ सप्त होतारः तं इत् ईळते त्वा
अग्ने सुऽत्यजं अह्रयं भिनत्सि अद्रिं तपसा वि शोचिषा प्र अग्ने
तिष्ठ जनान् अति ॥ १६ ॥ अग्निंऽअग्निं वः अध्रिऽगुं हुवेम वृक्त-
ऽबर्हिषः अग्निं हितऽप्रयसः शश्वतीषु आ होतारं चर्षणीनां ॥ १७ ॥
केतेन शर्मन् सचते सुऽसामनि अग्ने तुभ्यं चिकित्वना इषण्यया
नः पुरुऽरूपं आ भर वाजं नेदिष्ठं ऊतये ॥ १८ ॥ अग्ने जरितः वि-
श्पतिः तेपानः देव रक्षसः अप्रोषिऽवान् गृहऽपतिः महान्
असि दिवः पायुः दुरोणऽयुः ॥ १९ ॥ मा नः रक्षः आ वेशीत् आ-
घृणिऽवसो इति मा यातुः यातुऽमावतां परःऽगव्यूति अनिरां अप
क्षुधं अग्ने सेध रक्षस्विनः ॥ २० ॥ ३५ ॥

॥ ६१ ॥ उभयं शृणवत् च नः इंद्रः अर्वाक् इदं वचः सत्राच्या
मघऽवा सोमऽपीतये धिया शविष्ठः आ गमत् ॥ १ ॥ तं हि स्व-
ऽराजं वृषभं तं ओजसे धिषणे इति निःऽततक्षतुः उत उपऽमानां
प्रथमः नि सीदसि सोमऽकामं हि ते मनः ॥ २ ॥ आ वृषस्व पुरु-
ऽवसो इति सुतस्य इंद्र अंधसः विद्म हि त्वा हरिऽवः पृत्ऽसु सस‍हिं
अधृष्टं चित् दधृष्वणिं ॥ ३ ॥ अप्रामिऽसत्य मघऽवन् तथा इत् अ-
सत् इंद्र क्रत्वा यथा वशः सनेम वाजं तव शिप्रिन् अवसा मक्षु
चित् यंतः अद्रिऽवः ॥ ४ ॥ शग्धि ऊं इति सु शचीऽपते इंद्र विश्वाभिः
ऊतिऽभिः भगं न हि त्वा यशसं वसुऽविदं अनु शूर चरामसि
॥ ५ ॥ ३६ ॥ पौरः अश्वस्य पुरुऽकृत् गवां असि उत्सः देव हिरण्ययः
नकिः हि दानं परिऽमर्धिषत् त्वे इति यत्ऽयत् यामि तत् आ भर ॥ ६ ॥
त्वं हि आ इहि चेरवे विदाः भगं वसुत्तये उत् ववृषस्व मघऽवन्

गोऽइष्टये उत इंद्र अश्वंऽइष्टये ॥ ७ ॥ त्वं पुरु सहस्राणि शतानि च
यूथा दानाय मंहसे आ पुरंऽदरं चकृम विप्रऽवचसः इंद्रं गायंतः
अवसे ॥ ८ ॥ अविप्रः वा यत् अविधत् विप्रः वा इंद्र ते वचः सः प्र
ममंदत् त्वाऽया शतऽक्रतो॰ प्राचाऽमन्यो॰ अहंऽसन ॥ ९ ॥ उग्र-
ऽबाहुः म्रक्षऽकृत्वा पुरंऽदरः यदि मे शृणवत् हवं वसुऽयवः वसु-
ऽपतिं शतऽक्रतुं स्तोमैः इंद्रं हवामहे ॥ १० ॥ ३७ ॥ न पापासः म-
नामहे न अरायासः न जळ्हवः यत् इत् नु इंद्रं वृषणं सचा सुते
सखायं कृणवामहै ॥ ११ ॥ उग्रं युयुज्म पृतनासु सासहिं ऋणऽका-
तिं अदाभ्यं वेद भृमं चित् सनिता रथिऽतमः वाजिनं यं इत् ऊं
नशत् ॥ १२ ॥ यतः इंद्र भयामहे ततः नः अभयं कृधि मघऽवन् श-
ग्धि तव तत् नः ऊतिऽभिः वि द्विषः वि मृधः जहि ॥ १३ ॥ त्वं हि
राधःऽपते राधसः महः क्षयस्य असि विधतः तं त्वा वयं मघऽवन्
इंद्र गिर्वणः सुतऽवंतः हवामहे ॥ १४ ॥ इंद्रः स्पट् उत वृत्रऽहा प-
रःऽपाः नः वरेण्यः सः नः रक्षिषत् चरमं सः मध्यमं सः पश्चात्
पातु नः पुरः ॥ १५ ॥ ३८ ॥ त्वं नः पश्चात् अधरात् उत्तरात् पुरः इंद्र
नि पाहि विश्वतः आरे अस्मत् कृणुहि दैव्यं भयं आरे हेतीः अदे-
वीः ॥ १६ ॥ अद्यऽअद्य श्वःऽश्वः इंद्र त्रास्व परे च नः विश्वा च नः
जरितॄन् सत्ऽपते अहा दिवा नक्तं च रक्षिषः ॥ १७ ॥ प्रऽभंगी
शूरः मघऽवा तुविऽमघः संऽमिश्लः वीर्याय कं उभा ते बाहू
वृषणा शतऽक्रतो॰ नि या वज्रं मिमिक्षतुः ॥ १८ ॥ ३९ ॥

॥ ६२ ॥ प्रो॰ अस्मै उपऽस्तुतिं भरत यत् जुजोषति उक्थैः इंद्र-
स्य माहिनं वयः वर्धंति सोमिनः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ १ ॥ अयु-
जः असमः नृऽभिः एकः कृष्टीः अयास्यः पूर्वीः अति प्र ववृधे

विश्वा जातानि ओजसा भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ २ ॥ अहितेन चित् अर्वता जीरऽदानुः सिसासति प्रऽवाच्यं इंद्र तत् तव वीर्याणि करिष्यतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ३ ॥ आ याहि कृणवाम ते इंद्र ब्रह्माणि वर्धना येभिः शविष्ठ चाकनः भद्रं इह श्रवस्यते भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ४ ॥ धृषतः चित् धृषत् मनः कृणोषि इंद्र यत् त्वं तीव्रैः सोमैः सपर्यतः नमःऽभिः प्रतिऽभूषतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ५ ॥ अव चष्टे ऋचीषमः अवतान्ऽइव मानुषः जुष्ट्वी दक्षस्य सोमिनः सखायं कृणुते युजं भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ६ ॥ ४० ॥ विश्वे ते इंद्र वीर्यं देवाः अनु क्रतुं ददुः भुवः विश्वस्य गोऽपतिः पुरुऽस्तुत भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ७ ॥ गृणे तत् इंद्र ते शवः उपऽमं देवऽतातये यत् हंसि वृत्रं ओजसा शचीऽपते भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ८ ॥ समनाऽइव वपुष्यतः कृणवत् मानुषा युगा विदे तत् इंद्रः चेतनं अध श्रुतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ९ ॥ उत् जातं इंद्र ते शवः उत् त्वां उत् तव क्रतुं भूरिऽगो॰ भूरि ववृधुः मघऽवन् तव शर्मणि भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ १० ॥ अहं च त्वं च वृत्रऽहन् सं युज्याव सनिऽभ्यः आ अरातिऽवा चित् अद्रिऽवः अनु नौ शूर मंसते भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ ११ ॥ सत्यं इत् वै ऊं इति तं वयं इंद्रं स्तवाम न अनृतं महान् असुन्वतः वधः भूरि ज्योतींषि सुन्वतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥ १२ ॥ ४१ ॥

॥ ६३ ॥ सः पूर्व्यः महानां वेनः क्रतुऽभिः आनजे यस्य द्वारा मनुः पिता देवेषु धियः आनजे ॥ १ ॥ दिवः मानं न उत् सदन् सोमऽपृष्ठासः अद्रयः उक्था ब्रह्म च शंस्या ॥ २ ॥ सः विद्वान् अंगिरःऽभ्यः इंद्रः गाः अवृणोत् अप स्तुषे तत् अस्य पौंस्यं ॥ ३ ॥ सः प्र-

त्नऽथा कविऽवृधः इंद्रः वाकस्य वक्षणिः शिवः अर्कस्य होमनि अस्मऽत्रा गंतु अवसे ॥४॥ आत् ऊं इति नु ते अनु क्रतुं स्वाहा वरस्य यज्यवः श्वात्रं अर्काः अनूषत इंद्र गोत्रस्य दावने ॥५॥ इंद्रे विश्वानि वीर्या कृतानि कर्त्वानि च यं अर्काः अध्वरं विदुः ॥६॥४२॥ यत् पांचऽजन्यया विशा इंद्रे घोषाः असृक्षत अस्तृणात् बर्हणा विपः अर्यः मानस्य सः क्षयः ॥७॥ इयं ऊं इति ते अनुऽस्तुतिः चकृषे तानि पौंस्या प्र आवः चक्रस्य वर्तनिं ॥८॥ अस्य वृष्णः विऽओदने उरु क्रमिष्ट जीवसे यवं न पश्वः आ ददे ॥९॥ तत् दधानाः अवस्यवः युष्माभिः दक्षऽपितरः स्याम मरुत्वंतः वृधे ॥१०॥ बट् ऋत्वियाय धाम्ने ऋक्वऽभिः शूर नोनुमः जेषाम इंद्र त्वया युजा ॥११॥ अस्मे रुद्राः मेहना पर्वतासः वृत्रऽहत्ये भरऽहूतौ सऽजोषाः यः शंसते स्तुवते धायि पज्रः इंद्रऽज्येष्ठाः अस्मान् अवंतु देवाः ॥१२॥४३॥

॥६४॥ उत् त्वा मंदंतु स्तोमाः कृणुष्व राधः अद्रिऽवः अव ब्रह्मऽद्विषः जहि ॥१॥ पदा पणीन् अराधसः नि बाधस्व महान् असि नहि त्वा कः चन प्रति ॥२॥ त्वं ईशिषे सुतानां इंद्र त्वं असुतानां त्वं राजा जनानां ॥३॥ आ इहि प्र इहि क्षयः दिवि आऽघोषन् चर्षणीनां आ उभे इति पृणासि रोदसी इति ॥४॥ त्यं चित् पर्वतं गिरिं शतऽवंतं सहस्रिणं वि स्तोतृऽभ्यः रुरोजिथ ॥५॥ वयं ऊं इति त्वा दिवा सुते वयं नक्तं हवामहे अस्माकं कामं आ पृण ॥६॥४४॥ क्व स्यः वृषभः युवा तुविऽग्रीवः अनानतः ब्रह्मा कः तं सपर्यति ॥७॥ कस्य स्वित् सवनं वृषा जुजुष्वान् अव गच्छति इंद्रः कः ऊं इति स्वित् आ चके ॥८॥ कं ते दानाः असक्षत वृत्रऽहन् कं सुऽवीर्या उक्थे कः ऊं इति स्वित् अंतमः ॥९॥ अयं ते मानुषे जने सोमः पूरुषु सूयते तस्य

आ इहि प्र द्रव पिब ॥१०॥ अयं ते शर्यणाऽवति सुऽसोमायां अधि प्रियः आर्जीकीये मदिन्ऽतमः ॥११॥ तं अद्य राधसे महे चारुं मदाय घृष्वये आ इहि ईं इंद्र द्रव पिब ॥१२॥४५॥

॥६५॥ यत् इंद्र प्राक् अपाक् उदक् न्यक् वा हूयसे नृऽभिः आ याहि तूयं आशुऽभिः ॥१॥ यत् वा प्रऽस्रवणे दिवः मादयासे स्वःऽनरे यत् वा समुद्रे अंधसः ॥२॥ आ त्वा गीःऽभिः महां उरुं हुवे गांऽइव भोजसे इंद्र सोमस्य पीतये ॥३॥ आ ते इंद्र महिमानं हरयः देव ते महः रथे वहंतु बिभ्रतः ॥४॥ इंद्र गृणीषे ऊं स्तुषे महान् उग्रः ईशानऽकृत् आ इहि नः सुतं पिब ॥५॥ सुतऽवंतः त्वा वयं प्रयस्वंतः हवामहे इदं नः बर्हिः आऽसदे ॥६॥४६॥ यत् चित् हि शश्वतां असि इंद्र साधारणः त्वं तं त्वा वयं हवामहे ॥७॥ इदं ते सोम्यं मधु अधुक्षन् अद्रिऽभिः नरः जुषाणः इंद्र तत् पिब ॥८॥ विश्वान् अर्यः विपःऽचितः अति ख्यः तूयं आ गहि अस्मे धेहि श्रवः बृहत् ॥९॥ दाता मे पृषतीनां राजा हिरण्यऽवीनां मा देवाः मघऽवा रिषत् ॥१०॥ सहस्रे पृषतीनां अधि चंद्रं बृहत् पृथु शुक्रं हिरण्यं आ ददे ॥११॥ नपातः दुःऽगहस्य मे सहस्रेण सुऽराधसः श्रवः देवेषु अक्रत ॥१२॥४७॥

॥६६॥ तरःऽभिः वः विदत्ऽवसुं इंद्रं सऽबाधः ऊतये बृहत् गायंतः सुतऽसोमे अध्वरे हुवे भरं न कारिणं ॥१॥ न यं दुध्राः वरंते न स्थिराः मुरः मदे सुऽशिप्रं अंधसः यः आऽदृत्य शशमानाय सुन्वते दाता जरित्रे उक्थ्यं ॥२॥ यः शक्रः मृक्षः अश्व्यः यः वा कीजः हिरण्ययः सः ऊर्वस्य रेजयति अपऽवृतिं इंद्रः गव्यस्य वृत्रऽहा

॥३॥ निऽखातं चित् यः पुरुऽसंभृतं वसु उत् इत् वपति दाशुषे
वज्री सुऽशिप्रः हरिऽअश्वः इत् करत् इंद्रः क्रत्वा यथा वशत् ॥४॥
यत् ववंथ पुरुऽस्तुत पुरा चित् शूर नृणां वयं तत् ते इंद्र सं भराम-
सि यज्ञं उक्थं तुरं वचः ॥५॥४८॥ सचा सोमेषु पुरुऽहूत वज्रिऽवः
मदाय द्युक्ष सोमऽपाः त्वं इत् हि ब्रह्मऽकृते काम्यं वसु देष्ठः सुन्वते
भुवः ॥६॥ वयं एनं इदा ह्यः अपीपेम इह वज्रिणं तस्मै ऊं अद्य
समना सुतं भर आ नूनं भूषत श्रुते ॥७॥ वृकः चित् अस्य वारणः
उराऽमथिः आ वयुनेषु भूषति सः इमं नः स्तोमं जुजुषाणः आ
गहि इंद्र प्र चित्रया धिया ॥८॥ कत् ऊं नु अस्य अकृतं इंद्रस्य अस्ति
पौंस्यं केनो नु कं श्रोमतेन न शुश्रुवे जनुषः परि वृत्रऽहा ॥९॥
कत् ऊं महीः अधृष्टाः अस्य तविषीः कत् ऊं वृत्रऽघ्नः अस्तृतं
इंद्रः विश्वान् बेकऽनाटान् अहःऽदृशः उत क्रत्वा पणीन् अभि
॥१०॥४९॥ वयं घ ते अपूर्व्या इंद्र ब्रह्माणि वृत्रऽहन् पुरुऽतमासः
पुरुऽहूत वज्रिऽवः भृतिं न प्र भरामसि ॥११॥ पूर्वीः चित् हि त्वे
तुविऽकूर्मिन् आऽशसः हवंते इंद्र ऊतयः तिरः चित् अर्यः सवना
आ वसो गहि शविष्ठ श्रुधि मे हवं ॥१२॥ वयं घ ते त्वे इत् ऊं इंद्र
विप्राः अपि स्मसि नहि त्वत् अन्यः पुरुऽहूत कः चन मघऽवन्
अस्ति मर्डिता ॥१३॥ त्वं नः अस्याः अमतेः उत क्षुधः अभिऽशस्तेः
अव स्पृधि त्वं नः ऊती तव चित्रया धिया शिक्ष शचिष्ठ गातु-
ऽवित् ॥१४॥ सोमः इत् वः सुतः अस्तु कलयः मा बिभीतन अप
इत् एषः ध्वस्मा अयति स्वयं घ एषः अप अयति ॥१५॥५०॥

॥६७॥ त्यान् नु क्षत्रियान् अवः आदित्यान् याचिषामहे सु-
ऽमृळीकान् अभिष्टये ॥१॥ मित्रः नः अति अंहतिं वरुणः पर्षत्

अर्यमा आदित्यासः यथा विदुः ॥२॥ तेषां हि चित्रं उक्थ्यं वरूथं अस्ति दाशुषे आदित्यानां अरंऽकृते ॥३॥ महि वः महतां अवः वरुण मित्र अर्यंऽमन् अवांसि आ वृणीमहे ॥४॥ जीवान् नः अभि धेतन आदित्यासः पुरा हथात् कत् ह स्थ हवनऽश्रुतः ॥५॥ ॥५१॥ यत् वः श्रांताय सुन्वते वरूथं अस्ति यत् छर्दिः तेन नः अधि वोचत ॥६॥ अस्ति देवाः अंहोः उरु अस्ति रत्नं अनागसः आदित्याः अद्भुतऽएनसः ॥७॥ मा नः सेतुः सिसेत् अयं महे वृणक्तु नः परि इंद्रः इत् हि श्रुतः वशी ॥८॥ मा नः मृचा रिपूणां वृजिनानां अविष्यवः देवाः अभि प्र मृक्षत ॥९॥ उत त्वां अदिते महि अहं देवि उप ब्रुवे सुऽमृळीकां अभिष्टये ॥१०॥५२॥ पर्षि दीने गभीरे आ उग्रंऽपुत्रे जिघांसतः माकिः तोकस्य नः रिषत् ॥११॥ अनेहः नः उरुऽव्रजे उरूचि वि प्रऽसर्तवे कृधि तोकाय जीवसे ॥१२॥ ये मूर्धानः क्षितीनां अदब्धासः स्वऽयशसः व्रता रक्षंते अद्रुहः ॥१३॥ ते नः आस्नः वृकाणां आदित्यासः मुमोचत स्तेनं बद्धंऽइव अदिते ॥१४॥ अपो ँ सु नः इयं शरुः आदित्याः अप दुःऽमतिः अस्मत् एतु अजघ्नुषी ॥१५॥५३॥ शश्वत् हि वः सुऽदानवः आदित्याः ऊतिऽभिः वयं पुरा नूनं बुभुज्महे ॥१६॥ शश्वंतं हि प्रऽचेतसः प्रतिऽयंतं चित् एनसः देवाः कृणुथ जीवसे ॥१७॥ तत् सु नः नव्यं सन्यसे आदित्याः यत् मुमोचति बंधात् बद्धंऽइव अदिते ॥१८॥ न अस्माकं अस्ति तत् तरः आदित्यासः अतिऽस्कदे यूयं अस्मभ्यं मृळत ॥१९॥ मा नः हेतिः विवस्वतः आदित्याः कृत्रिमा शरुः पुरा नु जरसः वधीत् ॥२०॥ वि सु द्वेषः वि अंहतिं आदित्यासः वि संऽहितं विष्वक् वि वृहत रपः ॥२१॥ ॥५४॥४॥

॥६८॥ आ त्वा रथं यथा ऊतये सुम्नाय वर्तयामसि तुवि॒ऽकूर्मिं
ऋति॒ऽसहं इंद्र शविष्ठ सत्ऽपते ॥१॥ तुविऽशुष्म तुविऽक्रतो॰
शचीऽवः विश्वया मते आ पप्राथ महिऽत्वना ॥२॥ यस्य ते म-
हिना महः परि ज्मायंतं ईयतुः हस्ता वज्रं हिरण्ययं ॥३॥ विश्वा-
नरस्य वः पतिं अनानतस्य शवसः एवैः च चर्षणीनां ऊती हुवे
रथानां ॥४॥ अभिष्टये सदाऽवृधं स्वःऽमीळ्हेषु यं नरः नाना ह-
वंते ऊतये ॥५॥१॥ परःऽमात्रं ऋचीषमं इंद्रं उग्रं सुऽराधसं ईशानं
चित् वसूनां ॥६॥ तंऽतं इत् राधसे महे इंद्रं चोदामि पीतये यः
पूर्व्यां अनुऽस्तुतिं ईशे कृष्टीनां नृतुः ॥७॥ न यस्य ते शवसान स-
ख्यं आनंश मर्त्यः नकिः शवांसि ते नशत् ॥८॥ त्वाऽऊतासः त्वा
युजा अप्ऽसु सूर्ये महत् धनं जयेम पृत्ऽसु वज्रिऽवः ॥९॥ तं त्वा
यज्ञेभिः ईमहे तं गीःऽभिः गिर्वणःऽतम इंद्र यथा चित् आविथ
वाजेषु पुरुऽमाय्यं ॥१०॥२॥ यस्य ते स्वादु सख्यं स्वाद्वी प्रऽनीतिः
अद्रिऽवः यज्ञः वितंतसाय्यः ॥११॥ उरु नः तन्वे तने उरु क्षयाय
नः कृधि उरु नः यंधि जीवसे ॥१२॥ उरुं नृऽभ्यः उरुं गवे उरुं र-
थाय पंथां देवऽवीतिं मनामहे ॥१३॥ उप मा षट् द्वाऽद्वा नरः
सोमस्य हर्ष्या तिष्ठंति स्वादुऽरातयः ॥१४॥ ऋज्रौ इंद्रोते आ ददे
हरी ऋक्षस्य सूनवि आश्वऽमेधस्य रोहिता ॥१५॥३॥ सुऽर-
थान् आतिथिऽग्वे सुऽअभीशून् आर्क्षे आश्वऽमेधे सुऽपेशसः
॥१६॥ षट् अश्वान् आतिथिऽग्वे इंद्रोते वधूऽमंतः सचा पूत-
ऽक्रतौ सनं ॥१७॥ आ एषु चेतत् वृषण्ऽवती अंतः ऋज्रेषु अ-
रुषी सुऽअभीशुः कशाऽवती ॥१८॥ न युष्मे वाजऽबंधवः नि-
नित्सुः चन मर्त्यः अवद्यं अधि दीधरत् ॥१९॥४॥

॥६९॥ प्रऽप्र वः त्रिऽस्तुभं इषं मंदत्ऽवीराय इंदवे धिया वः
मेधऽसातये पुरंऽध्या आ विवासति॥१॥ नदं वः ओदतीनां नदं
योयुवतीनां पतिं वः अघ्न्यानां धेनूनां इषुध्यसि॥२॥ ताः अस्य
सूदऽदोहसः सोमं श्रीणंति पृश्नयः जन्मन् देवानां विशः त्रिषु
आ रोचने दिवः॥३॥ अभि प्र गोऽपतिं गिरा इंद्रं अर्च यथा विदे
सूनुं सत्यस्य सत्ऽपतिं॥४॥ आ हरयः ससृज्रिरे अरुषीः अधि
बर्हिषि यत्र अभि संऽनवामहे॥५॥५॥ इंद्राय गावः आऽशिरं
दुदुह्रे वज्रिणे मधु यत् सीं उपऽह्वरे विदत्॥६॥ उत् यत् ब्रध्नस्य
विष्टपं गृहं इंद्रः च गन्वहि मध्वः पीत्वा सचेवहि त्रिः सप्त सख्युः
पदे॥७॥ अर्चत प्र अर्चत प्रियऽमेधासः अर्चत अर्चंतु पुत्रकाः
उत पुरं न धृष्णु अर्चत॥८॥ अव स्वराति गर्गरः गोधा परि सनि-
स्वनत् पिंगा परि चनिस्कदत् इंद्राय ब्रह्म उत्ऽयतं॥९॥ आ यत्
पतंति एन्यः सुऽदुघाः अनपऽस्फुरः अपऽस्फुरं गृभायत सोमं
इंद्राय पातवे॥१०॥६॥ अपात् इंद्रः अपात् अग्निः विश्वे देवाः
अमत्सत वरुणः इत् इह क्षयत् तं आपः अभि अनूषत वत्सं सं-
शिश्वरीःऽइव॥११॥ सुऽदेवः असि वरुण यस्य ते सप्त सिंधवः
अनुऽक्षरंति काकुदं सूर्म्यं सुषिरांऽइव॥१२॥ यः व्यतीन् अफा-
णयत् सुऽयुक्तान् उप दाशुषे तक्वः नेता तत् इत् वपुः उपऽमा
यः अमुच्यत॥१३॥ अति इत् ऊं शक्रः ओहते इंद्रः विश्वाः अति
द्विषः भिनत् कनीनः ओदनं पच्यमानं परः गिरा॥१४॥ अर्भकः
न कुमारकः अधि तिष्ठत् नवं रथं सः पक्षत् महिषं मृगं पित्रे
मात्रे विभुऽक्रतुं॥१५॥ आ तु सुऽशिप्र दंऽपते रथं तिष्ठ हिरण्ययं
अध द्युक्षं सचेवहि सहस्रऽपादं अरुषं स्वस्तिऽगां अनेहसं॥१६॥
तं घ ईं इत्था नमस्विनः उप स्वऽराजं आसते अर्थं चित् अस्य

सुऽधितं यत् एतवे आऽवर्तयंति दावने ॥ १७ ॥ अनु प्रत्नस्य ओ-
कसः प्रियऽमेधासः एषां पूर्वां अनु प्रऽयतिं वृक्तऽबर्हिषः हि-
तऽप्रयसः आशत ॥ १८ ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥ ७० ॥ यः राजा चर्षणीनां याता रथेभिः अध्रिऽगुः विश्वासां
तरुता पृतनानां ज्येष्ठः यः वृत्रऽहा गृणे ॥ १ ॥ इंद्रं तं शुंभ पुरुऽह-
न्मन् अवसे यस्य द्विता विऽधर्तरि हस्ताय वज्रः प्रति धायि दर्श-
तः महः दिवे न सूर्यः ॥ २ ॥ नकिः तं कर्मणा नशत् यः चकार स-
दाऽवृधं इंद्रं न यज्ञैः विश्वऽगूर्तं ऋभ्वसं अधृष्टं धृष्णुऽओजसं ॥ ३ ॥
अषाळ्हं उग्रं पृतनासु सासहिं यस्मिन् महीः उरुऽज्रयः सं धेन-
वः जायमाने अनोनवुः द्यावः क्षामः अनोनवुः ॥ ४ ॥ यत् द्यावः
इंद्र ते शतं शतं भूमीः उत स्युः० न त्वा वज्रिन् सहस्रं सूर्याः अनु न
जातं अष्ट रोदसी ॥ ५ ॥ ८ ॥ आ पप्राथ महिना वृष्ण्या वृषन् वि-
श्वा शविष्ठ शवसा अस्मान् अव मघऽवन् गोऽमति व्रजे वज्रिन्
चित्राभिः ऊतिऽभिः ॥ ६ ॥ न सीं अदेवः आपत् इषं दीर्घऽआयो०
मर्त्यः एतऽग्वा चित् यः एतशा युयोजते हरी इंद्रः युयोजते ॥ ७ ॥
तं वः महः महाय्यं इंद्रं दानाय सक्षणिं यः गाधेषु यः आऽअरणेषु
हव्यः वाजेषु अस्ति हव्यः ॥ ८ ॥ उत् ऊं सु नः वसो महे मृशस्व शूर
राधसे उत् ऊं सु मह्यै मघऽवन् मघत्तये उत् इंद्र श्रवसे महे ॥ ९ ॥
त्वं नः इंद्र ऋतऽयुः त्वाऽनिदः नि तृंपसि मध्ये वसिष्व तुविऽनृम्ण
ऊर्वोः नि दासं शिश्नथः हथैः ॥ १० ॥ ९ ॥ अन्यऽव्रतं अमानुषं अ-
यज्वानं अदेवऽयुं अव स्वः सखा दुधुवीत पर्वतः सुऽघ्नाय दस्युं
पर्वतः ॥ ११ ॥ त्वं नः इंद्र आसां हस्ते शविष्ठ दावने धानानां न सं
गृभाय अस्मऽयुः द्विः सं गृभाय अस्मऽयुः ॥ १२ ॥ सखायः क्रतुं इ-

च्छत कथा राधाम शरस्य उपऽस्तुतिं भोजः सूरिः यः अह्रयः ॥१३॥ भूरिऽभिः समह ऋषिऽभिः बर्हिष्मत्ऽभिः स्तविष्यसे यत् इत्थं एकंऽएकं इत् शर वत्सान् पराऽददः ॥१४॥ कर्णऽगृह्य मघऽवा शौरऽदेव्यः वत्सं नः त्रिऽभ्यः आ अनयत् अजां सूरिः न धातवे ॥१५॥१०॥

॥७१॥ त्वं नः अग्ने महःऽभिः पाहि विश्वस्याः अरातेः उत द्विषः मर्त्यस्य ॥१॥ नहि मन्युः पौरुषेयः ईशे हि वः प्रियऽजात त्वं इत् असि क्षपाऽवान् ॥२॥ सः नः विश्वेभिः देवेभिः ऊर्जः नपात् भद्रऽशोचे रयिं देहि विश्वऽवारं ॥३॥ न तं अग्ने अरातयः मर्तं युवंत रायः यं त्रायसे दाश्वांसं ॥४॥ यं त्वं विप्र मेधऽसातौ अग्ने हिनोषि धनाय सः तव ऊती गोषु गंता ॥५॥११॥ त्वं रयिं पुरुऽवीरं अग्ने दाशुषे मर्ताय प्र नः नय वस्यः अच्छ ॥६॥ उरुष्य नः मा परा दाः अघऽयते जातऽवेदः दुःऽआध्ये मर्ताय ॥७॥ अग्ने माकिः ते देवस्य रातिं अदेवः युयोत त्वं ईशिषे वसूनां ॥८॥ सः नः वस्वः उप मासि ऊर्जः नपात् माहिनस्य सखे वसो इति जरितृऽभ्यः ॥९॥ अच्छ नः शीरऽशोचिषं गिरः यंतु दर्शतं अच्छ यज्ञासः नमसा पुरुऽवसुं पुरुऽप्रशस्तं ऊतये ॥१०॥१२॥ अग्निं सूनुं सहसः जातऽवेदसं दानाय वार्याणां द्विता यः भूत् अमृतः मर्त्येषु आ होता मंद्रऽतमः विशि ॥११॥ अग्निं वः देवऽयज्यया अग्निं प्रऽयति अध्वरे अग्निं धीषु प्रथमं अग्निं अर्वति अग्निं क्षैत्राय साधसे ॥१२॥ अग्निः इषां सख्ये ददातु नः ईशे यः वार्याणां अग्निं तोके तनये शश्वत् ईमहे वसुं संतं तनूऽपां ॥१३॥ अग्निं ईळिष्व अवसे गाथाभिः शीरऽशोचिषं अग्निं राये पुरुऽमीळ्ह श्रुतं नरः अग्निं सुऽदीतये

छर्दिः॥१४॥ अग्निं द्वेषः योतवै नः गृणीमसि अग्निं शं योः च दातवे विश्वासु विक्षु अविताऽइंव हव्यः भुवंत् वस्तुः ऋषूणां॥१५॥१३॥

॥७२॥ हविः कृणुध्वं आ गमत् अध्वर्युः वनते पुनः विद्वान् अस्य प्रऽशासनं॥१॥ नि तिग्मं अभि अंशुं सीदत् होता मनौ अधि जुषाणः अस्य सख्यं॥२॥ अंतः इच्छंति तं जने रुद्रं परः मनीषया गृभ्णंति जिह्वया ससं॥३॥ जामि अतीतपे धनुः वयःऽधाः अरुहत् वनं दृषदं जिह्वया आ अवधीत्॥४॥ चरन् वत्सः रुशंन् इह निऽदातारं न विंदते वेति स्तोतवे अंब्यं॥५॥१४॥ उतो नु अस्य यत् महत् अश्वंऽवत् योजनं बृहत् दामा रथस्य ददृशे॥६॥ दुहंति सप्त एकां उप द्वा पंच सृजतः तीर्थे सिंधोः अधि स्वरे॥७॥ आ दशऽभिः विवस्वंतः इंद्रः कोशं अचुच्यवीत् खेदया त्रिऽवृता दिवः॥८॥ परि त्रिऽधातुः अध्वरं जूर्णिः एति नवीयसी मध्वा होतारः अंजते॥९॥ सिंचंति नमसा अवतं उच्चाऽचक्रं परिऽज्मानं नीचीनऽबारं अक्षितं॥१०॥१५॥ अभिऽआरं इत् अद्रयः निऽसिक्तं पुष्करे मधु अवतस्य विऽसर्जने॥११॥ गावः उप अवत अवतं मही यज्ञस्य रप्सुदा उभा कर्णा हिरण्यया॥१२॥ आ सुते सिंचत श्रियं रोदस्योः अभिऽश्रियं रसा दधीत वृषभं॥१३॥ ते जानत स्वं ओक्यं सं वत्सासः न मातृऽभिः मिथः नसंत जामिऽभिः॥१४॥ उप स्रक्वेषु बप्सतः कृण्वते धरुणं दिवि इंद्रे अग्ना नमः स्वः॰॥१५॥१६॥ अधुक्षत् पिप्युषीं इषं ऊर्जं सप्तऽपदीं अरिः सूर्यस्य सप्त रश्मिऽभिः॥१६॥ सोमस्य मित्रावरुणा उत्ऽइता सूरे आ ददे तत् आतुरस्य भेषजं॥१७॥ उतो नु अस्य यत् पदं हर्यतस्य निऽधान्यं परि द्यां जिह्वया अतनत्॥१८॥१७॥

॥७३॥ उत् इराथां ऋतऽयते युंजाथां अश्विना रथं अंति सत् भूतु वां अवः ॥१॥ निऽमिषः चित् जवीयसा रथेन आ यातं अश्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥२॥ उप स्तृणीतं अत्रये हिमेन घर्मं अश्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥३॥ कुह स्थः कुह जग्मथुः कुह श्येनाऽइव पेतथुः अंति सत् भूतु वां अवः ॥४॥ यत् अद्य कर्हि कर्हि चित् शुश्रुयातं इमं हवं अंति सत् भूतु वां अवः ॥५॥१८॥ अश्विना यामऽहूतमा नेदिष्ठं यामि आप्यं अंति सत् भूतु वां अवः ॥६॥ अवंतं अत्रये गृहं कृणुतं युवं अश्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥७॥ वरेथे अग्निं आऽतपः वदते वल्गु अत्रये अंति सत् भूतु वां अवः ॥८॥ प्र सप्तऽवध्रिः आऽशसा धारां अग्नेः अशायत अंति सत् भूतु वां अवः ॥९॥ इह आ गतं वृषणऽवसू॰ शृणुतं मे इमं हवं अंति सत् भूतु वां अवः ॥१०॥१९॥ किं इदं वां पुराणऽवत् जरतोःऽइव शस्यते अंति सत् भूतु वां अवः ॥११॥ समानं वां सऽजात्यं समानः बंधुः अश्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥१२॥ यः वां रजांसि अश्विना रथः विऽयाति रोदसी अंति सत् भूतु वां अवः ॥१३॥ आ नः गव्येभिः अश्व्यैः सहस्रैः उप गच्छतं अंति सत् भूतु वां अवः ॥१४॥ मा नः गव्येभिः अश्व्यैः सहस्रेभिः अति ख्यतं अंति सत् भूतु वां अवः ॥१५॥ अरुणऽप्सुः उषाः अभूत् अकः ज्योतिः ऋतऽवरी अंति सत् भूतु वां अवः ॥१६॥ अश्विना सु विऽचाकशत् वृक्षं परशुमान्ऽइव अंति सत् भूतु वां अवः ॥१७॥ पुरं न धृष्णो इति आ रुज कृष्णया बाधितः विशा अंति सत् भूतु वां अवः ॥१८॥२०॥

॥७४॥ विशःऽविशः वः अतिथिं वाजऽयंतः पुरुऽप्रियं अ-

ग्निं वः दुर्यं वचः स्तुषे शूषस्य मन्मऽभिः ॥१॥ यं जनासः हृवि-
ष्मंतः मित्रं न सर्पिःऽआसुतिं प्रऽशंसंति प्रशस्तिऽभिः ॥२॥ प-
न्यांसं जातऽवेदसं यः देवऽताति उतऽयता हव्यानि ऐरयत् दिवि
॥३॥ आ अगन्म वृत्रहन्ऽतमं ज्येष्ठं अग्निं आनवं यस्य श्रुतर्वा
बृहन् आर्क्षः अनीके एधते ॥४॥ अमृतं जातऽवेदसं तिरः तमां-
सि दर्शतं घृतऽआहवनं ईड्यं ॥५॥२१॥ सऽबाधः यं जनाः इमे
अग्निं हव्येभिः ईळते जुह्वानासः यतऽस्रुचः ॥६॥ इयं ते नव्यसी
मतिः अग्ने अधायि अस्मत् आ मंद्र सुऽजात सुक्रतो॰ अमूर
दस्म अतिथे ॥७॥ सा ते अग्ने शंऽतमा चनिष्ठा भवतु प्रिया तया
वर्धस्व सुऽस्तुतः ॥८॥ सा द्युम्नैः द्युम्निनी बृहत् उपऽउप श्रवसि
श्रवः दधीत वृत्रऽतूर्ये ॥९॥ अश्वं इत् गां रथऽप्रां त्वेषं इंद्रं न सत्-
ऽपतिं यस्य श्रवांसि तूर्वथ पन्यंऽपन्यं च कृष्टयः ॥१०॥२२॥ यं त्वा
गोपवनः गिरा चनिष्ठत् अग्ने अंगिरः सः पावक श्रुधि हवं ॥११॥
यं त्वा जनासः ईळते सऽबाधः वाजऽसातये सः बोधि वृत्रऽतूर्ये
॥१२॥ अहं हुवानः आर्क्षे श्रुतर्वणि मदऽच्युति शर्धांसिऽइव स्तु-
काऽविनां मृक्षा शीर्षा चतुर्णां ॥१३॥ मां चत्वारः आशवः शवि-
ष्ठस्य द्रवित्नवः सुऽरथासः अभि प्रयः वक्षन् वयः न तुग्र्यं ॥१४॥
सत्यं इत् त्वा महेऽनदि परुष्णि अव देदिशं न ईं आपः अश्वऽदा-
तरः शविष्ठात् अस्ति मर्त्यः ॥१५॥२३॥

॥७५॥ युक्ष्व हि देवऽहूतमान् अश्वान् अग्ने रथीःऽइव नि होता
ता पूर्व्यः सदः ॥१॥ उत नः देव देवान् अच्छ वोचः विदुःऽतरः
श्रत् विश्वा वार्या कृधि ॥२॥ त्वं ह यत् यविष्ठ्य सहसः सूनो आ-
ऽहुत ऋतऽवा यज्ञियः भुवः ॥३॥ अयं अग्निः सहस्रिणः वाजस्य

शतिनः पतिः मूर्धा कविः रयीणां ॥४॥ तं नेमिं ऋभवः यथा आ
नमस्व सहूतिऽभिः नेदीयः यज्ञं अंगिरः ॥५॥२४॥ तस्मै नूनं अ-
भिऽद्यवे वाचा विऽरूप नित्यया वृष्णे चोदस्व सुऽस्तुतिं ॥६॥ कं
ऊं स्वित् अस्य सेनया अग्नेः अपाकऽचक्षसः पणिं गोषु स्तरा-
महे ॥७॥ मा नः देवानां विशः प्रस्नातीःऽइव उस्राः कृशं न हासुः
अघ्न्याः ॥८॥ मा नः समस्य दुःऽध्यः परिऽद्वेषसः अंहतिः ऊर्मिः
न नावं आ वधीत् ॥९॥ नमः ते अग्ने ओजसे गृणंति देव कृष्टयः
अमैः अमित्रं अर्दय ॥१०॥२५॥ कुवित् सु नः गोऽइष्टये अग्ने सं-
ऽवेषिषः रयिं उरुऽकृत् उरु नः कृधि ॥११॥ मा नः अस्मिन् म-
हाऽधने परा वर्क् भारऽभृत् यथा संऽवर्गं सं रयिं जय ॥१२॥ अन्यं
अस्मत् भियै इयं अग्ने सिसक्तु दुच्छुना वर्ध नः अमऽवत् शवः
॥१३॥ यस्य अजुषत् नमस्विनः शमीं अदुःऽमखस्य वा तं घ इत्
अग्निः वृधा अवति ॥१४॥ परस्याः अधि संऽवतः अवरान् अभि
आ तर यत्र अहं अस्मि तान् अव ॥१५॥ विद्म हि ते पुरा वयं अग्ने
पितुः यथा अवसः अध ते सुम्नं ईमहे ॥१६॥२६॥

॥७६॥ इमं नु मायिनं हुवे इंद्रं ईशानं ओजसा मरुत्वंतं न वृं-
जसे ॥१॥ अयं इंद्रः मरुत्ऽसखा वि वृत्रस्य अभिनत् शिरः वज्रेण
शतऽपर्वणा ॥२॥ ववृधानः मरुत्ऽसखा इंद्रः वि वृत्रं ऐरयत् सृ-
जन् समुद्रियाः अपः ॥३॥ अयं ह येन वै इदं स्वः मरुत्वता जितं
इंद्रेण सोमऽपीतये ॥४॥ मरुत्वंतं ऋजीषिणं ओजस्वंतं विऽर-
प्शिनं इंद्रं गीःऽभिः हवामहे ॥५॥ इंद्रं प्रत्नेन मन्मना मरुत्वंतं ह-
वामहे अस्य सोमस्य पीतये ॥६॥२७॥ मरुत्वान् इंद्र मीढ्वः पिब
सोमं शतऽक्रतो॰ अस्मिन् यज्ञे पुरुऽस्तुत ॥७॥ तुभ्यं इत् इंद्र म-

इत्वंते सुताः सोमासः अद्रिऽवः हृदा हूयंते उक्थिनः ॥ ८ ॥ पिब इत् इंद्र मरुत्ऽसखा सुतं सोमं दिविष्टिषु वज्रं शिशानः ओजसा ॥ ९ ॥ उत्ऽतिष्ठन् ओजसा सह पीत्वी शिप्रे अवेपयः सोमं इंद्र चमू सुतं ॥ १० ॥ अनु त्वा रोदसी उभे क्रक्षमाणं अकृपेतां इंद्र यत् दस्युऽहा अभवः ॥ ११ ॥ वाचं अष्टाऽपदीं अहं नवऽस्रक्तिं ऋतऽस्पृशं इंद्रात् परि तन्वं ममे ॥ १२ ॥ २८ ॥

॥ ७७ ॥ जज्ञानः नु शतऽक्रतुः वि पृच्छत् इति मातरं के उग्राः के ह शृण्विरे ॥ १ ॥ आत् ईं शवसी अब्रवीत् और्णऽवाभं अहीशुवं ते पुत्र संतु निःऽतुरः ॥ २ ॥ सं इत् तान् वृत्रऽहा अखिदत् खे अराःऽइव खेदया प्रऽवृद्धः दस्युऽहा अभवत् ॥ ३ ॥ एकया प्रतिऽधा अपिबत् साकं सरांसि त्रिंशतं इंद्रः सोमस्य काणुका ॥ ४ ॥ अभि गंधर्वं अतृणत् अबुध्नेषु रजःऽसु आ इंद्रः ब्रह्मऽभ्यः इत् वृधे ॥ ५ ॥ २९ ॥ निः अविध्यत् गिरिऽभ्यः आ धारयत् पक्वं ओदनं इंद्रः बुंदं सुऽआततं ॥ ६ ॥ शतऽब्रध्नः इषुः तव सहस्रऽपर्णः एकः इत् यं इंद्र चकृषे युजं ॥ ७ ॥ तेन स्तोतृऽभ्यः आ भर नृऽभ्यः नारिऽभ्यः अत्तवे सद्यः जातः ऋभुऽस्थिर ॥ ८ ॥ एता च्यौत्नानि ते कृता वर्षिष्ठानि परीणसा हृदा वीळु अधारयः ॥ ९ ॥ विश्वा इत् ता विष्णुः आ अभरत् उरुऽक्रमः त्वाऽइषितः शतं महिषान् क्षीरऽपाकं ओदनं वराहं इंद्रः एमुषं ॥ १० ॥ तुविऽक्षं ते सुऽकृतं सुऽमयं धनुः साधुः बुंदः हिरण्ययः उभा ते बाहू रण्या सुऽसंस्कृता ऋदुऽपे चित् ऋदुऽवृधा ॥ ११ ॥ ३० ॥

॥ ७८ ॥ पुरोळाशं नः अंधसः इंद्र सहस्रं आ भर शता च शूर

गोनाँ॥१॥ आ नः भर विऽअंजनं गां अश्वं अभिऽअंजनं सचा
मना हिरण्यया॥२॥ उत नः कर्णऽशोभना पुरूणि धृष्णो आ
भर त्वं हि शृण्विषे वसो॥३॥ नकीं वृधीकः इंद्र ते न सुऽसाः न
सुऽदाः उत न अन्यः त्वत् शूर वाघतः॥४॥ नकीं इंद्रः निऽकर्तवे
न शक्रः परिऽशक्तवे विश्वं शृणोति पश्यति॥५॥३१॥ सः मन्युं
मर्त्यानां अदब्धः नि चिकीषते पुरा निदः चिकीषते॥६॥ क्रत्वः
इत् पूर्णं उदरं तुरस्य अस्ति विधतः वृत्रऽघ्नः सोमऽपाव्नः॥७॥ त्वे
वसूनि संऽगता विश्वा च सोम सौभगा सुऽदातु अपरिऽह्वृता॥८॥
त्वां इत् यवऽयुः मम कामः गव्युः हिरण्यऽयुः त्वां अश्वऽयुः आ
ईषते॥९॥ तव इत् इंद्र अहं आऽशसा हस्ते दात्रं चन आ ददे दिन-
स्य वा मघऽवन् संऽभृतस्य वा पूर्धि यवस्य काशिना॥१०॥३२॥

॥७९॥ अयं कृत्नुः अगृभीतः विश्वऽजित् उत्ऽभित् इत् सोमः
ऋषिः विप्रः काव्येन॥१॥ अभि ऊर्णोति यत् नग्नं भिषक्ति विश्वं
यत् तुरं प्र ईं अंधः ख्यत् निः श्रोणः भूत्॥२॥ त्वं सोम तनूकृत्ऽभ्यः
द्वेषःऽभ्यः अन्यऽकृतेभ्यः उरु यंता असि वरूथं॥३॥ त्वं चित्ती तव
दक्षैः दिवः आ पृथिव्याः ऋजीषिन् यावीः अघस्य चित् द्वेषः
॥४॥ अर्थिनः यंति च इत् अर्थं गच्छान् इत् ददुषः रातिं ववृज्युः
तृष्यतः कामं॥५॥३३॥ विदत् यत् पूर्व्यं नष्टं उत् ईं ऋतऽयुं ईरयत्
प्र ईं आयुः तारीत् अतीर्णं॥६॥ सुऽशेवः नः मृळयाकुः अदृप्त-
ऽक्रतुः अवातः भव नः सोम शं हृदे॥७॥ मा नः सोम सं वीविजः
मा वि बीभिषथाः राजन् मा नः हार्दि त्विषा वधीः॥८॥ अव यत्
स्वे सधऽस्थे देवानां दुःऽमतीः ईक्षे राजन् अप द्विषः सेध मीढ्वः
अप स्रिधः सेध॥९॥३४॥

॥८०॥ नहि अन्यं बळा अकरं मर्डितारं शतऽक्रतो इति त्वं नः
इंद्र मृळय॥१॥ यः नः शश्वत् पुरा आविथ अमृध्रः वाजऽसातये
सः त्वं नः इंद्र मृळय॥२॥ किं अंग रध्रऽचोदनः सुन्वानस्य अविता
इत् असि कुवित् सु इंद्र नः शकः॥३॥ इंद्रं प्र नः रथं अव पश्चात्
चित् संतं अद्रिऽवः पुरस्तात् एनं मे कृधि॥४॥ हंतो इति नु किं आ-
ससे प्रथमं नः रथं कृधि उपऽमं वाजऽयु श्रवः॥५॥३५॥ अव नः
वाजऽयुं रथं सुऽकरं ते किं इत् परि अस्मान् सु जिग्युषः कृधि॥६॥
इंद्रं दृह्यस्व पूः असि भद्रा ते एति निःऽकृतं इयं धीः ऋत्वियऽवती
॥७॥ मा सीं अवद्ये आ भाक् उर्वी काष्ठा हितं धनं अपऽआवृक्ताः
अरत्नयः॥८॥ तुरीयं नाम यज्ञियं यदा करः तत् उश्मसि आत्
इत् पतिः नः ओहसे॥९॥ अवीवृधत् वः अमृताः अमंदीत् एक-
ऽद्यूः देवाः उत याः च देवीः तस्मै ऊं इति राधः कृणुत प्रऽशस्तं प्रातः
मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात्॥१०॥३६॥८॥

॥८१॥ आ तु नः इंद्र क्षुऽमंतं चित्रं ग्राभं सं गृभाय महाऽहस्ती
दक्षिणेन॥१॥ विद्म हि त्वा तुविऽकूर्मिं तुविऽदेष्णं तुविऽमघं
तुविऽमात्रं अवःऽभिः॥२॥ नहि त्वा शूर देवाः न मर्तासः दि-
त्संतं भीमं न गां वारयंते॥३॥ आ इत ऊं इति नु इंद्रं स्तवाम ईशानं
वस्वः स्वऽराजं न राधसा मर्धिषत् नः॥४॥ प्र स्तोषत् उप गा-
सिषत् श्रवत् साम गीयमानं अभि राधसा जुगुरत्॥५॥३७॥ आ
नः भर दक्षिणेन अभि सव्येन प्र मृश इंद्र मा नः वसोः निः भाक्
॥६॥ उप क्रमस्व आ भर धृषता धृष्णो इति जनानां अदाशूःऽतरस्य
वेदः॥७॥ इंद्र यः ऊं इति नु ते अस्ति वाजः विप्रेभिः सनित्वः अस्मा-

भिः सु तं सनुहि ॥८॥ सद्यःऽजुवः ते वाजाः अस्मभ्यं विश्वऽचंद्राः वशैः च मक्षु जरंते ॥९॥३८॥५॥

॥८२॥ आ प्र द्रव पराऽवतः अर्वाऽवतः च वृत्रऽहन् मध्वः प्रति प्रऽभर्मणि ॥१॥ तीव्राः सोमासः आ गहि सुतासः मादयिष्णवः पिब दधृक् यथा ओचिषे ॥२॥ इषा मंदस्व आत् ऊं ते अरं वराय मन्यवे भुवत् ते इंद्र शं हृदे ॥३॥ आ तु अशत्रो आ गहि नि उक्थानि च हूयसे उपऽमे रोचने दिवः ॥४॥ तुभ्यं अयं अद्रिऽभिः सुतः गोभिः श्रीतः मदाय कं प्र सोमः इंद्र हूयते ॥५॥१॥ इंद्र श्रुधि सु मे हवं अस्मे सुतस्य गोऽमतः वि पीतिं तृप्तिं अश्नुहि ॥६॥ यः इंद्र चमसेषु आ सोमः चमूषु ते सुतः पिब इत् अस्य त्वं ईशिषे ॥७॥ यः अप्ऽसु चंद्रमाःऽइव सोमः चमूषु ददृशे पिब इत् अस्य त्वं ईशिषे ॥८॥ यं ते श्येनः पदा आ अभरत् तिरः रजांसि अस्पृतं पिब इत् अस्य त्वं ईशिषे ॥९॥२॥

॥८३॥ देवानां इत् अवः महत् तत् आ वृणीमहे वयं वृष्णां अस्मभ्यं ऊतये ॥१॥ ते नः संतु युजः सदा वरुणः मित्रः अर्यमा वृधासः च प्रऽचेतसः ॥२॥ अति नः विष्पिता पुरु नौभिः अपः न पर्षथ यूयं ऋतस्य रथ्यः ॥३॥ वामं नः अस्तु अर्यमन् वामं वरुण शंस्यं वामं हि आऽवृणीमहे ॥४॥ वामस्य हि प्रऽचेतसः ईशानासः रिशादसः न ई आदित्याः अघस्य यत् ॥५॥३॥ वयं इत् वः सुऽदानवः क्षियंतः यांतः अध्वन् आ देवाः वृधाय हूमहे ॥६॥ अधि नः इंद्र एषां विष्णो सऽजात्यानां इत मरुतः अश्विना ॥७॥ प्र भ्रातृऽत्वं सुऽदानवः अध द्विता समान्या मातुः गर्भे भरा-

महे ॥८॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः इंद्रऽज्येष्ठाः अभिऽद्यवः अधं चित्
वः उत ब्रुवे ॥९॥४॥

॥८४॥ प्रेष्ठं वः अतिथिं स्तुषे मित्रंऽइव प्रियं अग्निं रथं न वेद्यं
॥१॥ कविंऽइव प्रऽचेतसं यं देवासः अध द्विता नि मर्त्येषु आ-
ऽदधुः ॥२॥ त्वं यविष्ठ दाशुषः नॄन् पाहि शृणुधि गिरः रक्ष तोकं
उत त्मना ॥३॥ कया ते अग्ने अंगिरः ऊर्जः नपात् उपऽस्तुतिं व-
राय देव मन्यवे ॥४॥ दाशेम कस्य मनसा यज्ञस्य सहसः यहो' कत्
ऊं' वोचे इदं नमः ॥५॥५॥ अध त्वं हि नः करः विश्वाः अस्मभ्यं
सुऽक्षितीः वाजऽद्रविणसः गिरः ॥६॥ कस्य नूनं परीणसः धियः
जिन्वसि दंऽपते गोऽसाता यस्य ते गिरः ॥७॥ तं मर्जयंत सुऽक्रतुं
पुरःऽयावानं आजिषु स्वेषु क्षयेषु वाजिनं ॥८॥ क्षेति क्षेमेभिः
साधुऽभिः नकिः यं घ्नंति हंति यः अग्ने सुऽवीरः एधते ॥९॥६॥

॥८५॥ आ मे हवं नासत्या अश्विना गच्छतं युवं मध्वः सोमस्य
पीतये ॥१॥ इमं मे स्तोमं अश्विना इमं मे शृणुतं हवं मध्वः सोम-
स्य पीतये ॥२॥ अयं वां कृष्णः अश्विना हवते वाजिनीऽवसू॰ म-
ध्वः सोमस्य पीतये ॥३॥ शृणुतं जरितुः हवं कृष्णस्य स्तुवतः नरा
मध्वः सोमस्य पीतये ॥४॥ छर्दिः यंतं अदाभ्यं विप्राय स्तुवते न-
रा मध्वः सोमस्य पीतये ॥५॥७॥ गच्छतं दाशुषः गृहं इत्था स्तु-
वतः अश्विना मध्वः सोमस्य पीतये ॥६॥ युंजाथां रासभं रथे वी-
ळुऽअंगे वृषण्ऽवसू॰ मध्वः सोमस्य पीतये ॥७॥ त्रिऽवंधुरेण
त्रिऽवृता रथेन आ यातं अश्विना मध्वः सोमस्य पीतये ॥८॥ नु

मे गिरः नासत्या अश्विना प्र अवतं युवं मध्वः सोमस्य पीतये ॥९॥८॥

॥८६॥ उभा हि दस्रा भिषजा मयःऽभुवा उभा दक्षस्य वचसः बभूवथुः ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥१॥ कथा नूनं वां विऽमनाः उप स्तवत् युवं धियं ददथुः वस्यःऽइष्टये ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥२॥ युवं हि स्म पुरुऽभुजा इमं एधतुं विष्णाप्वे ददथुः वस्यःऽइष्टये ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥३॥ उत त्यं वीरं धनऽसां ऋजीषिणं दूरे चित् सन्तं अवसे हवामहे यस्य स्वादिष्ठा सुऽमतिः पितुः यथा मा नः वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥४॥ ऋतेन देवः सविता शंऽआयते ऋतस्य शृंगं उर्विया वि पप्रथे ऋतं ससाह महि चित् पृतन्यतः मा नः वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥५॥९॥

॥८७॥ द्युम्नी वां स्तोमः अश्विना क्रिविः न सेके आ गतं मध्वः सुतस्य सः दिवि प्रियः नरा पातं गौरौऽइव इरिणे ॥१॥ पिबतं घर्मं मधुऽमन्तं अश्विना आ बर्हिः सीदतं नरा ता मन्दसाना मनुषः दुरोणे आ नि पातं वेदसा वयः ॥२॥ आ वां विश्वाभिः ऊतिऽभिः प्रियऽमेधाः अहूषत ता वर्तिः यातं उप वृक्तऽबर्हिषः जुष्टं यज्ञं दिविष्टिषु ॥३॥ पिबतं सोमं मधुऽमन्तं अश्विना आ बर्हिः सीदतं सुऽमत् ता ववृधाना उप सुऽस्तुतिं दिवः गन्तं गौरौऽइव इरिणं ॥४॥ आ नूनं यातं अश्विना अश्वेभिः प्रुषितप्सुऽभिः दस्रा हिरण्यऽवर्तनी० शुभः पती पातं सोमं

ऋतऽवृधा ॥ ५ ॥ वयं हि वां हवामहे विपन्यवः विप्रासः वाजऽसातये ता वल्गू दस्रा पुरुऽदंससा धिया अश्विना श्रुष्टी आ गतं ॥ ६ ॥ १० ॥

॥ ८८ ॥ तं वः दस्मं ऋतिऽसहं वसोः मंदानं अंधसः अभि वत्सं न स्वसरेषु धेनवः इंद्रं गीःऽभिः नवामहे ॥ १ ॥ द्युक्षं सुऽदानुं तविषीभिः आऽवृतं गिरिं न पुरुऽभोजसं क्षुऽमंतं वाजं शतिनं सहस्रिणं मक्षु गोऽमंतं ईमहे ॥ २ ॥ न त्वा बृहंतः अद्रयः वरंते इंद्र वीळवः यत् दित्ससि स्तुवते माऽवते वसु नकिः तत् आ मिनाति ते ॥ ३ ॥ योद्धा असि क्रत्वा शवसा उत दंसना विश्वा जाता अभि मज्मना आ त्वा अयं अर्कः ऊतये ववर्तति यं गोतमाः अजीजनन् ॥ ४ ॥ प्र हि रिरिक्षे ओजसा दिवः अंतेभ्यः परि न त्वा विव्याच रजः इंद्र पार्थिवं अनु स्वधां ववक्षिथ ॥ ५ ॥ नकिः परिष्टिः मघऽवन् मघस्य ते यत् दाशुषे दशस्यसि अस्माकं बोधि उचथस्य चोदिता मंहिष्ठः वाजऽसातये ॥ ६ ॥ ११ ॥

॥ ८९ ॥ बृहत् इंद्राय गायत मरुतः वृत्रहंऽतमं येन ज्योतिः अजनयन् ऋतऽवृधः देवं देवाय जागृवि ॥ १ ॥ अप अधमत् अभिऽशस्तीः अशस्तिऽहा अथ इंद्रः द्युम्नी आ अभवत् देवाः ते इंद्र सख्याय येमिरे बृहत्ऽभानो॰ मरुत्ऽगण ॥ २ ॥ प्र वः इंद्राय बृहते मरुतः ब्रह्म अर्चत वृत्रं हनति वृत्रऽहा शतऽक्रतुः वज्रेण शतऽपर्वणा ॥ ३ ॥ अभि प्र भर धृषता धृषत्ऽमनः श्रवः चित् ते असत् बृहत् अर्षंतु आपः जवसा वि मातरः हनः वृत्रं जय स्वः॰ ॥ ४ ॥ यत् जायथाः अपूर्व्य मघऽवन् वृत्रऽहत्याय तत् पृथिवीं

अप्रथयः तत् अस्तभ्नाः उत द्यां ॥५॥ तत् ते यज्ञः अजायत तत् अर्कः उत हस्कृतिः तत् विश्वं अभिऽभूः असि यत् जातं यत् च जंत्वं ॥६॥ आमासु पक्वं ऐरयः आ सूर्यं रोहयः दिवि घर्मं न सामन् तपत सुवृक्तिऽभिः जुष्टं गिर्वणसे बृहत् ॥७॥१२॥

॥९०॥ आ नः विश्वासु हव्यः इंद्रः समत्ऽसु भूषतु उप ब्रह्माणि सवनानि वृत्रऽहा परमऽज्याः ऋचीषमः ॥१॥ त्वं दाता प्रथमः राधसां असि असि सत्यः ईशानऽकृत् तुविऽद्युम्नस्य युज्या आ वृणीमहे पुत्रस्य शवसः महः ॥२॥ ब्रह्म ते इंद्र गिर्वणः क्रियंते अनतिऽद्भुता इमा जुषस्व हरिऽअश्व योजना इंद्र या ते अमन्महि ॥३॥ त्वं हि सत्यः मघऽवन् अनानतः वृत्रा भूरि निऽऋंजसे सः त्वं शविष्ठ वज्रऽहस्त दाशुषे अर्वाचं रयिं आ कृधि ॥४॥ त्वं इंद्र यशाः असि ऋजीषी शवसः पते त्वं वृत्राणि हंसि अप्रतीनि एकः इत् अनुत्ता चर्षणिऽधृता ॥५॥ तं ऊं इति त्वा नूनं असुर प्रऽचेतसं राधः भागंऽइव ईमहे महीऽइव कृत्तिः शरणा ते इंद्र प्र ते सुम्ना नः अश्नवन् ॥६॥१३॥

॥९१॥ कन्या वाः अवऽयती सोमं अपि स्रुता अविदत् अस्तं भरंती अब्रवीत् इंद्राय सुनवै त्वा शक्राय सुनवै त्वा ॥१॥ असौ यः एषि वीरकः गृहंऽगृहं विऽचाकशत् इमं जंभऽसुतं पिब धानाऽवंतं करंभिणं अपूपऽवंतं उक्थिनं ॥२॥ आ चन त्वा चिकित्सामः अधि चन त्वा न इमसि शनैःऽइव शनकैःऽइव इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥३॥ कुवित् शकत् कुवित् करत् कुवित् नः वस्यसः करत् कुवित् पतिऽद्विषः यतीः इंद्रेण संऽगमामहै ॥४॥ इमानि त्रीणि

विष्टपा तानि इंद्र वि रोहय शिरः ततस्य उर्वरां आत् इदं मे उप उदरे ॥५॥ असौ च या नः उर्वरा आत् इमां तन्वं मम अथो ततस्य यत् शिरः सर्वा ता रोमशा कृधि ॥६॥ खे रथस्य खे अनसः खे युगस्य शतऽक्रतो॰ अपालां इंद्र त्रिः पूत्वी अकृणोः सूर्यऽत्वचं ॥७॥१४॥

॥९२॥ पांतं आ वः अंधसः इंद्रं अभि प्र गायत विश्वऽसहं शतऽक्रतुं मंहिष्ठं चर्षणीनां ॥१॥ पुरुऽहूतं पुरुऽस्तुतं गाथान्यं सनऽश्रुतं इंद्रः इति ब्रवीतन ॥२॥ इंद्रः इत् नः महानां दाता वाजानां नृतुः महान् अभिऽज्ञु आ यमत् ॥३॥ अपात् ऊं शिप्री अंधसः सुऽदक्षस्य प्रऽहोषिणः इंदोः इंद्रः यवऽआशिरः ॥४॥ तं ऊं अभि प्र अर्चत इंद्रं सोमस्य पीतये तत् इत् हि अस्य वर्धनं ॥५॥१५॥ अस्य पीत्वा मदानां देवः देवस्य ओजसा विश्वा अभि भुवना भुवत् ॥६॥ त्यं ऊं वः सत्राऽसहं विश्वासु गीर्षु आऽयतं आ च्यवयसि ऊतये ॥७॥ युध्मं संतं अनर्वाणं सोमऽपां अनपऽच्युतं नरं अवार्यऽक्रतुं ॥८॥ शिक्ष नः इंद्र रायः आ पुरु विद्वान् ऋचीषम अव नः पार्ये धने ॥९॥ अतः चित् इंद्र नः उप आ याहि शतऽवाजया इषा सहस्रऽवाजया ॥१०॥१६॥ अयाम धीऽवतः धियः अर्वत्ऽभिः शक्र गोऽदरे जयेम पृत्ऽसु वज्रिऽवः ॥११॥ वयं ऊं त्वा शतऽक्रतो॰ गावः न यवसेषु आ उक्थेषु रणयामसि ॥१२॥ विश्वा हि मर्त्यऽत्वना अनुऽकामा शतऽक्रतो॰ अगन्म वज्रिन् आऽशसः ॥१३॥ त्वे सु पुत्र शवसः अवृत्रन् कामऽकातयः न त्वां इंद्र अति रिच्यते ॥१४॥ सः नः वृषन् सनिष्ठया सं घोरया द्रवित्न्वा धिया अविड्ढि पुरंऽध्या ॥१५॥१७॥ यः ते नूनं शतऽक्रतो॰ इंद्र द्युम्निऽतमः मदः तेन नूनं मदे मदेः॰ ॥१६॥ यः ते चित्रश्र-

वःऽतमः यः इंद्र वृत्रहन्ऽतमः यः ओजःऽदातमः मदः॥१७॥ विद्म हि यः ते अद्रिऽवः त्वाऽदत्तः सत्य सोमऽपाः विश्वासु दस्म कृष्टिषु ॥१८॥ इंद्राय मद्वने सुतं परि स्तोभंतु नः गिरः अर्कं अर्चंतु कारवः ॥१९॥ यस्मिन् विश्वाः अधि श्रियः रणंति सप्त संऽसदः इंद्रं सुते हवामहे ॥२०॥१८॥ त्रिऽकद्रुकेषु चेतनं देवासः यज्ञं अत्नत तं इत् वर्धंतु नः गिरः ॥२१॥ आ त्वा विशंतु इंदवः समुद्रंऽइव सिंधवः न त्वां इंद्र अति रिच्यते ॥२२॥ विव्यक्थ महिना वृषन् भक्षं सोमस्य जागृवे यः इंद्र जठरेषु ते ॥२३॥ अरं ते इंद्र कुक्षये सोमः भवतु वृत्रऽहन् अरं धामऽभ्यः इंदवः ॥२४॥ अरं अश्वाय गायति श्रुतऽकक्षः अरं गवे अरं इंद्रस्य धाम्ने ॥२५॥ अरं हि स्म सुतेषु नः सोमेषु इंद्र भूषसि अरं ते शक्र दावने ॥२६॥१९॥ पराकात्तात् चित् अद्रिऽवः त्वां नक्षंत नः गिरः अरं गमाम ते वयं ॥२७॥ एव हि असि वीरऽयुः एव शूरः उत स्थिरः एव ते राध्यं मनः ॥२८॥ एव रातिः तुविऽमघ विश्वेभिः धायि धातृऽभिः अध चित् इंद्र मे सचा ॥२९॥ मो' सु ब्रह्माऽइव तंद्रयुः भुवः वाजानां पते मत्स्व सुतस्य गोऽमतः ॥३०॥ मा नः इंद्र अभि आऽदिशः सूरः अक्तुषु आ यमन् त्वा युजा वनेम तत् ॥३१॥ त्वया इत् इंद्र युजा वयं प्रति ब्रुवीमहि स्पृधः त्वं अस्माकं तव स्मसि ॥३२॥ त्वां इत् हि त्वाऽयवः अनुऽनोनुवतः चरान् सखायः इंद्र कारवः ॥३३॥२०॥

॥९३॥ उत् घ इत् अभि श्रुतऽमघं वृषभं नर्यऽअपसं अस्तारं एषि सूर्य॥१॥ नव यः नवतिं पुरः बिभेद बाहुऽओजसा अहिं च वृत्रऽहा अवधीत्॥२॥ सः नः इंद्रः शिवः सखा अश्वऽवत् गोऽमत् यवऽमत् उरुधाराऽइव दोहते ॥३॥ यत् अद्य कत् च वृत्रऽहन्

उत्ऽअगाः अभि सूर्य सर्वं तत् इंद्र ते वशे ॥४॥ यत् वा प्रऽवृद्ध सत्ऽपते न मरै इति मन्यसे उतो तत् सत्यं इत् तव ॥५॥२१॥ ये सोमासः पराऽवति ये अर्वाऽवति सुन्विरे सर्वान् तान् इंद्र गच्छसि ॥६॥ तं इंद्रं वाजयामसि महे वृत्राय हंतवे सः वृषा वृषभः भुवत् ॥७॥ इंद्रः सः दामने कृतः ओजिष्ठः सः मदे हितः द्युम्नी श्लोकी सः सोम्यः ॥८॥ गिरा वज्रः न संऽभृतः सऽबलः अनपऽच्युतः ववक्षे ऋष्वः अस्तृतः ॥९॥ दुःऽगे चित् नः सुऽगं कृधि गृणानः इंद्र गिर्वणः त्वं च मघऽवन् वशः ॥१०॥२२॥ यस्य ते नु चित् आऽदिशं न मिनंति स्वऽराज्यं न देवः न अध्रिऽगुः जनः ॥११॥ अध ते अप्रतिऽस्कुतं देवी शुष्मं सपर्यतः उभे सुऽशिप्र रोदसी ॥१२॥ त्वं एतत् अधारयः कृष्णासु रोहिणीषु च परुष्णीषु रुशत् पयः ॥१३॥ वि यत् अहेः अध त्विषः विश्वे देवासः अक्रमुः विदत् मृगस्य तान् अमः ॥१४॥ आत् ऊं मे निऽवरः भुवत् वृत्रऽहा अदिष्ट पौंस्यं अजातऽशत्रुः अस्तृतः ॥१५॥२३॥ श्रुतं वः वृत्रहन्ऽतमं प्र शर्धं चर्षणीनां आ शुषे राधसे महे ॥१६॥ अया धिया च गव्यऽया पुरुऽनामन् पुरुऽस्तुत यत् सोमेऽसोमे आ अभवः ॥१७॥ बोधित्ऽमनाः इत् अस्तु नः वृत्रऽहा भूरिऽआसुतिः शृणोतु शक्रः आऽशिषं ॥१८॥ कया त्वं नः ऊत्या अभि प्र मंदसे वृषन् कया स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥१९॥ कस्य वृषा सुते सचा नियुत्वान् वृषभः रणत् वृत्रऽहा सोमऽपीतये ॥२०॥२४॥ अभि सु नः त्वं रयिं मंदसानः सहस्रिणं प्रऽयंता बोधि दाशुषे ॥२१॥ पत्नीऽवंतः सुताः इमे उशंतः यंति वीतये अपां जग्मिः निऽचुंपुणः ॥२२॥ इष्टाः होत्राः असृक्षत इंद्रं वृधासः अध्वरे अच्छ अवऽभृथं ओजसा ॥२३॥ इह त्या सधऽमाद्या हरी हिरण्यऽकेश्या वोळ्हां अभि प्रयः

हितं ॥२४॥ तुभ्यं सोमाः सुताः इमे स्तीर्णं बर्हिः विभाऽवसो° स्तोतृऽभ्यः इंद्रं आ वह ॥२५॥२५॥ आ ते दक्षं वि रोचना दधत् रत्ना वि दाशुषे स्तोतृऽभ्यः इंद्रं अर्चत ॥२६॥ आ ते दधामि इंद्रियं उक्था विश्वा शतऽक्रतो° स्तोतृऽभ्यः इंद्र मृळय ॥२७॥ भद्रंऽभद्रं नः आ भर इषं ऊर्जं शतऽक्रतो° यत् इंद्र मृळयासि नः ॥२८॥ सः नः विश्वानि आ भर सुवितानि शतऽक्रतो° यत् इंद्र मृळयासि नः ॥२९॥ त्वां इत् वृत्रहन्ऽतम सुतऽवंतः हवामहे यत् इंद्र मृळयासि नः ॥३०॥२६॥ उप नः हरिऽभिः सुतं याहि मदानां पते उप नः हरिऽभिः सुतं ॥३१॥ द्विता यः वृत्रहन्ऽतमः विदे इंद्रः शतऽक्रतुः उप नः हरिऽभिः सुतं ॥३२॥ त्वं हि वृत्रऽहन् एषां पाता सोमानां असि उप नः हरिऽभिः सुतं ॥३३॥ इंद्रः इषे ददातु नः ऋभुक्षणं ऋभुं रयिं वाजी ददातु वाजिनं ॥३४॥२७॥९॥

॥९४॥ गौः धयति मरुतां श्रवस्युः माता मघोनां युक्ता वह्निः रथानां ॥१॥ यस्याः देवाः उपऽस्थे व्रता विश्वे धारयंते सूर्यामासा दृशे कं ॥२॥ तत् सु नः विश्वे अर्यः आ सदा गृणंति कारवः मरुतः सोमऽपीतये ॥३॥ अस्ति सोमः अयं सुतः पिबंति अस्य मरुतः उत स्वऽराजः अश्विना ॥४॥ पिबंति मित्रः अर्यमा तना पूतस्य वरुणः त्रिऽसधस्थस्य जाऽवतः ॥५॥ उतो नु अस्य जोषं आ इंद्रः सुतस्य गोऽमतः प्रातः होताऽइव मत्सति ॥६॥२८॥ कत् अत्विषंत सूरयः तिरः आपःऽइव स्रिधः अर्षंति पूतऽदक्षसः ॥७॥ कत् वः अद्य महानां देवानां अवः वृणे त्मना च दस्मऽवर्चसां ॥८॥ आ ये विश्वा पार्थिवानि पप्रथन् रोचना दिवः मरुतः सोमऽपीतये ॥९॥ त्यान् नु पूतऽदक्षसः दिवः वः मरुतः हुवे अस्य सोमस्य पी-

तये॑ ॥ १० ॥ त्यान् नु ये वि रोद॑सी॒ तस्त॒भुः म॒रुतः॑ हु॒वे अ॒स्य सो॑-
म॑स्य पी॒तये॑ ॥ ११ ॥ त्यं नु मारु॑तं ग॒णं गि॒रि॒ऽस्थां वृष॑णं हु॒वे अ॒स्य
सोम॑स्य पी॒तये॑ ॥ १२ ॥ २९ ॥

॥ ९५ ॥ आ त्वा॒ गिरः॑ र॒थीःऽइ॑व अस्थुः॑ सु॒तेषु॑ गि॒र्व॒णः॒ अ॒भि
त्वा॑ सं अ॒नू॒षत॒ इंद्र॑ व॒त्सं न मा॒तरः॑ ॥ १ ॥ आ त्वा॑ शु॒क्राः अ॒चु॒च्य॒वुः
सु॒तासः॑ इंद्र॒ गि॒र्व॒णः॒ पिब॑ तु अ॒स्य अंध॑सः इंद्र॑ विश्वा॑सु ते॒ हि॒तं ॥ २ ॥
पिब॑ सोमं॑ मदा॑य कं इंद्र॑ श्ये॒नऽआ॑भृतं सु॒तं त्वं हि शश्व॑तीनां पतिः॑
राजा॑ वि॒शां असि॑ ॥ ३ ॥ श्रुधि॑ हवं॑ ति॒र॒श्च्याः इंद्र॑ यः त्वा॒ स॒प॒र्यति॑
सु॒ऽवी॒र्य॑स्य गोऽम॑तः रा॒यः पू॒र्धि म॒हान् अ॒सि॒ ॥ ४ ॥ इंद्र॑ यः ते॒ न॑-
वी॑यसीं गिरं॑ मं॒द्रां अजी॑जनत् चि॒कि॒त्वित्ऽम॑नसं धियं॑ प्र॒त्नां
ऋ॒तस्य॑ पि॒प्युषीं॑ ॥ ५ ॥ ३० ॥ तं ऊं॒ स्त॒वा॒म यं गिरः॑ इंद्रं॑ उ॒क्थानि॑
व॒वृ॒धुः पु॒रू॒णि॑ अ॒स्य॒ पौंस्या॑ सिसा॑संतः व॒ना॒म॒हे॒ ॥ ६ ॥ एतो॒
नु इंद्रं॑ स्तवा॑म शु॒द्धं शु॒द्धेन॑ साम्ना॑ शु॒द्धैः उ॒क्थैः व॒वृ॒ध्वांसं॑ शु॒द्धः
आ॒शीःऽवा॑न् म॒म॒त्तु॒ ॥ ७ ॥ इंद्र॑ शु॒द्धः न॒ः आ ग॒हि॒ शु॒द्धः शु॒द्धाभिः॑
ऊ॒तिऽभिः॑ शु॒द्धः र॒यिं नि धा॒र॒य॒ शु॒द्धः म॒म॒द्धि॒ सो॒म्यः ॥ ८ ॥ इंद्र॑ शु॒-
द्धः हि न॒ः र॒यिं शु॒द्धः रत्ना॑नि दा॒शुषे॑ शु॒द्धः वृ॒त्राणि॑ जि॒घ्न॒से॒ शु॒द्धः
वाजं॑ सि॒सा॒स॒सि॒ ॥ ९ ॥ ३१ ॥

॥ ९६ ॥ अ॒स्मै उ॒षसः॑ आ अ॒ति॒रं॒त॒ यामं॑ इंद्रा॑य नक्तं॑ ऊर्म्याः॑ सु॒-
ऽवा॒चः॑ अ॒स्मै आपः॑ मा॒तरः॑ स॒प्त त॒स्थुः॒ नृऽभ्यः॑ तरा॑य सिंध॑वः सु॒-
ऽपा॒राः ॥ १ ॥ अति॑ऽविद्धा वि॒थु॒रेण॑ चि॒त् अस्ता॑ त्रिः स॒प्त सानु॑
संऽहि॑ता गि॒री॒णां न तत् दे॒वः न मर्त्यः॑ तु॒तु॒र्या॒त् यानि॑ प्रऽवृ॑द्धः
वृ॒ष॒भः च॒कार॑ ॥ २ ॥ इंद्र॑स्य वज्रः॑ आ॒य॒सः निऽमि॑श्लः इंद्र॑स्य बा॒ह्वोः

भूयिष्ठं ओजः शीर्षन् इंद्रस्य क्रतवः निरेके आसन् आ ईषंत श्रुत्यै
उपाके ॥३॥ मन्ये त्वा यज्ञियं यज्ञियानां मन्ये त्वा च्यवनं अच्युता-
नां मन्ये त्वा सत्वनां इंद्र केतुं मन्ये त्वा वृषभं चर्षणीनां ॥४॥ आ यत्
वज्रं बाह्वोः इंद्र धत्से मदऽच्युतं अहये हंतवै ऊं' प्र पर्वताः अन-
वंत प्र गावः प्र ब्रह्माणः अभिऽनक्षंतः इंद्रं ॥५॥३२॥ तं ऊं' स्तवाम
यः इमा जजान विश्वा जातानि अवराणि अस्मात् इंद्रेण मित्रं
दिधिषेम गीःऽभिः उपो' नमःऽभिः वृषभं विशेम ॥६॥ वृत्रस्य
त्वा श्वसथात् ईषमाणाः विश्वे देवाः अजहुः ये सखायः मरुत्-
ऽभिः इंद्र सख्यं ते अस्तु अथ इमाः विश्वाः पृतनाः जयासि ॥७॥
त्रिः षष्टिः त्वा मरुतः ववृधानाः उस्राःऽइव राशयः यज्ञियासः
उप त्वा आ इमः कृधि नः भागऽधेयं शुष्मं ते एना हविषा विधेम
॥८॥ तिग्मं आयुधं मरुतां अनीकं कः ते इंद्र प्रति वज्रं दधर्ष अ-
नायुधासः असुराः अदेवाः चक्रेण तान् अप वप ऋजीषिन्
॥९॥ महे उग्राय तवसे सुऽवृक्तिं प्र ईरय शिवऽतमाय पश्वः गि-
र्वाहसे गिरः इंद्राय पूर्वीः धेहि तन्वे कुवित् अंग वेदत् ॥१०॥३३॥
उक्थऽवाहसे विऽभ्वे मनीषां द्रुणा न पारं ईरय नदीनां नि स्पृश
धिया तन्वि श्रुतस्य जुष्टऽतरस्य कुवित् अंग वेदत् ॥११॥ तत् वि-
विड्ढि यत् ते इंद्रः जुजोषत् स्तुहि सुऽस्तुतिं नमसा आ विवास उप
भूष जरितः मा रुवण्यः श्रवयं वाचं कुवित् अंग वेदत् ॥१२॥ अव
द्रप्सः अंशुऽमतीं अतिष्ठत् इयानः कृष्णः दशऽभिः सहस्रैः आ-
वत् तं इंद्रः शच्या धमंतं अप स्नेहितीः नृऽमनाः अधत्त ॥१३॥ द्र-
प्सं अपश्यं विषुणे चरंतं उपऽह्वरे नद्यः अंशुऽमत्याः नभः न कृ-
ष्णं अवतस्थिऽवांसं इष्यामि वः वृषणः युध्यत आजौ ॥१४॥ अध
द्रप्सः अंशुऽमत्याः उपऽस्थे अधारयत् तन्वं तित्विषाणः विशः

अदेवीः अभि आऽचरंतीः बृहस्पतिना युजा इंद्रः ससहे ॥१५॥३४॥
त्वं ह त्यत् सप्तऽभ्यः जायमानः अशत्रुऽभ्यः अभवः शत्रुः इंद्र गूळ्हे
द्यावापृथिवी अनु अविंदः विभुमत्ऽभ्यः भुवनेभ्यः रणं धाः
॥१६॥ त्वं ह त्यत् अप्रतिऽमानं ओजः वज्रेण वज्रिन् धृषितः ज-
घंथ त्वं शुष्णस्य अव अतिरः वधत्रैः त्वं गाः इंद्र शच्या इत् अविंदः
॥१७॥ त्वं ह त्यत् वृषभ चर्षणीनां घनः वृत्राणां तविषः बभूथ त्वं
सिंधून् असृजः तस्तभानान् त्वं अपः अजयः दासऽपत्नीः ॥१८॥
सः सुऽक्रतुः रणिता यः सुतेषु अनुत्तऽमन्युः यः अहाऽइव रेवान्
यः एकः इत् नरि अपांसि कर्ता सः वृत्रऽहा प्रति इत् अन्यं आहुः
॥१९॥ सः वृत्रऽहा इंद्रः चर्षणिऽधृत् तं सुऽस्तुत्या हव्यं हुवेम सः
प्रऽअविता मघऽवा नः अधिऽवक्ता सः वाजस्य श्रवस्यस्य दा-
ता ॥२०॥ सः वृत्रऽहा इंद्रः ऋभुक्षाः सद्यः जज्ञानः हव्यः बभूव
कृण्वन् अपांसि नर्या पुरूणि सोमः न पीतः हव्यः सखिऽभ्यः
॥२१॥३५॥

॥९७॥ याः इंद्र भुजः आ अभरः स्वःऽवान् असुरेभ्यः स्तोतारं
इत् मघऽवन् अस्य वर्धय ये च त्वे वृक्तऽबर्हिषः ॥१॥ यं इंद्र दधिषे
त्वं अश्वं गां भागं अव्ययं यजमाने सुन्वति दक्षिणाऽवति तस्मिन्
तं धेहि मा पणौ ॥२॥ यः इंद्र सस्ति अव्रतः अनुऽस्वापं अदेवऽयुः
स्वैः सः एवैः मुमुरत् पोष्यं रयिं सनुतः धेहि तं ततः ॥३॥ यत् शक्र
असि पराऽवति यत् अर्वाऽवति वृत्रऽहन् अतः त्वा गीःऽभिः
द्युऽगत् इंद्र केशिऽभिः सुतऽवान् आ विवासति ॥४॥ यत् वा अ-
सि रोचने दिवः समुद्रस्य अधि विष्टपि यत् पार्थिवे सदने वृत्र-
हन्ऽतम यत् अंतरिक्षे आ गहि ॥५॥३६॥ सः नः सोमेषु सोम-

ऽपाः सुतेषु शवसः पते मादयस्व राधसा सूनृताऽवता इंद्रं राया परीणसा ॥ ६॥ मा नः इंद्र परा वृणक् भव नः सधऽमाद्यः त्वं नः ऊती त्वं इत् नः आप्यं मा नः इंद्र परा वृणक् ॥ ७॥ अस्मे इंद्र सचा सुते नि सद पीतये मधु कृधि जरित्रे मघऽवन् अवः महत् अस्मे इंद्र सचा सुते ॥ ८॥ न त्वा देवासः आशत न मर्त्यासः अद्रिऽवः विश्वा जातानि शवसा अभिऽभूः असि न त्वा देवासः आशत ॥ ९॥ विश्वाः पृतनाः अभिऽभूतरं नरं सऽजूः ततक्षुः इंद्रं जजनुः च राजसे क्रत्वा वरिष्ठं वरे आऽमुरिं उत उग्रं ओजिष्ठं तवसं तरस्विनं ॥ १०॥ ३७॥ सं ईं रेभासः अस्वरन् इंद्रं सोमस्य पीतये स्वःऽपतिं यत् ईं वृधे धृतऽव्रतः हि ओजसा सं ऊतिऽभिः ॥ ११॥ नेमिं नमंति चक्षसा मेषं विप्राः अभिऽस्वरा सुऽदीतयः वः अद्रुहः अपि कर्णे तरस्विनः सं ऋक्वऽभिः ॥ १२॥ तं इंद्रं जोहवीमि मघऽवानं उग्रं सत्रा दधानं अप्रतिऽस्कुतं शवांसि मंहिष्ठः गीःऽभिः आ च यज्ञियः ववर्तत् राये नः विश्वा सुऽपथा कृणोतु वज्री ॥ १३॥ त्वं पुरः इंद्र चिकित् एनाः वि ओजसा शविष्ठ शक्र नाशयध्यै त्वत् विश्वानि भुवनानि वज्रिन् द्यावा रेजेते पृथिवी च भीषा ॥ १४॥ तत् मा ऋतं इंद्र शूर चित्र पातु अपः न वज्रिन् दुःऽइता अति पर्षि भूरि कदा नः इंद्र रायः आ दशस्येः विश्वऽप्स्न्यस्य स्पृहयाय्यस्य राजन् ॥ १५॥ ३८॥ ६॥

॥ ९८॥ इंद्राय साम गायत विप्राय बृहते बृहत् धर्मऽकृते विपःऽचिते पनस्यवे ॥ १॥ त्वं इंद्र अभिऽभूः असि त्वं सूर्यं अरोचयः विश्वऽकर्मा विश्वऽदेवः महान् असि ॥ २॥ विऽभ्राजन् ज्योतिषा स्वः अगच्छः रोचनं दिवः देवाः ते इंद्र सख्याय येमिरे ॥ ३॥

आ इंद्र नः गधि प्रियः सत्राऽजित् अगोह्यः गिरिः न विश्वतः पृथुः
पतिः दिवः ॥४॥ अभि हि सत्य सोमऽपाः उभे बभूथ रोदसी
इंद्र असि सुन्वतः वृधः पतिः दिवः ॥५॥ त्वं हि शश्वतीनां इंद्र दर्ता
पुरां असि हंता दस्योः मनोः वृधः पतिः दिवः ॥६॥१॥ अध हि
इंद्र गिर्वणः उप त्वा कामान् महः ससृज्महे उदाऽइव यंतः उद-
ऽभिः ॥७॥ वाः न त्वा यव्याभिः वर्धंति शूर ब्रह्माणि ववृध्वांसं
चित् अद्रिऽवः दिवेऽदिवे ॥८॥ युंजंति हरी इषिरस्य गाथया उ-
रौ रथे उरुऽयुगे इंद्रऽवाहा वचःऽयुजा ॥९॥ त्वं नः इंद्र आ भर
ओजः नृम्णं शतऽक्रतो विऽचर्षणे आ वीरं पृतनाऽसहं ॥१०॥
त्वं हि नः पिता वसो त्वं माता शतऽक्रतो बभूविथ अध ते सुम्नं
ईमहे ॥११॥ त्वां शुष्मिन् पुरुऽहूत वाजऽयंतं उप ब्रुवे शतऽक्र-
तो सः नः रास्व सुऽवीर्यं ॥१२॥२॥

॥९९॥ त्वां इदा ह्यः नरः अपीप्यन् वज्रिन् भूर्णयः सः इंद्र स्तो-
मऽवाहसां इह श्रुधि उप स्वसरं आ गहि ॥१॥ मत्स्व सुऽशिप्र
हरिऽवः तत् ईमहे त्वे आ भूषंति वेधसः तव श्रवांसि उपऽमानि
उक्थ्या सुतेषु इंद्र गिर्वणः ॥२॥ श्रायंतःऽइव सूर्यं विश्वा इत् इंद्र-
स्य भक्षत वसूनि जाते जनमाने ओजसा प्रति भागं न दीधिम
॥३॥ अनर्शऽरातिं वसुऽदां उप स्तुहि भद्राः इंद्रस्य रातयः सः अ-
स्य कामं विधतः न रोषति मनः दानाय चोदयन् ॥४॥ त्वं इंद्र प्र-
ऽतूर्तिषु अभि विश्वाः असि स्पृधः अशस्तिऽहा जनिता विश्वऽतूः
असि त्वं तूर्य तरुष्यतः ॥५॥ अनु ते शुष्मं तुरयंतं ईयतुः क्षोणी
शिशुं न मातरा विश्वाः ते स्पृधः श्नथयंत मन्यवे वृत्रं यत् इंद्र तूर्व-
सि ॥६॥ इतः ऊती वः अजरं प्रऽहेतारं अप्रऽहितं आशुं जेतारं

होतारं रयिऽतमं अतूर्तं तुग्र्यऽवृधं ॥७॥ इष्कर्तारं अनिःऽकृतं सहःऽकृतं शतंऽऊतिं शतऽक्रतुं समानं इंद्रं अवसे हवामहे वसवानं वसुऽजुवं ॥८॥३॥

॥१००॥ अयं ते एमि तन्वा पुरस्तात् विश्वे देवाः अभि मा यंति पश्चात् यदा मह्यं दीधरः भागं इंद्र आत् इत् मया कृणवः वीर्याणि ॥१॥ दधामि ते मधुनः भक्षं अग्रे हितः ते भागः सुतः अस्तु सोमः असः च त्वं दक्षिणतः सखा मे अध वृत्राणि जंघनाव भूरि ॥२॥ प्र सु स्तोमं भरत वाजऽयंतः इंद्राय सत्यं यदि सत्यं अस्ति न इंद्रः अस्ति इति नेमः ऊं त्वः आह कः ईं ददर्श कं अभि स्तवाम ॥३॥ अयं अस्मि जरितः पश्य मा इह विश्वा जातानि अभि अस्मि मह्ना ऋतस्य मा प्रऽदिशः वर्धयंति आऽदर्दिरः भुवना दर्दरीमि ॥४॥ आ यत् मा वेनाः अरुहन् ऋतस्य एकं आसीनं हर्यतस्य पृष्ठे मनः चित् मे हृदे आ प्रति अवोचत् अचिक्रदन् शिशुऽमंतः सखायः ॥५॥ विश्वा इत् ता ते सवनेषु प्रऽवाच्या या चकर्थ मघऽवन् इंद्र सुन्वते पारावतं यत् पुरुऽसंभृतं वसु अपऽअवृणोः शरभाय ऋषिऽबंधवे ॥६॥४॥ प्र नूनं धावत पृथक् न इह यः वः अवावरीत् नि सीं वृत्रस्य मर्मणि वज्रं इंद्रः अपीपतत् ॥७॥ मनःऽजवाः अयमानः आयसीं अतरत् पुरं दिवं सुऽपर्णः गत्वाय सोमं वज्रिणे आ अभरत् ॥८॥ समुद्रे अंतः शयते उद्ना वज्रः अभिऽवृतः भरंति अस्मै संऽयतः पुरःऽप्रस्रवणाः बलिं ॥९॥ यत् वाक् वदंती अविऽचेतनानि राष्ट्री देवानां निऽससाद मंद्रा चतस्रः ऊर्जं दुदुहे पयांसि क्व स्वित् अस्याः परमं जगाम ॥१०॥ देवीं वाचं अजनयंत देवाः तां विश्वऽरूपाः पशवः वदंति सा नः

मंद्रा इषं ऊर्जं दुहाना धेनुः वाक् अस्मान् उप सुऽस्तुता आ एतु
॥ ११ ॥ सखे विष्णो वितरं वि क्रमस्व द्यौः देहि लोकं वज्राय
विऽस्कभे हनाव वृत्रं रिणचाव सिंधून् इंद्रस्य यंतु प्रऽसवे वि-
ऽसृष्टाः ॥ १२ ॥ ५ ॥

॥ १०१ ॥ ऋधक् इत्था सः मर्त्यः शशमे देवऽतातये यः नूनं
मित्रावरुणौ अभिष्टये आऽचक्रे हव्यऽदातये ॥ १ ॥ वर्षिष्ठऽक्षत्रौ
उरुऽचक्षसा नरा राजाना दीर्घश्रुत्ऽतमा ता बाहुता न दंसना
रथयतः साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः ॥ २ ॥ प्र यः वां मित्रावरुणा
अजिरः दूतः अद्रवत् अयःऽशीर्षा मदेऽरघुः ॥ ३ ॥ न यः संऽपृच्छे
न पुनः हवीतवे न संऽवादाय रमते तस्मात् नः अद्य संऽऋतेः
उरुष्यतं बाहुऽभ्यां नः उरुष्यतं ॥ ४ ॥ प्र मित्राय प्र अर्यम्णे सचथ्यं
ऋतऽवसो वरूथ्यं वरुणे छंद्यं वचः स्तोत्रं राजऽसु गायत ॥ ५ ॥
॥ ६ ॥ ते हिन्विरे अरुणं जेन्यं वसु एकं पुत्रं तिसृणां ते धामानि अ-
मृताः मर्त्यानां अदब्धाः अभि चक्षते ॥ ६ ॥ आ मे वचांसि उत्-
ऽयता द्युमत्ऽतमानि कर्त्वा उभा यातं नासत्या सऽजोषसा प्रति
हव्यानि वीतये ॥ ७ ॥ रातिं यत् वां अरक्षसं हवामहे युवाभ्यां वा-
जिनीऽवसू इति प्राचीं होत्रां प्रऽतिरंतौ इतं नरा गृणाना जमत्-
ऽअग्निना ॥ ८ ॥ आ नः यज्ञं दिविऽस्पृशं वायो इति याहि सुमन्मऽभिः
अंतः इति पवित्रे उपरि श्रीणानः अयं शुक्रः अयामि ते ॥ ९ ॥ वेति
अध्वर्युः पथिऽभिः रजिष्ठैः प्रति हव्यानि वीतये अध नियुत्वः उ-
भयस्य नः पिब शुचिं सोमं गोऽआशिरं ॥ १० ॥ ७ ॥ बट् महान्
असि सूर्य बट् आदित्य महान् असि महः ते सतः महिमा पन-
स्यते अद्धा देव महान् असि ॥ ११ ॥ बट् सूर्य श्रवसा महान् असि

सत्रा देव महान् असि मह्ना देवानां असुर्यः पुरःऽहितः विऽभु ज्योतिः अदाभ्यं ॥ १२॥ इयं या नीची अर्किणी रूपा रोहिण्या कृता चित्राऽइव प्रति अदर्शि आऽयती अंतः दशऽसु बाहुषु ॥ १३॥ प्रऽजाः ह तिस्रः अतिऽआयं ईयुः नि अन्याः अर्कं अभितः विविश्रे बृहत् ह तस्थौ भुवनेषु अंतः पवमानः हरितः आ विवेश ॥ १४॥ माता रुद्राणां दुहिता वसूनां स्वसा आदित्यानां अमृतस्य नाभिः प्र नु वोचं चिकितुषे जनाय मा गां अनागां अदितिं वधिष्ट ॥ १५॥ वचःऽविदं वाचं उत्ऽईरयंतीं विश्वाभिः धीभिः उपऽतिष्ठमानां देवीं देवेभ्यः परि आऽईयुषीं गां आ मा अवृक्त मर्त्यः दभ्रऽचेताः ॥ १६॥ ८॥

॥ १०२॥ त्वं अग्ने बृहत् वयः दधासि देव दाशुषे कविः गृहऽपतिः युवा ॥ १॥ सः नः ईळानया सह देवान् अग्ने दुवस्युवा चिकित् विऽभानो॰ आ वह ॥ २॥ त्वया ह स्वित् युजा वयं चोदिष्ठेन यविष्ठ्य अभि स्मः वाजऽसातये ॥ ३॥ और्वऽभृगुऽवत् शुचिं अप्नवानऽवत् आ हुवे अग्निं समुद्रऽवाससं ॥ ४॥ हुवे वातऽस्वनं कविं पर्जन्यऽक्रंद्यं सहः अग्निं समुद्रऽवाससं ॥ ५॥ ९॥ आ सवं सवितुः यथा भगस्यऽइव भुजिं हुवे अग्निं समुद्रऽवाससं ॥ ६॥ अग्निं वः वृधंतं अध्वराणां पुरुऽतमं अच्छ नप्त्रे सहस्वते ॥ ७॥ अयं यथा नः आऽभुवत् त्वष्टा रूपाऽइव तक्ष्या अस्य क्रत्वा यशस्वतः ॥ ८॥ अयं विश्वाः अभि श्रियः अग्निः देवेषु पत्यते आ वाजैः उप नः गमत् ॥ ९॥ विश्वेषां इह स्तुहि होतॄणां यशःऽतमं अग्निं यज्ञेषु पूर्व्यं ॥ १०॥ ॥ १०॥ शीरं पावकऽशोचिषं ज्येष्ठः यः दमेषु आ दीदाय दीर्घश्रुत्ऽतमः ॥ ११॥ तं अर्वंतं न सानसिं गृणीहि विप्र शुष्मिणं

मित्रं न यातयत्ऽजनं ॥१२॥ उप त्वा जामयः गिरः देदिशतीः हविःऽकृतः वायोः अनीके अस्थिरन् ॥१३॥ यस्य चिऽधातु अवृतं बर्हिः तस्थौ असंऽदिनं आपः चित् नि दध पदं ॥१४॥ पदं देवस्य मीळ्हुषः अनाधृष्टाभिः ऊतिऽभिः भद्रा सूर्यःऽइव उपऽदृक् ॥१५॥११॥ अग्ने घृतस्य धीतिऽभिः तेपानः देव शोचिषा आ देवान् वक्षि यक्षि च ॥१६॥ तं त्वा अजनंत मातरः कविं देवासः अंगिरः हव्यऽवाहं अमर्त्यं ॥१७॥ प्रऽचेतसं त्वा कवे अग्ने दूतं वरेण्यं हव्यऽवाहं नि सेदिरे ॥१८॥ नहि मे अस्ति अघ्न्या न स्वऽधितिः वनन्ऽवति अथ एतादृक् भरामि ते ॥१९॥ यत् अग्ने कानि कानि चित् आ ते दारूणि दध्मसि ता जुषस्व यविष्ठ्य ॥२०॥ यत् अत्ति उपऽजिह्विका यत् वम्रः अतिऽसर्पति सर्वं तत् अस्तु ते घृतं ॥२१॥ अग्निं इंधानः मनसा धियं सचेत मर्त्यः अग्निं ईधे विवस्वऽभिः ॥२२॥१२॥

॥१०३॥ अदर्शि गातुवित्ऽतमः यस्मिन् व्रतानि आऽदधुः उपो सु जातं आर्यस्य वर्धनं अग्निं नक्षंत नः गिरः ॥१॥ प्र दैवःऽदासः अग्निः देवान् अच्छ न मज्मना अनु मातरं पृथिवीं वि ववृते तस्थौ नाकस्य सानवि ॥२॥ यस्मात् रेजंत कृष्टयः चर्कृत्यानि कृण्वतः सहस्रऽसां मेधसातौऽइव त्मना अग्निं धीभिः सपर्यत ॥३॥ प्र यं राये निनीषसि मर्तः यः ते वसो दाशत् सः वीरं धत्ते अग्ने उक्थऽशंसिनं त्मना सहस्रऽपोषिणं ॥४॥ सः दृळ्हे चित् अभि तृणत्ति वाजं अर्वता सः धत्ते अक्षिति श्रवः त्वे देवऽत्रा सदा पुरुऽवसो विश्वा वामानि धीमहि ॥५॥१३॥ यः विश्वा दयते वसु होता मंद्रः जनानां मधोः न पात्रा प्रथमानि अस्मै प्र

स्तोमाः यंति अग्नये ॥ ६ ॥ अश्वं न गीःऽभिः रथ्यं सुऽदानवः म-
र्मृज्यंते देवऽयवः उभे तोके तनये दस्म विश्पते पर्षि राधः म-
घोनां ॥ ७ ॥ प्र मंहिष्ठाय गायत ऋतऽवे बृहते शुक्रऽशोचिषे
उपऽस्तुतासः अग्नये ॥ ८ ॥ आ वंसते मघऽवा वीरऽवत् यशः सं-
ऽइद्धः द्युम्नी आऽहुतः कुवित् नः अस्य सुऽमतिः नवीयसी अच्छ
वाजेभिः आऽगमत् ॥ ९ ॥ प्रेष्ठं ऊं प्रियाणां स्तुहि आऽसाव अ-
तिथिं अग्निं रथानां यमं ॥ १० ॥ १४ ॥ उत्ऽइता यः निऽदिता वे-
दिता वसु आ यज्ञियः ववर्तति दुस्तराः यस्य प्रवणे न ऊर्मयः
धिया वाजं सिसासतः ॥ ११ ॥ मा नः हृणीतां अतिथिः वसुः अ-
ग्निः पुरुऽप्रशस्तः एषः यः सुऽहोता सुऽअध्वरः ॥ १२ ॥ मो ते रि-
षन् ये अच्छोक्तिऽभिः वसो अग्ने केभिः चित् एवैः कीरिः चित्
हि त्वां ईट्टे दूत्याय रातऽहव्यः सुऽअध्वरः ॥ १३ ॥ आ अग्ने याहि
मरुत्ऽसखा रुद्रेभिः सोमऽपीतये सोभर्याः उप सुऽस्तुतिं माद-
यस्व स्वःऽनरे ॥ १४ ॥ १५ ॥ १० ॥ ८ ॥

॥ इत्यष्टमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ १ ॥ स्वादिष्ठया मदिष्ठया पवस्व सोम धारया इंद्राय पा-
तवे सुतः ॥ १ ॥ रक्षःऽहा विश्वऽचर्षणिः अभि योनिं अयःऽहतं
द्रुणा सधऽस्थं आ असदत् ॥ २ ॥ वरिवःऽधातमः भव मंहिष्ठः वृ-
त्रहन्ऽतमः पर्षि राधः मघोनां ॥ ३ ॥ अभि अर्ष महानां देवानां
वीतिं अंधसा अभि वाजं उत श्रवः ॥ ४ ॥ त्वां अच्छ चरामसि तत्
इत् अर्थं दिवेऽदिवे इंदो त्वे नः आऽशसः ॥ ५ ॥ १६ ॥ पुनाति ते
परिऽस्रुतं सोमं सूर्यस्य दुहिता वारेण शश्वता तना ॥ ६ ॥ तं ईं अ-

रवीः सऽमर्ये आ गृभ्णंति योषणः दश स्वसारः पार्ये दिवि ॥७॥
तं ईं हिन्वंति अग्रुवः धमंति बाकुरं दृतिं त्रिऽधातु वारणं मधु
॥८॥ अभि इमं अघ्न्याः उत श्रीणंति धेनवः शिशुं सोमं इंद्राय
पातवे ॥९॥ अस्य इत् इंद्रः मदेषु आ विश्वा वृत्राणि जिघ्नते शूरः
मघा च मंहते ॥१०॥१७॥

॥२॥ पवस्व देवऽवीः अति पवित्रं सोम रंह्या इंद्रं इंदो' वृषा
आ विश ॥१॥ आ वच्यस्व महि प्सरः वृषा इंदो' द्युम्नवत्ऽतमः
आ योनिं धर्णसिः सदः ॥२॥ अधुक्षत प्रियं मधु धारा सुतस्य वे-
धसः अपः वसिष्ट सुऽक्रतुः ॥३॥ महांतं त्वा महीः अनु आपः अ-
र्षंति सिंधवः यत् गोभिः वासयिष्यसे ॥४॥ समुद्रः अप्ऽसु ममृजे
विष्टंभः धरुणः दिवः सोमः पवित्रे अस्मऽयुः ॥५॥१८॥ अचि-
क्रदत् वृषा हरिः महान् मित्रः न दर्शतः सं सूर्येण रोचते ॥६॥
गिरः ते इंदो' ओजसा मर्मृज्यंते अपस्युवः याभिः मदाय शुंभसे
॥७॥ तं त्वा मदाय घृष्वये ऊं' लोकऽकृत्नुं ईमहे तव प्रऽशस्तयः
महीः ॥८॥ अस्मभ्यं इंदो' इंद्रऽयुः मध्वः पवस्व धारया पर्जन्यः
वृष्टिमान्ऽइव ॥९॥ गोऽसाः इंदो' नृऽसाः असि अश्वऽसाः वा-
जऽसाः उत आत्मा यज्ञस्य पूर्व्यः ॥१०॥१९॥

॥३॥ एषः देवः अमर्त्यः पर्णवीःऽइव दीयति अभि द्रोणानि
आऽसदं ॥१॥ एषः देवः विप्रा कृतः अति ह्वरांसि धावति पव-
मानः अदाभ्यः ॥२॥ एषः देवः विपन्युऽभिः पवमानः ऋतयु-
ऽभिः हरिः वाजाय मृज्यते ॥३॥ एषः विश्वानि वार्या शूरः यन्-
ऽइव सत्वऽभिः पवमानः सिसासति ॥४॥ एषः देवः रथर्यति प-

वंमानः दृशस्यति आविः कृणोति वग्वनुं ॥५॥२०॥ एषः विप्रैः अभिऽस्तुतः अपः देवः वि गाहते दधंत् रत्नानि दाशुषे॥६॥ एषः दिवं वि धावति तिरः रजांसि धारया पवमानः कनिक्रदत्॥७॥ एषः दिवं वि आ असरत् तिरः रजांसि अस्पृतः पवमानः सुऽअध्वरः॥८॥ एषः प्रत्नेन जन्मना देवः देवेभ्यः सुतः हरिः पवित्रे अर्षति॥९॥ एषः ऊं स्यः पुरुऽव्रतः जज्ञानः जनयन् इषः धारया पवते सुतः॥१०॥२१॥

॥४॥ सनं च सोम जेषि च पवमान महि श्रवः अथ नः वस्यसः कृधि॥१॥ सनं ज्योतिः सनं स्वः विश्वा च सोम सौभगा अथ नः वस्यसः कृधि॥२॥ सनं दक्षं उत क्रतुं अप सोम मृधः जहि अथ नः वस्यसः कृधि॥३॥ पवितारः पुनीतन सोमं इंद्राय पातवे अथ नः वस्यसः कृधि॥४॥ त्वं सूर्ये नः आ भज तवं क्रत्वा तवं ऊतिऽभिः अथ नः वस्यसः कृधि॥५॥२२॥ तवं क्रत्वा तवं ऊतिऽभिः ज्योक् पश्येम सूर्यं अथ नः वस्यसः कृधि॥६॥ अभि अर्ष सुऽआयुध सोम द्विऽबर्हसं रयिं अथ नः वस्यसः कृधि॥७॥ अभि अर्ष अनपऽच्युतः रयिं समत्ऽसु ससहिः अथ नः वस्यसः कृधि॥८॥ त्वां यज्ञैः अवीवृधन् पवमान विऽधर्मणि अथ नः वस्यसः कृधि॥९॥ रयिं नः चित्रं अश्विनं इंदो विश्वऽआयुं आ भर अथ नः वस्यसः कृधि॥१०॥२३॥

॥५॥ संऽइद्धः विश्वतः पतिः पवमानः वि राजति प्रीणन् वृषा कनिक्रदत्॥१॥ तनूऽनपात् पवमानः शृंगे शिशानः अर्ष-

ति अंतरिक्षेण रारजत् ॥२॥ ईळेन्यः पवमानः रयिः वि राज-
ति द्युऽमान् मधोः धाराभिः ओजसा ॥३॥ बर्हिः प्राचीनं ओ-
जसा पवमानः स्तृणन् हरिः देवेषु देवः ईयते ॥४॥ उत् आतैः
जिहते बृहत् द्वारः देवीः हिरण्ययीः पवमानेन सुऽस्तुताः ॥५॥
॥२४॥ सुऽशिल्पे॰ बृहती' मही' पवमानः वृषण्यति नक्तोषसा
न दर्शते' ॥६॥ उभा देवा नृऽचक्षसा होतारा दैव्या हुवे पवमानः
इंद्रः वृषा ॥७॥ भारती पवमानस्य सरस्वती इळा मही इमं नः
यज्ञं आ गमन् तिस्रः देवीः सुऽपेशसः ॥८॥ त्वष्टारं अग्रऽजां गो-
पां पुरःऽयावानं आ हुवे इंदुः इंद्रः वृषा हरिः पवमानः प्रजाऽप-
तिः ॥९॥ वनस्पतिं पवमान मध्वा सं अंग्धि धारया सहस्रऽवं-
शं हरितं भ्राजमानं हिरण्ययं ॥१०॥ विश्वे देवाः स्वाहाऽकृतिं
पवमानस्य आ गत वायुः बृहस्पतिः सूर्यः अग्निः इंद्रः सऽजो-
षसः ॥११॥२५॥

॥६॥ मंद्रया सोम धारया वृषा पवस्व देवऽयुः अव्यः वारेषु
अस्मऽयुः ॥१॥ अभि त्यं मद्यं मदं इंदो इंद्रः इति क्षर अभि वाजि-
नः अर्वतः ॥२॥ अभि त्यं पूर्व्यं मदं सुवानः अर्ष पवित्रे आ अभि
वाजं उत श्रवः ॥३॥ अनु द्रप्सासः इंदवः आपः न प्रऽवता असरन्
पुनानाः इंद्रं आशत ॥४॥ यं अत्यंऽइव वाजिनं मृजंति योषणः
दश वने क्रीळंतं अतिऽअविं ॥५॥२६॥ तं गोभिः वृषणं रसं म-
दाय देवऽवीतये सुतं भराय सं सृज ॥६॥ देवः देवाय धारया इंद्राय
पवते सुतः पयः यत् अस्य पीपयत् ॥७॥ आत्मा यज्ञस्य रंह्या सु-
स्वानः पवते सुतः प्रत्नं नि पाति काव्यं ॥८॥ एव पुनानः इंद्रऽयुः
मदं मदिष्ठ वीतये गुहा चित् दधिषे गिरः ॥९॥२७॥

॥७॥ असृग्रं इंदवः पथा धर्मन् ऋतस्य सुऽश्रियः विदानाः अस्य योजनं ॥१॥ प्र धाराः मध्वः अग्रियः महीः अपः वि गाहते हविः हविष्षु वंद्यः ॥२॥ प्र युजः वाचः अग्रियः वृषा अव चक्रदत् वने सद्म अभि सत्यः अध्वरः ॥३॥ परि यत् काव्या कविः नृम्णा वसानः अर्षति स्वः वाजी सिसासति ॥४॥ पवमानः अभि स्पृधः विशः राजाऽइव सीदति यत् ईं ऋण्वंति वेधसः ॥५॥२८॥ अव्यः वारे परि प्रियः हरिः वनेषु सीदति रेभः वनुष्यते मती ॥६॥ सः वायुं इंद्रं अश्विना साकं मदेन गच्छति रण यः अस्य धर्मऽभिः ॥७॥ आ मित्रावरुणा भगं मध्वः पवंते ऊर्मयः विदानाः अस्य शक्मऽभिः ॥८॥ अस्मभ्यं रोदसी रयिं मध्वः वाजस्य सातये श्रवः वसूनि सं जितं ॥९॥२९॥

॥८॥ एते सोमाः अभि प्रियं इंद्रस्य कामं अक्षरन् वर्धंतः अस्य वीर्यं ॥१॥ पुनानासः चमूऽसदः गच्छंतः वायुं अश्विना ते नः धांतु सुऽवीर्यं ॥२॥ इंद्रस्य सोम राधसे पुनानः हार्दि चोदय ऋतस्य योनिं आऽसदं ॥३॥ मृजंति त्वा दश क्षिपः हिन्वंति सप्त धीतयः अनु विप्राः अमादिषुः ॥४॥ देवेभ्यः त्वा मदाय कं सृजानं अति मेष्यः सं गोभिः वासयामसि ॥५॥३०॥ पुनानः कलशेषु आ वस्त्राणि अरुषः हरिः परि गव्यानि अव्यत ॥६॥ मघोनः आ पवस्व नः जहि विश्वाः अप द्विषः इंदो सखायं आ विश ॥७॥ वृष्टिं दिवः परि स्रव द्युम्नं पृथिव्याः अधि सहः नः सोम पृत्ऽसु धाः ॥८॥ नृऽचक्षसं त्वा वयं इंद्रऽपीतं स्वःऽविदं भक्षीमहि प्रऽजां इषं ॥९॥३१॥

॥९॥ परि प्रिया दिवः कविः वयांसि नप्त्योः हितः सुवानः याति कविऽक्रतुः ॥१॥ प्रऽप्र क्षयाय पन्यसे जनाय जुष्टः अद्रुहे वीती अर्ष चनिष्ठया ॥२॥ सः सूनुः मातरा शुचिः जातः जाते अरोचयत् महान् मही ऋतऽवृधा ॥३॥ सः सप्त धीतिऽभिः हितः नद्यः अजिन्वत् अद्रुहः याः एकं अक्षि ववृधुः ॥४॥ ताः अभि संतं अस्तृतं महे युवानं आ दधुः इंदुं इंद्र तव व्रते ॥५॥३२॥ अभि वह्निः अमर्त्यः सप्त पश्यति वावहिः क्रिविः देवीः अतर्पयत् ॥६॥ अव कल्पेषु नः पुमः तमांसि सोम योध्या तानि पुनान जंघनः ॥७॥ नु नव्यसे नवीयसे सुऽउक्ताय साधय पथः प्रत्नऽवत् रोचय रुचः ॥८॥ पवमान महि श्रवः गां अश्वं रासि वीरऽवत् सन मेधां सन स्वः० ॥९॥३३॥

॥१०॥ प्र स्वानासः रथाःऽइव अर्वंतः न श्रवस्यवः सोमासः राये अक्रमुः ॥१॥ हिन्वानासः रथाःऽइव दधन्विरे गभस्त्योः भरासः कारिणांऽइव ॥२॥ राजानः न प्रशस्तिऽभिः सोमासः गोभिः अंजते यज्ञः न सप्त धातृऽभिः ॥३॥ परि सुवानासः इंदवः मदाय बर्हणा गिरा सुताः अर्षंति धारया ॥४॥ आपानासः विवस्वतः जनंतः उषसः भगं सूराः अण्वं वि तन्वते ॥५॥३४॥ अप द्वारा मतीनां प्रत्नाः ऋण्वंति कारवः वृष्णः हरसे आयवः ॥६॥ संऽईचीनासः आसते होतारः सप्तऽजामयः पदं एकस्य पिप्रतः ॥७॥ नाभा नाभिं नः आ ददे चक्षुः चित् सूर्ये सचा कवेः अपत्यं आ दुहे ॥८॥ अभि प्रिया दिवः पदं अध्वर्युऽभिः गुहा हितं सूरः पश्यति चक्षसा ॥९॥३५॥

॥ ११ ॥ उप॑ अ॒स्मै गा॒य॒त॒ न॒रः॒ पव॑मानाय इंद॑वे अ॒भि दे॒वान् इय॑क्षते ॥ १ ॥ अ॒भि ते॒ मधु॑ना पयः॑ अथ॑र्वाणः अ॒शि॒श्र॒युः॒ दे॒वं दे॒वाय॑ दे॒व॒ऽयु ॥ २ ॥ सः नः॒ प॒व॒स्व॒ शं गवे॑ शं जना॑य शं अर्व॑ते शं रा॒जन् ओष॑धीभ्यः ॥ ३ ॥ ब॒भ्रवे॑ नु स्वऽत॑वसे अ॒रु॒णाय॑ दि॒वि॒ऽस्पृशे॑ सोमा॑य गा॒थं अ॒र्च॒त ॥ ४ ॥ हस्त॑ऽच्युतेभिः अद्रि॑ऽभिः सु॒तं सोमं॑ पु॒नी॒त॒न॒ मधौ॑ आ धा॒व॒त॒ मधु॑ ॥ ५ ॥ ३८ ॥ नम॑सा इत् उप॑ सी॒द॒त॒ द॒ध्ना इत् अ॒भि श्री॒णी॒त॒न॒ इंदुं॑ इंद्रे॑ द॒धा॒त॒न॒ ॥ ६ ॥ अ॒मि॒त्र॒ऽहा वि॒ऽच॑र्षणिः पव॑स्व सो॒म॒ शं गवे॑ दे॒वेभ्यः॑ अ॒नु॒का॒म॒ऽकृत् ॥ ७ ॥ इंद्रा॑य सो॒म॒ पात॑वे मदा॑य परि॑ सि॒च्य॒से॒ म॒नः॒ऽचित् मन॑सः पतिः॑ ॥ ८ ॥ पव॑मान सु॒ऽवीर्यं॑ र॒यिं सो॒म॒ रि॒री॒हि॒ नः॒ इं॒दो॒ इंद्रे॑ण नः॒ यु॒जा ॥ ९ ॥ ३७ ॥

॥ १२ ॥ सोमाः॑ अ॒सृ॒ग्रं॒ इंद॑वः सु॒ताः ऋ॒तस्य॑ सद॑ने इंद्रा॑य मधु॑मत्ऽतमाः ॥ १ ॥ अ॒भि विप्राः॑ अ॒नू॒ष॒त॒ गावः॑ व॒त्सं न मा॒तरः॑ इंद्रं॑ सोम॑स्य पी॒तये॑ ॥ २ ॥ म॒द॒ऽच्युत् क्षे॒ति॒ सद॑ने सिंधोः॑ ऊ॒र्मा वि॒पः॒ऽचित् सोमः॑ गौ॒री अधि॑ श्रि॒तः ॥ ३ ॥ दि॒वः नाभा॑ वि॒ऽच॒क्ष॒णः अव्यः॑ वारे॑ म॒ही॒य॒ते॒ सोमः॑ यः सु॒ऽक्रतुः॑ क॒विः ॥ ४ ॥ यः सोमः॑ क॒लशे॑षु आ अं॒तः प॒वित्रे॑ आऽहि॑तः तं इंदुः॑ परि॑ स॒स्व॒जे॒ ॥ ५ ॥ ३८ ॥ प्र वाचं॑ इंदुः॑ इ॒ष्य॒ति॒ स॒मु॒द्रस्य॑ अधि॑ वि॒ष्टपि॑ जिन्व॑न् कोशं॑ म॒धु॒ऽश्चुतं॑ ॥ ६ ॥ नित्य॑ऽस्तोत्रः वन॒स्पतिः॑ धी॒नां अं॒तः स॒ब॒ःऽदुघः॑ हि॒न्वा॒नः मानु॑षा यु॒गा ॥ ७ ॥ अ॒भि प्रि॒या दि॒वः प॒दा सोमः॑ हि॒न्वा॒नः अ॒र्ष॒ति॒ विप्र॑स्य धार॑या क॒विः ॥ ८ ॥ आ प॒व॒मा॒न॒ धा॒र॒य॒ र॒यिं स॒ह॒स्र॑ऽवर्चसं अ॒स्मे इं॒दो॒ सु॒ऽआ॒भुवं॑ ॥ ९ ॥ ३९ ॥ ७ ॥

॥१३॥ सोमः पुनानः अर्षति सहस्रऽधारः अतिऽअविः वायोः इंद्रस्य निःऽकृतं ॥१॥ पवमानं अवस्यवः विप्रं अभि प्र गायत सुस्वानं देवऽवीतये ॥२॥ पवंते वाजऽसातये सोमाः सहस्रऽपाजसः गृणानाः देवऽवीतये ॥३॥ उत नः वाजऽसातये पवस्व बृहतीः इषः द्युऽमत् इंदो सुऽवीर्यं ॥४॥ ते नः सहस्रिणं रयिं पवंतां आ सुऽवीर्यं सुवानाः देवासः इंदवः ॥५॥१॥ अत्याः हियानाः न हेतृऽभिः असृग्रं वाजऽसातये वि वारं अव्यं आशवः ॥६॥ वाश्राः अर्षंति इंदवः अभि वत्सं न धेनवः दधन्विरे गभस्त्योः ॥७॥ जुष्टः इंद्राय मत्सरः पवमान कनिक्रदत् विश्वाः अप द्विषः जहि ॥८॥ अपऽघ्नंतः अराव्णः पवमानाः स्वःऽदृशः योनौ ऋतस्य सीदत ॥९॥२॥

॥१४॥ परि प्र असिस्यदत् कविः सिंधोः ऊर्मौ अधि श्रितः कारं बिभ्रत् पुरुऽस्पृहं ॥१॥ गिरा यदि सऽबंधवः पंच व्राताः अपस्यवः परिऽकृण्वंति धर्णसिं ॥२॥ आत् अस्य शुष्मिणः रसे विश्वे देवाः अमत्सत यदि गोभिः वसायते ॥३॥ निःऽरिणानः वि धावति जहत् शर्याणि तान्वा अत्र सं जिघ्नते युजा ॥४॥ नप्तीभिः यः विवस्वतः शुभ्रः न ममृजे युवा गाः कृण्वानः न निःऽनिजं ॥५॥३॥ अति श्रिती तिरश्चता गव्या जिगाति अण्व्या वग्नुं इयर्ति यं विदे ॥६॥ अभि क्षिपः सं अग्मत मर्जयंतीः इषः पतिं पृष्ठा गृभ्णत वाजिनः ॥७॥ परि दिव्यानि मर्मृशत् विश्वानि सोम पार्थिवा वसूनि याहि अस्मऽयुः ॥८॥४॥

॥१५॥ एषः धिया याति अण्व्या शूरः रथेभिः आशुऽभिः

गच्छन् इंद्रस्य निःऽकृतं ॥ १ ॥ एषः पुरु धियाऽयते बृहते देवऽता-
तये यत्र अमृतासः आसते ॥ २ ॥ एषः हितः वि नीयते अंतः शु-
भ्रऽवंता पथा यदि तुंजंति भूर्णयः ॥ ३ ॥ एषः शृंगाणि दोधुवत्
शिशीते यूथ्यः वृषा नृम्णा दधानः ओजसा ॥ ४ ॥ एषः रुक्मिऽभिः
ईयते वाजी शुभ्रेभिः अंशुऽभिः पतिः सिंधूनां भवन् ॥ ५ ॥ एषः
वसूनि पिब्दना परुषा ययिऽवान् अति अव शादेषु गच्छति
॥ ६ ॥ एतं मृजंति मर्ज्यं उप द्रोणेषु आयवः प्रऽचक्राणं महीः इषः
॥ ७ ॥ एतं ऊं त्यं दश क्षिपः मृजंति सप्त धीतयः सुऽआयुधं मदिन्-
ऽतमं ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ १६ ॥ प्र ते सोतारः ओण्योः रसं मदाय घृष्वये सर्गः न तक्ति
एतशः ॥ १ ॥ क्रत्वा दक्षस्य रथ्यं अपः वसानं अंधसा गोऽसां अ-
ण्वेषु सश्चिम ॥ २ ॥ अनप्तं अप्ऽसु दुस्तरं सोमं पवित्रे आ सृज पु-
नीहि इंद्राय पातवे ॥ ३ ॥ प्र पुनानस्य चेतसा सोमः पवित्रे अर्ष-
ति क्रत्वा सधऽस्थं आ असदत् ॥ ४ ॥ प्र त्वा नमःऽभिः इंदवः इंद्र
सोमाः असृक्षत महे भराय कारिणः ॥ ५ ॥ पुनानः रूपे अव्यये
विश्वाः अर्षन् अभि श्रियः शूरः न गोषु तिष्ठति ॥ ६ ॥ दिवः न
सानु पिप्युषी धारा सुतस्य वेधसः वृथा पवित्रे अर्षति ॥ ७ ॥ त्वं
सोम विपःऽचितं तना पुनानः आयुषु अव्यः वारं वि धावसि
॥ ८ ॥ ६ ॥

॥ १७ ॥ प्र निम्नेनऽइव सिंधवः घ्नंतः वृत्राणि भूर्णयः सोमाः
असृग्रं आशवः ॥ १ ॥ अभि सुवानासः इंदवः वृष्टयः पृथिवींऽइव
इंद्रं सोमासः अक्षरन् ॥ २ ॥ अतिऽऊर्मिः मत्सरः मदः सोमः प-

विर्चे अर्षति विऽघ्नन् रक्षांसि देवऽयुः ॥३॥ आ कुलशेषु धावति पुवित्रे परि सिच्यते उक्थैः युज्ञेषु वर्धते ॥४॥ अति त्री सोम रोचना रोहन् न भ्राजसे दिवं इष्णन् सूर्यं न चोदयः ॥५॥ अभि विप्राः अनूषत मूर्धन् युज्ञस्य कारवः दधानाः चक्षसि प्रियं ॥६॥ तं ऊं त्वा वाजिनं नरः धीभिः विप्राः अवस्यवः मृजंति देवऽतातये ॥७॥ मधोः धारां अनु क्षर तीव्रः सधऽस्थं आ असदः चारुः ऋतायं पीतये ॥८॥७॥

॥१८॥ परि सुवानः गिरिऽस्थाः पुवित्रे सोमः अक्षाः मदेषु सर्वऽधाः असि ॥१॥ त्वं विप्रः त्वं कविः मधु प्र जातं अंधसः मदेषु सर्वऽधाः असि ॥२॥ तव विश्वे सऽजोषसः देवासः पीतिं आशत मदेषु सर्वऽधाः असि ॥३॥ आ यः विश्वानि वार्या वसूनि हस्तयोः दधे मदेषु सर्वऽधाः असि ॥४॥ यः इमे रोदसी मही सं मातराऽइव दोहते मदेषु सर्वऽधाः असि ॥५॥ परि यः रोदसी उभे सद्यः वाजेभिः अर्षति मदेषु सर्वऽधाः असि ॥६॥ सः शुष्मी कुलशेषु आ पुनानः अचिक्रदत् मदेषु सर्वऽधाः असि ॥७॥८॥

॥१९॥ यत् सोम चित्रं उक्थ्यं दिव्यं पार्थिवं वसु तत् नः पुनानः आ भर ॥१॥ युवं हि स्थः स्वःऽपती॰ इंद्रः च सोम गोऽपती॰ ईशाना पिप्यतं धियः ॥२॥ वृषा पुनानः आयुषु स्तनयन् अधि बर्हिषि हरिः सन् योनिं आ असदत् ॥३॥ अवावशंत धीतयः वृषभस्य अधि रेतसि सूनोः वत्सस्य मातरः ॥४॥ कुवित् वृषण्यंतीभ्यः पुनानः गर्भं आऽदधत् याः शुक्रं दुहते पयः ॥५॥ उप शिक्ष अपऽतस्थुषः भियसं आ धेहि शत्रुषु पवमान विदाः रयिं ॥६॥

नि शत्रोः सोम वृष्ण्यं नि शुष्मं नि वयः तिर दूरे वा सतः अंति वा ॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ २० ॥ प्र कविः देवऽवीतये अव्यः वारेभिः अर्षति सह्वान् विश्वाः अभि स्पृधः ॥ १ ॥ सः हि स्म जरितृऽभ्यः आ वाजं गोऽमंतं इन्वति पवमानः सहस्रिणं ॥ २ ॥ परि विश्वानि चेतसा मृशसे पवसे मती सः नः सोम श्रवः विदः ॥ ३ ॥ अभि अर्ष बृहत् यशः मघवत्ऽभ्यः ध्रुवं रयिं इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥ ४ ॥ त्वं राजाऽइव सुऽव्रतः गिरः सोम आ विवेशिथ पुनानः वह्ने अद्भुत ॥ ५ ॥ सः वह्निः अप्ऽसु दुस्तरः मृज्यमानः गभस्त्योः सोमः चमूषु सीदति ॥ ६ ॥ क्रीळुः मखः न मंहयुः पवित्रं सोम गच्छसि दधत् स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥ ७ ॥ १० ॥

॥ २१ ॥ एते धावंति इंदवः सोमाः इंद्राय घृष्वयः मत्सरासः स्वःऽविदः ॥ १ ॥ प्रऽवृण्वंतः अभिऽयुजः सुस्वये वरिवःऽविदः स्वयं स्तोत्रे वयःऽकृतः ॥ २ ॥ वृथा क्रीळंतः इंदवः सधऽस्थं अभि एकं इत् सिंधोः ऊर्मा वि अक्षरन् ॥ ३ ॥ एते विश्वानि वार्या पवमानासः आशत हिताः न सप्तयः रथे ॥ ४ ॥ आ अस्मिन् पिशंगं इंदवः दधात वेनं आऽदिशे यः अस्मभ्यं अरावा ॥ ५ ॥ ऋभुः न रथ्यं नवं दधात केतं आऽदिशे शुक्राः पवध्वं अर्णसा ॥ ६ ॥ एते ऊं त्ये अवीवशन् काष्ठां वाजिनः अक्रत सतः प्र असाविषुः मतिं ॥ ७ ॥ ११ ॥

॥ २२ ॥ एते सोमासः आशवः रथाःऽइव प्र वाजिनः सर्गाः

सृष्टाः अहेषत॥१॥ एते वाताःऽइव उरवः पर्जन्यस्यऽइव वृष्टयः अग्नेःऽइव भ्रमाः वृथा॥२॥ एते पूताः विपःऽचितः सोमासः दधिऽआशिरः विपा वि आनशुः धियः॥३॥ एते मृष्टाः अमर्त्याः ससृऽवांसः न शश्रमुः इयक्षंतः पथः रजः॥४॥ एते पृष्ठानि रोदसोः विऽप्रयंतः वि आनशुः उत इदं उत्ऽतमं रजः॥५॥ तंतुं तन्वानं उत्ऽतमं अनु प्रऽवतः आशत उत इदं उत्तमाय्यं॥६॥ त्वं सोम पणिऽभ्यः आ वसु गव्यानि धारयः ततं तंतुं अचिक्रदः॥७॥१२॥

॥२३॥ सोमाः असृग्रं आशवः मधोः मदस्य धारया अभि विश्वानि काव्या॥१॥ अनु प्रत्नासः आयवः पदं नवीयः अक्रमुः रुचे जनंत सूर्यं॥२॥ आ पवमान नः भर अर्यः अदाशुषः गयं कृधि प्रजाऽवतीः इषः॥३॥ अभि सोमासः आयवः पवंते मद्यं मदं अभि कोशं मधुऽश्चुतं॥४॥ सोमः अर्षति धर्णसिः दधानः इंद्रियं रसं सुऽवीरः अभिशस्तिऽपाः॥५॥ इंद्राय सोम पवसे देवेभ्यः सधऽमाद्यः इंदो वाजं सिसाससि॥६॥ अस्य पीत्वा मदानां इंद्रः वृत्राणि अप्रति जघान जघनत् च नु॥७॥१३॥

॥२४॥ प्र सोमासः अधन्विषुः पवमानासः इंदवः श्रीणानाः अप्ऽसु मृंजत॥१॥ अभि गावः अधन्विषुः आपः न प्रऽवता यतीः पुनानाः इंद्रं आशत॥२॥ प्र पवमान धन्वसि सोम इंद्राय पातवे नृऽभिः यतः वि नीयसे॥३॥ त्वं सोम नृऽमादनः पवस्व चर्षणिऽसहे सस्निः यः अनुऽमाद्यः॥४॥ इंदो यत् अद्रिऽभिः सुतः पवित्रं परिऽधावसि अरं इंद्रस्य धाम्ने॥५॥ पवस्व वृत्रहन्-

ऽतम उक्थेभिः अनुऽमाद्यः शुचिः पावकः अद्भुतः ॥ ६ ॥ शुचिः पावकः उच्यते सोमः सुतस्य मध्वः देवऽअवीः अघशंसऽहा ॥ ७ ॥ १४ ॥ १ ॥

॥ २५ ॥ पवस्व दक्षऽसाधनः देवेभ्यः पीतये हरे मरुत्ऽभ्यः वायवे मदः ॥ १ ॥ पवमान धिया हितः अभि योनिं कनिक्रदत् धर्मणा वायुं आ विश ॥ २ ॥ सं देवैः शोभते वृषा कविः योनौ अधि प्रियः वृत्रऽहा देवऽवीतमः ॥ ३ ॥ विश्वा रूपाणि आऽविशन् पुनानः याति हर्यतः यत्र अमृतासः आसते ॥ ४ ॥ अरुषः जनयन् गिरः सोमः पवते आयुषक् इंद्रं गच्छन् कविऽक्रतुः ॥ ५ ॥ आ पवस्व मदिन्ऽतम पवित्रं धारया कवे अर्कस्य योनिं आऽसदं ॥ ६ ॥ १५ ॥

॥ २६ ॥ तं अमृक्षंत वाजिनं उपऽस्थे अदितेः अधि विप्रासः अण्व्या धिया ॥ १ ॥ तं गावः अभि अनूषत सहस्रऽधारं अक्षितं इंदुं धर्तारं आ दिवः ॥ २ ॥ तं वेधां मेधया अह्यन् पवमानं अधि द्यवि धर्णसिं भूरिऽधायसं ॥ ३ ॥ तं अह्यन् भुरिजोः धिया संऽवसानं विवस्वतः पतिं वाचः अदाभ्यं ॥ ४ ॥ तं सानौ अधि जामयः हरिं हिन्वंति अद्रिऽभिः हर्यतं भूरिऽचक्षसं ॥ ५ ॥ तं त्वा हिन्वंति वेधसः पवमान गिराऽवृधं इंदो इंद्राय मत्सरं ॥ ६ ॥ १६ ॥

॥ २७ ॥ एषः कविः अभिऽस्तुतः पवित्रे अधि तोशते पुनानः घ्नन् अप स्रिधः ॥ १ ॥ एषः इंद्राय वायवे स्वःऽजित् परि सिच्यते पवित्रे दक्षऽसाधनः ॥ २ ॥ एषः नृऽभिः वि नीयते दिवः मूर्धा

वृषा सुतः सोमः वनेषु विश्वऽवित् ॥३॥ एषः गव्युः अचिक्रदत् पवमानः हिरण्यऽयुः इंदुः सत्राऽजित् अस्तृतः ॥४॥ एषः सूर्येण हासते पवमानः अधि द्यवि पवित्रे मत्सरः मदः ॥५॥ एषः शुष्मी असिस्यदत् अंतरिक्षे वृषा हरिः पुनानः इंदुः इंद्रं आ ॥६॥१७॥

॥२८॥ एषः वाजी हितः नृऽभिः विश्वऽवित् मनसः पतिः अव्यः वारं वि धावति ॥१॥ एषः पवित्रे अक्षरत् सोमः देवेभ्यः सुतः विश्वा धामानि आऽविशन् ॥२॥ एषः देवः शुभायते अधि योनौ अमर्त्यः वृत्रऽहा देवऽवीतमः ॥३॥ एषः वृषा कनिक्रदत् दशऽभिः जामिऽभिः यतः अभि द्रोणानि धावति ॥४॥ एषः सूर्यं अरोचयत् पवमानः विऽचर्षणिः विश्वा धामानि विश्वऽवित् ॥५॥ एषः शुष्मी अदाभ्यः सोमः पुनानः अर्षति देवऽअवीः अघशंसऽहा ॥६॥१८॥

॥२९॥ प्र अस्य धाराः अक्षरन् वृष्णः सुतस्य ओजसा देवान् अनु प्रऽभूषतः ॥१॥ सप्तिं मृजंति वेधसः गृणंतः कारवः गिरा ज्योतिः जज्ञानं उक्थ्यं ॥२॥ सुऽसहा सोम तानि ते पुनानाय प्रभुऽवसो इति प्रभुऽवसो वर्ध समुद्रं उक्थ्यं ॥३॥ विश्वा वसूनि संऽजयन् पवस्व सोम धारया इनु द्वेषांसि सध्र्यक् ॥४॥ रक्ष सु नः अररुषः स्वनात् समस्य कस्य चित् निदः यत्र मुमुच्महे ॥५॥ आ इंदो इति पार्थिवं रयिं दिव्यं पवस्व धारया द्युऽमंतं शुष्मं आ भर ॥६॥१९॥

॥३०॥ प्र धाराः अस्य शुष्मिणः वृथा पवित्रे अक्षरन् पुनानः

वाचं॑ इ॒ष्यति॒ ॥ १ ॥ इंदुः॑ हि॒या॒नः सो॒तृऽभिः॑ मृ॒ज्यमा॑नः कनि॑क्रदत् इर्य॑र्ति व॒ग्नुं इं॒द्रि॒यं ॥ २ ॥ आ नः॒ शुष्मं॑ नृ॒ऽसह्यं॑ वी॒रऽव॑न्तं पु॒रु॒ऽस्पृह॑ं पव॑स्व सो॒म॒ धार॑या ॥ ३ ॥ प्र सोमः॑ अति॑ धार॑या पव॑मानः अ॒सि॒स्य॒द॒त् अ॒भि द्रोणा॑नि आ॒ऽसदं॑ ॥ ४ ॥ अ॒प्ऽसु त्वा॒ मधु॑मत्ऽतमं हरिं॑ हि॒न्वं॒ति॒ अद्रि॑ऽभिः इंदो॒ इंद्रा॑य पी॒तये॑ ॥ ५ ॥ सु॒नोत॑ मधु॑मत्ऽतमं सोमं॑ इंद्रा॑य व॒ज्रिणे॑ चारुं॑ शर्धा॑य म॒त्स॒रं ॥ ६ ॥ २० ॥

॥ ३१ ॥ प्र सोमा॑सः सु॒ऽआ॒ध्यः॑ पव॑मानासः अ॒क्र॒मुः॒ र॒यिं कृ॒ण्वं॒ति॒ चेत॑नं ॥ १ ॥ दि॒वः पृ॒थि॒व्याः अधि॑ भव॑ इं॒दो॒ द्यु॒म्न॒ऽवर्ध॑नः भव॑ वाजा॑नां पतिः॑ ॥ २ ॥ तुभ्यं॑ वाताः॑ अ॒भि॒ऽप्रियः॑ तुभ्यं॑ अ॒र्षं॒ति॒ सिंध॑वः सोम॑ वर्ध॑ति ते॒ महः॑ ॥ ३ ॥ आ प्या॒य॒स्व॒ सं ए॒तु॒ ते॒ वि॒श्वतः॑ सो॒म॒ वृष्ण्यं॑ भव॑ वाज॑स्य सं॒ऽग॒थे ॥ ४ ॥ तुभ्यं॑ गाव॑ः घृ॒तं पयः॑ ब॒भ्रो॒ दु॒दु॒ह्रे अक्षि॑तं वर्षि॑ष्ठे अधि॑ सान॑वि ॥ ५ ॥ सु॒ऽआ॒यु॒धस्य॑ ते॒ स॒तः भुव॑नस्य प॒ते॒ व॒यं इंदो॒ स॒खि॒ऽत्वं उ॒श्म॒सि॒ ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥ ३२ ॥ प्र सोमा॑सः म॒द॒ऽच्युतः॑ श्रव॑से नः॒ म॒घोनः॑ सु॒ताः वि॒दथे॑ अ॒क्र॒मुः॒ ॥ १ ॥ आत् ई॒ं त्रि॒तस्य॑ योष॑णः हरिं॑ हि॒न्वं॒ति॒ अद्रि॑ऽभिः इंदुं॑ इंद्रा॑य पी॒तये॑ ॥ २ ॥ आत् ई॒ं हं॒सः यथा॑ ग॒णं विश्व॑स्य अ॒वी॒व॒श॒त् म॒तिं अत्यः॑ न गोभिः॑ अ॒ज्य॒ते ॥ ३ ॥ उ॒भे सो॒म॒ अ॒व॒ऽचाक॑शत् मृ॒गः न त॒क्तः अ॒र्ष॒सि॒ सीद॑न् ऋ॒तस्य॑ योनिं॑ आ ॥ ४ ॥ अ॒भि गाव॑ः अ॒नू॒ष॒त॒ योषा॑ जा॒रंऽइ॑व प्रि॒यं अ॒ग॒न् आ॒जिं यथा॑ हि॒तं ॥ ५ ॥ अ॒स्मे धे॒हि॒ द्यु॒ऽमत् यशः॑ म॒घव॑त्ऽभ्यः च॒ मह्यं॑ च॒ स॒निं मे॒धां उ॒त श्रवः॑ ॥ ६ ॥ २२ ॥

॥३३॥ प्र सोमा॑सः विपः॑ऽचितः॑ अपां न यंति ऊर्मयः॑ वना॑नि महिषाः॑ऽइव ॥१॥ अभि द्रोणा॑नि बभ्रवः॑ शुक्राः ऋतस्य॑ धार॑या वाजं॑ गोऽमं॑तं अक्षरन् ॥२॥ सुताः इंद्राय वायवे॑ वरु॑णाय मरुत्ऽभ्यः॑ सोमाः॑ अर्षंति विष्ण॑वे ॥३॥ तिस्रः वाचः॑ उत् ईरते गावः॑ मिमंति धेनवः॑ हरिः॑ एति कनि॑क्रदत् ॥४॥ अभि ब्रह्मीः॑ अनूषत यह्वीः ऋतस्य॑ मातरः॑ मर्मृज्यंते॑ दिवः॑ शिशुं॑ ॥५॥ रायः॑ समुद्रान् चतुरः॑ अस्मभ्यं॑ सोम विश्वतः॑ आ पवस्व सहस्रिणः॑ ॥६॥ ॥२३॥

॥३४॥ प्र सुवानः धार॑या तना॑ इंदुः॑ हिन्वानः अर्षति रुजत् दृळ्हा वि ओज॑सा ॥१॥ सुतः इंद्राय वायवे॑ वरु॑णाय मरुत्ऽभ्यः॑ सोमः॑ अर्षति विष्ण॑वे ॥२॥ वृषा॑णं वृष॑ऽभिः यतं सुन्वंति॑ सोमं॑ अद्रि॑ऽभिः दुहंति॑ शक्म॑ना पयः॑ ॥३॥ भुव॑त् त्रितस्य॑ मर्ज्यः॑ भुव॑त् इंद्राय मत्सरः॑ सं रूपैः॑ अज्यते हरिः॑ ॥४॥ अभि ईं ऋतस्य॑ विष्टपं॑ दुहते पृश्नि॑ऽमातरः चारु॑ प्रियऽतमं हविः॑ ॥५॥ सं एनं अहुताः॑ इमाः गिरः॑ अर्षंति सऽसुतः॑ धेनूः वाश्रः॑ अवीवशत् ॥६॥ २४॥

॥३५॥ आ नः पवस्व धार॑या पव॑मान रयिं पृथुं यया ज्योति॑ः विदासि॑ नः ॥१॥ इंदो॑ समुद्रंऽईङ्खय पव॑स्व विश्वंऽएजय रायः॑ धर्ता नः ओज॑सा ॥२॥ त्वया॑ वीरेण॑ वीरऽवः अभि स्याम पृतन्यतः॑ क्षर॑ नः अभि वार्यं॑ ॥३॥ प्र वाजं॑ इंदुः॑ इष्यति सिसा॑सन् वाजऽसाः॑ ऋषिः॑ व्रता विदानः॑ आयुधा ॥४॥ तं गीः॑ऽभिः वाचंऽईङ्खयं॑ पुनानं वासयामसि सोमं॑ जन॑स्य गोऽपतिं॑ ॥५॥ विश्वः॑ यस्य॑ व्रते जनः॑ दाधार॑ धर्म॑णः पतेः॑ पुनानस्य॑ प्रभुऽव॑सोः ॥६॥२५॥

॥३६॥ असर्जि रथ्यः यथा पवित्रे चम्वोः सुतः कार्ष्मन् वाजी नि अक्रमीत् ॥१॥ सः वह्निः सोम जागृविः पवस्व देवऽवीः अति अभि कोशं मधुऽश्चुतं ॥२॥ सः नः ज्योतींषि पूर्व्य पवमान वि रोचय क्रत्वे दक्षाय नः हिनु ॥३॥ शुंभमानः ऋतयुऽभिः मृज्यमानः गभस्त्योः पवते वारे अव्यये ॥४॥ सः विश्वा दाशुषे वसु सोमः दिव्यानि पार्थिवा पवतां आ अंतरिक्ष्या ॥५॥ आ दिवः पृष्ठं अश्वऽयुः गव्यऽयुः सोम रोहसि वीरऽयुः शवसः पते ॥६॥२६॥

॥३७॥ सः सुतः पीतये वृषा सोमः पवित्रे अर्षति विऽघ्नन् रक्षांसि देवऽयुः ॥१॥ सः पवित्रे विऽचक्षणः हरिः अर्षति धर्णसिः अभि योनिं कनिक्रदत् ॥२॥ सः वाजी रोचना दिवः पवमानः वि धावति रक्षःऽहा वारं अव्ययं ॥३॥ सः त्रितस्य अधि सानवि पवमानः अरोचयत् जामिऽभिः सूर्यं सह ॥४॥ सः वृत्रऽहा वृषा सुतः वरिवःऽवित् अदाभ्यः सोमः वाजंऽइव असरत् ॥५॥ सः देवः कविना इषितः अभि द्रोणानि धावति इंदुः इंद्राय मंहना ॥६॥२७॥

॥३८॥ एषः ऊं स्यः वृषा रथः अव्यः वारेभिः अर्षति गच्छन् वाजं सहस्रिणं ॥१॥ एतं त्रितस्य योषणः हरिं हिन्वंति अद्रिऽभिः इंदुं इंद्राय पीतये ॥२॥ एतं त्यं हरितः दश मर्मृज्यंते अपस्युवः याभिः मदाय शुंभते ॥३॥ एषः स्यः मानुषीषु आ श्येनः न विक्षु सीदति गच्छन् जारः न योषितं ॥४॥ एषः स्यः मद्यः रसः अव चष्टे दिवः शिशुः यः इंदुः वारं आ अविशत् ॥५॥ एषः स्यः पीतये सुतः हरिः अर्षति धर्णसिः क्रंदन् योनिं अभि प्रियं ॥६॥२८॥

॥३९॥ आशुः अर्ष बृहत्ऽमते परि प्रियेण धाम्ना यत्र देवाः
इति ब्रवन् ॥१॥ परिऽकृण्वन् अनिःऽकृतं जनाय यातयन् इषः
वृष्टिं दिवः परि स्रव ॥२॥ सुतः एति पवित्रे आ त्विषिं दधानः
ओजसा विऽचक्षाणः विऽरोचयन् ॥३॥ अयं सः यः दिवः परि
रघुऽयामा पवित्रे आ सिंधोः ऊर्मा वि अक्षरत् ॥४॥ आऽवि-
वासन् पराऽवतः अथो अर्वाऽवतः सुतः इंद्राय सिच्यते मधु
॥५॥ संऽईचीनाः अनूषत हरिं हिन्वंति अद्रिऽभिः योनौ ऋ-
तस्य सीदत ॥६॥२९॥

॥४०॥ पुनानः अक्रमीत् अभि विश्वाः मृधः विऽचर्षणिः शुं-
भंति विप्रं धीतिऽभिः ॥१॥ आ योनिं अरुणः रुहत् गमत् इंद्रं वृषा
सुतः ध्रुवे सदसि सीदति ॥२॥ नु नः रयिं महां इंदो अस्मभ्यं सोम
विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणं ॥३॥ विश्वा सोम पवमान द्युम्नानि
इंदो आ भर विदाः सहस्रिणीः इषः ॥४॥ सः नः पुनानः आ भर
रयिं स्तोत्रे सुऽवीर्यं जरितुः वर्धय गिरः ॥५॥ पुनानः इंदो आ
भर सोम द्विऽबर्हसं रयिं वृषन् इंदो नः उक्थ्यं ॥६॥३०॥

॥४१॥ प्र ये गावः न भूर्णयः त्वेषाः अयासः अक्रमुः घ्नंतः कृ-
ष्णां अप त्वचं ॥१॥ सुवितस्य मनामहे अति सेतुं दुःऽआव्यं स-
ह्वांसः दस्युं अव्रतं ॥२॥ शृण्वे वृष्टेःऽइव स्वनः पवमानस्य शु-
ष्मिणः चरंति विऽद्युतः दिवि ॥३॥ आ पवस्व महीं इषं गोऽमत्
इंदो हिरण्यऽवत् अश्वऽवत् वाजऽवत् सुतः ॥४॥ सः पवस्व
विऽचर्षणे आ मही रोदसी पृण उषाः सूर्यः न रश्मिऽभिः ॥५॥

परि नः शर्मऽयंत्या धारया सोम विश्वतः सर रसाऽइव विष्टपं ॥ ६ ॥ ३१ ॥

॥ ४२ ॥ जनयन् रोचना दिवः जनयन् अप्ऽसु सूर्यं वसानः गाः अपः हरिः ॥ १ ॥ एषः प्रत्नेन मन्मना देवः देवेभ्यः परि धारया पवते सुतः ॥ २ ॥ ववृधानाय तूर्वये पवंते वाजऽसातये सोमाः सहस्रऽपाजसः ॥ ३ ॥ दुहानः प्रत्नं इत् पयः पवित्रे परि सिच्यते क्रंदन् देवान् अजीजनत् ॥ ४ ॥ अभि विश्वानि वार्या अभि देवान् ऋतऽवृधः सोमः पुनानः अर्षति ॥ ५ ॥ गोऽमत् नः सोम वीरऽवत् अश्वऽवत् वाजऽवत् सुतः पवस्व बृहतीः इषः ॥ ६ ॥ ३२ ॥

॥ ४३ ॥ यः अत्यःऽइव मृज्यते गोभिः मदाय हर्यतः तं गीःऽभिः वासयामसि ॥ १ ॥ तं नः विश्वाः अवस्युवः गिरः शुंभंति पूर्वऽथा इंदुं इंद्राय पीतये ॥ २ ॥ पुनानः याति हर्यतः सोमः गीःऽभिः परिऽकृतः विप्रस्य मेध्यऽअतिथेः ॥ ३ ॥ पवमान विदाः रयिं अस्मभ्यं सोम सुऽश्रियं इंदो सहस्रऽवर्चसं ॥ ४ ॥ इंदुः अत्यः न वाजऽसृत् कनिक्रंति पवित्रे आ यत् अक्षाः अति देवऽयुः ॥ ५ ॥ पवस्व वाजऽसातये विप्रस्य गृणतः वृधे सोम रास्व सुऽवीर्यं ॥ ६ ॥ ३३ ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥ ४४ ॥ प्र नः इंदो महे तने ऊर्मिं न बिभ्रत् अर्षसि अभि देवान् अयास्यः ॥ १ ॥ मती जुष्टः धिया हितः सोमः हिन्वे पराऽवति विप्रस्य धारया कविः ॥ २ ॥ अयं देवेषु जागृविः सुतः एति पवित्रे आ सोमः याति विऽचर्षणिः ॥ ३ ॥ सः नः पवस्व वा-

जऽयुः चक्राणः चारुं अध्वरं बर्हिष्मान् आ विवासति ॥४॥ सः नः भगाय वायवे विप्रऽवीरः सदाऽवृधः सोमः देवेषु आ यमत् ॥५॥ सः नः अद्य वसुत्तये क्रतुऽवित् गातुवित्ऽतमः वाजं जेषि श्रवः बृहत् ॥६॥१॥

॥४५॥ सः पवस्व मदाय कं नृऽचक्षाः देवऽवीतये इंदो इंद्राय पीतये ॥१॥ सः नः अर्ष अभि दूत्यं त्वं इंद्राय तोशसे देवान् सखिऽभ्यः आ वरं ॥२॥ उत त्वां अरुणं वयं गोभिः अंज्मः मदाय कं वि नः राये दुरः वृधि ॥३॥ अति ऊं इति पवित्रं अक्रमीत् वाजी धुरं न यामनि इंदुः देवेषु पत्यते ॥४॥ सं ईं सखायः अस्वरन् वने क्रीळंतं अतिऽअविं इंदुं नावाः अनूषत ॥५॥ तया पवस्व धारया यया पीतः विऽचक्षसे इंदो स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥६॥२॥

॥४६॥ असृग्रन् देवऽवीतये अत्यासः कृत्व्याःऽइव क्षरंतः पर्वतऽवृधः ॥१॥ परिऽकृतासः इंदवः योषाऽइव पित्र्यऽवती वायुं सोमाः असृक्षत ॥२॥ एते सोमासः इंदवः प्रयस्वंतः चमू इति सुताः इंद्रं वर्धंति कर्मऽभिः ॥३॥ आ धावत सुऽहस्त्यः शुक्रा गृभ्णीत मंथिना गोभिः श्रीणीत मत्सरं ॥४॥ सः पवस्व धनंऽजय प्रऽयंता राधसः महः अस्मभ्यं सोम गातुऽवित् ॥५॥ एतं मृजंति मर्ज्यं पवमानं दश क्षिपः इंद्राय मत्सरं मदं ॥६॥३॥

॥४७॥ अया सोमः सुऽकृत्यया महः चित् अभि अवर्धत मंदानः उत् वृषऽयते ॥१॥ कृतानि इत् अस्य कर्त्वा चेतंते दस्युऽतर्हं-

णा ऋणा च धृष्णुः चयते ॥२॥ आत् सोमः इंद्रियः रसः वज्रः स-
हस्रऽसाः भुवत् उक्थं यत् अस्य जायते ॥३॥ स्वयं कविः वि-
ऽधर्तरि विप्राय रत्नं इच्छति यदि मर्मृज्यते धियः ॥४॥ सिसासतुः
रयीणां वाजेषु अर्वतांऽइव भरेषु जिग्युषां असि ॥५॥४॥

॥४८॥ तं त्वा नृम्णानि बिभ्रतं सधऽस्थेषु महः दिवः चारुं
सुऽकृत्यया ईमहे ॥१॥ संवृक्तऽधृष्णुं उक्थ्यं महाऽमहिव्रतं मदं
शतं पुरः रुरुक्षणिं ॥२॥ अतः त्वा रयिं अभि राजानं सुऽक्रतो॰
दिवः सुऽपर्णः अव्यथिः भरत् ॥३॥ विश्वस्मै इत् स्वः दृशे सा-
धारणं रजःऽतुरं गोपां ऋतस्य विः भरत् ॥४॥ अध हिन्वा-
नः इंद्रियं ज्यायः महिऽत्वं आनशे अभिष्टिऽकृत् विऽचर्षणिः
॥५॥५॥

॥४९॥ पवस्व वृष्टिं आ सु नः अपां ऊर्मिं दिवः परि अयक्ष्माः
बृहतीः इषः ॥१॥ तया पवस्व धारया यया गावः इह आऽगमन्
जन्यासः उप नः गृहं ॥२॥ घृतं पवस्व धारया यज्ञेषु देवऽवीतमः
अस्मभ्यं वृष्टिं आ पव ॥३॥ सः नः ऊर्जे वि अव्ययं पवित्रं धाव
धारया देवासः शृणवन् हि कं ॥४॥ पवमानः असिस्यदत् रक्षां-
सि अपऽजंघनत् प्रत्नऽवत् रोचयन् रुचः ॥५॥६॥

॥५०॥ उत् ते शुष्मासः ईरते सिंधोः ऊर्मेःऽइव स्वनः वा-
णस्य चोदय पविं ॥१॥ प्रऽसवे ते उत् ईरते तिस्रः वाचः मख-
स्युवः यत् अव्ये एषि सानवि ॥२॥ अव्यः वारे परि प्रियं हरिं
हिन्वंति अद्रिऽभिः पवमानं मधुऽश्चुतं ॥३॥ आ पवस्व मदिन्-

ऽतम् पवित्रं धारया कवे अर्कस्य योनिं आऽसदं ॥ ४॥ सः पवस्व मदिन्ऽतम गोभिः अंजानः अक्तुऽभिः इंदो इंद्राय पीतये ॥ ५॥ ७॥

॥ ५१॥ अध्वर्यो अद्रिऽभिः सुतं सोमं पवित्रे आ सृज पुनीहि इंद्राय पातवे ॥ १॥ दिवः पीयूषं उत्ऽतमं सोमं इंद्राय वज्रिणे सुनोत मधुमत्ऽतमं ॥ २॥ तव त्ये इंदो अंधसः देवाः मधोः वि अश्नते पवमानस्य मरुतः ॥ ३॥ त्वं हि सोम वर्धयन् सुतः मदाय भूर्णये वृषन् स्तोतारं ऊतये ॥ ४॥ अभि अर्ष विऽचक्षण पवित्रं धारया सुतः अभि वाजं उत श्रवः ॥ ५॥ ८॥

॥ ५२॥ परि द्युक्षः सनत्ऽरयिः भरत् वाजं नः अंधसा सुवानः अर्ष पवित्रे आ ॥ १॥ तव प्रत्नेभिः अध्वऽभिः अव्यः वारे परि प्रियः सहस्रऽधारः यात् तना ॥ २॥ चरुः न यः तं ईंखय इंदो न दानं ईंखय वधैः वधऽस्नो० ईंखय ॥ ३॥ नि शुष्मं इंदो एषां पुरुऽहूत जनानां यः अस्मान् आऽदिदेशति ॥ ४॥ शतं नः इंदो ऊतिऽभिः सहस्रं वा शुचीनां पवस्व मंहयत्ऽरयिः ॥ ५॥ ९॥

॥ ५३॥ उत् ते शुष्मासः अस्थुः रक्षः भिंदंतः अद्रिऽवः नुदस्व याः परिऽस्पृधः ॥ १॥ अया निऽजघ्निः ओजसा रथऽसंगे धने हिते स्तवै अबिभ्युषा हृदा ॥ २॥ अस्य व्रतानि न आऽधृषे पवमानस्य दुःऽध्या रुज यः त्वा पृतन्यति ॥ ३॥ तं हिन्वंति मदऽच्युतं हरिं नदीषु वाजिनं इंदुं इंद्राय मत्सरं ॥ ४॥ १०॥

॥५४॥ अस्य प्रत्नां अनु द्युतं शुक्रं दुदुह्रे अह्रयः पयः सहस्र-
ऽसां ऋषिं ॥१॥ अयं सूर्यःऽइव उपऽदृक् अयं सरांसि धावति
सप्त प्रऽवतः आ दिवं ॥२॥ अयं विश्वानि तिष्ठति पुनानः भुव-
ना उपरि सोमः देवः न सूर्यः ॥३॥ परि नः देवऽवीतये वाजान्
अर्षसि गोऽमतः पुनानः इंदो इंद्रऽयुः ॥४॥११॥

॥५५॥ यवंऽयवं नः अंधसा पुष्टंऽपुष्टं परि स्रव सोम विश्वा
च सौभगा ॥१॥ इंदो यथा तव स्तवः यथा ते जातं अंधसः नि
बर्हिषि प्रिये सदः ॥२॥ उत नः गोऽवित् अश्वऽवित् पवस्व सोम
अंधसा मक्षुऽतमेभिः अहऽभिः ॥३॥ यः जिनाति न जीयते
हंति शत्रुं अभिऽइत्य सः पवस्व सहस्रऽजित् ॥४॥१२॥

॥५६॥ परि सोमः ऋतं बृहत् आशुः पवित्रे अर्षति विऽघ्नन्
रक्षांसि देवऽयुः ॥१॥ यत् सोमः वाजं अर्षति शतं धाराः अप-
स्युवः इंद्रस्य सख्यं आऽविशन् ॥२॥ अभि त्वा योषणः दश जारं
न कन्या अनूषत मृज्यसे सोम सातये ॥३॥ त्वं इंद्राय विष्णवे स्वा-
दुः इंदो परि स्रव नॄन् स्तोतॄन् पाहि अंहसः ॥४॥१३॥

॥५७॥ प्र ते धाराः असश्चतः दिवः न यंति वृष्टयः अच्छ वाजं
सहस्रिणं ॥१॥ अभि प्रियाणि काव्या विश्वा चक्षाणः अर्षति हरिः
तुंजानः आयुधा ॥२॥ सः मर्मृजानः आयुऽभिः इभः राजाऽइव
सुऽव्रतः श्येनः न वंसु सीदति ॥३॥ सः नः विश्वा दिवः वसु उतो
पृथिव्याः अधि पुनानः इंदो आ भर ॥४॥१४॥

॥ ५८ ॥ तरत् सः मंदी धावति धारा सुतस्य अंधसः तरत् सः मंदी धावति ॥ १ ॥ उस्रा वेद वसूनां मर्तस्य देवी अवसः तरत् सः मंदी धावति ॥ २ ॥ ध्वस्रयोः पुरुऽसंत्योः आ सहस्राणि दद्महे तरत् सः मंदी धावति ॥ ३ ॥ आ ययोः त्रिंशतं तना सहस्राणि च दद्महे तरत् सः मंदी धावति ॥ ४ ॥ १५ ॥

॥ ५९ ॥ पवस्व गोऽजित् अश्वऽजित् विश्वऽजित् सोम रण्यऽजित् प्रजाऽवत् रत्नं आ भर ॥ १ ॥ पवस्व अत्ऽभ्यः अदाभ्यः पवस्व ओषधीभ्यः पवस्व धिषणाभ्यः ॥ २ ॥ त्वं सोम पवमानः विश्वानि दुःऽइता तर कविः सीद नि बर्हिषि ॥ ३ ॥ पवमान स्वः विदः जायमानः अभवः महान् इंदो इति विश्वान् अभि इत् असि ॥ ४ ॥ १६ ॥

॥ ६० ॥ प्र गायत्रेण गायत पवमानं विऽचर्षणिं इंदुं सहस्रऽचक्षसं ॥ १ ॥ तं त्वा सहस्रऽचक्षसं अथो इति सहस्रऽभर्णसं अति वारं अपाविषुः ॥ २ ॥ अति वारान् पवमानः असिस्यदत् कलशान् अभि धावति इंद्रस्य हार्दि आऽविशन् ॥ ३ ॥ इंद्रस्य सोम राधसे शं पवस्व विऽचर्षणे प्रजाऽवत् रेतः आ भर ॥ ४ ॥ १७ ॥ २ ॥

॥ ६१ ॥ अया वीती परि स्रव यः ते इंदो इति मदेषु आ अवऽअहन् नवतीः नव ॥ १ ॥ पुरः सद्यः इत्थाऽधिये दिवःऽदासाय शंबरं अध त्यं तुर्वशं यदुं ॥ २ ॥ परि नः अश्वं अश्वऽवित् गोऽमत् इंदो इति हिरण्यऽवत् क्षर सहस्रिणीः इषः ॥ ३ ॥ पवमानस्य ते वयं पवित्रं

अभि॒ऽउंद॒तः स॒खि॒ऽत्वं आ वृ॒णी॒म॒हे॒ ॥४॥ ये ते॒ प॒वित्रं॑ ऊ॒र्मयः॑ अ॒भि॒ऽक्षरं॑ति॒ धार॑या तेभिः॑ नः॒ सो॒म॒ मृ॒ळ॒य ॥५॥१८॥ सः नः॒ पु॒ना॒नः आ भ॒र॒ र॒यिं वी॒र॒ऽव॑तीं इषं॑ ईशा॑नः सो॒म॒ वि॒श्वतः॑ ॥६॥ ए॒तं ऊं॒ त्यं दश॒ क्षिपः॑ मृ॒जंति॒ सिंधु॑ऽमातरं सं आ॒दि॒त्येभिः॑ अ॒ख्य॒त॒ ॥७॥ सं इंद्रे॑ण उ॒त वा॒युना॑ सु॒तः ए॒ति॒ प॒वित्रे॑ आ सं सूर्य॑स्य र॒श्मिऽभिः॑ ॥८॥ सः नः॒ भगा॑य वा॒यवे॑ पू॒ष्णे प॒व॒स्व॒ मधु॑ऽमान् चारुः॑ मि॒त्रे वरु॑णे च ॥९॥ उ॒च्चा ते॒ जा॒तं अंध॑सः दि॒वि सत् भूमिः॑ आ द॒दे॒ उ॒ग्रं शर्म॑ महि॑ श्रवः॑ ॥१०॥१९॥ ए॒ना विश्वा॑नि अ॒र्यः आ द्यु॒म्नानि॑ मानु॑षाणां सिसा॑संतः व॒ना॒म॒हे॒ ॥११॥ सः नः॒ इंद्रा॑य यज्य॑वे वरु॑णाय म॒रुत्ऽभ्यः॑ व॒रि॒वः॒ऽवित् परि॑ स्र॒व॒ ॥१२॥ उप॑ सु जा॒तं अ॒प्ऽतुरं॑ गोभिः॑ भं॒गं परि॑ऽकृतं इंदुं॑ दे॒वाः अ॒या॒सि॒षुः॒ ॥१३॥ तं इत् व॒र्ध॒तु॒ नः॒ गिरः॑ व॒त्सं सं॒ऽशिश्व॑रीःऽइव यः इंद्र॑स्य हृ॒दं॒ऽसनिः॑ ॥१४॥ अर्ष॑ नः॒ सो॒म॒ शं गवे॑ धु॒क्षस्व॑ पि॒प्युषीं॑ इषं॑ वर्ध॑ स॒मु॒द्रं उ॒क्थ्यं॑ ॥१५॥२०॥ पव॑मानः अ॒जी॒ज॒न॒त् दि॒वः चि॒त्रं न त॒न्य॒तुं ज्योतिः॑ वै॒श्वा॒न॒रं बृ॒ह॒त् ॥१६॥ पव॑मानस्य ते॒ रसः॑ मदः॑ रा॒ज॒न् अ॒दु॒च्छु॒नः वि वारं॑ अव्यं॑ अ॒र्ष॒ति॒ ॥१७॥ पव॑मान॒ रसः॑ तव॑ दक्षः॑ वि रा॒ज॒ति॒ द्यु॒ऽमान् ज्योतिः॑ विश्वं॑ स्वः॑ दृ॒शे ॥१८॥ यः ते॒ मदः॑ वरे॑ण्यः तेन॑ प॒वस्व॒ अंध॑सा दे॒व॒ऽअवीः॑ अ॒घ॒शं॒स॒ऽहा ॥१९॥ जघ्निः॑ वृ॒त्रं अ॒मि॒त्रियं॑ सस्निः॑ वाजं॑ दि॒वेऽदि॑वे गो॒ऽसाः ऊं॒ अ॒श्व॒ऽसाः अ॒सि॒ ॥२०॥ ॥२१॥ सं॒ऽमि॑श्लः अ॒रु॒षः भ॒व॒ सु॒ऽउ॒प॒स्थाभिः॑ न धे॒नुऽभिः॑ सीदन् श्ये॒नः न योनिं॑ आ ॥२१॥ सः प॒व॒स्व॒ यः आवि॑थ इंद्रं॑ वृ॒त्राय॑ हंत॑वे व॒व्रि॒ऽवांसं॑ म॒हीः अ॒पः ॥२२॥ सु॒ऽवीरा॑सः व॒यं धना॑ जये॑म सो॒म॒ मी॒ढ्वः॒ पु॒ना॒नः व॒र्ध॒ नः॒ गिरः॑ ॥२३॥ त्वाऽऊ॑तासः तव॑ अव॑सा स्याम॑ व॒न्वंतः॑ आ॒ऽमुरः॑ सोम॑ व्र॒तेषु॑ जा॒गृ॒हि॒ ॥२४॥ अ॒प॒ऽघ्नन् प-

वते मृधः अप सोमः अराव्णः गच्छन् इंद्रस्य निःऽकृतं ॥ २५ ॥
॥ २२ ॥ महः नः रायः आ भर पवमान जहि मृधः रास्व इंदो इति वीरऽवत् यशः ॥ २६ ॥ न त्वा शतं चन ह्रुतः राधः दित्संतं आ मिनन् यत् पुनानः मखस्यसे ॥ २७ ॥ पवस्व इंदो इति वृषा सुतः कृधि नः यशसः जने विश्वाः अप द्विषः जहि ॥ २८ ॥ अस्य ते सख्ये वयं तव इंदो इति द्युम्ने उत्ऽतमे ससह्याम पृतन्यतः ॥ २९ ॥ या ते भीमानि आयुधा तिग्मानि संति धूर्वणे रक्ष समस्य नः निदः ॥ ३० ॥ २३ ॥

॥ ६२ ॥ एते असृग्रं इंदवः तिरः पवित्रं आशवः विश्वानि अभि सौभगा ॥ १ ॥ विऽघ्नंतः दुःऽइता पुरु सुऽगा तोकाय वाजिनः तना कृण्वंतः अर्वते ॥ २ ॥ कृण्वंतः वरिवः गवे अभि अर्षति सुऽस्तुतिं इळां अस्मभ्यं संऽयतं ॥ ३ ॥ असावि अंशुः मदाय अप्ऽसु दक्षः गिरिऽस्थाः श्येनः न योनिं आ असदत् ॥ ४ ॥ शुभ्रं अंधः देवऽवातं अप्ऽसु धूतः नृऽभिः सुतः स्वदंति गावः पयःऽभिः ॥ ५ ॥ २४ ॥ आत् ईं अश्वं न हेतारः अशूशुभन् अमृताय मध्वः रसं सधऽमादे ॥ ६ ॥ याः ते धाराः मधुऽश्चुतः असृग्रं इंदो इति ऊतये ताभिः पवित्रं आ असदः ॥ ७ ॥ सः अर्ष इंद्राय पीतये तिरः रोमाणि अव्यया सीदन् योना वनेषु आ ॥ ८ ॥ त्वं इंदो इति परि स्रव स्वादिष्ठः अंगिरःऽभ्यः वरिवःऽवित् घृतं पयः ॥ ९ ॥ अयं विऽचर्षणिः हितः पवमानः सः चेतति हिन्वानः आप्यं बृहत् ॥ १० ॥ २५ ॥ एषः वृषा वृषऽव्रतः पवमानः अशस्तिऽहा करत् वसूनि दाशुषे ॥ ११ ॥ आ पवस्व सहस्रिणं रयिं गोऽमंतं अश्विनं पुरुऽचंद्रं पुरुऽस्पृहं ॥ १२ ॥ एषः स्यः परि सिच्यते मर्मृज्यमानः आयुऽभिः उरुऽगायः कविऽक्रतुः ॥ १३ ॥ सहस्रऽऊतिः शतऽमघः विऽमानः रजसः

कविः इंद्राय पवते मदः ॥१४॥ गिरा जातः इह स्तुतः इंदुः इंद्राय धीयते विः योना वसतौऽइव ॥१५॥२६॥ पवमानः सुतः नृऽभिः सोमः वाजंऽइव असरत् चमूषु शक्मना आऽसदं ॥१६॥ तं त्रिऽपृष्ठे त्रिऽवंधुरे रथे युंजंति यातवे ऋषीणां सप्त धीतिऽभिः ॥१७॥ तं सोतारः धनऽस्पृतं आशुं वाजाय यातवे हरिं हिनोत वाजिनं ॥१८॥ आऽविशन् कलशं सुतः विश्वाः अर्षन् अभि श्रियः शूरः न गोषु तिष्ठति ॥१९॥ आ ते इंदो इति मदाय कं पयः दुहंति आयवः देवाः देवेभ्यः मधु ॥२०॥२७॥ आ नः सोमं पवित्रे आ सृजत मधुमत्ऽतमं देवेभ्यः देवश्रुत्ऽतमं ॥२१॥ एते सोमाः असृक्षत गृणानाः श्रवसे महे मदिन्ऽतमस्य धारया ॥२२॥ अभि गव्यानि वीतये नृम्णा पुनानः अर्षसि सनत्ऽवाजः परि स्रव ॥२३॥ उत नः गोऽमतीः इषः विश्वाः अर्ष परिऽस्तुभः गृणानः जमत्ऽअग्निना ॥२४॥ पवस्व वाचः अग्रियः सोम चित्राभिः ऊतिऽभिः अभि विश्वानि काव्या ॥२५॥२८॥ त्वं समुद्रियाः अपः अग्रियः वाचः ईरयन् पवस्व विश्वंऽएजय ॥२६॥ तुभ्य इमा भुवना कवे महिम्ने सोम तस्थिरे तुभ्यं अर्षंति सिंधवः ॥२७॥ प्र ते दिवः न वृष्टयः धाराः यंति असश्चतः अभि शुक्रां उपऽस्तिरं ॥२८॥ इंद्राय इंदुं पुनीतन उग्रं दक्षाय साधनं ईशानं वीतिऽराधसं ॥२९॥ पवमानः ऋतः कविः सोमः पवित्रं आ असदत् दधत् स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥३०॥२९॥

॥६३॥ आ पवस्व सहस्रिणं रयिं सोम सुऽवीर्यं अस्मे श्रवांसि धारय ॥१॥ इषं ऊर्जं च पिन्वसे इंद्राय मत्सरिन्ऽतमः चमूषु आ नि सीदसि ॥२॥ सुतः इंद्राय विष्णवे सोमः कलशे अक्षरत्

मधुऽमान् अस्तु वायवे ॥ ३ ॥ एते असृग्रं आशवः अति ह्वरांसि
बभ्रवः सोमाः ऋतस्य धारया ॥ ४ ॥ इंद्रं वर्धंतः अप्ऽतुरः कृण्वंतः
विश्वं आर्यं अपऽघ्नंतः अराव्णः ॥ ५ ॥ ३० ॥ सुताः अनु स्वं आ रजः
अभि अर्षंति बभ्रवः इंद्रं गच्छंतः इंदवः ॥ ६ ॥ अया पवस्व धार-
या यया सूर्यं अरोचयः हिन्वानः मानुषीः अपः ॥ ७ ॥ अयुक्त सूरः
एतशं पवमानः मनौ अधि अंतरिक्षेण यातवे ॥ ८ ॥ उत त्याः
हरितः दश सूरः अयुक्त यातवे इंदुः इंद्रः इति ब्रुवन् ॥ ९ ॥ परि
इतः वायवे सुतं गिरः इंद्राय मत्सरं अव्यः वारेषु सिंचत ॥ १० ॥
॥ ३१ ॥ पवमान विदाः रयिं अस्मभ्यं सोम दुस्तरं यः दुःऽनशः
वनुष्यता ॥ ११ ॥ अभि अर्ष सहस्रिणं रयिं गोऽमंतं अश्विनं अभि
वाजं उत श्रवः ॥ १२ ॥ सोमः देवः न सूर्यः अद्रिऽभिः पवते सुतः
दधानः कलशे रसं ॥ १३ ॥ एते धामानि आर्या शुक्राः ऋतस्य
धारया वाजं गोऽमंतं अक्षरन् ॥ १४ ॥ सुताः इंद्राय वज्रिणे सो-
मासः दधिऽआशिरः पवित्रं अति अक्षरन् ॥ १५ ॥ ३२ ॥ प्र सोम
मधुमत्ऽतमः राये अर्ष पवित्रे आ मदः यः देवऽवीतमः ॥ १६ ॥
तं ईं मृजंति आयवः हरिं नदीषु वाजिनं इंदुं इंद्राय मत्सरं ॥ १७ ॥
आ पवस्व हिरण्यऽवत् अश्वऽवत् सोम वीरऽवत् वाजं गोऽमंतं
आ भर ॥ १८ ॥ परि वाजे न वाजऽयुं अव्यः वारेषु सिंचत इंद्राय
मधुमत्ऽतमं ॥ १९ ॥ कविं मृजंति मर्ज्यं धीभिः विप्राः अवस्यवः
वृषा कनिक्रत् अर्षति ॥ २० ॥ ३३ ॥ वृषणं धीभिः अप्ऽतुरं सोमं
ऋतस्य धारया मती विप्राः सं अस्वरन् ॥ २१ ॥ पवस्व देव आ-
युषक् इंद्रं गच्छतु ते मदः वायुं आ रोह धर्मणा ॥ २२ ॥ पवमान नि
तोशसे रयिं सोम श्रवाय्यं प्रियः समुद्रं आ विश ॥ २३ ॥ अपऽघ्नन्
पवसे मृधः क्रतुऽवित् सोम मत्सरः नुदस्व अदेवऽयुं जनं ॥ २४ ॥

पवमानाः असृक्षत सोमाः शुक्रासः इंदवः अभि विश्वानि का-
व्या ॥२५॥३४॥ पवमानासः आशवः शुभ्राः असृग्रं इंदवः घ्नंतः
विश्वाः अप द्विषः ॥२६॥ पवमानाः दिवः परि अंतरिक्षात् अ-
सृक्षत पृथिव्याः अधि सानवि ॥२७॥ पुनानः सोम धारया इंदो
विश्वाः अप स्निधः जहि रक्षांसि सुऽक्रतो॰ ॥२८॥ अपऽघ्नन् सोम
रक्षसः अभि अर्ष कनिक्रदत् द्युऽमंतं शुष्मं उत्ऽतमं ॥२९॥ अ-
स्मे वसूनि धारय सोम दिव्यानि पार्थिवा इंदो विश्वानि वार्या
॥३०॥३५॥

॥६४॥ वृषा सोम द्युऽमान् असि वृषा देव वृषऽव्रतः वृषा
धर्माणि दधिषे ॥१॥ वृष्णः ते वृष्ण्यं शवः वृषा वनं वृषा मदः
सत्यं वृषन् वृषा इत् असि ॥२॥ अश्वः न चक्रदः वृषा सं गाः इंदो
सं अर्वतः वि नः राये दुरः वृधि ॥३॥ असृक्षत प्र वाजिनः गव्या
सोमासः अश्वऽया शुक्रासः वीरऽया आशवः ॥४॥ शुंभमानाः
ऋतयुऽभिः मृज्यमानाः गभस्त्योः पवंते वारे अव्यये ॥५॥३६॥
ते विश्वा दाशुषे वसु सोमाः दिव्यानि पार्थिवा पवंतां आ अंत-
रिक्ष्या ॥६॥ पवमानस्य विश्वऽवित् प्र ते सर्गाः असृक्षत सूर्य-
स्यऽइव न रश्मयः ॥७॥ केतुं कृण्वन् दिवः परि विश्वा रूपा अभि
अर्षसि समुद्रः सोम पिन्वसे ॥८॥ हिन्वानः वाचं इष्यसि पवमान
विऽधर्मणि अक्रान् देवः न सूर्यः ॥९॥ इंदुः पविष्ट चेतनः प्रियः
कवीनां मती सृजत् अश्वं रथीःऽइव ॥१०॥३७॥ ऊर्मिः यः ते प-
वित्रे आ देवऽअवीः परिऽअक्षरत् सीदन् ऋतस्य योनिं आ
॥११॥ सः नः अर्ष पवित्रे आ मदः यः देवऽवीतमः इंदो इंद्राय
पीतये ॥१२॥ इषे पवस्व धारया मृज्यमानः मनीषिऽभिः इंदो

रुचा अभि गाः इहि ॥१३॥ पुनानः वरिवः कृधि ऊर्जं जनाय
गिर्वणः हरे सृजानः आऽशिरं ॥१४॥ पुनानः देवऽवीतये इंद्रस्य
याहि निःऽकृतं द्युतानः वाजिऽभिः यतः ॥१५॥३८॥ प्र हिन्वा-
नासः इंदवः अच्छ समुद्रं आशवः धिया जूताः असृक्षत ॥१६॥
मर्मृजानासः आयवः वृथा समुद्रं इंदवः अग्मन् ऋतस्य योनिं
आ ॥१७॥ परि नः याहि अस्मऽयुः विश्वा वसूनि ओजसा पाहि
नः शर्म वीरऽवत् ॥१८॥ मिमाति वह्निः एतशः पदं युजानः
ऋक्वऽभिः प्र यत् समुद्रे आऽहितः ॥१९॥ आ यत् योनिं हिरण्ययं
आशुः ऋतस्य सीदति जहाति अप्रऽचेतसः ॥२०॥३९॥ अभि
वेनाः अनूषत इयक्षंति प्रऽचेतसः मज्जंति अविऽचेतसः ॥२१॥
इंद्राय इंदो मरुत्वते पवस्व मधुमत्ऽतमः ऋतस्य योनिं आ-
ऽसदं ॥२२॥ तं त्वा विप्राः वचःऽविदः परि कृण्वंति वेधसः सं त्वा
मृजंति आयवः ॥२३॥ रसं ते मित्रः अर्यमा पिबंति वरुणः कवे
पवमानस्य मरुतः ॥२४॥ त्वं सोम विपःऽचितं पुनानः वाचं इ-
ष्यसि इंदो सहस्रऽभर्णसं ॥२५॥४०॥ उतो सहस्रऽभर्णसं वाचं
सोम मखस्युवं पुनानः इंदो आ भर ॥२६॥ पुनानः इंदो एषां
पुरुऽहूत जनानां प्रियः समुद्रं आ विश ॥२७॥ दविद्युतत्या रुचा
परिऽस्तोभंत्या कृपा सोमाः शुक्राः गोऽआशिरः ॥२८॥ हिन्वा-
नः हेतृऽभिः यतः आ वाजं वाजी अक्रमीत् सीदंतः वनुषः यथा
॥२९॥ ऋधक् सोम स्वस्तये संऽजग्मानः दिवः कविः पवस्व
सूर्यः दृशे ॥३०॥४१॥१॥

॥६५॥ हिन्वंति सूरं उस्रयः स्वसारः जामयः पतिं महां इंदुं
महीयुवः ॥१॥ पवमान रुचाऽरुचा देवः देवेभ्यः परि विश्वा

वसूनि आ विश ॥ २ ॥ आ पवमान सुऽस्तुतिं वृष्टिं देवेभ्यः दुवः इषे पवस्व संऽयतं ॥ ३ ॥ वृषा हि असि भानुना द्युऽमंतं त्वा हवामहे पवमान सुऽआध्यः ॥ ४ ॥ आ पवस्व सुऽवीर्यं मंदमानः सुऽआयुध इहो इति सु इंदो इति आ गहि ॥ ५ ॥ १ ॥ यत् अत्ऽभिः परिऽसिच्यसे मृज्यमानः गभस्त्योः द्रुणा सधऽस्थं अश्नुषे ॥ ६ ॥ प्र सोमाय व्यश्वऽवत् पवमानाय गायत महे सहस्रऽचक्षसे ॥ ७ ॥ यस्य वर्णं मधुऽश्चुतं हरिं हिन्वंति अद्रिऽभिः इंदुं इंद्राय पीतये ॥ ८ ॥ तस्य ते वाजिनः वयं विश्वा धनानि जिग्युषः सखिऽत्वं आ वृणीमहे ॥ ९ ॥ वृषा पवस्व धारया मरुत्वते च मत्सरः विश्वा दधानः ओजसा ॥ १० ॥ २ ॥ तं त्वा धर्तारं ओण्योः पवमान स्वःऽदृशं हिन्वे वाजेषु वाजिनं ॥ ११ ॥ अया चित्तः विपा अनया हरिः पवस्व धारया युजं वाजेषु चोदय ॥ १२ ॥ आ नः इंदो इति महीं इषं पवस्व विश्वऽदर्शतः अस्मभ्यं सोम गातुऽवित् ॥ १३ ॥ आ कलशाः अनूषत इंदो इति धाराभिः ओजसा आ इंद्रस्य पीतये विश ॥ १४ ॥ यस्य ते मद्यं रसं तीव्रं दुहंति अद्रिऽभिः सः पवस्व अभिमातिऽहा ॥ १५ ॥ ३ ॥ राजा मेधाभिः ईयते पवमानः मनौ अधि अंतरिक्षेण यातवे ॥ १६ ॥ आ नः इंदो इति शतऽग्विनं गवां पोषं सुऽअश्व्यं वह भगत्तिं ऊतये ॥ १७ ॥ आ नः सोम सहः जुवः रूपं न वर्चसे भर सुस्वानः देवऽवीतये ॥ १८ ॥ अर्ष सोम द्युमत्ऽतमः अभि द्रोणानि रोरुवत् सीदन् श्येनः न योनिं आ ॥ १९ ॥ अप्साः इंद्राय वायवे वरुणाय मरुत्ऽभ्यः सोमः अर्षति विष्णवे ॥ २० ॥ ४ ॥ इषं तोकाय नः दधत् अस्मभ्यं सोम विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणं ॥ २१ ॥ ये सोमासः पराऽवति ये अर्वाऽवति सुन्विरे ये वा अदः शर्यणाऽवति ॥ २२ ॥ ये आर्जीकेषु कृत्वऽसु ये मध्ये पस्त्यानां ये वा जनेषु पंचऽसु ॥ २३ ॥

ते नः वृष्टिं दिवः परि पवंतां आ सुऽवीयैं सुवानाः देवासः इंदवः
॥२४॥ पवंते हर्यतः हरिः गृणानः जमत्ऽअग्निना हिन्वानः गोः
अधि त्वचि॥२५॥५॥ प्र शुक्रासः वयःऽजुवः हिन्वानासः न सप्तयः
श्रीणानाः अप्ऽसु मृंजत॥२६॥ तं त्वा सुतेषु आऽभुवः हिन्विरे
देवऽतातये सः पवस्व अनया रुचा॥२७॥ आ ते दक्षं मयःऽभुवं
वह्निं अद्य वृणीमहे पांतं आ पुरुऽस्पृहं॥२८॥ आ मंद्रं आ वरेण्यं
आ विप्रं आ मनीषिणं पांतं आ पुरुऽस्पृहं॥२९॥ आ रयिं आ
सुऽचेतुनं आ सुऽक्रतो॰ तनूषु आ पांतं आ पुरुऽस्पृहं॥३०॥६॥

॥६६॥ पवस्व विश्वऽचर्षणे अभि विश्वानि काव्या सखा स-
खिऽभ्यः ईड्यः॥१॥ ताभ्यां विश्वस्य राजसि ये पवमान धामनी
प्रतीची सोम तस्थतुः॥२॥ परि धामानि यानि ते त्वं सोम असि
विश्वतः पवमान ऋतुऽभिः कवे॥३॥ पवस्व जनयन् इषः अभि
विश्वानि वार्या सखा सखिऽभ्यः ऊतये॥४॥ तव शुक्रासः अर्चयः
दिवः पृष्ठे वि तन्वते पवित्रं सोम धामऽभिः॥५॥७॥ तव इमे सप्त
सिंधवः प्रऽशिषं सोम सिस्रते तुभ्यं धावंति धेनवः॥६॥ प्र सोम
याहि धारया सुतः इंद्राय मत्सरः दधानः अक्षिति श्रवः॥७॥ सं
ऊं त्वा धीभिः अस्वरन् हिन्वतीः सप्त जामयः विप्रं आजा वि-
वस्वतः॥८॥ मृजंति त्वा सं अग्रुवः अव्ये जीरौ अधि स्वनि रेभः
यत् अज्यसे वने॥९॥ पवमानस्य ते कवे वाजिन् सर्गाः असृक्षत
अर्वंतः न श्रवस्यवः॥१०॥८॥ अच्छ कोशं मधुऽश्चुतं असृग्रं वारे
अव्यये अवावशंत धीतयः॥११॥ अच्छ समुद्रं इंदवः अस्तं गावः
न धेनवः अग्मन् ऋतस्य योनिं आ॥१२॥ प्र नः इंदो महे रणे

आपः अर्षंति सिंधवः यत् गोभिः वासयिष्यसे ॥१३॥ अस्य ते
सख्ये वयं इयक्षंतः त्वाऽऊतयः इंदो सखिऽत्वं उश्मसि ॥१४॥
आ पवस्व गोऽइष्टये महे सोम नृऽचक्षसे आ इंद्रस्य जठरे विश
॥१५॥९॥ महान् असि सोम ज्येष्ठः उग्राणां इंदो ओजिष्ठः युध्वा
सन् शश्वत् जिगेथ ॥१६॥ यः उग्रेभ्यः चित् ओजीयान् शूरेभ्यः
चित् शूरऽतरः भूरिऽदाभ्यः चित् मंहीयान् ॥१७॥ त्वं सोम सूरः
आ इषः तोकस्य साता तनूनां वृणीमहे सख्याय वृणीमहे यु-
ज्याय ॥१८॥ अग्ने आयूंषि पवसे आ सुव ऊर्जं इषं च नः आरे
बाधस्व दुच्छुनां ॥१९॥ अग्निः ऋषिः पवमानः पांचऽजन्यः
पुरःऽहितः तं ईमहे महाऽगयं ॥२०॥१०॥ अग्ने पवस्व सु-
ऽअपाः अस्मे वर्चः सुऽवीर्यं दधत् रयिं मयि पोषं ॥२१॥
पवमानः अति स्रिधः अभि अर्षति सुऽस्तुतिं सूरः न विश्व-
ऽदर्शतः ॥२२॥ सः मर्मृजानः आयुऽभिः प्रयस्वान् प्रयसे हि-
तः इंदुः अत्यः विऽचक्षणः ॥२३॥ पवमानः ऋतं बृहत् शुक्रं
ज्योतिः अजीजनत् कृष्णा तमांसि जंघनत् ॥२४॥ पवमानस्य
जंघ्नतः हरेः चंद्राः असृक्षत जीराः अजिरऽशोचिषः ॥२५॥११॥
पवमानः रथिऽतमः शुभ्रेभिः शुभ्रशःऽतमः हरिऽचंद्रः म-
रुत्ऽगणः ॥२६॥ पवमानः वि अश्नवत् रश्मिऽभिः वाज-
ऽसातमः दधत् स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥२७॥ प्र सुवानः इंदुः अक्षाः
पवित्रं अति अव्ययं पुनानः इंदुः इंद्रं आ ॥२८॥ एषः सोमः अधि
त्वचि गवां क्रीळति अद्रिऽभिः इंद्रं मदाय जोहुवत् ॥२९॥ यस्य
ते द्युम्नऽवत् पयः पवमान आऽभृतं दिवः तेन नः मृळ जीवसे
॥३०॥१२॥

॥ ६७ ॥ त्वं सोम असि धारयुः मंद्रः ओजिष्ठः अध्वरे पवस्व मंहयत्ऽरयिः ॥ १ ॥ त्वं सुतः नृऽमादनः दधन्वान् मत्सरिन्ऽतमः इंद्राय सूरिः अंधसा ॥ २ ॥ त्वं सुस्वानः अद्रिऽभिः अभि अर्ष कनिक्रदत् द्युऽमंतं शुष्मं उत्ऽतमं ॥ ३ ॥ इंदुः हिन्वानः अर्षति तिरः वाराणि अव्यया हरिः वाजं अचिक्रदत् ॥ ४ ॥ इंदो इति वि अव्यं अर्षसि वि श्रवांसि वि सौभगा वि वाजान् सोम गोऽमंतः ॥ ५ ॥ १३ ॥ आ नः इंदो इति शतऽग्विनं रयिं गोऽमंतं अश्विनं भर सोम सहस्रिणं ॥ ६ ॥ पवमानासः इंदवः तिरः पवित्रं आशवः इंद्रं यामेभिः आशत ॥ ७ ॥ ककुहः सोम्यः रसः इंदुः इंद्राय पूर्व्यः आयुः पवते आयवे ॥ ८ ॥ हिन्वंति सूरं उस्रयः पवमानं मधुऽश्चुतं अभि गिरा सं अस्वरन् ॥ ९ ॥ अविता नः अजऽअश्वः पूषा यामनिऽयामनि आ भक्षत् कन्यासु नः ॥ १० ॥ १४ ॥ अयं सोमः कपर्दिने घृतं न पवते मधु आ भक्षत् कन्यासु नः ॥ ११ ॥ अयं ते आघृणे सुतः घृतं न पवते शुचि आ भक्षत् कन्यासु नः ॥ १२ ॥ वाचः जंतुः कवीनां पवस्व सोम धारया देवेषु रत्नऽधाः असि ॥ १३ ॥ आ कलशेषु धावति श्येनः वर्म वि गाहते अभि द्रोणा कनिक्रदत् ॥ १४ ॥ परि प्र सोम ते रसः असर्जि कलशे सुतः श्येनः न तक्तः अर्षति ॥ १५ ॥ ॥ १५ ॥ पवस्व सोम मंदयन् इंद्राय मधुमत्ऽतमः ॥ १६ ॥ असृग्रन् देवऽवीतये वाजऽयंतः रथाःऽइव ॥ १७ ॥ ते सुतासः मदिन्ऽतमाः शुक्राः वायुं असृक्षत ॥ १८ ॥ ग्राव्णा तुन्नः अभिऽस्तुतः पवित्रं सोम गच्छसि दधत् स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥ १९ ॥

एषः तुन्नः अभिऽस्तुतः पवित्रं अति गाहते रक्षःऽहा वारं अ-
व्ययं ॥२०॥१६॥ यत् अंति यत् च दूरके भयं विंदति मां इह पवं-
मान वि तत् जहि ॥२१॥ पवमानः सः अद्य नः पवित्रेण वि-
चर्षणिः यः पोता सः पुनातु नः ॥२२॥ यत् ते पवित्रं अर्चिषि
अग्ने विऽततं अंतः आ ब्रह्म तेन पुनीहि नः ॥२३॥ यत् ते पवित्रं
अर्चिऽवत् अग्ने तेन पुनीहि नः ब्रह्मऽसवैः पुनीहि नः ॥२४॥ उ-
भाभ्यां देव सवितः पवित्रेण सवेन च मां पुनीहि विश्वतः ॥२५॥
॥१७॥ त्रिऽभिः त्वं देव सवितः वर्षिष्ठैः सोम धामऽभिः अग्ने दक्षैः
पुनीहि नः ॥२६॥ पुनंतु मां देवऽजनाः पुनंतु वसवः धिया विश्वे
देवाः पुनीत मा जातऽवेदः पुनीहि मा ॥२७॥ प्र प्यायस्व प्र स्यं-
दस्व सोम विश्वेभिः अंशुऽभिः देवेभ्यः उत्ऽतमं हविः ॥२८॥ उप
प्रियं पनिप्नतं युवानं आहुतिऽवृधं अगन्म बिभ्रतः नमः ॥२९॥
अलाय्यस्य परशुः ननाश तं आ पवस्व देव सोम आखुं चित्
एव देव सोम ॥३०॥ यः पावमानीः अधिऽएति ऋषिऽभिः सं-
ऽभृतं रसं सर्वं सः पूतं अश्नाति स्वदितं मातरिश्वना ॥३१॥ पा-
वमानीः यः अधिऽएति ऋषिऽभिः संऽभृतं रसं तस्मै सरस्वती
दुहे क्षीरं सर्पिः मधु उदकं ॥३२॥१८॥३॥

॥६८॥ प्र देवं अच्छ मधुऽमंतः इंदवः असिस्यदंत गावः आ
न धेनवः बर्हिऽसदः वचनाऽवंतः ऊधऽभिः परिऽस्रुतं उस्रियाः
निःऽनिजं धिरे ॥१॥ सः रोरुवत् अभि पूर्वाः अचिक्रदत् उप-
ऽआरुहः श्रथयन् स्वादते हरिः तिरः पवित्रं परिऽयन् उरु ज्रयः
नि शर्याणि दधते देवः आ वरं ॥२॥ वि यः ममे यम्या संऽयती॰
मदः साकंऽवृधा पयसा पिन्वत् अक्षिता मही॰ अपारे॰ रजसी॰

वि॒ऽव्रे॑ वि॑दत् अ॒भि॒ऽव्र॒जन् अक्षि॑तं पाजः॑ आ द॒दे॒ ॥३॥ सः मा॒तरा॑ वि॒ऽचर॑न् वा॒जय॑न् अ॒पः प्र मेधि॑रः स्व॒धया॑ पि॒न्व॒ते॒ प॒दं अं॒शुः यवे॑न पि॒पि॒शे॒ य॒तः नृ॒ऽभिः॑ सं जा॒मिऽभिः॑ नस॑ते रक्ष॑ते शिरः॑ ॥४॥ सं दक्षे॑ण मन॑सा जा॒य॒ते॒ क॒विः ऋ॒तस्य॑ गर्भः॑ नि॒ऽहि॑तः य॒मा प॒रः यूना॑ ह॒ संता॑ प्र॒थ॒मं वि ज॒ज्ञ॒तुः॒ गुहा॑ हि॒तं जनि॑म नेमं॑ उत्ऽय॑तं ॥५॥१९॥ मं॒द्रस्य॑ रू॒पं वि॒वि॒दुः॒ म॒नी॒षिणः॑ श्ये॒नः यत् अंधः॑ अभ॑रत् प॒रा॒ऽवतः॑ तं म॒र्जय॑न्त सु॒ऽवृधं॑ न॒दीषु॑ आ उ॒शंतं॑ अं॒शुं प॒रि॒ऽयंतं॑ ऋ॒ग्मियं॑ ॥६॥ त्वां मृ॒जंति॒ दश॑ योष॑णः सु॒तं सोम॑ ऋषि॑ऽभिः म॒ति॒ऽभिः धी॒तिऽभिः॑ हि॒तं अव्यः॑ वारे॑भिः उ॒त दे॒वहू॑तिऽभिः नृ॒ऽभिः॑ य॒तः वाजं॑ आ द॒र्षि॒ सा॒तये॑ ॥७॥ परि॒ऽप्रयंतं॑ व॒य्यं॑ सु॒ऽसं॒सदं॑ सोमं॑ म॒नी॒षाः अ॒भि अ॒नू॒ष॒त॒ स्तुभः॑ यः धार॑या मधु॑ऽमान् ऊ॒र्मिणा॑ दि॒वः इय॑र्ति॒ वाचं॑ र॒यि॒षाट् अम॑र्त्यः ॥८॥ अ॒यं दि॒वः इ॒य॒र्ति॒ विश्वं॑ आ रजः॑ सोमः॑ पु॒ना॒नः क॒लशे॑षु सी॒द॒ति॒ अ॒त्ऽभिः गोभिः॑ मृ॒ज्य॒ते॒ अद्रि॑ऽभिः सु॒तः पु॒ना॒नः इंदुः॑ वरि॑वः वि॒द॒त् प्रि॒यं ॥९॥ ए॒व नः॑ सो॒म॒ परि॒ऽसि॒च्यमा॑नः वयः॑ द॒ध॒त् चि॒त्रऽत॑मं प॒व॒स्व॒ अ॒द्वेषे॒ द्यावा॑पृथि॒वी॒ हु॒वे॒म॒ दे॒वाः॒ ध॒त्त र॒यिं अ॒स्मे सु॒ऽवीरं॑ ॥१०॥२०॥

॥६९॥ इषुः॑ न धन्व॑न् प्रति॑ धी॒य॒ते॒ म॒तिः व॒त्सः न मा॒तुः उप॑ स॒र्जि॒ ऊध॑नि उ॒रुधा॑राऽइव दु॒हे॒ अग्रे॑ आ॒ऽय॒ती अस्य॑ व्र॒तेषु॑ अपि॑ सोमः॑ इ॒ष्य॒ते॒ ॥१॥ उपो॑ म॒तिः पृ॒च्यते॑ सि॒च्यते॑ मधु॑ मं॒द्रऽअज॑नी चो॒द॒ते॒ अं॒तः आ॒सनि॑ पव॑मानः सं॒ऽत॒निः प्र॒घ्न॒ताऽइ॑व मधु॑ऽमान् द्र॒प्सः परि॑ वारं॑ अ॒र्ष॒ति॒ ॥२॥ अव्ये॑ व॒धू॒ऽयुः प॒व॒ते॒ परि॑ त्वचि श्र॒थ्नी॒ते न॒प्तीः अदि॑तेः ऋ॒तं य॒ते हरिः॑ अ॒क्रा॒न् य॒ज॒तः सं॒ऽय॒तः मदः॑ नृ॒म्णा शिशा॑नः म॒हि॒षः न शो॒भ॒ते॒ ॥३॥ उ॒क्षा मि॒मा॒ति॒ प्रति॑ यं॒ति॒ धे॒नवः॑

देवस्य देवीः उप यंति निःऽकृतं अति अक्रमीत् अर्जुनं वारं अव्ययं अत्कं न निक्तं परि सोमः अव्यत ॥४॥ अमृक्तेन रुशता वाससा हरिः अमर्त्यः निःऽनिजानः परि व्यत दिवः पृष्ठं बर्हणा निःऽनिजे कृत उपऽस्तरणं चम्वोः नभस्मयं ॥५॥२१॥ सूर्यस्यऽइव रश्मयः द्रवयित्नवः मत्सरासः प्रऽसुपः साकं ईरते तंतुं ततं परि सर्गासः आशवः न इंद्रात् ऋते पवते धाम किं चन ॥६॥ सिंधोःऽइव प्रवणे निम्ने आशवः वृषऽच्युताः मदासः गातुं आशत शं नः निऽवेशे द्विऽपदे चतुःऽपदे अस्मे वाजाः सोम तिष्ठंतु कृष्टयः ॥७॥ आ नः पवस्व वसुऽमत् हिरण्यऽवत् अश्वऽवत् गोऽमत् यवऽमत् सुऽवीर्यं यूयं हि सोम पितरः मम स्थन दिवः मूर्धानः प्रऽस्थिताः वयःऽकृतः ॥८॥ एते सोमाः पवमानासः इंद्रं रथाःऽइव प्र ययुः सातिं अच्छ सुताः पवित्रं अति यंति अव्यं हित्वी वव्रिं हरितः वृष्टिं अच्छ ॥९॥ इंदो इंद्राय बृहते पवस्व सुऽमृळीकः अनवद्यः रिशादाः भर चंद्राणि गृणते वसूनि देवैः द्यावापृथिवी प्र अवतं नः ॥१०॥२२॥

॥७०॥ त्रिः अस्मै सप्त धेनवः दुदुह्रे सत्यां आऽशिरं पूर्व्ये विऽओमनि चत्वारि अन्या भुवनानि निःऽनिजे चारूणि चक्रे यत् ऋतैः अवर्धत ॥१॥ सः भिक्षमाणः अमृतस्य चारुणः उभे द्यावा काव्येन वि शश्रथे तेजिष्ठाः अपः मंहना परि व्यत यदि देवस्य श्रवसा सदः विदुः ॥२॥ ते अस्य संतु केतवः अमृत्यवः अदाभ्यासः जनुषी उभे अनु येभिः नृम्णा च देव्या च पुनते आत् इत् राजानं मननाः अगृभ्णत ॥३॥ सः मृज्यमानः दशऽभिः सुकर्मऽभिः प्र मध्यमासु मातृषु प्रऽमे सचा व्रतानि पानः अमृतस्य

चारुणः उभे' नृऽचक्षाः अनु पश्यते विशौ ॥४॥ सः ममृजानः
इंद्रियाय धायसे आ उभे' अंतः' रोदसी' हर्षते हितः वृषा शुष्मेण
बाधते वि दुःऽमतीः आऽदेदिशानः शर्यहाऽइव शुरुधः ॥५॥
॥२३॥ सः मातरा न ददृशानः उस्रियः नानदत् एति मरुताऽइव
स्वनः जानन् ऋतं प्रथमं यत् स्वःऽनरं प्रऽशस्तये कं अवृणीत
सुऽक्रतुः ॥६॥ रुवति भीमः वृषभः तविष्यया शृंगे' शिशानः
हरिणी' विऽचक्षणः आ योनिं सोमः सुऽकृतं नि सीदति ग-
व्ययी त्वक् भवति निःऽनिक् अव्ययी ॥७॥ शुचिः पुनानः तन्वं
अरेपसं अव्ये हरिः नि अधाविष्ट सानवि जुष्टः मित्राय वरुणाय
वायवे त्रिऽधातु मधु क्रियते सुकर्मऽभिः ॥८॥ पवस्व सोम देव-
ऽवीतये वृषा इंद्रस्य हार्दि सोमऽधानं आ विश पुरा नः बाधात्
दुःऽइता अति पारय क्षेत्रऽवित् हि दिशः आह विऽपृच्छते ॥९॥
हितः न सप्तिः अभि वाजं अर्ष इंद्रस्य इंदो' जठरं आ पवस्व ना-
वा न सिंधुं अति पर्षि विद्वान् शूरः न युध्यन् अव नः निदः
स्पः० ॥१०॥२४॥

॥७१॥ आ दक्षिणा सृज्यते शुष्मी आऽसदं वेति द्रुहः रक्षसः
पाति जागृविः हरिः ओपशं कृणुते नभः पयः उपऽस्तिरे चम्वोः
ब्रह्म निःऽनिजे ॥१॥ प्र कृष्टिहाऽइव शूषः एति रोरुवत् असुर्यं
वर्णं नि रिणीते अस्य तं जहाति वव्रिं पितुः एति निःऽकृतं उप-
ऽप्रुतं कृणुते निःऽनिजं तना ॥२॥ अद्रिऽभिः सुतः पवते गभ-
स्त्योः वृषऽयते नभसा वेपते मती सः मोदते नसते साधते गिरा
नेनिक्ते अप्ऽसु यजते परीमणि ॥३॥ परि द्युक्षं सहसः पर्वतऽवृधं
मध्वः सिंचंति हर्म्यस्य सक्षणिं आ यस्मिन् गावः सुहुतऽअदः

ऊर्धनि मूर्धन् श्रीणंति अग्रियं वरीमऽभिः ॥४॥ सं ईं रथं न भुरिजोः अहेषत दश स्वसारः अदितेः उपऽस्थे आ जिगात् उप जयति गोः अपीच्यं पदं यत् अस्य मतुथाः अजीजनन् ॥५॥२५॥ श्येनः न योनिं सदनं धिया कृतं हिरण्ययं आऽसदं देवः आ ईषति आ ईं रिणंति बर्हिषि प्रियं गिरा अश्वः न देवान् अपि एति यज्ञियः ॥६॥ परा विऽअक्तः अरुषः दिवः कविः वृषा त्रिऽपृष्ठः अनविष्ट गाः अभि सहस्रऽनीतिः यतिः पराऽयतिः रेभः न पूर्वीः उषसः वि राजति ॥७॥ त्वेषं रूपं कृणुते वर्णः अस्य सः यत्र अशयत् संऽऋता सेधति सिधः अप्साः याति स्वधया दैव्यं जनं सं सुऽस्तुती नसते सं गोऽअग्रया ॥८॥ उक्षाऽइव यूथा परिऽयन् अरावीत् अधि त्विषीः अधित सूर्यस्य दिव्यः सुऽपर्णः अव चक्षत क्षां सोमः परि क्रतुना पश्यते जाः ॥९॥२६॥

॥७२॥ हरिं मृजंति अरुषः न युज्यते सं धेनुऽभिः कलशे सोमः अज्यते उत् वाचं ईरयंति हिन्वते मती पुरुऽस्तुतस्य कति चित् परिऽप्रियः ॥१॥ साकं वदंति बहवः मनीषिणः इंद्रस्य सोमं जठरे यत् आऽदुहुः यदि मृजंति सुऽगभस्तयः नरः सऽनीळाभिः दशऽभिः काम्यं मधु ॥२॥ अरममाणः अति एति गाः अभि सूर्यस्य प्रियं दुहितुः तिरः रवं अनु अस्मै जोषं अभरत् विनंऽगृसः सं द्वयीभिः स्वसृऽभिः क्षेति जामिऽभिः ॥३॥ नृऽधूतः अद्रिऽसुतः बर्हिषि प्रियः पतिः गवां प्रऽदिवः इंदुः ऋत्वियः पुरंधिऽवान् मनुषः यज्ञऽसाधनः शुचिः धिया पवते सोमः इंद्र ते ॥४॥ नृबाहुऽभ्यां चोदितः धारया सुतः अनुऽस्वधं पवते सोमः इंद्र ते आ अप्राः क्रतून् सं अजैः अध्वरे मतीः वेः न द्रुऽसत् चम्वोः आ अ-

सदत् हरिः ॥५॥२७॥ अंशुं दुहंति स्तनयंतं अक्षितं कविं कवयः अपसः मनीषिणः सं ईं गावः मतयः यंति संऽयतः ऋतस्य योना सदने पुनःऽभुवः ॥६॥ नाभा पृथिव्याः धरुणः महः दिवः अपां ऊर्मौ सिंधुषु अंतः उक्षितः इंद्रस्य वज्रः वृषभः विभुऽवसुः सोमः हृदे पवते चारु मत्सरः ॥७॥ सः तु पवस्व परि पार्थिवं रजः स्तोत्रे शिक्षन् आऽधून्वते च सुऽक्रतो॰ मा नः निः भाक् वसुनः सदनऽस्पृशः रयिं पिशंगं बहुलं वसीमहि ॥८॥ आ तु नः इंदो॰ शतऽदातु अश्व्यं सहस्रऽदातु पशुऽमत् हिरण्यऽवत् उप मास्व बृहतीः रेवतीः इषः अधि स्तोत्रस्य पवमान नः गहि ॥९॥२८॥

॥७३॥ स्रक्के द्रप्सस्य धमतः सं अस्वरन् ऋतस्य योना सं अरंत नाभयः त्रीन् सः मूर्ध्नः असुरः चक्रे आऽरभे सत्यस्य नावः सुऽकृतं अपीपरन् ॥१॥ सम्यक् सम्यंचः महिषाः अहेषत सिंधोः ऊर्मौ अधि वेनाः अवीविपन् मधोः धाराभिः जनयंतः अर्कं इत् प्रियां इंद्रस्य तन्वं अवीवृधन् ॥२॥ पवित्रऽवंतः परि वाचं आसते पिता एषां प्रत्नः अभि रक्षति व्रतं महः समुद्रं वरुणः तिरः दधे धीराः इत् शेकुः धरुणेषु आऽरभं ॥३॥ सहस्रऽधारे अव ते सं अस्वरन् दिवः नाके मधुऽजिह्वाः असश्चतः अस्य स्पशः न नि मिषंति भूर्णयः पदेऽपदे पाशिनः संति सेतवः ॥४॥ पितुः मातुः अधि आ ये संऽअस्वरन् ऋचा शोचंतः संऽदहंतः अव्रतान् इंद्रऽद्विष्टां अप धमंति मायया त्वचं असिक्नीं भूमनः दिवः परि ॥५॥ ॥२९॥ प्रत्नात् मानात् अधि आ ये संऽअस्वरन् श्लोकऽयंत्रासः रभसस्य मंतवः अप अनक्षासः बधिराः अहासत ऋतस्य पंथां न तरंति दुःऽकृतः ॥६॥ सहस्रऽधारे विऽतते पवित्रे आ वाचं पु-

नंति कवयः मनीषिणः रुद्रासः एषां इषिरासः अद्रुहः स्पशः सुऽअंचः सुऽदृशः नृऽचक्षसः ॥७॥ ऋतस्य गोपाः न दभाय सुऽक्रतुः त्री सः पवित्रा हृदि अंतः आ दधे विद्वान् सः विश्वा भुवना अभि पश्यति अव अजुष्टान् विध्यति कर्ते अव्रतान् ॥८॥ ऋतस्य तंतुः विऽततः पवित्रे आ जिह्वायाः अग्रे वरुणस्य मायया धीराः चित् तत् संऽइनक्षंतः आशत अत्र कर्तं अव पदाति अप्रऽभुः ॥९॥३०॥

॥७४॥ शिशुः न जातः अव चक्रदत् वने स्वः यत् वाजी अरुषः सिषासति दिवः रेतसा सचते पयःऽवृधा तं ईमहे सुऽमती शर्म सऽप्रथः ॥१॥ दिवः यः स्कंभः धरुणः सुऽआततः आऽपूर्णः अंशुः परिऽएति विश्वतः सः इमे मही रोदसी यक्षत् आऽवृता संऽईचीने॰ दाधार सं इषः कविः ॥२॥ महि प्सरः सुऽकृतं सोम्यं मधु उर्वी गव्यूतिः अदितेः ऋतं यते ईशे यः वृष्टेः इतः उस्रियः वृषा अपां नेता यः इतःऽऊतिः ऋग्मियः ॥३॥ आत्मन्ऽवत् नभः दुह्यते घृतं पयः ऋतस्य नाभिः अमृतं वि जायते संऽईचीनाः सुऽदानवः प्रीणंति तं नरः हितं अव मेहंति पेरवः ॥४॥ अरावीत् अंशुः सचमानः ऊर्मिणा देवऽअव्यं मनुषे पिन्वति त्वचं दधाति गर्भं अदितेः उपऽस्थे आ येन तोकं च तनयं च धामहे ॥५॥३१॥ सहस्रऽधारे अव ताः असश्चतः तृतीये संतु रजसि प्रजाऽवतीः चतस्रः नाभः निऽहिताः अवः दिवः हविः भरंति अमृतं घृतऽश्चुतः ॥६॥ श्वेतं रूपं कृणुते यत् सिषासति सोमः मीढ्वान् असुरः वेद भूमनः धिया शमी सचते सः ईं अभि प्रऽवत् दिवः कवंधं अव दर्षत् उद्रिणं ॥७॥ अध श्वेतं कलशं गोभिः अक्तं कार्ष्मन् आ वाजी अक्र-

मीत् सस्ऽवान् आ हिन्विरे मनसा देवऽयंतः कक्षीवते शतऽहि-
माय गोनां ॥८॥ अत्ऽभिः सोम पपृचानस्य ते रसः अव्यः वारं
वि पवमान धावति सः मृज्यमानः कविऽभिः मदिन्ऽतम
स्वदस्व इंद्राय पवमान पीतये ॥९॥३२॥

॥७५॥ अभि प्रियाणि पवते चनःऽहितः नामानि यह्वः अधि
येषु वर्धते आ सूर्यस्य बृहतः बृहन् अधि रथं विष्वंचं अरुहत्
विऽचक्षणः ॥१॥ ऋतस्य जिह्वा पवते मधु प्रियं वक्ता पतिः
धियः अस्याः अदाभ्यः दधाति पुत्रः पित्रोः अपीच्यं नाम तृतीयं
अधि रोचने दिवः ॥२॥ अव द्युतानः कलशान् अचिक्रदत्
नृऽभिः येमानः कोशे आ हिरण्यये अभि ईं ऋतस्य दोहनाः अनू-
षत अधि त्रिऽपृष्ठः उषसः वि राजति ॥३॥ अद्रिऽभिः सुतः मति-
ऽभिः चनःऽहितः प्रऽरोचयन् रोदसी॰ मातरा शुचिः रोमाणि
अव्याः समया वि धावति मधोः धारा पिन्वमाना दिवेऽदिवे ॥४॥
परि सोम प्र धन्व स्वस्तये नृऽभिः पुनानः अभि वासय आऽशिरं
ये ते मदाः आऽहनसः विऽहायसः तेभिः इंद्रं चोदय दातवे मघं
॥५॥३३॥२॥

॥७६॥ धर्ता दिवः पवते कृत्व्यः रसः दक्षः देवानां अनुऽमाद्यः
नृऽभिः हरिः सृजानः अत्यः न सत्वऽभिः वृथा पाजांसि कृणुते
नदीषु आ ॥१॥ शूरः न धत्ते आयुधा गभस्त्योः स्वः॰ सिसासन्
रथिरः गोऽइष्टिषु इंद्रस्य शुष्मं ईरयन् अपस्युऽभिः इंदुः हिन्वानः
अज्यते मनीषिऽभिः ॥२॥ इंद्रस्य सोम पवमानः ऊर्मिणा तवि-
ष्यमाणः जठरेषु आ विश प्र नः पिन्व विऽद्युत् अभ्राऽइव रोदसी॰

धिया न वाजान् उप मासि शश्वतः ॥३॥ विश्वस्य राजा पवते स्वःऽदृशः ऋतस्य धीतिं ऋषिषाट् अवीवशत् यः सूर्यस्य असिरेण मृज्यते पिता मतीनां असमष्टऽकाव्यः ॥४॥ वृषाऽइव यूथा परि कोशं अर्षसि अपां उपऽस्थे वृषभः कनिक्रदत् सः इंद्राय पवसे मत्सरिन्ऽतमः यथा जेषाम संऽइथे त्वाऽऊतयः ॥५॥१॥

॥७७॥ एषः प्र कोशे मधुऽमान् अचिक्रदत् इंद्रस्य वज्रः वपुषः वपुःऽतरः अभि ईं ऋतस्य सुऽदुघाः घृतऽश्चुतः वाश्राः अर्षति पयसाऽइव धेनवः ॥१॥ सः पूर्व्यः पवते यं दिवः परि श्येनः मथायत् इषितः तिरः रजः सः मध्वः आ युवते वेविजानः इत् कृशानोः अस्तुः मनसा अह बिभ्युषा ॥२॥ ते नः पूर्वासः उपरासः इंदवः महे वाजाय धन्वंतु गोऽमंते ईक्षेण्यासः अह्यः न चारवः ब्रह्मऽब्रह्म ये जुजुषुः हविःऽहविः ॥३॥ अयं नः विद्वान् वनवत् वनुष्यतः इंदुः सत्राचा मनसा पुरुऽस्तुतः इनस्य यः सदने गर्भं आऽदधे गवां उरुब्जं अभि अर्षति व्रजं ॥४॥ चक्रिः दिवः पवते कृत्व्यः रसः महान् अदब्धः वरुणः हुरुक् यते असावि मित्रः वृजनेषु यज्ञियः अत्यः न यूथे वृषऽयुः कनिक्रदत् ॥५॥२॥

॥७८॥ प्र राजा वाचं जनयन् असिस्यदत् अपः वसानः अभि गाः इयक्षति गृभ्णाति रिप्रं अविः अस्य तान्वा शुद्धः देवानां उप याति निःऽकृतं ॥१॥ इंद्राय सोम परि सिच्यसे नृऽभिः नृऽचक्षाः ऊर्मिः कविः अज्यसे वने पूर्वीः हि ते स्रुतयः संति यातवे सहस्रं अश्वाः हरयः चमूऽसदः ॥२॥ समुद्रियाः अप्सरसः मनीषिणं आसीनाः अंतः अभि सोमं अक्षरन् ताः ईं हिन्वंति हर्म्यस्य सक्ष-

रयिं याचंते सुम्नं पवमानं अक्षितं ॥ ३ ॥ गोऽजित् नः सोमः रथ-
ऽजित् हिरण्यऽजित् स्वःऽजित् अप्ऽजित् पवते सहस्रऽजित् यं
देवासः चक्रिरे पीतये मदं स्वादिष्ठं द्रप्सं अरुणं मयःऽभुवं ॥ ४ ॥
एतानि सोम पवमानः अस्मऽयुः सत्यानि कृण्वन् द्रविणानि
अर्षसि जहि शत्रुं अंतिके दूरके च यः उर्वीं गव्यूतिं अभयं च
नः कृधि ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥ ७९ ॥ अचोदसः नः धन्वंतु इंदवः प्र सुवानासः बृहत्ऽदिवेषु
हरयः वि च नशन् नः इषः अरातयः अर्यः नशंत सनिषंत नः धियः
॥ १ ॥ प्र नः धन्वंतु इंदवः मदऽच्युतः धना वा येभिः अर्वतः जुनी-
मसि तिरः मर्तस्य कस्य चित् परिऽह्रुतिं वयं धनानि विश्वधा
भरेमहि ॥ २ ॥ उत स्वस्याः अरात्याः अरिः हि सः उत अन्यस्याः अ-
रात्याः वृकः हि सः धन्वन् न तृष्णा सं अरीत तान् अभि सोम जहि
पवमान दुःऽआध्यः ॥ ३ ॥ दिवि ते नाभा परमः यः आऽददे पृथि-
व्याः ते रुरुहुः सानवि क्षिपः अद्रयः त्वा बप्सति गोः अधि त्वचि
अप्ऽसु त्वा हस्तैः दुदुहुः मनीषिणः ॥ ४ ॥ एव ते इंदो' सुऽभ्वं सुऽपे-
शसं रसं तुंजंति प्रथमाः अभिऽश्रियः निदंऽनिदं पवमान नि
तारिषः आविः ते शुष्मः भवतु प्रियः मदः ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥ ८० ॥ सोमस्य धारा पवते नृऽचक्षसः ऋतेन देवान् हवते
दिवः परि बृहस्पतेः रवथेन वि दिद्युते समुद्रासः न सवनानि वि-
व्यचुः ॥ १ ॥ यं त्वा वाजिन् अघ्न्याः अभि अनूषत अयःऽहतं योनिं
आ रोहसि द्युऽमान् मघोनां आयुः प्रऽतिरन् महि श्रवः इंद्राय
सोम पवसे वृषा मदः ॥ २ ॥ आ इंद्रस्य कुक्षा पवते मदिन्ऽतमः

ऊर्जं वसानः अवसे सुऽमंगलः प्रत्यङ् सः विश्वा भुवना अभि
पप्रथे क्रीळन् हरिः अत्यः स्यंदते वृषा ॥३॥ तं त्वा देवेभ्यः मधुमत्-
ऽतमं नरः सहस्रऽधारं दुहते दश क्षिपः नृऽभिः सोम प्रऽच्युतः
ग्रावऽभिः सुतः विश्वान् देवान् आ पवस्व सहस्रऽजित् ॥४॥ तं
त्वा हस्तिनः मधुऽमंतं अद्रिऽभिः दुहंति अप्ऽसु वृषभं दश क्षिपः
इंद्रं सोम मादयन् दैव्यं जनं सिंधोःऽइव ऊर्मिः पवमानः अर्षसि
॥ ५ ॥ ५ ॥

॥८१॥ प्र सोमस्य पवमानस्य ऊर्मयः इंद्रस्य यंति जठरं सुऽपे-
शसः दध्ना यत् ईं उत्ऽनीताः यशसा गवां दानाय शूरं उत्ऽअमं-
दिषुः सुताः ॥१॥ अच्छ हि सोमः कलशान् असिस्यदत् अत्यः न
वोळ्हा रघुऽवर्तनिः वृषा अथ देवानां उभयस्य जन्मनः विद्वान्
अश्नोति अमुतः इतः च यत् ॥२॥ आ नः सोम पवमानः किर वसु
इंदो' भव मघऽवा राधसः महः शिक्ष वयःऽधः वसवे सु चेतुना
मा नः गयं आरे अस्मत् परा सिचः ॥३॥ आ नः पूषा पवमानः सु-
ऽरातयः मित्रः गच्छंतु वरुणः सऽजोषसः बृहस्पतिः मरुतः वायुः
अश्विना त्वष्टा सविता सुऽयमा सरस्वती ॥४॥ उभे' द्यावापृथि-
वी' विश्वंऽइन्वे॰ अर्यमा देवः अदितिः विऽधाता भगः नृऽशंसः
उरु अंतरिक्षं विश्वे देवाः पवमानं जुषंत ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥८२॥ असावि सोमः अरुषः वृषा हरिः राजाऽइव दस्मः अभि
गाः अचिक्रदत् पुनानः वारं परि एति अव्ययं श्येनः न योनिं घृ-
तऽवंतं आऽसदं ॥१॥ कविः वेधस्या परि एषि माहिनं अत्यः न
मृष्टः अभि वाजं अर्षसि अपऽसेधन् दुःऽइता सोम मृळय घृतं

वसानः परि याासि निःऽनिजं ॥२॥ पर्जन्यः पिता महिषस्य पर्णिनः नाभा पृथिव्याः गिरिषु क्षयं दधे स्वसारः आपः अभि गाः उत अ-सरन् सं ग्रावऽभिः नसते वीते अध्वरे ॥३॥ जायाऽइव पत्यौ अधि शेवं मंहसे पज्राायाः गर्भ शृणुहि ब्रवीमि ते अंतः वाणीषु प्र चर सु जीवसे अनिंद्यः वृजने सोम जागृहि ॥४॥ यथा पूर्वेभ्यः शतऽसाः अमृध्रः सहस्रऽसाः परिऽअयाः वाजं इंदो इति एव पवस्व सुविताय नव्यसे तव व्रतं अनु आपः सचंते ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥८३॥ पवित्रं ते विऽततं ब्रह्मणः पते प्रऽभुः गात्राणि परि एषि विश्वतः अतप्तऽतनूः न तत् आमः अश्नुते शृतासः इत् वहंतः तत् सं आशत ॥१॥ तपोः पवित्रं विऽततं दिवः पदे शोचंतः अस्य तंत-वः वि अस्थिरन् अवंति अस्य पवितारं आशवः दिवः पृष्ठं अधि तिष्ठंति चेतसा ॥२॥ अरूरुचत् उषसः पृश्निः अग्रियः उक्षा बि-भर्ति भुवनानि वाजऽयुः मायाऽविनः ममिरे अस्य मायया नृ-ऽचक्षसः पितरः गर्भं आ दधुः ॥३॥ गंधर्वः इत्था पदं अस्य रक्षति पाति देवानां जनिमानि अद्भुतः गृभ्णाति रिपुं निऽधया निधा-ऽपतिः सुकृत्ऽतमाः मधुनः भक्षं आशत ॥४॥ हविः हविष्मः महि सद्म दैव्यं नभः वसानः परि यासि अध्वरं राजा पवित्रऽरथः वाजं आ अरुहः सहस्रऽभृष्टिः जयसि श्रवः बृहत् ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥ ८४ ॥ पवस्व देवऽमादनः विऽचर्षणिः अप्साः इंद्राय वरु-णाय वायवे कृधि नः अद्य वरिवः स्वस्तिऽमत् उरुऽक्षितौ गृ-णीहि दैव्यं जनं ॥ १ ॥ आ यः तस्थौ भुवनानि अमर्त्यः विश्वानि सोमः परि तानि अर्षति कृण्वन् संऽचृतं विऽचृतं अभिष्टये इंदुः

सिसक्ति उषसं न सूर्यः ॥२॥ आ यः गोभिः सृज्यते ओषधीषु आ देवानां सुम्ने इषयन् उपऽवसुः आ विऽद्युता पवते धारया सुतः इंद्रं सोमः मादयन् दैव्यं जनं ॥३॥ एषः स्यः सोमः पवते सहस्रऽजित् हिन्वानः वाचं इषिरां उषःऽबुधं इंदुः समुद्रं उत् इयर्ति वायुऽभिः आ इंद्रस्य हार्दि कलशेषु सीदति ॥४॥ अभि त्यं गावः पयसा पयःऽवृधं सोमं श्रीणंति मतिऽभिः स्वःऽविदं धनंऽजयः पवते कृत्व्यः रसः विप्रः कविः काव्येन स्वःऽचनाः ॥५॥९॥

॥८५॥ इंद्राय सोम सुऽसुतः परि स्रव अप अमीवा भवतु रक्षसा सह मा ते रसस्य मत्सत द्वयाविनः द्रविणस्वंतः इह संतु इंदवः ॥१॥ अस्मान् सऽमर्ये पवमान चोदय दक्षः देवानां असि हि प्रियः मदः जहि शत्रून् अभि आ भंदनाऽयतः पिब इंद्र सोमं अव नः मृधः जहि ॥२॥ अदब्धः इंदो पवसे मदिन्ऽतमः आत्मा इंद्रस्य भवसि धासिः उत्ऽतमः अभि स्वरंति बहवः मनीषिणः राजानं अस्य भुवनस्य निंसते ॥३॥ सहस्रऽनीथः शतऽधारः अद्भुतः इंद्राय इंदुः पवते काम्यं मधु जयन् क्षेत्रं अभि अर्ष जयन् अपः उरुं नः गातुं कृणु सोम मीढ्वः ॥४॥ कनिक्रदत् कलशे गोभिः अज्यसे वि अव्ययं समया वारं अर्षसि मर्मृज्यमानः अत्यः न सानसिः इंद्रस्य सोम जठरे सं अक्षरः ॥५॥ स्वादुः पवस्व दिव्याय जन्मने स्वादुः इंद्राय सुहवीतुऽनाम्ने स्वादुः मित्राय वरुणाय वायवे बृहस्पतये मधुऽमान् अदाभ्यः ॥६॥१०॥ अत्यं मृजंति कलशे दश क्षिपः प्र विप्राणां मतयः वाचः ईरते पवमानाः अभि अर्षंति सुऽस्तुतिं आ इंद्रं विशंति मदिरासः इंदवः ॥७॥ पवमानः अभि अर्ष सुऽवीर्यं उर्वीं गव्यूतिं महि शर्म सऽप्रथः माकिः नः अस्य परि-

ऽमूतिः ईशत इंद्रो जयेम त्वया धनंऽधनं ॥८॥ अधि द्यां अस्थात्
वृषभः विऽचक्षणः अरूरुचत् वि दिवः रोचना कविः राजा प-
वित्रं अति एति रोरुवत् दिवः पीयूषं दुहते नृऽचक्षसः ॥९॥ दिवः
नाके मधुऽजिह्वाः असश्चतः वेनाः दुहंति उक्षणं गिरिऽस्थां अ-
प्ऽसु द्रप्सं ववृधानं समुद्रे आ सिंधोः ऊर्मा मधुऽमंतं पवित्रे
आ ॥१०॥ नाके सुऽपर्णं उपपप्तिऽवांसं गिरः वेनानां अकृपंत
पूर्वीः शिशुं रिहंति मतयः पनिप्नतं हिरण्ययं शकुनं क्षामणि स्थां
॥११॥ ऊर्ध्वः गंधर्वः अधि नाके अस्थात् विश्वा रूपा प्रतिऽचक्षा-
णः अस्य भानुः शुक्रेण शोचिषा वि अद्यौत् प्र अरूरुचत् रोदसी
मातरा शुचिः ॥ १२ ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥८६॥ प्र ते आशवः पवमान धीऽजवः मदाः अर्षंति रघुजाः-
ऽइव त्मना दिव्याः सुऽपर्णाः मधुऽमंतः इंदवः मदिन्ऽतमासः
परि कोशं आसते ॥१॥ प्र ते मदासः मदिरासः आशवः असृक्षत
रथ्यासः यथा पृथक् धेनुः न वत्सं पयसा अभि वज्रिणं इंद्रं इंदवः
मधुऽमंतः ऊर्मयः ॥२॥ अत्यः न हियानः अभि वाजं अर्ष स्वःऽवित्
कोशं दिवः अद्रिंऽमातरं वृषा पवित्रे अधि सानौ अव्यये सोमः
पुनानः इंद्रियाय धायसे ॥३॥ प्र ते आश्विनीः पवमान धीऽजुवः
दिव्याः असृग्रन् पयसा धरीमणि प्र अंतः ऋषयः स्थाविरीः असृ-
क्षत ये त्वा मृजंति ऋषिऽसान वेधसः ॥४॥ विश्वा धामानि विश्व-
ऽचक्षः ऋभ्वसः प्रऽभोः ते सतः परि यंति केतवः विऽआनशिः
पवसे सोम धर्मऽभिः पतिः विश्वस्य भुवनस्य राजसि ॥५॥१२॥
उभयतः पवमानस्य रश्मयः ध्रुवस्य सतः परि यंति केतवः यदि
पवित्रे अधि मृज्यते हरिः सत्ता नि योना कलशेषु सीदति ॥६॥

यज्ञस्य केतुः पवते सुऽअध्वरः सोमः देवानां उप याति निःऽकृतं
सहस्रऽधारः परि कोशं अर्षति वृषा पवित्रं अति एति रोरुवत्
॥७॥ राजा समुद्रं नद्यः वि गाहते अपां ऊर्मिं सचते सिंधुषु श्रितः
अधि अस्थात् सानु पवमानः अव्ययं नाभा पृथिव्याः धरुणः
महः दिवः ॥८॥ दिवः न सानु स्तनयन् अचिक्रदत् द्यौः च यस्य
पृथिवी च धर्मऽभिः इंद्रस्य सख्यं पवते विऽवेविदत् सोमः पुना-
नः कलशेषु सीदति ॥९॥ ज्योतिः यज्ञस्य पवते मधु प्रियं पिता दे-
वानां जनिता विभुऽवसुः दधाति रत्नं स्वधयोः अपीच्यं मदिन्-
ऽतमः मत्सरः इंद्रियः रसः ॥१०॥१३॥ अभिऽक्रंदन् कलशं वाजी
अर्षति पतिः दिवः शतऽधारः विऽचक्षणः हरिः मित्रस्य सदनेषु
सीदति मर्मृजानः अविऽभिः सिंधुऽभिः वृषा ॥११॥ अग्रे सिंधूनां
पवमानः अर्षति अग्रे वाचः अग्रियः गोषु गच्छति अग्रे वाजस्य
भजते महाऽधनं सुऽआयुधः सोतृऽभिः पूयते वृषा ॥१२॥ अयं
मतऽवान् शकुनः यथा हितः अव्ये ससार पवमानः ऊर्मिणा तव
क्रत्वा रोदसी इति अंतरा कवे शुचिः धिया पवते सोमः इंद्र ते ॥१३॥
द्रापिं वसानः यजतः दिविऽस्पृशं अंतरिक्षऽप्राः भुवनेषु अर्पितः
स्वः जज्ञानः नभसा अभि अक्रमीत् प्रत्नं अस्य पितरं आ विवा-
सति ॥१४॥ सः अस्य विशे महि शर्म यच्छति यः अस्य धाम प्रथमं
विऽआनशे पदं यत् अस्य परमे विऽओमनि अतः विश्वाः अभि
सं याति संऽयतः ॥१५॥१४॥ प्रो इति अयासीत् इंदुः इंद्रस्य निःऽकृतं
सखा सख्युः न प्र मिनाति संऽगिरं मर्यःऽइव युवतिऽभिः सं अर्षे-
ति सोमः कलशे शतऽयाम्ना पथा ॥१६॥ प्र वः धियः मंद्रऽयुवः
विपन्युवः पनस्युवः संऽवसनेषु अक्रमुः सोमं मनीषाः अभि अ-
नूषत स्तुभः अभि धेनवः पयसा ईं अशिश्रयुः ॥१७॥ आ नः सोम

संऽयतं पिप्युषीं इषं इंदो' पवस्व पवमानः अस्रिधं या नः दोहते
त्रिः अहन् असश्चुषी क्षुऽमत् वाजऽवत् मधुऽमत् सुऽवीर्यं ॥१८॥
वृषा मतीनां पवते विऽचक्षणः सोमः अह्नः प्रऽतरीता उषसः
दिवः क्राणा सिंधूनां कलशान् अवीवशत् इंद्रस्य हार्दि आऽवि-
शन् मनीषिऽभिः ॥१९॥ मनीषिऽभिः पवते पूर्व्यः कविः नृऽभिः
यतः परि कोशान् अचिक्रदत् त्रितस्य नाम जनयन् मधु क्षरत्
इंद्रस्य वायोः सख्याय कर्तवे ॥२०॥१५॥ अयं पुनानः उषसः वि
रोचयत् अयं सिंधुऽभ्यः अभवत् ऊं' लोकऽकृत् अयं त्रिः सप्त दु-
दुहानः आऽशिरं सोमः हृदे पवते चारु मत्सरः ॥२१॥ पवस्व सोम
दिव्येषु धामऽसु सृजानः इंदो' कलशे पवित्रे आ सीदन् इंद्रस्य
जठरे कनिक्रदत् नृऽभिः यतः सूर्यं आ अरोहयः दिवि ॥२२॥ अद्रि-
ऽभिः सुतः पवसे पवित्रे आ इंदो' इंद्रस्य जठरेषु आऽविशन् त्वं
नृऽचक्षाः अभवः विऽचक्षण सोम गोत्रं अंगिरःऽभ्यः अवृणोः
अप ॥२३॥ त्वां सोम पवमानं सुऽआध्यः अनु विप्रासः अमदन्
अवस्यवः त्वां सुऽपर्णः आ अभरत् दिवः परि इंदो' विश्वाभिः
मतिऽभिः परिऽकृतं ॥२४॥ अव्ये पुनानं परि वारे ऊर्मिणा हरिं
नवंते अभि सप्त धेनवः अपां उपऽस्थे अधि आयवः कविं ऋतस्य
योना महिषाः अहेषत ॥२५॥१६॥ इंदुः पुनानः अति गाहते मृधः
विश्वानि कृण्वन् सुऽपथानि यज्यवे गाः कृण्वानः निःऽनिजं
हर्यतः कविः अत्यः न क्रीळन् परि वारं अर्षति ॥२६॥ असश्चतः
शतऽधाराः अभिऽश्रियः हरिं नवंते अव ताः उदन्युवः क्षिपः मृ-
जंति परि गोभिः आऽवृतं तृतीये पृष्ठे अधि रोचने दिवः ॥२७॥
तव इमाः प्रऽजाः दिव्यस्य रेतसः त्वं विश्वस्य भुवनस्य राजसि अथ
इदं विश्वं पवमान ते वशे त्वं इंदो' प्रथमः धामऽधाः असि ॥२८॥

त्वं समुद्रः असि विश्वऽवित् कवे तव इमाः पंच प्रऽदिशः विऽधर्मणि त्वं द्यां च पृथिवीं च अति जभ्रिषे तव ज्योतींषि पवमान सूर्यः ॥२९॥ त्वं पवित्रे रजसः विऽधर्मणि देवेभ्यः सोम पवमान पूयसे त्वां उशिजः प्रथमाः अगृभ्णत तुभ्य इमा विश्वा भुवनानि येमिरे ॥३०॥१७॥ प्र रेभः एति अति वारं अव्ययं वृषा वनेषु अव चक्रदत् हरिः सं धीतयः वावशानाः अनूषत शिशुं रिहंति मतयः पनिप्रतं ॥३१॥ सः सूर्यस्य रश्मिऽभिः परि व्यत तंतुं तन्वानः त्रिऽवृतं यथा विदे नयन् ऋतस्य प्रऽशिषः नवीयसीः पतिः जनीनां उप याति निःऽकृतं ॥३२॥ राजा सिंधूनां पवते पतिः दिवः ऋतस्य याति पथिऽभिः कनिक्रदत् सहस्रऽधारः परि सिच्यते हरिः पुनानः वाचं जनयन् उपऽवसुः ॥३३॥ पवमान महि अर्णः वि धावसि सूरः न चित्रः अव्ययानि पव्यया गभस्तिऽपूतः नृऽभिः अद्रिऽभिः सुतः महे वाजाय धन्याय धन्वसि ॥३४॥ इषं ऊर्जं पवमान अभि अर्षसि श्येनः न वंसु कलशेषु सीदसि इंद्राय मद्वा मद्यः मदः सुतः दिवः विष्टंभः उपऽमः विऽचक्षणः ॥३५॥१८॥ सप्त स्वसारः अभि मातरः शिशुं नवं जज्ञानं जेन्यं विपःऽचितं अपां गंधर्वं दिव्यं नृऽचक्षसं सोमं विश्वस्य भुवनस्य राजसे ॥३६॥ ईशानः इमा भुवनानि वि ईयसे युजानः इंदो इति हरितः सुऽपर्ण्यः ताः ते क्षरंतु मधुऽमत् घृतं पयः तव व्रते सोम तिष्ठंतु कृष्टयः ॥३७॥ त्वं नृऽचक्षाः असि सोम विश्वतः पवमान वृषभ ता वि धावसि सः नः पवस्व वसुऽमत् हिरण्यऽवत् वयं स्याम भुवनेषु जीवसे ॥३८॥ गोऽवित् पवस्व वसुऽवित् हिरण्यऽवित् रेतःऽधाः इंदो इति भुवनेषु अर्पितः त्वं सुऽवीरः असि सोम विश्वऽवित् तं त्वा विप्राः उप गिरा इमे आसते ॥३९॥ उत् मध्वः ऊर्मिः वननाः अतिस्थिपत् अपः वसा-

नः महिषः वि गाहते राजा पवित्रंऽरथः वाजं आ अरुहत् सह-
स्रंऽभृष्टिः जयति श्रवः बृहत् ॥ ४० ॥ १९ ॥ सः भंदनाः उत् इयर्ति
प्रजाऽवतीः विश्वऽआयुः विश्वाः सुऽभराः अहःऽदिवि ब्रह्म प्र-
जाऽवत् रयिं अश्वंऽपस्त्यं पीतः इंदो इंद्रं अस्मभ्यं याचतात् ॥ ४१ ॥
सः अग्रे अह्नां हरिः हर्यतः मदः प्र चेतसा चेतयते अनु द्युऽभिः द्वा
जना यातयन् अंतः ईयते नराशंसं च दैव्यं च धर्तरि ॥ ४२ ॥ अंजते
वि अंजते सं अंजते क्रतुं रिहंति मधुना अभि अंजते सिंधोः उत्-
ऽश्वासे पतयंतं उक्षणं हिरण्यऽपावाः पशुं आसु गृभ्णते ॥ ४३ ॥
विपःऽचिते पवमानाय गायत मही न धारा अति अंधः अर्षति
अहिः न जूर्णां अति सर्पति त्वचं अत्यः न क्रीळन् असरत् वृषा
हरिः ॥ ४४ ॥ अग्रेऽगः राजा अप्यः तविष्यते विऽमानः अह्नां भुवं-
नेषु अर्पितः हरिः घृतऽस्नुः सुऽदृशीकः अर्णवः ज्योतिःऽरथः पवते
राये ओक्यः ॥ ४५ ॥ २० ॥ असर्जि स्कंभः दिवः उत्ऽयतः मदः परि
त्रिऽधातुः भुवनानि अर्षति अंशुं रिहंति मतयः पनिप्नतं गिरा
यदि निःऽनिजं ऋग्मिणः ययुः ॥ ४६ ॥ प्र ते धाराः अति अण्वानि
मेष्यः पुनानस्य संऽयतः यंति रंहयः यत् गोभिः इंदो चम्वोः सं-
ऽअज्यसे आ सुवानः सोम कलशेषु सीदसि ॥ ४७ ॥ पवस्व सोम
क्रतुऽवित् नः उक्थ्यः अव्यः वारे परि धाव मधु प्रियं जहि विश्वान्
रक्षसः इंदो अत्रिणः बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ ४८ ॥ २१ ॥

॥ ८७ ॥ प्र तु द्रव परि कोशं नि सीद नृऽभिः पुनानः अभि वाजं
अर्ष अश्वं न त्वा वाजिनं मर्जयंतः अच्छ बर्हिः रशनाभिः नयंति
॥ १ ॥ सुऽआयुधः पवते देवः इंदुः अशस्तिऽहा वृजनं रक्षमाणः पि-
ता देवानां जनिता सुऽदक्षः विष्टंभः दिवः धरुणः पृथिव्याः ॥ २ ॥

ऋषिः विप्रः पुरःऽएता जनानां ऋभुः धीरः उशना काव्येन सः
चित् विवेद निऽहितं यत् आसां अपीच्यं गुह्यं नाम गोनां ॥३॥
एषः स्यः ते मधुऽमान् इंद्र सोमः वृषा वृष्णे परि पवित्रे अक्षाः
सहस्रऽसाः शतऽसाः भूरिऽदावा शश्वत्ऽतमं बर्हिः आ वाजी
अस्थात् ॥४॥ एते सोमाः अभि गव्या सहस्रा महे वाजाय अमृ-
ताय श्रवांसि पवित्रेभिः पवमानाः असृग्रन् श्रवस्यवः न पृत-
नाजः अत्याः ॥५॥२२॥ परि हि स्म पुरुऽहूतः जनानां विश्वा असरत्
भोजना पूयमानः अथ आ भर श्येनऽभृत प्रयांसि रयिं तुंजानः
अभि वाजं अर्ष ॥६॥ एषः सुवानः परि सोमः पवित्रे सर्गः न सृष्टः
अदधावत् अर्वा तिग्मे शिशानः महिषः न शृंगे गाः गव्यन्
अभि शूरः न सत्वा ॥७॥ एषा आ ययौ परमात् अंतः अद्रेः कूऽचित्
सतीः ऊर्वे गाः विवेद दिवः न विऽद्युत् स्तनयंती अभ्रैः सोमस्य ते
पवते इंद्र धारा ॥८॥ उत स्म राशिं परि यासि गोनां इंद्रेण सोम
सऽरथं पुनानः पूर्वीः इषः बृहतीः जीरऽदानो इति शिक्ष शचीऽवः
तव ताः उपऽस्तुत ॥ ९ ॥ २३ ॥

॥८८॥ अयं सोमः इंद्र तुभ्यं सुन्वे तुभ्यं पवते त्वं अस्य पाहि त्वं ह
यं चकृषे त्वं ववृषे इंदुं मदाय युज्याय सोमं ॥१॥ सः ईं रथः न भुरिषाट्
अयोजि महः पुरूणि सातये वसूनि आत् ईं विश्वा नहुष्याणि
जाता स्वःऽसाता वने ऊर्ध्वा नवंत ॥२॥ वायुः न यः नियुत्वान्
इष्टऽयामा नासत्याऽइव हवे आ शंऽभविष्ठः विश्वऽवारः द्रवि-
णोदाःऽइव त्मन् पूषाऽइव धीऽजवनः असि सोम ॥३॥ इंद्रः न यः
महा कर्माणि चक्रिः हंता वृत्राणां असि सोम पूःऽभित् पैद्वः न
हि त्वं अहिऽनाम्नां हंता विश्वस्य असि सोम दस्योः ॥४॥ अग्निः न

यः वने आ मृज्यमानः वृथा पाजांसि कृणुते नदीषु जनः न युध्वा महतः उपब्दिः इयर्ति सोमः पवमानः ऊर्मिं ॥ ५ ॥ एते सोमाः अति वाराणि अव्या दिव्याः न कोशासः अभ्रऽवर्षाः वृथा समुद्रं सिंधवः न नीचीः सुतासः अभि कलशान् असृग्रन् ॥ ६ ॥ शुष्मी शर्धः न मारुतं पवस्व अनभिऽशस्ता दिव्या यथा विट् आपः न मक्षु सुऽमतिः भव नः सहस्रऽअप्साः पृतनाषाट् न यज्ञः ॥ ७ ॥ राज्ञः नु ते वरुणस्य व्रतानि बृहत् गभीरं तव सोम धाम शुचिः त्वं असि प्रियः न मित्रः दक्षाय्यः अर्यमाऽइव असि सोम ॥ ८ ॥ २४ ॥

॥ ८९ ॥ प्रो इति स्यः वह्निः पथ्याभिः अस्यान् दिवः न वृष्टिः पवमानः अक्षाः इति सहस्रऽधारः असदत् नि अस्मे इति मातुः उपऽस्थे वने आ च सोमः ॥ १ ॥ राजा सिंधूनां अवसिष्ट वासः ऋतस्य नावं आ अरुहत् रजिष्ठां अप्ऽसु द्रप्सः ववृधे श्येनऽजूतः दुहे ईं पिता दुहे ईं पितुः जां ॥ २ ॥ सिंहं नसंत मध्वः अयासं हरिं अरुषं दिवः अस्य पतिं शूरः युत्ऽसु प्रथमः पृच्छते गाः अस्य चक्षसा परि पाति उक्षा ॥ ३ ॥ मधुऽपृष्ठं घोरं अयासं अश्वं रथे युंजंति उरुऽचक्रे ऋष्वं स्वसारः ईं जामयः मर्जयंति सऽनाभयः वाजिनं ऊर्जयंति ॥ ४ ॥ चतस्रः ईं घृतऽदुहः सचंते समाने अंतः धरुणे निऽसत्ताः ताः ईं अर्षंति नमसा पुनानाः ताः ईं विश्वतः परि संति पूर्वीः ॥ ५ ॥ विष्टंभः दिवः धरुणः पृथिव्याः विश्वाः उत क्षितयः हस्ते अस्य असत् ते उत्सः गृणते नियुत्वान् मध्वः अंशुः पवते इंद्रियाय ॥ ६ ॥ वन्वन् अवातः अभि देवऽवीतिं इंद्राय सोम वृत्रऽहा पवस्व शग्धि महः पुरुऽचंद्रस्य रायः सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥ ७ ॥ २५ ॥

॥ ९० ॥ प्र हिन्वानः जनिता रोदस्योः रथः न वाजं सनिष्यन् अयासीत् इंद्रं गच्छन् आयुधा संऽशिशानः विश्वा वसु हस्तयोः आऽदधानः ॥ १ ॥ अभि त्रिऽपृष्ठं वृषणं वयःऽधां आंगूषाणां अवावशंत वाणीः वना वसानः वरुणः न सिंधून् वि रत्नऽधाः दयते वार्याणि ॥ २ ॥ शूरऽग्रामः सर्वऽवीरः सहावान् जेता पवस्व सनिता धनानि तिग्मऽआयुधः क्षिप्रऽधन्वा समत्ऽसु अषाळ्हः सह्वान् पृतनासु शत्रून् ॥ ३ ॥ उरुऽगव्यूतिः अभयानि कृण्वन् संऽईचीने॰ आ पवस्व पुरंऽधी॰ अपः सिसासन् उषसः स्वः गाः सं चिक्रदः महः अस्मभ्यं वाजान् ॥ ४ ॥ मत्सि सोम वरुणं मत्सि मित्रं मत्सि इंद्रं इंदो॰ पवमान विष्णुं मत्सि शर्धः मारुतं मत्सि देवान् मत्सि महां इंद्रं इंदो॰ मदाय ॥ ५ ॥ एव राजाऽइव क्रतुऽमान् अमेन विश्वा घनिघ्नत् दुःऽइता पवस्व इंदो॰ सुऽउक्ताय वचसे वयः धाः यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ २६ ॥ ३ ॥

॥ ९१ ॥ असर्जि वक्वा रथ्ये यथा आजौ धिया मनोता प्रथमः मनीषी दश स्वसारः अधि सानौ अव्ये अजंति वह्निं सदनानि अच्छ ॥ १ ॥ वीती जनस्य दिव्यस्य कव्यैः अधि सुवानः नहुषेभिः इंदुः प्र यः नृऽभिः अमृतः मर्त्येभिः मर्मृजानः अविऽभिः गोऽभिः अत्ऽभिः ॥ २ ॥ वृषा वृष्णे रोरुवत् अंशुः अस्मै पवमानः रुशत् ईर्ते पयः गोः सहस्रं ऋक्वा पथिऽभिः वचःऽवित् अध्वस्मऽभिः सूरः अण्वं वि याति ॥ ३ ॥ रुज दृळ्हा चित् रक्षसः सदांसि पुनानः इंदो॰ ऊर्णुहि वि वाजान् वृश्च उपरिष्टात् तुजता वधेन ये अंति दूरात् उपऽनायं एषां ॥ ४ ॥ सः प्रत्नऽवत् नव्यसे विश्वऽवार सुऽउक्ताय पथः कृणुहि प्राचः ये दुःऽसहासः वनुषा बृहंतः तान् ते अश्याम

पुरुऽकृत् पुरुऽक्षो॰ ॥५॥ एव पुनानः अपः स्वः गाः अस्मभ्यं तोका
तनयानि भूरि शं नः क्षेत्रं उरु ज्योतींषि सोम ज्योक् नः सूर्यं दृशये
रिरीहि ॥ ६ ॥ १ ॥

॥९२॥ परि सुवानः हरिः अंशुः पवित्रे रथः न सर्जि सनये हियानः
आपत् श्लोकं इंद्रियं पूयमानः प्रति देवान् अजुषत प्रयःऽभिः
॥१॥ अच्छ नृऽचक्षाः असरत् पवित्रे नाम दधानः कविः अस्य
योनौ सीदन् होताऽइव सदने चमूषु उप ईं अग्मन् ऋषयः सप्त
विप्राः ॥२॥ प्र सुऽमेधाः गातुऽवित् विश्वऽदेवः सोमः पुनानः
सदः एति नित्यं भुवत् विश्वेषु काव्येषु रंता अनु जनान् यतते पंच
धीरः ॥३॥ तव त्ये सोम पवमान निण्ये विश्वे देवाः त्रयः एकाद-
शासः दश स्वधाभिः अधि सानौ अव्ये मृजंति त्वा नद्यः सप्त यह्वीः
॥४॥ तत् नु सत्यं पवमानस्य अस्तु यत्र विश्वे कारवः संऽनसंत
ज्योतिः यत् अह्ने अकृणोत् ऊं लोकं प्र आवत् मनुं दस्यवे कः
अभीकं ॥५॥ परि सद्मऽइव पशुऽमंति होता राजा न सत्यः संऽइ-
तीः इयानः सोमः पुनानः कलशान् अयासीत् सीदन् मृगः न
महिषः वनेषु ॥ ६ ॥ २ ॥

॥९३॥ साकंऽउक्षः मर्जयंत स्वसारः दश धीरस्य धीतयः धनुत्रीः
हरिः परि अद्रवत् जाः सूर्यस्य द्रोणं ननक्षे अत्यः न वाजी ॥१॥ सं
मातृऽभिः न शिशुः वावशानः वृषा दधन्वे पुरुऽवारः अत्ऽभिः
मर्यः न योषां अभि निःऽकृतं यन् सं गच्छते कलशे उस्रियाभिः
॥२॥ उत प्र पिप्ये ऊधः अघ्न्यायाः इंदुः धाराभिः सचते सुऽमेधाः
मूर्धानं गावः पयसा चमूषु अभि श्रीणंति वसुऽभिः न निक्तैः

॥३॥ सः नः देवेभिः पवमान रद इंदो रयिं अश्विनं वावशानः रथि-
रायतां उशती पुरंऽधिः अस्मद्र्यक् आ दावने वसूनां ॥४॥ नु नः
रयिं उप मास्व नृऽवंतं पुनानः वाताप्यं विश्वऽचंद्रं प्र वंदितुः
इंदो तारि आयुः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥५॥३॥

॥९४॥ अधि यत् अस्मिन् वाजिनिऽइव शुभः स्पर्धंते धियः सूर्ये
न विशः अपः वृणानः पवते कविऽयन् व्रजं न पशुऽवर्धनाय
मन्म ॥१॥ द्विता विऽऊर्ण्वन् अमृतस्य धाम स्वःऽविदे भुवनानि
प्रथंत धियः पिन्वानाः स्वसरे न गावः ऋतऽयंतीः अभि वावश्रे
इंदुं ॥२॥ परि यत् कविः काव्या भरते शूरः न रथः भुवनानि विश्वा
देवेषु यशः मर्ताय भूषन् दक्षाय रायः पुरुऽभूषु नव्यः ॥३॥ श्रिये
जातः श्रिये आ निः इयाय श्रियं वयः जरितृऽभ्यः दधाति श्रियं
वसानाः अमृतऽत्वं आयन् भवंति सत्या संऽइथा मितऽद्रौ ॥४॥
इषं ऊर्जं अभि अर्ष अश्वं गां उरु ज्योतिः कृणुहि मत्सि देवान्
विश्वानि हि सुऽसहा तानि तुभ्यं पवमान बाधसे सोम शत्रून्
॥५॥४॥

॥९५॥ कनिक्रंति हरिः आ सृज्यमानः सीदन् वनस्य जठरे पु-
नानः नृऽभिः यतः कृणुते निःऽनिजं गाः अतः मतीः जनयत
स्वधाभिः ॥१॥ हरिः सृजानः पथ्यां ऋतस्य इयर्ति वाचं अरिता-
ऽइव नावं देवः देवानां गुह्यानि नाम आविः कृणोति बर्हिषि
प्रऽवाचे ॥२॥ अपांऽइव इत् ऊर्मयः तर्तुराणाः प्र मनीषाः ईरते
सोमं अच्छ नमस्यंतीः उप च यंति सं च आ च विशंति उशतीः
उशंतं ॥३॥ तं मर्मृजानं महिषं न सानौ अंशुं दुहंति उक्षणं गि-

रिऽस्थां तं वावशानं मतयः सचंते त्रितः बिभर्ति वरुणं समुद्रे ॥४॥ इष्यन् वाचं उपवक्ताऽइव होतुः पुनानः इंदो इति वि स्य मनीषां इंद्रः च यत् क्षयथः सौभगाय सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥५॥५॥

॥९६॥ प्र सेनाऽनीः शूरः अग्रे रथानां गव्यन् एति हर्षते अस्य सेना भद्रान् कृण्वन् इंद्रऽहवान् सखिऽभ्यः आ सोमः वस्त्रा रभसानि दत्ते ॥१॥ सं अस्य हरिं हरयः मृजंति अश्वऽहयैः अनिऽशितं नमःऽभिः आ तिष्ठति रथं इंद्रस्य सखा विद्वान् एन सुऽमतिं याति अच्छ ॥२॥ सः नः देव देवऽताते पवस्व महे सोम प्सरसे इंद्रऽपानः कृण्वन् अपः वर्षयन् द्यां उत इमां उरोः आ नः वरिवस्य पुनानः ॥३॥ अजीतये अहतये पवस्व स्वस्तये सर्वऽतातये बृहते तत् उशंति विश्वे इमे सखायः तत् अहं वश्मि पवमान सोम ॥४॥ सोमः पवते जनिता मतीनां जनिता दिवः जनिता पृथिव्याः जनिता अग्नेः जनिता सूर्यस्य जनिता इंद्रस्य जनिता उत विष्णोः ॥५॥६॥ ब्रह्मा देवानां पदऽवीः कवीनां ऋषिः विप्राणां महिषः मृगाणां श्येनः गृध्राणां स्वऽधितिः वनानां सोमः पवित्रं अति एति रेभन् ॥६॥ प्र अवीविपत् वाचः ऊर्मिं न सिंधुः गिरः सोमः पवमानः मनीषाः अंतः पश्यन् वृजना इमा अवराणि आ तिष्ठति वृषभः गोषु जानन् ॥७॥ सः मत्सरः पृत्ऽसु वन्वन् अवातः सहस्रऽरेताः अभि वाजं अर्ष इंद्राय इंदो इति पवमानः मनीषी अंशोः ऊर्मिं ईरय गाः इषण्यन् ॥८॥ परि प्रियः कलशे देवऽवातः इंद्राय सोमः रण्यः मदाय सहस्रऽधारः शतऽवाजः इंदुः वाजी न सप्तिः समना जिगाति ॥९॥ सः पूर्व्यः वसुऽवित् जायमानः मृजानः अप्ऽसु दुदुहानः अद्रौ अभिशस्तिऽपाः भुवनस्य राजा विदत् गातुं

ब्रह्मणे पूयमानः ॥१०॥७॥ त्वया हि नः पितरः सोम पूर्वे कर्माणि
चक्रुः पवमान धीराः वन्वन् अवातः परिऽधीन् अप ऊर्णु वीरे-
भिः अश्वैः मघऽवा भव नः ॥११॥ यथा अपवथाः मनवे वयःऽधाः
अमित्रऽहा वरिवःऽवित् हविष्मान् एव पवस्व द्रविणं दधानः
इंद्रे सं तिष्ठ जनय आयुधानि ॥१२॥ पवस्व सोम मधुऽमान् ऋत-
ऽवा अपः वसानः अधि सानौ अव्ये अव द्रोणानि घृतऽवंति
सीद मदिन्ऽतमः मत्सरः इंद्रऽपानः ॥१३॥ वृष्टिं दिवः शतऽधारः
पवस्व सहस्रऽसाः वाजऽयुः देवऽवीतौ सं सिंधुऽभिः कलशे वा-
वशानः सं उस्रियाभिः प्रऽतिरन् नः आयुः ॥१४॥ एषः स्यः सोमः
मतिऽभिः पुनानः अत्यः न वाजी तरति इत् अरातीः पयः न दुग्धं
अदितेः इषिरं उरुऽइव गातुः सुऽयमः न वोळ्हा ॥१५॥८॥ सुऽआ-
युधः सोतृऽभिः पूयमानः अभि अर्ष गुह्यं चारु नाम अभि वाजं
सप्तिःऽइव श्रवस्या अभि वायुं अभि गाः देव सोम ॥१६॥ शिशुं
जज्ञानं हर्यतं मृजंति शुंभंति वह्निं मरुतः गणेन कविः गीःऽभिः
काव्येन कविः सन् सोमः पवित्रं अति एति रेभन् ॥१७॥ ऋषि-
ऽमनाः यः ऋषिऽकृत् स्वःऽसाः सहस्रऽनीथः पदऽवीः कवीनां
तृतीयं धाम महिषः सिसासन् सोमः विऽराजं अनु राजति स्तुप्
॥१८॥ चमूऽसत् श्येनः शकुनः विऽभृत्वा गोऽविंदुः द्रप्सः आयु-
धानि बिभ्रत् अपां ऊर्मिं सचमानः समुद्रं तुरीयं धाम महिषः
विवक्ति ॥१९॥ मर्यः न शुभ्रः तन्वं मृजानः अत्यः न सृत्वा सनये
धनानां वृषाऽइव यूथा परि कोशं अर्षन् कनिक्रदत् चम्वोः आ
विवेश ॥२०॥९॥ पवस्व इंदो पवमानः महःऽभिः कनिक्रदत् परि
वाराणि अर्ष क्रीळन् चम्वोः आ विश पूयमानः इंद्रं ते रसः म-
दिरः ममत्तु ॥२१॥ प्र अस्य धाराः बृहतीः असृग्रन् अक्तः गोभिः

कलशान् आ विवेश साम कृण्वन् सामन्यः विपःऽचित् क्रं-
दन् एति अभि सख्युः न जामिं ॥२२॥ अपऽघ्नन् एषि पवमान
शत्रून् प्रियां न जारः अभिऽगीतः इंदुः सीदन् वनेषु शकुनः
न पत्वां सोमः पुनानः कलशेषु सत्तां ॥२३॥ आ ते रुचः प-
वमानस्य सोम योषाऽइव यंति सुऽदुघाः सुऽधाराः हरिः
आऽनीतः पुरुऽवारः अप्ऽसु अचिक्रदत् कलशे देवऽयूनां
॥ २४ ॥ १० ॥ ५ ॥

॥९७॥ अस्य प्रेषा हेमना पूयमानः देवः देवेभिः सं अपृक्त
रसं सुतः पवित्रं परि एति रेभन् मिताऽइव सद्म पशुऽमंति
होता ॥१॥ भद्रा वस्त्रा समन्या वसानः महान् कविः निऽव-
चनानि शंसन् आ वच्यस्व चम्वोः पूयमानः विऽचक्षणः
जागृविः देवऽवीतौ ॥२॥ सं ऊं इति प्रियः मृज्यते सानौ अव्ये य-
शःऽतरः यशसां क्षैतः अस्मे इति अभि स्वर धन्व पूयमानः यूयं
पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥३॥ प्र गायत अभि अर्चाम देवान्
सोमं हिनोत महते धनाय स्वादुः पवाते अति वारं अव्यं आ
सीदाति कलशं देवऽयुः नः ॥४॥ इंदुः देवानां उप सख्यं आ-
ऽयन् सहस्रऽधारः पवते मदाय नृऽभिः स्तवानः अनु धाम
पूर्वं अगन् इंद्रं महते सौभगाय ॥५॥११॥ स्तोत्रे राये हरिः अर्ष
पुनानः इंद्रं मदः गच्छतु ते भराय देवैः याहि सऽरथं राधः
अच्छ यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥६॥ प्र काव्यं उशनाऽइव
ब्रुवाणः देवः देवानां जनिम विवक्ति महिऽव्रतः शुचिऽबंधुः
पावकः पदा वराहः अभि एति रेभन् ॥७॥ प्र हंसासः तृपलं
मन्युं अच्छ अमात् अस्तं वृषऽगणाः अयासुः आंगूष्यं पवं-

मानं सखायः दुःऽमर्षं साकं प्र वदंति वाणं ॥८॥ सः रंहते उरुऽगायस्य जूतिं वृथा क्रीळंतं मिमते न गावः परीणसं कृणुते तिग्मऽशृंगः दिवा हरिः ददृशे नक्तं ऋज्रः ॥९॥ इंदुः वाजी पवते गोऽन्योघाः इंद्रे सोमः सहः इन्वन् मदाय हंति रक्षः बाधते परि अरातीः वरिवः कृण्वन् वृजनस्य राजा ॥१०॥१२॥ अध धारया मध्वा पृचानः तिरः रोम पवते अद्रिऽदुग्धः इंदुः इंद्रस्य सख्यं जुषाणः देवः देवस्य मत्सरः मदाय ॥११॥ अभि प्रियाणि पवते पुनानः देवः देवान् स्वेन रसेन पृंचन् इंदुः धर्माणि ऋतुऽथा वसानः दश क्षिपः अव्यत सानौ अव्ये ॥१२॥ वृषा शोणः अभिऽकनिक्रदत् गाः नदयन् एति पृथिवीं उत द्यां इंद्रस्यऽइव वग्नुः आ शृण्वे आजौ प्रऽचेतयन् अर्षति वाचं आ इमां ॥१३॥ रसाय्यः पयसा पिन्वमानः ईरयन् एषि मधुऽमंतं अंशुं पवमानः संऽतनिं एषि कृण्वन् इंद्राय सोम परिऽसिच्यमानः ॥१४॥ एव पवस्व मदिरः मदाय उदऽग्राभस्य नमयन् वधऽस्नैः परि वर्णं भरमाणः रुशंतं गव्युः नः अर्ष परि सोम सिक्तः ॥१५॥१३॥ जुष्टी नः इंदो सुऽपथा सुऽगानि उरौ पवस्व वरिवांसि कृण्वन् घनाऽइव विष्वक् दुःऽइतानि विऽघ्नन् अधि स्नुना धन्व सानौ अव्ये ॥१६॥ वृष्टिं नः अर्ष दिव्यां जिगत्नुं इळाऽवतीं शंऽगयीं जीरऽदानुं स्तुकाऽइव वीता धन्व विऽचिन्वन् बंधून् इमान् अवरान् इंदो वायून् ॥१७॥ ग्रंथिं न वि स्य ग्रथितं पुनानः ऋजुं च गातुं वृजिनं च सोम अत्यः न क्रदः हरिः आ सृजानः मर्यः देव धन्व पस्त्यऽवान् ॥१८॥ जुष्टः मदाय देवऽताते इंदो परि स्नुना धन्व सानौ अव्ये सहस्रऽधारः सुरभिः अदब्धः परि स्रव वाजऽसातौ नृऽसह्ये ॥१९॥ अरश्मानः ये अरथाः अयुक्ताः अत्यासः न ससृजानासः आजौ

एते शुक्रासः धन्वंति सोमाः देवासः तान् उप यात पिबध्यै
॥२०॥१४॥ एव नः इंदो इति अभि देवऽवीतिं परि स्रव नभः अर्णः च-
मूषु सोमः अस्मभ्यं काम्यं बृहंतं रयिं ददातु वीरऽवंतं उग्रं ॥२१॥
तक्षत् यदि मनसः वेनतः वाक् ज्येष्ठस्य वा धर्मणि क्षोः अनीके
आत् ईं आयन् वरं आ वावशानाः जुष्टं पतिं कलशे गावः इंदुं
॥२२॥ प्र दानुऽदः दिव्यः दानुऽपिन्वः ऋतं ऋताय पवते सुऽमेधाः
धर्मा भुवत् वृजन्यस्य राजा प्र रश्मिऽभिः दशऽभिः भारि भूम
॥२३॥ पवित्रेभिः पवमानः नृऽचक्षाः राजा देवानां उत मर्त्यानां
द्विता भुवत् रयिऽपतिः रयीणां ऋतं भरत् सुऽभृतं चारु इंदुः
॥२४॥ अर्वान्ऽइव श्रवसे सातिं अच्छ इंद्रस्य वायोः अभि वीतिं
अर्ष सः नः सहस्रा बृहतीः इषः दाः भव सोम द्रविणःऽवित् पु-
नानः ॥२५॥१५॥ देवऽअव्यः नः परिऽसिच्यमानाः क्षयं सुऽवीरं
धन्वंतु सोमाः आऽयज्यवः सुऽमतिं विश्वऽवाराः होतारः न दि-
विऽयजः मंद्रऽतमाः ॥२६॥ एव देव देवऽताते पवस्व महे सोम
प्सरसे देवऽपानः महः चित् हि स्मसि हिताः सऽमर्ये कृधि सु-
ऽस्थाने॰ रोदसी इति पुनानः ॥२७॥ अश्वः न क्रदः वृषऽभिः युजानः
सिंहः न भीमः मनसः जवीयान् अर्वाचीनैः पथिऽभिः ये रजिष्ठाः
आ पवस्व सौमनसं नः इंदो इति ॥२८॥ शतं धाराः देवऽजाताः असृ-
ग्रन् सहस्रं एनाः कवयः मृजंति इंदो इति सनित्रं दिवः आ पवस्व पुरः-
ऽएता असि महतः धनस्य ॥२९॥ दिवः न सर्गाः अससृग्रं अह्नां रा-
जा न मित्रं प्र मिनाति धीरः पितुः न पुत्रः क्रतुऽभिः यतानः आ
पवस्व विशे अस्यै अजीतिं ॥३०॥१६॥ प्र ते धाराः मधुऽमतीः अ-
सृग्रन् वारान् यत् पूतः अतिऽएषि अव्यान् पवमान पवसे धाम
गोनां जज्ञानः सूर्यं अपिन्वः अर्कैः ॥३१॥ कनिक्रदत् अनु पंथां

ऋतस्य शुक्रः वि भासि अमृतस्य धाम सः इंद्राय पवसे मत्सर-
ऽवान् हिन्वानः वाचं मतिऽभिः कवीनां ॥३२॥ दिव्यः सुऽपर्णः
अव चक्षि सोम पिन्वन् धाराः कर्मणा देवऽवीतौ आ इंदो इति विश
कलशं सोमऽधानं क्रंदन् इहि सूर्यस्य उप रश्मिं ॥३३॥ तिस्रः वा-
चः ईरयति प्र वह्निः ऋतस्य धीतिं ब्रह्मणः मनीषां गावः यंति
गोऽपतिं पृच्छमानाः सोमं यंति मतयः वावशानाः ॥३४॥ सोमं
गावः धेनवः वावशानाः सोमं विप्राः मतिऽभिः पृच्छमानाः
सोमः सुतः पूयते अज्यमानः सोमे अर्काः त्रिऽस्तुभः सं नवंते
॥३५॥१७॥ एव नः सोम परिऽसिच्यमानः आ पवस्व पूयमानः
स्वस्ति इंद्रं आ विश बृहता रवेण वर्धय वाचं जनय पुरंऽधिं ॥३६॥
आ जागृविः विप्रः ऋता मतीनां सोमः पुनानः असदत् चमूषु
सपंति यं मिथुनासः निऽकामाः अध्वर्यवः रथिरासः सुऽहस्ताः
॥३७॥ सः पुनानः उप सूरे न धाता आ उभे इति अप्राः रोदसी इति वि सः
आवरित्यावः प्रिया चित् यस्य प्रियसासः ऊती सः तु धनं कारिणे न प्र
यंसत् ॥३८॥ सः वर्धिता वर्धनः पूयमानः सोमः मीढ्वान् अभि नः
ज्योतिषा आवीत् येन नः पूर्वे पितरः पदऽज्ञाः स्वःऽविदः अभि
गाः अद्रिं उष्णन् ॥३९॥ अक्रान् समुद्रः प्रथमे विऽधर्मन् जनयन्
प्रऽजाः भुवनस्य राजा वृषा पवित्रे अधि सानौ अव्ये बृहत् सोमः
वावृधे सुवानः इंदुः ॥४०॥१८॥ महत् तत् सोमः महिषः चकार अपां
यत् गर्भः अवृणीत देवान् अदधात् इंद्रे पवमानः ओजः अज-
नयत् सूर्ये ज्योतिः इंदुः ॥४१॥ मत्सि वायुं इष्टये राधसे च मत्सि
मित्रावरुणा पूयमानः मत्सि शर्धः मारुतं मत्सि देवान् मत्सि
द्यावापृथिवी इति देव सोम ॥४२॥ ऋजुः पवस्व वृजिनस्य हंता अप
अमीवां बाधमानः मृधः च अभिऽश्रीणन् पयः पयसा अभि

गोनां इंद्रस्य त्वं तव वयं सखायः ॥४३॥ मध्वः सूदं पवस्व वस्वः
उत्सं वीरं च नः आ पवस्व भगं च स्वदस्व इंद्राय पवमानः इंदो
रयिं च नः आ पवस्व समुद्रात् ॥४४॥ सोमः सुतः धारया अत्यः न
हित्वा सिंधुः न निम्नं अभि वाजी अक्षाः आ योनिं वन्यं असदत्
पुनानः सं इंदुः गोभिः असरत् सं अत्ऽभिः ॥४५॥१९॥ एषः स्यः ते
पवते इंद्र सोमः चमूषु धीरः उशते तवस्वान् स्वःऽचक्षाः रथिरः
सत्यऽशुष्मः कामः न यः देवऽयतां असर्जि ॥४६॥ एषः प्रत्नेन व-
यसा पुनानः तिरः वर्पांसि दुहितुः दधानः वसानः शर्म त्रिऽवरूथं
अप्ऽसु होताऽइव याति समनेषु रेभन् ॥४७॥ नु नः त्वं रथिरः देव
सोम परि स्रव चम्वोः पूयमानः अप्ऽसु स्वादिष्ठः मधुऽमान्
ऋतऽवा देवः न यः सविता सत्यऽमन्मा ॥४८॥ अभि वायुं वीती
अर्ष गृणानः अभि मित्रावरुणा पूयमानः अभि नरं धीऽजवनं
रथेऽस्थां अभि इंद्रं वृषणं वज्रऽबाहुं ॥४९॥ अभि वस्त्रा सुऽवस-
नानि अर्ष अभि धेनूः सुऽदुघाः पूयमानः अभि चंद्रा भर्तवे नः
हिरण्या अभि अश्वान् रथिनः देव सोम ॥५०॥२०॥ अभि नः अर्ष
दिव्या वसूनि अभि विश्वा पार्थिवा पूयमानः अभि येन द्रविणं
अश्नवाम अभि आर्षेयं जमदग्निऽवत् नः ॥५१॥ अया पवा पवस्व
एना वसूनि मांश्चत्वे इंदो सरसि प्र धन्व ब्रध्नः चित् अत्र वातः न
जूतः पुरुऽमेधः चित् तकवे नरं दात् ॥५२॥ उत नः एना पवया प-
वस्व अधि श्रुते श्रवाय्यस्य तीर्थे षष्टिं सहस्रा नैगुतः वसूनि वृक्षं
न पक्वं धूनवत् रणाय ॥५३॥ महि इमे अस्य वृषनाम शूषे मांश्चत्वे
वा पृशने वा वधत्रे अस्वापयत् निऽगुतः स्नेहयत् च अप अमि-
त्रान् अप अचितः अच इतः ॥५४॥ सं त्री पवित्रा विऽतंतानि
एषि अनु एकं धावसि पूयमानः असि भगः असि दात्रस्य दा-

ता असि मघऽवा मघवंतऽभ्यः इंदो ॥ ५५ ॥ २१ ॥ एषः विश्वऽवित्
पवते मनीषी सोमः विश्वस्य भुवनस्य राजा द्रप्सान् ईरयन् वि-
दथेषु इंदुः वि वारं अव्यं समया अति याति ॥ ५६ ॥ इंदुं रिहंति
महिषाः अदब्धाः पदे रेभंति कवयः न गृध्राः हिन्वंति धीराः दश-
ऽभिः क्षिपाभिः सं अंजते रूपं अपां रसेन ॥ ५७ ॥ त्वया वयं पव-
मानेन सोम भरे कृतं वि चिनुयाम शश्वत् तत् नः मित्रः वरुणः
ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ५८ ॥ २२ ॥

॥ ९८ ॥ अभि नः वाजऽसातमं रयिं अर्ष पुरुऽस्पृहं इंदो सहस्र-
ऽभर्णसं तुविऽद्युम्नं विभ्वऽसहं ॥ १ ॥ परि स्यः सुवानः अव्ययं रथे न
वर्म अव्यत इंदुः अभि द्रुणा हितः हियानः धाराभिः अक्षाः ॥ २ ॥
परि स्यः सुवानः अक्षाः इंदुः अव्ये मदऽच्युतः धारा यः ऊर्ध्वः अ-
ध्वरे भ्राजा न एति गव्यऽयुः ॥ ३ ॥ सः हि त्वं देव शश्वते वसु मर्ताय
दाशुषे इंदो सहस्रिणं रयिं शतऽआत्मानं विवाससि ॥ ४ ॥ वयं ते
अस्य वृत्रऽहन् वसो वस्वः पुरुऽस्पृहः नि नेदिष्ठऽतमाः इषः
स्याम सुम्नस्य अध्रिऽगो ॥ ५ ॥ द्विः यं पंच स्वऽयशसं स्वसारः अ-
द्रिऽसंहतं प्रियं इंद्रस्य काम्यं प्रऽस्नापयंति ऊर्मिणं ॥ ६ ॥ २३ ॥ परि
त्यं हर्यतं हरिं बभ्रुं पुनंति वारेण यः देवान् विश्वान् इत् परि मदेन
सह गच्छति ॥ ७ ॥ अस्य वः हि अवसा पांतः दक्षऽसाधनं यः सूरिषु
श्रवः बृहत् दधे स्वः न हर्यतः ॥ ८ ॥ सः वां यज्ञेषु मानवी इंदुः जनिष्ट
रोदसी देवः देवी गिरिऽस्थाः अस्रेधन् तं तुविऽस्वनि ॥ ९ ॥ इंद्राय
सोम पातवे वृत्रऽघ्ने परि सिच्यसे नरे च दक्षिणाऽवते देवाय स-
दनऽसदे ॥ १० ॥ ते प्रत्नासः विऽउष्टिषु सोमाः पवित्रे अक्षरन्
अपऽप्रोथंतः सनुतः हुरःऽचितः प्रातः तान् अप्रऽचेतसः ॥ ११ ॥

तं सखायः पुरःऽरुचं यूयं वयं च सूरयः अश्याम वाजऽगंध्यं सनेम वाजऽपस्त्यं ॥ १२ ॥ २४ ॥

॥ ९९ ॥ आ हर्यताय धृष्णवे धनुः तन्वंति पौंस्यं शुक्रां वयंति असुराय निःऽनिजं विपां अग्रे महीयुवः ॥ १ ॥ अध क्षपा परिऽकृतः वाजान् अभि प्र गाहते यदि विवस्वतः धियः हरिं हिन्वंति यातवे ॥ २ ॥ तं अस्य मर्जयामसि मदः यः इंद्रऽपातमः यं गावः आसऽभिः दधुः पुरा नूनं च सूरयः ॥ ३ ॥ तं गाथया पुराण्या पुनानं अभि अनूषत उतो कृपंत धीतयः देवानां नाम बिभ्रतीः ॥ ४ ॥ तं उक्षमाणं अव्यये वारे पुनंति धर्णसिं दूतं न पूर्वऽचित्तये आ शासते मनीषिणः ॥ ५ ॥ २५ ॥ सः पुनानः मदिन्ऽतमः सोमः चमूषु सीदति पशौ न रेतः आऽदधत् पतिः वचस्यते धियः ॥ ६ ॥ सः मृज्यते सुकर्मऽभिः देवः देवेभ्यः सुतः विदे यत् आसु संऽददिः महीः अपः विगाहते ॥ ७ ॥ सुतः इंदो इति पवित्रे आ नृऽभिः यतः वि नीयसे इंद्राय मत्सरिन्ऽतमः चमूषु आ नि सीदसि ॥ ८ ॥ २६ ॥

॥ १०० ॥ अभि नवंते अद्रुहः प्रियं इंद्रस्य काम्यं वत्सं न पूर्वे आयुनि जातं रिहंति मातरः ॥ १ ॥ पुनानः इंदो इति आ भर सोम द्विऽबर्हसं रयिं त्वं वसूनि पुष्यसि विश्वानि दाशुषः गृहे ॥ २ ॥ त्वं धियं मनःऽयुजं सृज वृष्टिं न तन्यतुः त्वं वसूनि पार्थिवा दिव्या च सोम पुष्यसि ॥ ३ ॥ परि ते जिग्युषः यथा धारा सुतस्य धावति रंहमाणा वि अव्ययं वारं वाजीऽइव सानसिः ॥ ४ ॥ क्रत्वे दक्षाय नः कवे पवस्व सोम धारया इंद्राय पातवे सुतः मित्राय वरुणाय च ॥ ५ ॥ २७ ॥ पवस्व वाजऽसातमः पवित्रे धारया सुतः इंद्राय सोम विष्णवे

देवेभ्यः मधुमत्ऽतमः ॥६॥ त्वां रिहंति मातरः हरिं पवित्रे अद्रुहः वत्सं जातं न धेनवः पवमान विऽधर्मणि ॥७॥ पवमान महि श्रवः चित्रेभिः यासि रश्मिऽभिः शर्धन् तमांसि जिघ्नसे विश्वानि दाशुषः गृहे ॥८॥ त्वं द्यां च महिऽव्रत पृथिवीं च अति जभ्रिषे प्रति द्रापिं अमुंचथाः पवमान महिऽत्वना ॥ ९ ॥ २८ ॥ ४ ॥

॥१०१॥ पुरःऽजिती वः अंधसः सुताय मादयित्नवे अप श्वानं श्नथिष्टन सखायः दीर्घऽजिह्व्यं ॥१॥ यः धारया पावकया परिऽप्रस्यंदते सुतः इंदुः अश्वः न कृत्व्यः ॥२॥ तं दुरोषं अभि नरः सोमं विश्वाच्या धिया यज्ञं हिन्वंति अद्रिऽभिः ॥३॥ सुतासः मधुमत्ऽतमाः सोमाः इंद्राय मंदिनः पवित्रऽवंतः अक्षरन् देवान् गच्छंतु वः मदाः ॥४॥ इंदुः इंद्राय पवते इति देवासः अब्रुवन् वाचः पतिः मखस्यते विश्वस्य ईशानः ओजसा ॥५॥१॥ सहस्रऽधारः पवते समुद्रः वाचंऽईखयः सोमः पतिः रयीणां सखा इंद्रस्य दिवेऽदिवे ॥६॥ अयं पूषा रयिः भगः सोमः पुनानः अर्षति पतिः विश्वस्य भूमनः वि अख्यत् रोदसी उभे ॥७॥ सं ऊं प्रियाः अनूषत गावः मदाय घृष्वयः सोमासः कृण्वते पथः पवमानासः इंदवः ॥८॥ यः ओजिष्ठः तं आ भर पवमान श्रवाय्यं यः पंच चर्षणीः अभि रयिं येन वनामहे ॥९॥ सोमाः पवंते इंदवः अस्मभ्यं गातुवित्ऽतमाः मित्राः सुवानाः अरेपसः सुऽआध्यः स्वःऽविदः ॥१०॥२॥ सुऽस्वानासः वि अद्रिऽभिः चितानाः गोः अधि त्वचि इषं अस्मभ्यं अभितः सं अस्वरन् वसुऽविदः ॥११॥ एते पूताः विपःऽचितः सोमासः दधिऽआशिरः सूर्यासः न दर्शतासः जिगत्नवः ध्रुवाः घृते ॥१२॥ प्र सुन्वानस्य अंधसः मर्तः न वृत तत् वचः अप

श्वानं अराधसं हत मखं न भृगवः ॥१३॥ आ जामिः अत्के अव्यत
भुजे न पुत्रः ओण्योः सरत् जारः न योषणां वरः न योनिं आऽसदं
॥१४॥ सः वीरः दक्षऽसाधनः वि यः तस्तंभ रोदसी इति हरिः पवित्रे
अव्यत वेधाः न योनिं आऽसदं ॥१५॥ अव्यः वारेभिः पवते सोमः
गव्ये अधि त्वचि कनिक्रदत् वृषा हरिः इंद्रस्य अभि एति निःऽकृतं
॥ १६ ॥ ३ ॥

॥ १०२ ॥ क्राणा शिशुः महीनां हिन्वन् ऋतस्य दीधितिं
विश्वा परि प्रिया भुवत् अध द्विता ॥१॥ उप त्रितस्य पाष्योः
अभक्त यत् गुहा पदं यज्ञस्य सप्त धामऽभिः अध प्रियं ॥२॥
त्रीणि त्रितस्य धारया पृष्ठेषु आ ईरय रयिं मिमीते अस्य यो-
जना वि सुऽक्रतुः ॥ ३ ॥ जज्ञानं सप्त मातरः वेधां अशासत
श्रिये अयं ध्रुवः रयीणां चिकेत यत् ॥४॥ अस्य व्रते सऽजो-
षसः विश्वे देवासः अद्रुहः स्पार्हाः भवंति रंतयः जुषंत यत्
॥५॥४॥ यं ईं इति गर्भं ऋतऽवृधः दृशे चारुं अजीजनन् कविं मं-
हिष्ठं अध्वरे पुरुऽस्पृहं ॥ ६ ॥ संऽईचीने इति अभि त्मना यह्वी इति
ऋतस्य मातरा तन्वानाः यज्ञं आनुषक् यत् अंजते ॥७॥ क्रत्वा
शुक्रेभिः अक्षऽभिः ऋणोः अप व्रजं दिवः हिन्वन् ऋतस्य
दीधितिं प्र अध्वरे ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥१०३॥ प्र पुनानाय वेधसे सोमाय वचः उत्ऽयतं भृतिं न
भर मतिऽभिः जुजोषते ॥१॥ परि वाराणि अव्यया गोभिः अं-
जानः अर्षति त्री सधऽस्था पुनानः कृणुते हरिः ॥२॥ परि कोशं
मधुऽश्चुतं अव्यये वारे अर्षति अभि वाणीः ऋषीणां सप्त

नूषत ॥३॥ परि नेता मतीनां विश्वऽदेवः अदाभ्यः सोमः पुनानः चम्वोः विशत् हरिः ॥४॥ परि देवीः अनु स्वधाः इंद्रेण याहि सऽरथं पुनानः वाघत् वाघतऽभिः अमर्त्यः ॥५॥ परि सप्तिः न वाजऽयुः देवः देवेभ्यः सुतः विऽआनशिः पवमानः वि धावति ॥६॥६॥६॥

॥१०४॥ सखायः आ नि सीदत पुनानाय प्र गायत शिशुं न यज्ञैः परि भूषत श्रिये ॥१॥ सं ईं वत्सं न मातृऽभिः सृजत गयऽसाधनं देवऽअव्यं मदं अभि द्विऽशवसं ॥२॥ पुनात दक्षऽसाधनं यथा शर्धाय वीतये यथा मित्राय वरुणाय शंऽतमः ॥३॥ अस्मभ्यं त्वा वसुऽविदं अभि वाणीः अनूषत गोभिः ते वर्णं अभि वासयामसि ॥४॥ सः नः मदानां पते इंदो देवऽप्सराः असि सखाऽइव सख्ये गातुवित्ऽतमः भव ॥५॥ सनेमि कृधि अस्मत् आ रक्षसं कं चित् अत्रिणं अप अदेवं द्वयुं अंहः युयोधि नः ॥६॥७॥

॥१०५॥ तं वः सखायः मदाय पुनानं अभि गायत शिशुं न यज्ञैः स्वदयंत गूर्तिऽभिः ॥१॥ सं वत्सःऽइव मातृऽभिः इंदुः हिन्वानः अज्यते देवऽअवीः मदः मतिऽभिः परिऽकृतः ॥२॥ अयं दक्षाय साधनः अयं शर्धाय वीतये अयं देवेभ्यः मधुमत्ऽतमः सुतः ॥३॥ गोऽमत् नः इंदो अश्वऽवत् सुतः सुऽदक्ष धन्व शुचिं ते वर्णं अधि गोषु दीधरं ॥४॥ सः नः हरीणां पते इंदो देवप्सरःऽतमः सखाऽइव सख्ये नर्यः रुचे भव ॥५॥ सनेमि त्वं अस्मत् आ अदेवं कं चित् अत्रिणं सह्वान् इंदो परि बाधः अप द्वयुं ॥६॥८॥

॥१०६॥ इंद्रं अच्छ सुताः इमे वृषणं यंतु हरयः श्रुष्टी जातासः इंदवः स्वःऽविदः ॥१॥ अयं भराय सानसिः इंद्राय पवते सुतः सोमः जैत्रस्य चेतति यथा विदे ॥२॥ अस्य इत् इंद्रः मदेषु आ ग्राभं गृभ्णीत सानसिं वज्रं च वृषणं भरत् सं अप्सुऽजित् ॥३॥ प्र धन्व सोम जागृविः इंद्राय इंदो' परि स्रव द्युऽमंतं शुष्मं आ भर स्वःऽविदं ॥४॥ इंद्राय वृषणं मदं पवस्व विश्वऽदर्शतः सहस्रऽयामा पथिऽकृत् विऽचक्षणः ॥५॥९॥ अस्मभ्यं गातु-वित्ऽतमः देवेभ्यः मधुमत्ऽतमः सहस्रं याहि पथिऽभिः क-निक्रदत् ॥६॥ पवस्व देवऽवीतये इंदो' धाराभिः ओजसा आ कलशं मधुऽमान् सोम नः सदः ॥७॥ तव द्रप्साः उदऽप्रुतः इंद्रं मदाय ववृधुः त्वां देवासः अमृताय कं पपुः ॥८॥ आ नः सुतासः इंदवः पुनानाः धावत रयिं वृष्टिऽद्यावः रीतिऽआपः स्वःऽविदः ॥९॥ सोमः पुनानः ऊर्मिणा अव्यः वारं वि धावति अग्रे वाचः पवमानः कनिक्रदत् ॥१०॥१०॥ धीभिः हिन्वंति वाजिनं वने क्रीळंतं अतिऽअविं अभि त्रिऽपृष्ठं मतयः सं अस्वरन् ॥११॥ असर्जि कलशान् अभि मीळ्हे सप्तिः न वाजऽयुः पुनानः वाचं जनयन् असिस्यदत् ॥१२॥ पवते हर्यतः हरिः अति ह्वरांसि रंह्या अभिऽअर्षन् स्तोतृऽभ्यः वीरऽवत् यशः ॥१३॥ अया पवस्व देवऽयुः मधोः धाराः असृक्षत रेभन् पवित्रं परि एषि विश्वतः ॥ १४ ॥ ११ ॥

॥ १०७ ॥ परि इतः सिंचत सुतं सोमः यः उत्ऽतमं हविः दधन्वान् यः नर्यः अप्ऽसु अंतः आ सुसाव सोमं अद्रिऽभिः ॥१॥ नूनं पुनानः अविऽभिः परि स्रव अदब्धः सुरभिऽतरः सुते

चित् त्वा अप्ऽसु मदामः अंधसा श्रीणंतः गोभिः उत्ऽतरं ॥२॥
परि सुवानः चक्षसे देवऽमादनः क्रतुः इंदुः विऽचक्षणः ॥३॥ पु-
नानः सोम धारया अपः वसानः अर्षसि आ रत्नऽधाः योनिं
ऋतस्य सीदसि उत्सः देव हिरण्ययः ॥४॥ दुहानः ऊधः दिव्यं मधु
प्रियं प्रत्नं सधऽस्थं आ असदत् आऽपृच्छ्यं धरुणं वाजी अर्षति
नृऽभिः धूतः विऽचक्षणः ॥५॥१२॥ पुनानः सोम जागृविः अव्यः
वारे परि प्रियः त्वं विप्रः अभवः अंगिरःऽतमः मध्वा यज्ञं मिमिक्ष
नः ॥६॥ सोमः मीढ्वान् पवते गातुवित्ऽतमः ऋषिः विप्रः वि-
ऽचक्षणः त्वं कविः अभवः देवऽवीतमः आ सूर्यं रोहयः दिवि ॥७॥
सोमः ऊं इति सुवानः सोतृऽभिः अधि स्नुऽभिः अवीनां अश्वयाऽइव
हरिता याति धारया मंद्रया याति धारया ॥८॥ अनूपे गोऽमान्
गोभिः अक्षारिति सोमः दुग्धाभिः अक्षारिति समुद्रं न संऽवरणानि
अग्मन् मंदी मदाय तोशते ॥९॥ आ सोम सुवानः अद्रिऽभिः तिरः
वाराणि अव्यया जनः न पुरि चम्वोः विशत् हरिः सदः वनेषु
दधिषे ॥१०॥१३॥ सः ममृजे तिरः अण्वानि मेष्यः मीळ्हे सप्तिः न
वाजऽयुः अनुऽमाद्यः पवमानः मनीषिऽभिः सोमः विप्रेभिः
ऋक्वऽभिः ॥११॥ प्र सोम देवऽवीतये सिंधुः न पिप्ये अर्णसा अंशोः
पयसा मदिरः न जागृविः अच्छ कोशं मधुऽश्चुतं ॥१२॥ आ हर्यतः
अर्जुने अत्के अव्यत प्रियः सूनुः न मर्ज्यः तं ईं हिन्वंति अपसः यथा
रथं नदीषु आ गभस्त्योः ॥१३॥ अभि सोमासः आयवः पवंते मद्यं
मदं समुद्रस्य अधि विष्टपि मनीषिणः मत्सरासः स्वःऽविदः
॥१४॥ तरत् समुद्रं पवमानः ऊर्मिणा राजा देवः ऋतं बृहत् अर्षत्
मित्रस्य वरुणस्य धर्मणा प्र हिन्वानः ऋतं बृहत् ॥१५॥१४॥ नृ-
ऽभिः येमानः हर्यतः विऽचक्षणः राजा देवः समुद्रियः ॥१६॥

इंद्राय पवते मदः सोमः मरुत्वते सुतः सहस्रऽधारः अति अव्यं अर्षति तं ईं मृजंति आयवः ॥१७॥ पुनानः चमू जनयन् मतिं कविः सोमः देवेषु रण्यति अपः वसानः परि गोभिः उत्ऽतरः सीदन् वनेषु अव्यत ॥१८॥ तव अहं सोम रारण सख्ये इंदो दिवेऽदिवे पुरूणि बभ्रो नि चरंति मां अव परिऽधीन् अति तान् इहि ॥१९॥ उत अहं नक्तं उत सोम ते दिवा सख्याय बभ्रो ऊधनि घृणा तपंतं अति सूर्यं परः शकुनाःऽइव पप्तिम ॥२०॥ १५॥ मृज्यमानः सुऽहस्त्य समुद्रे वाचं इन्वसि रयिं पिशंगं बहुलं पुरुऽस्पृहं पवमान अभि अर्षसि ॥२१॥ मृजानः वारे पवमानः अव्यये वृषा अव चक्रदः वने देवानां सोम पवमान निःऽकृतं गोभिः अंजानः अर्षसि ॥२२॥ पवस्व वाजऽसातये अभि विश्वानि काव्या त्वं समुद्रं प्रथमः वि धारयः देवेभ्यः सोम मत्सरः ॥२३॥ सः तु पवस्व परि पार्थिवं रजः दिव्या च सोम धर्मऽभिः त्वां विप्रासः मतिऽभिः विऽचक्षण शुभ्रं हिन्वंति धीतिऽभिः ॥२४॥ पवमानाः असृक्षत पवित्रं अति धारया मरुत्वंतः मत्सराः इंद्रियाः हयाः मेधां अभि प्रयांसि च ॥२५॥ अपः वसानः परि कोशं अर्षति इंदुः हियानः सोतृऽभिः जनयन् ज्योतिः मंदनाः अवीवशत् गाः कृण्वानः न निःऽनिजं ॥२६॥ १६॥

॥१०८॥ पवस्व मधुमत्ऽतमः इंद्राय सोम क्रतुवित्ऽतमः मदः महि द्युक्षऽतमः मदः ॥१॥ यस्य ते पीत्वा वृषभः वृषऽयते अस्य पीता स्वःऽविदः सः सुऽप्रकेतः अभि अक्रमीत् इषः अच्छ वाजं न एतशः ॥२॥ त्वं हि अंग दैव्या पवमान जनिमानि द्यु-

मत्ऽतमः अमृतऽत्वाय घोषयः ॥३॥ येन नवऽग्वः दध्यङ् अपऽऊ-
र्णुते येन विप्रासः आपिरे देवानां सुम्ने अमृतस्य चारुणः येन श्र-
वांसि आनशुः ॥४॥ एषः स्यः धारया सुतः अव्यः वारेभिः पवते
मदिन्ऽतमः क्रीळन् ऊर्मिः अपांऽइव ॥५॥१७॥ यः उस्रियाः अ-
प्याः अंतः अश्मनः निः गाः अकृंतत् ओजसा अभि व्रजं तत्निषे
गव्यं अश्व्यं वर्मीऽइव धृष्णो इति आ रुज ॥६॥ आ सोत परि सिंचत
अश्वं न स्तोमं अप्ऽतुरं रजःऽतुरं वनऽक्रक्षं उदऽप्रुतं ॥७॥ सहस्र-
ऽधारं वृषभं पयःऽवृधं प्रियं देवाय जन्मने ऋतेन यः ऋतऽजातः
विऽववृधे राजा देवः ऋतं बृहत् ॥८॥ अभि द्युम्नं बृहत् यशः इषः
पते दिदीहि देव देवऽयुः वि कोशं मध्यमं युव ॥९॥ आ वच्यस्व
सुऽदक्ष चम्वोः सुतः विशां वह्निः न विश्पतिः वृष्टिं दिवः
पवस्व रीतिं अपां जिन्व गोऽइष्टये धियः ॥१०॥१८॥ एतं ऊं इति त्यं
मदऽच्युतं सहस्रऽधारं वृषभं दिवः दुहुः विश्वा वसूनि बिभ्रतं
॥११॥ वृषा वि जज्ञे जनयन् अमर्त्यः प्रऽतपन् ज्योतिषा तमः सः
सुऽस्तुतः कविऽभिः निःऽनिजं दधे त्रिऽधातु अस्य दंससा ॥१२॥
सः सुन्वे यः वसूनां यः रायां आऽनेता यः इळानां सोमः यः सु-
ऽक्षितीनां ॥१३॥ यस्य नः इंद्रः पिबात् यस्य मरुतः यस्य वा
अर्यमणा भगः आ येन मित्रावरुणा करामहे आ इंद्रं अवसे महे
॥१४॥ इंद्राय सोम पातवे नृऽभिः यतः सुऽआयुधः मदिन्ऽतमः
पवस्व मधुमत्ऽतमः ॥१५॥ इंद्रस्य हार्दि सोमऽधानं आ विश
समुद्रंऽइव सिंधवः जुष्टः मित्राय वरुणाय वायवे दिवः वि-
ष्टंभः उत्ऽतमः ॥१६॥१९॥

॥१०९॥ परि प्र धन्व इंद्राय सोम स्वादुः मित्राय पूष्णे भगाय

॥१॥ इंद्रः ते सोम सुतस्य पेयाः क्रत्वे दक्षाय विश्वे च देवाः ॥२॥ एव अमृताय महे क्षयाय सः शुक्रः अर्ष दिव्यः पीयूषः ॥३॥ पवस्व सोम महान् समुद्रः पिता देवानां विश्वा अभि धाम ॥४॥ शुक्रः पवस्व देवेभ्यः सोम दिवे पृथिव्यै शं च प्रऽजायै ॥५॥ दिवः धर्ता असि शुक्रः पीयूषः सत्ये विऽधर्मन् वाजी पवस्व ॥६॥ पवस्व सोम द्युम्नी सुऽधारः महां अवीनां अनु पूर्व्यः ॥७॥ नृऽभिः येमानः जज्ञानः पूतः क्षरत् विश्वानि मंद्रः स्वःऽवित् ॥८॥ इंदुः पुनानः प्रऽजां उराणः करत् विश्वानि द्रविणानि नः ॥९॥ पवस्व सोम क्रत्वे दक्षाय अश्वः न निक्तः वाजी धनाय ॥१०॥२०॥ तं ते सोतारः रसं मदाय पुनंति सोमं महे द्युम्नाय ॥११॥ शिशुं जज्ञानं हरिं मृजंति पवित्रे सोमं देवेभ्यः इंदुं ॥१२॥ इंदुः पविष्ट चारुः मदाय अपां उपऽस्थे कविः भगाय ॥१३॥ बिभर्ति चारु इंद्रस्य नाम येन विश्वानि वृत्रा जघान ॥१४॥ पिबंति अस्य विश्वे देवासः गोभिः श्रीतस्य नृऽभिः सुतस्य ॥१५॥ प्र सुवानः अक्षाः सहस्रऽधारः तिरः पवित्रं वि वारं अव्यं ॥१६॥ सः वाजी अक्षाः सहस्रऽरेताः अत्ऽभिः मृजानः गोभिः श्रीणानः ॥१७॥ प्र सोम याहि इंद्रस्य कुक्षा नृऽभिः येमानः अद्रिऽभिः सुतः ॥१८॥ असर्जि वाजी तिरः पवित्रं इंद्राय सोमः सहस्रऽधारः ॥१९॥ अंजंति एनं मध्वः रसेन इंद्राय वृष्णे इंदुं मदाय ॥२०॥ देवेभ्यः त्वा वृथा पाजसे अपः वसानं हरिं मृजंति ॥२१॥ इंदुः इंद्राय तोशते नि तोशते श्रीणन् उग्रः रिणन् अपः ॥ २२ ॥ २१ ॥

॥११०॥ परि ऊं सु प्र धन्व वाजऽसातये परि वृत्राणि सक्षणिः द्विषः तरध्यै ऋणऽयाः नः ईयसे ॥१॥ अनु हि त्वा सुतं सोम मदाम-

सि महे सम्ऽअर्ये ऽराज्ये वाजान् अभि पवमान प्र गाहसे ॥२॥ अजीजनः हि पवमान सूर्यं विऽधारे शक्मना पयः गोऽजीरया रंहमाणः पुरंऽध्या ॥३॥ अजीजनः अमृत मर्त्येषु आ ऋतस्य धर्मन् अमृतस्य चारुणः सदा असरः वाजं अच्छ सनिस्यदत् ॥४॥ अभिऽअभि हि श्रवसा ततर्दिथ उत्सं न कं चित् जनऽपानं अक्षितं शर्याभिः न भरमाणः गभस्त्योः ॥५॥ आत् ईं के चित् पश्यमानासः आप्यं वसुऽरुचः दिव्याः अभि अनूषत वारं न देवः सविता वि ऊर्णुते ॥६॥२२॥ त्वे सोम प्रथमाः वृक्तऽबर्हिषः महे वाजाय श्रवसे धियं दधुः सः त्वं नः वीर वीर्याय चोदय ॥७॥ दिवः पीयूषं पूर्व्यं यत् उक्थ्यं महः गाहात् दिवः आ निः अधुक्षत इंद्रं अभि जायमानं सं अस्वरन् ॥८॥ अध यत् इमे पवमान रोदसी इमा च विश्वा भुवना अभि मज्मना यूथे न निःऽस्थाः वृषभः वि तिष्ठसे ॥९॥ सोमः पुनानः अव्यये वारे शिशुः न क्रीळन् पवमानः अक्षाः सहस्रऽधारः शतऽवाजः इंदुः ॥१०॥ एषः पुनानः मधुऽमान् ऋतऽवा इंद्राय इंदुः पवते स्वादुः ऊर्मिः वाजऽसनिः वरिवःऽवित् वयःऽधाः ॥११॥ सः पवस्व सहमानः पृतन्यून् सेधन् रक्षांसि अप दुःऽगहानि सुऽआयुधः ससह्वान् सोम शत्रून् ॥ १२ ॥ २३ ॥

॥१११॥ अया रुचा हरिण्या पुनानः विश्वा द्वेषांसि तरति स्वयुग्वऽभिः सूरः न स्वयुग्वऽभिः धारा सुतस्य रोचते पुनानः अरुषः हरिः विश्वा यत् रूपा परिऽयाति ऋक्वऽभिः सप्तऽआस्येभिः ऋक्वऽभिः ॥१॥ त्वं त्यत् पणीनां विदः वसु सं मातृऽभिः मर्जयसि स्वे आ दमे ऋतस्य धीतिऽभिः दमे पराऽवतः न साम तत् यत्र रणंति धीतयः त्रिधातुऽभिः अरुषीभिः वयः दधे रोचमानः वयः दधे ॥२॥

पूर्वीं अनु प्रऽदिशं याति चेकितत् सं रश्मिऽभिः यतते दर्शतः रथः दैव्यः दर्शतः रथः अग्मन् उक्थानि पौंस्या इंद्रं जैत्राय हर्षयन् वज्रः च यत् भवथः अनपऽच्युता समत्ऽसु अनपऽच्युता ॥ ३ ॥ २४ ॥

॥११२॥ नानानं वै ऊं इति नः धियः वि व्रतानि जनानां तक्षा रिष्टं रुतं भिषक् ब्रह्मा सुन्वंतं इच्छति इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥१॥ जरतीभिः ओषधीभिः पर्णेभिः शकुनानां कार्मारः अश्मऽभिः द्युऽभिः हिरण्यऽवंतं इच्छति इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥२॥ कारुः अहं ततः भिषक् उपलऽप्रक्षिणी नना नानाऽधियः वसुऽयवः अनु गाःऽइव तस्थिम इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥३॥ अश्वः वोळ्हा सुऽखं रथं हसनां उपऽमंत्रिणः शेपः रोमण्ऽवंतौ भेदौ वाः इत् मंडूकः इच्छति इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥ ४ ॥ २५ ॥

॥११३॥ शर्यणाऽवति सोमं इंद्रः पिबतु वृत्रऽहा बलं दधानः आत्मनि करिष्यन् वीर्यं महत् इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥१॥ आ पवस्व दिशां पते आर्जीकात् सोम मीढ्वः ऋतऽवाकेन सत्येन श्रद्धया तपसा सुतः इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥२॥ पर्जन्यऽवृद्धं महिषं तं सूर्यस्य दुहिता आ अभरत् तं गंधर्वाः प्रति अगृभ्णन् तं सोमे रसं आ अदधुः इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥३॥ ऋतं वदन् ऋतऽद्युम्न सत्यं वदन् सत्यऽकर्मन् श्रद्धां वदन् सोम राजन् धात्रा सोम परिऽकृतः इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥४॥ सत्यंऽउग्रस्य बृहतः सं स्रवंति संऽस्रवाः सं यंति रसिनः रसाः पुनानः ब्रह्मणा हरे इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥५॥२६॥ यत्र ब्रह्मा पवमान छंदस्यां वाचं वदन् ग्राव्णा सोमे

महीयते सोमेन आऽनंदं जनयन् इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥ ६ ॥ यत्र ज्योतिः अजस्रं यस्मिन् लोके स्वः हितं तस्मिन् मां धेहि पवमान अमृते लोके अक्षिते इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥ ७ ॥ यत्र राजा वैवस्वतः यत्र अवऽरोधनं दिवः यत्र अमूः यह्वतीः आपः तत्र मां अमृतं कृधि इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥ ८ ॥ यत्र अनुऽकामं चरणं त्रिऽनाके त्रिऽदिवे दिवः लोकाः यत्र ज्योतिष्मंतः तत्र मां अमृतं कृधि इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥ ९ ॥ यत्र कामाः निऽकामाः च यत्र ब्रध्नस्य विष्टपं स्वधा च यत्र तृप्तिः च तत्र मां अमृतं कृधि इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥ १० ॥ यत्र आऽनंदाः च मोदाः च मुदः प्रऽमुदः आसते कामस्य यत्र आप्ताः कामाः तत्र मां अमृतं कृधि इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥ ११ ॥ २७ ॥

॥ ११४ ॥ यः इंदोः पवमानस्य अनु धामानि अक्रमीत् तं आहुः सुऽप्रजाः इति यः ते सोम अविधत् मनः इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥ १ ॥ ऋषे मंत्रऽकृतां स्तोमैः कश्यप उत्ऽवर्धयन् गिरः सोमं नमस्य राजानं यः जज्ञे वीरुधां पतिः इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥ २ ॥ सप्त दिशः नानाऽसूर्याः सप्त होतारः ऋत्विजः देवाः आदित्याः ये सप्त तेभिः सोम अभि रक्ष नः इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥ ३ ॥ यत् ते राजन् शृतं हविः तेन सोम अभि रक्ष नः अरातिऽवा मा नः तारीत् मो इति च नः किं चन आममत् इंद्राय इंदो इति परि स्रव ॥ ४ ॥ २८ ॥ ७ ॥ ९ ॥

॥ इति नवमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ अग्रे बृहन् उषसां ऊर्ध्वः अस्थात् निःऽजगन्वान् तमसः ज्योतिषा आ अगात् अग्निः भानुना रुशता सुऽअंगः आ जातः विश्वा सद्मानि अप्राः ॥ १ ॥ सः जातः गर्भः असि रोदस्योः अग्ने चारुः विऽभृतः ओषधीषु चित्रः शिशुः परि तमांसि अक्तून् प्र मातृऽभ्यः अधि कनिक्रदत् गाः ॥२॥ विष्णुः इत्था परमं अस्य विद्वान् जातः बृहन् अभि पाति तृतीयं आसा यत् अस्य पयः अक्रत स्वं सऽचेतसः अभि अर्चति अत्र ॥३॥ अतः ऊं त्वा पितुऽभृतः जनित्रीः अन्नऽवृधं प्रति चरंति अन्नैः ताः ईं प्रति एषि पुनः अन्यऽरूपाः असि त्वं विक्षु मानुषीषु होता ॥४॥ होतारं चित्रऽरथं अध्वरस्य यज्ञस्यऽयज्ञस्य केतुं रुशंतं प्रतिऽअर्धिं देवस्यंऽदेवस्य मह्ना श्रिया तु अग्निं अतिथिं जनानां ॥५॥ सः तु वस्त्राणि अध पेशनानि वसानः अग्निः नाभा पृथिव्याः अरुषः जातः पदे इळायाः पुरःऽहितः राजन् यक्षि इह देवान् ॥ ६ ॥ आ हि द्यावापृथिवी अग्ने उभे सदा पुत्रः न मातरा ततंथ प्र याहि अच्छ उशतः यविष्ठ अथ आ वह सहस्य इह देवान् ॥ ७ ॥ २९ ॥

॥२॥ पिप्रीहि देवान् उशतः यविष्ठ विद्वान् ऋतून् ऋतुऽपते यज इह ये दैव्याः ऋत्विजः तेभिः अग्ने त्वं होतृणां असि आऽयजिष्ठः ॥ १ ॥ वेषि होत्रं उत पोत्रं जनानां मंधाता असि द्रविणःऽदाः ऋतऽवा स्वाहा वयं कृणवाम हवींषि देवः देवान् यजतु अग्निः अर्हन् ॥२॥ आ देवानां अपि पंथां अगन्म यत् शक्नवाम तत् अनु प्रऽवोळ्हुं अग्निः विद्वान् सः यजात् सः इत् ऊं होता सः अध्वरान् सः ऋतून् कल्पयाति ॥३॥ यत् वः वयं प्रऽमिनाम व्रतानि विदुषां देवाः अविदुःऽतरासः अग्निः तत् विश्वं आ पृणाति विद्वान् ये-

भिः देवान् ऋतुऽभिः कल्पयाति ॥४॥ यत् पाकऽत्रा मनसा दीनऽदक्षाः न यज्ञस्य मन्वते मर्त्यासः अग्निः तत् होता क्रतुऽवित् विऽजानन् यजिष्ठः देवान् ऋतुऽशः यजाति ॥५॥ विश्वेषां हि अध्वराणां अनीकं चित्रं केतुं जनिता त्वा जजान सः आ यजस्व नृऽवतीः अनु क्षाः स्पार्हाः इषः क्षुऽमतीः विश्वऽजन्याः ॥६॥ यं त्वा द्यावापृथिवी यं त्वा आपः त्वष्टा यं त्वा सुऽजनिमा जजान पंथां अनु प्रऽविद्वान् पितृऽयानं द्युऽमत् अग्ने संऽइधानः वि भाहि ॥७॥३०॥

॥३॥ इनः राजन् अरतिः संऽइद्धः रौद्रः दक्षाय सुसुऽमान् अदर्शि चिकित् विभाति भासा बृहता असिक्नीं एति रुशती अपऽअजन् ॥१॥ कृष्णां यत् एनीं अभि वर्पसा भूत् जनयन् योषां बृहतः पितुः जां ऊर्ध्वं भानुं सूर्यस्य स्तभायन् दिवः वसुऽभिः अरतिः वि भाति ॥२॥ भद्रः भद्रया सचमानः आ अगात् स्वसारं जारः अभि एति पश्चात् सुऽप्रकेतैः द्युऽभिः अग्निः विऽतिष्ठन् रुशत्ऽभिः वर्णैः अभि रामं अस्थात् ॥३॥ अस्य यामासः बृहतः न वग्नून् इंधानाः अग्नेः सख्युः शिवस्य ईड्यस्य वृष्णः बृहतः सुऽआसः भामासः यामन् अक्तवः चिकित्रे ॥४॥ स्वनाः न यस्य भामासः पवंते रोचमानस्य बृहतः सुऽदिवः ज्येष्ठेभिः यः तेजिष्ठैः क्रीळुमत्ऽभिः वर्षिष्ठेभिः भानुऽभिः नक्षति द्यां ॥५॥ अस्य शुष्मासः ददृशानऽपवेः जेहमानस्य स्वनयन् नियुत्ऽभिः प्रत्नेभिः यः रुशत्ऽभिः देवऽतमः विरेभत्ऽभिः अरतिः भाति विऽभ्वा ॥६॥ सः आ वक्षि महि नः आ च सत्सि दिवःऽपृथिव्योः अरतिः युवत्योः अग्निः सुऽतुकः सुऽतुकेभिः अश्वैः रभस्वत्ऽभिः रभस्वान् आ इह गम्याः ॥७॥३१॥

॥४॥ प्र ते यक्षि प्र ते इयर्मि मन्म भुवः यथा वंद्यः नः हवेषु ध-
न्वन्ऽइव प्रऽपा असि त्वं अग्ने इयक्षवे पूरवे प्रत्न राजन् ॥१॥ यं
त्वा जनासः अभि संऽचरंति गावः उष्णंऽइव व्रजं यविष्ठ दूतः दे-
वानां असि मर्त्यानां अंतः महान् चरसि रोचनेन ॥२॥ शिशुं न
त्वा जेन्यं वर्धयंती माता बिभर्ति सचनस्यमाना धनोः अधि प्र-
ऽवता यासि हर्यन् जिगीषसे पशुःऽइव अवऽसृष्टः ॥३॥ मूराः
अमूर न वयं चिकित्वः महिऽत्वं अग्ने त्वं अंग वित्से शये वव्रिः चर-
ति जिह्वया अदन् रेरिह्यते युवतिं विश्पतिः सन् ॥४॥ कूऽचित्
जायते सनयासु नव्यः वने तस्थौ पलितः धूमऽकेतुः अस्नाता
आपः वृषभः न प्र वेति सऽचेतसः यं प्रऽनयंत मर्ताः ॥५॥ तनूत्य-
जाऽइव तस्करा वनर्गू रशनाभिः दशऽभिः अभि अधीतां इयं ते
अग्ने नव्यसी मनीषा युक्ष्व रथं न शुचयत्ऽभिः अंगैः ॥६॥ ब्रह्म च
ते जातऽवेदः नमः च इयं च गीः सदं इत् वर्धनी भूत् रक्ष नः अग्ने
तनयानि तोका रक्ष उत नः तन्वः अप्रऽयुच्छन् ॥७॥३२॥

॥५॥ एकः समुद्रः धरुणः रयीणां अस्मत् हृदः भूरिऽजन्मा वि
चष्टे सिसक्ति ऊधः निण्योः उपऽस्थे उत्सस्य मध्ये निऽहितं
पदं वेः० ॥१॥ समानं नीळं वृषणः वसानाः सं जग्मिरे महिषाः
अर्वतीभिः ऋतस्य पदं कवयः नि पांति गुहा नामानि दधिरे
पराणि ॥२॥ ऋतऽयिनी० मायिनी सं दधाते मित्वा शिशुं
जज्ञतुः वर्धयंती विश्वस्य नाभिं चरतः ध्रुवस्य कवेः चित् तंतुं
मनसा विऽयंतः ॥३॥ ऋतस्य हि वर्तनयः सुऽजातं इषः वाजाय
प्रऽदिवः सचंते अधीवासं रोदसी ववसाने घृतैः अन्नैः ववृ-
धाते मधूनां ॥४॥ सप्त स्वसॄः अरुषीः वावशानः विद्वान् मध्वः

उत् जभारं दृशे कं अंतः येमे अंतरिक्षे पुराऽजाः इच्छन् वव्रिं अविदत् पूषणस्य ॥५॥ सप्त मर्यादाः कवयः ततक्षुः तासां एकां इत् अभि अंहुरः गात् आयोः ह स्कंभः उपऽमस्य नीळे पथां विऽसर्गे धरुणेषु तस्थौ ॥६॥ असंत् च सत् च परमे विऽओमन् दक्षस्य जन्मन् अदितेः उपऽस्थे अग्निः ह नः प्रथमऽजाः ऋतस्य पूर्वे आयुनि वृषभः च धेनुः ॥ ७ ॥ ३३ ॥ ५ ॥

॥६॥ अयं सः यस्य शर्मन् अवःऽभिः अग्नेः एधते जरिता अभिष्टौ ज्येष्ठेभिः यः भानुऽभिः ऋषूणां परिऽएति परिऽवीतः विभाऽवा ॥१॥ यः भानुऽभिः विभाऽवा विऽभाति अग्निः देवेभिः ऋतऽवा अजस्रः आ यः विवाय सख्या सखिऽभ्यः अपरिऽहृतः अत्यः न सप्तिः ॥२॥ ईशे यः विश्वस्याः देवऽवीतेः ईशे विश्वऽआयुः उषसः विऽउष्टौ आ यस्मिन् मना हवींषि अग्नौ अरिष्टऽरथः स्कभ्नाति शूषैः ॥३॥ शूषेभिः वृधः जुषाणः अर्कैः देवान् अच्छ रघुऽपत्वा जिगाति मंद्रः होता सः जुह्वा यजिष्ठः संऽमिश्लः अग्निः आ जिघर्ति देवान् ॥४॥ तं उस्रां इंद्रं न रेजमानं अग्निं गीःऽभिः नमःऽभिः आ कृणुध्वं आ यं विप्रासः मतिऽभिः गृणंति जातऽवेदसं जुह्वं सहानां ॥५॥ सं यस्मिन् विश्वा वसूनि जग्मुः वाजे न अश्वाः सप्तिऽवंतः एवैः अस्मे ऊतीः इंद्रवातऽतमाः अर्वाचीनाः अग्ने आ कृणुष्व ॥६॥ अध हि अग्ने मह्ना निऽसद्य सद्यः जज्ञानः हव्यः बभूथ तं ते देवासः अनु केतं आयन् अध अवर्धंत प्रथमासः ऊमाः ॥७॥१॥

॥७॥ स्वस्ति नः दिवः अग्ने पृथिव्याः विश्वऽआयुः धेहि यजथाय देव सचेमहि तव दस्म प्रऽकेतैः उरुष्य नः उरुऽभिः देव शंसैः

॥१॥ इमाः अग्ने मतयः तुभ्यं जाताः गोभिः अश्वैः अभि गृणंति रा-
धः यदा ते मर्तः अनु भोगं आनट् वसो इति दधानः मतिऽभिः सुऽजात
॥२॥ अग्निं मन्ये पितरं अग्निं आपिं अग्निं भ्रातरं सदं इत् सखायं
अग्नेः अनीकं बृहतः सपर्यं दिवि शुक्रं यजतं सूर्यस्य ॥३॥ सिध्राः
अग्ने धियः अस्मे इति सनुत्रीः यं त्रायसे दमे आ नित्यऽहोता ऋत-
ऽवा सः रोहित्ऽअश्वः पुरुऽक्षुः द्युऽभिः अस्मै अहऽभिः वामं
अस्तु ॥४॥ द्युऽभिः हितं मित्रंऽइव प्रऽयोगं प्रत्नं ऋत्विजं अ-
ध्वरस्य जारं बाहुऽभ्यां अग्निं आयवः अजनंत विक्षु होतारं नि
असादयंत ॥५॥ स्वयं यजस्व दिवि देव देवान् किं ते पाकः कृण-
वत् अप्रऽचेताः यथा अयजः ऋतुऽभिः देव देवान् एव यजस्व
तन्वं सुऽजात ॥६॥ भव नः अग्ने अविता उत गोपाः भव वयः-
ऽकृत् उत नः वयःऽधाः रास्व च नः सुऽमहः हव्यऽदातिं त्रास्व
उत नः तन्वः अप्रऽयुच्छन् ॥ ७ ॥ २ ॥

॥८॥ प्र केतुना बृहता याति अग्निः आ रोदसी इति वृषभः रोरवीति
दिवः चित् अंतान् उपऽमान् उत् आनट् अपां उपऽस्थे महिषः
ववर्ध ॥१॥ मुमोद गर्भः वृषभः ककुत्ऽमान् अस्रेमा वत्सः शिमी-
ऽवान् अरावीत् सः देवऽताति उत्ऽयतानि कृण्वन् स्वेषु क्षयेषु
प्रथमः जिगाति ॥२॥ आ यः मूर्धानं पित्रोः अरब्ध नि अध्वरे दधिरे
सूरः अर्णः अस्य पत्मन् अरुषीः अश्वऽबुध्नाः ऋतस्य योनौ तन्वः
जुषंत ॥३॥ उषःऽउषः हि वसो इति अग्रं एषि त्वं यमयोः अभवः वि-
भाऽवा ऋताय सप्त दधिषे पदानि जनयन् मित्रं तन्वे स्वायै ॥४॥
भुवः चक्षुः महः ऋतस्य गोपाः भुवः वरुणः यत् ऋताय वेषि भुवः
अपां नपात् जातऽवेदः भुवः दूतः यस्य हव्यं जुजोषः ॥५॥३॥ भुवः

यज्ञस्यं रजसः च नेता यत्रं निृयुत्ऽभिः सचंसे शिवाभिः दिवि मूर्धानं दधिषे स्वःऽसां जिह्वां अग्ने चकृषे हव्यऽवाहं ॥६॥ अस्य त्रितः क्रतुंना वव्रे अंतः इच्छन् धीतिं पितुः एवैः परंस्य सचस्यमानः पित्रोः उपऽस्थे जामि ब्रुवाणः आयुधानि वेति ॥७॥ सः पित्र्याणि आयुधानि विद्वान् इंद्रऽइषितः आप्त्यः अभि अयुध्यत् त्रिऽशीर्षाणं सप्तऽरंश्मिं जघन्वान् त्वाष्ट्रस्यं चित् निः ससृजे त्रितः गाः ॥८॥ भूरि इत् इंद्रः उत्ऽइनंक्षंतं ओजः अवं अभिनत् सत्ऽपंतिः मन्यमानं त्वाष्ट्रस्यं चित् विश्वऽरूपस्य गोनां आऽचक्राणः त्रीणि शीर्षा परा वर्क्° ॥९॥४॥

॥९॥ आपंः हि स्थ मयःऽभुवंः ताः नः ऊर्जे दधातन महे रणाय चक्षंसे ॥१॥ यः वः शिवऽतंमः रसंः तस्यं भाजयत इह नः उशतीःऽइव मातरः ॥२॥ तस्मैं अरं गमाम वः यस्य क्षयाय जिन्वथ आपंः जनयंथ च नः ॥३॥ शं नः देवीः अभिष्टंये आपंः भवंतु पीतये शं योः अभि स्रवंतु नः ॥४॥ ईशांनाः वार्याणां क्षयंतीः चर्षणीनां अपः याचामि भेषजं ॥५॥ अप्ऽसु मे सोमंः अब्रवीत् अंतः विश्वानि भेषजा अग्निं च विश्वऽशंभुवं ॥६॥ आपंः पृणीत भेषजं वरूथं तन्वे मम ज्योक् च सूर्यं दृशे ॥७॥ इदं आपः प्र वहत यत् किं च दुःऽइतं मयि यत् वा अहं अभिऽदुद्रोहं यत् वा शेपे उत अनृतं ॥८॥ आपंः अद्य अनु अचारिषं रसेन सं अगस्महि पयस्वान् अग्ने आ गहि तं मा सं सृज वर्चसा ॥९॥५॥

॥१०॥ ओ चित् सखायं सख्या ववृत्यां तिरः पुरु चित् अर्णवं जगन्वान् पितुः नपातं आ दधीत वेधाः अधि क्षमि प्रऽतरं दी-

ध्यानः ॥१॥ न ते सखा सख्यं वष्टि एतत् सऽलक्ष्मा यत् विषुऽरूपा
भवाति महः पुत्रासः असुरस्य वीराः दिवः धर्तारः उर्विया परि
ख्यन् ॥२॥ उशंति घ ते अमृतासः एतत् एकस्य चित् त्यजसं
मर्त्यस्य नि ते मनः मनसि धायि अस्मे॑ जन्युः पतिः तन्वं आ
विविश्याः ॥३॥ न यत् पुरा चकृम कत् ह नूनं ऋता वदंतः अनृतं
रपेम गंधर्वः अप्ऽसु अप्या च योषा सा नः नाभिः परमं जामि
तत् नौ ॥४॥ गर्भे नु नौ जनिता दंऽपती॰ कः देवः त्वष्टा सविता
विश्वऽरूपः नकिः अस्य प्र मिनंति व्रतानि वेद नौ अस्य पृथिवी
उत द्यौः ॥५॥६॥ कः अस्य वेद प्रथमस्य अह्नः कः ईं ददर्श कः इह प्र
वोचत् बृहत् मित्रस्य वरुणस्य धाम कत् ऊं॑ ब्रवः आहनः वीच्या
नॄन् ॥६॥ यमस्य मा यम्यं कामः आ अगन् समाने योनौ सह-
ऽशेय्याय जायाऽइव पत्ये तन्वं रिरिच्यां वि चित् वृहेव रथ्याऽइव
चक्रा ॥७॥ न तिष्ठंति न नि मिषंति एते देवानां स्पशः इह ये चरंति
अन्येन मत् आहनः याहि तूयं तेन वि वृह रथ्याऽइव चक्रा ॥८॥
रात्रीभिः अस्मै अहऽभिः दशस्येत् सूर्यस्य चक्षुः मुहुः उत् मिमी-
यात् दिवा पृथिव्या मिथुना सऽबंधू॰ यमीः यमस्य बिभृयात्
अजामि ॥९॥ आ घ ता गच्छान् उत्ऽतरा युगानि यत्र जामयः
कृणवन् अजामि उप बर्बृहि वृषभाय बाहुं अन्यं इच्छस्व सु-
ऽभगे पतिं मत् ॥१०॥७॥ किं भ्राता असत् यत् अनाथं भवाति किं
ऊं॑ स्वसा यत् निःऽऋतिः निऽगच्छात् कामऽमूता बहु एतत्
रपामि तन्वा मे तन्वं सं पिपृग्धि ॥११॥ न वै ऊं॑ ते तन्वा तन्वं सं
पपृच्यां पापं आहुः यः स्वसारं निऽगच्छात् अन्येन मत् प्रऽमुदः
कल्पयस्व न ते भ्राता सुऽभगे वष्टि एतत् ॥१२॥ बतः बत असि
यम न एव ते मनः हृदयं च अविदाम अन्या किल त्वां कक्ष्याऽइव

युक्तं परि स्वजाते लिबुंजाऽइव वृक्षं ॥१३॥ अन्यं ऊं सु त्वं यमि अन्यः ऊं त्वां परि स्वजाते लिबुंजाऽइव वृक्षं तस्यं वा त्वं मनः इच्छ सः वा तव अर्ध कृणुष्व संऽविदं सुऽभंद्रां ॥ १४ ॥ ८ ॥

॥११॥ वृषा वृष्णे दुदुहे दोहसा दिवः पयांसि यह्वः अदितेः अदाभ्यः विश्वं सः वेद वरुणः यथा धिया सः यज्ञियः यजतु यज्ञियान् ऋतून् ॥१॥ रपत् गंधर्वीः अप्या च योषणा नदस्य नादे परि पातु मे मनः इष्टस्य मध्ये अदितिः नि धातु नः भ्राता नः ज्येष्ठः प्रथमः वि वोचति ॥२॥ सो चित् नु भद्रा क्षुऽमती यशस्वती उषाः उवास मनवे स्वःऽवती यत् ईं उशंतं उशतां अनु क्रतुं अग्निं होतारं विदथाय जीजनन् ॥३॥ अर्ध त्यं द्रप्सं विऽभ्वं विऽचक्षणं विः आ अभरत् इषितः श्येनः अध्वरे यदि विशः वृणते दस्मं आर्याः अग्निं होतारं अर्ध धीः अजायत ॥४॥ सदा असि रण्वः यवसाऽइव पुष्यते होत्राभिः अग्ने मनुषः सुऽअध्वरः विप्रस्य वा यत् शशमानः उक्थ्यं वाजं ससऽवान् उपऽयासि भूरिऽभिः ॥५॥९॥ उत् ईरय पितरा जारः आ भगं इयक्षति हर्यतः हृत्तः इष्यति विवक्ति वह्निः सुऽअपस्यते मखः तविष्यते असुरः वेपते मती ॥६॥ यः ते अग्ने सुऽमतिं मर्तः अक्षत् सहसः सूनो अति सः प्र शृण्वे इषं दधानः वहमानः अश्वैः आ सः द्युऽमान् अमऽवान् भूषति द्यून् ॥७॥ यत् अग्ने एषा संऽइतिः भवाति देवी देवेषु यजता यजत्र रत्ना च यत् विऽभजासि स्वधाऽवः भागं नः अत्र वसुऽमंतं वीतात् ॥८॥ श्रुधि नः अग्ने सदने सधऽस्थे युक्ष्व रथं अमृतस्य द्रवित्नुं आ नः वह रोदसी देवऽपुत्रे० माकिः देवानां अप भूः इह स्याः ॥ ९ ॥ १० ॥

॥१२॥ द्यावा॑ ह॒ क्षामा॑ प्र॒थ॒मे ऋ॒तेन॑ अ॒भि॒ऽश्रा॒वे भ॒व॒तः॒ स॒त्य॒ऽवा॒चा॑ दे॒वः यत् मर्ता॑न् य॒जथा॑य कृ॒ण्वन् सीद॑त् होता॑ प्र॒त्यङ् स्वं अ॒सुं यन् ॥१॥ दे॒वः दे॒वान् प॒रि॒ऽभूः ऋ॒तेन॑ वह॑ नः ह॒व्यं प्र॒थ॒मः चि॒कि॒त्वान् धू॒मऽके॑तुः स॒म्ऽइ॑धा भाःऽऋ॑जीकः म॒न्द्रः होता॑ नित्यः॑ वा॒चा यजी॑यान् ॥२॥ स्वावृ॑क् दे॒वस्य॑ अ॒मृतं॑ यदि॑ गोः अतः॑ जा॒तासः॑ धा॒र॒य॒न्ते॒ उ॒र्वी विश्वे॑ दे॒वाः अनु॑ तत् ते॒ यजुः॑ गुः दु॒हे यत् एनी॑ दि॒व्यं घृ॒तं वाः॰ ॥३॥ अर्चा॑मि वां॒ वर्धा॑य अपः॑ घृ॒त॒स्नू॒ इति॑ घृ॒तऽस्नू द्यावा॑भूमी॒ इति॑ शृ॒णु॒तं रो॒द॒सी॒ इति॑ मे॒ अहा॑ यत् द्या॒वः॑ अ॒सु॒ऽनी॑तिं अय॑न् म॒ध्वा॑ नः॒ अत्र॑ पि॒त॒रा॒ शि॒शी॒ता॒म् ॥४॥ किं स्वि॒त् नः॒ राजा॑ ज॒गृ॒हे॒ कत् अ॒स्य॒ अति॑ व्र॒तं च॒कृ॒म॒ कः वि वे॒द॒ मि॒त्रः चि॒त् हि स्म॒ जु॒हु॒रा॒णः दे॒वान् श्लोकः॑ न या॒तां अपि॑ वाजः॑ अस्ति॑ ॥५॥११॥ दुः॒ऽमन्तु॑ अत्र॑ अ॒मृत॑स्य नाम॑ सऽल॑क्ष्मा यत् विषु॑ऽरूपा भवा॑ति य॒मस्य॑ यः म॒नवं॑ते सु॒ऽमन्तु॑ अग्ने॑ तं ऋ॒ष्व॒ पा॒हि॒ अप्र॑ऽयुच्छन् ॥६॥ यस्मि॑न् दे॒वाः वि॒दथे॑ मा॒दय॑न्ते वि॒वस्व॑तः सद॑ने धा॒रय॑न्ते सूर्ये॑ ज्योतिः॑ अ॒द॒धुः॑ मा॒सि अ॒क्तून् परि॑ द्यो॒त॒निं च॒र॒तः॒ अज॑स्रा ॥७॥ यस्मि॑न् दे॒वाः मन्म॑नि स॒म्ऽचर॑न्ति अ॒पी॒च्ये॑ न व॒यं अ॒स्य॒ वि॒द्म॒ मि॒त्रः नः॒ अत्र॑ अदि॑तिः अना॑गान् स॒वि॒ता दे॒वः वरु॑णाय वो॒च॒त् ॥८॥ श्रुधि॑ नः॒ अ॒ग्ने॒ सद॑ने स॒धऽस्थे॑ यु॒क्ष्व रथं॑ अ॒मृत॑स्य द्र॒वि॒त्नुं आ नः॒ व॒ह॒ रोद॑सी॒ इति॑ दे॒वऽपु॑त्रे॰ माकिः॑ दे॒वानां॑ अप॑ भूः इ॒ह स्याः॒ ॥९॥१२॥

॥१३॥ यु॒जे वां॒ ब्रह्म॑ पू॒र्व्यं नमः॑ऽभिः वि श्लोकः॑ ए॒तु॒ प॒थ्या॑ऽइव सू॒रेः शृ॒ण्वन्तु॑ विश्वे॑ अ॒मृत॑स्य पु॒त्राः आ ये धामा॑नि दि॒व्यानि॑ त॒स्थुः ॥१॥ य॒मेऽइ॑व॰ यत॑माने॒ इति॑ यत् ऐतं॑ प्र वां॒ भ॒र॒न् मानु॑षाः दे॒व॒ऽयन्तः॑ आ सी॒द॒तं॒ स्वं उं॒ लो॒कं विदा॑ने॒ इति॑ सु॒ऽआ॒स॒स्थे॰ भ॒व॒तं॒ इन्द॑वे नः॒

॥ २ ॥ पंच पदानि रुपः अनु अरोहं चतुःऽपदीं अनु एमि व्रतेन अक्षरेण प्रति मिमे एतां ऋतस्य नाभौ अधि सं पुनामि ॥ ३ ॥ देवेभ्यः कं अवृणीत मृत्युं प्रऽजायै कं अमृतं न अवृणीत बृहस्पतिं यज्ञं अकृण्वत ऋषिं प्रियां यमः तन्वं प्र अरिरेचीत ॥ ४ ॥ सप्त क्षरंति शिशवे मरुत्वते पित्रे पुत्रासः अपि अवीवतन् ऋतं उभे इत् अस्य उभयस्य राजतः उभे यतेते उभयस्य पुष्यतः ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ १४ ॥ परेयिऽवांसं प्रऽवतः महीः अनु बहुऽभ्यः पंथां अनुऽपस्पशानं वैवस्वतं संऽगमनं जनानां यमं राजानं हविषा दुवस्य ॥ १ ॥ यमः नः गातुं प्रथमः विवेद न एषा गव्यूतिः अपऽभर्तवै ऊं यत्र नः पूर्वे पितरः पराऽईयुः एना जज्ञानाः पथ्याः अनु स्वाः ॥ २ ॥ मातली कव्यैः यमः अंगिरःऽभिः बृहस्पतिः ऋक्वऽभिः ववृधानः यान् च देवाः ववृधुः ये च देवान् स्वाहा अन्ये स्वधया अन्ये मदंति ॥ ३ ॥ इमं यम प्रऽस्तरं आ हि सीद अंगिरःऽभिः पितृऽभिः संऽविदानः आ त्वा मंत्राः कविऽशस्ताः वहंतु एना राजन् हविषा मादयस्व ॥ ४ ॥ अंगिरःऽभिः आ गहि यज्ञियेभिः यम वैरूपैः इह मादयस्व विवस्वंतं हुवे यः पिता ते अस्मिन् यज्ञे बर्हिषि आ निऽसद्य ॥ ५ ॥ १४ ॥ अंगिरसः नः पितरः नवऽग्वाः अथर्वाणः भृगवः सोम्यासः तेषां वयं सुऽमतौ यज्ञियानां अपि भद्रे सौमनसे स्याम ॥ ६ ॥ प्र इहि प्र इहि पथिऽभिः पूर्व्येभिः यत्र नः पूर्वे पितरः पराऽईयुः उभा राजाना स्वधया मदंता यमं पश्यासि वरुणं च देवं ॥ ७ ॥ सं गच्छस्व पितृऽभिः सं यमेन इष्टापूर्तेन परमे विऽओमन् हित्वाय अवद्यं पुनः अस्तं आ इहि सं गच्छस्व तन्वा सुऽवर्चाः

॥८॥ अप इत वि इत वि च सर्पत अतः अस्मै एतं पितरः लोकं अक्रन् अहःऽभिः अत्ऽभिः अक्तुऽभिः विऽअक्तं यमः ददाति अवऽसानं अस्मै ॥ ९॥ अति द्रव सारमेयौ श्वानौ चतुःऽअक्षौ शबलौ साधुना पथा अथ पितॄन् सुऽविद्वान् उप इहि यमेन ये सधऽमादं मदंति ॥१०॥१५॥ यौ ते श्वानौ यम रक्षितारौ चतुःऽअक्षौ पथिऽरक्षी॰ नृऽचक्षसौ ताभ्यां एनं परि देहि राजन् स्वस्ति च अस्मै अनमीवं च धेहि॥११॥ उरुऽनसौ असुऽतृपौ उदुंबलौ यमस्य दूतौ चरतः जनान् अनु तौ अस्मभ्यं दृशये सूर्याय पुनः दातां असुं अद्य इह भद्रं॥१२॥ यमाय सोमं सुनुत यमाय जुहुत हविः यमं ह यज्ञः गच्छति अग्निऽदूतः अरंऽकृतः॥१३॥ यमाय घृतऽवत् हविः जुहोत प्र च तिष्ठत सः नः देवेषु आ यमत् दीर्घं आयुः प्र जीवसे॥१४॥ यमाय मधुमत्ऽतमं राज्ञे हव्यं जुहोतन इदं नमः ऋषिऽभ्यः पूर्वऽजेभ्यः पूर्वेभ्यः पथिकृत्ऽभ्यः॥१५॥ त्रिऽकद्रुकेभिः पतति षट् उर्वीः एकं इत् बृहत् त्रिऽस्तुप् गायत्री छंदांसि सर्वा ता यमे आऽहिता ॥ १६ ॥ १६ ॥

॥१५॥ उत् ईरतां अवरे उत् परासः उत् मध्यमाः पितरः सोम्यासः असुं ये ईयुः अवृकाः ऋतऽज्ञाः ते नः अवंतु पितरः हवेषु ॥१॥ इदं पितृऽभ्यः नमः अस्तु अद्य ये पूर्वासः ये उपरासः ईयुः ये पार्थिवे रजसि आ निऽसत्ताः ये वा नूनं सुऽवृजनासु विक्षु॥२॥ आ अहं पितॄन् सुऽविद्वान् अवित्सि नपातं च विऽक्रमणं च विष्णोः बर्हिऽसदः ये स्वधया सुतस्य भजंत पित्वः ते इह आऽगमिष्ठाः॥३॥ बर्हिऽसदः पितरः ऊती अर्वाक् इमा वः हव्या चकृम जुषध्वं ते आ गत अवसा शंऽतमेन अथ नः शं योः अरपः दधात

॥४॥ उपऽहूताः पितरः सोम्यासः बर्हिष्येषु निऽधिषु प्रियेषु ते आ गमंतु ते इह श्रुवंतु अधि ब्रुवंतु ते अवंतु अस्मान् ॥५॥१७॥ आऽअच्य जानु दक्षिणतः निऽसद्य इमं यज्ञं अभि गृणीत विश्वे मा हिंसिष्ट पितरः केन चित् नः यत् वः आगः पुरुषता कराम ॥६॥ आसीनासः अरुणीनां उपऽस्थे रयिं धत्त दाशुषे मर्त्याय पुत्रेभ्यः पितरः तस्य वस्वः प्र यच्छत ते इह ऊर्जं दधात ॥७॥ ये नः पूर्वे पितरः सोम्यासः अनुऽऊहिरे सोमऽपीथं वसिष्ठाः तेभिः यमः संऽरराणः हवींषि उशन् उशत्ऽभिः प्रतिऽकामं अत्तु ॥८॥ ये तातृषुः देवऽत्रा जेहमानाः होत्राऽविदः स्तोमऽतष्टासः अर्कैः आ अग्ने याहि सुऽविदत्रेभिः अर्वाङ् सत्यैः कव्यैः पितृऽभिः घर्मसत्ऽभिः ॥९॥ ये सत्यासः हविःऽअदः हविःऽपाः इंद्रेण देवैः सऽरथं दधानाः आ अग्ने याहि सहस्रं देवऽवंदैः परैः पूर्वैः पितृऽभिः घर्मसत्ऽभिः ॥१०॥१८॥ अग्निऽस्वात्ताः पितरः आ इह गच्छत सदःऽसदः सदत सुऽप्रनीतयः अत्त हवींषि प्रऽयतानि बर्हिषि अथ रयिं सर्वऽवीरं दधातन ॥११॥ त्वं अग्ने ईळितः जातऽवेदः अवाट् हव्यानि सुरभीणि कृत्वी प्र अदाः पितृऽभ्यः स्वधया ते अक्षन् अद्धि त्वं देव प्रऽयता हवींषि ॥१२॥ ये च इह पितरः ये च न इह यान् च विद्म यान् ऊं च न प्रऽविद्म त्वं वेत्थ यति ते जातऽवेदः स्वधाभिः यज्ञं सुऽकृतं जुषस्व ॥१३॥ ये अग्निऽदग्धाः ये अनग्निऽदग्धाः मध्ये दिवः स्वधया मादयंते तेभिः स्वऽराट् असुऽनीतिं एतां यथाऽवशं तन्वं कल्पयस्व ॥ १४ ॥ १९ ॥

॥१६॥ मा एनं अग्ने वि दहः मा अभि शोचः मा अस्य त्वचं चिक्षिपः मा शरीरं यदा शृतं कृणवः जातऽवेदः अथ ईं एनं प्र हिणु-

तात् पितृऽभ्यः ॥१॥ शृतं यदा करसि जातऽवेदः अथ ईं एनं परि दत्तात् पितृऽभ्यः यदा गच्छाति असुऽनीतिं एतां अथ देवानां वशऽनीः भवाति ॥२॥ सूर्यं चक्षुः गच्छतु वातं आत्मा द्यां च गच्छ पृथिवीं च धर्मणा अपः वा गच्छ यदि तत्र ते हितं ओषधीषु प्रति तिष्ठ शरीरैः ॥३॥ अजः भागः तपसा तं तपस्व तं ते शोचिः तपतु तं ते अर्चिः याः ते शिवाः तन्वः जातऽवेदः ताभिः वह एनं सुऽकृतां ऊं लोकं ॥४॥ अव सृज पुनः अग्ने पितृऽभ्यः यः ते आऽहुतः चरति स्वधाभिः आयुः वसानः उप वेतु शेषः सं गच्छतां तन्वा जातऽवेदः ॥५॥२०॥ यत् ते कृष्णः शकुनः आऽतुतोद पिपीलः सर्पः उत वा श्वापदः अग्निः तत् विश्वऽअत् अगदं कृणोतु सोमः च यः ब्राह्मणान् आऽविवेश ॥६॥ अग्नेः वर्म परि गोभिः व्ययस्व सं प्र ऊर्णुष्व पीवसा मेदसा च न इत् त्वा धृष्णुः हरसा जर्हृषाणः दधृक् विऽधक्ष्यन् परिऽअंखयाते ॥७॥ इमं अग्ने चमसं मा वि जिह्वरः प्रियः देवानां उत सोम्यानां एषः यः चमसः देवऽपानः तस्मिन् देवाः अमृताः मादयंते ॥८॥ क्रव्यऽअदं अग्निं प्र हिणोमि दूरं यमऽराज्ञः गच्छतु रिप्रऽवाहः इह एव अयं इतरः जातऽवेदाः देवेभ्यः हव्यं वहतु प्रऽजानन् ॥९॥ यः अग्निः क्रव्यऽअत् प्रऽविवेश वः गृहं इमं पश्यन् इतरं जातऽवेदसं तं हरामि पितृऽयज्ञाय देवं सः घर्मं इन्वात् परमे सधऽस्थे ॥१०॥२१॥ यः अग्निः क्रव्यऽवाहनः पितृन् यक्षत् ऋतऽवृधः प्र इत् ऊं हव्यानि वोचति देवेभ्यः च पितृऽभ्यः आ ॥११॥ उशंतः त्वा नि धीमहि उशंतः सं इधीमहि उशन् उशतः आ वह पितॄन् हविषे अत्तवे ॥१२॥ यं त्वं अग्ने संऽअदहः तं ऊं निः वापय पुनः कियांबु अत्र रोहतु पाकऽदूर्वा विऽअल्कशा ॥१३॥ शीतिके

शीर्तिकाऽवति ह्लादिके ह्लादिकाऽवति मंडूक्या सु सं गमः इमं सु अग्निं हर्षय ॥ १४ ॥ २२ ॥ १ ॥

॥१७॥ त्वष्टा दुहित्रे वहतुं कृणोति इति इदं विश्वं भुवनं सं एति यमस्य माता परिऽउह्यमाना महः जाया विवस्वतः ननाश ॥१॥ अप अगूहन् अमृतां मर्त्येभ्यः कृत्वी सऽवर्णां अददुः विवस्वते उत अश्विनौ अभरत् यत् तत् आसीत् अजहात् ऊं इति द्वा मिथुना सरण्यूः ॥२॥ पूषा त्वा इतः च्यवयतु प्र विद्वान् अनष्टऽपशुः भुवनस्य गोपाः सः त्वा एतेभ्यः परि ददत् पितृऽभ्यः अग्निः देवेभ्यः सुऽविदत्रियेभ्यः ॥ ३ ॥ आयुः विश्वऽआयुः परि पासति त्वा पूषा त्वा पातु प्रऽपथे पुरस्तात् यत्र आसते सुऽकृतः यत्र ते ययुः तत्र त्वा देवः सविता दधातु ॥ ४ ॥ पूषा इमाः आशाः अनु वेद सर्वाः सः अस्मान् अभयऽतमेन नेषत् स्वस्तिऽदाः आघृणिः सर्वऽवीरः अप्रऽयुच्छन् पुरः एतु प्रऽजानन् ॥५॥२३॥ प्रऽपथे पथां अजनिष्ट पूषा प्रऽपथे दिवः प्रऽपथे पृथिव्याः उभे इति अभि प्रियऽतमे इति सधऽस्थे इति आ च परा च चरति प्रऽजानन् ॥ ६॥ सरस्वतीं देवऽयंतः हवंते सरस्वतीं अध्वरे तायमाने सरस्वतीं सुऽकृतः अह्वयंत सरस्वती दाशुषे वार्यं दात् ॥७॥ सरस्वति या सऽरथं ययाथ स्वधाभिः देवि पितृऽभिः मदंती आऽसद्य अस्मिन् बर्हिषि मादयस्व अनमीवाः इषः आ धेहि अस्मे इति ॥८॥ सरस्वतीं यां पितरः हवंते दक्षिणा यज्ञं अभिऽनक्षमाणाः सहस्रऽअर्घं इळः अत्र भागं रायः पोषं यजमानेषु धेहि ॥९॥ आपः अस्मान् मातरः शुंधयंतु घृतेन नः घृतऽप्वः पुनंतु विश्वं हि रिप्रं प्रऽवहंति

देवीः उत् इत् आभ्यः शुचिः आ पूतः एमि ॥१०॥२४॥ द्रप्सः चस्कंद
प्रथमान् अनु द्यून् इमं च योनिं अनु यः च पूर्वः समानं योनिं
अनु संऽचरंतं द्रप्सं जुहोमि अनु सप्त होत्राः ॥११॥ यः ते द्रप्सः
स्कंदति यः ते अंशुः बाहुऽच्युतः धिषणायाः उपऽस्थात् अध्वर्योः
वा परि वा यः पवित्रात् तं ते जुहोमि मनसा वषट्ऽकृतं ॥१२॥
यः ते द्रप्सः स्कन्नः यः ते अंशुः अवः च यः परः स्रुचा अयं देवः
बृहस्पतिः सं तं सिंचतु राधसे ॥ १३ ॥ पयस्वतीः ओषधयः
पयस्वत् मामकं वचः अपां पयस्वत् इत् पयः तेन मा सह
शुंधत ॥ १४ ॥ २५ ॥

॥१८॥ परं मृत्यो अनु परा इहि पंथां यः ते स्वः इतरः देवऽया-
नात् चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि मा नः प्रऽजां रिरिषः मा उत
वीरान् ॥१॥ मृत्योः पदं योपयंतः यत् ऐत द्राघीयः आयुः प्रऽतरं
दधानाः आऽप्यायमानाः प्रऽजया धनेन शुद्धाः पूताः भवत य-
ज्ञियासः ॥२॥ इमे जीवाः वि मृतैः आ अववृत्रन् अभूत् भद्रा देव-
ऽहूतिः नः अद्य प्रांचः अगाम नृतये हसाय द्राघीयः आयुः प्रऽतरं
दधानाः ॥३॥ इमं जीवेभ्यः परिऽधिं दधामि मा एषां नु गात् अ-
परः अर्थं एतं शतं जीवंतु शरदः पुरूचीः अंतः मृत्युं दधतां पर्वतेन
॥४॥ यथा अहानि अनुऽपूर्वं भवंति यथा ऋतवः ऋतुऽभिः यंति
साधु यथा न पूर्वं अपरः जहाति एव धातः आयूंषि कल्पय एषां
॥५॥२६॥ आ रोहत आयुः जरसं वृणानाः अनुऽपूर्वं यतमानाः
यति स्थ इह त्वष्टा सुऽजनिमा सऽजोषाः दीर्घं आयुः करति जीवसे
वः ॥६॥ इमाः नारीः अविधवाः सुऽपत्नीः आऽअंजनेन सर्पिषा
सं विशंतु अनश्रवः अनमीवाः सुऽरत्नाः आ रोहंतु जनयः योनिं

अग्रे ॥ ७ ॥ उत् ईर्ष्व नारि अभि जीवऽलोकं गतऽअसुं एतं उप
शेषे आ इहि हस्तऽग्राभस्य दिधिषोः तव इदं पत्युः जनिऽत्वं अभि
सं बभूथ ॥ ८ ॥ धनुः हस्तात् आऽददानः मृतस्य अस्मे' क्षत्राय व-
र्चसे बलाय अत्र एव त्वं इह वयं सुऽवीराः विश्वाः स्पृधः अभि-
ऽमातीः जयेम ॥ ९ ॥ उप सर्प मातरं भूमिं एतां उरुऽव्यचसं पृथि-
वीं सुऽशेवां ऊर्णऽम्रदाः युवतिः दक्षिणाऽवते एषा त्वा पातु
निःऽऋतेः उपऽस्थात् ॥ १० ॥ २७ ॥ उत् श्वंचस्व पृथिवि मा नि
बाधथाः सुऽउपायना अस्मै भव सुऽउपवंचना माता पुत्रं यथा
सिचा अभि एनं भूमे ऊर्णुहि ॥ ११ ॥ उत्ऽश्वंचमाना पृथिवी सु
तिष्ठतु सहस्रं मितः उप हि श्रयंतां ते गृहासः घृतऽश्चुतः भवंतु
विश्वाहा अस्मै शरणाः संतु अत्र ॥ १२ ॥ उत् ते स्तभ्नामि पृथिवीं
त्वत् परि इमं लोगं निऽदधत् मो' अहं रिषं एतां स्थूणां पितरः
धारयंतु ते अत्र यमः सदना ते मिनोतु ॥ १३ ॥ प्रतीचीने मां अहनि
इष्वाः पर्णंऽइव आ दधुः प्रतीचीं जग्रभ वाचं अश्वं रशनया यथा
॥ १४ ॥ २८ ॥ ६ ॥

॥ १९ ॥ नि वर्तध्वं मा अनु गात अस्मान् सिसक्त रेवतीः अग्नी-
षोमा पुनःऽवसू॰ अस्मे' धारयतं रयिं ॥ १ ॥ पुनः एनाः नि वर्तय
पुनः एनाः नि आ कुरु इंद्रः एनाः नि यच्छतु अग्निः एनाः उप-
ऽअजंतु ॥ २ ॥ पुनः एताः नि वर्ततां अस्मिन् पुष्यंतु गोऽपतौ इह
एव अग्ने नि धारय इह तिष्ठतु या रयिः ॥ ३ ॥ यत् निऽयानं नि-
ऽअयनं संऽज्ञानं यत् पराऽअयनं आऽवर्तनं निऽवर्तनं यः गोपाः
अपि तं हुवे ॥ ४ ॥ यः उत्ऽआनट् विऽअयनं यः उत्ऽआनट्
पराऽअयनं आऽवर्तनं निऽवर्तनं अपि गोपाः नि वर्ततां ॥ ५ ॥

आ निऽवर्ते नि वर्तय पुनः नः इंद्र गाः देहि जीवाभिः भुनजा-
महै ॥ ६ ॥ परि वः विश्वतः दधे ऊर्जा घृतेन पयसा ये देवाः के
च यज्ञियाः ते रय्या सं सृजंतु नः ॥७॥ आ निऽवर्तन वर्तय नि
निऽवर्तन वर्तय भूम्याः चतस्रः प्रऽदिशः ताभ्यः एनाः नि वर्तय
॥ ८ ॥ १ ॥

॥२०॥ भद्रं नः अपि वातय मनः ॥१॥ अग्निं ईळे भुजां यविष्ठं
शासा मित्रं दुःऽधरीतुं यस्य धर्मन् स्वः एनीः सपर्यंति मातुः ऊधः
॥२॥ यं आसा कृपऽनीळं भासाऽकेतुं वर्धयंति भ्राजते श्रेणिऽदन्
॥३॥ अर्यः विशां गातुः एति प्र यत् आनट् दिवः अंतान् कविः
अभ्रं दीद्यानः ॥४॥ जुषत् हव्या मानुषस्य ऊर्ध्वः तस्थौ ऋभ्वा यज्ञे
मिन्वन् सद्म पुरः एति ॥५॥ सः हि क्षेमः हविः यज्ञः श्रुष्टी इत् अस्य
गातुः एति अग्निं देवाः वाशीऽमंतं ॥६॥२॥ यज्ञऽसहं दुवः इषे अ-
ग्निं पूर्वस्य शेवस्य अद्रेः सूनुं आयुं आहुः ॥७॥ नरः ये के च अस्मत्
आ विश्वा इत् ते वामे आ स्युः० अग्निं हविषा वर्धंतः ॥८॥ कृष्णः
श्वेतः अरुषः यामः अस्य ब्रध्नः ऋज्रः उत शोणः यशस्वान् हिरण्य-
ऽरूपं जनिता जजान ॥९॥ एव ते अग्ने विऽमदः मनीषां ऊर्जः
नपात् अमृतेभिः सऽजोषाः गिरः आ वक्षत् सुऽमतीः इयानः
इषं ऊर्जं सुऽक्षितिं विश्वं आ अभाः० ॥ १० ॥ ३ ॥

॥२१॥ आ अग्निं न स्ववृक्तिऽभिः होतारं त्वा वृणीमहे यज्ञाय
स्तीर्णऽबर्हिषे वि वः मदे शीरं पावकऽशोचिषं विवक्षसे ॥१॥ त्वां
ऊं इति ते सुऽआभुवः शुंभंति अश्वऽराधसः वेति त्वां उपऽसेचनी वि
वः मदे ऋजीतिः अग्ने आऽहुतिः विवक्षसे ॥२॥ त्वे धर्माणः आ-

सते जुहूभिः सिंचतीःऽइव कृष्णा रूपाणि अर्जुना वि वः मदे वि-
श्वाः अधि श्रियः धिषे विवक्षसे ॥३॥ यं अग्ने मन्यसे रयिं सहसा-
ऽवन् अमर्त्य तं आ नः वाजऽसातये वि वः मदे यज्ञेषु चित्रं आ
भर विवक्षसे ॥४॥ अग्निः जातः अथर्वणा विदत् विश्वानि काव्या
भुवत् दूतः विवस्वतः वि वः मदे प्रियः यमस्य काम्यः विवक्षसे
॥५॥४॥ त्वां यज्ञेषु ईळते अग्ने प्रऽयति अध्वरे त्वं वसूनि काम्या वि
वः मदे विश्वा दधासि दाशुषे विवक्षसे ॥६॥ त्वां यज्ञेषु ऋत्विजं
चारुं अग्ने नि सेदिरे घृतऽप्रतीकं मनुषः वि वः मदे शुक्रं चेतिष्ठं
अक्षऽभिः विवक्षसे ॥७॥ अग्ने शुक्रेण शोचिषा उरु प्रथयसे बृहत्
अभिऽक्रंदन् वृषऽयसे वि वः मदे गर्भं दधासि जामिषु विवक्षसे
॥ ८ ॥ ५ ॥

॥२२॥ कुह श्रुतः इंद्रः कस्मिन् अद्य जने मित्रः न श्रूयते ऋषी-
णां वा यः क्षये गुहा वा चर्कृषे गिरा ॥१॥ इह श्रुतः इंद्रः अस्मे अद्य
स्तवे वज्री ऋचीषमः मित्रः न यः जनेषु आ यशः चक्रे असामि
आ ॥२॥ महः यः पतिः शवसः असामि आ महः नृम्णस्य तूतुजिः
भर्ता वज्रस्य धृष्णोः पिता पुत्रंऽइव प्रियं ॥३॥ युजानः अश्वा वा-
तस्य धुनी देवः देवस्य वज्रिऽवः स्यंता पथा विरुक्मता सृजानः
स्तोषि अध्वनः ॥४॥ त्वं त्या चित् वातस्य अश्वा आ अगाः ऋज्रा
त्मना वहध्यै ययोः देवः न मर्त्यः यंता नकिः विदाय्यः ॥५॥६॥ अध
ग्मंता उशना पृच्छते वां कतऽअर्था नः आ गृहं आ जग्मथुः परा-
कात् दिवः च ग्मः च मर्त्यं ॥६॥ आ नः इंद्र पृक्षसे अस्माकं ब्रह्म
उतऽयतं तत् त्वा याचामहे अवः शुष्णं यत् हन् अमानुषं ॥७॥
अकर्मा दस्युः अभि नः अमंतुः अन्यऽव्रतः अमानुषः त्वं तस्य अ-

मित्रऽहन् वधः दासस्य दंभय ॥८॥ त्वं नः इंद्र शूर शूरैः उत त्वा-
ऽऊतासः बर्हणा पुरुऽत्रा ते वि पूर्तयः नवंत क्षोणयः यथा ॥९॥
त्वं तान् वृत्रऽहत्ये चोदयः नॄन् कार्पाणे शूर वज्रिऽवः गुहा यदि
कवीनां विशां नक्षत्रऽशवसा ॥१०॥ ७॥ मक्षु ता ते इंद्र दानऽअ-
प्नसः आक्षाणे शूर वज्रिऽवः यत् ह शुष्णस्य दंभयः जातं विश्वं
सयावऽभिः ॥११॥ मा अकुध्र्यक् इंद्र शूर वस्वीः अस्मे भूवन्
अभिष्टयः वयंऽवयं ते आसां सुम्ने स्याम वज्रिऽवः ॥१२॥ अस्मे
ता ते इंद्र संतु सत्या अहिंसंतीः उपऽस्पृशः विद्याम यासां भुजः
धेनूनां न वज्रिऽवः ॥१३॥ अहस्ता यत् अपदी वर्धत क्षाः शची-
भिः वेद्यानां शुष्णं परि प्रऽदक्षिणित् विश्वऽआयवे नि शिश्नथः
॥१४॥ पिबऽपिब इत् इंद्र शूर सोमं मा रिषण्यः वसवान वसुः
सन् उत त्रायस्व गृणतः मघोनः महः च रायः रेवतः कृधि नः
॥ १५ ॥ ८ ॥

॥२३॥ यजामहे इंद्रं वज्रऽदक्षिणं हरीणां रथ्यं विऽव्रतानां प्र
श्मश्रु दोधुवत् ऊर्ध्वऽथा भूत् वि सेनाभिः दयमानः वि राधसा
॥१॥ हरी नु अस्य या वने विदे वसु इंद्रः मघैः मघऽवा वृत्रऽहा भु-
वत् ऋभुः वाजः ऋभुक्षाः पत्यते शवः अव क्ष्णौमि दासस्य नाम
चित् ॥२॥ यदा वज्रं हिरण्यं इत् अथ रथं हरी यं अस्य वहतः वि
सूरिऽभिः आ तिष्ठति मघऽवा सनऽश्रुतः इंद्रः वाजस्य दीर्घऽश्र-
वसः पतिः ॥३॥ सो चित् नु वृष्टिः यूथ्या स्वा सचा इंद्रः श्मश्रूणि
हरिता अभि प्रुष्णुते अव वेति सुऽक्षयं सुते मधु उत् इत् धूनोति
वातः यथा वनं ॥४॥ यः वाचा विऽवाचः मृध्रऽवाचः पुरु सहस्रा
अशिवा जघान तत्ऽतत् इत् अस्य पौंस्यं गृणीमसि पिताऽइव

यः तविषी वृवृधे शवः ॥ ५ ॥ स्तोमं ते इंद्र विऽमदाः अजीजनन् अपूर्व्यं पुरुऽतमं सुऽदानवे विद्म हि अस्य भोजनं इनस्य यत् आ पशुं न गोपाः करामहे ॥ ६ ॥ माकिः नः एना सख्या वि यौषुः तव च इंद्र विऽमदस्य च ऋषेः विद्म हि ते प्रऽमतिं देव जामिऽवत् अस्मे ते संतु सख्या शिवानि ॥ ७ ॥ ९ ॥

॥२४॥ इंद्र सोमं इमं पिब मधुऽमंतं चमू इति सुतं अस्मे इति रयिं नि धारय वि वः मदे सहस्रिणं पुरुऽवसो इति विवक्षसे ॥ १ ॥ त्वां यज्ञेभिः उक्थैः उप हव्येभिः ईमहे शचीऽपते शचीनां वि वः मदे श्रेष्ठं नः धेहि वार्यं विवक्षसे ॥ २ ॥ यः पतिः वार्याणां असि रध्रस्य चोदिता इंद्र स्तोतॄणां अविता वि वः मदे द्विषः नः पाहि अंहसः विवक्षसे ॥ ३ ॥ युवं शक्रा मायाऽविना संऽईची इति निः अमंथतं विऽमदेन यत् ईळिता नासत्या निःऽअमंथतं ॥ ४ ॥ विश्वे देवाः अकृपंत संऽईच्योः निःऽपतंत्योः नासत्यौ अब्रुवन् देवाः पुनः आ वहतात् इति ॥ ५ ॥ मधुऽमत् मे पराऽअयनं मधुऽमत् पुनः आऽअयनं ता नः देवा देवतया युवं मधुऽमतः कृतं ॥ ६ ॥ १० ॥

॥२५॥ भद्रं नः अपि वातय मनः दक्षं उत क्रतुं अध ते सख्ये अंधसः वि वः मदे रणन् गावः न यवसे विवक्षसे ॥ १ ॥ हृदिऽस्पृशः ते आसते विश्वेषु सोम धामऽसु अध कामाः इमे मम वि वः मदे वि तिष्ठंते वसुऽयवः विवक्षसे ॥ २ ॥ उत व्रतानि सोम ते प्र अहं मिनामि पाक्या अध पिताऽइव सूनवे वि वः मदे मृळ नः अभि चित् वधात् विवक्षसे ॥ ३ ॥ सं ऊं इति प्र यंति धीतयः सर्गासः अव-

तान्ऽइव क्रतुं नः सोम जीवसे वि वः मदे धारय चमसान्ऽइव विवक्षसे ॥४॥ तव त्ये सोम शक्तिऽभिः निऽकामासः वि ऋृण्विरे गृत्सस्य धीराः तवसः वि वः मदे व्रजं गोऽमंतं अश्विनं विवक्षसे ॥५॥११॥ पशुं नः सोम रक्षसि पुरुऽत्रा विऽस्थितं जगत् सम्ऽआऽकृणोषि जीवसे वि वः मदे विश्वा संऽपश्यन् भुवना विवक्षसे ॥६॥ त्वं नः सोम विश्वतः गोपाः अदाभ्यः भव सेध राजन् अप स्निधः वि वः मदे मा नः दुःऽशंसः ईशत विवक्षसे ॥७॥ त्वं नः सोम सुऽक्रतुः वयःऽधेयाय जागृहि क्षेत्रवित्ऽतरः मनुषः वि वः मदे द्रुहः नः पाहि अंहसः विवक्षसे ॥८॥ त्वं नः वृत्रहन्ऽतम इंद्रस्य इंदो इति शिवः सखा यत् सीं हवंते संऽइथे वि वः मदे युध्यमानाः तोकऽसातौ विवक्षसे ॥९॥ अयं घ सः तुरः मदः इंद्रस्य वर्धत प्रियः अयं कक्षीवतः महः वि वः मदे मतिं विप्रस्य वर्धयत् विवक्षसे ॥१०॥ अयं विप्राय दाशुषे वाजान् इयर्ति गोऽमंतः अयं सप्तऽभ्यः आ वरं वि वः मदे प्र अंधं श्रोणं च तारिषत् विवक्षसे ॥ ११ ॥ १२ ॥

॥२६॥ प्र हि अच्छ मनीषाः स्पार्हाः यंति निऽयुतः प्र दस्रा निऽयुत्ऽरथः पूषा अविष्टु माहिनः ॥१॥ यस्य त्यत् महिऽत्वं वाताप्यं अयं जनः विप्रः आ वंसत् धीतिऽभिः चिकेत सुऽस्तुतीनां ॥२॥ सः वेद सुऽस्तुतीनां इंदुः न पूषा वृषा अभि प्सुरः प्रुषायति व्रजं नः आ प्रुषायति ॥३॥ मंसीमहि त्वा वयं अस्माकं देव पूषन् मतीनां च साधनं विप्राणां च आऽधवं ॥४॥ प्रतिऽअर्धिः यज्ञानां अश्वऽहयः रथानां ऋषिः सः यः मनुःऽहितः विप्रस्य यवयत्ऽसखः ॥५॥१३॥ आऽधीषमाणायाः पतिः शुचायाः च शुचस्य च वासःऽवायः अवीनां आ वासांसि मर्मृजत् ॥६॥ इनः वाजानां प-

तिः इनः पुष्टीनां सखा प्र श्मश्रु हर्यतः दूधोत् वि वृथा यः अदाभ्यः ॥७॥ आ ते रथस्य पूषन् अजाः धुरं ववृत्युः विश्वस्य अर्थिनः सखा सनःऽजाः अनपऽच्युतः ॥८॥ अस्माकं ऊर्जा रथं पूषा अविष्टु माहिनः भुवत् वाजानां वृधः इमं नः शृणवत् हवं ॥९॥१४॥

॥२७॥ असत् सु मे जरितः सः अभिऽवेगः यत् सुन्वते यजमानाय शिक्षं अनाशीःऽदां अहं अस्मि प्रऽहंता सत्यऽध्वृतं वृजिनऽयंतं आभुं ॥१॥ यदि इत् अहं युधये संऽनयानि अदेवऽयून् तन्वा शूशुजानान् अमा ते तुम्रं वृषभं पचानि तीव्रं सुतं पंचऽदशं नि सिंचं ॥२॥ न अहं तं वेद यः इति ब्रवीति अदेवऽयून् संऽअरणे जघन्वान् यदा अवऽअख्यत् संऽअरणं ऋघावत् आत् इत् ह मे वृषभा प्र ब्रुवंति ॥३॥ यत् अज्ञातेषु वृजनेषु आसं विश्वे सतः मघऽवानः मे आसन् जिनामि वा इत् क्षेमे आ संतं आभुं प्र तं क्षिणां पर्वते पादऽगृह्य ॥४॥ न वै ऊं मां वृजने वारयंते न पर्वतासः यत् अहं मनस्ये मम स्वनात् कृधुऽकर्णः भयाते एव इत् अनु द्यून् किरणः सं एजात् ॥५॥१५॥ दर्शन् नु अत्र शृतऽपान् अनिंद्रान् बाहुऽक्षदः शरवे पत्यमानान् घृषुं वा ये निनिदुः सखायं अधि ऊं नु एषु पवयः ववृत्युः ॥६॥ अभूः ऊं औक्षीः वि ऊं आयुः आनट् दर्षत् नु पूर्वः अपरः नु दर्षत् द्वे पवस्ते परि तं न भूतः यः अस्य पारे रजसः विवेष ॥७॥ गावः यवं प्रऽयुताः अर्यः अक्षन् ताः अपश्यं सहऽगोपाः चरंतीः हवाः इत् अर्यः अभितः सं आयन् कियत् आसु स्वऽपतिः छंदयाते ॥८॥ सं यत् वयं यवसऽअदः जनानां अहं यवऽअदः उरुऽअज्रे अंतः अत्र युक्तः अवऽसातारं इच्छात् अथो अयुक्तं युनजत् ववन्वान् ॥९॥ अत्र इत् ऊं मे मंससे

सत्यं उक्तं द्विऽपात् च यत् चतुःऽपात् संऽसृजानि स्त्रीभिः यः अत्रं
वृषणं पृतन्यात् अयुद्धः अस्य वि भजानि वेदः ॥१०॥१६॥ यस्यं
अनक्षा दुहिता जातु आसं कः तां विद्वान् अभि मन्याते अंधां
कतरः मेनिं प्रति तं मुचाते यः ईं वहाते यः ईं वा वरेऽयात् ॥११॥
कियंती योषा मर्यतः वधूऽयोः परिऽप्रीता पन्यसा वार्येण भद्रा
वधूः भवति यत् सुऽपेशाः स्वयं सा मित्रं वनुते जने चित् ॥१२॥
पत्तः जगार प्रत्यंचं अत्ति शीर्ष्णा शिरः प्रति दधौ वरूथं आसीनः
ऊर्ध्वा उपसि क्षिणाति न्यङ् उत्तानां अनु एति भूमिं ॥१३॥ बृहन्
अच्छायः अपलाशः अर्वा तस्थौ माता विऽसितः अत्ति गर्भः
अन्यस्याः वत्सं रिहती मिमाय कया भुवा नि दधे धेनुः ऊधः ॥१४॥
सप्त वीरासः अधरात् उत् आयन् अष्ट उत्तरात्तात् सं अजग्मिरन्
ते नव पश्चातात् स्थिविऽमंतः आयन् दश प्राक् सानु वि तिरंति
अश्नः ॥१५॥१७॥ दशानां एकं कपिलं समानं तं हिन्वंति क्रतवे
पार्याय गर्भं माता सुऽधितं वक्षणासु अवेनंतं तुषयंती बिभर्ति
॥१६॥ पीवानं मेषं अपचंत वीराः निऽउप्ताः अक्षाः अनु दीवे
आसन् द्वा धनुं बृहतीं अप्ऽसु अंतः पवित्रऽवंता चरतः पुनंता
॥१७॥ वि क्रोशनासः विष्वंचः आयन् पचाति नेमः नहि पक्षत्
अर्धः अयं मे देवः सविता तत् आह द्रुऽअन्नः इत् वनवत् सर्पिः-
ऽअन्नः ॥१८॥ अपश्यं ग्रामं वहमानं आरात् अचक्रया स्वधया
वर्तमानं सिसक्ति अर्यः प्र युगा जनानां सद्यः शिश्ना प्रऽमिनानः
नवीयान् ॥१९॥ एतौ मे गावौ प्रऽमरस्य युक्तौ मो इति सु प्र सेधीः
मुहुः इत् ममंधि आपः चित् अस्य वि नशंति अर्थं सूरः च मर्कः
उपरः बभूवान् ॥२०॥१८॥ अयं यः वज्रः पुरुधा विऽवृत्तः अवः सू-
र्यस्य बृहतः पुरीषात् श्रवः इत् एना परः अन्यत् अस्ति तत् अव्य-

थीं जरिमाणं: तरंति ॥२१॥ वृक्षेऽवृक्षे निऽयता मीमयत् गौः ततः वयः प्र पतान् पुरुषऽअदः अथ इदं विश्वं भुवनं भयाते इंद्राय सुन्वत् ऋषये च शिक्षत ॥२२॥ देवानां माने प्रथमाः अतिष्ठन् कृंतत्रात् एषां उपराः उत् आयन् त्रयः तपंति पृथिवीं अनूपाः द्वा बृबूकं वहतः पुरीषं ॥२३॥ सा ते जीवातुः उत तस्य विद्धि मा स्म एतादृक् अप गूहः सऽमर्ये आविः स्वः० कृणुते गूहते बुसं सः पादुः अस्य निःऽनिजः न मुच्यते ॥ २४ ॥ १९ ॥

॥२८॥ विश्वः हि अन्यः अरिः आऽजगाम मम इत् अह श्वशुरः न आ जगाम जक्षीयात् धानाः उत सोमं पपीयात् सुऽआशितः पुनः अस्तं जगायात् ॥१॥ सः रोरुवत् वृषभः तिग्मऽशृंगः वर्ष्मन् तस्थौ वरिमन् आ पृथिव्याः विश्वेषु एनं वृजनेषु पामि यः मे कुक्षी' सुतऽसोमः पृणाति ॥२॥ अद्रिणा ते मंदिनः इंद्र तूयान् सुन्वंति सोमान् पिबसि त्वं एषां पचंति ते वृषभान् अत्सि तेषां पृक्षेण यत् मघऽवन् हूयमानः ॥३॥ इदं सु मे जरितः आ चिकिद्धि प्रतिऽइपं शापं नद्यः वहंति लोपाशः सिंहं प्रत्यंचं अत्साः' क्रोष्टा वराहं निः अतक्त कक्षात् ॥४॥ कथा ते एतत् अहं आ चिकेतं गृत्संस्य पाकः तवसः मनीषां त्वं नः विद्वान् ऋतुऽथा वि वोचः यं अर्धं ते मघऽवन् क्षेम्या धूः ॥५॥ एव हि मां तवसं वर्धयंति दिवः चित् मे बृहतः उत्ऽतरा धूः पुरु सहस्रा नि शिशामि साकं अशत्रुं हि मा जनिता जजान ॥६॥२०॥ एव हि मां तवसं जज्ञुः उग्रं कर्मन्ऽकर्मन् वृषणं इंद्र देवाः वधीं वृत्रं वज्रेण मंदसानः अप व्रजं महिना दाशुषे वं ॥७॥ देवासः आयन् परशून् अबिभ्रन् वना वृश्चंतः अभि विट्ऽभिः आयन् नि सुऽद्र्वं दधतः वक्षणासु यत्र कृ-

पीटं अनु तत् दहंति ॥८॥ शशः क्षुरं प्रत्यंचं जगार अद्रिं लोगेन वि
अभेदं आरात् बृहंतं चित् ऋहते रंधयानि वयंत् वत्सः वृषभं शू-
शुवानः ॥९॥ सुऽपर्णः इत्था नखं आ सिसाय अवऽरुद्धः परिऽपदं
न सिंहः निऽरुद्धः चित् महिषः तर्ष्याऽवान् गोधा तस्मै अयथं
कर्षत् एतत् ॥१०॥ तेभ्यः गोधा अयथं कर्षत् एतत् ये ब्रह्मणः प्रति-
ऽपीयंति अन्नैः सिमः उक्ष्णः अवऽसृष्टान् अदंति स्वयं बलानि
तन्वः शृणानाः ॥११॥ एते शमीभिः सुऽशमी अभूवन् ये हिन्विरे
तन्वः सोमे उक्थैः नृऽवत् वदन् उप नः माहि वाजान् दिवि श्रवः
दधिषे नाम वीरः ॥ १२ ॥ २१ ॥

॥२९॥ वने न वा यः नि अधायि चाकन् शुचिः वां स्तोमः भुर-
णौ अजीगरिति यस्य इत् इंद्रः पुरुऽदिनेषु होता नृणां नर्यः नृऽतमः
क्षपाऽवान् ॥१॥ प्र ते अस्याः उषसः प्र अपरस्याः नृतौ स्याम
नृऽतमस्य नृणां अनु त्रिऽशोकः शतं आ अवहत् नृन् कुत्सेन रथः
यः असत् ससऽवान् ॥२॥ कः ते मदः इंद्र रंत्यः भूत् दुरः गिरः अभि
उग्रः वि धाव कत् वाहः अर्वाक् उप मा मनीषा आ त्वा शक्यां
उपऽमं राधः अन्नैः ॥३॥ कत् ऊं इति द्युम्नं इंद्र त्वाऽवतः नृन् कया धिया
करसे कत् नः आ अगन् मित्रः न सत्यः उरुऽगाय भृत्यै अन्ने स-
मस्य यत् असन् मनीषाः ॥४॥ प्र ईरय सूरः अर्थं न पारं ये अस्य
कामं जनिधाःऽइव ग्मन् गिरः च ये ते तुविऽजात पूर्वीः नरः इंद्र
प्रतिऽशिक्षंति अन्नैः ॥५॥२२॥ मात्रे इति नु ते सुमिते इति सुऽमिते इंद्र पूर्वी इति द्यौः
मज्मना पृथिवी काव्येन वराय ते घृतऽवंतः सुतासः स्वाद्मन्
भवंतु पीतये मधूनि ॥६॥ आ मध्वः अस्मै असिचन् अमत्रं इंद्राय
पूर्णं सः हि सत्यऽराधाः सः वावृधे वरिमन् आ पृथिव्याः अभि

ऋत्वा नर्यः पौंस्यैः च ॥७॥ वि आनट् इंद्रः पृतनाः सुऽओजाः आ
अस्मै यतंते सख्याय पूर्वीः आ स्म रथं न पृतनासु तिष्ठ यं भद्रया
सुऽमत्या चोदयासे ॥ ८ ॥ २३ ॥ २ ॥

॥३०॥ प्र देवऽत्रा ब्रह्मणे गातुः एतु अपः अच्छ मनसः न प्रऽयु-
क्ति महीं मित्रस्य वरुणस्य धासिं पृथुऽज्रयसे रीरध सुऽवृक्तिं ॥१॥
अध्वर्यवः हविष्मंतः हि भूत अच्छ अपः इत उशतीः उशंतः अव
याः चष्टे अरुणः सुऽपर्णः तं आ अस्यध्वं ऊर्मिं अद्य सुऽहस्ताः ॥२॥
अध्वर्यवः अपः इत समुद्रं अपां नपातं हविषा यजध्वं सः वः दद्त
ऊर्मिं अद्य सुऽपूतं तस्मै सोमं मधुऽमंतं सुनोत ॥३॥ यः अनिध्मः
दीदयत् अप्ऽसु अंतः यं विप्रासः ईळते अध्वरेषु अपां नपात
मधुऽमतीः अपः दाः याभिः इंद्रः ववृधे वीर्याय ॥४॥ याभिः सोमः
मोदते हर्षते च कल्याणीभिः युवतिऽभिः न मर्यः ताः अध्वर्यो
अपः अच्छ परा इहि यत् आऽसिंचाः ओषधीभिः पुनीतात्
॥५॥२४॥ एव इत् यूने युवतयः नमंत यत् ईं उशन् उशतीः एति
अच्छ सं जानते मनसा सं चिकित्रे अध्वर्यवः धिषणा आपः च
देवीः ॥६॥ यः वः वृताभ्यः अकृणोत् ऊं लोकं यः वः मह्याः अभि-
ऽशस्तेः अमुंचत् तस्मै इंद्राय मधुऽमंतं ऊर्मिं देवऽमादनं प्र हि-
णोतन आपः ॥७॥ प्र अस्मै हिनोत मधुऽमंतं ऊर्मिं गर्भः यः वः
सिंधवः मध्वः उत्सः घृतऽपृष्ठं ईड्यं अध्वरेषु आपः रेवतीः शृणुत
हवं मे ॥८॥ तं सिंधवः मत्सरं इंद्रऽपानं ऊर्मिं प्र हेत यः उभे इयर्ति
मद्ऽच्युतं औशानं नभःऽजां परि त्रिऽतंतुं विऽचरंतं उत्सं ॥९॥
आऽवर्वृतती: अध नु द्विऽधाराः गोषुऽयुधः न निऽयवं चरंतीः
ऋषे जनित्रीः भुवनस्य पत्नीः अपः वंदस्व सऽवृधः सऽयोनीः

॥१०॥२५॥ हिनोत नः अध्वरं देवऽयज्या हिनोत ब्रह्म सनये धनानां
ऋतस्य योगे वि स्यध्वं ऊधः श्रुष्टीऽवरीः भूतन अस्मभ्यं आपः
॥११॥ आपः रेवतीः क्षयथ हि वस्वः क्रतुं च भद्रं बिभृथ अमृतं च
रायः च स्थ सुऽअपत्यस्य पत्नीः सरस्वती तत् गृणते वयः धात
॥१२॥ प्रति यत् आपः अदृश्रं आऽयतीः घृतं पयांसि बिभ्रतीः मधू-
नि अध्वर्युऽभिः मनसा संऽविदानाः इंद्राय सोमं सुऽसुतं भरंतीः
॥१३॥ आ इमाः अग्मन् रेवतीः जीवऽधन्याः अध्वर्यवः सादयत
सखायः नि बर्हिषि धत्तन सोम्यासः अपां नप्त्रा संऽविदानासः
एनाः ॥१४॥ आ अग्मन् आपः उशतीः बर्हिः आ इदं नि अध्वरे
असदन् देवऽयंतीः अध्वर्यवः सुनुत इंद्राय सोमं अभूत् ऊं वः
सुऽशका देवऽयज्या ॥ १५ ॥ २६ ॥

॥३१॥ आ नः देवानां उप वेतु शंसः विश्वेभिः तुरैः अवसे यजत्रः
तेभिः वयं सुऽसखायः भवेम तरंतः विश्वा दुःऽइता स्याम ॥१॥
परि चित् मर्तः द्रविणं ममन्यात् ऋतस्य पथा नमसा आ विवा-
सेत् उत स्वेन क्रतुना सं वदेत श्रेयांसं दक्षं मनसा जगृभ्यात् ॥२॥
अधायि धीतिः असस्रृग्रं अंशाः तीर्थे न दस्मं उप यंति ऊमाः अभि
आनश्म सुवितस्य शूषं नवेदसः अमृतानां अभूम ॥ ३ ॥ नित्यः
चाकन्यात् स्वऽपतिः दमूनाः यस्मै ऊं देवः सविता जजान भगः
वा गोभिः अर्यमा ईं अनज्यात् सः अस्मै चारुः छदयत् उत स्यात्
॥४॥ इयं सा भूयाः उषसांऽइव क्षाः यत् ह क्षुऽमंतः शवसा संऽआ-
यन् अस्य स्तुतिं जरितुः भिक्षमाणाः आ नः शग्मासः उप यंतु
वाजाः ॥५॥२७॥ अस्य इत् एषा सुऽमतिः पप्रथाना अभवत् पू-
र्व्या भूमना गौः अस्य सऽनीळाः असुरस्य योनौ समाने आ भरणे

बिभ्रमाणाः ॥६॥ किं स्वित् वनं कः ऊं सः वृक्षः आस यतः द्यावा-
पृथिवी॰ निःऽततक्षुः संऽतस्थाने॰ अजरे॰ इतःऽऊती॰ अहानि
पूर्वीः उषसः जरंत ॥७॥ न एतावत् एना परः अन्यत् अस्ति उक्षा
सः द्यावापृथिवी॰ बिभर्ति त्वचं पवित्रं कृणुत स्वधाऽवान् यत्
ईं सूर्यं न हरितः वहंति ॥८॥ स्तेगः न क्षां अति एति पृथ्वीं मिहं न
वातः वि ह वाति भूमं मित्रः यत्र वरुणः अज्यमानः अग्निः वने न
वि असृष्ट शोकं ॥९॥ स्तरीः यत् सूत सद्यः अज्यमाना व्यथिः अव्य-
थीः कृणुत स्वऽगोपा पुत्रः यत् पूर्वः पित्रोः जनिष्ट शम्यां गौः
जगार यत् ह पृच्छान् ॥१०॥ उत कण्वं नृऽसदः पुत्रं आहुः उत
श्यावः धनं आ अदत्त वाजी प्र कृष्णाय रुशत् अपिन्वत ऊधः
ऋतं अत्र नकिः अस्मै अपीपेत् ॥ ११ ॥ २८ ॥

॥३२॥ प्र सु ग्मंता धियसानस्य सक्षणि वरेभिः वरान् अभि सु
प्रऽसीदतः अस्माकं इंद्रः उभयं जुजोषति यत् सोम्यस्य अंधसः
बुबोधति ॥१॥ वि इंद्र यासि दिव्यानि रोचना वि पार्थिवानि
रजसा पुरुऽस्तुत ये त्वा वहंति मुहुः अध्वरान् उप ते सु वन्वंतु व-
ग्वनान् अराधसः ॥२॥ तत् इत् मे छंत्सत् वपुषः वपुःऽतरं पुत्रः
यत् जानं पित्रोः अधिऽइयति जाया पतिं वहति वग्नुना सुऽमत्
पुंसः इत् भद्रः वहतुः परिऽकृतः ॥३॥ तत् इत् सधऽस्थं अभि चारु
दीधय गावः यत् शासन् वहतुं न धेनवः माता यत् मंतुः यूथस्य
पूर्व्या अभि वाणस्य सप्तऽधातुः इत् जनः ॥४॥ प्र वः अच्छ रिरिचे
देवऽयुः पदं एकः रुद्रेभिः याति तुर्वणिः जरा वा येषु अमृतेषु दा-
वने परि वः ऊमेभ्यः सिंचत मधु ॥५॥२९॥ निऽधीयमानं अप-
ऽगूळ्हं अप्ऽसु प्र मे देवानां व्रतऽपाः उवाच इंद्रः विद्वान् अनु

हि त्वा चचक्ष तेन अहं अग्ने अनुऽशिष्टः आ अगां ॥ ६ ॥ क्षेत्रऽवित् क्षेत्रऽविदं हि अप्राट् सः प्र एति क्षेत्रऽविदा अनुऽशिष्टः एतत् वै भद्रं अनुऽशासनस्य उत स्रुतिं विंदति अंजसीनां ॥ ७ ॥ अद्य इत् ऊं इति प्र आनीत् अमंमन् इमा अहा अपिंऽवृतः अधयत मातुः ऊधः आ ईं एनं आप जरिमा युवानं अहेळन् वसुः सुऽमनाः बभूव ॥ ८ ॥ एतानि भद्रा कलश क्रियाम कुरुऽश्रवण ददतः मघानि दानः इत् वः मघऽवानः सः अस्तु अयं च सोमः हृदि यं बिभर्मि ॥ ९ ॥ ३० ॥ ७ ॥

॥ ३३ ॥ प्र मा युयुज्रे प्रऽयुजः जनानां वहामि स्म पूषणं अंतरेण विश्वे देवासः अध मां अरक्षन् दुःऽशासुः आ अगात् इति घोषः आसीत् ॥ १ ॥ सं मा तपंति अभितः सपत्नीःऽइव पर्शवः नि बाधते अमतिः नग्नता जसुः वेः न वेवीयते मतिः ॥ २ ॥ मूषः न शिश्ना वि अदंति मा आऽध्यः स्तोतारं ते शतऽक्रतो इति शतऽक्रतो सकृत् सु नः मघऽवन् इंद्र मृळय अध पिताऽइव नः भव ॥ ३ ॥ कुरुऽश्रवणं अवृणि राजानं त्रासदस्यवं मंहिष्ठं वाघतां ऋषिः ॥ ४ ॥ यस्य मा हरितः रथे तिस्रः वहंति साधुऽया स्तवै सहस्रऽदक्षिणे ॥ ५ ॥ १ ॥ यस्य प्रऽस्वादसः गिरः उपमऽश्रवसः पितुः क्षेत्रं न रण्वं ऊचुषे ॥ ६ ॥ अधि पुत्र उपमऽश्रवः नपात् मित्रऽअतिथेः इहि पितुः ते अस्मि वंदिता ॥ ७ ॥ यत् ईशीय अमृतानां उत वा मर्त्यानां जीवेत् इत् मघऽवा मम ॥ ८ ॥ न देवानां अति व्रतं शतऽआत्मा चन जीवति तथा युजा वि ववृते ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ३४ ॥ प्रावेपाः मा बृहतः मादयंति प्रवातेऽजाः इरिणे ववृ-

तानाः सोमस्यऽइव मौजऽवतस्य भक्षः विऽभीदकः जागृविः
मह्यं अच्छान् ॥१॥ न मा मिमेथ न जिहीळे एषा शिवा सखि-
ऽभ्यः उत मह्यं आसीत् अक्षस्य अहं एकऽपरस्य हेतोः अनुऽव्रतां
अप जायां अरोधं ॥२॥ द्वेष्टि श्वश्रूः अप जाया रुणद्धि न नाथितः
विंदते मर्डितारं अश्वस्यऽइव जरतः वस्न्यस्य न अहं विंदामि कि-
तवस्य भोगं ॥३॥ अन्ये जायां परि मृशंति अस्य यस्य अगृधत्
वेदने वाजी अक्षः पिता माता भ्रातरः एनं आहुः न जानीमः न-
यंत बद्धं एतं ॥४॥ यत् आऽदीध्ये न दविषाणि एभिः परायत्ऽभ्यः
अव हीये सखिऽभ्यः निऽउप्ताः च बभ्रवः वाचं अक्रत एमि इत्
एषां निःऽकृतं जारिणीऽइव ॥५॥३॥ सभां एति कितवः पृच्छ-
मानः जेष्यामि इति तन्वा शूशुजानः अक्षासः अस्य वि तिरंति
कामं प्रतिऽदीव्ने दधतः आ कृतानि ॥६॥ अक्षासः इत् अंकुशिनः
निऽतोदिनः निऽकृत्वानः तपनाः तापयिष्णवः कुमारऽदेष्णाः
जयतः पुनःऽहनः मध्वा संऽपृक्ताः कितवस्य बर्हणा ॥७॥ त्रिऽपं-
चाशः क्रीळति व्रातः एषां देवःऽइव सविता सत्यऽधर्मा उग्रस्य
चित् मन्यवे न नमंते राजा चित् एभ्यः नमः इत् कृणोति ॥८॥
नीचा वर्तंते उपरि स्फुरंति अहस्तासः हस्तऽवंतं सहंते दिव्याः
अंगाराः इरिणे निऽउप्ताः शीताः संतः हृदयं निः दहंति ॥९॥ जाया
तप्यते कितवस्य हीना माता पुत्रस्य चरतः क्व स्वित् ऋणऽवा
बिभ्यत् धनं इच्छमानः अन्येषां अस्तं उप नक्तं एति ॥१०॥४॥ स्त्रियं
दृष्ट्वाय कितवं तताप अन्येषां जायां सुऽकृतं च योनिं पूर्वाह्णे
अश्वान् युयुजे हि बभ्रून् सः अग्नेः अंते वृषलः पपाद ॥११॥ यः वः
सेनाऽनीः महतः गणस्य राजा व्रातस्य प्रथमः बभूव तस्मै कृणो-
मि न धना रुणध्मि दश अहं प्राचीः तत् ऋतं वदामि ॥१२॥ अक्षैः

मा दीव्यः कृषिं इत् कृषस्व वित्ते रमस्व बहु मन्यमानः तत्र गावः
कितव तत्र जाया तत् मे वि चष्टे सविता अयं अर्यः ॥१३॥ मित्रं
कृणुध्वं खलु मृळत नः मा नः घोरेण चरत अभि धृष्णु नि वः नु
मन्युः विशतां अरातिः अन्यः बभ्रूणां प्रऽसितौ नु अस्तु ॥१४॥५॥

॥३५॥ अबुध्रं ऊं इति त्ये इंद्रऽवंतः अग्नयः ज्योतिः भरंतः उषसः
विऽउष्टिषु मही इति द्यावापृथिवी इति चेततां अप अद्य देवानां अवः
आ वृणीमहे ॥१॥ दिवःपृथिव्योः अवः आ वृणीमहे मातॄन् सिंधून्
पर्वतान् शर्यणाऽवतः अनागाःऽत्वं सूर्यं उषसं ईमहे भद्रं सोमः
सुवानः अद्य कृणोतु नः ॥२॥ द्यावा नः अद्य पृथिवी इति अनागसः
मही इति त्रायेतां सुविताय मातरा उषाः उच्छंती अप बाधतां अघं
स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥३॥ इयं नः उस्रा प्रथमा सुऽदेव्यं
रेवत् सनिऽभ्यः रेवती वि उच्छतु आरे मन्युं दुःऽविदत्रस्य धीमहि
स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥४॥ प्र याः सिस्रते सूर्यस्य रश्मिऽ-
भिः ज्योतिः भरंतीः उषसः विऽउष्टिषु भद्राः नः अद्य श्रवसे वि
उच्छत स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥५॥६॥ अनमीवाः उषसः
आ चरंतु नः उत् अग्नयः जिहतां ज्योतिषा बृहत् अयुक्षातां अ-
श्विना तूतुजिं रथं स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥६॥ श्रेष्ठं नः अद्य
सवितः वरेण्यं भागं आ सुव सः हि रत्नऽधाः असि रायः जनित्री
धिषणां उप ब्रुवे स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥७॥ पिपर्तु मा
तत् ऋतस्य प्रऽवाचनं देवानां यत् मनुष्याः अमन्महि विश्वाः
इत् उस्राः स्पट् उत् एति सूर्यः स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे
॥८॥ अद्वेषः अद्य बर्हिषः स्तरीमणि ग्राव्णां योगे मन्मनः साधे
ईमहे आदित्यानां शर्मणि स्थाः भुरण्यसि स्वस्ति अग्निं संऽइ-

धानं ईमहे ॥९॥ आ नः बर्हिः सधऽमादे बृहत् दिवि देवान् ईळे सादय सप्त होतॄन् इंद्रं मित्रं वरुणं सातये भगं स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥१०॥७॥ ते आदित्याः आ गत सर्वतातये वृधे नः यज्ञं अवत सऽजोषसः बृहस्पतिं पूषणं अश्विना भगं स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥११॥ तत् नः देवाः यच्छत सुऽप्रवाचनं छर्दिः आदित्याः सुऽभरं नृऽपाय्यं पश्वे तोकाय तनयाय जीवसे स्वस्ति अग्निं संऽइधानं ईमहे ॥१२॥ विश्वे अद्य मरुतः विश्वे ऊती विश्वे भवंतु अग्नयः संऽइद्धाः विश्वे नः देवाः अवसा आ गमंतु विश्वं अस्तु द्रविणं वाजः अस्मे ॥१३॥ यं देवासः अवथ वाजऽसातौ यं त्रायध्वे यं पिपृथ अति अंहः यः वः गोऽपीथे न भयस्य वेद ते स्याम देवऽवीतये तुरासः ॥१४॥८॥

॥३६॥ उषसानक्ता बृहती सुऽपेशसा द्यावाक्षामा वरुणः मित्रः अर्यमा इंद्रं हुवे मरुतः पर्वतान् अपः आदित्यान् द्यावापृथिवी अपः स्वः० ॥१॥ द्यौः च नः पृथिवी च प्रऽचेतसा ऋतऽवरी० रक्षतां अंहसः रिषः मा दुःऽविदत्रा निःऽऋतिः नः ईशत तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥२॥ विश्वस्मात् नः अदितिः पातु अंहसः माता मित्रस्य वरुणस्य रेवतः स्वःऽवत् ज्योतिः अवृकं नशीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥३॥ ग्रावा वदन् अप रक्षांसि सेधतु दुःऽस्वप्न्यं निःऽऋतिं विश्वं अत्रिणं आदित्यं शर्म मरुतां अशीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥४॥ आ इंद्रः बर्हिः सीदतु पिन्वतां इळा बृहस्पतिः सामऽभिः ऋक्वः अर्चतु सुऽप्रकेतं जीवसे मन्म धीमहि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥५॥९॥ दिविऽस्पृशं यज्ञं अस्माकं अश्विना जीरऽअध्वरं कृणुतं

सुम्नं इष्टये प्राचीनऽरश्मिं आऽहुतं घृतेन तत् देवानां अवः अद्य
वृणीमहे ॥६॥ उप ह्वये सुऽहवं मारुतं गणं पावकं ऋष्वं सख्याय
शंऽभुवं रायः पोषं सौश्रवसाय धीमहि तत् देवानां अवः अद्य
वृणीमहे ॥७॥ अपां पेरुं जीवऽधन्यं भरामहे देवऽअव्यं सुऽहवं
अध्वरऽश्रियं सुऽरश्मिं सोमं इंद्रियं यमीमहि तत् देवानां अवः
अद्य वृणीमहे ॥८॥ सनेम तत् सुऽसनिता सनित्वऽभिः वयं जी-
वाः जीवऽपुत्राः अनागसः ब्रह्मऽद्विषः विष्वक् एनः भरेरत तत्
देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥९॥ ये स्थ मनोः यज्ञियाः ते शृणो-
तन यत् वः देवाः ईमहे तत् ददातन जैत्रं क्रतुं रयिमत् वीरऽवत्
यशः तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥१०॥१०॥ महत् अद्य महतां
आ वृणीमहे अवः देवानां बृहतां अनर्वणां यथा वसु वीरऽजातं
नशामहै तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥११॥ महः अग्नेः संऽइ-
धानस्य शर्मणि अनागाः मित्रे वरुणे स्वस्तये श्रेष्ठे स्याम सवितुः
सवीमनि तत् देवानां अवः अद्य वृणीमहे ॥१२॥ ये सवितुः सत्य-
ऽसवस्य विश्वे मित्रस्य व्रते वरुणस्य देवाः ते सौभगं वीरऽवत्
गोऽमत् अप्नः दधातन द्रविणं चित्रं अस्मे ॥१३॥ सविता पश्चा-
तात् सविता पुरस्तात् सविता उत्तरात्तात् सविता अधरात्तात्
सविता नः सुवतु सर्वऽतातिं सविता नः रासतां दीर्घं आयुः
॥ १४ ॥ ११ ॥

॥३७॥ नमः मित्रस्य वरुणस्य चक्षसे महः देवाय तत् ऋतं
सपर्यत दूरेऽदृशे देवऽजाताय केतवे दिवः पुत्राय सूर्याय शंसत
॥१॥ सा मा सत्यऽउक्तिः परि पातु विश्वतः द्यावा च यत्र ततनन्
अहानि च विश्वं अन्यत् नि विशते यत् एजति विश्वाहा आपः

विश्वाहा उत् एति सूर्यः ॥२॥ न ते अदेवः प्रऽदिवः नि वासते यत्
एतशेभिः पतरैः रथर्यसि प्राचीनं अन्यत् अनु वर्तते रजः उत् अ-
न्येन ज्योतिषा यासि सूर्य ॥३॥ येन सूर्य ज्योतिषा बाधसे तमः
जगत् च विश्वं उत्ऽइयर्षि भानुना तेन अस्मत् विश्वां अनिरां
अनाहुतिं अप अमीवां अप दुःऽस्वप्न्यं सुव ॥४॥ विश्वस्य हि प्र-
ऽइषितः रक्षसि व्रतं अहेळयन् उत्ऽचरसि स्वधाः अनु यत् अद्य
त्वा सूर्य उपऽब्रवामहे तं नः देवाः अनु मंसीरत क्रतुं ॥५॥ तं नः
द्यावापृथिवी॰ तत् नः आपः इंद्रः शृण्वंतु मरुतः हवं वचः मा शूने
भूम सूर्यस्य संऽदृशि भद्रं जीवंतः जरणां अशीमहि ॥६॥१२॥ वि-
श्वाहा त्वा सुऽमनसः सुऽचक्षसः प्रजाऽवंतः अनमीवाः अना-
गसः उत्ऽयंतं त्वा मित्रऽमहः दिवेऽदिवे ज्योक् जीवाः प्रति
पश्येम सूर्य ॥७॥ महि ज्योतिः बिभ्रतं त्वा विऽचक्षण भास्वंतं
चक्षुषेऽचक्षुषे मयः आऽरोहंतं बृहतः पाजसः परि वयं जीवाः
प्रति पश्येम सूर्य ॥८॥ यस्य ते विश्वा भुवनानि केतुना प्र च ईरते
नि च विशंते अक्तुऽभिः अनागाःऽत्वेन हरिऽकेश सूर्य अह्नाऽअ-
ह्ना नः वस्यसाऽवस्यसा उत् इहि ॥९॥ शं नः भव चक्षसा शं नः
अह्ना शं भानुना शं हिमा शं घृणेन यथा शं अध्वन् शं असत् दु-
रोणे तत् सूर्य द्रविणं धेहि चित्रं ॥१०॥ अस्माकं देवाः उभयाय
जन्मने शर्म यच्छत द्विऽपदे चतुःऽपदे अदत् पिबत् ऊर्जयमानं
आशितं तत् अस्मे॰ शं योः अरपः दधातन ॥११॥ यत् वः देवाः च-
कृम जिह्वया गुरु मनसः वा प्रऽयुती देवऽहेळनं अरावा यः नः
अभि दुच्छुनऽयते तस्मिन् तत् एनः वसवः नि धेतन ॥१२॥१३॥

॥३८॥ अस्मिन् नः इंद्र पृत्सुतौ यशस्वति शिमीऽवति क्रंदसि

प्र अव सातये यत्र गोऽसाता धृषितेषु खादिषु विष्वक् पतंति
दिद्यवः नृऽसह्ये ॥१॥ सः नः क्षुऽमंतं सदने वि ऊर्णुहि गोऽअर्णसं
रयिं इंद्र श्रवाय्यं स्याम ते जयतः शक्र मेदिनः यथा वयं उश्मसि
तत् वसो कृधि ॥२॥ यः नः दासः आर्यः वा पुरुऽस्तुत अदेवः इंद्र
युधये चिकेतति अस्माभिः ते सुऽसहाः संतु शत्रवः त्वया वयं तान्
वनुयाम संऽगमे ॥३॥ यः दभ्रेभिः हव्यः यः च भूरिऽभिः यः अभीके
वरिवःऽवित् नृऽसह्ये तं विऽखादे सस्निं अद्य श्रुतं नरं अर्वांचं
इंद्रं अवसे करामहे ॥४॥ स्वऽवृजं हि त्वां अहं इंद्र शुश्रव अननुऽदं
वृषभ रध्रऽचोदनं प्र मुंचस्व परि कुत्सात् इह आ गहि किं ऊं इति त्वा-
ऽवान् मुष्कयोः बद्धः आसते ॥ ५ ॥ १४ ॥

॥३९॥ यः वां परिऽज्मा सुऽवृत् अश्विना रथः दोषां उषसः ह-
व्यः हविष्मता शश्वत्ऽतमासः तं ऊं इति वां इदं वयं पितुः न नाम
सुऽहवं हवामहे ॥१॥ चोदयतं सूनृताः पिन्वतं धियः उत् पुरंऽधीः
ईरयतं तत् उश्मसि यशसं भागं कृणुतं नः अश्विना सोमं न चारुं
मघवत्ऽसु नः कृतं ॥२॥ अमाऽजुरः चित् भवथः युवं भगः अना-
शोः चित् अवितारा अपमस्य चित् अंधस्य चित् नासत्या कृ-
शस्य चित् युवां इत् आहुः भिषजा रुतस्य चित् ॥३॥ युवं च्यवानं
सनयं यथा रथं पुनः युवानं चरथाय तक्षथुः निः तौग्र्यं ऊहथुः
अत्ऽभ्यः परि विश्वा इत् ता वां सवनेषु प्रऽवाच्या ॥४॥ पुराणा
वां वीर्या प्र ब्रव जने अथो इति ह आसथुः भिषजा मयःऽभुवा ता वां
नु नव्यौ अवसे करामहे अयं नासत्या श्रत् अरिः यथा दधत्
॥५॥१५॥ इयं वां अह्वे शृणुतं मे अश्विना पुत्राय्ऽइव पितरा मह्यं
शिक्षतं अनापिः अज्ञाः असजात्या अमतिः पुरा तस्याः अ-

भिऽशस्तेः अव स्पृतं ॥६॥ युवं रथेन विऽमदाय शुंध्युवं नि ऊहथुः
पुरुऽमित्रस्य योषणां युवं हवं वध्रिऽमत्याः अगच्छतं युवं सुऽसु-
तिं चक्रथुः पुरंऽधये ॥७॥ युवं विप्रस्य जरणां उपऽईयुषः पुनः
कलेः अकृणुतं युवत् वयः युवं वंदनं ऋश्यऽदात् उत् ऊपथुः युवं
सद्यः विश्पलां एतवे कृथः ॥८॥ युवं ह रेभं वृषणा गुहा हितं उत् ऐ-
रयतं ममृऽवांसं अश्विना युवं ऋबीसं उत तप्तं अत्रये ओमन्-
ऽवंतं चक्रथुः सप्तऽवध्रये ॥९॥ युवं श्वेतं पेदवे अश्विना अश्वं नव-
ऽभिः वाजैः नवती च वाजिनं चर्कृत्यं ददथुः द्रवयत्ऽसखं भगं न
नृऽभ्यः हव्यं मयःऽभुवं ॥१०॥१६॥ न तं राजानौ अदिते कुतः चन न
अंहः अश्नोति दुःऽइतं नकिः भयं यं अश्विना सुऽहवा रुद्रऽवर्तनी॰
पुरःऽरथं कृणुथः पत्न्या सह ॥११॥ आ तेन यातं मनसः जवीयसा
रथं यं वां ऋभवः चक्रुः अश्विना यस्य योगे दुहिता जायते दिवः
उभे॰ अहनी॰ सुऽदिने॰ विवस्वतः ॥१२॥ ता वर्तिः यातं जयुषा
वि पर्वतं अपिन्वतं शयवे धेनुं अश्विना वृकस्य चित् वर्तिकां
अंतः आस्यात् युवं शचीभिः ग्रसितां अमुंचतं ॥१३॥ एतं वां
स्तोमं अश्विनौ अकर्म अतक्षाम भृगवः न रथं नि अमृक्षाम यो-
षणां न मर्ये नित्यं न सूनुं तनयं दधानाः ॥ १४ ॥ १७ ॥

॥४०॥ रथं यांतं कुह कः ह वां नरा प्रति द्युऽमंतं सुविताय भूष-
ति प्रातःऽयावानं विऽभ्वं विशेऽविशे वस्तोःऽवस्तोः वहमानं
धिया शमि ॥१॥ कुह स्वित् दोषा कुह वस्तोः अश्विना कुह अभि-
ऽपित्वं करतः कुह ऊषतुः कः वां शयुऽत्रा विधवाऽइव देवरं मर्यं
न योषा कृणुते सधऽस्थे आ ॥२॥ प्रातः जरेथे जरणाऽइव कापया
वस्तोःऽवस्तोः यजता गच्छथः गृहं कस्य ध्वस्रा भवथः कस्य वा

नरा राजपुत्राऽइव सवना अव गच्छथः ॥३॥ युवां मृगाऽइव
वारणा मृगण्यवः दोषा वस्तोः हविषा नि ह्वयामहे युवं होत्रां
ऋतुऽथा जुह्वते नरा इषं जनाय वहथः शुभः पती ॥४॥ युवां ह
घोषा परि अश्विना यती राज्ञः ऊचे दुहिता पृच्छे वां नरा भूतं मे
अह्ने उत भूतं अक्तवे अश्वऽवते रथिने शक्तं अर्वते ॥५॥१८॥ युवं
कवी स्थः परि अश्विना रथं विशः न कुत्सः जरितुः नशायथः युवोः
ह मक्षा परि अश्विना मधु आसा भरत निःऽकृतं न योषणा ॥६॥
युवं ह भुज्युं युवं अश्विना वशं युवं शिंजारं उशनां उप आरथुः यु-
वोः रराव परि सख्यं आसते युवोः अहं अवसा सुम्नं आ चके ॥७॥
युवं ह कृशं युवं अश्विना शयुं युवं विधंतं विधवां उरुष्यथः युवं
सनिऽभ्यः स्तनयंतं अश्विना अप व्रजं ऊर्णुथः सप्तऽआस्यं ॥८॥ ज-
निष्ट योषा पतयत् कनीनकः वि च अरुहन् वीरुधः दंसनाः अनु
आ अस्मै रीयंते निवनाऽइव सिंधवः अस्मै अह्ने भवति तत् पति-
ऽत्वनं ॥९॥ जीवं रुदंति वि मयंते अध्वरे दीर्घां अनु प्रऽसितिं दीधि-
युः नरः वामं पितृऽभ्यः ये इदं संऽएरिरे मयः पतिऽभ्यः जनयः परि-
ऽस्वजे ॥१०॥१९॥ न तस्य विद्म तत् ऊं सु प्र वोचत युवा ह यत् युव-
त्याः क्षेति योनिषु प्रियऽउस्रियस्य वृषभस्य रेतिनः गृहं गमेम
अश्विना तत् उश्मसि ॥११॥ आ वां अगन् सुऽमतिः वाजिनी-
ऽवसू॰ नि अश्विना हृत्ऽसु कामाः अयंसत अभूतं गोपा मिथुना
शुभः पती प्रियाः अर्यम्णः दुर्यान् अशीमहि ॥१२॥ ता मंदसाना
मनुषः दुरोणे आ धत्तं रयिं सहऽवीरं वचस्यवे कृतं तीर्थं सुऽप्र-
पानं शुभः पती स्थाणुं पथेऽस्थां अप दुःऽमतिं हतं ॥१३॥ क्व स्वित्
अद्य कतमासु अश्विना विक्षु दस्रा मादयेते शुभः पती कः ईं नि
येमे कतमस्य जग्मतुः विप्रस्य वा यजमानस्य वा गृहं ॥१४॥२०॥

॥४१॥ समानं ऊं इति त्यं पुरुऽहूतं उक्थ्यं रथं त्रिऽचक्रं सवना गनि-
ग्मतं परिऽज्मानं विदथ्यं सुवृक्तिऽभिः वयं विऽउष्टौ उषसः ह-
वामहे ॥१॥ प्रातःऽयुजं नासत्या अधि तिष्ठथः प्रातःऽयावानं
मधुऽवाहनं रथं विशः येन गच्छथः यज्वरीः नरा कीरेः चित् यज्ञं
होतृऽमंतं अश्विना ॥२॥ अध्वर्युं वा मधुऽपाणिं सुऽहस्त्यं अग्निधं
वा धृतऽदक्षं दमूनसं विप्रस्य वा यत् सवनानि गच्छथः अतः आ
यातं मधुऽपेयं अश्विना ॥ ३ ॥ २१ ॥

॥४२॥ अस्ताऽइव सु प्रऽतरं लायं अस्यन् भूषन्ऽइव प्र भर
स्तोमं अस्मै वाचा विप्राः तरत वाचं अर्यः नि रमय जरितः सोमे
इंद्रं ॥१॥ दोहेन गां उप शिक्ष सखायं प्र बोधय जरितः जारं इंद्रं
कोशं न पूर्णं वसुना निऽऋष्टं आ च्यवय मघऽदेयाय शूरं ॥२॥ किं
अंग त्वा मघऽवन् भोजं आहुः शिशीहि मा शिशयं त्वा शृणोमि
अप्नस्वती मम धीः अस्तु शक्र वसुऽविदं भगं इंद्र आ भर नः ॥३॥
त्वां जनाः ममऽसत्येषु इंद्र संऽतस्थानाः वि ह्वयंते संऽईके अत्र
युजं कृणुते यः हविष्मान् न असुन्वता सख्यं वष्टि शूरः ॥४॥ धनं
न स्यंद्रं बहुलं यः अस्मै तीव्रान् सोमान् आऽसुनोति प्रयस्वान्
तस्मै शत्रून् सुऽतुकान् प्रातः अह्नः नि सुऽअष्ट्रान् युवति हंति वृत्रं
॥५॥२२॥ यस्मिन् वयं दधिम शंसं इंद्रे यः शिश्राय मघऽवा कामं
अस्मे आरात् चित् सन् भयतां अस्य शत्रुः नि अस्मै द्युम्ना जन्या
नमंतां ॥६॥ आरात् शत्रुं अप बाधस्व दूरं उग्रः यः शंबः पुरुऽहूत
तेन अस्मे धेहि यवऽमत् गोऽमत् इंद्र कृधि धियं जरित्रे वाज-
ऽरत्नां ॥७॥ प्र यं अंतः वृषऽसवासः अग्मन् तीव्राः सोमाः बहुल-
ऽअंतासः इंद्रं न अह दामानं मघऽवा नि यंसत् नि सुन्वते वहति

भूरि वामं ॥ ८ ॥ उत प्रऽहा अतिऽदीव्यं जयाति कृतं यत् श्वऽघ्नी विऽचिनोति काले यः देवऽकामः न धना रुणद्धि सं इत् तं राया सृजति स्वधाऽवान् ॥ ९ ॥ गोभिः तरेम अमतिं दुःऽएवां यवेन क्षुधं पुरुऽहूत विश्वां वयं राजऽभिः प्रथमाः धनानि अस्माकेन वृजनेन जयेम ॥ १० ॥ बृहस्पतिः नः परि पातु पश्चात् उत उतऽतरस्मात् अधरात् अघऽयोः इंद्रः पुरस्तात् उत मध्यतः नः सखा सखिऽभ्यः वरिवः कृणोतु ॥ ११ ॥ २३ ॥ ३ ॥

॥ ४३ ॥ अच्छ मे इंद्रं मतयः स्वःऽविदः सध्रीचीः विश्वाः उशतीः अनूषत परि स्वजंते जनयः यथा पतिं मर्यं न शुंध्युं मघऽवानं ऊतये ॥ १ ॥ न घ त्वद्रिक् अप वेति मे मनः त्वे इत् कामं पुरुऽहूत शिश्रय राजाऽइव दस्म नि सदः अधि बर्हिषि अस्मिन् सु सोमे अवऽपानं अस्तु ते ॥ २ ॥ विषुऽवृत् इंद्रः अमतेः उत क्षुधः सः इत् रायः मघऽवा वस्वः ईशते तस्य इत् इमे प्रवणे सप्त सिंधवः वयः वर्धंति वृषभस्य शुष्मिणः ॥ ३ ॥ वयः न वृक्षं सुऽपलाशं आ असदन् सोमासः इंद्रं मंदिनः चमूऽसदः प्र एषां अनीकं शवसा दविद्युतत् विदत् स्वः मनवे ज्योतिः आर्यं ॥ ४ ॥ कृतं न श्वऽघ्नी वि चिनोति देवने संऽवर्गं यत् मघऽवा सूर्यं जयत् न तत् ते अन्यः अनु वीर्यं शकत् न पुराणः मघऽवन् न उत नूतनः ॥ ५ ॥ २४ ॥ विशंऽविशं मघऽवा परि अशायत जनानां धेनाः अवऽचाकशत् वृषा यस्य अह शक्रः सवनेषु रण्यति सः तीव्रैः सोमैः सहते पृतन्यतः ॥ ६ ॥ आपः न सिंधुं अभि यत् संऽअक्षरन् सोमासः इंद्रं कुल्याःऽइव ह्रदं वर्धंति विप्राः महः अस्य सदने यवं न वृष्टिः दिव्येन दानुना ॥ ७ ॥ वृषा न क्रुद्धः पतयत् रजःऽसु आ यः अर्यऽपत्नीः अकृणोत् इमाः अपः

सः सुन्वते मघऽवा जीरऽदानवे अविंदत् ज्योतिः मनवे हविष्मंते ॥८॥ उत जायतां परशुः ज्योतिषा सह भूयाः ऋतस्य सुऽदुघा पुराणऽवत् वि रोचतां अरुषः भानुना शुचिः स्वः न शुक्रं शुशुचीत सतऽपतिः ॥९॥ गोभिः तरेम अमतिं दुःऽएवां यवेन क्षुधं पुरुऽहूत विश्वां वयं राजऽभिः प्रथमाः धनानि अस्माकेन वृजनेन जयेम ॥१०॥ बृहस्पतिः नः परि पातु पश्चात् उत उत्ऽतरस्मात् अधरात् अघऽयोः इंद्रः पुरस्तात् उत मध्यतः नः सखा सखिऽभ्यः वरिवः कृणोतु ॥ ११ ॥ २५ ॥

॥४४॥ आ यातु इंद्रः स्वऽपतिः मदाय यः धर्मणा तूतुजानः तुविष्मान् प्रऽत्वक्षाणः अति विश्वा सहांसि अपारेण महता वृष्ण्येन ॥१॥ सुऽस्थामा रथः सुऽयमा हरी इति ते मिम्यक्ष वज्रः नृऽपते गभस्तौ शीभं राजन् सुऽपथा आ याहि अर्वाङ् वर्धाम ते पपुषः वृष्ण्यानि ॥२॥ आ इंद्रऽवाहः नृऽपतिं वज्रऽबाहुं उग्रं उग्रासः तविषासः एनं प्रऽत्वक्षसं वृषभं सत्यऽशुष्मं आ ईं अस्मऽत्रा सधऽमादः वहंतु ॥३॥ एव पतिं द्रोणऽसाचं सऽचेतसं ऊर्जः स्कंभं धरुणे आ वृषऽयसे ओजः कृष्व सं गृभाय त्वे इति अपि असः यथा केऽनिपानां इनः वृधे ॥४॥ गमन् अस्मे इति वसूनि आ हि शंसिषं सुऽआशिषं भरं आ याहि सोमिनः त्वं ईशिषे सः अस्मिन् आ सत्सि बर्हिषि अनाधृष्या तव पात्राणि धर्मणा ॥ ५ ॥ २६ ॥ पृथक् प्र आयन् प्रथमाः देवऽहूतयः अकृण्वत श्रवस्यानि दुस्तरा न ये शेकुः यज्ञियां नावं आऽरुहं ईर्मा एव ते नि अविशंत केपयः ॥ ६ ॥ एव एव अपाक् अपरे संतु दुःऽध्यः अश्वाः येषां दुःऽयुजः आऽयुयुज्रे इत्था ये प्राक् उपरे संति दावने पुरूणि यत्र वयुनानि भोजना

॥७॥ गिरीन् अज्रान् रेजमानान् अधारयत् द्यौः क्रंदत् अंतरि-
क्षाणि कोपयत् संऽईचीने॰ धिषणे॑ वि स्कभायति वृष्णः पीत्वा
मदे उक्थानि शंसति ॥८॥ इमं बिभर्मि सुऽकृतं ते अंकुशं येन आ-
ऽरुजासि मघऽवन् शफऽआरुजः अस्मिन् सु ते सवने अस्तु
ओक्यं सुते इष्टौ मघऽवन् बोधि आऽभगः ॥९॥ गोभिः तरेम अ-
मतिं दुःऽएवां यवेन क्षुधं पुरुऽहूत विश्वां वयं राजऽभिः प्रथमाः
धनानि अस्माकेन वृजनेन जयेम ॥१०॥ बृहस्पतिः नः परि पातु
पश्चात् उत उत्ऽतरस्मात् अधरात् अघऽयोः इंद्रः पुरस्तात् उत
मध्यतः नः सखा सखिऽभ्यः वरिवः कृणोतु ॥ ११ ॥ २७ ॥

॥४५॥ दिवः परि प्रथमं जज्ञे अग्निः अस्मत् द्वितीयं परि जात-
ऽवेदाः तृतीयं अप्ऽसु नृऽमनाः अजस्रं इंधानः एनं जरते सु-
ऽआधीः ॥१॥ विद्म ते अग्ने त्रेधा त्रयाणि विद्म ते धाम विऽभृता
पुरुऽत्रा विद्म ते नाम परमं गुहा यत् विद्म तं उत्सं यतः आऽज-
गंथ ॥२॥ समुद्रे त्वा नृऽमनाः अप्ऽसु अंतः नृऽचक्षाः ईधे दिवः
अग्ने ऊधन् तृतीये त्वा रजसि तस्थिऽवांसं अपां उपऽस्थे महि-
षाः अवर्धन् ॥३॥ अक्रंदत् अग्निः स्तनयन्ऽइव द्यौः क्षाम रेरिहत्
वीरुधः संऽअंजन् सद्यः जज्ञानः वि हि ईं इद्धः अख्यत् आ रोदसी॑
भानुना भाति अंतः ॥४॥ श्रीणां उत्ऽआरः धरुणः रयीणां मनी-
षाणां प्रऽअर्पणः सोमऽगोपाः वसुः सूनुः सहसः अप्ऽसु राजा वि
भाति अग्रे उषसां इधानः ॥५॥ विश्वस्य केतुः भुवनस्य गर्भः आ रो-
दसी॑ अपृणात् जायमानः वीळुं चित् अद्रिं अभिनत् पराऽयन्
जनाः यत् अग्निं अयजंत पंच ॥६॥२८॥ उशिक् पावकः अरतिः
सुऽमेधाः मर्तेषु अग्निः अमृतः नि धायि इयर्ति धूमं अरुषं भरि-

भात् उत शुक्रेण शोचिषा द्याम् इनक्षन् ॥७॥ इशानः रुक्मः उर्विया
वि अद्यौत् दुःऽमर्षं आयुः श्रिये रुचानः अग्निः अमृतः अभवत्
वयःऽभिः यत् एनं द्यौः जनयत् सुऽरेताः ॥८॥ यः ते अद्य कृणवत्
भद्रऽशोचे अपूपं देव घृतऽवन्तं अग्ने प्र तं नय प्रऽतरं वस्यः अच्छ
अभि सुम्नं देवऽभक्तं यविष्ठ ॥९॥ आ तं भज सौश्रवसेषु अग्ने उक्थे-
ऽउक्थे आ भज शस्यमाने प्रियः सूर्ये प्रियः अग्ना भवाति उत
जातेन भिनदत् उत जनिऽत्वैः ॥१०॥ त्वां अग्ने यजमानाः अनु
द्यून् विश्वा वसु दधिरे वार्याणि त्वया सह द्रविणं इच्छमानाः
व्रजं गोऽमन्तं उशिजः वि वव्रुः ॥११॥ अस्तावि अग्निः नरां सुऽशेवः
वैश्वानरः ऋषिऽभिः सोमऽगोपाः अद्वेषे द्यावापृथिवी हुवेम
देवाः धत्त रयिं अस्मे सुऽवीरं ॥ १२ ॥ २९ ॥ ८ ॥ ७ ॥

॥४६॥ प्र होता जातः महान् नभःऽवित् नृऽसद्मा सीदत् अपां उपऽस्थे दधिः यः धायि सः ते वयांसि यंता वसूनि विधते तनूऽपाः ॥१॥ इमं विधंतः अपां सधऽस्थे पशुं न नष्टं पदैः अनु ग्मन् गुहा चतंतं उशिजः नमःऽभिः इच्छंतः धीराः भृगवः अविंदन् ॥२॥ इमं त्रितः भूरि अविंदत् इच्छन् वैभुऽवसः मूर्धनि अघ्न्यायाः सः शेऽवृधः जातः आ हर्म्येषु नाभिः युवा भवति रोचनस्य ॥३॥ मंद्रं होतारं उशिजः नमःऽभिः प्रांचं यज्ञं नेतारं अध्वराणां विशां अकृण्वन् अरतिं पावकं हव्यऽवाहं दधतः मानुषेषु ॥४॥ प्र भूः जयंतं महां विपःऽधां मूराः अमूरं पुरां दर्माणं नयंतः गर्भं वनां धियं धुः हिरिऽश्मश्रुं न अर्वाणं धनऽअर्चं ॥५॥१॥ नि पस्त्यासु त्रितः स्तभुऽयन् परिऽवीतः योनौ सीदत् अंतः अतः संऽगृभ्य विशां दमूनाः विऽधर्मणा अयंत्रैः ईयते नॄन् ॥६॥ अस्य अजरासः दमां अरित्राः अर्चत्ऽधूमासः अग्नयः पावकाः श्वितीचयः श्वात्रासः भुरण्यवः वनऽसदः वायवः न सोमाः ॥७॥ प्र जिह्वया भरते वेपः अग्निः प्र वयुनानि चेतसा पृथिव्याः तं आयवः शुचयंतं पावकं मंद्रं होतारं दधिरे यजिष्ठं ॥८॥ द्यावा यं अग्निं पृथिवी जनिष्टां आपः त्वष्टा भृगवः यं सहःऽभिः ईळेन्यं प्रथमं मातरिश्वा देवाः ततक्षुः मनवे यजत्रं ॥९॥ यं त्वा देवाः दधिरे हव्यऽवाहं पुरुऽस्पृहः मानुषासः यजत्रं सः यामन् अग्ने स्तुवते वयः धाः प्र देवऽयन् यशसः सं हि पूर्वीः ॥१०॥२॥

॥४७॥ जगृभ्म ते दक्षिणं इंद्र हस्तं वसुऽयवः वसुऽपते वसूनां विद्म हि त्वा गोऽपतिं शूर गोनां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं

दाः ॥१॥ सुऽआयुधं सुऽअवसं सुऽनीथं चतुःऽसमुद्रं धरुणं रयीणां चर्कृत्यं शंस्यं भूरिऽवारं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥२॥ सुऽब्रह्माणं देवऽवंतं बृहंतं उरुं गभीरं पृथुऽबुध्नं इंद्र श्रुतऽऋषिं उग्रं अभिमातिऽसहं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥३॥ सनत्ऽवाजं विप्रऽवीरं तरुत्रं धनऽस्पृतं शूशुऽवांसं सुऽदक्षं दस्युऽहनं पूःऽभिदं इंद्र सत्यं अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥४॥ अश्वऽवंतं रथिनं वीरऽवंतं सहस्रिणं शतिनं वाजं इंद्र भद्रऽव्रातं विप्रऽवीरं स्वःऽसां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥५॥३॥ प्र सप्तऽगुं ऋतऽधीतिं सुऽमेधां बृहस्पतिं मतिः अच्छ जिगाति यः आंगिरसः नमसा उपऽसद्यः अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥६॥ वनीवानः मम दूतासः इंद्रं स्तोमाः चरंति सुऽमतीः इयानाः हृदिऽस्पृशः मनसा वच्यमानाः अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥७॥ यत् त्वा यामि दद्धि तत् नः इंद्र बृहंतं क्षयं असमं जनानां अभि तत् द्यावापृथिवी गृणीतां अस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः ॥८॥४॥

॥४८॥ अहं भुवं वसुनः पूर्व्यः पतिः अहं धनानि सं जयामि शश्वतः मां हवंते पितरं न जंतवः अहं दाशुषे विभजामि भोजनं ॥१॥ अहं इंद्रः रोधः वक्षः अथर्वणः त्रिताय गाः अजनयं अहेः अधि अहं दस्युऽभ्यः परि नृम्णं आ ददे गोत्रा शिक्षन् दधीचे मातरिश्वने ॥२॥ मह्यं त्वष्टा वज्रं अतक्षत् आयसं मयि देवासः अवृजन् अपि क्रतुं मम अनीकं सूर्यस्यऽइव दुस्तरं मां आर्यंति कृतेन कर्त्वेन च ॥३॥ अहं एतं गव्ययं अश्व्यं पशुं पुरीषिणं सायकेन हिरण्ययं पुरु सहस्रा नि शिशामि दाशुषे यत् मा सोमासः उक्थिनः अमंदिषुः ॥४॥ अहं इंद्रः न परा जिग्ये इत् धनं न

मृत्यवे अव तस्थे कदा चन सोमं इत् मा सुन्वंतः याचत वसु न मे पूरवः सख्ये रिषाथन ॥५॥५॥ अहं एतान् शाश्वसतः द्वाऽद्वा इंद्रं ये वज्रं युधये अकृण्वत आऽह्वयमानान् अव हन्मना अहनं दृळ्हा वदन् अनमस्युः नमस्विनः ॥६॥ अभि इदं एकः एकः अस्मि निष्षाट् अभि द्वा किं ऊं' त्रयः करंति खले न पर्षान् प्रति हन्मि भूरि किं मा निंदंति शत्रवः अनिंद्राः ॥७॥ अहं गुंगुऽभ्यः अतिथिऽग्वं इष्करं इषं न वृत्रऽतुरं विक्षु धारयं यत् पर्णयऽघ्ने उत वा करंजऽहे प्र अहं महे वृत्रऽहत्ये अशुश्रवि ॥८॥ प्र मे नमी साप्यः इषे भुजे भूत् गवां एषे सख्या कृणुत द्विता दिद्युं यत् अस्य संऽइथेषु मंहयं आत् इत् एनं शंस्यं उक्थ्यं करं ॥९॥ प्र नेमस्मिन् ददृशे सोमः अंतः गोपाः नेमं आविः अस्था कृणोति सः तिग्मऽशृंगं वृषभं युयुत्सन् द्रुहः तस्थौ बहुले बद्धः अंतः' ॥१०॥ आदित्यानां वसूनां रुद्रियाणां देवः देवानां न मिनामि धाम ते मा भद्राय शवसे ततक्षुः अपराऽजितं अस्तृतं अषाळ्हं ॥११॥६॥

॥४९॥ अहं दां गृणते पूर्व्यं वसु अहं ब्रह्म कृणवं मह्यं वर्धनं अहं भुवं यजमानस्य चोदिता अयज्वनः साक्षि विश्वस्मिन् भरे ॥१॥ मां धुः इंद्रं नाम देवता दिवः च ग्मः च अपां च जंतवः अहं हरी' वृषणा विऽव्रता रघू' अहं वज्रं शवसे धृष्णु आ ददे ॥२॥ अहं अत्कं कवये शिश्नथं हथैः अहं कुत्सं आवं आभिः ऊतिऽभिः अहं शुष्णस्य श्नथिता वधः यमं न यः ररे आर्यं नाम दस्यवे ॥३॥ अहं पिताऽइव वेतसून् अभिष्टये तुग्रं कुत्साय स्मत्ऽइभं च रंधयं अहं भुवं यजमानस्य राजनि प्र यत् भरे तुजये न प्रियाः आऽधृषे ॥४॥ अहं रंधयं मृगयं श्रुतर्वणे यत् मा अजिहीत वयुना चन आ-

नुषक् अहं वेशं नम्रं आयवे अकरं अहं सव्याय पट्ऽगृभिं अरंधयं
॥५॥७॥ अहं सः यः नवंऽवास्त्वं बृहत्ऽरथं सं वृत्राऽइव दासं वृ-
त्रऽहा अरुजं यत् वर्धयंतं प्रथयंतं आनुषक् दूरे पारे रजसः रोच-
ना अकरं ॥६॥ अहं सूर्यस्य परि यामि आशुऽभिः प्र एतशेभिः
वहमानः ओजसा यत् मा सावः मनुषः आह निःऽनिजे ऋधक्
कृषे दासं कृत्व्यं हथैः ॥७॥ अहं सप्तऽहा नहुषः नहुःऽतरः प्र अ-
श्रवयं शवसा तुर्वशं यदुं अहं नि अन्यं सहसा सहः करं नव व्रा-
धतः नवतिं च वक्षयं ॥८॥ अहं सप्त स्रवतः धारयं वृषा द्रवित्न्वः
पृथिव्यां सीराः अधि अहं अर्णांसि वि तिरामि सुऽक्रतुः युधा
विदं मनवे गातुं इष्टये ॥९॥ अहं तत् आसु धारयं यत् आसु न
देवः चन त्वष्टा अधारयत् रुशत् स्पार्हं गवां ऊधःऽसु वक्षणासु
आ मधोः मधु श्वात्र्यं सोमं आऽशिरं ॥१०॥ एव देवान् इंद्रः विव्ये
नॄन् प्र च्यौत्नेन मघऽवा सत्यऽराधाः विश्वा इत् ता ते हरिऽवः
शचीऽवः अभि तुरासः स्वऽयशः गृणंति ॥११॥८॥

॥५०॥ प्र वः महे मंदमानाय अंधसः अर्च विश्वानराय वि-
श्वऽभुवे इंद्रस्य यस्य सुऽमखं सहः महि श्रवः नृम्णं च रोदसी
सपर्यतः ॥१॥ सः चित् नु सख्या नर्यः इनः स्तुतः चर्कृत्यः इंद्रः
माऽवते नरे विश्वासु धूःऽसु वाजऽकृत्येषु सत्ऽपते वृत्रे वा अप्-
ऽसु अभि शूर मंदसे ॥२॥ के ते नरः इंद्र ये ते इषे ये ते सुम्नं सऽधन्यं
इयक्षान् के ते वाजाय असुर्याय हिन्विरे के अप्ऽसु स्वासु उर्व-
रासु पौंस्ये ॥३॥ भुवः त्वं इंद्र ब्रह्मणा महान् भुवः विश्वेषु सवनेषु
यज्ञियः भुवः नॄन् च्यौत्नः विश्वस्मिन् भरे ज्येष्ठः च मंत्रः विश्व-
ऽचर्षणे ॥४॥ अव नु कं ज्यायान् यज्ञऽवनसः महीं ते ओमात्रां

कृष्टयः विदुः असः नु कं अजरः वर्धाः च विश्वा इत् एता सवना तूतुमा कृषे ॥५॥ एता विश्वा सवना तूतुमा कृषे स्वयं सूनो इति सहसः यानि दधिषे वरायते पात्रं धर्मणे तना यज्ञः मंत्रः ब्रह्म उत्ऽयतं वचः ॥६॥ ये ते विप्र ब्रह्मऽकृतः सुते सचा वसूनां च वसुनः च दावने प्र ते सुम्नस्य मनसा पथा भुवन् मदे सुतस्य सोम्यस्य अंधसः ॥७॥९॥

॥५१॥ महत् तत् उल्बं स्थविरं तत् आसीत् येन आऽविष्टितः प्रऽविवेशिथ अपः विश्वाः अपश्यत् बहुधा ते अग्ने जातऽवेदः तन्वः देवः एकः ॥१॥ कः मा ददर्श कतमः सः देवः यः मे तन्वः बहुधा परिऽअपश्यत् क्व अह मित्रावरुणा क्षियंति अग्नेः विश्वाः संऽइधः देवऽयानीः ॥२॥ ऐच्छाम त्वा बहुधा जातऽवेदः प्रऽविष्टं अग्ने अप्ऽसु ओषधीषु तं त्वा यमः अचिकेत् चित्रऽभानो इति दशऽअंतरुष्यात् अतिऽरोचमानं ॥३॥ होत्रात् अहं वरुण बिभ्यत् आयं न इत् एव मा युनजन् अत्र देवाः तस्य मे तन्वः बहुधा निऽविष्टाः एतं अर्थं न चिकेत अहं अग्निः ॥४॥ आ इहि मनुः देवऽयुः यज्ञऽकामः अरंऽकृत्य तमसि क्षेषि अग्ने सुऽगान् पथः कृणुहि देवऽयानान् वह हव्यानि सुऽमनस्यमानः ॥५॥१०॥ अग्नेः पूर्वे भ्रातरः अर्थं एतं रथीऽइव अध्वानं अनु आ अवरीवुरित्यवरीवुः तस्मात् भिया वरुण दूरं आयं गौरः न क्षेप्नोः अविजे ज्यायाः ॥६॥ कुर्मः ते आयुः अजरं यत् अग्ने यथा युक्तः जातऽवेदः न रिष्याः अथ वहासि सुऽमनस्यमानः भागं देवेभ्यः हविषः सुऽजात ॥७॥ प्रऽयाजान् मे अनुऽयाजान् च केवलान् ऊर्जस्वंतं हविषः दत्त भागं घृतं च अपां पुरुषं च ओषधीनां अग्नेः च दीर्घं आयुः अस्तु

देवाः ॥८॥ तव प्रऽयाजाः अनुऽयाजाः च केवले ऊर्जस्वंतः हविषः संतु भागाः तव अग्ने यज्ञः अयं अस्तु सर्वः तुभ्यं नमंतां प्रऽदिशः चतस्रः ॥९॥ ११ ॥

॥ ५२ ॥ विश्वे देवाः शास्तन मा यथा इह होता वृतः मनवै यत् निऽसद्य प्र मे ब्रूत भागऽधेयं यथा वः येन पथा हव्यं आ वः वहानि ॥ १ ॥ अहं होता नि असीदं यजीयान् विश्वे देवाः मरुतः मा जुनंति अहःऽअहः अश्विना आध्वर्यवं वां ब्रह्मा संऽइत् भवति सा आऽहुतिः वां ॥ २ ॥ अयं यः होता किः ऊं' सः यमस्य कं अपि ऊहे यत् संऽअंजंति देवाः अहःऽअहः जायते मासिऽमासि अथ देवाः दधिरे हव्यऽवाहं ॥ ३ ॥ मां देवाः दधिरे हव्यऽवाहं अपऽम्लुक्तं बहु कृच्छ्रा चरंतं अग्निः विद्वान् यज्ञं नः कल्पयाति पंचऽयामं त्रिऽवृतं सप्तऽतंतुं ॥ ४ ॥ आ वः यक्षि अमृतऽत्वं सुऽवीरं यथा वः देवाः वरिवः कराणि आ बाह्वोः वज्रं इंद्रस्य धेयां अथ इमाः विश्वाः पृतनाः जयाति ॥ ५ ॥ त्रीणि शता त्री सहस्राणि अग्निं त्रिंशत् च देवाः नव च असपर्यन् औक्षन् घृतैः अस्तृणन् बर्हिः अस्मै आत् इत् होतारं नि असादयंत ॥ ६ ॥ १२ ॥

॥ ५३ ॥ यं ऐच्छाम मनसा सः अयं आ अगात् यज्ञस्य विद्वान् परुषः चिकित्वान् सः नः यक्षत् देवऽताता यजीयान् नि हि सत्सत् अंतरः पूर्वः अस्मत् ॥ १ ॥ अराधि होता निऽसदा यजीयान् अभि प्रयांसि सुऽधितानि हि ख्यत् यजामहै यज्ञियान् हंत देवान् ईळामहै ईड्यान् आज्येन ॥ २ ॥ साध्वीं अकः देवऽवीतिं नः अद्य यज्ञस्य जिह्वां अविदाम गुह्यां सः आयुः आ अगात् सुरभिः वसानः

भद्रां अकः देवऽहूतिं नः अद्य ॥३॥ तत् अद्य वाचः प्रथमं मसीय
येन असुरान् अभि देवाः असाम ऊर्जऽअदः उत यज्ञियासः पंच
जनाः मम होत्रं जुषध्वं ॥४॥ पंच जनाः मम होत्रं जुषंतां गोऽजा-
ताः उत ये यज्ञियासः पृथिवी नः पार्थिवात् पातु अंहसः अंत-
रिक्षं दिव्यात् पातु अस्मान् ॥५॥१३॥ तंतुं तन्वन् रजसः भानुं
अनु इहि ज्योतिष्मतः पथः रक्ष धिया कृतान् अनुल्बणं वयत
जोगुवां अपः मनुः भव जनय दैव्यं जनं ॥६॥ अक्षऽनहः नह्यतन
उत सोम्याः इष्कृणुध्वं रशनाः आ उत पिंशत अष्टाऽवंधुरं वहत
अभितः रथं येन देवासः अनयन् अभि प्रियं ॥७॥ अश्मन्ऽवती
रीयते सं रभध्वं उत् तिष्ठत प्र तरत सखायः अत्र जहाम ये असन्
अशेवाः शिवान् वयं उत् तरेम अभि वाजान् ॥८॥ त्वष्टा मायाः
वेत् अपसां अपःऽतमः बिभ्रत् पात्रा देवऽपानानि शंऽतमा
शिशीते नूनं परशुं सुऽआयसं येन वृश्चात् एतशः ब्रह्मणः पतिः
॥९॥ सतः नूनं कवयः सं शिशीत वाशीभिः याभिः अमृताय त-
क्षथ विद्वांसः पदा गुह्यानि कर्तन येन देवासः अमृतऽत्वं आनशुः
॥१०॥ गर्भे योषां अदधुः वत्सं आसनि अपीच्येन मनसा उत जि-
ह्वया सः विश्वाहा सुऽमनाः योग्याः अभि सिसासनिः वनते
कारः इत् जितिं ॥११॥१४॥

॥५४॥ तां सु ते कीर्तिं मघऽवन् महिऽत्वा यत् त्वा भीते रोद-
सी अह्वयेतां प्र आवः देवान् आ अतिरः दासं ओजः प्रऽजायै
त्वस्यै यत् अशिक्षः इंद्र ॥१॥ यत् अचरः तन्वा ववृधानः बलानि
इंद्र प्रऽब्रुवाणः जनेषु माया इत् सा ते यानि युद्धानि आहुः न अद्य
शत्रुं ननु पुरा विवित्से ॥२॥ के ऊं नु ते महिमनः समस्य असत्

पूर्वे ऋषयः अंतं आपुः यत् मातरं च पितरं च साकं अजनयथाः तन्वः स्वायाः ॥३॥ चत्वारि ते असुर्याणि नाम अदाभ्यानि महिषस्य संति त्वं अंग तानि विश्वानि वित्से येभिः कर्माणि मघऽवन् चकर्थ ॥४॥ त्वं विश्वा दधिषे केवलानि यानि आविः या च गुहा वसूनि काम इत् मे मघऽवन् मा वि तारीः त्वं आऽज्ञाता त्वं इंद्र असि दाता ॥५॥ यः अदधात् ज्योतिषि ज्योतिः अंतः यः असृजत् मधुना सं मधूनि अध प्रियं शूषं इंद्राय मन्म ब्रह्मऽकृतः बृहत्ऽउक्थात् अवाचि ॥६॥१५॥

॥५५॥ दूरे तत् नाम गुह्यं पराचैः यत् त्वा भीते अह्वयेतां वयःऽधै उत् अस्तभ्नाः पृथिवीं द्यां अभीके भ्रातुः पुत्रान् मघऽवन् तित्विषाणः ॥१॥ महत् तत् नाम गुह्यं पुरुऽस्पृक् येन भूतं जनयः येन भव्यं प्रत्नं जातं ज्योतिः यत् अस्य प्रियं प्रियाः सं अविशंत पंच ॥२॥ आ रोदसी अपृणात् आ उत मध्यं पंच देवान् ऋतुऽशः सप्तऽसप्त चतुःऽत्रिंशता पुरुधा वि चष्टे सऽरूपेण ज्योतिषा विऽव्रतेन ॥३॥ यत् उषः औच्छः प्रथमा विऽभानां अजनयः येन पुष्टस्य पुष्टं यत् ते जामिऽत्वं अवरं परस्याः महत् महत्याः असुरऽत्वं एकं ॥४॥ विऽधुं दद्राणं समने बहूनां युवानं संतं पलितः जगार देवस्य पश्य काव्यं महिऽत्वा अद्य ममार सः ह्यः सं आन ॥५॥१६॥ शाक्मना शाकः अरुणः सुऽपर्णः आ यः महः शूरः सनात् अनीळः यत् चिकेत सत्यं इत् तत् न मोघं वसु स्पार्हं उत जेता उत दाता ॥६॥ आ एभिः ददे वृष्ण्या पौंस्यानि येभिः औक्षत् वृत्रऽहत्याय वज्री ये कर्मणः क्रियमाणस्य मह्ना ऋतेऽकर्मं उत्ऽअजायंत देवाः ॥७॥ युजा कर्माणि जनयन् विश्वऽओजाः

अशस्तिऽहा विश्वऽमनाः तुराषाट् पीत्वी सोमस्य दिवः आ वृधानः शूरः निः युधा अधमत् दस्यून् ॥ ८ ॥ १७ ॥

॥ ५६ ॥ इदं ते एकं परः ऊं ते एकं तृतीयेन ज्योतिषा सं विशस्व संऽवेशने तन्वः चारुः एधि प्रियः देवानां परमे जनित्रे ॥ १ ॥ तनूः ते वाजिन् तन्वं नयंती वामं अस्मभ्यं धातु शर्म तुभ्यं अहुतः महः धरुणाय देवान् दिविऽइव ज्योतिः स्वं आ मिमीयाः ॥ २ ॥ वाजी असि वाजिनेन सुऽवेनीः सुवितः स्तोमं सुवितः दिवं गाः सुवितः धर्म प्रथमा अनु सत्या सुवितः देवान् सुवितः अनु पत्म ॥ ३ ॥ महिम्नः एषां पितरः चन ईशिरे देवाः देवेषु अदधुः अपि क्रतुं सं अविव्यचुः उत यानि अत्विषुः आ एषां तनूषु नि विविशुः पुनरिति ॥ ४ ॥ सहःऽभिः विश्वं परि चक्रमुः रजः पूर्वा धामानि अमिता मिमानाः तनूषु विश्वा भुवना नि येमिरे प्र असारयंत पुरुध प्रऽजाः अनु ॥ ५ ॥ द्विधा सूनवः असुरं स्वःऽविदं आ अस्थापयंत तृतीयेन कर्मणा स्वां प्रऽजां पितरः पित्र्यं सहः आ अवरेषु अदधुः तंतुं आऽततं ॥ ६ ॥ नावा न क्षोदः प्रऽदिशः पृथिव्याः स्वस्तिऽभिः अति दुःऽगानि विश्वा स्वां प्रऽजां बृहत्ऽउक्थः महिऽत्वा आ अवरेषु अदधात् आ परेषु ॥ ७ ॥ १८ ॥

॥ ५७ ॥ मा प्र गाम पथः वयं मा यज्ञात् इंद्र सोमिनः मा अंतरिति स्थुः नः अरातयः ॥ १ ॥ यः यज्ञस्य प्रऽसाधनः तंतुः देवेषु आऽततः तं आऽहुतं नशीमहि ॥ २ ॥ मनः नु आ हुवामहे नाराशंसेन सोमेन पितॄणां च मन्मऽभिः ॥ ३ ॥ आ ते एतु मनः पुनरिति क्रत्वे दक्षाय जीवसे ज्योक् च सूर्यं दृशे ॥ ४ ॥ पुनः नः पितरः मनः द-

दातु दैव्यः जनः जीवं व्रातं सचेमहि ॥५॥ वयं सोम व्रते तव मनः तनूषु बिभ्रतः प्रजाऽवंतः सचेमहि ॥६॥१९॥

॥५८॥ यत् ते यमं वैवस्वतं मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥१॥ यत् ते दिवं यत् पृथिवीं मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥२॥ यत् ते भूमिं चतुःऽभृष्टिं मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥३॥ यत् ते चतस्रः प्रऽदिशः मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥४॥ यत् ते समुद्रं अर्णवं मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥५॥ यत् ते मरीचीः प्रऽवतः मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥६॥२०॥ यत् ते अपः यत् ओषधीः मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥७॥ यत् ते सूर्यं यत् उषसं मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥८॥ यत् ते पर्वतान् बृहतः मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥९॥ यत् ते विश्वं इदं जगत् मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥१०॥ यत् ते पराः पराऽवतः मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥११॥ यत् ते भूतं च भव्यं च मनः जगाम दूरकं तत् ते आ वर्तयामसि इह क्षयाय जीवसे ॥१२॥२१॥

॥५९॥ प्र तारि आयुः प्रऽतरं नवीयः स्थातारा ऽइव क्रतुऽमता रथस्य अध च्यवानः उत् तवीति अर्थं पराऽतरं सु निःऽऋते-

तिः जिहीतां ॥१॥ सामन् नु राये निधिऽमत् नु अन्नं करामहे सु पुरुध श्रवांसि ता नः विश्वानि जरिता ममत्तु पराऽतरं सु निःऽऋतिः जिहीतां ॥२॥ अभि सु अर्यः पौंस्यैः भवेम द्यौः न भूमिं गिरयः न अज्रान् ता नः विश्वानि जरिता चिकेत पराऽतरं सु निःऽऋतिः जिहीतां ॥३॥ मो सु नः सोम मृत्यवे परा दाः पश्येम नु सूर्यं उत्ऽचरंतं द्युऽभिः हितः जरिमा सु नः अस्तु पराऽतरं सु निःऽऋतिः जिहीतां ॥४॥ असुऽनीते मनः अस्मासु धारय जीवातवे सु प्र तिर नः आयुः ररंधि नः सूर्यस्य संऽदृशि घृतेन त्वं तन्वं वर्धयस्व ॥५॥२२॥ असुऽनीते पुनः अस्मासु चक्षुः पुनः प्राणं इह नः धेहि भोगं ज्योक् पश्येम सूर्यं उत्ऽचरंतं अनुऽमते मृळय नः स्वस्ति ॥६॥ पुनः नः असुं पृथिवी ददातु पुनः द्यौः देवी पुनः अंतरिक्षं पुनः नः सोमः तन्वं ददातु पुनः पूषा पथ्यां या स्वस्तिः ॥७॥ शं रोदसी सुऽबंधवे यह्वी ऋतस्य मातरा भरतां अप यत् रपः द्यौः पृथिवि क्षमा रपः मो सु ते किं चन आममत् ॥८॥ अव द्वके अव त्रिका दिवः चरंति भेषजा क्षमा चरिष्णु एककं भरतां अप यत् रपः द्यौः पृथिवि क्षमा रपः मो सु ते किं चन आममत् ॥९॥ सं इंद्र ईरय गां अनड्वाहं यः आ अवहत् उशीनराण्याः अनः भरतां अप यत् रपः द्यौः पृथिवि क्षमा रपः मो सु ते किं चन आममत् ॥१०॥२३॥

॥६०॥ आ जनं त्वेषऽसंदृशं माहीनानां उपऽस्तुतं अगन्म बिभ्रतः नमः ॥१॥ असमातिं निऽतोशनं त्वेषं निऽययिनं रथं भजेऽरथस्य सत्ऽपतिं ॥२॥ यः जनान् महिषान्ऽइव अतिऽतस्थौ पवीरवान् उत अपवीरवान् युधा ॥३॥ यस्य इक्ष्वाकुः उप व्रते

रेवान् मरायी एधते दिविऽइव पंच कृष्टयः॥४॥ इंद्र क्षत्रा असमा-
तिषु रथऽप्रोष्ठेषु धारय दिविऽइव सूर्यं दृशे॥५॥ अगस्त्यस्य नत्-
ऽभ्यः सप्ती युनक्षि रोहिता पणीन् नि अक्रमीः अभि विश्वान्
राजन् अराधसः॥६॥२४॥ अयं माता अयं पिता अयं जीवातुः
आ अगमत् इदं तव प्रऽसर्पणं सुऽबंधो॰ आ इहि निः इहि॥७॥ य-
था युगं वरत्रया नह्यंति धरुणाय कं एव दाधार ते मनः जीवातवे
न मृत्यवे अथो अरिष्टऽतातये॥८॥ यथा इयं पृथिवी मही दाधार
इमान् वनस्पतीन् एव दाधार ते मनः जीवातवे न मृत्यवे अथो
अरिष्टऽतातये॥९॥ यमात् अहं वैवस्वतात् सुऽबंधोः मनः आ
अभरं जीवातवे न मृत्यवे अथो अरिष्टऽतातये॥१०॥ न्यक् वातः
अव वाति न्यक् तपति सूर्यः नीचीनं अघ्न्या दुहे न्यक् भवतु ते रपः
॥११॥ अयं मे हस्तः भगऽवान् अयं मे भगवत्ऽतरः अयं मे वि-
श्वऽभेषजः अयं शिवऽअभिमर्शनः॥१२॥२५॥४॥

॥६१॥ इदं इत्था रौद्रं गूर्तऽवचाः ब्रह्म क्रत्वा शच्यां अंतः आ-
जौ क्राणा यत् अस्य पितरा मंहनेऽस्थाः पर्षत् पक्थे अहन् आ
सप्त होतॄन्॥१॥ सः इत् दानाय दभ्याय वन्वन् च्यवानः सूदैः अ-
मिमीत वेदिं तूर्वयाणः गूर्तऽवचःऽतमः क्षोदः न रेतः इतःऽऊति
सिंचत्॥२॥ मनः न येषु हवनेषु तिग्मं विपः शच्या वनुथः द्रव-
न्ता आ यः शर्याभिः तुविऽनृम्णः अस्य अश्रीणीत आऽदिशं ग-
भस्तौ॥३॥ कृष्णा यत् गोषु अरुणीषु सीदत् दिवः नपाता अश्वि-
ना हुवे वां वीतं मे यज्ञं आ गतं मे अन्नं ववन्वांसा न इषं अस्मृ-
तऽध्रू॰॥४॥ प्रथिष्ट यस्य वीरऽकर्मं इष्णत् अनुऽस्थितं नु नर्यः
अप औहत् पुनः तत् आ वृहति यत् कनायाः दुहितुः आ अनु-

ऽभृतं अनर्वा ॥ ५ ॥ २६ ॥ मध्या यत् कर्त्वं अभवत् अभीके कामं कृ-
ण्वाने पितरि युवत्यां मनानक् रेतः जहतुः विऽयंता सानौ नि-
ऽसिक्तं सुऽकृतस्य योनौ ॥ ६ ॥ पिता यत् स्वां दुहितरं अधिऽस्कन्
क्ष्मया रेतः संऽजग्मानः नि सिंचत् सुऽआध्यः अजनयन् ब्रह्म
देवाः वास्तोः पतिं व्रतऽपां निः अतक्षन् ॥ ७ ॥ सः ईं वृषा न फेनं
अस्यत् आजौ स्मत् आ परा ऐत् अप दभ्रऽचेताः सरत् पदा न
दक्षिणा पराऽवृक् न ताः नु मे पृशन्यः जगृभ्रे ॥ ८ ॥ मक्षु न वह्निः
प्रऽजायाः उपब्दिः अग्निं न नग्नः उप सीदत् ऊधः सनिता इध्मं
सनिता उत वाजं सः धर्ता जज्ञे सहसा यविऽयुत् ॥ ९ ॥ मक्षु कना-
याः सख्यं नवंऽग्वाः ऋतं वदंतः ऋतऽयुक्तिं अग्मन् द्विऽबर्हसः
ये उप गोपं आ अगुः अदक्षिणासः अच्युता दुधुक्षन् ॥ १० ॥ २७ ॥
मक्षु कनायाः सख्यं नवीयः राधः न रेतः ऋतं इत् तुरण्यन् शुचि
यत् ते रेक्णः आ अयजंत सबःऽदुघायाः पयः उस्रियायाः ॥ ११ ॥
पश्वा यत् पश्चा विऽयुता बुधंत इति ब्रवीति वक्तरि रराणः वसोः
वसुऽत्वा कारवः अनेहा विश्वं विवेष्टि द्रविणं उप क्षु ॥ १२ ॥ तत्
इत् नु अस्य परिऽसद्वानः अग्मन् पुरु सदंतः नार्सदं बिभित्सन्
वि शुष्णस्य संऽग्रथितं अनर्वा विदत् पुरुऽप्रजातस्य गुहा यत्
॥ १३ ॥ भर्गः ह नाम उत यस्य देवाः स्वः न ये त्रिऽसधस्थे निऽसेदुः
अग्निः ह नाम उत जातऽवेदाः श्रुधि नः होतः ऋतस्य होता अ-
ध्रुक् ॥ १४ ॥ उत त्या मे रौद्रौ अर्चिऽमंता नासत्यौ इंद्र गूर्तये य-
जध्यै मनुष्वत् वृक्तऽबर्हिषे रराणा मंदू हितऽप्रयसा विक्षु यज्यू
॥ १५ ॥ २८ ॥ अयं स्तुतः राजा वंदि वेधाः अपः च विप्रः तरति
स्वऽसेतुः सः कक्षीवंतं रेजयत् सः अग्निं नेमिं न चक्रं अर्वतः र-
घुऽद्रु ॥ १६ ॥ सः द्विऽबंधुः वैतरणः यष्टा सबःऽधुं धेनुं अस्वं दुह-

थैः सं यत् मित्रावरुणा वृंजे उक्थैः ज्येष्ठेभिः अर्यमणं वरूथैः ॥१७॥ तत्ऽबंधुः सूरिः दिवि ते धियंऽधाः नाभानेदिष्ठः रपति प्र वेनन् सा नः नाभिः परमा अस्य वा घ अहं तत् पश्चा कतिथः चित् आस॥१८॥ इयं मे नाभिः इह मे सधऽस्थं इमे मे देवाः अयं अस्मि सर्वः द्विऽजाः अहं प्रथमऽजाः ऋतस्य इदं धेनुः अदुहत् जायमाना॥१९॥ अध आसु मंद्रः अरतिः विभाऽवा अव स्यति द्विऽवर्तनिः वनेषाट् ऊर्ध्वा यत् श्रेणिः न शिश्वुः दन् मक्षु स्थिरं शेऽवृधं सूत माता ॥२०॥२९॥ अध गावः उपऽमातिं कनायाः अनु श्वांतस्य कस्य चित् परा ईयुः श्रुधि त्वं सुऽद्रविणः नः त्वं याट् आश्वऽघ्नस्य ववृधे सूनृताभिः॥२१॥ अध त्वं इंद्र विद्धि अस्मान् महः राये नृऽपते वज्रऽबाहुः रक्ष च नः मघोनः पाहि सूरीन् अनेहसः ते हरिऽवः अभिष्टौ ॥२२॥ अध यत् राजाना गोऽइष्टौ सरत् सरण्युः कारवे जरण्युः विप्रः प्रेष्ठः सः हि एषां बभूव परा च वक्षत् उत पर्षत् एनान्॥२३॥ अध नु अस्य जेन्यस्य पुष्टौ वृथा रेभंतः ईमहे तत् ऊं नु सरण्युः अस्य सूनुः अश्वः विप्रः च असि श्रवसः च सातौ॥२४॥ युवोः यदि सख्याय अस्मे शर्धाय स्तोमं जुजुषे नमस्वान् विश्वत्र यस्मिन् आ गिरः संऽईचीः पूर्वीःऽइव गातुः दाशत् सूनृतायै ॥२५॥ सः गृणानः अत्ऽभिः देवऽवान् इति सुऽबंधुः नमसा सुऽउक्तैः वर्धत् उक्थैः वचःऽभिः आ हि नूनं वि अध्वा एति पयसः उस्रियायाः ॥२६॥ ते ऊं सु नः महः यजत्राः भूत देवासः ऊतये सऽजोषाः ये वाजान् अनयत विऽयंतः ये स्थ निऽचेतारः अमूराः ॥२७॥३०॥१॥

॥६२॥ ये यज्ञेन दक्षिणया संऽअक्ताः इंद्रस्य सख्यं अमृतऽत्वं

आनश तेभ्यः भद्रं अंगिरसः वः अस्तु प्रति गृभ्णीत मानवं सुऽमेधसः ॥१॥ ये उत्ऽआजन् पितरः गोऽमयं वसु ऋतेन अभिंदन् परिवत्सरे वलं दीर्घायुऽत्वं अंगिरसः वः अस्तु प्रति गृभ्णीत मानवं सुऽमेधसः ॥२॥ ये ऋतेन सूर्यं आ अरोहयन् दिवि अप्रथयन् पृथिवीं मातरं वि सुप्रजाःऽत्वं अंगिरसः वः अस्तु प्रति गृभ्णीत मानवं सुऽमेधसः ॥३॥ अयं नाभा वदति वल्गु वः गृहे देवऽपुत्राः ऋषयः तत् शृणोतन सुऽब्रह्मण्यं अंगिरसः वः अस्तु प्रति गृभ्णीत मानवं सुऽमेधसः ॥४॥ विऽरूपासः इत् ऋषयः ते इत् गंभीरऽवेपसः ते अंगिरसः सूनवः ते अग्नेः परि जज्ञिरे ॥५॥१॥ ये अग्नेः परि जज्ञिरे विऽरूपासः दिवः परि नवऽग्वः नु दशऽग्वः अंगिरःऽतमः सचा देवेषु मंहते ॥६॥ इंद्रेण युजा निः सृजंत वाघतः व्रजं गोऽमंतं अश्विनं सहस्रं मे ददतः अष्टऽकर्ण्यः श्रवः देवेषु अक्रत ॥७॥ प्र नूनं जायतां अयं मनुः तोक्मऽइव रोहतु यः सहस्रं शतऽअश्वं सद्यः दानाय मंहते ॥८॥ न तं अश्नोति कः चन दिवःऽइव सानु आऽरभं सावर्ण्यस्य दक्षिणा वि सिंधुःऽइव पप्रथे ॥९॥ उत दासा परिऽविषे स्मत्ऽदिष्टी॰ गोऽपरीणसा यदुः तुर्वः च ममहे ॥१०॥ सहस्रऽदाः ग्रामऽनीः मा रिषत् मनुः सूर्येण अस्य यतमाना एतु दक्षिणा सावर्णेः देवाः प्र तिरंतु आयुः यस्मिन् अश्रांताः असनाम वाजं ॥११॥२॥

॥६३॥ पराऽवतः ये दिधिषंते आप्यं मनुऽप्रीतासः जनिम विवस्वतः ययातेः ये नहुष्यस्य बर्हिषि देवाः आसते ते अधि ब्रुवंतु नः ॥१॥ विश्वा हि वः नमस्यानि वंद्या नामानि देवाः उत यज्ञियानि वः ये स्थ जाताः अदितेः अत्ऽभ्यः परि ये पृथिव्याः ते

मे इह श्रुत हवं ॥२॥ येभ्यः माता मधुऽमत् पिन्वते पयः पीयूषं
द्यौः अदितिः अद्रिऽबर्हाः उक्थऽशुष्मान् वृषऽभरान् सुऽअ-
प्नसः तान् आदित्यान् अनु मद स्वस्तये ॥३॥ नृऽचक्षसः अनि-
ऽमिषंतः अर्हणा बृहत् देवासः अमृतऽत्वं आनशुः ज्योतिःऽर-
थाः अहिंऽमायाः अनागसः दिवः वर्ष्माणं वसते स्वस्तये ॥४॥
संऽराजः ये सुऽवृधः यज्ञं आऽययुः अपरिऽह्वृताः दधिरे दिवि
क्षयं तान् आ विवास नमसा सुवृक्तिऽभिः महः आदित्यान् अ-
दितिं स्वस्तये ॥५॥३॥ कः वः स्तोमं राधति यं जुजोषथ विश्वे दे-
वासः मनुषः यति स्थन कः वः अध्वरं तुविऽजाताः अरं करत् यः
नः पर्षत् अति अंहः स्वस्तये ॥६॥ येभ्यः होत्रां प्रथमां आऽयेजे
मनुः समिद्धऽअग्निः मनसा सप्त होतृऽभिः ते आदित्याः अभयं
शर्म यच्छत सुऽगा नः कर्त सुऽपथा स्वस्तये ॥७॥ ये ईशिरे भुव-
नस्य प्रऽचेतसः विश्वस्य स्थातुः जगतः च मंतवः ते नः कृतात्
अकृतात् एनसः परि अद्य देवासः पिपृत स्वस्तये ॥८॥ भरेषु इंद्रं
सुऽहवं हवामहे अंहःऽमुचं सुऽकृतं दैव्यं जनं अग्निं मित्रं वरुणं
सातये भगं द्यावापृथिवी मरुतः स्वस्तये ॥९॥ सुऽत्रामाणं पृ-
थिवीं द्यां अनेहसं सुऽशर्माणं अदितिं सुऽप्रनीतिं दैवीं नावं सु-
ऽअरित्रां अनागसं अस्रवंतीं आ रुहेम स्वस्तये ॥१०॥४॥ विश्वे
यजत्राः अधि वोचत ऊतये त्रायध्वं नः दुःऽएवायाः अभिऽह्रुतः
सत्यया वः देवऽहूत्या हुवेम शृण्वतः देवाः अवसे स्वस्तये ॥११॥
अप अमीवां अप विश्वां अनाहुतिं अप अरातिं दुःऽविदत्रां
अघऽयतः आरे देवाः द्वेषः अस्मत् युयोतन उरु नः शर्म यच्छत
स्वस्तये ॥१२॥ अरिष्टः सः मर्तः विश्वः एधते प्र प्रऽजाभिः जायते
धर्मणः परि यं आदित्यासः नयथ सुनीतिऽभिः अति विश्वानि

दुः॒ऽइ॒ता स्व॒स्तये॑ ॥ १३ ॥ यं दे॑वासः॒ अव॑थ॒ वाज॑ऽसातौ॒ यं शूर॑ऽसाता मरुतः॒ हि॒ते धने॑ प्रा॒तः॒ऽयावा॑नं॒ रथं॑ इंद्र सान॒सिं अरि॑ष्यंतं आ रुहे॒म स्व॒स्तये॑ ॥ १४ ॥ स्व॒स्ति नः॒ पथ्या॑सु धन्व॑ऽसु स्व॒स्ति अप्ऽसु वृ॒जने॑ स्वः॑ऽवति स्व॒स्ति नः॒ पु॒त्र॒ऽकृ॒थेषु॒ योनि॑षु स्व॒स्ति रा॒ये मरुतः॒ द॒धा॒त॒न॒ ॥ १५ ॥ स्व॒स्तिः इत् हि प्रऽप॑थे॒ श्रेष्ठा॒ रेक्ण॑स्वती अ॒भि या वा॒मं एति॑ सा नः॒ अमा॒ सो॑ अर॑णे॒ नि पा॒तु॒ सु॒ऽआ॒वे॒शा भ॒व॒तु॒ दे॒वऽगो॑पा ॥ १६ ॥ ए॒व प्ल॒तेः सू॒नुः अ॒वी॒वृ॒ध॒त् वः॒ विश्वे॑ आ॒दि॒त्याः॒ अदि॑ते मनी॒षी ई॒शा॒नासः॑ नरः॑ अम॑र्त्येन अस्ता॑वि जनः॑ दि॒व्यः॑ गये॑न ॥ १७ ॥ ५ ॥

॥ ६४ ॥ क॒था दे॒वानां॑ कत॒मस्य॒ याम॑नि सु॒ऽमंतु॒ नाम॑ शृ॒ण्व॒तां म॒ना॒म॒हे॒ कः मृ॒ळा॒ति॒ कत॒मः नः॒ मयः॑ क॒र॒त् कत॒मः ऊ॒ती अ॒भि आ व॒व॒र्त॒ति॒ ॥ १ ॥ क्र॒तु॒ऽयंति॑ क्रत॑वः हृ॒त्ऽसु धी॒त॑यः वेनं॑ति वे॒नाः प॒त॒यं॑ति आ दिशः॑ न म॒र्डि॒ता वि॒द्य॒ते॒ अ॒न्यः ए॒भ्यः दे॒वेषु॑ मे॒ अधि॑ कामाः॑ अ॒यं॒स॒त ॥ २ ॥ नरा॒शंसं॑ वा॒ पू॒षणं॑ अगो॑ह्यं अ॒ग्निं दे॒वऽइ॑द्धं अ॒भि अ॒र्च॒से॒ गि॒रा सू॒र्यामासा॑ चं॒द्रम॑सा य॒मं दि॒वि चि॒तं वातं॑ उ॒षसं॑ अ॒क्तुं अ॒श्विना॑ ॥ ३ ॥ क॒था क॒विः तु॒वि॒ऽर॒वान् कया॑ गि॒रा बृह॒स्पतिः॑ व॒वृ॒ध॒ते॒ सु॒वृ॒क्ति॒ऽभिः॑ अ॒जः एक॑ऽपात् सु॒ऽहवे॑भिः ऋक्व॑ऽभिः अहिः॑ शृ॒णो॒तु॒ बु॒ध्न्यः॑ हवी॑मनि ॥ ४ ॥ दक्ष॑स्य वा॒ अदि॑ते॒ जन्म॑नि व्र॒ते राजा॑ना मि॒त्रावरु॑णा आ विवा॒स॒सि॒ अतू॑र्त॒ऽपं॒थाः पु॒रु॒ऽरथः॑ अ॒र्य॒मा स॒प्त॒ऽहोता॑ विषु॑ऽरूपेषु॒ जन्म॑ऽसु ॥ ५ ॥ ६ ॥ ते नः॒ अर्वं॑तः हव॒न॒ऽश्रुतः॑ हवं॑ विश्वे॑ शृ॒ण्वं॒तु॒ वा॒जिनः॑ मि॒तऽद्र॑वः सह॒स्र॒ऽसाः मे॒धसा॑तौऽइव त्मना॑ म॒हः ये धनं॑ सं॒ऽइ॒थेषु॑ ज॒भ्रि॒रे॒ ॥ ६ ॥ प्र वः॒ वा॒युं र॒थ॒ऽयुजं॑ पुरं॑ऽधिं स्तोमैः॑ कृ॒णु॒ध्वं॒ स॒-

ख्याय॑ पूषणं॑ ते हि दे॒वस्य॑ सवि॒तुः सवी॑मनि क्रतुं॑ सच॑ते स॒ऽचित॑ः सऽचे॑तसः ॥ ७॥ त्रिः स॒प्त स॒स्राः न॒द्यः म॒हीः अ॒पः वन॒स्पतीन् पर्व॑तान् अ॒ग्निं ऊ॒तये॑ कृ॒शानुं॑ अस्तॄ॑न् ति॒ष्यं स॒धऽस्थे आ रु॒द्रं रु॒द्रेषु॑ रु॒द्रियं॑ ह॒वा॒म॒हे॒ ॥८॥ सर॑स्वती स॒रयुः॑ सिंधुः॑ ऊ॒र्मिऽभिः म॒हः म॒हीः अव॑सा आ यं॑तु वक्ष॑णीः दे॒वीः आप॑ः मा॒तर॑ः सू॒द॒यि॒त्न्वः॑ घृ॒तऽव॑त् पय॑ः मधु॑ऽमत् नः॒ अ॒र्च॒त ॥९॥ उ॒त मा॒ता बृ॒ह॒त्ऽदि॒वा शृ॒णो॒तु॒ नः॒ त्वष्टा॑ दे॒वेभि॑ः जनि॑ऽभिः पि॒ता वच॑ः ऋ॒भु॒क्षाः वाज॑ः रथ॒ःपति॑ः भग॑ः र॒ण्वः शंस॑ः श॒श॒मा॒नस्य॑ पा॒तु॒ नः॒ ॥ १० ॥ ७॥ र॒ण्वः सं॒ऽदृष्टौ पि॒तु॒मान्ऽइ॑व क्षयः॑ भ॒द्रा रु॒द्राणां॑ म॒रुतां॑ उप॑ऽस्तुतिः गोभिः॑ स्या॒म॒ य॒शसः॑ जने॑षु आ सदा॑ दे॒वा॒सः॒ इळ॑या स॒चे॒म॒हि॒ ॥ ११ ॥ यां मे॒ धियं॑ म॒रुतः इंद्र॒ देवा॑ः अद॑दात वरु॒ण॒ मि॒त्र यू॒यं तां पी॒प॒य॒त॒ पय॑साऽइव धे॒नुं कु॒वित् गिर॑ः अधि॑ रथे॑ वहा॑थ ॥ १२॥ कु॒वित् अं॒ग प्रति॑ यथा॑ चि॒त् अ॒स्य नः॒ स॒ऽजात्य॑स्य म॒रुतः॒ बुबो॑धथ नाभा॑ यत्र॑ प्र॒थ॒मं सं॒ऽनसा॑महे तत्र॑ जा॒मि॒ऽत्वं अदि॑तिः द॒धा॒तु॒ नः॒ ॥१३॥ ते॑ हि द्यावा॑पृथि॒वी॑ मा॒तरा॑ म॒ही॑ दे॒वी॑ दे॒वान् जन्म॑ना य॒ज्ञिये॑ इ॒तः उ॒भे॑ बि॒भृ॒तः उ॒भयं॑ भरी॑मऽभिः पु॒रु रेतां॑सि पि॒तृऽभिः॑ च॒ सिं॒च॒तः॒ ॥१४॥ वि सा होत्रा॑ विश्वं॑ अ॒श्नो॒ति॒ वार्यं॑ बृह॒स्पति॑ः अ॒रम॑तिः पनी॑यसी ग्रावा॑ यत्र॑ मधु॒ऽसुत् उ॒च्यते॑ बृहत् अवी॑वशंत म॒ति॒ऽभिः॑ म॒नी॒षिण॑ः ॥ १५॥ ए॒व क॒विः तु॒वि॒ऽरवा॑न् ऋ॒त॒ऽज्ञाः द्र॒वि॒ण॒स्युः द्रवि॑णसः च॒का॒नः उ॒क्थेभि॑ः अत्र॑ म॒ति॒ऽभिः॑ च॒ विप्रः॑ अपी॑पयत् गय॑ः दि॒व्यानि॑ जन्म॑ ॥१६॥ ए॒व प्लतेः सू॒नुः अ॒वी॒वृ॒ध॒त् वः॒ विश्वे॑ आ॒दि॒त्या॒ः अ॒दि॒ते॒ म॒नी॒षी ई॒शा॒नासः॑ नर॑ः अम॑र्त्येन अ॒स्ता॒वि॒ जन॑ः दि॒व्यः गये॑न ॥ १७ ॥ ८ ॥

॥६५॥ अग्निः इंद्रः वरुणः मित्रः अर्यमा वायुः पूषा सरस्वती सऽजोषसः आदित्याः विष्णुः मरुतः स्वः बृहत् सोमः रुद्रः अदितिः ब्रह्मणः पतिः ॥१॥ इंद्राग्नी' वृत्रऽहत्येषु सत्ऽपती॰ मिथः हिन्वाना तन्वा संऽओकसा अंतरिक्षं महि आ पप्रुः ओजसा सोमः घृतऽश्रीः महिमानं ईरयन् ॥२॥ तेषां हि मह्ना महतां अनर्वणां स्तोमान् इयर्मि ऋतऽज्ञाः ऋतऽवृधां ये अप्सवं अर्णवं चित्रऽराधसः ते नः रासंतां महये सुऽमित्र्याः ॥३॥ स्वःऽनरं अंतरिक्षाणि रोचना द्यावाभूमी' पृथिवीं स्कंभुः ओजसा पृक्षाःऽइव महयंतः सुऽरातयः देवाः स्तवंते मनुषाय सूरयः ॥४॥ मित्राय शिक्ष वरुणाय दाशुषे या संऽराजा मनसा न प्रऽयुच्छतः ययोः धाम धर्मणा रोचते बृहत् ययोः उभे' रोदसी' नाधसी' वृतौ ॥५॥

॥९॥ या गौः वर्तनिं परिऽएति निःऽकृतं पयः दुहाना व्रतऽनीः अवारतः सा प्रऽब्रुवाणा वरुणाय दाशुषे देवेभ्यः दाशत् हविषा विवस्वते ॥६॥ दिवक्षसः अग्निऽजिह्वाः ऋतऽवृधः ऋतस्य योनिं विऽमृशंतः आसते द्यां स्कभित्वी अपः आ चक्रुः ओजसा यज्ञं जनित्वी तन्वि नि ममृजुः ॥७॥ परिऽक्षिता पितरा पूर्वऽजावरी॰ ऋतस्य योना क्षयतः संऽओकसा द्यावापृथिवी' वरुणाय सऽव्रते॰ घृतऽवत् पयः महिषाय पिन्वतः ॥८॥ पर्जन्यावाता वृषभा पुरीषिणा इंद्रवायू' वरुणः मित्रः अर्यमा देवान् आदित्यान् अदितिं हवामहे ये पार्थिवासः दिव्यासः अप्ऽसु ये ॥९॥ त्वष्टारं वायुं ऋभवः यः ओहते दैव्या होतारौ उषसं स्वस्तये बृहस्पतिं वृत्रऽखादं सुऽमेधसं इंद्रियं सोमं धनऽसाः ऊं' ईमहे ॥१०॥

॥१०॥ ब्रह्म गां अश्वं जनयंतः ओषधीः वनस्पतीन् पृथिवीं पर्वतान् अपः सूर्यं दिवि रोहयंतः सुऽदानवः आर्या व्रता विऽसृ-

जंतः अधि क्षमि॥११॥ भुज्युं अंहसः पिपृथः निः अश्विना श्यावं पुत्रं वध्रिऽमत्याः अजिन्वतं कमऽद्युवं विऽमदाय ऊहथुः युवं विष्णाप्वं विश्वकाय अव सृजथः ॥१२॥ पावीरवी तन्यतुः एकऽपात् अजः दिवः धर्ता सिंधुः आपः समुद्रियः विश्वे देवासः शृण्वन् वचांसि मे सरस्वती सह धीभिः पुरंऽध्या ॥१३॥ विश्वे देवाः सह धीभिः पुरंऽध्या मनोः यजत्राः अमृताः ऋतऽज्ञाः रातिऽसाचः अभिऽसाचः स्वःऽविदः स्वः गिरः ब्रह्म सुऽउक्तं जुषेरत ॥१४॥ देवान् वसिष्ठः अमृतान् ववंदे ये विश्वा भुवना अभि प्रऽतस्थुः ते नः रासंतां उरुऽगायं अद्य यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥१५॥११॥

॥६६॥ देवान् हुवे बृहत्ऽश्रवसः स्वस्तये ज्योतिःऽकृतः अध्वरस्य प्रऽचेतसः ये ववृधुः प्रऽतरं विश्वऽवेदसः इंद्रऽज्येष्ठासः अमृताः ऋतऽवृधः ॥१॥ इंद्रऽप्रसूताः वरुणऽप्रशिष्टाः ये सूर्यस्य ज्योतिषः भागं आनशुः मरुत्ऽगणे वृजने मन्म धीमहि माघोने यज्ञं जनयंत सूरयः ॥२॥ इंद्रः वसुऽभिः परि पातु नः गयं आदित्यैः नः अदितिः शर्म यच्छतु रुद्रः रुद्रेभिः देवः मृळयाति नः त्वष्टा नः ग्नाभिः सुविताय जिन्वतु ॥३॥ अदितिः द्यावापृथिवी' ऋतं महत् इंद्राविष्णू' मरुतः स्वः बृहत् देवान् आदित्यान् अवसे हवामहे वसून् रुद्रान् सवितारं सुऽदंससं ॥४॥ सरस्वान् धीभिः वरुणः धृतऽव्रतः पूषा विष्णुः महिमा वायुः अश्विना ब्रह्मऽकृतः अमृताः विश्वऽवेदसः शर्म नः यंसन् त्रिऽवरूथं अंहसः ॥५॥ ॥१२॥ वृषा यज्ञः वृषणः संतु यज्ञियाः वृषणः देवाः वृषणः हविःऽकृतः वृषणा द्यावापृथिवी' ऋतऽवरी० वृषा पर्जन्यः वृषणः

वृष॒ऽस्तुभः॑ ॥६॥ अ॒ग्नीषोमा॒ वृष॑णा॒ वाज॑ऽसातये पुरु॒ऽप्रश॑स्ता वृष॑णौ॒ उप॑ ब्रुवे॒ यौ ई॑जि॒रे वृष॑णः दे॒वऽय॑ज्यया॒ ता नः॒ शर्म॑ त्रि॒ऽवरू॑थं॒ वि यं॑सतः ॥७॥ धृत॒ऽव्र॑ताः क्ष॒त्रिया॑ः य॒ज्ञनिः॒ऽकृतः॑ बृ॒हत्ऽदि॑वाः अ॒ध्व॒राणा॑ं अ॒भि॒ऽश्रियः॑ अ॒ग्नि॒ऽहो॑तारः ऋत॒ऽसापः॑ अदु॑हः अ॒पः अ॒सृ॒ज॒न् अनु॑ वृ॒त्र॒ऽतू॑र्ये ॥८॥ द्यावा॑पृथि॒वी ज॒नय॑न् अ॒भि व्र॒ता आपः॑ ओष॑धीः व॒निना॑नि य॒ज्ञिया॑ अं॒तरि॑क्षं॒ स्वः॑ आ प॒प्रुः॒ ऊ॒तये॑ वशं॑ दे॒वासः॑ त॒न्वि॑ नि म॒मृ॒जुः ॥९॥ ध॒र्तारः॑ दि॒वः ऋ॒भवः॑ सु॒ऽह॒स्ताः॑ वा॒ता॒प॒र्जन्या॑ म॒हि॒षस्य॑ त॒न्य॒तोः आपः॑ ओष॑धीः प्र ति॒र॒न्तु॒ नः॒ गिरः॑ भगः॑ रा॒तिः वा॒जिनः॑ यं॒तु॒ मे॒ हव॑म् ॥१०॥१३॥

स॒मु॒द्रः सिंधुः॑ रजः॑ अं॒तरि॑क्षं अ॒जः एक॑ऽपात् त॒न॒यि॒त्नुः अ॒र्ण॒वः अहि॑ः बु॒ध्न्यः॑ शृ॒ण॒व॒त् वचां॑सि मे॒ विश्वे॑ दे॒वासः॑ उ॒त सू॒रयः॑ मम॑ ॥११॥ स्याम॑ वः॒ मन॑वः दे॒वऽवी॑तये प्रांचं॑ नः॒ य॒ज्ञं प्र न॒य॒त सा॒धु॒ऽया आ॒दि॒त्याः रुद्राः॑ वस॑वः सु॒ऽदा॑नवः इ॒मा ब्रह्म॑ श॒स्यमा॑नानि जि॒न्व॒त ॥१२॥ दैव्या॑ होता॑रा प्र॒थ॒मा पु॒रःऽहि॑ता ऋ॒तस्य॑ पंथां॑ अ॒नु॑ ए॒मि॒ सा॒धु॒ऽया क्षेत्र॑स्य पतिं॑ प्रति॑ऽवेशं ई॒म॒हे॒ विश्वा॑न् दे॒वान् अ॒मृता॑न् अप्र॑ऽयुच्छतः ॥१३॥ वसि॑ष्ठासः पि॒तृ॒ऽवत् वाचं॑ अ॒क्र॒त दे॒वान् ईळा॑नाः ऋ॒षि॒ऽवत् स्व॒स्तये॑ प्रीताः॑ऽइव ज्ञा॒तयः॑ काम॑ं आ॒ऽइत्य॑ अ॒स्मे दे॒वा॒सः॒ अव॑ धू॒नु॒त॒ वसु॑ ॥१४॥ दे॒वान् वसि॑ष्ठः अ॒मृता॑न् व॒वं॒दे॒ ये विश्वा॒ भुव॑ना अ॒भि प्र॒ऽत॒स्थुः ते नः॒ रा॒सं॒ता॒म् उ॒रु॒ऽगा॒यं॒ अ॒द्य यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॒ऽभिः॒ सदा॑ नः॒ ॥१५॥१४॥

॥६७॥ इ॒मां धियं॑ स॒प्तऽशी॑र्ष्णीं पि॒ता नः॒ ऋ॒तऽप्र॑जातां बृ॒ह॒तीं अ॒विं॒द॒त् तु॒रीयं॑ स्वि॒त् ज॒न॒य॒त् वि॒श्वऽज॑न्यः अ॒यास्यः॑ उ॒क्थं इंद्रा॑य शंस॑न् ॥१॥ ऋ॒तं शंसं॑तः ऋ॒जु दीध्या॑नाः दि॒वः पु॒त्रासः॑ असु॑रस्य

वीराः विप्रं पदं अंगिरसः दधानाः यज्ञस्य धाम प्रथमं मनंत ॥२॥
हंसैःऽइव सखिंऽभिः वावदत्ऽभिः अश्मन्ऽमयानि नहंना
विऽअस्यन् बृहस्पतिः अभिऽकनिक्रदत् गाः उत प्र अस्तौत् उत्
च विद्वान् अगायत् ॥३॥ अवः द्वाभ्यां परः एकया गाः गुहा ति-
ष्ठंतीः अनृतस्य सेतौ बृहस्पतिः तमसि ज्योतिः इच्छन् उत् उस्राः
आ अकः वि हि तिस्रः आवः० ॥४॥ विऽभिद्य पुरं शयथां ईं अ-
पाचीं निः त्रीणि साकं उदऽधेः अकृंतत् बृहस्पतिः उषसं सूर्यं गां
अर्कं विवेद स्तनयन्ऽइव द्यौः ॥५॥ इंद्रः वलं रक्षितारं दुघानां
करेणऽइव वि चकर्त रवेण स्वेदांजिऽभिः आऽशिरं इच्छमा-
नः अरोदयत् पणिं आ गाः अमुष्णात् ॥६॥१५॥ सः ईं सत्येभिः
सखिंऽभिः शुचत्ऽभिः गोऽधायसं वि धनऽसैः अदर्दः० ब्रह्मणः
पतिः वृषऽभिः वराहैः घर्मऽस्वेदेभिः द्रविणं वि आनट् ॥७॥
ते सत्येन मनसा गोऽपतिं गाः इयानासः इषणयंत धीभिः बृह-
स्पतिः मिथःऽअवद्यपेभिः उत् उस्रियाः असृजत स्वयुक्ऽभिः
॥८॥ तं वर्धयंतः मतिऽभिः शिवाभिः सिंहंऽइव नानदतं सध-
ऽस्थे बृहस्पतिं वृषणं शूरऽसातौ भरेऽभरे अनु मदेम जिष्णुं ॥९॥
यदा वाजं असनत् विश्वऽरूपं आ द्यां अरुक्षत् उत्ऽतराणि सद्म
बृहस्पतिं वृषणं वर्धयंतः नाना संतः बिभ्रतः ज्योतिः आसा
॥१०॥ सत्यां आऽशिषं कृणुत वयःऽधै कीरिं चित् हि अवथ स्वे-
भिः एवैः पश्चा मृधः अप भवंतु विश्वाः तत् रोदसी शृणुतं विश्वं-
ऽइन्वे० ॥११॥ इंद्रः मह्ना महतः अर्णवस्य वि मूर्धानं अभिनत्
अर्बुदस्य अहन् अहिं अरिणात् सप्त सिंधून् देवैः द्यावापृथिवी
प्र अवतं नः ॥१२॥१६॥

॥ ६८ ॥ उद्ऽप्रुतः न वयः रक्षमाणाः वावदतः अभ्रियस्यऽइव घोषाः गिरिऽभ्रजः न ऊर्मयः मदन्तः बृहस्पतिं अभि अर्काः अनावन् ॥ १ ॥ सं गोभिः आंगिरसः नक्षमाणः भगःऽइव इत् अर्यमणं निनाय जने मित्रः न दंऽपती० अनक्ति बृहस्पते वाजय आशून्ऽइव आजौ ॥ २ ॥ साधुऽअर्याः अतिथिनीः इषिराः स्पार्हाः सुऽवर्णाः अनवद्यऽरूपाः बृहस्पतिः पर्वतेभ्यः विऽतूर्य निः गाः ऊपे यवंऽइव स्थिविऽभ्यः ॥ ३ ॥ आऽप्रुषायन् मधुना ऋतस्य योनिं अवऽक्षिपन् अर्कः उल्कांऽइव द्योः बृहस्पतिः उद्धरन् अश्मनः गाः भूम्याः उद्नाऽइव वि त्वचं बिभेद ॥ ४ ॥ अप ज्योतिषा तमः अंतरिक्षात् उद्नः शीपालंऽइव वातः आजत् बृहस्पतिः अनुऽमृश्य वलस्य अभ्रंऽइव वातः आ चक्रे आ गाः ॥ ५ ॥ यदा वलस्य पीयतः जसुं भेत् बृहस्पतिः अग्नितपःऽभिः अर्कैः दत्ऽभिः न जिह्वा परिऽविष्टं आदत् आविः निऽधीन् अकृणोत् उस्रियाणां ॥ ६ ॥ १७ ॥ बृहस्पतिः अमत हि त्यत् आसां नाम स्वरीणां सदने गुहा यत् आंडाऽइव भित्त्वा शकुनस्य गर्भं उत् उस्रियाः पर्वतस्य त्मना आजत् ॥ ७ ॥ अश्ना अपिऽनद्धं मधु परि अपश्यत् मत्स्यं न दीने उदनि क्षियंतं निः तत् जभार चमसं न वृक्षात् बृहस्पतिः विऽरवेण विऽकृत्य ॥ ८ ॥ सः उषां अविंदत् सः स्वः० सः अग्निं सः अर्केण वि बबाधे तमांसि बृहस्पतिः गोऽवपुषः वलस्य निः मज्जानं न पर्वणः जभार ॥ ९ ॥ हिमाऽइव पर्णा मुषिता वनानि बृहस्पतिना अकृपयत् वलः गाः अननुऽकृत्यं अपुनः चकार यात् सूर्यामासा मिथः उत्ऽचरातः ॥ १० ॥ अभि श्यावं न कृशनेभिः अश्वं नक्षत्रेभिः पितरः द्यां अपिंशन् राज्यां तमः अदधुः ज्योतिः अहन् बृहस्पतिः भिनत् अद्रिं विदत् गाः ॥ ११ ॥ इदं अ-

कर्म नमः अभ्रियाय यः पूर्वीः अनु आऽनोनवीति बृहस्पतिः सः हि गोभिः सः अश्वैः सः वीरेभिः सः नृऽभिः नः वयः धात् ॥ १२ ॥ १८ ॥ ५ ॥

॥ ६९ ॥ भद्राः अग्नेः वध्रिऽअश्वस्य संऽदृशः वामी प्रऽनीतिः सुऽरणाः उपऽइतयः यत् ईं सुऽमित्राः विशः अग्रे इंधते घृतेन आऽहुतः जरते दविद्युतत् ॥ १ ॥ घृतं अग्नेः वध्रिऽअश्वस्य वर्धनं घृतं अन्नं घृतं ऊं अस्य मेदनं घृतेन आऽहुतः उर्विया वि पप्रथे सूर्यःऽइव रोचते सर्पिःऽआसुतिः ॥ २ ॥ यत् ते मनुः यत् अनीकं सुऽमित्रः संऽईधे अग्ने तत् इदं नवीयः सः रेवत् शोच सः गिरः जुषस्व सः वाजं दर्षि सः इह श्रवः धाः ॥ ३ ॥ यं त्वा पूर्वं ईळितः वध्रिऽअश्वः संऽईधे अग्ने सः इदं जुषस्व सः नः स्तिऽपाः उत भव तनूऽपाः दात्रं रक्षस्व यत् इदं ते अस्मे ॥ ४ ॥ भव द्युम्नी वाध्रिऽअश्व उत गोपाः मा त्वा तारीत् अभिऽमातिः जनानां शूरःऽइव धृष्णुः च्यवनः सुऽमित्रः प्र नु वोचं वाध्रिऽअश्वस्य नाम ॥ ५ ॥ सं अज्र्या पर्वत्या वसूनि दासा वृत्राणि आर्या जिगेथ शूरःऽइव धृष्णुः च्यवनः जनानां त्वं अग्ने पृतनाऽयून् अभि स्याः ॥ ६ ॥ ॥ १९ ॥ दीर्घऽतंतुः बृहत्ऽउक्षा अयं अग्निः सहस्रऽस्तरीः शतऽनीथः ऋभ्वा द्युऽमान् द्युमत्ऽसु नृऽभिः मृज्यमानः सुऽमित्रेषु दीदयः देवयत्ऽसु ॥ ७ ॥ त्वे धेनुः सुऽदुघा जातऽवेदः असश्चताऽइव समना सबःऽधुक् त्वं नृऽभिः दक्षिणावत्ऽभिः अग्ने सुऽमित्रेभिः इध्यसे देवयत्ऽभिः ॥ ८ ॥ देवाः चित् ते अमृताः जातऽवेदः महिमानं वाध्रिऽअश्व प्र वोचन् यत् संऽपृच्छं मानुषीः विशः आयन् त्वं नृऽभिः अजयः त्वाऽवृधेभिः ॥ ९ ॥ पिताऽइव पुत्रं अ-

बिभः उपऽस्थे त्वां अग्ने वध्रिऽअश्वः सपर्यन् जुषाणः अस्य सं-
ऽइधं यविष्ठ उत पूर्वान् अवनोः व्राधतः चित् ॥१०॥ शश्वत् अ-
ग्निः वध्रिऽअश्वस्य शत्रून् नृऽभिः जिगाय सुतसोमवत्ऽभिः स-
मनं चित् अदहः चित्रऽभानो॰ अव व्राधंतं अभिनत् वृधः चित्
॥११॥ अयं अग्निः वध्रिऽअश्वस्य वृत्रऽहा सनकात् प्रऽइद्धः न-
मसा उपऽवाक्यः सः नः अजामीन् उत वा विऽजामीन् अभि
तिष्ठ शर्धतः वाध्रिऽअश्व ॥१२॥२०॥

॥७०॥ इमां मे अग्ने संऽइधं जुषस्व इळः पदे प्रति हर्य घृता-
चीं वर्ष्मन् पृथिव्याः सुदिनऽत्वे अह्नां ऊर्ध्वः भव सुऽक्रतो॰ देव-
ऽयज्या ॥१॥ आ देवानां अग्रऽयावा इह यातु नराशंसः विश्व-
ऽरूपेभिः अश्वैः ऋतस्य पथा नमसा मियेधः देवेभ्यः देवऽतमः
सुसूदत् ॥२॥ शश्वत्ऽतमं ईळते दूत्याय हविष्मंतः मनुष्यासः अ-
ग्निं वहिष्ठैः अश्वैः सुऽवृता रथेन आ देवान् वक्षि नि सद इह होता
॥३॥ वि प्रथतां देवऽजुष्टं तिरश्चा दीर्घं द्राघ्मा सुरभि भूतु अस्मे
अहेळता मनसा देव बर्हिः इंद्रऽज्येष्ठान् उशतः यक्षि देवान् ॥४॥
दिवः वा सानु स्पृशत वरीयः पृथिव्या वा मात्रया वि श्रयध्वं उ-
शतीः द्वारः महिना महत्ऽभिः देवं रथं रथऽयुः धारयध्वं ॥५॥२१॥
देवी इति दिवः दुहितरा सुऽशिल्पे॰ उषसानक्ता सदतां नि योनौ आ
वां देवासः उशती इति उशंतः उरौ सीदंतु सुऽभगे॰ उपऽस्थे ॥६॥ ऊ-
र्ध्वः ग्रावा बृहत् अग्निः संऽइद्धः प्रिया धामानि अदितेः उपऽस्थे
पुरःऽहितौ ऋत्विजा यज्ञे अस्मिन् विदुःऽतरा द्रविणं आ यजेथां
॥७॥ तिस्रः देवीः बर्हिः इदं वरीयः आ सीदत चकृम वः स्योनं
मनुष्वत् यज्ञं सुऽधिता हवींषि इळा देवी घृतऽपदी जुषंत ॥८॥

देवं त्वष्टः यत् ह चारुऽत्वं आनट् यत् अंगिरसां अभवः सचाऽभूः सः देवानां पाथः उपं प्र विद्वान् उशन् यक्षि द्रविणःऽदः सुऽरत्नः ॥९॥ वनस्पते रशनया निऽयूय देवानां पाथः उप वक्षि विद्वान् स्वदाति देवः कृणवत् हवींषि अवतां द्यावापृथिवी इति हवं मे ॥१०॥ आ अग्ने वह वरुणं इष्टये नः इंद्रं दिवः मरुतः अंतरिक्षात् सीदंतु बर्हिः विश्वे आ यजत्राः स्वाहा देवाः अमृताः मादयंतां ॥११॥२२॥

॥७१॥ बृहस्पते प्रथमं वाचः अग्रं यत् प्र ऐरत नामऽधेयं दधानाः यत् एषां श्रेष्ठं यत् अरिप्रं आसीत् प्रेणा तत् एषां निऽहितं गुहा आविः ॥१॥ सक्तुंऽइव तितउना पुनंतः यत्र धीराः मनसा वाचं अक्रत अत्र सखायः सख्यानि जानते भद्रा एषां लक्ष्मीः निऽहिता अधि वाचि ॥२॥ यज्ञेन वाचः पदऽवीयं आयन् तां अनु अविंदन् ऋषिषु प्रऽविष्टां तां आऽभृत्य वि अदधुः पुरुऽत्रा तां सप्त रेभाः अभि सं नवंते ॥३॥ उत त्वः पश्यन् न ददर्श वाचं उत त्वः शृण्वन् न शृणोति एनां उतो इति त्वस्मै तन्वं वि सस्रे जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः ॥४॥ उत त्वं सख्ये स्थिरऽपीतं आहुः न एनं हिन्वंति अपि वाजिनेषु अधेन्वा चरति मायया एषः वाचं शुश्रुऽवान् अफलां अपुष्पां ॥५॥२३॥ यः तित्याज सचिऽविदं सखायं न तस्य वाचि अपि भागः अस्ति यत् ईं शृणोति अलकं शृणोति नहि प्रऽवेद सुऽकृतस्य पंथां ॥६॥ अक्षण्ऽवंतः कर्णऽवंतः सखायः मनःऽजवेषु असमाः बभूवुः आदघ्नासः उपऽकक्षासः ऊं इति त्वे ह्रदाःऽइव स्नात्वाः ऊं इति त्वे ददृश्रे ॥७॥ हृदा तष्टेषु मनसः जवेषु यत् ब्राह्मणाः संऽयजंते सखायः अत्र अह त्वं वि जहुः वे-

द्याभिः ओहऽब्रह्माणः वि चरंति ऊं इति त्वे ॥८॥ इमे ये न अर्वाक् न परः चरंति न ब्राह्मणासः न सुतेऽकरासः ते एते वाचं अभिऽपद्य पापया सिरीः तंत्रं तन्वते अप्रऽजज्ञयः ॥९॥ सर्वे नंदंति यशसा आऽगतेन सभाऽसहेन सख्या सखायः किल्बिषऽस्पृत् पितुऽसनिः हि एषां अरं हितः भवति वाजिनाय ॥१०॥ ऋचां त्वः पोषं आस्ते पुपुष्वान् गायत्रं त्वः गायति शक्करीषु ब्रह्मा त्वः वदति जातऽविद्यां यज्ञस्य मात्रां वि मिमीते ऊं इति त्वः ॥११॥२४॥२॥

॥७२॥ देवानां नु वयं जाना प्र वोचाम विपन्यया उक्थेषु शस्यमानेषु यः पश्यात् उतऽतरे युगे ॥१॥ ब्रह्मणः पतिः एता सं कर्मारःऽइव अधमत् देवानां पूर्व्ये युगे असतः सत् अजायत ॥२॥ देवानां युगे प्रथमे असतः सत् अजायत तत् आशाः अनु अजायंत तत् उत्तानऽपदः परि ॥३॥ भूः जज्ञे उत्तानऽपदः भुवः आशाः अजायंत अदितेः दक्षः अजायत दक्षात् ऊं इति अदितिः परि ॥४॥ अदितिः हि अजनिष्ट दक्ष या दुहिता तव तां देवाः अनु अजायंत भद्राः अमृतऽबंधवः ॥५॥१॥ यत् देवाः अदः सलिले सुऽसंरब्धाः अतिष्ठत अत्र वः नृत्यतांऽइव तीव्रः रेणुः अप आयत ॥६॥ यत् देवाः यतयः यथा भुवनानि अपिन्वत अत्र समुद्रे आ गूळ्हं आ सूर्यं अजभर्तन ॥७॥ अष्टौ पुत्रासः अदितेः ये जाताः तन्वः परि देवान् उप प्र ऐत् सप्तऽभिः परा मार्तांडं आस्यत् ॥८॥ सप्तऽभिः पुत्रैः अदितिः उप प्र ऐत् पूर्व्यं युगं प्रऽजायै मृत्यवे त्वत् पुनः मार्तांडं आ अभरत् ॥९॥२॥

॥७३॥ जनिष्ठाः उग्रः सहसे तुराय मंद्रः ओजिष्ठः बहुलऽअ-

भिमानः अवर्धन् इंद्रं मरुतः चित् अत्र माता यत् वीरं दधनत् धनिष्ठा॥१॥ द्रुहः निऽसत्ता पृश्नी चित् एवैः पुरु शंसेन वृवृधुः ते इंद्रं अभिवृता ऽइव ता महाऽपदेन ध्वांतात् प्रऽपित्वात् उत् अरंत गर्भाः॥२॥ ऋष्वा ते पादा प्र यत् जिगासि अवर्धन् वाजाः उत ये चित् अत्र त्वं इंद्र सालावृकान् सहस्रं आसन् दधिषे अश्विना आ ववृत्याः॥३॥ समना तूर्णिः उप यासि यज्ञं आ नासत्या सख्याय वक्षि वसाव्यां इंद्र धारयः सहस्रा अश्विना शूर ददतुः मघानि॥४॥ मंदमानः ऋतात् अधि प्रऽजायै सखिऽभिः इंद्रः इषिरेभिः अर्थं आ आभिः हि मायाः उप दस्युं आ अगात् मिहः प्र तम्राः अवपत् तमांसि॥५॥३॥ सऽनामाना चित् ध्वसयः नि अस्मै अवं अहन् इंद्रः उषसः यथा अनः ऋष्वैः अगच्छः सखिऽभिः निऽकामैः साकं प्रतिऽस्था हृद्या जघंथ॥६॥ त्वं जघंथ नमुचिं मखस्युं दासं कृण्वानः ऋषये विऽमायं त्वं चकर्थ मनवे स्योनान् पथः देवऽत्रा अंजसाऽइव यानान्॥७॥ त्वं एतानि पप्रिषे वि नाम ईशानः इंद्र दधिषे गभस्तौ अनु त्वा देवाः शवसा मदंति उपरिऽबुध्नान् वनिनः चकर्थ॥८॥ चक्रं यत् अस्य अप्ऽसु आ निऽसत्तं उतो तत् अस्मै मधु इत् चच्छद्यात् पृथिव्यां अतिऽसितं यत् ऊधः पयः गोषु अदधाः ओषधीषु॥९॥ अश्वात् इयाय इति यत् वदंति ओजसः जातं उत मन्ये एनं मन्योः इयाय हर्म्येषु तस्थौ यतः प्रऽजज्ञे इंद्रः अस्य वेद॥१०॥ वयः सुऽपर्णाः उप सेदुः इंद्रं प्रियऽमेधाः ऋषयः नाधमानाः अप ध्वांतं ऊर्णुहि पूर्धि चक्षुः मुमुग्धि अस्मान् निधयाऽइव बद्धान्॥११॥४॥

॥७४॥ वसूनां वा चर्कृषे इयक्षन् धिया वा यज्ञैः वा रोदस्योः

अर्वतः वा ये रयिऽमंतः सातौ वनुं वा ये सुऽश्रुणं सुऽश्रुतः धुः॰
॥१॥ हवः एषां असुरः नक्षत द्यां श्रवस्यता मनसा निंसत क्षां
चक्षाणाः यत्र सुविताय देवाः द्यौः न वारेभिः कृण्वंत स्वैः ॥२॥
इयं एषां अमृतानां गीः सर्वऽताता ये कृपणंत रत्नं धियं च यज्ञं
च साधंतः ते नः धांतु वसव्यं असामि ॥३॥ आ तत् ते इंद्र आयवः
पनंत अभि ये ऊर्वं गोऽमंतं तितृत्सान् सकृत्ऽस्वं ये पुरुऽपुत्रां
महीं सहस्रऽधारां बृहतीं दुधुक्षन् ॥४॥ शचीऽवः इंद्रं अवसे कृ-
णुध्वं अनानतं दमयंतं पृतन्यून् ऋभुक्षणं मघऽवानं सुऽवृक्तिं
भर्ता यः वज्रं नर्यं पुरुऽक्षुः ॥५॥ यत् ववानं पुरुऽतमं पुराषाट्
आ वृत्रऽहा इंद्रः नामानि अप्राः अचेति प्रऽसहः पतिः तुवि-
ष्मान् यत् ईं उश्मसि कर्तवे करत् तत् ॥६॥५॥

॥७५॥ प्र सु वः आपः महिमानं उत्ऽतमं कारुः वोचाति स-
दने विवस्वतः प्र सप्तऽसप्त त्रेधा हि चक्रमुः प्र सृत्वरीणां अति
सिंधुः ओजसा ॥१॥ प्र ते अरदत् वरुणः यातवे पथः सिंधो यत्
वाजान् अभि अद्रवः त्वं भूम्याः अधि प्रऽवता यासि सानुना यत्
एषां अग्रं जगतां इरज्यसि ॥२॥ दिवि स्वनः यतते भूम्याः उपरि
अनंतं शुष्मं उत् इयर्ति भानुना अभ्रात्ऽइव प्र स्तनयंति वृष्टयः
सिंधुः यत् एति वृषभः न रोरुवत् ॥३॥ अभि त्वा सिंधो शिशुं इत्
न मातरः वाश्राः अर्षंति पयसाऽइव धेनवः राजाऽइव युध्वा न-
यसि त्वं इत् सिचौ यत् आसां अग्रं प्रऽवतां इनक्षसि ॥४॥ इमं मे
गंगे यमुने सरस्वति शुतुद्रि स्तोमं सचत परुष्णि आ असिक्न्या
मरुत्ऽवृधे वितस्तया आर्जीकीये शृणुहि आ सुऽसोमया ॥५॥६॥
तृष्टऽआमया प्रथमं यातवे सऽजूः सुऽसर्त्वा रसया श्वेत्या त्या त्वं

सिंधो कुभया गोऽमतीं क्रुमुं मेहत्न्वा सऽरथं याभिः ईयसे ॥ ६ ॥
ऋजीती एनी रुशती महिऽत्वा परि ज्रयांसि भरते रजांसि अ-
दब्धा सिंधुः अपसां अपःऽतमा अश्वा न चित्रा वपुषीऽइव दर्श-
ता ॥ ७ ॥ सुऽअश्वा सिंधुः सुऽरथा सुऽवासाः हिरण्ययी सुऽकृता
वाजिनीऽवती ऊर्णाऽवती युवतिः सीलमाऽवती उत अधि
वस्ते सुऽभगा मधुऽवृधं ॥ ८ ॥ सुऽखं रथं युयुजे सिंधुः अश्विनं तेन
वाजं सनिषत् अस्मिन् आजौ महान् हि अस्य महिमा पन-
स्यते अदब्धस्य स्वऽयशसः विऽरप्शिनः ॥ ९ ॥ ७ ॥

॥ ७६ ॥ आ वः ऋंजसे ऊर्जां विऽउष्टिषु इंद्रं मरुतः रोदसी
अनक्तन उभे यथा नः अहनी सचाऽभुवा सदःऽसदः वरिव-
स्यातः उत्ऽभिदा ॥ १ ॥ तत् ऊं श्रेष्ठं सवनं सुनोतन अत्यः न ह-
स्तऽयतः अद्रिः सोतरि विदत् हि अर्यः अभिऽभूति पौंस्यं महः
राये चित् तरुते यत् अर्वतः ॥ २ ॥ तत् इत् हि अस्य सवनं विवेः
अपः यथा पुरा मनवे गातुं अश्रेत् गोऽअर्णसि त्वाष्ट्रे अश्वऽनि-
र्णिजि प्र ईं अध्वरेषु अध्वरान् अशिश्रयुः ॥ ३ ॥ अप हत रक्षसः
भंगुरऽवतः स्कभायत निःऽऋतिं सेधत अमतिं आ नः रयिं स-
र्वऽवीरं सुनोतन देवऽअव्यं भरत श्लोकं अद्रयः ॥ ४ ॥ दिवः चित्
आ वः अमवत्ऽतरेभ्यः विऽभ्वना चित् आशुपःऽतरेभ्यः वायोः
चित् आ सोमरभःऽतरेभ्यः अग्नेः चित् अर्च पितुकृत्ऽतरेभ्यः
॥ ५ ॥ ८ ॥ भुरंतु नः यशसः सोतु अंधसः ग्रावाणः वाचा दिविता
दिवित्मता नरः यत्र दुहते काम्यं मधु आऽघोषयंतः अभितः मि-
थःऽतुरः ॥ ६ ॥ सुन्वंति सोमं रथिरासः अद्रयः निः अस्य रसं
गोऽइषः दुहंति ते दुहंति ऊधः उपऽसेचनाय कं नरः हव्या न

मर्जयंते आसऽभिः ॥७॥ एते नरः सुऽअपसः अभूतन ये इंद्राय सु-
नुथ सोमं अद्रयः वामंऽवामं वः दिव्याय धाम्ने वसुंऽवसु वः पा-
र्थिवाय सुन्वते ॥८॥९॥

॥७७॥ अभ्रऽप्रुषः न वाचा प्रुष वसु हविष्मंतः न यज्ञाः वि-
ऽजानुषः सुऽमारुतं न ब्रह्माणं अर्हसे गणं अस्तोषि एषां न शो-
भसे ॥१॥ श्रिये मर्यासः अंजीन् अकृण्वत सुऽमारुतं न पूर्वीः अ-
ति क्षपः दिवः पुत्रासः एताः न येतिरे आदित्यासः ते अक्राः न
ववृधुः ॥२॥ प्र ये दिवः पृथिव्याः न बर्हणा त्मना रिरिचे अभ्रात्
न सूर्यः पाजस्वंतः न वीराः पनस्यवः रिशादसः न मर्याः अ-
भिऽद्यवः ॥३॥ युष्माकं बुध्ने अपां न यामनि विथुर्यति न मही
श्रथर्यति विश्वऽप्सुः यज्ञः अर्वाक् अयं सु वः प्रयस्वंतः न सत्राचः
आ गत ॥४॥ यूयं धूःऽसु प्रऽयुजः न रश्मिऽभिः ज्योतिष्मंतः न
भासा विऽउष्टिषु श्येनासः न स्वऽयशसः रिशादसः प्रवासः न
प्रऽसितासः परिऽप्रुषः ॥५॥१०॥ प्र यत् वहध्वे मरुतः पराकात्
यूयं महः संऽवरणस्य वस्वः विदानासः वसवः राध्यस्य आरात्
चित् द्वेषः सनुतः युयोत ॥६॥ यः उत्ऽऋचि यज्ञे अध्वरेऽस्थाः
मरुत्ऽभ्यः न मानुषः ददाशत् रेवत् सः वयः दधते सुऽवीरं सः
देवानां अपि गोऽपीथे अस्तु ॥७॥ ते हि यज्ञेषु यज्ञियासः ऊमाः
आदित्येन नाम्ना शंऽभविष्ठाः ते नः अवंतु रथऽतूः मनीषां महः
च यामन् अध्वरे चकानाः ॥८॥११॥

॥७८॥ विप्रासः न मन्मऽभिः सुऽआध्यः देवऽअव्यः न यज्ञैः
सुऽअप्नसः राजानः न चित्राः सुऽसंदृशः क्षितीनां न मर्याः अ-

रेपसः ॥१॥ अग्निः न ये भ्राजसा रुक्मऽवक्षसः वातासः न स्वऽयुजः सद्यःऽऊतयः प्रऽज्ञातारः न ज्येष्ठाः सुऽनीतयः सुऽशर्माणः न सोमाः ऋतं यते ॥२॥ वातासः न ये धुनयः जिगत्नवः अग्नीनां न जिह्वाः विऽरोकिणः वर्मणऽवंतः न योधाः शिमीऽवंतः पितॄणां न शंसाः सुऽरातयः ॥३॥ रथानां न ये अराः सऽनाभयः जिगीवांसः न शूराः अभिऽद्यवः वरेऽयवः न मर्याः घृतऽप्रुषः अभिऽस्वर्तारः अर्कं न सुऽस्तुभः ॥४॥ अश्वासः न ये ज्येष्ठासः आशवः दिधिषवः न रथ्यः सुऽदानवः आपः न निम्नैः उदऽभिः जिगत्नवः विश्वऽरूपाः अंगिरसः न सामऽभिः ॥५॥१२॥ ग्रावाणः न सूरयः सिंधुऽमातरः आऽदर्दिरासः अद्रयः न विश्वहा शिशूलाः न क्रीळयः सुऽमातरः महाऽग्रामः न यामन् उत त्विषा ॥६॥ उषसां न केतवः अध्वरऽश्रियः शुभंऽयवः न अंजिऽभिः वि अश्वितन् सिंधवः न ययियः भ्राजत्ऽऋष्टयः पराऽवतः न योजनानि ममिरे ॥७॥ सुऽभागान् नः देवाः कृणुत सुऽरत्नान् अस्मान् स्तोतॄन् मरुतः ववृधानाः अधि स्तोत्रस्य सख्यस्य गात सनात् हि वः रत्नऽधेयानि संति ॥८॥१३॥

॥७९॥ अपश्यं अस्य महतः महिऽत्वं अमर्त्यस्य मर्त्यासु विक्षु नाना हनू इति विऽभृते इति सं भरेते इति असिन्वती इति बप्संती इति भूरि अत्तः ॥१॥ गुहा शिरः निऽहितं ऋधक् अक्षी इति असिन्वन् अत्ति जिह्वया वनानि अत्राणि अस्मै पट्ऽभिः सं भरंति उत्तानऽहस्ताः नमसा अधि विक्षु ॥२॥ प्र मातुः प्रऽतरं गुह्यं इच्छन् कुमारः न वीरुधः सर्पत् उर्वीः ससं न पक्वं अविदत् शुचंतं रिरिह्वांसं रिपः उपऽस्थे अंतरिति ॥३॥ तत् वां ऋतं रोदसी इति प्र ब्रवीमि जायमानः मातरा

गर्भः अस्ति न अहं देवस्य मर्त्यः चिकेत अग्निः अंग विऽचेताः सः प्रऽचेताः ॥४॥ यः अस्मै अन्नं तृषु आऽदधाति आज्यैः घृतैः जुहोति पुष्यति तस्मै सहस्रं अक्षऽभिः वि चक्षे अग्ने विश्वतः प्रत्यङ् असि त्वं ॥५॥ किं देवेषु त्यजः एनः चकर्थ अग्ने पृच्छामि नु त्वां अविद्वान् अक्रीळन् क्रीळन् हरिः अत्तवे अदन् वि पर्वऽशः चकर्त गांऽइव असिः ॥६॥ विषूचः अश्वान् युयुजे वनेऽजाः ऋजीतिऽभिः रशनाभिः गृभीतान् चक्षदे मित्रः वसुऽभिः सुऽजातः सं आनृधे पर्वऽभिः ववृधानः ॥७॥१४॥

॥८०॥ अग्निः सप्तिं वाजंऽभरं ददाति अग्निः वीरं श्रुत्यं कर्मनिःऽस्थां अग्निः रोदसी वि चरत् संऽअंजन् अग्निः नारीं वीरऽकुक्षिं पुरंऽधिं ॥१॥ अग्नेः अप्नसः संऽइत् अस्तु भद्रा अग्निः मही रोदसी आ विवेश अग्निः एकं चोदयत् समत्ऽसु अग्निः वृत्राणि दयते पुरूणि ॥२॥ अग्निः ह त्यं जरतः कर्णं आव अग्निः अत्ऽभ्यः निः अदहत् जरूथं अग्निः अत्रिं घर्मे उरुष्यत् अंतः अग्निः नृऽमेधं प्रऽजया असृजत् सं ॥३॥ अग्निः दात् द्रविणं वीरऽपेशाः अग्निः ऋषिं यः सहस्रा सनोति अग्निः दिवि हव्यं आ ततान अग्नेः धामानि विऽभृता पुरुऽत्रा ॥४॥ अग्निं उक्थैः ऋषयः वि ह्वयंते अग्निं नरः यामनि बाधितासः अग्निं वयः अंतरिक्षे पतंतः अग्निः सहस्रा परि याति गोनां ॥५॥ अग्निं विशः ईळते मानुषीः याः अग्निं मनुषः नहुषः वि जाताः अग्निः गांधर्वीं पथ्यां ऋतस्य अग्नेः गव्यूतिः घृते आ निऽसत्ता ॥६॥ अग्नये ब्रह्म ऋभवः ततक्षुः अग्निं महां अवोचाम सुऽवृक्तिं अग्ने प्र अव जरितारं यविष्ठ अग्ने महि द्रविणं आ यजस्व ॥७॥१५॥

॥ ८१ ॥ यः इमा विश्वा भुवनानि जुह्वत् ऋषिः होता नि असीदत् पिता नः सः आऽशिषा द्रविणं इच्छमानः प्रथमऽछत् अवरान् आ विवेश ॥ १ ॥ किं स्वित् आसीत् अधिऽस्थानं आऽरंभणं कतमत् स्वित् कथा आसीत् यतः भूमिं जनयन् विश्वऽकर्मा वि द्यां और्णोत् महिना विश्वऽचक्षाः ॥ २ ॥ विश्वतःऽचक्षुः उत विश्वतःऽमुखः विश्वतःऽबाहुः उत विश्वतःऽपात् सं बाहुऽभ्यां धमति सं पतत्रैः द्यावाभूमी इति जनयन् देवः एकः ॥ ३ ॥ किं स्वित् वनं कः ऊं इति सः वृक्षः आस यतः द्यावापृथिवी इति निःऽततक्षुः मनीषिणः मनसा पृच्छत इत् ऊं इति तत् यत् अधिऽअतिष्ठत् भुवनानि धारयन् ॥ ४ ॥ या ते धामानि परमाणि या अवमा या मध्यमा विश्वऽकर्मन् उत इमा शिक्ष सखिऽभ्यः हविषि स्वधाऽवः स्वयं यजस्व तन्वं वृधानः ॥ ५ ॥ विश्वऽकर्मन् हविषा ववृधानः स्वयं यजस्व पृथिवीं उत द्यां मुह्यंतु अन्ये अभितः जनासः इह अस्माकं मघऽवा सूरिः अस्तु ॥ ६ ॥ वाचः पतिं विश्वऽकर्माणं ऊतये मनःऽजुवं वाजे अद्य हुवेम सः नः विश्वानि हवनानि जोषत् विश्वऽशंभूः अवसे साधुऽकर्मा ॥ ७ ॥ १६ ॥

॥ ८२ ॥ चक्षुषः पिता मनसा हि धीरः घृतं एने अजनत् नम्नमाने इति यदा इत् अंताः अदहहंत पूर्वे आत् इत् द्यावापृथिवी इति अप्रथेतां ॥ १ ॥ विश्वऽकर्मा विऽमनाः आत् विऽहायाः धाता विऽधाता परमा उत संऽदृक् तेषां इष्टानि सं इषा मदंति यत्र सप्तऽऋषीन् परः एकं आहुः ॥ २ ॥ यः नः पिता जनिता यः विऽधाता धामानि वेद भुवनानि विश्वा यः देवानां नामऽधाः एकः एव तं संऽप्रश्नं भुवना यंति अन्या ॥ ३ ॥ ते आ अयजंत द्रविणं सं

अस्मै ऋषयः पूर्वे जरितारः न भूना असूर्ते सूर्ते रजसि निऽसत्ते
ये भूतानि सम्ऽअकृण्वन् इमानि ॥४॥ परः दिवा परः एना पृथि-
व्या परः देवेभिः असुरैः यत् अस्ति कं स्वित् गर्भं प्रथमं दध्रे आपः
यत्र देवाः सम्ऽअपश्यंत विश्वे ॥५॥ तं इत् गर्भं प्रथमं दध्रे आपः
यत्र देवाः सम्ऽअगच्छंत विश्वे अजस्य नाभौ अधि एकं अर्पितं
यस्मिन् विश्वानि भुवनानि तस्थुः ॥६॥ न तं विदाथ यः इमा
जजान अन्यत् युष्माकं अंतरं बभूव नीहारेण प्रावृताः जल्प्या च
असुऽतृपः उक्थऽशसः चरंति ॥७॥१७॥

॥८३॥ यः ते मन्यो इति अविधत् वज्र सायक सहः ओजः पुष्यति
विश्वं आनुषक् सह्याम दासं आर्यं त्वया युजा सहःऽकृतेन सहसा
सहस्वता ॥१॥ मन्युः इंद्रः मन्युः एव आस देवः मन्युः होता वरुणः
जातऽवेदाः मन्युं विशः ईळते मानुषीः याः पाहि नः मन्यो इति त-
पसा सऽजोषाः ॥२॥ अभि इहि मन्यो इति तवसः तवीयान् तपसा
युजा वि जहि शत्रून् अमित्रऽहा वृत्रऽहा दस्युऽहा च विश्वा व-
सूनि आ भर त्वं नः ॥३॥ त्वं हि मन्यो इति अभिभूतिऽओजाः स्वयं-
ऽभूः भामः अभिमातिऽसहः विश्वऽचर्षणिः सहुरिः सहावान्
अस्मासु ओजः पृतनासु धेहि ॥४॥ अभागः सन् अप पराऽइतः
अस्मि तव क्रत्वा तविषस्य प्रऽचेतः तं त्वा मन्यो इति अक्रतुः जि-
हीळ अहं स्वा तनूः बलऽदेयाय मा आ इहि ॥५॥ अयं ते अस्मि
उप मा आ इहि अर्वाङ् प्रतीचीनः सहुरे विश्वऽधायः मन्यो इति व-
ज्रिन् अभि मां आ ववृत्स्व हनाव दस्यून् उत बोधि आपेः ॥६॥
अभि प्र इहि दक्षिणतः भव मे अध वृत्राणि जंघनाव भूरि जुहो-
मि ते धरुणं मध्वः अग्रं उभौ उपऽअंशु प्रथमा पिबाव ॥७॥१८॥

॥८४॥ त्वया मन्यो इति सऽरथं आऽरुजंतः हर्षमाणासः धृषिताः मरुत्वः तिग्मऽइषवः आयुधा संऽशिशानाः अभि प्र यंतु नरः अग्निऽरूपाः ॥१॥ अग्निःऽइव मन्यो इति त्विषितः सहस्व सेनाऽनीः नः सहुरे हूतः एधि हत्वाय शत्रून् वि भजस्व वेदः ओजः मिमानः वि मृधः नुदस्व ॥२॥ सहस्व मन्यो इति अभिऽमातिं अस्मे इति रुजन् मृणन् प्रऽमृणन् प्र इहि शत्रून् उग्रं ते पाजः ननु आ रुरुध्रे वशी वशं नयसे एकऽज त्वं ॥३॥ एकः बहूनां असि मन्यो इति ईळितः विशंऽविशं युधये सं शिशाधि अकृत्तऽरुक् त्वया युजा वयं द्युऽमंतं घोषं विऽजयाय कृण्महे ॥४॥ विजेषऽकृत् इंद्रःऽइव अनवऽब्रवः अस्माकं मन्यो इति अधिऽपाः भव इह प्रियं ते नाम सहुरे गृणीमसि विद्म तं उत्सं यतः आऽबभूथ ॥५॥ आऽभूत्या सहऽजाः वज्र सायक सहः बिभर्षि अभिऽभूते उत्ऽतरं क्रत्वा नः मन्यो इति सह मेदी एधि महाऽधनस्य पुरुऽहूत संऽसृजि ॥६॥ संऽसृष्टं धनं उभयं संऽआकृतं अस्मभ्यं दत्तां वरुणः च मन्युः भियं दधानाः हृदयेषु शत्रवः पराऽजितासः अप नि लयंतां ॥७॥१९॥६॥

॥८५॥ सत्येन उत्तभिता भूमिः सूर्येण उत्तभिता द्यौः ऋतेन आदित्याः तिष्ठंति दिवि सोमः अधि श्रितः ॥१॥ सोमेन आदित्याः बलिनः सोमेन पृथिवी मही अथो इति नक्षत्राणां एषां उपऽस्थे सोमः आऽहितः ॥२॥ सोमं मन्यते पपिऽवान् यत् संऽपिंषंति ओषधिं सोमं यं ब्रह्माणः विदुः न तस्य अश्नाति कः चन ॥३॥ आच्छत्ऽविधानैः गुपितः बार्हतैः सोम रक्षितः ग्राव्णां

इत् शृण्वन् तिष्ठसि न ते अश्नाति पार्थिवः ॥४॥ यत् त्वा देव प्र-ऽपिबंति ततः आ प्यायसे पुनः वायुः सोमस्य रक्षिता समानां मासः आऽकृतिः ॥५॥२०॥ रैभी आसीत् अनुऽदेयी नाराशंसी निऽओचनी सूर्यायाः भद्रं इत् वासः गाथया एति परिऽकृतं ॥६॥ चित्तिः आः उपऽबर्हणं चक्षुः आः अभिऽअंजनं द्यौः भूमिः कोशः आसीत् यत् अयात् सूर्या पतिं ॥७॥ स्तोमाः आसन् प्रतिऽधयः कुरीरं छंदः ओपशः सूर्यायाः अश्विना वरा अग्निः आसीत् पुरःऽगवः ॥८॥ सोमः वधूऽयुः अभवत् अश्विना आस्तां उभा वरा सूर्यां यत् पत्ये शंसंतीं मनसा सविता अददात् ॥९॥ मनः अस्याः अनः आसीत् द्यौः आसीत् उत छदिः शुक्रौ अनड्वाहौ आस्तां यत् अयात् सूर्या गृहं ॥१०॥२१॥ ऋक्ऽसामाभ्यां अभिऽहितौ गावौ ते सामनौ इतः श्रोत्रं ते चक्रे आस्तां दिवि पंथाः चराचरः ॥११॥ शुची ते चक्रे यात्याः विऽआनः अक्षः आऽहतः अनः मनस्मयं सूर्या आ अरोहत् प्रऽयती पतिं ॥१२॥ सूर्यायाः वहतुः प्र अगात् सविता यं अवऽअसृजत् अघासु हन्यंते गावः अर्जुन्योः परि उह्यते ॥१३॥ यत् अश्विना पृच्छमानौ अयातं त्रिऽचक्रेण वहतुं सूर्यायाः विश्वे देवाः अनु तत् वां अजानन् पुत्रः पितरौ अवृणीत पूषा ॥१४॥ यत् अयातं शुभः पती वरेऽयं सूर्यां उप क्व एकं चक्रं वां आसीत् क्व देष्ट्राय तस्थथुः ॥१५॥२२॥ द्वे ते चक्रे सूर्ये ब्रह्माणः ऋतुऽथा विदुः अथ एकं चक्रं यत् गुहा तत् अद्धातयः इत् विदुः ॥१६॥ सूर्यायै देवेभ्यः मित्राय वरुणाय च ये भूतस्य प्रऽचेतसः इदं तेभ्यः अकरं नमः ॥१७॥ पूर्वऽअपरं चरतः मायया एतौ शिशू क्रीळंतौ परि यातः अध्वरं विश्वानि अन्यः भुवना अभिऽचष्टे ऋतून् अन्यः विऽदधत् जायते पुनः ॥१८॥

नवःऽनवः भवति जायमानः अह्नां केतुः उषसां एति अग्रं भागं देवेभ्यः वि दधाति आऽयन् प्र चंद्रमाः तिरते दीर्घं आयुः॥१९॥ सुऽकिंशुकं शल्मलिं विश्वऽरूपं हिरण्यऽवर्णं सुऽवृतं सुऽचक्रं आ रोह सूर्ये अमृतस्य लोकं स्योनं पत्ये वहतुं कृणुष्व॥२०॥२३॥ उत् ईर्ष्व अतः पतिऽवती हि एषा विश्वऽवसुं नमसा गीःऽभिः ईळे अन्यां इच्छ पितृऽसदं विऽअक्तां सः ते भागः जनुषा तस्य विद्धि ॥२१॥ उत् ईर्ष्व अतः विश्वऽवसो० नमसा ईळामहे त्वा अन्यां इच्छ प्रऽफर्व्यं सं जायां पत्या सृज॥२२॥ अनृक्षराः ऋजवः संतु पंथाः येभिः सखायः यंति नः वरेऽयं सं अर्यमा सं भगः नः निनीयात् सं जाःपत्यं सुऽयमं अस्तु देवाः॥२३॥ प्र त्वा मुंचामि वरुणस्य पाशात् येन त्वा अबध्नात् सविता सुऽशेवः ऋतस्य योनौ सुऽकृतस्य लोके अरिष्टां त्वा सह पत्या दधामि॥२४॥ प्र इतः मुंचामि न अमुतः सुऽबद्धां अमुतः करं यथा इयं इंद्र मीढ्वः सुऽपुत्रा सुऽभगा असति॥२५॥२४॥ पूषा त्वा इतः नयतु हस्तऽगृह्य अश्विना त्वा प्र वहतां रथेन गृहान् गच्छ गृहऽपत्नी यथा असः वशिनी त्वं विदथं आ वदासि॥२६॥ इह प्रियं प्रऽजया ते सं ऋध्यतां अस्मिन् गृहे गार्हऽपत्याय जागृहि एना पत्या तन्वं सं सृजस्व अध जिव्री विदथं आ वदाथः॥२७॥ नीलऽलोहितं भवति कृत्या आसक्तिः वि अज्यते एधंते अस्याः ज्ञातयः पतिः बंधेषु बध्यते॥२८॥ परा देहि शामुल्यं ब्रह्मऽभ्यः वि भज वसु कृत्या एषा पत्ऽवती भूत्वी आ जाया विशते पतिं॥२९॥ अश्रीरा तनूः भवति रुशती पापया अमुया पतिः यत् वध्वः वाससा स्वं अंगं अभिऽधित्संते॥३०॥२५॥ ये वध्वः चंद्रं वहतुं यक्ष्माः यंति जनात् अनु पुनः तान् यज्ञियाः देवाः नयंतु यतः आऽगताः॥३१॥ मा

विदन् परिऽपंथिनः ये आऽसीदंति दंऽपती॰ सुऽगेभिः दुःऽगं अतिं इतां अप द्रांतु अरातयः ॥३२॥ सुऽमंगलीः इयं वधूः इमां संऽएत पश्यंत सौभाग्यं अस्यै दत्वाय अथ अस्तं वि परां इतन ॥३३॥ तृष्टं एतत् कटुकं एतत् अपाष्टऽवंत् विषऽवंत् न एतत् अत्तवे सूर्या यः ब्रह्मा विद्यात् सः इत् वाधूऽयं अर्हति ॥३४॥ आऽशसनं विऽशसनं अथो' अधिऽविकर्तनं सूर्यायाः पश्य रूपाणि तानि ब्रह्मा तु शुंधति ॥ ३५ ॥ २६॥ गृभ्णामि ते सौभगऽत्वाय हस्तं मया पत्या जरत्ऽअष्टिः यथा असः भगः अर्यमा सविता पुरंऽधिः मह्यं त्वा अदुः गार्हऽपत्याय देवाः ॥३६॥ तां पूषन् शिवऽतमां आ ईरयस्व यस्यां बीजं मनुष्याः वपंति या नः ऊरू' उशती विऽश्रयाते यस्यां उशंतः प्रऽहराम शेपं ॥३७॥ तुभ्यं अग्रे परि अवहन् सूर्यां वहतुना सह पुनः' पतिऽभ्यः जायां दाः अग्ने प्रऽजया सह ॥३८॥ पुनः' पत्नीं अग्निः अदात् आयुषा सह वर्चसा दीर्घऽआयुः अस्याः यः पतिः जीवाति शरदः शतं ॥३९॥ सोमः प्रथमः विविदे गंधर्वः विविदे उत्ऽतरः तृतीयः अग्निः ते पतिः तुरीयः ते मनुष्यऽजाः ॥४०॥ २७॥ सोमः ददत् गंधर्वाय गंधर्वः ददत् अग्नये रयिं च पुत्रान् च अदात् अग्निः मह्यं अथो' इमां ॥४१॥ इह एव स्तं मा वि यौष्टं विश्वं आयुः वि अश्नुतं क्रीळंतौ पुत्रैः नप्तृऽभिः मोदमानौ स्वे गृहे ॥४२॥ आ नः प्रऽजां जनयतु प्रजाऽपतिः आऽजरसाय सं अनक्तु अर्यमा अदुःऽमंगलीः पतिऽलोकं आ विश शं नः भव द्विऽपदे शं चतुःऽपदे ॥४३॥ अघोरऽचक्षुः अपतिऽघ्नी एधि शिवा पशुऽभ्यः सुऽमनाः सुऽवर्चाः वीरऽसूः देवऽकामा स्योना शं नः भव द्विऽपदे शं चतुःऽपदे ॥४४॥ इमां त्वं इंद्र मीढ्वः सुऽपुत्रां सुऽभगां कृणु दश अस्यां पुत्रान् आ

धेहि पतिं एकादशं कृधि ॥४५॥ संऽराज्ञी श्वशुरे भव संऽराज्ञी श्वश्र्वां भव ननांदरि संऽराज्ञी भव संऽराज्ञी अधि देवृषु ॥४६॥ सं अंजंतु विश्वे देवाः सं आपः हृदयानि नौ सं मातरिश्वा सं धाता सं ऊं' देष्ट्री दधातु नौ ॥४७॥२८॥३॥

॥८६॥ वि हि सोतोः असृक्षत न इंद्रं देवं अमंसत यत्र अमदत् वृषाकपिः अर्यः पुष्टेषु मत्ऽसखा विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥१॥ परा हि इंद्र धावसि वृषाकपेः अति व्यथिः नो' अह प्र विंदसि अन्यत्र सोमऽपीतये विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥२॥ किं अयं त्वां वृषाकपिः चकार हरितः मृगः यस्मै इरस्यसि इत् ऊं' नु अर्यः वा पुष्टिऽमत् वसु विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥३॥ यं इमं त्वं वृषाकपिं प्रियं इंद्र अभिऽरक्षसि श्वा नु अस्य जंभिषत् अपि कर्णे वराहऽयुः विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥४॥ प्रिया तष्टानि मे कपिः विऽअक्ता वि अदूदुषत् शिरः नु अस्य राविषं न सुऽगं दुःकृते भुवं विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥५॥१॥ न मत् स्त्री सुभसत्ऽतरा न सुयाशुऽतरा भुवत् न मत् प्रतिऽच्यवीयसी न सक्थि उत्ऽयमीयसी विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥६॥ उवे अंब सुलाभिके यथाऽइव अंग भविष्यति भसत् मे अंब सक्थि मे शिरः मे विऽइव हृष्यति विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥७॥ किं सुऽबाहो॰ सुऽअंगुरे पृथुऽस्तो॰ पृथुऽजघने किं शूरऽपत्नि नः त्वं अभि अमीषि वृषाकपिं विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥८॥ अवीरांऽइव मां अयं शरारुः अभि मन्यते उत अहं अस्मि वीरिणी इंद्रऽपत्नी मरुत्ऽसखा विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥९॥ संऽहोत्रं स्म पुरा नारी समनं वा अव गच्छति वेधाः ऋतस्य वीरिणी इंद्रऽपत्नी म-

हीयते विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥१०॥२॥ इंद्राणीं आसु नारिषु सुऽभगां अहं अश्रवं नहि अस्याः अपरं चन जरसा मरते पतिः विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥११॥ न अहं इंद्राणि ररण सख्युः वृषाकपेः ऋते यस्य इदं अप्यं हविः प्रियं देवेषु गच्छति विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥१२॥ वृषाकपायि रेवति सुऽपुत्रे आत् ऊं सुऽस्नुषे घसत् ते इंद्रः उक्षणः प्रियं काचित्ऽकरं हविः विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥१३॥ उक्ष्णः हि मे पंचऽदश साकं पचंति विंशतिं उत अहं अद्मि पीवः इत् उभा कुक्षी पृणंति मे विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥१४॥ वृषभः न तिग्मऽशृंगः अंतः यूथेषु रोरुवत् मंथः ते इंद्र शं हृदे यं ते सुनोति भावयुः विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥१५॥ ॥३॥ न सः ईशे यस्य रंबते अंतरा सक्थ्या कपृत् सः इत् ईशे यस्य रोमशं निऽसेदुषः विऽजृंभते विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥१६॥ न सः ईशे यस्य रोमशं निऽसेदुषः विऽजृंभते सः इत् ईशे यस्य रंबते अंतरा सक्थ्या कपृत् विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥१७॥ अयं इंद्र वृषाकपिः परस्वंतं हतं विदत् असिं सूनां नवं चरुं आत् एधस्य अनः आऽचितं विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥१८॥ अयं एमि विऽचाकशत् विऽचिन्वन् दासं आर्यं पिबामि पाकऽसुत्वनः अभि धीरं अचाकशं विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥१९॥ धन्व च यत् कृंतत्रं च कति स्वित् ता वि योजना नेदीयसः वृषाकपे अस्तं आ इहि गृहान् उप विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥२०॥ पुनः आ इहि वृषाकपे सुविता कल्पयावहै यः एषः स्वप्नऽनंशनः अस्तं एषि पथा पुनः विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥२१॥ यत् उदंचः वृषाकपे गृहं इंद्र अजगंतन क्व स्यः पुल्वघः मृगः कं अगन् जनऽयोपनः विश्वस्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥२२॥ पर्शुः ह नाम मानवी साकं स-

सूव विंशतिं भद्रं भल त्यस्यै अभूत् यस्याः उदरं आमयत् विश्व-
स्मात् इंद्रः उत्ऽतरः ॥२३॥४॥

॥८७॥ रक्षःऽहनं वाजिनं आ जिघर्मि मित्रं प्रथिष्ठं उप या-
मि शर्म शिशानः अग्निः क्रतुऽभिः संऽइद्धः सः नः दिवा सः रिषः
पातु नक्तं ॥१॥ अयःऽदंष्ट्रः अर्चिषा यातुऽधानान् उप स्पृश जा-
तऽवेदः संऽइद्धः आ जिह्वया मूरऽदेवान् रभस्व क्रव्यऽअदः वृ-
क्त्वी अपि धत्स्व आसन् ॥२॥ उभा उभयाविन् उप धेहि दंष्ट्रा
हिंस्रः शिशानः अवरं परं च उत अंतरिक्षे परि याहि राजन्
जंभैः सं धेहि अभि यातुऽधानान् ॥३॥ यज्ञैः इषूः संऽनममानः
अग्ने वाचा शल्यान् अशनिऽभिः दिहानः ताभिः विध्य हृदये
यातुऽधानान् प्रतीचः बाहून् प्रति भंग्धि एषां ॥४॥ अग्ने त्वचं
यातुऽधानस्य भिंधि हिंस्रा अशनिः हरसा हंतु एनं प्र पर्वाणि
जातऽवेदः शृणीहि क्रव्यऽअत् क्रविष्णुः वि चिनोतु वृक्णं ॥५॥
॥५॥ यत्र इदानीं पश्यसि जातऽवेदः तिष्ठंतं अग्ने उत वा चरंतं यत्
वा अंतरिक्षे पथिऽभिः पतंतं तं अस्ता विध्य शर्वा शिशानः ॥६॥
उत आऽलब्धं स्पृणुहि जातऽवेदः आऽलेभानात् ऋष्टिऽभिः या-
तुऽधानात् अग्ने पूर्वः नि जहि शोशुचानः आमऽअदः क्ष्विंकाः
तं अदंतु एनीः ॥७॥ इह प्र ब्रूहि यतमः सः अग्ने यः यातुऽधानः
यः इदं कृणोति तं आ रभस्व संऽइधा यविष्ठ नृऽचक्षसः चक्षुषे
रंधय एनं ॥८॥ तीक्ष्णेन अग्ने चक्षुषा रक्ष यज्ञं प्रांचं वसुऽभ्यः प्र
नय प्रऽचेतः० हिंस्रं रक्षांसि अभि शोशुचानं मा त्वा दभन् यातु-
ऽधानाः नृऽचक्षः ॥९॥ नृऽचक्षाः रक्षः परि पश्य विक्षु तस्य
त्रीणि प्रति शृणीहि अग्रा तस्य अग्ने पृष्टीः हरसा शृणीहि त्रेधा

मूलं यातुऽधानस्य वृश्च ॥ १० ॥ ६ ॥ त्रिः यातुऽधानः प्रऽसितिं ते एतु ऋतं यः अग्ने अनृतेन हंति तं अर्चिषा स्फूर्जयन् जातऽवेदः संऽअक्षं एनं गृणते नि वृङ्धि ॥ ११ ॥ तत् अग्ने चक्षुः प्रति धेहि रेभे शफऽआरुजं येन पश्यसि यातुऽधानं अथर्वऽवत् ज्योतिषा दैव्येन सत्यं धूर्वंतं अचितं नि ओष ॥ १२ ॥ यत् अग्ने अद्य मिथुना शपातः यत् वाचः तृष्टं जनयंत रेभाः मन्योः मनसः शरव्या जायंते या तया विध्य हृदये यातुऽधानान् ॥ १३ ॥ परा शृणीहि तपसा यातुऽधानान् परा अग्ने रक्षः हरसा शृणीहि परा अर्चिषा मूरऽदेवान् शृणीहि परा असुऽतृपः अभि शोशुचानः ॥ १४ ॥ परा अद्य देवाः वृजिनं शृणंतु प्रत्यक् एनं शपथाः यंतु तृष्टाः वाचाऽस्तेनं शरवः ऋच्छंतु मर्मन् विश्वस्य एतु प्रऽसितिं यातुऽधानः ॥ १५ ॥ ७ ॥ यः पौरुषेयेण क्रविषा संऽअंक्ते यः अश्व्येन पशुना यातुऽधानः यः अघ्न्यायाः भरति क्षीरं अग्ने तेषां शीर्षाणि हरसा अपि वृश्च ॥ १६ ॥ संवत्सरीणं पयः उस्रियायाः तस्य मा अशीत् यातुऽधानः नृऽचक्षः पीयूषं अग्ने यतमः तितृप्सात् तं प्रत्यंचं अर्चिषा विध्य मर्मन् ॥ १७ ॥ विषं गवां यातुऽधानाः पिबंतु आ वृश्च्यंतां अदितये दुःऽएवाः परा एनान् देवः सविता ददातु परा भागं ओषधीनां जयंतां ॥ १८ ॥ सनात् अग्ने मृणसि यातुऽधानान् न त्वा रक्षांसि पृतनासु जिग्युः अनु दह सहऽमूरान् क्रव्यऽअदः मा ते हेत्याः मुक्षत दैव्यायाः ॥ १९ ॥ त्वं नः अग्ने अधरात् उदक्तात् त्वं पश्चात् उत रक्ष पुरस्तात् प्रति ते ते अजरासः तपिष्ठाः अघऽशंसं शोशुचतः दहंतु ॥ २० ॥ ८ ॥ पश्चात् पुरस्तात् अधरात् उदक्तात् कविः काव्येन परि पाहि राजन् सखे सखायं अजरः जरिम्णे अग्ने मर्तान् अमर्त्यः त्वं नः ॥ २१ ॥ परि त्वा अग्ने पुरं वयं विप्रं

सहस्य धीमहि धृषत्ऽवर्णं दिवेऽदिवे हंतारं भंगुरऽवंतां ॥२२॥ विषेणं भंगुरऽवंतः प्रति स्म रक्षसः दह अग्ने तिग्मेन शोचिषा तपुःऽअग्राभिः ऋष्टिऽभिः ॥२३॥ प्रति अग्ने मिथुना दह यातुऽधाना किमीदिना सं त्वा शिशामि जागृहि अदब्धं विप्र मन्मऽभिः ॥२४॥ प्रति अग्ने हरसा हरः शृणीहि विश्वतः प्रति यातुऽधानस्य रक्षसः बलं वि रुज वीर्यं ॥२५॥९॥

॥८८॥ हविः पांतं अजरं स्वःऽविदि दिविऽस्पृशि आऽहुतं जुष्टं अग्नौ तस्य भर्मणे भुवनाय देवाः धर्मणे कं स्वधया पप्रथंत ॥१॥ गीर्णं भुवनं तमसा अपऽगूळ्हं आविः स्वः अभवत् जाते अग्नौ तस्य देवाः पृथिवी द्यौः उत आपः अरणयन् ओषधीः सख्ये अस्य ॥२॥ देवेभिः नु इषितः यज्ञियेभिः अग्निं स्तोषाणि अजरं बृहंतं यः भानुना पृथिवीं द्यां उत इमां आऽततान रोदसी अंतरिक्षं ॥३॥ यः होता आसीत् प्रथमः देवऽजुष्टः यं सम्ऽआंजन् आज्येन वृणानाः सः पतत्रि इत्वरं स्थाः जगत् यत् श्वात्रं अग्निः अकृणोत् जातऽवेदाः ॥४॥ यत् जातऽवेदः भुवनस्य मूर्धन् अतिष्ठः अग्ने सह रोचनेन तं त्वा अहेम मतिऽभिः गीःऽभिः उक्थैः सः यज्ञियः अभवः रोदसिऽप्राः ॥५॥१०॥ मूर्धा भुवः भवति नक्तं अग्निः ततः सूर्यः जायते प्रातः उत्ऽयन् मायां ऊं तु यज्ञियानां एतां अपः यत् तूर्णिः चरति प्रऽजानन् ॥६॥ दृशेन्यः यः महिना संऽइद्धः अरोचत दिविऽयोनिः विभाऽवा तस्मिन् अग्नौ सूक्तऽवाकेन देवाः हविः विश्वे आ अजुहवुः तनूऽपाः ॥७॥ सूक्तऽवाकं प्रथमं आत् इत् अग्निं आत् इत् हविः अजनयंत देवाः सः एषां यज्ञः अभवत् तनूऽपाः तं द्यौः वेद तं पृथिवी तं आपः ॥८॥ यं दे-

वासः अजनयंत अग्निं यस्मिन् आ अजुहवुः भुवनानि विश्वा
सः अर्चिषा पृथिवीं द्यां उत इमां ऋजुऽयमानः अतपत् महि-
ऽत्वा ॥ ९ ॥ स्तोमेन हि दिवि देवासः अग्निं अजीजनन् शक्तिऽभिः
रोदसिऽप्रां तं ऊं अकृण्वन् त्रेधा भुवे कं सः ओषधीः पचति वि-
श्वऽरूपाः ॥ १० ॥ ११ ॥ यदा इत् एनं अदधुः यज्ञियासः दिवि देवाः
सूर्यं आदितेयं यदा चरिष्णू मिथुनौ अभूतां आत् इत् प्र अपश्यन्
भुवनानि विश्वा ॥ ११ ॥ विश्वस्मै अग्निं भुवनाय देवाः वैश्वानरं
केतुं अह्नां अकृण्वन् आ यः ततान उषसः विऽभातीः अपो ऊं
र्णोति तमः अर्चिषा यन् ॥ १२ ॥ वैश्वानरं कवयः यज्ञियासः अ-
ग्निं देवाः अजनयन् अजुर्यं नक्षत्रं प्रत्नं अमिनत् चरिष्णु यक्षस्य
अधिऽअक्षं तविषं बृहंतं ॥ १३ ॥ वैश्वानरं विश्वहा दीदिऽवांसं
मंत्रैः अग्निं कविं अच्छ वदामः यः महिम्ना परिऽबभूव उर्वी उत
अवस्तात् उत देवः परस्तात् ॥ १४ ॥ द्वे स्रुती अशृणवं पितॄणां
अहं देवानां उत मर्त्यानां ताभ्यां इदं विश्वं एजत् सं एति यत् अं-
तरा पितरं मातरं च ॥ १५ ॥ १२ ॥ द्वे संऽईची॰ बिभृतः चरंतं शीर्ष-
तः जातं मनसा विऽमृष्टं सः प्रत्यङ् विश्वा भुवनानि तस्थौ अ-
प्रंऽयुच्छन् तरणिः भ्राजमानः ॥ १६ ॥ यत्र वदेते अवरः परः च
यज्ञऽन्योः कतरः नौ वि वेद आ शेकुः इत् सधऽमादं सखायः न-
क्षंत यज्ञं कः इदं वि वोचत् ॥ १७ ॥ कति अग्नयः कति सूर्यासः कति
उषसः कति ऊं स्वित् आपः न उपऽस्पिजं वः पितरः वदामि
पृच्छामि वः कवयः विद्मने कं ॥ १८ ॥ यावत्ऽमात्रं उषसः न प्र-
तीकं सुऽपर्ण्यः वसंते मातरिश्वः तावत् दधाति उप यज्ञं आऽयन्
ब्राह्मणः होतुः अवरः निऽसीदन् ॥ १९ ॥ १३ ॥

॥८९॥ इंद्रं स्तव नृऽतमं यस्य मह्ना विऽबबाधे रोचना वि
ज्मः अंतान् आ यः पप्रौ चर्षणिऽधृत् वरःऽभिः प्र सिंधुऽभ्यः रि-
रिचानः महिऽत्वा ॥१॥ सः सूर्यः परि उरु वरांसि आ इंद्रः ववृ-
त्यात् रथ्याऽइव चक्रा अतिष्ठंतं अपस्यं न सर्गं कृष्णा तमांसि
त्विष्या जघान ॥२॥ समानं अस्मै अनपऽवृत् अर्च क्ष्मया दिवः
असमं ब्रह्म नव्यं वि यः पृष्ठाऽइव जनिमानि अर्यः इंद्रः चिकाय
न सखायं ईषे ॥३॥ इंद्राय गिरः अनिशितऽसर्गाः अपः प्र ईरयं
सगरस्य बुध्नात् यः अक्षेणऽइव चक्रिया शचीभिः विष्वक् तस्तंभ
पृथिवीं उत द्यां ॥४॥ आपांतऽमन्युः तृपलऽप्रभर्मा धुनिः शि-
मीऽवान् शरुऽमान् ऋजीषी सोमः विश्वानि अतसा वनानि
न अर्वाक् इंद्रं प्रतिऽमानानि देभुः ॥५॥१४॥ न यस्य द्यावापृथि-
वी' न धन्व न अंतरिक्षं न अद्रयः सोमः अक्षाः' यत् अस्य मन्युः
अधिऽनीयमानः शृणाति वीळु रुजति स्थिराणि ॥६॥ जघान
वृत्रं स्वऽधितिः वनाऽइव रुरोज पुरः अरदत् न सिंधून् बिभेद
गिरिं नवं इत् न कुंभं आ गाः इंद्रः अकृणुत स्वयुक्ऽभिः ॥७॥ त्वं
ह त्यत् ऋणऽयाः इंद्र धीरः असिः न पर्व वृजिना शृणासि प्र ये
मित्रस्य वरुणस्य धाम युजं न जनाः मिनंति मित्रं ॥८॥ प्र ये
मित्रं प्र अर्यमणं दुःऽएवाः प्र संऽगिरः प्र वरुणं मिनंति नि अ-
मित्रेषु वधं इंद्र तुम्रं वृषन् वृषाणं अरुषं शिशीहि ॥९॥ इंद्रः दिवः
इंद्रः ईशे पृथिव्याः इंद्रः अपां इंद्रः इत् पर्वतानां इंद्रः वृधां इंद्रः इत्
मेधिराणां इंद्रः क्षेमे योगे हव्यः इंद्रः ॥१०॥१५॥ प्र अक्तुऽभ्यः इंद्रः
प्र वृधः अहःऽभ्यः प्र अंतरिक्षात् प्र समुद्रस्य धासेः प्र वातस्य प्र-
थसः प्र ज्मः अंतात् प्र सिंधुऽभ्यः रिरिचे प्र क्षितिऽभ्यः ॥११॥
प्र शोशुचत्याः उषसः न केतुः असिन्वा ते वर्ततां इंद्र हेतिः अश्मा-

ऽइव विध्य दिवः आ सृजानः तपिष्ठेन हेषसा द्रोघंऽमित्रान् ॥१२॥
अनु अह मासाः अनु इत् वनानि अनु ओषधीः अनु पर्वतासः
अनु इंद्रं रोदसी' वावशाने' अनु आपः अजिहत जायमानं
॥१३॥ कर्हि स्वित् सा ते इंद्र चेत्या असत् अघस्य यत् भिनदः रक्षः
आऽईषंत् मित्रऽक्रुवः यत् शसने न गावः पृथिव्याः आऽपृक्
अमुया शयंते ॥१४॥ शत्रुऽयंतः अभि ये नः ततस्रे महि व्राधंतः
ओगणासः इंद्र अंधेन अमित्राः तमसा सचंतां सुऽज्योतिषः अ-
क्तवः तान् अभि स्युः० ॥१५॥ पुरूणि हि त्वा सवना जनानां ब्र-
ह्माणि मंदन् गृणतां ऋषीणां इमां आऽघोषन् अवसा सऽहूतिं
तिरः विश्वान् अर्चतः याहि अर्वाङ् ॥१६॥ एव ते वयं इंद्र भुंज-
तीनां विद्याम सुऽमतीनां नवानां विद्याम वस्तोः अवसा गृ-
णंतः विश्वामित्राः उत ते इंद्र नूनं ॥१७॥ शुनं हुवेम मघऽवानं
इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु
घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥१८॥१९॥

॥९०॥ सहस्रऽशीर्षा पुरुषः सहस्रऽअक्षः सहस्रऽपात् सः भू-
मिं विश्वतः वृत्वा अति अतिष्ठत् दशऽअंगुलं ॥१॥ पुरुषः एव इदं
सर्वं यत् भूतं यत् च भव्यं उत अमृतऽत्वस्य ईशानः यत् अन्नेन अ-
तिऽरोहति ॥२॥ एतावान् अस्य महिमा अतः ज्यायान् च पुरुषः
पादः अस्य विश्वा भूतानि त्रिऽपात् अस्य अमृतं दिवि ॥३॥ त्रि-
ऽपात् ऊर्ध्वः उत् ऐत् पुरुषः पादः अस्य इह अभवत् पुनः' ततः
विष्वङ् वि अक्रामत् साशनानशने' अभि ॥४॥ तस्मात् विऽराट्
अजायत विऽराजः अधि पुरुषः सः जातः अति अरिच्यत पश्चात्
भूमिं अथो' पुरः ॥५॥१७॥ यत् पुरुषेण हविषा देवाः यज्ञं अतन्वत

वसंतः अस्य आसीत् आज्यं ग्रीष्मः इध्मः शरत् हविः ॥ ६ ॥ तं यज्ञं
बर्हिषि प्र औक्षन् पुरुषं जातं अग्रतः तेन देवाः अयजंत साध्याः
ऋषयः च ये ॥ ७ ॥ तस्मात् यज्ञात् सर्वऽहुतः संऽभृतं पृषत्ऽआज्यं
पशून् तान् चक्रे वायव्यान् आरण्यान् ग्राम्याः च ये ॥ ८ ॥ तस्मात्
यज्ञात् सर्वऽहुतः ऋचः सामानि जज्ञिरे छंदांसि जज्ञिरे तस्मात्
यजुः तस्मात् अजायत ॥ ९ ॥ तस्मात् अश्वाः अजायंत ये के च उ-
भयादतः गावः ह जज्ञिरे तस्मात् तस्मात् जाताः अजावयः ॥ १० ॥
॥ १८ ॥ यत् पुरुषं वि अदधुः कतिधा वि अकल्पयन् मुखं किं अस्य
कौ बाहू' कौ ऊरू' पादौ उच्येते' ॥ ११ ॥ ब्राह्मणः अस्य मुखं आ-
सीत् बाहू' राजन्यः कृतः ऊरू' तत् अस्य यत् वैश्यः पत्ऽभ्यां शूद्रः
अजायत ॥ १२ ॥ चंद्रमाः मनसः जातः चक्षोः सूर्यः अजायत मु-
खात् इंद्रः च अग्निः च प्राणात् वायुः अजायत ॥ १३ ॥ नाभ्याः आ-
सीत् अंतरिक्षं शीर्ष्णः द्यौः सं अवर्तत पत्ऽभ्यां भूमिः दिशः श्रो-
त्रात् तथा लोकान् अकल्पयन् ॥ १४ ॥ सप्त अस्य आसन् परि-
ऽधयः त्रिः सप्त संऽइधः कृताः देवाः यत् यज्ञं तन्वानाः अबध्नन्
पुरुषं पशुं ॥ १५ ॥ यज्ञेन यज्ञं अयजंत देवाः तानि धर्माणि प्रथ-
मानि आसन् ते ह नाकं महिमानः सचंत यत्र पूर्वे साध्याः संति
देवाः ॥ १६ ॥ १९ ॥ ७ ॥

॥ ९१ ॥ सं जागृवत्ऽभिः जरमाणः इध्यते दमे दमूनाः इषयन्
इळः पदे विश्वस्य होता हविषः वरेण्यः विऽभुः विभाऽवा सु-
ऽसखा सखिऽयते ॥ १ ॥ सः दर्शतऽश्रीः अतिथिः गृहेऽगृहे वने-
ऽवने शिश्रिये तक्ववीःऽइव जनंऽजनं जन्यः न अति मन्यते वि-
शः आ क्षेति विश्यः विशंऽविशं ॥ २ ॥ सुऽदक्षः दक्षैः क्रतुना अ-

सि सुऽक्रतुः अग्ने कविः काव्येन असि विश्वऽवित् वसुः वसूनां क्षयसि त्वं एकः इत् द्यावा च यानि पृथिवी च पुष्यतः ॥३॥ प्रऽजानन् अग्ने तव योनिं ऋत्वियं इळायाः पदे घृतऽवंतं आ असदः आ ते चिकित्रे उषसांऽइव एतयः अरेपसः सूर्यस्यऽइव रश्मयः ॥४॥ तव श्रियः वर्ष्यस्यऽइव विऽद्युतः चित्राः चिकित्रे उषसां न केतवः यत् ओषधीः अभिऽसृष्टः वनानि च परि स्वयं चिनुषे अन्नं आस्ये ॥५॥२०॥ तं ओषधीः दधिरे गर्भं ऋत्वियं तं आपः अग्निं जनयंत मातरः तं इत् समानं वनिनः च वीरुधः अंतःऽवतीः च सुवते च विश्वहा ॥६॥ वातऽउपधूतः इषितः वशान् अनु तृषु यत् अन्ना वेविषत् विऽतिष्ठसे आ ते यतंते रथ्यः यथा पृथक् शर्धांसि अग्ने अजराणि धक्षतः ॥७॥ मेधाऽकारं विदथस्य प्रऽसाधनं अग्निं होतारं परिऽभूतमं मतिं तं इत् अर्भे हविषि आ समानं इत् तं इत् महे वृणते न अन्यं त्वत् ॥८॥ त्वां इत् अत्र वृणते त्वाऽयवः होतारं अग्ने विदथेषु वेधसः यत् देवऽयंतः दधति प्रयांसि ते हविष्मंतः मनवः वृक्तऽबर्हिषः ॥९॥ तव अग्ने होत्रं तव पोत्रं ऋत्वियं तव नेष्ट्रं त्वं अग्नित् ऋतऽयतः तव प्रऽशास्त्रं त्वं अध्वरिऽयसि ब्रह्मा च असि गृहऽपतिः च नः दमे ॥१०॥२१॥ यः तुभ्यं अग्ने अमृताय मर्त्यः संऽइधा दाशत् उत वा हविःऽकृति तस्य होता भवसि यासि दूत्यं उप ब्रूषे यजसि अध्वरिऽयसि ॥११॥ इमाः अस्मै मतयः वाचः अस्मत् आ ऋचः गिरः सुऽस्तुतयः सं अग्मत वसुऽयवः वसवे जातऽवेदसे वृद्धासु चित् वर्धनः यासु चाकनत् ॥१२॥ इमां प्रत्नाय सुऽस्तुतिं नवीयसीं वोचेयं अस्मै उशते शृणोतु नः भूयाः अंतरा हृदि अस्य निऽस्पृशे जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः ॥१३॥ यस्मिन् अश्वासः

ऋषभासः उक्षणः वशाः मेषाः अवऽसृष्टासः आऽहुताः कीलालऽपे सोमऽपृष्ठाय वेधसे हृदा मतिं जनये चारुं अग्नये ॥१४॥ अहावि अग्ने हविः आस्ये ते स्रुचिऽइव घृतं चम्वि॑ऽइव सोमः वाजऽसनिं रयिं अस्मे सुऽवीरं प्रऽशस्तं धेहि यशसं बृहंतं ॥१५॥२२॥

॥९२॥ यज्ञस्य वः रथ्यं विश्पतिं विशां होतारं अक्तोः अतिथिं विभाऽवसुं शोचन् शुष्कासु हरिणीषु जर्भुरत् वृषा केतुः यजतः द्यां अशायत ॥१॥ इमं अंजःऽपां उभये अकृण्वत धर्माणं अग्निं विदथस्य साधनं अक्तुं न यह्वं उषसः पुरःऽहितं तनूऽनपातं अरुषस्य निंसते ॥२॥ बट् अस्य नीथा वि पणेः च मन्महे वयाः अस्य प्रऽहुताः आसुः अत्तवे यदा घोरासः अमृतऽत्वं आशत आत् इत् जनस्य दैव्यस्य चर्किरन् ॥३॥ ऋतस्य हि प्रऽसितिः द्यौः उरु व्यचः नमः मही अरमतिः पनीयसी इंद्रः मित्रः वरुणः सं चिकित्रिरे अथो भगः सविता पूतऽदक्षसः ॥४॥ प्र रुद्रेण ययिना यंति सिंधवः तिरः महीं अरमतिं दधन्विरे येभिः परिऽज्मा परिऽयन् उरु ज्रयः वि रोरुवत् जठरे विश्वं उक्षते ॥५॥२३॥ क्राणाः रुद्राः मरुतः विश्वऽकृष्टयः दिवः श्येनासः असुरस्य नीळयः तेभिः चष्टे वरुणः मित्रः अर्यमा इंद्रः देवेभिः अर्वशेभिः अर्वशः ॥६॥ इंद्रे भुजं शशमानासः आशत सूरः दृशीके वृषणः च पौंस्ये प्र ये नु अस्य अर्हणा ततक्षिरे युजं वज्रं नृऽसदनेषु कारवः ॥७॥ सूरः चित् आ हरितः अस्य रीरमत् इंद्रात् आ कः चित् भयते तवीयसः भीमस्य वृष्णः जठरात् अभिऽश्वसः दिवेऽदिवे सहुरिः स्तन् अबाधितः ॥८॥ स्तोमं वः अद्य रुद्राय शिक्वसे क्षयत्ऽवीराय

नमसा दिदिष्टन येभिः शिवः स्वऽवान् एवयावंऽभिः दिवः सि-
संक्ति स्वऽयंशाः निकामऽभिः ॥९॥ ते हि प्रऽजायाः अभरंत वि
श्रवः बृहस्पतिः वृषभः सोमऽजामयः यज्ञैः अथर्वा प्रथमः वि
धारयत् देवाः दक्षैः भृगवः सं चिकित्रिरे ॥१०॥२४॥ ते हि द्यावा-
पृथिवी भूरिऽरेतसा नराशंसः चतुःऽअंगः यमः अदितिः देवः
त्वष्टा द्रविणःऽदाः ऋभुक्षणः प्र रोदसी मरुतः विष्णुः अर्हिरे
॥११॥ उत स्यः नः उशिजां उर्विया कविः अहिः शृणोतु बुध्न्यः
हवीमनि सूर्यामासा विऽचरंता दिविऽक्षिता धिया शमीनहु-
षी अस्य बोधतं ॥१२॥ प्र नः पूषा चरथं विश्वऽदेव्यः अपां नपात्
अवतु वायुः इष्टये आत्मानं वस्यः अभि वातं अर्चत तत् अश्वि-
ना सुऽहवा यामनि श्रुतं ॥१३॥ विशां आसां अभयानां अधि-
ऽक्षितं गीःऽभिः ऊं स्वऽयशसं गृणीमसि ग्नाभिः विश्वाभिः अ-
दितिं अनर्वणं अक्तोः युवानं नृऽमनाः अध पतिं ॥१४॥ रेभत्
अत्र जनुषा पूर्वः अंगिराः ग्रावाणः ऊर्ध्वाः अभि चक्षुः अध्वरं
येभिः विऽहायाः अभवत् विऽचक्षणः पाथः सुऽमेकं स्वऽधितिः
वनन्ऽवति ॥१५॥२५॥

॥९३॥ महि द्यावापृथिवी भूतं उर्वी नारी यह्वी न रोदसी
सदं नः तेभिः नः पातं सह्यसः एभिः नः पातं शूषणि ॥१॥ यज्ञे-
ऽयज्ञे सः मर्त्यः देवान् सपर्यति यः सुम्नैः दीर्घश्रुत्ऽतमः आ-
ऽविवासाति एनान् ॥२॥ विश्वेषां इरज्यवः देवानां ग्नाः महः
विश्वे हि विश्वऽमहसः विश्वे यज्ञेषु यज्ञियाः ॥३॥ ते घ राजानः
अमृतस्य मंद्राः अर्यमा मित्रः वरुणः परिऽज्मा कत् रुद्रः नृणां
स्तुतः मरुतः पूषणः भगः ॥४॥ उत नः नक्तं अपां वृषण्ऽवसू०

सूर्यामासा सदनाय सऽधन्या सचा यत् सादि एषां अहिः बुध्नेषु
बुध्न्यः ॥५॥२६॥ उत नः देवौ अश्विना शुभः पती धामऽभिः मि-
त्रावरुणौ उरुष्यतां महः सः रायः आ ईषते अति धन्वऽइव दुः-
इता ॥६॥ उत नः रुद्रा चित् मृळतां अश्विना विश्वे देवासः रथः
पतिः भगः ऋभुः वाजः ऋभुक्षणः परिऽज्मा विश्वऽवेदसः ॥७॥
ऋभुः ऋभुक्षाः ऋभुः विधतः मदः आ ते हरी जूजुवानस्य वा-
जिना दुस्तरं यस्य साम चित् ऋधक् यज्ञः न मानुषः ॥८॥ कृधि
नः अह्रयः देव सवितः सः च स्तुषे मघोनां सहो नः इंद्रः वह्नि-
ऽभिः नि एषां चर्षणीनां चक्रं रश्मिं न योयुवे ॥९॥ आ एषु द्या-
वापृथिवी धातं महत् अस्मे वीरेषु विश्वऽचर्षणि श्रवः पृक्षं
वाजस्य सातये पृक्षं राया उत तुर्वणे ॥१०॥२७॥ एतं शंसं इंद्र अ-
स्मऽयुः त्वं कूऽचित् संतं सहसाऽवन् अभिष्टये सदा पाहि अभि-
ष्टये मेदतां वेदता वसो ॥११॥ एतं मे स्तोमं तना न सूर्ये द्युतत्-
ऽयामानं ववृधंत नृणां संऽवननं न अश्व्यं तष्टाऽइव अनपऽच्युतं
॥१२॥ ववर्त येषां राया युक्ता एषां हिरण्ययी नेमऽधिता न पौं-
स्या वृथाऽइव विष्टऽअंता ॥१३॥ प्र तत् दुःऽशीमे पृथवाने वेने
प्र रामे वोचं असुरे मघवंत्ऽसु ये युक्त्वाय पंच शता अस्मऽयु प-
था विऽश्रावि एषां ॥१४॥ अधि इत् नु अत्र सप्ततिं च सप्त च सद्यः
दिदिष्ट तान्वः सद्यः दिदिष्ट पार्थ्यः सद्यः दिदिष्ट मायवः ॥१५॥२८॥

॥९४॥ प्र एते वदंतु प्र वयं वदाम ग्रावऽभ्यः वाचं वदत वदत्-
ऽभ्यः यत् अद्रयः पर्वताः साकं आशवः श्लोकं घोषं भरथ इंद्राय
सोमिनः ॥१॥ एते वदंति शतऽवत् सहस्रऽवत् अभि क्रंदंति ह-
रितेभिः आसऽभिः विष्ट्वी ग्रावाणः सुऽकृतः सुऽकृत्यया होतुः

चित् पूर्वं हविःऽअद्यं आशत ॥२॥ एते वदंति अविदन् अना मधु नि ऊंखयंते अधि पक्के आमिषि वृक्षस्य शाखां अरुणस्य बप्संतः ते सूभर्वाः वृषभाः प्र ईं अराविषुः ॥३॥ बृहत् वदंति मदिरेण मंदिना इंद्रं क्रोशंतः अविदन् अना मधु संऽरभ्य धीराः स्वसृऽभिः अनर्तिषुः आऽघोषयंतः पृथिवीं उपब्दिऽभिः ॥४॥ सुऽपर्णाः वाचं अक्रत उप द्यवि आऽखरे कृष्णाः इषिराः अनर्तिषुः न्यक् नि यंति उपरस्य निःऽकृतं पुरु रेतः दधिरे सूर्यऽश्वितः ॥५॥२९॥ उग्राःऽइव प्रऽवहंतः संऽआयमुः साकं युक्ताः वृषणः बिभ्रतः धुरः यत् श्वसंतः जग्रसानाः अराविषुः शृण्वे एषां प्रोथथः अर्वताऽइव ॥६॥ दशावनिऽभ्यः दशऽकक्ष्येभ्यः दशऽयोक्त्रेभ्यः दशऽयोजनेभ्यः दशाभीशुऽभ्यः अर्चत अजरेभ्यः दश धुरः दश युक्ताः वहत्ऽभ्यः ॥७॥ ते अद्रयः दशऽयंत्रासः आशवः तेषां आऽधानं परि एति हर्यतं ते ऊं सुतस्य सोम्यस्य अंधसः अंशोः पीयूषं प्रथमस्य भेजिरे ॥८॥ ते सोमऽअदः हरी इंद्रस्य निंसते अंशुं दुहंतः अधि आसते गवि तेभिः दुग्धं पपिऽवान् सोम्यं मधु इंद्रः वर्धते प्रथते वृषऽयते ॥९॥ वृषा वः अंशुः न किल रिषाथन इळाऽवंतः सदं इत् स्थन आशिताः रैवत्याऽइव महसा चारवः स्थन यस्य ग्रावाणः अजुषध्वं अध्वरं ॥१०॥३०॥ तृदिलाः अतृदिलासः अद्रयः अश्रमणाः अशृथिताः अमृत्यवः अनातुराः अजराः स्थ अमविष्णवः सुऽपीवसः अतृषिताः अतृष्णऽजः ॥११॥ ध्रुवाः एव वः पितरः युगेऽयुगे क्षेमऽकामासः सदसः न युंजते अजुर्यासः हरिऽसाचः हरिद्रवः आ द्यां रवेण पृथिवीं अशुश्रवुः ॥१२॥ तत् इत् वदंति अद्रयः विऽमोचने यामन् अंजःपाःऽइव घ इत् उपब्दिऽभिः वपंतः बीजंऽइव धान्यऽकृतः पृंचंति सोमं न मिनंति

बप्संतः ॥१३॥ सुते अध्वरे अधि वाचं अक्रत आ क्रीळयः न मातरं तुदंतः वि सु मुंच सुसुऽवुषः मनीषां वि वर्तंतां अद्रयः चायमानाः ॥१४॥३१॥४॥

॥ ९५ ॥ हये जाये मनसा तिष्ठ घोरे वचांसि मिश्रा कृणवावहै नु न नौ मंत्राः अनुदितासः एते मयः करन् परऽतरे चन अहन् ॥१॥ किं एता वाचा कृणव तव अहं प्र अक्रमिषं उषसां अग्रियाऽइव पुरूरवः पुनः अस्तं परा इहि दुःऽआपना वातःऽइव अहं अस्मि ॥२॥ इषुः न श्रिये इषुऽधेः असना गोऽसाः शतऽसाः न रंहिः अवीरे क्रतौ वि दविद्युतत् न उरा न मायुं चितयंत धुनयः ॥३॥ सा वसु दधती श्वशुराय वयः उषः यदि वष्टि अंतिऽगृहात् अस्तं ननक्षे यस्मिन् चाकन् दिवा नक्तं श्नथिता वैतसेन ॥४॥ त्रिः स्म मा अह्नः श्नथयः वैतसेन उत स्म मे अव्यत्यै पृणासि पुरूरवः अनु ते केतं आयं राजा मे वीर तन्वः तत् आसीः ॥५॥१॥ या सुऽजूर्णिः श्रेणिः सुम्नेऽआपिः ह्रदेऽचक्षुः न ग्रंथिनी चरण्युः ताः अंजयः अरुणयः न सस्रुः श्रिये गावः न धेनवः अनवंत ॥६॥ सं अस्मिन् जायमाने आसत ग्नाः उत ईं अवर्धन् नद्यः स्वऽगूर्ताः महे यत् त्वा पुरूरवः रणाय अवर्धयन् दस्युऽहत्याय देवाः ॥७॥ सचा यत् आसु जहतीषु अत्कं अमानुषीषु मानुषः निऽसेवे अप स्म मत् तरसंती न भुज्युः ताः अत्रसन् रथऽस्पृशः न अश्वाः ॥८॥ यत् आसु मर्तः अमृतासु निऽस्पृक् सं क्षोणीभिः क्रतुऽभिः न पृंक्ते ताः आतयः न तन्वः शुंभत स्वाः अश्वासः न क्रीळयः दंदशानाः ॥९॥ विऽद्युत् न या पतंती दविद्योत् भरंती मे अप्या काम्यानि जनिष्टो अपः नर्यः सुऽजातः प्र उर्वशी तिरत

दीर्घं आयुः ॥ १० ॥ २ ॥ जज्ञिषे इत्था गोऽपीथ्याय हि दधाथ तत् पुरूरवः मे ओजः अशासं त्वा विदुषी सस्मिन् अहन् न मे आ अशृणोः किं अभुक् वदासि ॥ ११ ॥ कदा सूनुः पितरं जातः इच्छात् चक्रन् न अश्रु वर्तयत् विऽजानन् कः दंऽपती॰ सऽमनसा वि यूयोत् अध यत् अग्निः श्वशुरेषु दीदयत् ॥ १२ ॥ प्रति ब्रवाणि वर्तयते अश्रु चक्रन् न क्रंदत् आऽध्ये शिवायै प्र तत् ते हिनव यत् ते अस्मे परा इहि अस्तं नहि मूर मा आपः ॥ १३ ॥ सुऽदेवः अद्य प्रऽपतेत् अनावृत् पराऽवतं परमां गंतवै ऊं अध शयीत निःऽऋतेः उपऽस्थे अध एनं वृकाः रभसासः अद्युः ॥ १४ ॥ पुरूरवः मा मृथाः मा प्र पप्तः मा त्वा वृकासः अशिवासः ऊं क्षन् न वै स्त्रैणानि सख्यानि संति सालावृकाणां हृदयानि एता ॥ १५ ॥ ३ ॥ यत् विऽरूपा अचरं मर्त्येषु अवसं रात्रीः शरदः चतस्रः घृतस्य स्तोकं सकृत् अह्नः आश्नां तात् एव इदं ततृपाणा चरामि ॥ १६ ॥ अंतरिक्षऽप्रां रजसः विऽमानीं उप शिक्षामि उर्वशीं वसिष्ठः उप त्वा रातिः सुऽकृतस्य तिष्ठात् नि वर्तस्व हृदयं तप्यते मे ॥ १७ ॥ इति त्वा देवाः इमे आहुः ऐळ यथा ईं एतत् भवसि मृत्युऽबंधुः प्रऽजा ते देवान् हविषा यजाति स्वःऽगे ऊं त्वं अपि मादयासे ॥ १८ ॥ ४ ॥

॥ ९६ ॥ प्र ते महे विदथे शंसिषं हरी प्र ते वन्वे वनुषः हर्यतं मदं घृतं न यः हरिऽभिः चारु सेचते आ त्वा विशंतु हरिऽवर्पसं गिरः ॥ १ ॥ हरिं हि योनिं अभि ये संऽअस्वरन् हिन्वंतः हरी दिव्यं यथा सदः आ यं पृणंति हरिऽभिः न धेनवः इंद्राय शूषं हरिऽवंतं अर्चत ॥ २ ॥ सः अस्य वज्रः हरितः यः आयसः हरिः नि-

ऽकामः हरिः आ गभस्त्योः द्युम्नी सुऽशिप्रः हरिमन्युऽसायकः इंद्रे नि रूपा हरिता मिमिक्षिरे ॥३॥ दिवि न केतुः अधि धायि हर्यतः विऽव्यचत् वज्रः हरितः न रंह्या तुदत् अहिं हरिऽशिप्रः यः आयसः सहस्रऽशोकाः अभवत् हरिऽभरः ॥४॥ त्वंऽत्वं अहर्यथाः उपऽस्तुतः पूर्वेभिः इंद्र हरिऽकेश यज्वऽभिः त्वं हर्यसि तव विश्वं उक्थ्यं असामि राधः हरिऽजात हर्यतं ॥५॥५॥ ता वज्रिणं मंदिनं स्तोम्यं मदे इंद्रं रथे वहतः हर्यता हरी इति पुरूणि अस्मै सवनानि हर्यते इंद्राय सोमाः हरयः दधन्विरे ॥६॥ अरं कामाय हरयः दधन्विरे स्थिराय हिन्वन् हरयः हरी इति तुरा अर्वत्ऽभिः यः हरिऽभिः जोषं ईयते सः अस्य कामं हरिऽवंतं आनशे ॥७॥ हरिऽश्मशारुः हरिऽकेशः आयसः तुरःऽपेये यः हरिऽपाः अवर्धत अर्वत्ऽभिः यः हरिऽभिः वाजिनीऽवसुः अति विश्वा दुःऽइता पारिषत् हरी इति ॥८॥ स्रुवाऽइव यस्य हरिणी इति विऽपेततुः शिप्रे इति वाजाय हरिणी इति दविध्वतः प्र यत् कृते चमसे मर्मृजत् हरी इति पीत्वा मदस्य हर्यतस्य अंधसः ॥९॥ उत स्म सद्म हर्यतस्य पस्त्योः अत्यः न वाजं हरिऽवान् अचिक्रदत् मही चित् हि धिषणा अहर्यत् ओजसा बृहत् वयः दधिषे हर्यतः चित् आ ॥१०॥६॥ आ रोदसी इति हर्यमाणः महिऽत्वा नव्यंऽनव्यं हर्यसि मन्म नु प्रियं प्र पस्त्यं असुर हर्यतं गोः आविः कृधि हरये सूर्याय ॥११॥ आ त्वा हर्यंतं प्रऽयुजः जनानां रथे वहंतु हरिऽशिप्रं इंद्र पिब यथा प्रतिऽभृतस्य मध्वः हर्यन् यज्ञं सधऽमादे दशऽओणिं ॥१२॥ अपाः पूर्वेषां हरिऽवः सुतानां अथो इति इदं सवनं केवलं ते ममद्धि सोमं मधुऽमंतं इंद्र सत्रा वृषन् जठरे आ वृषस्व ॥१३॥७॥

॥९७॥ याः ओषधीः पूर्वाः जाताः देवेभ्यः त्रिऽयुगं पुरा मनै
नु बभ्रूणाँ अहं शतं धामानि सप्त च ॥१॥ शतं वः अंब धामानि
सहस्रं उत वः रुहः अध शतऽक्रत्वः यूयं इमं मे अगदं कृत ॥२॥ ओ-
षधीः प्रति मोदध्वं पुष्पऽवतीः प्रऽसूवरीः अश्वाःऽइव सऽजि-
त्वरीः वीरुधः पारयिष्ण्वः ॥३॥ ओषधीः इति मातरः तत् वः दे-
वीः उप ब्रुवे सनेयं अश्वं गां वासः आत्मानं तव पुरुष ॥४॥ अ-
श्वत्थे वः निऽसदनं पर्णे वः वसतिः कृता गोऽभाजः इत् किल
असथ यत् सनवथ पुरुषं ॥५॥८॥ यत्र ओषधीः संऽअग्मत रा-
जानः समितौऽइव विप्रः सः उच्यते भिषक् रक्षःऽहा अमीव-
ऽचातनः ॥६॥ अश्वऽवतीं सोमऽवतीं ऊर्जयंतीं उत्ऽओजसं आ
अवित्सि सर्वाः ओषधीः अस्मै अरिष्टऽतातये ॥७॥ उत् शुष्माः
ओषधीनां गावः गोष्ठात्ऽइव ईरते धनं सनिष्यंतीनां आत्मानं
तव पुरुष ॥८॥ इष्कृतिः नाम वः माता अथो यूयं स्थ निःऽकृ-
तीः सीराः पतत्रिणीः स्थन यत् आमयति निः कृथ ॥९॥ अति
विश्वाः परिऽस्थाः स्तेनःऽइव व्रजं अक्रमुः ओषधीः प्र अचुच्यवुः
यत् किं च तन्वः रपः ॥१०॥९॥ यत् इमाः वाजयन् अहं ओष-
धीः हस्ते आऽदधे आत्मा यक्ष्मस्य नश्यति पुरा जीवऽगृभः यथा
॥११॥ यस्य ओषधीः प्रऽसर्पथ अंगंऽअंगं परुःऽपरुः ततः यक्ष्मं
वि बाधध्वे उग्रः मध्यमशीःऽइव ॥१२॥ साकं यक्ष्म प्र पत चाषेण
किकिदीविना साकं वातस्य ध्राज्या साकं नश्य निऽहाकया
॥१३॥ अन्या वः अन्यां अवतु अन्या अन्यस्याः उप अवत ताः
सर्वाः संऽविदानाः इदं मे प्र अवत वचः ॥१४॥ याः फलिनीः
याः अफलाः अपुष्पाः याः च पुष्पिणीः बृहस्पतिऽप्रसूताः ताः
नः मुंचंतु अंहसः ॥१५॥१०॥ मुंचंतु मा शपथ्यात् अथो वरुण्यात्

उत अथो' यमस्य पड्वीशात् सर्वस्मात् देवऽकिल्बिषात् ॥१६॥
अवऽपतंतीः अवदन् दिवः ओषधयः परि यं जीवं अश्नवामहै
न सः रिष्याति पुरुषः ॥१७॥ याः ओषधीः सोमऽराज्ञीः बह्वीः
शतऽविचक्षणाः तासां त्वं असि उत्ऽतमा अरं कामाय शं हृदे
॥१८॥ याः ओषधीः सोमऽराज्ञीः विऽस्थिताः पृथिवीं अनु बृ-
हस्पतिऽप्रसूताः अस्यै सं दत्त वीर्यं ॥१९॥ मा वः रिषत् खनिता
यस्मै च अहं खनामि वः द्विऽपत् चतुःऽपत् अस्माकं सर्वं अस्तु
अनातुरं ॥२०॥ याः च इदं उपऽशृण्वंति याः च दूरं पराऽगताः
सर्वाः संऽगत्य वीरुधः अस्यै सं दत्त वीर्यं ॥२१॥ ओषधयः सं वदंते
सोमेन सह राज्ञा यस्मै कृणोति ब्राह्मणः तं राजन् पारयामसि
॥२२॥ त्वं उत्ऽतमा असि ओषधे तव वृक्षाः उपस्तयः उपस्तिः
अस्तु सः अस्माकं यः अस्मान् अभिऽदासति ॥२३॥११॥

॥९८॥ बृहस्पते प्रति मे देवतां इहि मित्रः वा यत् वरुणः वा
असि पूषा आदित्यैः वा यत् वसुऽभिः मरुत्वान् सः पर्जन्यं शंऽतं-
नवे वृषय ॥१॥ आ देवः दूतः अजिरः चिकित्वान् त्वत् देवऽआपे
अभि मां अगच्छत् प्रतीचीनः प्रति मां आ ववृत्स्व दधामि ते
द्युऽमतीं वाचं आसन् ॥२॥ अस्मे' धेहि द्युऽमतीं वाचं आसन्
बृहस्पते अनमीवां इषिरां यया वृष्टिं शंऽतनवे वनाव दिवः द्र-
प्सः मधुऽमान् आ विवेश ॥३॥ आ नः द्रप्साः मधुऽमंतः विशंतु
इंद्र देहि अधिऽरथं सहस्रं नि सीद होत्रं ऋतुऽथा यजस्व देवान्
देवऽआपे हविषा सपर्य ॥४॥ आर्ष्टिषेणः होत्रं ऋषिः निऽसीदन्
देवऽआपिः देवऽसुमतिं चिकित्वान् सः उत्ऽतरस्मात् अधरं स-
मुद्रं अपः दिव्याः असृजत् वर्ष्याः अभि ॥५॥ अस्मिन् समुद्रे अधि

उत्ऽतरस्मिन् आपः देवेभिः निऽवृताः अतिष्ठन् ताः अद्रवन्
आर्ष्टिषेणेन सृष्टाः देवऽआपिना प्रऽइषिताः मृक्षिणीषु ॥ ६ ॥
॥१२॥ यत् देवऽआपिः शंऽतनवे पुरःऽहितः होत्राय वृतः कृप-
यन् अदीधेत् देवऽश्रुतं वृष्टिऽवनिं रराणः बृहस्पतिः वाचं अ-
स्मै अयच्छत् ॥७॥ यं त्वा देवऽआपिः शुशुचानः अग्ने आर्ष्टिषेणः
मनुष्यः संऽईधे विश्वेभिः देवैः अनुऽमद्यमानः प्र पर्जन्यं ईरय वृ-
ष्टिऽमंतं ॥८॥ त्वां पूर्वे ऋषयः गीःऽभिः आयन् त्वां अध्वरेषु पुरु-
ऽहूत विश्वे सहस्राणि अधिऽरथानि अस्मे आ नः यज्ञं रोहित्-
ऽअश्व उप याहि ॥९॥ एतानि अग्ने नवतिः नव त्वे आऽहुतानि
अधिऽरथा सहस्रा तेभिः वर्धस्व तन्वः शूर पूर्वीः दिवः नः वृष्टिं
इषितः रिरीहि ॥१०॥ एतानि अग्ने नवतिं सहस्रा सं प्र यच्छ वृष्णे
इंद्राय भागं विद्वान् पथः ऋतुऽशः देवऽयानान् अपि औलानं
दिवि देवेषु धेहि ॥११॥ अग्ने बाधस्व वि मृधः वि दुःऽगहा अप
अमीवां अप रक्षांसि सेध अस्मात् समुद्रात् बृहतः दिवः नः अ-
पां भूमानं उप नः सृज इह ॥१२॥१३॥

॥९९॥ कं नः चित्रं इषण्यसि चिकित्वान् पृथुऽग्मानं वाश्रं
ववृधध्यै कत् तस्य दातु शवसः विऽउष्टौ तक्षत् वज्रं वृत्रऽतुरं
अपिन्वत् ॥१॥ सः हि द्युता विऽद्युता वेति साम पृथुं योनिं असु-
रऽत्वा आ ससाद सः सऽनीळेभिः प्रऽसहानः अस्य भ्रातुः न ऋते
सप्तथस्य मायाः ॥२॥ सः वाजं याता अपदुःऽपदा यन् स्वःऽसा-
ता परि सदत् सनिष्यन् अनर्वा यत् शतऽदुरस्य वेदः घ्नन् शिश्न-
ऽदेवान् अभि वर्पसा भूत् ॥३॥ सः यह्व्यः अवनीः गोषु अर्वा आ
जुहोति प्रऽधन्यासु सस्निः अपादः यत्र युज्यासः अरथाः द्रोणि-

ऽअश्वासः ईरते घृतं वाः॰ ॥४॥ सः रुद्रेभिः अशस्तऽवारः ऋभ्वा
हित्वी गयं आरेऽअवद्यः आ अगात् वम्रस्य मन्ये मिथुना विऽव-
व्री॰ अन्नं अभिऽइत्य अरोदयत् मुषायन् ॥५॥ सः इत् दासं तुवि-
ऽरवं पतिः दन् षट्ऽअक्षं त्रिऽशीर्षाणं दमन्यत् अस्य त्रितः नु
ओजसा वृधानः विपा वराहं अयःऽअग्रया हन्॰ ॥६॥१४॥ सः
द्रुह्वणे मनुषे ऊर्ध्वसानः आ साविषत् अर्शसानाय शरुं सः नृ-
ऽतमः नहुषः अस्मत् सुऽजातः पुरः अभिनत् अर्हन् दस्युऽहत्ये
॥७॥ सः अभ्रियः न यवसे उदन्यन् क्षयाय गातुं विदत् नः अस्मे
उप यत् सीदत् इंदुं शरीरैः श्येनः अयःऽअपाष्टिः हंति दस्यून्
॥८॥ सः व्राधतः शवसानेभिः अस्य कुत्साय शुष्णं कृपणे परा अ-
दात् अयं कविं अनयत् शस्यमानं अत्कं यः अस्य सनिता उत नृ-
णां ॥९॥ अयं दशस्यन् नर्येभिः अस्य दस्मः देवेभिः वरुणः न मा-
यी अयं कनीनः ऋतुऽपाः अवेदि अमिमीत अररुं यः चतुः-
ऽपात् ॥१०॥ अस्य स्तोमेभिः औशिजः ऋजिश्वा व्रजं दरयत् वृ-
षभेण पिप्रोः सुत्वा यत् यजतः दीदयत् गीः पुरः इयानः अभि
वर्पसा भूत् ॥११॥ एव महः असुर वक्षथाय वम्रकः पट्ऽभिः उप
सर्पत् इंद्रं सः इयानः करति स्वस्तिं अस्मै इषं ऊर्जं सुऽक्षितिं
विश्वं आ अभाः॰ ॥१२॥१५॥८॥

॥१००॥ इंद्र दृह्य मघऽवन् त्वाऽवत् इत् भुजे इह स्तुतः सुत-
ऽपाः बोधि नः वृधे देवेभिः नः सविता प्र अवतु श्रुतं आ सर्व-
ऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥१॥ भराय सु भरत भागं ऋत्वियं प्र वा-
यवे शुचिऽपे क्रंदत्ऽइष्टये गौरस्य यः पयसः पीतिं आनशे आ
सर्वऽतातिं अदितिं वृणीमहे ॥२॥ आ नः देवः सविता साविषत्

वयः॑ ऋजुऽयते यज॑मानाय सुन्वते यथा॑ देवान् प्रतिऽभूषे॑म पाकऽवत् आ सर्व॑ऽतातिं अदि॑तिं वृणीमहे ॥ ३॥ इंद्रः॑ अस्मे॑ सुऽमनाः॑ अस्तु विश्वहा॑ राजा॑ सोमः॑ सुवितस्य॑ अधि॑ एतु नः यथा॑ऽयथा मित्रऽधि॑तानि संऽदधुः आ सर्व॑ऽतातिं अदि॑तिं वृणीमहे ॥ ४॥ इंद्रः॑ उक्थेन॑ शव॑सा परुः॑ दधे बृह॑स्पते प्रऽतरीता असि आयुषः॑ यज्ञः॑ मनुः॑ प्रऽमतिः॑ नः पिता हि कं आ सर्व॑ऽतातिं अदि॑तिं वृणीमहे ॥ ५॥ इंद्र॑स्य नु सुऽकृ॑तं दैव्यं॑ सहः॑ अग्निः॑ गृहे जरिता मेधिरः॑ कविः॑ यज्ञः॑ च भूत् विदथे॑ चारुः॑ अंतमः॑ आ सर्व॑ऽतातिं अदि॑तिं वृणीमहे ॥ ६॥ १६॥ न वः गुहा॑ चकृम भूरि॑ दुःऽकृतं न आविःऽत्यं॑ वसवः देवऽहेळ॑नं माकिः॑ नः देवाः॑ अनृ॑तस्य वर्प॑सः आ सर्व॑ऽतातिं अदि॑तिं वृणीमहे ॥ ७॥ अप॑ अमी॑वां सविता साविषत् न्य॑क् वरी॑यः इत् अप॑ सेधंतु अद्र॑यः ग्रावा॑ यत्र॑ मधुऽसुत् उच्यते॑ बृहत् आ सर्व॑ऽतातिं अदि॑तिं वृणीमहे ॥ ८॥ ऊर्ध्वः॑ ग्रावा॑ वसवः अस्तु सोतरि॑ विश्वा॑ द्वेषां॑सि सनुतः॑ युयोत सः नः देवः सविता पायुः ईड्यः॑ आ सर्व॑ऽतातिं अदि॑तिं वृणीमहे ॥ ९॥ ऊर्जं॑ गावः॑ यव॑से पीवः॑ अत्तन ऋतस्य॑ याः॑ सद॑ने कोशे॑ अङ्ध्वे तनूः॑ एव तन्वः॑ अस्तु भेषजं आ सर्व॑ऽतातिं अदि॑तिं वृणीमहे ॥ १०॥ क्रतुऽप्रावा॑ जरिता शश्व॑तां अवः॑ इंद्रः॑ इत् भद्रा प्रऽमतिः॑ सुतऽव॑तां पूर्णं॑ ऊधः॑ दिव्यं॑ यस्य॑ सिक्तये आ सर्व॑ऽतातिं अदि॑तिं वृणीमहे ॥ ११॥ चित्रः॑ ते भानुः॑ क्रतुऽप्राः॑ अभिष्टिः॑ संति॑ स्पृधः॑ जरणिऽप्राः॑ अधृष्टाः॑ रजि॑ष्ठया रज्या॑ पश्वः॑ आ गोः॑ तूतू॑र्षति परि॑ अग्रं॑ दुवस्युः॑ ॥ १२॥ १७॥

॥ १०१॥ उत् बुध्यध्वं सऽम॑नसः सखायः सं अग्निं इंध्वं बहवः॑ सऽनी॑ळाः दधिऽक्रां अग्निं उषसं॑ च देवीं॑ इंद्रऽव॑तः अवसे नि

हृये वः ॥१॥ मंद्रा कृणुध्वं धियः आ तनुध्वं नावं अरित्रऽपरणीं
कृणुध्वं इष्कृणुध्वं आयुधा अरं कृणुध्वं प्रांचं यज्ञं प्र नयत सखायः
॥२॥ युनक्त सीरा वि युगा तनुध्वं कृते योनौ वपत इह बीजं गिरा
च श्रुष्टिः सऽभराः असत् नः नेदीयः इत् सृण्यः पक्वं आ इयात्
॥३॥ सीरा युंजंति कवयः युगा वि तन्वते पृथक् धीराः देवेषु सुम्न-
ऽया ॥४॥ निः आऽहावान् कृणोतन सं वरत्राः दधातन सिंचा-
महै अवतं उद्रिणं वयं सुऽसेकं अनुपऽक्षितं ॥५॥ इष्कृतऽआहावं
अवतं सुऽवरत्रं सुऽसेचनं उद्रिणं सिंचे अक्षितं ॥६॥१८॥ प्री-
णीत अश्वान् हितं जयाथ स्वस्तिऽवाहं रथं इत् कृणुध्वं द्रोण-
ऽआहावं अवतं अश्मऽचक्रं अंसत्रऽकोशं सिंचत नृऽपानं ॥७॥
व्रजं कृणुध्वं सः हि वः नृऽपानः वर्म सीव्यध्वं बहुला पृथूनि पुरः
कृणुध्वं आयसीः अधृष्टाः मा वः सुस्रोत् चमसः दृंहत तं ॥८॥ आ
वः धियं यज्ञियां वर्ते ऊतये देवाः देवीं यजतां यज्ञियां इह सा नः
दुहीयत् यवसाऽइव गत्वी सहस्रऽधारा पयसा मही गौः ॥९॥ आ
तु सिंच हरिं ईं द्रोः उपऽस्थे वाशीभिः तक्षत अश्मन्ऽमयीभिः
परि स्वजध्वं दश कक्ष्याभिः उभे' धुरौ प्रति वह्निं युनक्त ॥१०॥
उभे' धुरौ वह्निः आऽपिब्दमानः अंतः योनौऽइव चरति द्विऽजा-
निः वनस्पतिं वने आ अस्थापयध्वं नि सु दधिध्वं अखनंतः उत्सं
॥११॥ कपृत् नरः कपृथं उत् दधातन चोदयत खुदत वाजऽसा-
तये निष्टिग्र्यः पुत्रं आ च्यवय ऊतये इंद्रं सऽबाधः इह सोमऽपी-
तये ॥१२॥१९॥

॥१०२॥ प्र ते रथं मिथुऽकृतं इंद्रः अवतु धृष्णुऽया अस्मिन्
आजौ पुरुऽहूत श्रवाय्ये धनऽभक्षेषु नः अव ॥१॥ उत् स्म वातः

वहति वासः अस्याः अधिऽरथं यत् अजयत् सहस्रं रथीः अभूत्
मुद्गलानी गोऽइष्टौ भरे कृतं वि अचेत् इंद्रऽसेना ॥२॥ अंतः यच्छ
जिघांसतः वज्रं इंद्र अभिऽदासतः दासस्य वा मघऽवन् आर्यस्य
वा सनुतः यवय वधं ॥३॥ उद्नः ह्रदं अपिबत् जर्हृषाणः कूटं स्म
तृंहत् अभिऽमातिं एति प्र मुष्कऽभारः श्रवः इच्छमानः अजिरं
बाहू अभरत् सिसासन् ॥४॥ नि अक्रंदयन् उपऽयंतः एनं अ-
मेहयन् वृषभं मध्ये आजेः तेन सूभर्वं शतऽवत् सहस्रं गवां मुद्ग-
लः प्रऽधने जिगाय ॥५॥ ककर्दवे वृषभः युक्तः आसीत् अवाव-
चीत् सारथिः अस्य केशी दुधेः युक्तस्य द्रवतः सह अनसा ऋच्छं-
ति स्म निःऽपदः मुद्गलानीं ॥६॥२०॥ उत प्रऽधिं उत् अहन् अस्य
विद्वान् उप अयुनक् वंसगं अत्र शिक्षन् इंद्रः उत् आवत् पतिं अ-
घ्न्यानां अरंहत पद्याभिः ककुत्ऽमान् ॥७॥ शुनं अष्ट्राऽवी अच-
रत् कपर्दी वरत्रायां दारु आऽनह्यमानः नृम्णानि कृण्वन् बहवे
जनाय गाः पस्पशानः तविषीः अधत्त ॥८॥ इमं तं पश्य वृषभस्य
युंजं काष्ठायाः मध्ये द्रुऽघनं शयानं येन जिगाय शतऽवत् सहस्रं
गवां मुद्गलः पृतनाज्येषु ॥९॥ आरे अघा कः नु इत्था ददर्श यं युं-
जंति तं ऊं आ स्थापयंति न अस्मै तृणं न उदकं आ भरंति उत्-
ऽतरः धुरः वहति प्रऽदेदिशत् ॥१०॥ परिवृक्ताऽइव पतिऽविद्यं
आनट् पीप्याना कूचक्रेणऽइव सिंचन् एषऽएष्या चित् रथ्या
जयेम सुऽमंगलं सिनऽवत् अस्तु सातं ॥११॥ त्वं विश्वस्य जगतः
चक्षुः इंद्र असि चक्षुषः वृषा यत् आजिं वृषणा सिसाससि चोद-
यन् वध्रिणा युजा ॥१२॥२१॥

॥१०३॥ आशुः शिशानः वृषभः न भीमः घनाघनः क्षोभणः

चर्षणीनां संऽक्रंदनः अनिऽमिषः एकऽवीरः शतं सेनाः अज-
यत् साकं इंद्रः॥१॥ संऽक्रंदनेन अनिऽमिषेण जिष्णुना युत्ऽका-
रेण दुःऽच्यवनेन धृष्णुना तत् इंद्रेण जयत तत् सहध्वं युधः नरः
इषुऽहस्तेन वृष्णा ॥२॥ सः इषुऽहस्तैः सः निषंगिऽभिः वशी सं-
ऽस्रष्टा सः युधः इंद्रः गणेन संसृष्टऽजित् सोमऽपाः बाहुऽशर्धी
उग्रऽधन्वा प्रतिऽहिताभिः अस्ता ॥३॥ बृहस्पते परि दीय रथेन
रक्षःऽहा अमित्रान् अपऽबाधमानः प्रऽभंजन् सेनाः प्रऽमृणः
युधा जयन् अस्माकं एधि अविता रथानां ॥४॥ बलऽविज्ञायः
स्थविरः प्रऽवीरः सहस्वान् वाजी सहमानः उग्रः अभिऽवीरः
अभिऽसत्वा सहःऽजा जैत्रं इंद्र रथं आ तिष्ठ गोऽवित् ॥५॥ गोत्र-
ऽभिदं गोऽविदं वज्रऽबाहुं जयंतं अज्म प्रऽमृणंतं ओजसा इमं
सऽजाताः अनु वीरयध्वं इंद्रं सखायः अनु सं रभध्वं ॥६॥२२॥ अ-
भि गोत्राणि सहसा गाहमानः अदयः वीरः शतऽमन्युः इंद्रः दुः-
ऽच्यवनः पृतनाषाट् अयुध्यः अस्माकं सेनाः अवतु प्र युत्ऽसु
॥७॥ इंद्रः आसां नेता बृहस्पतिः दक्षिणा यज्ञः पुरः एतु सोमः
देवऽसेनानां अभिऽभंजतीनां जयंतीनां मरुतः यंतु अग्रं ॥८॥
इंद्रस्य वृष्णः वरुणस्य राज्ञः आदित्यानां मरुतां शर्धः उग्रं महा-
ऽमनसां भुवनऽच्यवानां घोषः देवानां जयतां उत् अस्थात् ॥९॥
उत् हर्षय मघऽवन् आयुधानि उत् सत्वनां मामकानां मनांसि
उत् वृत्रऽहन् वाजिनां वाजिनानि उत् रथानां जयतां यंतु घो-
षाः ॥१०॥ अस्माकं इंद्रः संऽऋतेषु ध्वजेषु अस्माकं याः इषवः ताः
जयंतु अस्माकं वीराः उत्ऽतरे भवंतु अस्मान् ऊं देवाः अवत ह-
वेषु ॥११॥ अमीषां चित्तं प्रतिऽलोभयंती गृहाण अंगानि अप्वे प-
रा इहि अभि प्र इहि निः दह हृत्ऽसु शोकैः अंधेन अमित्राः तमसा

सर्चंतां ॥१२॥ प्र इत जयंत नरः इंद्रः वः शर्म यच्छतु उग्राः वः
संतु बाहवः अनाधृष्याः यथा असथ ॥१३॥२३॥

॥१०४॥ असावि सोमः पुरुऽहूत तुभ्यं हरिऽभ्यां यज्ञं उप याहि
तूयं तुभ्यं गिरः विप्रऽवीराः इयानाः दधन्विरे इंद्र पिब सुतस्य ॥१॥
अप्ऽसु धूतस्य हरिऽवः पिब इह नृऽभिः सुतस्य जठरं पृणस्व
मिमिक्षुः यं अद्रयः इंद्र तुभ्यं तेभिः वर्धस्व मदं उक्थऽवाहः ॥२॥
प्र उग्रां पीतिं वृष्णे इयर्मि सत्यां प्रऽयै सुतस्य हरिऽअश्व तुभ्यं इंद्र
धेनाभिः इह मादयस्व धीभिः विश्वाभिः शच्या गृणानः ॥३॥ ऊ-
ती शचीऽवः तव वीर्येण वयः दधानाः उशिजः ऋतऽज्ञाः प्रजा-
ऽवत् इंद्र मनुषः दुरोणे तस्थुः गृणंतः सधऽमाद्यासः ॥४॥ प्रनी-
तिऽभिः ते हरिऽअश्व सुऽस्तोः सुऽसुम्नस्य पुरुऽरुचः जनासः
मंहिष्ठां ऊतिं विऽतिरे दधानाः स्तोतारः इंद्र तव सूनृताभिः
॥५॥२४॥ उप ब्रह्माणि हरिऽवः हरिऽभ्यां सोमस्य याहि पीतये
सुतस्य इंद्र त्वा यज्ञः क्षममाणं आनट् दाश्वान् असि अध्वरस्य
प्रऽकेतः ॥६॥ सहस्रऽवाजं अभिमातिऽसहं सुतेऽरणं मघऽवानं
सुऽवृक्तिं उप भूषंति गिरः अप्रतिऽइतं इंद्रं नमस्याः जरितुः पनंत
॥७॥ सप्त आपः देवीः सुऽरणाः अमृक्ताः याभिः सिंधुं अतरः इंद्र
पूःऽभित् नवतिं स्रोत्याः नव च स्रवंतीः देवेभ्यः गातुं मनुषे च
विंदः ॥८॥ अपः महीः अभिऽशस्तेः अमुंचः अजागः आसु अधि
देवः एकः इंद्र याः त्वं वृत्रऽतूर्ये चकर्थ ताभिः विश्वऽआयुः तन्वं
पुपुष्याः ॥९॥ वीरेण्यः क्रतुः इंद्रः सुऽशस्तिः उत अपि धेना पुरु-
ऽहूतं ईट्टे आर्दयत् वृत्रं अकृणोत् ऊं लोकं ससहे शक्रः पृतनाः
अभिष्टिः ॥१०॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं

वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥ ११ ॥ २५ ॥

॥ १०५ ॥ कदा वसो इति स्तोत्रं हर्यते आ अव श्मशा रुधत् वाः॰ दीर्घं सुतं वाताप्याय ॥ १ ॥ हरी इति यस्य सुऽयुजा विऽव्रता वेः अर्वंता अनु शेपा उभा रजी इति न केशिना पतिः दन् ॥ २ ॥ अप योः इंद्रः पापजे आ मर्तः न शश्रमाणः बिभीवान् शुभे यत् युयुजे तविषीऽवान् ॥ ३ ॥ सचा आयोः इंद्रः चर्कृषे आ उपानसः सपर्यन् नदयोः विऽव्रतयोः शूरः इंद्रः ॥ ४ ॥ अधि यः तस्थौ केशऽवंता व्यचस्वंता न पुष्ट्यै वनोति शिप्राभ्यां शिप्रिणीऽवान् ॥ ५ ॥ २६ ॥ प्र अस्तौत् ऋष्वऽओजाः ऋष्वेभिः ततक्ष शूरः शवसा ऋभुः न क्रतुऽभिः मातरिश्वा ॥ ६ ॥ वज्रं यः चक्रे सुऽहनाय दस्यवे हिरीमशः हिरीमान् अरुतऽहनुः अद्भुतं न रजः ॥ ७ ॥ अव नः वृजिना शिशीहि ऋचा वनेम अनृचः न अब्रह्मा यज्ञः ऋधक् जोषति त्वे इति ॥ ८ ॥ ऊर्ध्वा यत् ते त्रेतिनी भूत् यज्ञस्य धूःऽसु सद्मन् सऽजूः नावं स्वऽयशसं सचा आयोः ॥ ९ ॥ श्रिये ते पृश्निः उपऽसेचनी भूत् श्रिये दर्विः अरेपाः यया स्वे पात्रे सिंचसे उत् ॥ १० ॥ शतं वा यत् असुर्य प्रति त्वा सुऽमित्रः इत्था अस्तौत् दुःऽमित्रः इत्था अस्तौत् आवः यत् दस्युऽहत्ये कुत्सऽपुत्रं प्र आवः यत् दस्युऽहत्ये कुत्सऽवत्सं ॥ ११ ॥ २७ ॥ ५ ॥

॥ १०६ ॥ उभौ ऊं इति नूनं तत् इत् अर्थयेथे इति वि तन्वाथे इति धियः वस्त्रा अपसाऽइव सध्रीचीना यातवे प्र ईं अजीगरिति सुदिनाऽइव पृक्षः आ तंसयेथे इति ॥ १ ॥ उष्टाराऽइव फर्वरेषु श्रयेथे इति प्रायोगाऽइव

ग्वाच्या शासुः आ इथः दूताऽइव हि स्थः यशसा जनेषु मा अप स्थातं महिषाऽइव अवऽपानात् ॥ २॥ साकंऽयुजा शकुनस्यऽइव पक्षा पश्वाऽइव चित्रा यजुः आ गमिष्टं अग्निःऽइव देवऽयोः दीदिऽवांसा परिज्मानाऽइव यजथः पुरुऽत्रा ॥ ३॥ आपी' वः अस्मे' पितराऽइव पुत्रा उग्राऽइव रुचा नृपतीऽइव° तुर्यै इर्याऽइव पुष्ट्यै किरणाऽइव भुज्यै श्रुष्टीवानाऽइव हवं आ गमिष्टं ॥ ४॥ वंसगाऽइव पूषर्या शिंबाता मित्राऽइव ऋता शतरा शातपंता वाजाऽइव उच्चा वयसा घर्म्येऽस्था मेषाऽइव इषा सपर्या पुरीषा ॥ ५॥ १॥ सृण्याऽइव जर्भरी' तुर्फरीतू' नैतोशाऽइव तुर्फरी' पर्फरीका उदन्यजाऽइव जेमना मदेरू' ता मे जरायु अजरं मरायु ॥ ६॥ पज्राऽइव चर्चरं जारं मरायु क्षद्मऽइव अर्थेषु तर्तरीथः उग्रा ऋभू' न आपत् खरमज्रा खरऽज्रुः वायुः न पर्फरत् क्षयत् रयीणां ॥ ७॥ घर्माऽइव मधु जठरे सनेरू' भगेऽअविता तुर्फरी' फारिवा अरं पतराऽइव चचरा चंद्रऽनिर्निक् मनःऽऋंगा मनन्या न जग्मी' ॥ ८॥ बृहंताऽइव गंभरेषु प्रतिऽस्थां पादाऽइव गाधं तरते विदाथः कर्णाऽइव शासुः अनु हि स्मराथः अंशाऽइव नः भजतं चित्रं अप्नः ॥ ९॥ आरंगराऽइव मधु आ ईरयेथे' सारघाऽइव गवि नीचीनऽबारे कीनाराऽइव स्वेदं आऽसिस्विदाना क्षामऽइव ऊर्जा सुयवसऽअत् सचेथे' ॥ १०॥ ऋध्याम स्तोमं सनुयाम वाजं आ नः मंत्रं सऽरथा इह उप यातं यशः न पक्वं मधु गोषु अंतः आ भूतऽअंशः अश्विनोः कामं अप्राः ॥ ११॥ २॥

॥ १०७॥ आविः अभूत् महि माघोनं एषां विश्वं जीवं तमसः निः अमोचि महि ज्योतिः पितृऽभिः दत्तं आ अगात् उरुः पंथाः

दक्षिणायाः अदर्शि ॥१॥ उच्चा दिवि दक्षिणाऽवंतः अस्थुः ये अ-
श्वऽदाः सह ते सूर्येण हिरण्यऽदाः अमृतऽत्वं भजंते वासःऽदाः
सोम प्र तिरंते आयुः ॥२॥ दैवी पूर्तिः दक्षिणा देवऽयज्या न कव-
ऽअरिभ्यः नहि ते पृणंति अथ नरः प्रयतऽदक्षिणासः अवद्य-
ऽभिया बहवः पृणंति ॥३॥ शतऽधारं वायुं अर्कं स्वःऽविदं नृ-
ऽचक्षसः ते अभि चक्षते हविः ये पृणंति प्र च यच्छंति संऽगमे ते
दक्षिणां दुहते सप्तऽमातरं ॥४॥ दक्षिणाऽवान् प्रथमः हूतः एति
दक्षिणाऽवान् ग्रामऽनीः अग्रं एति तं एव मन्ये नृऽपतिं जना-
नां यः प्रथमः दक्षिणां आऽविवाय ॥५॥३॥ तं एव ऋषिं तं ऊं
ब्रह्माणं आहुः यज्ञऽन्यं सामऽगां उक्थऽशसं सः शुक्रस्य तन्वः
वेद तिस्रः यः प्रथमः दक्षिणया रराध ॥६॥ दक्षिणा अश्वं दक्षि-
णा गां ददाति दक्षिणा चंद्रं उत यत् हिरण्यं दक्षिणा अन्नं वनुते
यः नः आत्मा दक्षिणां वर्म कृणुते विऽजानन् ॥७॥ न भोजाः म-
म्रुः न निऽअर्थं ईयुः न रिष्यंति न व्यथंते ह भोजाः इदं यत् विश्वं
भुवनं स्वः० च एतत् सर्वं दक्षिणा एभ्यः ददाति ॥८॥ भोजाः जि-
ग्युः सुरभिं योनिं अग्रे भोजाः जिग्युः वध्वं या सुऽवासाः भोजाः
जिग्युः अंतःऽपेयं सुरायाः भोजाः जिग्युः ये अहूताः प्रऽयंति ॥९॥
भोजाय अश्वं सं मृजंति आशुं भोजाय आस्ते कन्या शुंभमाना
भोजस्य इदं पुष्करिणीऽइव वेश्म परिऽकृतं देवमानाऽइव चित्रं
॥१०॥ भोजं अश्वाः सुष्टुऽवाहः वहंति सुऽवृत् रथः वर्तते दक्षि-
णायाः भोजं देवासः अवत भरेषु भोजः शत्रून् संऽअनीकेषु
जेता ॥११॥४॥

॥१०८॥ किं इच्छंती सरमा प्र इदं आनट् दूरे हि अध्वा जगुरिः

पराचैः का अस्मेऽहिंतिः का परिऽतक्म्या आसीत् कथं रसायाः अतरः पयांसि ॥१॥ इंद्रस्य दूतीः इषिता चरामि महः इच्छंती पणयः निऽधीन् वः अतिऽस्कदः भियसा तत् नः आवत् तथा रसायाः अतरं पयांसि ॥२॥ कीदृङ् इंद्रः सरमे का दृशीका यस्य इदं दूतीः असरः पराकात् आ च गच्छात् मित्रं एन दधाम अथ गवां गोऽपतिः नः भवाति ॥३॥ न अहं तं वेद दभ्यं दभत् सः यस्य इदं दूतीः असरं पराकात् न तं गूहंति स्रवतः गभीराः हताः इंद्रेण पणयः शयध्वे ॥४॥ इमाः गावः सरमे याः ऐच्छः परि दिवः अंतान् सुऽभगे पतंती कः ते एनाः अव सृजात् अयुध्वी उत अस्माकं आयुधा संति तिग्मा ॥५॥५॥ असेन्या वः पणयः वचांसि अनिषव्याः तन्वः संतु पापीः अधृष्टः वः एतवै अस्तु पंथाः बृहस्पतिः वः उभया न मृळात् ॥६॥ अयं निऽधिः सरमे अद्रिऽबुध्नः गोभिः अश्वेभिः वसुऽभिः निऽऋष्टः रक्षंति तं पणयः ये सुऽगोपाः रेकु पदं अलकं आ जगंथ ॥७॥ आ इह गमन् ऋषयः सोमऽशिताः अयास्यः अंगिरसः नवऽग्वाः ते एतं ऊर्वं वि भजंत गोनां अथ एतत् वचः पणयः वमन् इत् ॥८॥ एव च त्वं सरमे आऽजगंथ प्रऽबाधिता सहसा दैव्येन स्वसारं त्वा कृणवै मा पुनः गाः अप ते गवां सुऽभगे भजाम ॥९॥ न अहं वेद भ्रातृऽत्वं नो स्वसृऽत्वं इंद्रः विदुः अंगिरसः च घोराः गोऽकामाः मे अच्छदयन् यत् आयं अप अतः इत पणयः वरीयः ॥१०॥ दूरं इत पणयः वरीयः उत् गावः यंतु मिनतीः ऋतेन बृहस्पतिः याः अविंदत् निऽगूळ्हाः सोमः ग्रावाणः ऋषयः च विप्राः ॥११॥६॥

॥१०९॥ ते अवदन् प्रथमाः ब्रह्मऽकिल्बिषे अकूपारः सलि-

लः मातरिश्वा वीळुऽहराः तपः उग्रः मयःऽभूः आपः देवीः प्र-
थमऽजाः ऋतेन ॥१॥ सोमः राजा प्रथमः ब्रह्मऽजायां पुनः प्र
अयच्छत् अहृणीयमानः अनुऽअर्तिता वरुणः मित्रः आसीत्
अग्निः होता हस्तऽगृह्य आ निनाय ॥२॥ हस्तेन एव ग्राह्यः आ-
ऽधिः अस्याः ब्रह्मऽजाया इयं इति च इत् अवोचन् न दूताय प्र-
ऽह्ये तस्थे एषा तथा राष्ट्रं गुपितं क्षत्रियस्य ॥३॥ देवाः एतस्यां
अवदंत पूर्वे सप्तऽऋषयः तपसे ये निऽसेदुः भीमा जाया ब्राह्म-
णस्य उपऽनीता दुःऽधां दधाति परमे विऽओमन् ॥४॥ ब्रह्म-
ऽचारी चरति वेविषत् विषः सः देवानां भवति एकं अंगं तेन जा-
यां अनु अविंदत् बृहस्पतिः सोमेन नीतां जुह्वं न देवाः ॥५॥ पुनः
वै देवाः अददुः पुनः मनुष्याः उत राजानः सत्यं कृण्वानाः ब्रह्म-
ऽजायां पुनः ददुः ॥६॥ पुनःऽदाय ब्रह्मऽजायां कृत्वी देवैः निऽकि-
ल्बिषं ऊर्जं पृथिव्याः भक्त्वाय उरुऽगायं उप आसते ॥७॥७॥

॥११०॥ संऽइद्धः अद्य मनुषः दुरोणे देवः देवान् यजसि जा-
तऽवेदः आ च वह मित्रऽमहः चिकित्वान् त्वं दूतः कविः असि प्र-
ऽचेताः ॥१॥ तनूऽनपात् पथः ऋतस्य यानान् मध्वा संऽअंजन्
स्वदय सुऽजिह्व मन्मानि धीभिः उत यज्ञं ऋंधन् देवऽत्रा च कृ-
णुहि अध्वरं नः ॥२॥ आऽजुह्वानः ईड्यः वंद्यः च आ याहि अग्ने
वसुऽभिः सऽजोषाः त्वं देवानां असि यह्व होता सः एनान् यक्षि
इषितः यजीयान् ॥३॥ प्राचीनं बर्हिः प्रऽदिशा पृथिव्याः वस्तोः
अस्याः वृज्यते अग्रे अह्नां वि ऊं प्रथते विऽतरं वरीयः देवेभ्यः
अदितये स्योनं ॥४॥ व्यचस्वतीः उर्विया वि श्रयंतां पतिऽभ्यः
न जनयः शुंभमानाः देवीः द्वारः बृहतीः विश्वंऽइन्वाः देवेभ्यः भ-

वत सुप्रऽअयनाः ॥५॥८॥ आ सुस्वयंती यजते उपाके उषसा-
नक्ता सदतां नि योनौ दिव्ये योषणे बृहती सुरुक्मे अधि
श्रियं शुक्रऽपिशं दधाने ॥६॥ दैव्या होतारा प्रथमा सुऽवाचा
मिमाना यज्ञं मनुषः यजध्यै प्रऽचोदयंता विदथेषु कारू प्रा-
चीनं ज्योतिः प्रऽदिशा दिशंता ॥७॥ आ नः यज्ञं भारती तूयं एतु
इळा मनुष्वत् इह चेतयंती तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं स्योनं स-
रस्वती सुऽअपसः सदंतु ॥८॥ यः इमे द्यावापृथिवी जनित्री
रूपैः अपिंशत् भुवनानि विश्वा तं अद्य होतः इषितः यजीयान्
देवं त्वष्टारं इह यक्षि विद्वान् ॥९॥ उपऽअवसृज त्मन्या संऽअं-
जन् देवानां पाथः ऋतुऽथा हवींषि वनस्पतिः शमिता देवः
अग्निः स्वदंतु हव्यं मधुना घृतेन ॥१०॥ सद्यः जातः वि अमिमीत
यज्ञं अग्निः देवानां अभवत् पुरःऽगाः अस्य होतुः प्रऽदिशि ऋ-
तस्य वाचि स्वाहाऽकृतं हविः अदंतु देवाः ॥११॥९॥

॥१११॥ मनीषिणः प्र भरध्वं मनीषां यथाऽयथा मतयः सं-
ति नृणां इंद्रं सत्यैः आ ईरयाम कृतेभिः सः हि वीरः गिर्वणस्युः
विदानः ॥१॥ ऋतस्य हि सदसः धीतिः अद्यौत् सं गार्ष्टेयः वृष-
भः गोभिः आनट् उत् अतिष्ठत् तविषेण रवेण महांति चित् सं
विव्याच रजांसि ॥२॥ इंद्रः किल श्रुत्यै अस्य वेद सः हि जिष्णुः
पथिऽकृत् सूर्याय आत् मेनां कृण्वन् अच्युतः भुवत् गोः पतिः दि-
वः सनऽजाः अप्रतिऽइतः ॥३॥ इंद्रः मह्ना महतः अर्णवस्य व्रता
अमिनात् अंगिरःऽभिः गृणानः पुरूणि चित् नि ततान रजांसि
दाधार यः धरुणं सत्यऽताता ॥४॥ इंद्रः दिवः प्रतिऽमानं पृथि-
व्याः विश्वा वेद सवना हंति शुष्णं महीं चित् द्यां आ अतनोत्

सूर्येण चास्कंभ चित् स्कंभनेन स्कभीयान् ॥५॥१०॥ वज्रेण हि
वृत्रऽहा वृत्रं अस्तः अदेवस्य शूशुवानस्य मायाः वि धृष्णो अत्र
धृषता जघंथ अथ अभवः मघऽवन् बाहुऽओजाः ॥६॥ सचंत
यत् उषसः सूर्येण चित्रां अस्य केतवः रां अविंदन् आ यत् नक्षत्रं
ददृशे दिवः न पुनः यतः नकिः अद्धा नु वेद ॥७॥ दूरं किल प्रथमाः
जग्मुः आसां इंद्रस्य याः प्रऽसवे ससुः आपः क्व स्वित् अग्रं क्व बु-
ध्नः आसां आपः मध्यं क्व वः नूनं अंतः ॥८॥ सृजः सिंधून् अहिना
जग्रसानान् आत् इत् एताः प्र विविज्रे जवेन मुमुक्षमाणाः उत
याः मुमुचे अध इत् एताः न रमंते निऽतिक्ताः ॥९॥ सध्रीचीः सिंधुं
उशतीःऽइव आयन् सनात् जारः आरितः पूःऽभित् आसां अस्ति
आ ते पार्थिवा वसूनि अस्मे जग्मुः सूनृताः इंद्र पूर्वीः ॥१०॥११॥

॥११२॥ इंद्र पिब प्रतिऽकामं सुतस्य प्रातःऽसावः तव हि पू-
र्वऽपीतिः हर्षस्व हंतवे शूर शत्रून् उक्थेभिः ते वीर्या प्र ब्रवाम
॥१॥ यः ते रथः मनसः जवीयान् आ इंद्र तेन सोमऽपेयाय याहि
तूयं आ ते हरयः प्र द्रवंतु येभिः यासि वृषऽभिः मंदमानः ॥२॥ ह-
रित्वता वर्चसा सूर्यस्य श्रेष्ठैः रूपैः तन्वं स्पर्शयस्व अस्माभिः इंद्र
सखिऽभिः हुवानः सध्रीचीनः मादयस्व निऽसद्य ॥३॥ यस्य त्यत्
ते महिमानं मदेषु इमे मही रोदसी न अविविक्तां तत् ओकः
आ हरिऽभिः इंद्र युक्तैः प्रियेभिः याहि प्रियं अन्नं अच्छ ॥४॥ यस्य
शश्वत् पपिऽवान् इंद्र शत्रून् अननुऽकृत्या रण्या चकर्थ सः ते पु-
रंऽधिं तविषीं इयर्ति सः ते मदाय सुतः इंद्र सोमः ॥५॥१२॥ इदं ते
पात्रं सनऽवित्तं इंद्र पिब सोमं एना शतऽक्रतो॰ पूर्णः आऽहावः
मदिरस्य मध्वः यं विश्वे इत् अभिऽहर्यंति देवाः ॥६॥ वि हि त्वां

इंद्र पुरुधा जनासः हितऽप्रयसः वृषभ ह्वयंते अस्माकं ते मधु-
मत्ऽतमानि इमा भुवन् सवना तेषु हर्य ॥७॥ प्र ते इंद्र पूर्व्याणि
प्र नूनं वीर्या वोचं प्रथमा कृतानि सतीनऽमन्युः अश्रथयः अद्रिं
सुऽवेदनां अकृणोः ब्रह्मणे गां ॥८॥ नि सु सीद गणऽपते गणेषु त्वां
आहुः विप्रऽतमं कवीनां न ऋते त्वत् क्रियते किं चन आरे महां
अर्कं मघऽवन् चित्रं अर्च ॥९॥ अभिऽख्या नः मघऽवन् नाध-
मानान् सखे बोधि वसुऽपते सखीनां रणं कृधि रणऽकृत् सत्य-
ऽशुष्म अभक्ते चित् आ भज राये अस्मान् ॥१०॥१३॥९॥

॥११३॥ तं अस्य द्यावापृथिवी सऽचेतसा विश्वेभिः देवैः अ-
नु शुष्मं आवतां यत् ऐत् कृण्वानः महिमानं इंद्रियं पीत्वी सोम-
स्य क्रतुऽमान् अवर्धत ॥१॥ तं अस्य विष्णुः महिमानं ओजसा
अंशुं दधन्वान् मधुनः वि रप्शते देवेभिः इंद्रः मघऽवा सयावऽभिः
वृत्रं जघन्वान् अभवत् वरेण्यः ॥२॥ वृत्रेण यत् अहिना बिभ्रत्
आयुधा संऽअस्थिथाः युधये शंसं आऽविदे विश्वे ते अत्र मरुतः
सह त्मना अवर्धन् उग्र महिमानं इंद्रियं ॥३॥ जज्ञानः एव वि
अबाधत स्पृधः प्र अपश्यत् वीरः अभि पौंस्यं रणं अवृश्चत् अद्रिं
अव सऽस्यदः सृजत् अस्तभ्नात् नाकं सुऽअपस्यया पृथुं ॥४॥ आत्
इंद्रः सत्रा तविषीः अपत्यत वरीयः द्यावापृथिवी अबाधत अव
अभरत् धृषितः वज्रं आयसं शेवं मित्राय वरुणाय दाशुषे ॥५॥
॥१४॥ इंद्रस्य अत्र तविषीभ्यः विऽरप्शिनः ऋघायतः अरंहयंत
मन्यवे वृत्रं यत् उग्रः वि अवृश्चत् ओजसा अपः बिभ्रतं तमसा प-
रिऽवृतं ॥६॥ या वीर्याणि प्रथमानि कर्त्वा महिऽत्वेभिः यतमा-
नौ संऽईयतुः ध्वांतं तमः अव दध्वसे हते इंद्रः मह्ना पूर्वऽहूतौ अ-

पत्यत ॥ ७ ॥ विश्वे देवासः अध वृष्ण्यानि ते अवर्धयन् सोमऽवत्या
वचस्यया रद्धं वृत्रं अहिं इंद्रस्य हन्मना अग्निः न जंभैः तृषु अन्नं
आवयत् ॥ ८ ॥ भूरि दक्षेभिः वचनेभिः ऋक्वऽभिः सख्येभिः स-
ख्यानि प्र वोचत इंद्रः धुनिं च चुमुरिं च दंभयन् श्रद्धाऽमनस्या
शृणुते दभीतये ॥ ९ ॥ त्वं पुरूणि आ भर सुऽअश्व्या येभिः मंसै निऽ-
ऽवचनानि शंसन् सुऽगेभिः विश्वा दुःऽइता तरेम विदो सु नः
उर्विया गाधं अद्य ॥ १० ॥ १५ ॥

॥ ११४ ॥ घर्मा संऽअंता त्रिऽवृतं वि आपतुः तयोः जुष्टिं मा-
तरिश्वा जगाम दिवः पयः दिधिषाणाः अवेषन् विदुः देवाः स-
हऽसामानं अर्कं ॥ १ ॥ तिस्रः देष्ट्राय निःऽऋतीः उप आसते दीर्घ-
ऽश्रुतः वि हि जानंति वह्नयः तासां नि चिक्युः कवयः निऽदानं
परेषु याः गुह्येषु व्रतेषु ॥ २ ॥ चतुःऽकपर्दा युवतिः सुऽपेशाः घृत-
ऽप्रतीका वयुनानि वस्ते तस्यां सुऽपर्णा वृषणा नि सेदतुः यत्र
देवाः दधिरे भागऽधेयं ॥ ३ ॥ एकः सुऽपर्णः सः समुद्रं आ विवेश
सः इदं विश्वं भुवनं वि चष्टे तं पाकेन मनसा अपश्यं अंतितः तं
माता रेळ्हि सः ऊं रेळ्हि मातरं ॥ ४ ॥ सुऽपर्णं विप्राः कवयः व-
चःऽभिः एकं संतं बहुधा कल्पयंति छंदांसि च दधतः अध्वरेषु ग्र-
हान् सोमस्य मिमते द्वादश ॥ ५ ॥ १६ ॥ षट्ऽत्रिंशान् च चतुरः क-
ल्पयंतः छंदांसि च दधतः आऽद्वादशं यज्ञं विऽमाय कवयः मनी-
षा ऋक्ऽसामाभ्यां प्र रथं वर्तयंति ॥ ६ ॥ चतुःऽदश अन्ये महि-
मानः अस्य तं धीराः वाचा प्र नयंति सप्त आप्तानं तीर्थे कः इह प्र
वोचत् येन पथा प्रऽपिबंते सुतस्य ॥ ७ ॥ सहस्रधा पंचऽदशानि
उक्था यावत् द्यावापृथिवी तावत् इत् तत् सहस्रधा महिमानः

सहस्रं यावत् ब्रह्म विऽस्थितं तावती वाक् ॥८॥ कः छंदसां योगं
आ वेद धीरः कः धिष्ण्यां प्रति वाचं पपाद कं ऋत्विजां अष्टमं
शूरं आहुः हरी इंद्रस्य नि चिकाय कः स्वित् ॥९॥ भूम्याः अंतं परि
एके चरंति रथस्य धूःऽसु युक्तासः अस्थुः श्रमस्य दायं वि भजंति
एभ्यः यदा यमः भवति हर्म्ये हितः ॥१०॥१७॥

॥११५॥ चित्रः इत् शिशोः तरुणस्य वक्षथः न यः मातरौ अ-
पिऽएति धातवे अनूधाः यदि जीजनत् अध च नु ववक्ष सद्यः
महि दूत्यं चरन् ॥१॥ अग्निः ह नाम धायि दन् अपःऽतमः सं यः
वना युवते भस्मना दता अभिऽप्रमुरा जुह्वा सुऽअध्वरः इनः न
प्रोथमानः यवसे वृषा ॥२॥ तं वः विं न द्रुऽसदं देवं अंधसः इंदुं
प्रोथंतं प्रऽवपंतं अर्णवं आसा वह्निं न शोचिषा विऽरप्शिनं म-
हिऽव्रतं न सरजंतं अध्वनः ॥३॥ वि यस्य ते ज्रयसानस्य अजर
धक्षोः न वाताः परि संति अच्युताः आ रण्वासः युयुधयः न स-
त्वनं त्रितं नशंत प्र शिषंतः इष्टये ॥४॥ सः इत् अग्निः कण्वऽतमः
कण्वऽसखा अर्यः परस्य अंतरस्य तरुषः अग्निः पातु गृणतः अ-
ग्निः सूरीन् अग्निः ददातु तेषां अवः नः ॥५॥१८॥ वाजिन्ऽतम-
माय सह्यसे सुऽपित्र्य तृषु च्यवानः अनु जातऽवेदसे अनुद्रे चित्
यः धृषता वरं सते महिन्ऽतमाय धन्वना इत् अविष्यते ॥६॥ एव
अग्निः मर्तैः सह सूरिऽभिः वसुः स्तवे सहसः सूनरः नृऽभिः मि-
त्रासः न ये सुऽधिताः ऋतऽयवः द्यावः न द्युम्नैः अभि संति मा-
नुषान् ॥७॥ ऊर्जः नपात् सहसाऽवन् इति त्वा उपऽस्तुतस्य वं-
दते वृषा वाक् त्वां स्तोषाम त्वया सुऽवीराः द्राघीयः आयुः प्रऽतरं
दधानाः ॥८॥ इति त्वा अग्ने वृष्टिऽहव्यस्य पुत्राः उपऽस्तुतासः

ऋषयः अवोचन् तान् च पाहि गृणतः च सूरीन् वषट् वषट् इति ऊर्ध्वासः अनक्षन् नमः नमः इति ऊर्ध्वासः अनक्षन् ॥ ९ ॥ १९ ॥

॥ ११६ ॥ पिब सोमं महते इंद्रियाय पिब वृत्राय हंतवे शविष्ठ पिब राये शवसे हूयमानः पिब मध्वः तृपत् इंद्र आ वृषस्व ॥ १ ॥ अस्य पिब क्षुऽमतः प्रऽस्थितस्य इंद्र सोमस्य वरं आ सुतस्य स्वस्तिऽदाः मनसा मादयस्व अर्वाचीनः रेवते सौभगाय ॥ २ ॥ ममत्तु त्वा दिव्यः सोमः इंद्र ममत्तु यः सूयते पार्थिवेषु ममत्तु येन वरिवः चकर्थ ममत्तु येन निऽरिणासि शत्रून् ॥ ३ ॥ आ द्विऽबर्हाः अमिनः यातु इंद्रः वृषा हरिऽभ्यां परिऽसिक्तं अंधः गवि आ सुतस्य प्रऽभृतस्य मध्वः सत्रा खेदां अरुशऽहा आ वृषस्व ॥ ४ ॥ नि तिग्मानि भ्राशयन् भ्राश्यानि अव स्थिरा तनुहि यातुऽजूनां उग्राय ते सहः बलं ददामि प्रतिऽइत्य शत्रून् विऽगदेषु वृश्च ॥ ५ ॥ २० ॥ वि अर्यः इंद्र तनुहि श्रवांसि ओजः स्थिराऽइव धन्वनः अभिऽमातीः अस्मद्र्यक् ववृधानः सहःऽभिः अनिऽभृष्टः तन्वं ववृधस्व ॥ ६ ॥ इदं हविः मघऽवन् तुभ्यं रातं प्रति संऽराट् अहृणानः गृभाय तुभ्यं सुतः मघऽवन् तुभ्यं पक्वः अद्धि इंद्र पिब च प्रऽस्थितस्य ॥ ७ ॥ अद्धि इत् इंद्र प्रऽस्थिता इमा हवींषि चनः दधिष्व पचता उत सोमं प्रयस्वंतः प्रति हर्यामसि त्वा सत्याः संतु यजमानस्य कामाः ॥ ८ ॥ प्र इंद्राग्निऽभ्यां सुऽवचस्यां इयर्मि सिंधौऽइव प्र ईरयं नावं अर्कैः अयाःऽइव परि चरंति देवाः ये अस्मभ्यं धनऽदाः उत्ऽभिदः च ॥ ९ ॥ २१ ॥

॥ ११७ ॥ न वै ऊं इति देवाः क्षुधं इत् वधं ददुः उत आशितं उपग-

च्छंति मृत्यवः उतो इति रयिः पृणतः न उप दस्यति उत अपृणन् मर्डितारं न विंदते ॥१॥ यः आध्राय चकमानाय पित्वः अन्नऽवान् सन् रफिताय उपऽजग्मुषे स्थिरं मनः कृणुते सेवते पुरा उतो इति चित् सः मर्डितारं न विंदते ॥२॥ सः इत् भोजः यः गृहवे ददाति अन्नऽकामाय चरते कृशाय अरं अस्मै भवति यामऽहूतौ उत अपरीषु कृणुते सखायं ॥३॥ न सः सखा यः न ददाति सख्ये सचाऽभुवे सचमानाय पित्वः अप अस्मात् प्र इयात् न तत् ओकः अस्ति पृणंतं अन्यं अरणं चित् इच्छेत् ॥४॥ पृणीयात् इत् नाधमानाय तव्यान् द्राघीयांसं अनु पश्येत पंथां ओ इति हि वर्तंते रथ्याऽइव चक्रा अन्यंऽअन्यं उप तिष्ठंत रायः ॥५॥२२॥ मोघं अन्नं विंदते अप्रऽचेताः सत्यं ब्रवीमि वधः इत् सः तस्य न अर्यमणं पुष्यति नो इति सखायं केवलऽअघः भवति केवलऽआदी ॥६॥ कृषन् इत् फालः आशितं कृणोति यन् अध्वानं अप वृंक्ते चरित्रैः वदन् ब्रह्मा अवदतः वनीयान् पृणन् आपिः अपृणंतं अभि स्यात् ॥७॥ एकऽपात् भूयः द्विऽपदः वि चक्रमे द्विऽपात् त्रिऽपादं अभि एति पश्चात् चतुःऽपात् एति द्विऽपदां अभिऽस्वरे संऽपश्यन् पंक्तीः उपऽतिष्ठमानः ॥८॥ समौ चित् हस्तौ न समं विविष्टः संऽमातरा चित् न समं दुहाते इति यमयोः चित् न समा वीर्याणि ज्ञाती इति चित् संतौ न समं पृणीतः ॥९॥२३॥

॥११८॥ अग्ने हंसि नि अत्रिणं दीद्यत् मर्त्येषु आ स्वे क्षये शुचिऽव्रत ॥१॥ उत् तिष्ठसि सुऽआहुतः घृतानि प्रति मोदसे यत् त्वा स्रुचः संऽअस्थिरन् ॥२॥ सः आऽहुतः वि रोचते अग्निः ईळेन्यः गिरा स्रुचा प्रतीकं अज्यते ॥३॥ घृतेन अग्निः सं अज्यते मधु-

ऽप्रतीकः आऽहुतः रोचमानः विभाऽवसुः ॥ ४ ॥ जरमाणः सं इ-
ध्यसे देवेभ्यः हव्यऽवाहन तं त्वा हवंत मर्त्याः ॥ ५ ॥ २४ ॥ तं मर्ताः
अमर्त्यं घृतेन अग्निं सपर्यत अदाभ्यं गृहऽपतिं ॥ ६ ॥ अदाभ्येन
शोचिषा अग्ने रक्षः त्वं दह गोपाः ऋतस्य दीदिहि ॥ ७ ॥ सः त्वं अग्ने
प्रतीकेन प्रति ओष यातुऽधान्यः उरुऽक्षयेषु दीद्यत् ॥ ८ ॥ तं त्वा
गीःऽभिः उरुऽक्षयाः हव्यऽवाहं सं ईधिरे यजिष्ठं मानुषे जने
॥ ९ ॥ २५ ॥

॥ ११९ ॥ इति वै इति मे मनः गां अश्वं सनुयां इति कुवित् सो-
मस्य अपां इति ॥ १ ॥ प्र वाताःऽइव दोधतः उत् मा पीताः अयं-
सत कुवित् सोमस्य अपां इति ॥ २ ॥ उत् मा पीताः अयंसत रथं
अश्वाःऽइव आशवः कुवित् सोमस्य अपां इति ॥ ३ ॥ उप मा म-
तिः अस्थित वाश्रा पुत्रंऽइव प्रियं कुवित् सोमस्य अपां इति
॥ ४ ॥ अहं तष्टाऽइव वंधुरं परि अचामि हृदा मतिं कुवित् सोमस्य
अपां इति ॥ ५ ॥ नहि मे अक्षिऽपत् चन अच्छांत्सुः पंच कृष्टयः
कुवित् सोमस्य अपां इति ॥ ६ ॥ २६ ॥ नहि मे रोदसी' उभे' अन्यं
पक्षं चन प्रति कुवित् सोमस्य अपां इति ॥ ७ ॥ अभि द्यां महिना
भुवं अभि इमां पृथिवीं महीं कुवित् सोमस्य अपां इति ॥ ८ ॥ हंत
अहं पृथिवीं इमां नि दधानि इह वा इह वा कुवित् सोमस्य अपां
इति ॥ ९ ॥ ओषं इत् पृथिवीं अहं जंघनानि इह वा इह वा कुवित्
सोमस्य अपां इति ॥ १० ॥ दिवि मे अन्यः पक्षः अधः अन्यं अची-
कृषं कुवित् सोमस्य अपां इति ॥ ११ ॥ अहं अस्मि महाऽमहः अ-
भिऽनभ्यं उत्ऽईषितः कुवित् सोमस्य अपां इति ॥ १२ ॥ गृहः या-
मि अरंऽकृतः देवेभ्यः हव्यऽवाहनः कुवित् सोमस्य अपां इति
॥ १३ ॥ २७ ॥ ६ ॥

॥१२०॥ तत् इत् आस भुवनेषु ज्येष्ठं यतः जज्ञे उग्रः त्वेषऽनृम्णः सद्यः जज्ञानः नि रिणाति शत्रून् अनु यं विश्वे मदंति ऊमाः ॥१॥ ववृधानः शवसा भूरिऽओजाः शत्रुः दासाय भियसं दधाति अविऽअनत् च विऽअनत् च सस्नि सं ते नवंत प्रऽभृता मदेषु ॥२॥ त्वे क्रतुं अपि वृंजंति विश्वे द्विः यत् एते त्रिः भवंति ऊमाः स्वादोः स्वादीयः स्वादुना सृज सं अदः सु मधु मधुना अभि योधीः ॥३॥ इति चित् हि त्वा धना जयंतं मदेऽमदे अनुऽमदंति विप्राः ओजीयः धृष्णो स्थिरं आ तनुष्व मा त्वा दभन् यातुऽधानाः दुःऽएवाः ॥४॥ त्वया वयं शाशद्महे रणेषु प्रऽपश्यंतः युधेन्यानि भूरि चोदयामि ते आयुधा वचःऽभिः सं ते शिशामि ब्रह्मणा वयांसि॥५॥१॥ स्तुषेय्यं पुरुऽवर्पसं ऋभ्वं इनऽतमं आप्त्यं आप्त्यानां आ दर्षते शवसा सप्त दानून् प्र साक्षते प्रतिऽमानानि भूरि॥६॥ नि तत् दधिषे अवरं परं च यस्मिन् आविथ अवसा दुरोणे आ मातरा स्थापयसे जिगत्नू अतः इनोषि कर्वरा पुरूणि॥७॥ इमा ब्रह्म बृहत्ऽदिवः विवक्ति इंद्राय शूषं अग्रियः स्वःऽसाः महः गोत्रस्य क्षयति स्वऽराजः दुरः च विश्वाः अवृणोत् अप स्वाः ॥८॥ एव महान् बृहत्ऽदिवः अथर्वा अवोचत् स्वां तन्वं इंद्रं एव स्वसारः मातरिभ्वरीः अरिप्राः हिन्वंति च शवसा वर्धयंति च ॥९॥२॥

॥१२१॥ हिरण्यऽगर्भः सं अवर्तत अग्रे भूतस्य जातः पतिः एकः आसीत् सः दाधार पृथिवीं द्यां उत इमां कस्मै देवाय हविषा विधेम॥१॥ यः आत्मऽदाः बलऽदाः यस्य विश्वे उपऽआसते प्रऽशिषं यस्य देवाः यस्य छाया अमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय ह-

विषा विधेम ॥२॥ यः प्राणतः निऽमिषतः महिऽत्वा एकः इत् राजा जगतः बभूव यः ईशे अस्य द्विऽपदः चतुःऽपदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥३॥ यस्य इमे हिमऽवंतः महिऽत्वा यस्य समुद्रं रसया सह आहुः यस्य इमाः प्रऽदिशः यस्य बाहू कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥४॥ येन द्यौः उग्रा पृथिवी च दृळ्हा येन स्वरिति स्तभितं येन नाकः यः अंतरिक्षे रजसः विऽमानः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥५॥३॥ यं क्रंदसी अवसा तस्तभाने अभि ऐक्षेतां मनसा रेजमाने यत्र अधि सूरः उत्ऽइतः विऽभाति कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥६॥ आपः ह यत् बृहतीः विश्वं आयन् गर्भं दधानाः जनयंतीः अग्निं ततः देवानां सं अवर्तत असुः एकः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥७॥ यः चित् आपः महिना परिऽअपश्यत् दक्षं दधानाः जनयंतीः यज्ञं यः देवेषु अधि देवः एकः आसीत् कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥८॥ मा नः हिंसीत् जनिता यः पृथिव्याः यः वा दिवं सत्यऽधर्मा जजान यः च अपः चंद्राः बृहतीः जजान कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥९॥ प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता बभूव। यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयं स्याम पतयो रयीणां ॥१०॥४॥

॥१२२॥ वसुं न चित्रऽमहसं गृणीषे वामं शेवं अतिथिं अद्विषेण्यं सः रासते शुरुधः विश्वऽधायसः अग्निः होता गृहऽपतिः सुऽवीर्यं ॥१॥ जुषाणः अग्ने प्रति हर्य मे वचः विश्वानि विद्वान् वयुनानि सुक्रतो इति सुऽक्रतो घृतऽनिर्निक् ब्रह्मणे गातुं आ ईरय तव देवाः अजनयन् अनु व्रतं ॥२॥ सप्त धामानि परिऽयन् अमर्त्यः दाशत् दाशुषे सुऽकृते ममहस्व सुऽवीरेण रयिणा अग्ने सुऽआभुवा

यः ते आनट् संऽइधा तं जुषस्व ॥ ३ ॥ यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरःऽहितं
हविष्मंतः ईळते सप्त वाजिनं शृण्वंतं अग्निं घृतऽपृष्ठं उक्षणं पृ-
णंतं देवं पृणते सुऽवीर्यं ॥ ४ ॥ त्वं दूतः प्रथमः वरेण्यः सः हूयमानः
अमृताय मत्स्व त्वां मर्जयन् मरुतः दाशुषः गृहे त्वां स्तोमेभिः भृ-
गवः वि रुरुचुः ॥ ५ ॥ ५ ॥ इषं दुहन् सुऽदुघां विश्वऽधायसं यज्ञऽप्रिये
यजमानाय सुऽक्रतो॰ अग्ने घृतऽस्नुः त्रिः ऋतानि दीद्यत् वर्तिः
यज्ञं परिऽयन् सुक्रतुऽयसे ॥ ६ ॥ त्वां इत् अस्याः उषसः विऽउष्टिषु
दूतं कृण्वानाः अयजंत मानुषाः त्वां देवाः महयाय्याय वावृधुः
आज्यं अग्ने निऽमृजंतः अध्वरे ॥ ७ ॥ नि त्वा वसिष्ठाः अह्वंत वा-
जिनं गृणंतः अग्ने विदथेषु वेधसः रायः पोषं यजमानेषु धारय
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥ १२३ ॥ अयं वेनः चोदयत् पृश्निऽगर्भाः ज्योतिःऽजरायुः र-
जसः विऽमाने इमं अपां संऽगमे सूर्यस्य शिशुं न विप्राः मति-
ऽभिः रिहंति ॥ १ ॥ समुद्रात् ऊर्मिं उत् इयर्ति वेनः नभःऽजाः पृष्ठं
हर्यतस्य दर्शि ऋतस्य सानौ अधि विष्टपि भ्राट् समानं योनिं
अभि अनूषत व्राः ॥ २ ॥ समानं पूर्वीः अभि वावशानाः तिष्ठन्
वत्सस्य मातरः सऽनीळाः ऋतस्य सानौ अधि चक्रमाणाः रि-
हंति मध्वः अमृतस्य वाणीः ॥ ३ ॥ जानंतः रूपं अकृपंत विप्राः
मृगस्य घोषं महिषस्य हि ग्मन् ऋतेन यंतः अधि सिंधुं अस्थुः
विदत् गंधर्वः अमृतानि नाम ॥ ४ ॥ अप्सराः जारं उपऽसिष्मि-
याणा योषा बिभर्ति परमे विऽओमन् चरत् प्रियस्य योनिषु
प्रियः सन् सीदत् पक्षे हिरण्यये सः वेनः ॥ ५ ॥ ७ ॥ नाके सुऽपर्णं
उप यत् पतंतं हृदा वेनंतः अभि अचक्षत त्वा हिरण्यऽपक्षं वरु-

णस्य दूतं यमस्य योनौ शकुनं भुरण्युं ॥६॥ ऊर्ध्वः गंधर्वः अधि
नाके अस्थात् प्रत्यङ् चित्रा बिभ्रत् अस्य आयुधानि वसानः अ
त्कं सुरभिं दृशे कं स्वः न नाम जनत प्रियाणि ॥७॥ द्रप्सः समु
अभि यत् जिगाति पश्यन् गृध्रस्य चक्षसा विऽधर्मन् भानुः शु
क्रेण शोचिषा चकानः तृतीये चक्रे रजसि प्रियाणि ॥८॥८॥

॥१२४॥ इमं नः अग्ने उप यज्ञं आ इहि पंचऽयामं त्रिऽवृतं स-
प्तऽतंतुं असः हव्यऽवाट् उत नः पुरःऽगाः ज्योक् एव दीर्घं तमः
आ अशयिष्ठाः ॥१॥ अदेवात् देवः प्रऽचता गुहा यन् प्रऽपश्य-
मानः अमृतऽत्वं एमि शिवं यत् संतं अशिवः जहामि स्वात् स-
ख्यात् अरणीं नाभिं एमि ॥२॥ पश्यन् अन्यस्याः अतिथिं वया-
याः ऋतस्य धाम वि मिमे पुरूणि शंसामि पित्रे असुराय शेवं
अयज्ञियात् यज्ञियं भागं एमि ॥३॥ बह्वीः समाः अकरं अंतः अ-
स्मिन् इंद्रं वृणानः पितरं जहामि अग्निः सोमः वरुणः ते च्यवंते
परिऽआवर्तं राष्ट्रं तत् अवामि आऽयन् ॥४॥ निःऽमायाः ऊं त्ये
असुराः अभूवन् त्वं च मा वरुण कामयासे ऋतेन राजन् अनृतं
विऽविंचन् मम राष्ट्रस्य अधिऽपत्यं आ इहि ॥५॥९॥ इदं स्वः इदं
इत् आस वामं अयं प्रऽकाशः उरु अंतरिक्षं हनाव वृत्रं निःऽएहि
सोम हविः त्वा संतं हविषा यजाम ॥६॥ कविः कविऽत्वा दिवि
रूपं आ असजत् अप्रऽभूती वरुणः निः अपः सृजत् क्षेमं कृण्वा-
नाः जनयः न सिंधवः ताः अस्य वर्णं शुचयः भरिभ्रति ॥७॥ ताः
अस्य ज्येष्ठं इंद्रियं सचंते ताः ईं आ क्षेति स्वधया मदंतीः ताः ईं
विशः न राजानं वृणानाः बीभत्सुवः अप वृत्रात् अतिष्ठन् ॥८॥

बीभत्सूनाँ सऽयुजँ हंसं आहुः अपां दिव्यानाँ सख्ये चरँतं अनु-
ऽस्तुभं अनु चर्चूर्यमाणं इंद्रं नि चिक्युः कवयः मनीषा ॥ ९ ॥ १० ॥

॥ १२५ ॥ अहं रुद्रेभिः वसुऽभिः चरामि अहं आदित्यैः उत
विश्वऽदेवैः अहं मित्रावरुणा उभा बिभर्मि अहं इंद्राग्नी' अहं
अश्विना उभा ॥ १ ॥ अहं सोमं आहनसं बिभर्मि अहं त्वष्टारं उत
पूषणं भगं अहं दधामि द्रविणं हविष्मते सुप्रऽअव्ये यजमानाय
सुन्वते ॥ २ ॥ अहं राष्ट्री संऽगमनी वसूनां चिकितुषी प्रथमा यज्ञि-
यानां तां मा देवाः वि अदधुः पुरुऽत्रा भूरिऽस्थात्रां भूरि आऽवे-
शयंतीं ॥ ३ ॥ मया सः अन्नं अत्ति यः विऽपश्यति यः प्राणिति यः
ईं शृणोति उक्तं अमंतवः मां ते उप क्षियंति श्रुधि श्रुत श्रद्धिऽवं
ते वदामि ॥ ४ ॥ अहं एव स्वयं इदं वदामि जुष्टं देवेभिः उत मानु-
षेभिः यं कामये तंऽतं उग्रं कृणोमि तं ब्रह्माणं तं ऋषिं तं सुऽमेधां
॥ ५ ॥ ११ ॥ अहं रुद्राय धनुः आ तनोमि ब्रह्मऽद्विषे शरवे हंतवै ऊं'
अहं जनाय सऽमदं कृणोमि अहं द्यावापृथिवी' आ विवेश ॥ ६ ॥
अहं सुवे पितरं अस्य मूर्धन् मम योनिः अप्ऽसु अंतः' समुद्रे
ततः वि तिष्ठे भुवना अनु विश्वा उत अमूं द्यां वर्ष्मणा उप स्पृ-
शामि ॥ ७ ॥ अहं एव वातःऽइव प्र वामि आऽरभमाणा भुव-
नानि विश्वा परः दिवा परः एना पृथिव्या एतावती महिना सं
बभूव ॥ ८ ॥ १२ ॥

॥ १२६ ॥ न तं अंहः न दुःऽइतं देवासः अष्ट मर्त्यं सऽजोषसः यं
अर्यमा मित्रः नयंति वरुणः अति द्विषः ॥ १ ॥ तत् हि वयं वृणीमहे
वरुण मित्र अर्यमन् येन निः अंहसः यूयं पाथ नेथ च मर्त्यं अ-

तिं द्विषः ॥२॥ ते नूनं नः अयं ऊतये वरुणः मित्रः अर्यमा नयि-
ष्ठाः ऊं नः नेषणि पर्षिष्ठाः ऊं नः पर्षणि अति द्विषः ॥३॥ यूयं
विश्वं परि पाथ वरुणः मित्रः अर्यमा युष्माकं शर्मणि प्रिये
स्याम सुऽप्रनीतयः अति द्विषः ॥४॥ आदित्यासः अति ि
वरुणः मित्रः अर्यमा उग्रं मरुत्ऽभिः रुद्रं हुवेम इंद्रं अ
स्तये अति द्विषः ॥५॥ नेतारः ऊं सु नः तिरः वरुणः मित्रः
मा अति विश्वानि दुःऽइता राजानः चर्षणीनां अति द्विष
शुनं अस्मभ्यं ऊतये वरुणः मित्रः अर्यमा शर्म यच्छंतु स
आदित्यासः यत् ईमहे अति द्विषः ॥७॥ यथा ह त्यत् वसवः गौर्यं
चित् पदि सितां अमुंचत यजत्राः एवो सु अस्मत् मुंचत वि अं-
हः प्र तारि अग्ने प्रऽतरं नः आयुः ॥८॥१३॥

॥१२७॥ रात्री वि अख्यत् आऽयती पुरुऽत्रा देवी अक्षऽभिः
विश्वाः अधि श्रियः अधित ॥१॥ आ उरु अप्राः अमर्त्या निऽवतः
देवी उत्ऽवतः ज्योतिषा बाधते तमः ॥२॥ निः ऊं स्वसारं अकृत
उषसं देवी आऽयती अप इत् ऊं हासते तमः ॥३॥ सा नः अद्य य-
स्याः वयं नि ते यामन् अविक्ष्महि वृक्षे न वसतिं वयः ॥४॥ नि
ग्रामासः अविक्षत नि पत्ऽवंतः नि पक्षिणः नि श्येनासः चित्
अर्थिनः ॥५॥ यवय वृक्यं वृकं यवय स्तेनं ऊर्म्ये अथ नः सुऽतरा
भव ॥६॥ उप मा पेपिशत् तमः कृष्णं विऽअक्तं अस्थित उषः ऋ-
णाऽइव यातय ॥७॥ उप ते गाःऽइव आ अकरं वृणीष्व दुहितः
दिवः रात्रि स्तोमं न जिग्युषे ॥८॥१४॥

॥१२८॥ मम अग्ने वर्चः विऽहवेषु अस्तु वयं त्वा इंधानाः तन्वं

पुषेम मह्यं नमंतां प्रऽदिशः चतस्रः त्वया अधिऽअक्षेण पृतनाः जयेम ॥१॥ मम देवाः विऽहवे संतु सर्वे इंद्रऽवंतः मरुतः विष्णुः अग्निः मम अंतरिक्षं उरुऽलोकं अस्तु मह्यं वातः पवतां कामे अस्मिन् ॥२॥ मयि देवाः द्रविणं आ यजंतां मयि आऽशीः अस्तु मयि देवऽहूतिः दैव्याः होतारः वनुषंत पूर्वे अरिष्टाः स्याम तन्वा सुऽवीराः ॥३॥ मह्यं यजंतु मम यानि हव्या आऽकूतिः सत्या मनसः मे अस्तु एनः मा नि गां कतमत् चन अहं विश्वे देवासः अधि वोचत नः ॥४॥ देवीः षट् उर्वीः उरु नः कृणोत विश्वे देवासः इह वीरयध्वं मा हास्महि प्रऽजया मा तनूभिः मा रधाम द्विषते सोम राजन् ॥५॥१५॥ अग्ने मन्युं प्रतिऽनुदन् परेषां अदब्धः गोपाः परि पाहि नः त्वं प्रत्यंचः यंतु निऽगुतः पुनः ते अमा एषां चित्तं प्रऽबुधां वि नेशत् ॥६॥ धाता धातॄणां भुवनस्य यः पतिः देवं त्रातारं अभिमातिऽसहं इमं यज्ञं अश्विना उभा बृहस्पतिः देवाः पांतु यजमानं निऽअर्थात् ॥७॥ उरुऽव्यचाः नः महिषः शर्म यंसत् अस्मिन् हवे पुरुऽहूतः पुरुऽक्षुः सः नः प्रऽजायै हरिऽअश्व मृळय इंद्र मा नः रिरिषः मा परा दाः ॥८॥ ये नः सऽपत्नाः अप ते भवंतु इंद्राग्निऽभ्यां अव बाधामहे तान् वसवः रुद्राः आदित्याः उपरिऽस्पृशं मा उग्रं चेत्तारं अधिऽराजं अक्रन् ॥९॥१६॥ ॥१०॥

॥१२९॥ न असत् आसीत् नो इति सत् आसीत् तदानीं न आसीत् रजः नो इति विऽओम परः यत् किं आ अवरीवरिति कुह कस्य शर्मन् अंभः किं आसीत् गहनं गभीरं ॥१॥ न मृत्युः आसीत् अमृतं न तर्हि न राभ्याः अह्नः आसीत् प्रऽकेतः आनीत् अवातं स्वधया तत् एकं तस्मात् ह अन्यत् न परः किं चन आस ॥२॥ तमः आसीत्

तमसा गूळ्हं अग्रे अप्रऽकेतं सलिलं सर्वं आः इदं तुच्छ्येन आभु अपिऽहितं यत् आसीत् तपसः तत् महिना अजायत एकं ॥३॥ कामः तत् अग्रे सं अवर्तत अधि मनसः रेतः प्रथमं यत् आसीत् सतः बंधुं असति निः अविंदन् हृदि प्रतिऽइष्य कवयः मनीषा ॥४॥ तिरश्चीनः विऽततः रश्मिः एषां अधः स्वित् आसी३त् उपरि स्वित् आसी३त् रेतःऽधाः आसन् महिमानः आसन् स्वधा अवस्तात् प्रऽयतिः परस्तात् ॥५॥ कः अद्धा वेद कः इह प्र वोचत् कुतः आऽजाता कुतः इयं विऽसृष्टिः अर्वाक् देवाः अस्य विऽसर्जनेन अथ कः वेद यतः आऽबभूव ॥६॥ इयं विऽसृष्टिः यतः आऽबभूव यदि वा दधे यदि वा न यः अस्य अधिऽअक्षः परमे विऽओमन् सः अंग वेद यदि वा न वेद ॥७॥१७॥

॥१३०॥ यः यज्ञः विश्वतः तंतुऽभिः ततः एकऽशतं देवऽकर्मेभिः आऽयतः इमे वयंति पितरः ये आऽययुः प्र वय अप वय इति आसते तते ॥१॥ पुमान् एनं तनुते उत् कृणत्ति पुमान् वि तत्ने अधि नाके अस्मिन् इमे मयूखाः उप सेदुः ऊं इति सदः सामानि चक्रुः तसराणि ओतवे ॥२॥ का आसीत् प्रऽमा प्रतिऽमा किं निऽदानं आज्यं किं आसीत् परिऽधिः कः आसीत् छंदः किं आसीत् प्रउगं किं उक्थं यत् देवाः देवं अयजंत विश्वे ॥३॥ अग्नेः गायत्री अभवत् सऽयुग्वा उष्णिहया सविता सं बभूव अनुऽस्तुभा सोमः उक्थैः महस्वान् बृहस्पतेः बृहती वाचं आवत् ॥४॥ विऽराट् मित्रावरुणयोः अभिऽश्रीः इंद्रस्य त्रिऽस्तुप् इह भागः अह्नः विश्वान् देवान् जगती आ विवेश तेन चाक्लृप्रे ऋषयः मनुष्याः ॥५॥ चाक्लृप्रे तेन ऋषयः मनुष्याः यज्ञे जाते पितरः नः पुराणे प-

श्यन् मन्ये मनसा चक्षसा तान् ये इमं यज्ञं अयजंत पूर्वे ॥ ६॥ सहऽस्तोमाः सहऽछंदसः आऽवृतः सहऽप्रमाः ऋषयः सप्त दैव्याः पूर्वेषां पंथां अनुऽदृश्य धीराः अनुऽआलेभिरे रथ्यः न रश्मीन् ॥७॥१८॥

॥१३१॥ अप प्राचः इंद्र विश्वान् अमित्रान् अप अपाचः अभिऽभूते नुदस्व अप उदीचः अप शूर अधराचः उरौ यथा तव शर्मन् मदेम ॥१॥ कुवित् अंग यवऽमंतः यवं चित् यथा दांति अनुऽपूर्वं विऽयूय इहऽइह एषां कृणुहि भोजनानि ये बर्हिषः नमःऽवृक्तिं न जग्मुः ॥२॥ नहि स्थूरि ऋतुऽथा यातं अस्ति न उत श्रवः विविदे संऽगमेषु गव्यंतः इंद्रं सख्याय विप्राः अश्वऽयंतः वृषणं वाजयंतः ॥३॥ युवं सुरामं अश्विना नमुचौ आसुरे सचा विऽपिपाना शुभः पती इंद्रं कर्मऽसु आवतं ॥४॥ पुत्रंऽइव पितरौ अश्विना उभा इंद्र आवथुः काव्यैः दंसनाभिः यत् सुऽरामं वि अपिबः शचीभिः सरस्वती त्वा मघऽवन् अभिष्णक् ॥५॥ इंद्रः सुऽत्रामा स्वऽवान् अवःऽभिः सुऽमृळीकः भवतु विश्वऽवेदाः बाधतां द्वेषः अभयं कृणोतु सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥६॥ तस्य वयं सुऽमतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे स्याम सः सुऽत्रामा स्वऽवान् इंद्रः अस्मे आरात् चित् द्वेषः सनुतः युयोतु ॥७॥१९॥

॥१३२॥ ईजानं इत् द्यौः गूर्तऽवसुः ईजानं भूमिः अभि प्रऽभूषणि ईजानं देवौ अश्विनौ अभि सुम्नैः अवर्धतां ॥१॥ ता वां मित्रावरुणा धारयत्ऽक्षिती॰ सुऽसुम्ना इषितत्वता यजामसि युवोः क्राणाय सख्यैः अभि स्याम रक्षसः ॥२॥ अध चित् नु यत् दि-

धिषामहे वां अभि प्रियं रेक्णः पत्यमानाः दद्वान् वा यत् पुष्यति
रेक्णः सं ऊं आरन् नकिः अस्य मघानि ॥३॥ असौ अन्यः अ-
सुरः सूयत द्यौः त्वं विश्वेषां वरुण असि राजा मूर्धा रथस्य चाकन्
न एतावता एनसा अंतकऽध्रुक् ॥४॥ अस्मिन् सु एतत् शक-
ऽपूते एनः हिते मित्रे निऽगतान् हंति वीरान् अवोः वा यत्
धात् तनूषु अवः प्रियासु यज्ञियासु अर्वा ॥५॥ युवोः हि माता अ-
दितिः विऽचेतसा द्यौः न भूमिः पयसा पुपूतनि अव प्रिया दि-
दिष्टन सूरः निनिक्त रश्मिऽभिः ॥६॥ युवं हि अप्नऽराजौ असी-
दतं तिष्ठत् रथं न धूःऽसदं वनऽसदं ताः नः कणूकऽयंतीः नृऽमेधः
तत्रे अंहसः सुऽमेधः तत्रे अंहसः ॥७॥२०॥

॥१३३॥ प्रो सु अस्मै पुरःऽरथं इंद्राय शूषं अर्चत अभीके चित्
ऊं लोकऽकृत् संऽगे समत्ऽसु वृत्रऽहा अस्माकं बोधि चोदिता
नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥१॥ त्वं सिंधून् अव अ-
सृजः अधराचः अहन् अहिं अशत्रुः इंद्र जज्ञिषे विश्वं पुष्यसि
वार्यं तं त्वा परि स्वजामहे नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्व-
ऽसु ॥२॥ वि सु विश्वाः अरातयः अर्यः नशंत नः धियः अस्ता अ-
सि शत्रवे वधं यः नः इंद्र जिघांसति या ते रातिः ददिः वसु नभंतां
अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥३॥ यः नः इंद्र अभितः जनः
वृकऽयुः आऽदिदेशति अधःऽपदं तं ईं कृधि विऽबाधः असि स-
सहिः नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥४॥ यः नः इंद्र अ-
भिऽदासति सऽनाभिः यः च निष्ट्यः अव तस्य बलं तिर मही-
ऽइव द्यौः अध त्मना नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥५॥
वयं इंद्र त्वाऽयवः सखिऽत्वं आ रभामहे ऋतस्य नः पथा नय अति

विश्वानि दुःऽइता नभंतां अन्यकेषां ज्याकाः अधि धन्वऽसु ॥ ६॥ अस्मभ्यं सु त्वं इंद्र तां शिक्ष या दोहते प्रति वरं जरित्रे अच्छिद्रऽऊध्नी पीपयत् यथा नः सहस्रऽधारा पयसा मही गौः ॥ ७॥ २१॥

॥ १३४॥ उभे यत् इंद्र रोदसी आऽपप्राथ उषाःऽइव महांतं त्वा महीनां संऽराजं चर्षणीनां देवी जनित्री अजीजनत् भद्रा जनित्री अजीजनत् ॥ १॥ अव स्म दुःऽहनायतः मर्तस्य तनुहि स्थिरं अधःऽपदं तं ईं कृधि यः अस्मान् आऽदिदेशति देवी जनित्री अजीजनत् भद्रा जनित्री अजीजनत् ॥ २॥ अव त्याः बृहतीः इषः विश्वऽचंद्राः अमित्रऽहन् शचीभिः शक्र धूनुहि इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः देवी जनित्री अजीजनत् भद्रा जनित्री अजीजनत् ॥ ३॥ अव यत् त्वं शतक्रतो इति शतऽक्रतो इंद्र विश्वानि धूनुषे रयिं न सुन्वते सचा सहस्रिणीभिः ऊतिऽभिः देवी जनित्री अजीजनत् भद्रा जनित्री अजीजनत् ॥ ४॥ अव स्वेदाःऽइव अभितः विष्वक् पतंतु दिद्यवः दूर्वायाःऽइव तंतवः वि अस्मत् एतु दुःऽमतिः देवी जनित्री अजीजनत् भद्रा जनित्री अजीजनत् ॥ ५॥ दीर्घं हि अंकुशं यथा शक्तिं बिभर्षि मंतुऽमः पूर्वेण मघऽवन् पदा अजः वयां यथा यमः देवी जनित्री अजीजनत् भद्रा जनित्री अजीजनत् ॥ ६॥ नकिः देवाः मिनीमसि नकिः आ योपयामसि मंत्रऽश्रुत्यं चरामसि पक्षेभिः अपिऽकक्षेभिः अत्र अभि सं रभामहे ॥ ७॥ २२॥

॥ १३५॥ यस्मिन् वृक्षे सुऽपलाशे देवैः संऽपिबते यमः अत्र नः विश्पतिः पिता पुराणान् अनु वेनति ॥ १॥ पुराणान् अनु-

ऽवेनंतं चरंतं पापया अमुया असूयन् अभि अचाकशं तस्मै अ-
स्पृहयं पुनः ॥२॥ यं कुमार नवं रथं अचक्रं मनसा अकृणोः एक-
ऽईषं विश्वतः प्रांचं अपश्यन् अधि तिष्ठसि ॥३॥ यं कुमार प्र अ-
वर्तयः रथं विप्रेभ्यः परि तं साम अनु प्र अवर्तत सं इतः नावि
आऽहितं ॥४॥ कः कुमारं अजनयत् रथं कः निः अवर्तयत् कः
स्वित् तत् अद्य नः ब्रूयात् अनुऽदेयी यथा अभवत् ॥५॥ यथा अ-
भवत् अनुऽदेयी ततः अग्रं अजायत पुरस्तात् बुध्नः आऽततः प-
श्चात् निःऽअयनं कृतं ॥६॥ इदं यमस्य सदनं देवऽमानं यत् उच्यते
इयं अस्य धम्यते नाळीः अयं गीःऽभिः परिऽकृतः ॥७॥२३॥

॥१३६॥ केशी अग्निं केशी विषं केशी बिभर्ति रोदसी केशी
विश्वं स्वः दृशे केशी इदं ज्योतिः उच्यते ॥१॥ मुनयः वातऽरशनाः
पिशंगाः वसते मला वातस्य अनु ध्राजिं यंति यत् देवासः अवि-
क्षत ॥२॥ उत्ऽमदिताः मौनेयेन वातान् आ तस्थिम वयं शरी-
रा इत् अस्माकं यूयं मर्तासः अभि पश्यथ ॥३॥ अंतरिक्षेण पतति
विश्वा रूपा अवऽचाकशत् मुनिः देवस्यऽदेवस्य सौऽकृत्याय स-
खा हितः ॥४॥ वातस्य अश्वः वायोः सखा अथो देवऽइषितः मु-
निः उभौ समुद्रौ आ क्षेति यः च पूर्वः उत अपरः ॥५॥ अप्सरसां
गंधर्वाणां मृगाणां चरणे चरन् केशी केतस्य विद्वान् सखा स्वा-
दुः मदिन्ऽतमः ॥६॥ वायुः अस्मै उप अमंथत् पिनष्टि स्म कुनं-
नमा केशी विषस्य पात्रेण यत् रुद्रेण अपिबत् सह ॥७॥२४॥

॥१३७॥ उत देवाः अवऽहितं देवाः उत् नयथ पुनः उत

आगः चक्रुषं देवाः देवाः जीवयंथ पुनः ॥१॥ द्वौ इमौ वातौ वातः
आ सिंधोः आ पराऽवतः दक्षं ते अन्यः आ वातु परा अन्यः वातु
यत् रपः ॥२॥ आ वात वाहि भेषजं वि वात वाहि यत् रपः त्वं हि
विश्वऽभेषजः देवानां दूतः ईयसे ॥३॥ आ त्वा अगमं शंतातिऽभिः
अथो' अरिष्टतातिऽभिः दक्षं ते भद्रं आ अभार्षं परा यक्ष्मं सुवा-
मि ते ॥४॥ त्रायंतां इह देवाः त्रायंतां मरुतां गणः त्रायंतां विश्वा
भूतानि यथा अयं अरपाः असत् ॥५॥ आपः इत् वै ऊं' भेषजीः
आपः अमीवऽचातनीः आपः सर्वस्य भेषजीः ताः ते कृण्वंतु
भेषजं ॥६॥ हस्ताभ्यां दशऽशाखाभ्यां जिह्वा वाचः पुरःऽगवी
अनामयित्नुऽभ्यां त्वा ताभ्यां त्वा उप स्पृशामसि ॥७॥२५॥

॥१३८॥ तव त्ये इंद्र सख्येषु वह्नयः ऋतं मन्वानाः वि अदर्दिरुः
वलं यत्र दशस्यन् उषसः रिणन् अपः कुत्साय मन्मन् अह्यः च
दंसयः ॥१॥ अव असृजः प्रऽस्वः श्वंचयः गिरीन् उत् आजः उ-
स्राः अपिबः मधु प्रियं अवर्धयः वनिनः अस्य दंससा शुशोच
सूर्यः ऋतऽजातया गिरा ॥२॥ वि सूर्यः मध्ये अमुचत् रथं दिवः
विदत् दासाय प्रतिऽमानं आर्यः दृळ्हानि पिप्रोः असुरस्य मा-
यिनः इंद्रः वि आस्यत् चकृऽवान् ऋजिश्वना ॥३॥ अनाधृष्टानि
धृषितः वि आस्यत् निऽधीन् अदेवान् अमृणत् अयास्यः मा-
साऽइव सूर्यः वसु पुर्यं आ ददे गृणानः शत्रून् अशृणात् विरु-
क्मता ॥४॥ अयुद्धऽसेनः विऽभ्वा विऽभिंदता दाशत् वृत्रऽहा तु-
ज्यानि तेजते इंद्रस्य वज्रात् अबिभेत् अभिऽश्नथः प्र अक्रामत्
शुंध्यूः अजहात् उषाः अनः ॥५॥ एता त्या ते श्रुत्यानि केवला यत्

एकः एकं अकृणोः अयज्ञं मासां विऽधानं अदधाः अधि द्यवि त्वया विऽभिन्नं भरति प्रऽधिं पिता ॥ ६ ॥ २६ ॥

॥ १३९ ॥ सूर्यऽरश्मिः हरिऽकेशः पुरस्तात् सविता ज्योतिः उत् अयान् अजस्रं तस्य पूषा प्रऽसवे याति विद्वान् संऽपश्यन् विश्वा भुवनानि गोपाः ॥ १ ॥ नृऽचक्षाः एषः दिवः मध्ये आस्ते आपप्रिऽवान् रोदसी इति अंतरिक्षं सः विश्वाचीः अभि चष्टे घृताचीः अंतरा पूर्वं अपरं च केतुं ॥ २ ॥ रायः बुध्नः संऽगमनः वसूनां विश्वा रूपा अभि चष्टे शचीभिः देवःऽइव सविता सत्यऽधर्मा इंद्रः न तस्थौ संऽअरे धनानां ॥ ३ ॥ विश्वऽवसुं सोम गंधर्वं आपः ददृशुषीः तत् ऋतेन वि आयन् तत् अनुऽऐत् इंद्रः ररहाणः आसां परि सूर्यस्य परिऽधीन् अपश्यत् ॥ ४ ॥ विश्वऽवसुः अभि तत् नः गृणातु दिव्यः गंधर्वः रजसः विऽमानः यत् वा घ सत्यं उत यत् न विद्म धियः हिन्वानः धियः इत् नः अव्याः ॥ ५ ॥ सस्निं अविंदत् चरणे नदीनां अप अवृणोत् दुरः अश्मऽव्रजानां प्र आसां गंधर्वः अमृतानि वोचत् इंद्रः दक्षं परि जानात् अहीनां ॥ ६ ॥ २७ ॥

॥ १४० ॥ अग्ने तव श्रवः वयः महि भ्राजंते अर्चयः विभाऽवसो इति विभाऽवसो बृहत्ऽभानो इति बृहत्ऽभानो शवसा वाजं उक्थ्यं दधासि दाशुषे कवे ॥ १ ॥ पावकऽवर्चाः शुक्रऽवर्चाः अनूनऽवर्चाः उत् इयर्षि भानुना पुत्रः मातरा विऽचरन् उप अवसि पृणक्षि रोदसी इति उभे इति ॥ २ ॥ ऊर्जः नपात् जातऽवेदः सुशस्तिऽभिः मंदस्व धीतिऽभिः हितः त्वे इति इषः सं दधुः भूरिऽवर्पसः चित्रऽऊतयः वामऽजाताः ॥ ३ ॥ इरज्यन् अग्ने प्रथयस्व जंतुऽभिः अस्मे इति रायः अमर्त्य सः दर्शतस्य व-

पुषः वि राजसि पृणक्षि सानसिं क्रतुं ॥४॥ इष्कर्तारं अध्वरस्य प्र-
ऽचेतसं क्षयंतं राधसः महः रातिं वामस्य सुऽभगां महीं इषं द-
धासि सानसिं रयिं ॥५॥ ऋतऽवानं महिषं विश्वऽदर्शतं अग्निं
सुम्नाय दधिरे पुरः जनाः श्रुत्ऽकर्णं सप्रथःऽतमं त्वा गिरा दैव्यं
मानुषा युगा ॥६॥२८॥

॥१४१॥ अग्ने अच्छ वद इह नः प्रत्यङ् नः सुऽमनाः भव प्र नः
यच्छ विशः पते धनऽदाः असि नः त्वं ॥१॥ प्र नः यच्छतु अर्यमा
प्र भगः प्र बृहस्पतिः प्र देवाः प्र उत सूनृता रायः देवी ददातु नः
॥२॥ सोमं राजानं अवसे अग्निं गीःऽभिः हवामहे आदित्यान्
विष्णुं सूर्यं ब्रह्माणं च बृहस्पतिं ॥३॥ इंद्रवायू बृहस्पतिं सुऽहवा
इह हवामहे यथा नः सर्वः इत् जनः संऽगत्यां सुऽमनाः असत्
॥४॥ अर्यमणं बृहस्पतिं इंद्रं दानाय चोदय वातं विष्णुं सरस्वतीं
सवितारं च वाजिनं ॥५॥ त्वं नः अग्ने अग्निऽभिः ब्रह्म यज्ञं च व-
र्धय त्वं नः देवऽतातये रायः दानाय चोदय ॥६॥२९॥

॥१४२॥ अयं अग्ने जरिता त्वे अभूत् अपि सहसः सूनो नहि
अन्यत् अस्ति आप्यं भद्रं हि शर्म त्रिऽवरूथं अस्ति ते आरे हिंसा-
नां अप दिद्युं आ कृधि ॥१॥ प्रऽवत् ते अग्ने जनिम पितुऽयतः सा-
चीऽइव विश्वा भुवना नि ऋंजसे प्र सप्तयः प्र सनिषंत नः धियः
पुरः चरंति पशुपाःऽइव त्मना ॥२॥ उत वै ऊं परि वृणक्षि बप्संत्
बहोः अग्ने उलपस्य स्वधाऽवः उत खिल्याः उर्वराणां भवंति
मा ते हेतिं तविषीं चुक्रुधाम ॥३॥ यत् उत्ऽवतः निऽवतः यासि

बप्सत् पृथक् एषि प्रगर्धिनीऽइव सेना यदा ते वातः अनुऽवाति शोचिः वप्ताऽइव श्मश्रु वपसि प्र भूम ॥४॥ प्रति अस्य श्रेणयः दृहश्रे एकं निऽयानं बहवः रथासः बाहू यत् अग्ने अनुऽमर्मृजानः न्यङ् उत्तानां अनुऽएषि भूमिं ॥५॥ उत् ते शुष्माः जिहतां उत् ते अर्चिः उत् ते अग्ने शशमानस्य वाजाः उत् श्वंचस्व नि नम वर्धमानः आ त्वा अद्य विश्वे वसवः सदंतु ॥६॥ अपां इदं निऽअयनं समुद्रस्य निऽवेशनं अन्यं कृणुष्व इतः पंथां तेन याहि वशान् अनु ॥७॥ आऽअयने ते पराऽअयने दूर्वाः रोहंतु पुष्पिणीः ह्रदाः च पुंडरीकाणि समुद्रस्य गृहाः इमे ॥८॥३०॥७॥

॥१४३॥ त्यं चित् अत्रिं ऋतऽजुरं अर्थं अश्वं न यातवे कक्षीवंतं यदि पुनः रथं न कृणुथः नवं ॥१॥ त्यं चित् अश्वं न वाजिनं अरेणवः यं अत्नत दृळ्हं ग्रंथिं न वि स्यतं अत्रिं यविष्ठं आ रजः ॥२॥ नरा दंसिष्ठौ अत्रये शुभ्रा सिसासतं धियः अथ हि वां दिवः नरा पुनः स्तोमः न विऽशसे ॥३॥ चिते तत् वां सुऽराधसा रातिः सुऽमतिः अश्विना आ यत् नः सदने पृथौ समने पर्षथः नरा ॥४॥ युवं भुज्युं समुद्रे आ रजसः पारे ईंखितं यातं अच्छ पतत्रिऽभिः नासत्या सातये कृतं ॥५॥ आ वां सुम्नैः शंयूऽइव० मंहिष्ठा विश्वऽवेदसा सं अस्मे भूषतं नरा उत्सं न पिप्युषीः इषः ॥६॥१॥

॥१४४॥ अयं हि ते अमर्त्यः इंदुः अत्यः न पत्यते दक्षः विश्वऽआयुः वेधसे ॥१॥ अयं अस्मासु काव्यः ऋभुः वज्रः दास्वते अयं बिभर्ति ऊर्ध्वऽकृशनं मदं ऋभुः न कृत्व्यं मदं ॥२॥ घृषुः श्येनाय कृत्वने आसु स्वासु वंसगः अव दीधेत् अहीशुवः ॥३॥ यं सुऽपर्णः

पराऽवतः श्येनस्य पुत्रः आ अभरत् शतऽचक्रं यः अह्यः वर्तनिः
॥४॥ यं ते श्येनः चारुं अवृकं पदा आ अभरत् अरुणं मानं अंधसः
एना वयः वि तारि आयुः जीवसे एना जागार बंधुता ॥५॥ एव
तत् इंद्रः इंदुना देवेषु चित् धारयाते महि त्यजः क्रत्वा वयः वि ता-
रि आयुः सुऽक्रतो॰ क्रत्वा अयं अस्मत् आ सुतः ॥६॥२॥

॥१४५॥ इमां खनामि ओषधिं वीरुधं बलवत्ऽतमां यया स-
ऽपत्नीं बाधते यया संऽविंदते पतिं ॥१॥ उत्तानऽपर्णे सुऽभगे दे-
वऽजूते सहस्वति सऽपत्नीं मे परा धम पतिं मे केवलं कुरु ॥२॥
उत्ऽतरा अहं उत्ऽतरे उत्ऽतरा इत् उत्ऽतराभ्यः अथ सऽपत्नी
या मम अधरा सा अधराभ्यः ॥३॥ नहि अस्याः नाम गृभ्णामि
नो' अस्मिन् रमते जने परां एव पराऽवतं सऽपत्नीं गमयामसि
॥४॥ अहं अस्मि सहमाना अथ त्वं असि ससहिः उभे' सहस्वती'
भूत्वी सऽपत्नीं मे सहावहै ॥५॥ उप ते अधां सहमानां अभि त्वा
अधां सहीयसा मां अनु प्र ते मनः वत्सं गौःऽइव धावतु पथा
वाःऽइव धावतु ॥६॥३॥

॥१४६॥ अरण्यानि अरण्यानि असौ या प्रऽइव नश्यसि क-
था ग्रामं न पृच्छसि न त्वा भीःऽइव विंदतीँ३ ॥१॥ वृषऽरवाय
वदते यत् उपऽअवति चिच्चिकः आघाटिभिःऽइव धावयन् अर-
ण्यानिः महीयते ॥२॥ उत गावःऽइव अदंति उत वेश्मऽइव दृ-
श्यते उतो' अरण्यानिः सायं शकटीःऽइव सर्जति ॥३॥ गां अंग
एषः आ ह्वयति दारु अंग एषः अप अवधीत् वसन् अरण्यान्यां
सायं अक्रुक्षत् इति मन्यते ॥४॥ न वै अरण्यानिः हंति अन्यः च

इत् न अभिऽगच्छति स्वादोः फलस्य जग्ध्वाय यथाऽकामं नि
पद्यते ॥ ५ ॥ आंजनऽगंधिं सुरभिं बहुऽअन्नां अकृषिऽवलां प्र
अहं मृगाणां मातरं अरण्यानिं अशंसिषं ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥ १४७ ॥ श्रत् ते दधामि प्रथमाय मन्यवे अहन् यत् वृत्रं नर्यं
विवेः अपः उभे यत् त्वा भवतः रोदसी अनु रेजते शुष्मात् पृ-
थिवी चित् अद्रिऽवः ॥ १ ॥ त्वं मायाभिः अनवद्य मायिनं श्रव-
स्यता मनसा वृत्रं अर्दयः त्वां इत् नरः वृणते गोऽइष्टिषु त्वां वि-
श्वासु हव्यासु इष्टिषु ॥ २ ॥ आ एषु चाकंधि पुरुऽहूत सूरिषु वृधासः
ये मघऽवन् आनशुः मघं अर्चंति तोके तनये परिंष्टिषु मेधऽसा-
ता वाजिनं अह्रये धने ॥ ३ ॥ सः इत् नु रायः सुऽभृतस्य चाकनत्
मदं यः अस्य रंह्यं चिकेतति त्वाऽवृधः मघऽवन् दाशुऽअध्वरः
मक्षु सः वाजं भरते धना नृऽभिः ॥ ४ ॥ त्वं शर्धाय महिना गृणानः
उरु कृधि मघऽवन् शग्धि रायः त्वं नः मित्रः वरुणः न मायी पि-
त्वः न दस्म दयसे विऽभक्ता ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥ १४८ ॥ सुस्वानासः इंद्र स्तुमसि त्वा ससऽवांसः च तुविऽनृ-
म्ण वाजं आ नः भर सुवितं यस्य चाकन् त्मना तना सनुयाम
त्वाऽऊताः ॥ १ ॥ ऋष्वः त्वं इंद्र शूर जातः दासीः विशः सूर्येण स-
ह्याः गुहा हितं गुह्यं गूळ्हं अप्ऽसु बिभृमसि प्रऽस्रवणे न सोमं
॥ २ ॥ अर्यः वा गिरः अभि अर्च विद्वान् ऋषीणां विप्रः सुऽमतिं
चकानः ते स्याम ये रणयंत सोमैः एना उत तुभ्यं रथऽओळ्ह भ-
क्षैः ॥ ३ ॥ इमा ब्रह्म इंद्र तुभ्यं शंसि दाः नृऽभ्यः नृणां शूर शवः ते-
भिः भव सऽक्रतुः येषु चाकन् उत त्रायस्व गृणतः उत स्तीन् ॥ ४ ॥

श्रुधि हवं इंद्र शूर पृथ्याः उत स्तवसे वेन्यस्य अर्कैः आ यः ते योनिं घृतऽवंतं अस्वाः ऊर्मिः न निम्नैः द्रवयंत वक्वाः ॥५॥६॥

॥१४९॥ सविता यंत्रैः पृथिवीं अरम्णात् अस्कंभने सविता द्यां अदृंहत् अश्वंऽइव अधुक्षत् धुनिं अंतरिक्षं अतूर्ते बद्धं सविता समुद्रं ॥१॥ यत्र समुद्रः स्कभितः वि औनत् अपां नपात् सविता तस्य वेद अतः भूः अतः आः उत्थितं रजः अतः द्यावापृथिवी अप्रथेतां ॥२॥ पश्चा इदं अन्यत् अभवत् यजत्रं अमर्त्यस्य भुवनस्य भूना सुऽपर्णः अंग सवितुः गरुत्मान् पूर्वः जातः सः ऊं अस्य अनु धर्म ॥३॥ गावःऽइव ग्रामं युयुधिःऽइव अश्वान् वाश्राऽइव वत्सं सुऽमनाः दुहाना पतिःऽइव जायां अभि नः नि एतु धर्ता दिवः सविता विश्वऽवारः ॥४॥ हिरण्यऽस्तूपः सवितः यथा त्वा आंगिरसः जुह्वे वाजे अस्मिन् एव त्वा अर्चन् अवसे वंदमानः सोमस्यऽइव अंशुं प्रति जागर अहं ॥५॥७॥

॥१५०॥ संऽइद्धः चित् सं इध्यसे देवेभ्यः हव्यऽवाहन आदित्यैः रुद्रैः वसुऽभिः नः आ गहि मृळीकाय नः आ गहि ॥१॥ इमं यज्ञं इदं वचः जुजुषाणः उपऽआगहि मर्तासः त्वा संऽइधान हवामहे मृळीकाय हवामहे ॥२॥ त्वां ऊं जातऽवेदसं विश्वऽवारं गृणे धिया अग्ने देवान् आ वह नः प्रियऽव्रतान् मृळीकाय प्रियऽव्रतान् ॥३॥ अग्निः देवः देवानां अभवत् पुरःऽहितः अग्निं मनुष्याः ऋषयः सं ईधिरे अग्निं महः धनऽसातौ अहं हुवे मृळीकं धनऽसातये ॥४॥ अग्निः अत्रिं भरत्ऽवाजं गविष्ठिरं प्र आवत् नः

कण्वं त्रसदस्युं आऽहवे अग्निं वसिष्ठः हवते पुरःऽहितः मृळी-
काय पुरःऽहितः ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥ १५१ ॥ श्रद्धया अग्निः सं इध्यते श्रद्धया हूयते हविः श्रद्धां भ-
गस्य मूर्धनि वचसा आ वेदयामसि ॥ १ ॥ प्रियं श्रद्धे ददतः प्रियं
श्रद्धे दिदासतः प्रियं भोजेषु यज्वऽसु इदं मे उदितं कृधि ॥ २ ॥ यथा
देवाः असुरेषु श्रद्धां उग्रेषु चक्रिरे एवं भोजेषु यज्वऽसु अस्माकं
उदितं कृधि ॥ ३ ॥ श्रद्धां देवाः यजमानाः वायुऽगोपाः उप आ-
सते श्रद्धां हृदय्यया आऽकूत्या श्रद्धया विंदते वसु ॥ ४ ॥ श्रद्धां प्रातः
हवामहे श्रद्धां मध्यंदिनं परि श्रद्धां सूर्यस्य निऽम्रुचि श्रद्धे श्रत्
धापय इह नः ॥ ५ ॥ ९ ॥ ११ ॥

॥ १५२ ॥ शासः इत्था महान् असि अमित्रऽखादः अद्भुतः न
यस्य हन्यते सखा न जीयते कदा चन ॥ १ ॥ स्वस्तिऽदाः विशः प-
तिः वृत्रऽहा विऽमृधः वशी वृषा इंद्रः पुरः एतु नः सोमऽपाः अ-
भयंऽकरः ॥ २ ॥ वि रक्षः वि मृधः जहि वि वृत्रस्य हनूं रुज वि म-
न्युं इंद्र वृत्रऽहन् अमित्रस्य अभिऽदासतः ॥ ३ ॥ वि नः इंद्र मृधः
जहि नीचा यच्छ पृतन्यतः यः अस्मान् अभिऽदासति अधरं ग-
मय तमः ॥ ४ ॥ अप इंद्र द्विषतः मनः अप जिज्यासतः वधं वि
मन्योः शर्म यच्छ वरीयः यवय वधं ॥ ५ ॥ १० ॥

॥ १५३ ॥ ईंखयंतीः अपस्युवः इंद्रं जातं उप आसते भेजानासः
सुऽवीर्यं ॥ १ ॥ त्वं इंद्र बलात् अधि सहसः जातः ओजसः त्वं वृषन्
वृषा इत् असि ॥ २ ॥ त्वं इंद्र असि वृत्रऽहा वि अंतरिक्षं अतिरः उत्

द्यां अस्तभ्नाः ओजसा ॥३॥ त्वं इंद्र सऽजोषसं अर्कं बिभर्षि बाह्वोः वज्रं शिशानः ओजसा ॥४॥ त्वं इंद्र अभिऽभूः असि विश्वा जातानि ओजसा सः विश्वाः भुवः आ अभवः ॥५॥ ११॥

॥१५४॥ सोमः एकेभ्यः पवते घृतं एके उप आसते येभ्यः मधु प्रऽधावति तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥१॥ तपसा ये अनाधृष्याः तपसा ये स्वः ययुः तपः ये चक्रिरे महः तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥२॥ ये युध्यंते प्रऽधनेषु शूरासः ये तनूऽत्यजः ये वा सहस्रऽदक्षिणाः तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥३॥ ये चित् पूर्वे ऋतऽसापः ऋतऽवानः ऋतऽवृधः पितॄन् तपस्वतः यम तान् चित् एव अपि गच्छतात् ॥४॥ सहस्रऽनीथाः कवयः ये गोपायंति सूर्यं ऋषीन् तपस्वतः यम तपःऽजान् अपि गच्छतात् ॥५॥ १२॥

॥१५५॥ अरायि काणे विऽकटे गिरिं गच्छ सदान्वे शिरिंबिठस्य सत्वऽभिः तेभिः त्वा चातयामसि ॥१॥ चत्तो इतः चत्ता अमुतः सर्वा भ्रूणानि आरुषी अराय्यं ब्रह्मणः पते तीक्ष्णऽशृंग उतऽऋषन् इहि ॥२॥ अदः यत् दारु प्लवते सिंधोः पारे अपुरुषं तत् आ रभस्व दुःऽहनो तेन गच्छ परःऽतरं ॥३॥ यत् ह प्राचीः अजगंत उरः मंडूरऽधाणिकीः हताः इंद्रस्य शत्रवः सर्वे बुद्बुदऽयाशवः ॥४॥ परि इमे गां अनेषत परि अग्निं अहृषत देवेषु अक्रत श्रवः कः इमान् आ दधर्षति ॥५॥ १३॥

॥१५६॥ अग्निं हिन्वंतु नः धियः सप्तिं आशुंऽइव आजिषु तेन

जेष्म धनँऽधनं ॥१॥ यया गाः आऽकरामहे सेनया अग्ने तव ऊत्या तां नः हिन्व मघत्तये ॥२॥ आ अग्ने स्थूरं रयिं भर पृथुं गोऽमंतं अश्विनं अङ्धि खं वर्तय पणिं ॥३॥ अग्ने नक्षत्रं अजरं आ सूर्यं रोहयः दिवि दधत् ज्योतिः जनेभ्यः ॥४॥ अग्ने केतुः विशां असि प्रेष्ठः श्रेष्ठः उपस्थऽसत् बोध स्तोत्रे वयः दधत् ॥५॥१४॥

॥१५७॥ इमा नु कं भुवना सीसधाम इंद्रः च विश्वे च देवाः ॥१॥ यज्ञं च नः तन्वं च प्रऽजां च आदित्यैः इंद्रः सह चीक्लृपाति ॥२॥ आदित्यैः इंद्रः सऽगणः मरुत्ऽभिः अस्माकं भूतु अविता तनूनां ॥३॥ हत्वाय देवाः असुरान् यत् आयन् देवाः देवऽत्वं अभिऽरक्षमाणाः ॥४॥ प्रत्यंचं अर्कं अनयन् शचीभिः आत् इत् स्वधां इषिरां परि अपश्यन् ॥५॥१५॥

॥१५८॥ सूर्यः नः दिवः पातु वातः अंतरिक्षात् अग्निः नः पार्थिवेभ्यः ॥१॥ जोष सवितः यस्य ते हरः शतं सवान् अर्हति पाहि नः दिद्युतः पतंत्याः ॥२॥ चक्षुः नः देवः सविता चक्षुः नः उत पर्वतः चक्षुः धाता दधातु नः ॥३॥ चक्षुः नः धेहि चक्षुषे चक्षुः विऽख्यै तनूभ्यः सं च इदं वि च पश्येम ॥४॥ सुऽसंदृशं त्वा वयं प्रति पश्येम सूर्य वि पश्येम नृऽचक्षसः ॥५॥१६॥

॥१५९॥ उत् असौ सूर्यः अगात् उत् अयं मामकः भगः अहं तत् विद्वला पतिं अभि असाक्षि विऽससहिः ॥१॥ अहं केतुः अहं मूर्धा अहं उग्रा विऽवाचनी मम इत् अनु क्रतुं पतिः सेहानायाः उपऽआचरेत् ॥२॥ मम पुत्राः शत्रुऽहनः अथो मे दुहिता वि-

ऽराट् उत अहं अस्मि संऽजया पत्यौ मे श्लोकः उत्ऽतमः ॥३॥
येन इंद्रः हविषा कृत्वी अभवत् द्युम्नी उत्ऽतमः इदं तत् अक्रि दे-
वाः असपत्ना किल अभुवं ॥४॥ असपत्ना सपत्नऽघ्नी जयंती
अभिऽभूवरी आ अवृक्षं अन्यासां वर्चः राधः अस्थेयसांऽइव
॥५॥ सं अजैषं इमाः अहं सऽपत्नीः अभिऽभूवरी यथा अहं अ-
स्य वीरस्य विऽराजानि जनस्य च ॥६॥ १७॥

॥१६०॥ तीव्रस्य अभिऽवयसः अस्य पाहि सर्वऽरथा वि ह-
री' इह मुंच इंद्र मा त्वा यजमानासः अन्ये नि रीरमन् तुभ्यं इमे
सुतासः ॥१॥ तुभ्यं सुताः तुभ्यं ऊं' सोत्वासः त्वां गिरः श्वात्र्याः आ
ह्वयंति इंद्र इदं अद्य सवनं जुषाणः विश्वस्य विद्वान् इह पाहि
सोमं ॥२॥ यः उशता मनसा सोमं अस्मै सर्वऽहृदा देवऽकामः
सुनोति न गाः इंद्रः तस्य परा ददाति प्रऽशस्तं इत् चारुं अस्मै कृ-
णोति ॥३॥ अनुऽस्पष्टः भवति एषः अस्य यः अस्मै रेवान् न सु-
नोति सोमं निः अरत्नौ मघऽवा तं दधाति ब्रह्मऽद्विषः हंति अ-
ननुऽदिष्टः ॥४॥ अश्वऽयंतः गव्यंतः वाजयंतः हवामहे त्वा उप-
ऽगंतवै ऊं' आऽभूषंतः ते सुऽमतौ नवायां वयं इंद्र त्वा शुनं हुवेम
॥५॥ १८॥

॥१६१॥ मुंचामि त्वा हविषा जीवनाय कं अज्ञातऽयक्ष्मात्
उत राजऽयक्ष्मात् ग्राहिः जग्राह यदि वा एतत् एनं तस्याः इंद्रा-
ग्नी' प्र मुमुक्तं एनं ॥१॥ यदि क्षितऽआयुः यदि वा पराऽइतः यदि
मृत्योः अंतिकं निऽइतः एव तं आ हरामि निःऽऋतेः उपऽस्थात्
अस्पार्षं एनं शतऽशारदाय ॥२॥ सहस्रऽअक्षेण शतऽशारदेन श-

तऽआयुषा हविषा आ अहार्षं एनं शतं यथा इमं शरदः नयाति इंद्रः विश्वस्य दुःऽइतस्य पारं ॥३॥ शतं जीव शरदः वर्धमानः शतं हेमंतान् शतं ऊं वसंतान् शतं इंद्राग्नी सविता बृहस्पतिः शत-ऽआयुषा हविषा इमं पुनः दुः ॥४॥ आ अहार्षं त्वा अविदं त्वा पुनः आ अगाः पुनःऽनव सर्वऽअंग सर्वं ते चक्षुः सर्वं आयुः च ते अ-विदं ॥५॥१९॥

॥१६२॥ ब्रह्मणा अग्निः संऽविदानः रक्षःऽहा बाधतां इतः अमीवा यः ते गर्भं दुःऽनामा योनिं आऽशये ॥१॥ यः ते गर्भं अ-मीवा दुःऽनामा योनिं आऽशये अग्निः तं ब्रह्मणा सह निः क्रव्य-ऽअदं अनीनशत् ॥२॥ यः ते हंति पतयंतं निऽसत्स्नुं यः सरीसृपं जातं यः ते जिघांसति तं इतः नाशयामसि ॥३॥ यः ते ऊरू इति वि-ऽहरति अंतरा दंऽपती० शये योनिं यः अंतः आऽरेळिहं तं इतः नाशयामसि ॥४॥ यः त्वा भ्राता पतिः भूत्वा जारः भूत्वा निऽपद्यते प्रऽजां यः ते जिघांसति तं इतः नाशयामसि ॥५॥ यः त्वा स्वप्नेन तमसा मोहयित्वा निऽपद्यते प्रजां यः ते जिघांसति तं इतः ना-शयामसि ॥६॥२०॥

॥१६३॥ अक्षीभ्यां ते नासिकाभ्यां कर्णाभ्यां छुबुकात् अधि यक्ष्मं शीर्षण्यं मस्तिष्कात् जिह्वायाः वि वृहामि ते ॥१॥ ग्रीवा-भ्यः ते उष्णिहाभ्यः कीकसाभ्यः अनूक्यात् यक्ष्मं दोषण्यं अंसाभ्यां बाहुऽभ्यां वि वृहामि ते ॥२॥ आंत्रेभ्यः ते गुदाभ्यः वनिष्ठोः हृद-यात् अधि यक्ष्मं मतस्नाभ्यां यक्नः प्लाशिऽभ्यः वि वृहामि ते ॥३॥ ऊरुऽभ्यां ते अष्ठीवत्ऽभ्यां पार्ष्णिऽभ्यां प्रऽपदाभ्यां यक्ष्मं श्रो-

र्णिऽभ्यां भासंदात् भंससः वि वृहामि ते ॥४॥ मेहनात् वनंऽकरं-णात् लोमंऽभ्यः ते नखेभ्यंः यक्ष्मं सर्वस्मात् आत्मनंः तं इदं वि वृहामि ते ॥५॥ अंगात्ऽअंगात् लोम्नंःऽलोम्नः जातं पर्वणिऽपर्वणि यक्ष्मं सर्वस्मात् आत्मनंः तं इदं वि वृहामि ते ॥६॥२१॥

॥१६४॥ अपं इहि मनसः पते अपं क्राम परः चर परः निःऽऋत्यै आ चक्ष्व बहुधा जीवंतः मनंः ॥१॥ भद्रं वै वरं वृणते भद्रं युंजंति दक्षिणंं भद्रं वैवस्वते चक्षुः बहुऽत्रा जीवंतः मनंः ॥२॥ यत् आऽशसा निःऽशसा अभिऽशसा उपऽआरिम जाग्रंतः यत् स्वपंतः अग्निः विश्वानि अपं दुःऽकृतानिं अजुष्टानि आरे अस्मत् दधातु ॥३॥ यत् इंद्र ब्रह्मणः पते अभिऽद्रोहं चरामसि प्रऽचेंताः नः आंगिरसः द्विषतां पातु अंहंसः ॥४॥ अजैष्म अद्य असंनाम च अभूम अनांगसः वयं जाग्रत्ऽस्वप्नः संऽकल्पः पापः यं द्विष्मः तं सः ऋच्छतु यः नः द्वेष्टिं तं ऋच्छतु ॥५॥२२॥

॥१६५॥ देवाः कपोतंः इषितः यत् इच्छन् दूतः निःऽऋत्याः इदं आऽजगामं तस्मैं अर्चाम कृणवाम निःऽकृतिं शं नः अस्तु द्विऽपदे शं चतुःऽपदे ॥१॥ शिवः कपोतंः इषितः नः अस्तु अनागाः देवाः शकुनः गृहेषु अग्निः हि विप्रंः जुषतां हविः नः परिं हेतिः पक्षिणी नः वृणक्तु ॥२॥ हेतिः पक्षिणी न दभाति अस्मान् आष्ट्र्यां पदं कृणुते अग्निऽधानें शं नः गोभ्यंः च पुरुषेभ्यः च अस्तु मा नः हिंसीत् इह देवाः कपोतंः ॥३॥ यत् उलूकंः वदंति मोघं एतत् यत् कपोतंः पदं अग्नौ कृणोतिं यस्यं दूतः प्रऽहिंतः एषः एतत् तस्मैं यमायं नमंः अस्तु मृत्यवें ॥४॥ ऋचा कपोतं नुदत प्र-

ऽनोदं इषं मदंतः परि गां नयध्वं संऽयोपयंतः दुःऽइतानि विश्वा हित्वा नः ऊर्जं प्र पतात् पतिष्ठः ॥५॥२३॥

॥१६६॥ ऋषभं मा समानानां सऽपत्नानां विऽससहिं हंतारं शत्रूणां कृधि विऽराजं गोऽपतिं गवां ॥१॥ अहं अस्मि सपत्नऽहा इंद्रःऽइव अरिष्टः अक्षतः अधः सऽपत्नाः मे पदोः इमे सर्वे अभिऽस्थिताः ॥२॥ अत्र एव वः अपि नह्यामि उभे आर्त्नीऽइव° ज्यया वाचः पते नि सेध इमान् यथा मत् अधरं वदान् ॥३॥ अभिऽभूः अहं आ अगमं विश्वऽकर्मेण धाम्ना आ वः चित्तं आ वः व्रतं आ वः अहं संऽइतिं ददे॥४॥ योगऽक्षेमं वः आऽदाय अहं भूयासं उत्ऽतमः आ वः मूर्धानं अक्रमीं अधःऽपदात् मे उत् वदत मंडूकाःऽइव उदकात् मंडूकाः उदकात्ऽइव ॥५॥२४॥

॥१६७॥ तुभ्यं इदं इंद्र परि सिच्यते मधु त्वं सुतस्य कलशस्य राजसि त्वं रयिं पुरुऽवीरां ऊं नः कृधि त्वं तपः परिऽतप्य अजयः स्वः° ॥१॥ स्वःऽजितं महि मंदानं अंधसः हवामहे परि शक्रं सुतान् उप इमं नः यज्ञं इह बोधि आ गहि स्पृधः जयंतं मघऽवानं ईमहे ॥२॥ सोमस्य राज्ञः वरुणस्य धर्मणि बृहस्पतेः अनुऽमत्याः ऊं शर्मणि तव अहं अद्य मघऽवन् उपऽस्तुतौ धातः विऽधातः° कलशान् अभक्षयं॥३॥ प्रऽसूतः भक्षं अकरं चरौ अपि स्तोमं च इमं प्रथमः सूरिः उत् मृजे सुते सातेन यदि आ अगमं वां प्रति विश्वामित्रजमदग्नी दमे ॥४॥२५॥

॥१६८॥ वातस्य नु महिमानं रथस्य रुजन् एति स्तनयन्

अस्य घोषः दिविऽस्पृक् याति अरुणानि कृण्वन् उतो इति एति पृ-
थिव्या रेणुं अस्यन् ॥१॥ सं प्र ईरते अनु वातस्य विऽस्थाः आ एनं
गच्छंति समनं न योषाः ताभिः सऽयुक् सऽरथं देवः ईयते अस्य
विश्वस्य भुवनस्य राजा ॥२॥ अंतरिक्षे पथिऽभिः ईयमानः न नि
विशते कतमत् चन अहः अपां सखा प्रथमऽजाः ऋतऽवा क्व
स्वित् जातः कुतः आ बभूव ॥३॥ आत्मा देवानां भुवनस्य गर्भः
यथाऽवशं चरति देवः एषः घोषाः इत् अस्य शृण्विरे न रूपं तस्मै
वाताय हविषा विधेम ॥४॥२६॥

॥१६९॥ मयःऽभूः वातः अभि वातु उस्राः ऊर्जस्वतीः ओष-
धीः आ रिशंतां पीवस्वतीः जीवऽधन्याः पिबंतु अवसाय पत्-
ऽवते रुद्र मृळ ॥१॥ याः सऽरूपाः विऽरूपाः एकऽरूपाः यासां
अग्निः इष्ट्या नामानि वेद याः अंगिरसः तपसा इह चक्रुः ताभ्यः
पर्जन्य महि शर्म यच्छ ॥२॥ याः देवेषु तन्वं ऐरयंत यासां सोमः
विश्वा रूपाणि वेद ताः अस्मभ्यं पयसा पिन्वमानाः प्रजाऽवं-
तीः इंद्र गोऽस्थे रिरीहि ॥३॥ प्रजाऽपतिः मह्यं एताः रराणः
विश्वैः देवैः पितृऽभिः संऽविदानः शिवाः सतीः उप नः गोऽस्थं
आ अकः॰ तासां वयं प्रऽजया सं सदेम ॥४॥२७॥

॥१७०॥ विऽभ्राट् बृहत् पिबतु सोम्यं मधु आयुः दधत् यज्ञ-
ऽपतौ अविऽह्रुतं वातऽजूतः यः अभिऽरक्षति त्मना प्रऽजाः पु-
पोष पुरुधा वि राजति ॥१॥ विऽभ्राट् बृहत् सुऽभृतं वाजऽसातमं
धर्मन् दिवः धरुणे सत्यं अर्पितं अमित्रऽहा वृत्रऽहा दस्युहन्-
ऽतमं ज्योतिः जज्ञे असुरऽहा सपत्नऽहा ॥२॥ इदं श्रेष्ठं ज्योतिषां

ज्योतिः उत्ऽतमं विश्वऽजित् धनऽजित् उच्यते बृहत् विश्व-ऽभ्राट् भ्राजः महि सूर्यः दृशे उरु पप्रथे सहः ओजः अच्युतं ॥३॥ विऽभ्राजन् ज्योतिषा स्वः अगच्छः रोचनं दिवः येन इमा विश्वा भुवनानि आऽभृता विश्वऽकर्मणा विश्वदेव्यऽवता ॥४॥२८॥

॥१७१॥ त्वं त्यं इटतः रथं इंद्र प्र आवः सुतऽवंतः अपृणोः सोमिनः हवं ॥१॥ त्वं मखस्य दोधतः शिरः अव त्वचः भरः अगच्छः सोमिनः गृहं ॥२॥ त्वं त्यं इंद्र मर्त्यं आस्त्रऽबुध्नाय वेन्यं मुहुः श्रथ्नाः मनस्यवे ॥३॥ त्वं त्यं इंद्र सूर्यं पश्चा संतं पुरः कृधि देवानां चित् तिरः वशं ॥४॥२९॥

॥१७२॥ आ याहि वनसा सह गावः सचंत वर्तनिं यत् ऊधऽभिः ॥१॥ आ याहि वस्व्या धिया मंहिष्ठः जारयत्ऽमखः सुदानुऽभिः ॥२॥ पितुऽभृतः न तंतुं इत् सुऽदानवः प्रति दध्मः यजामसि ॥३॥ उषाः अप स्वसुः तमः सं वर्तयति वर्तनिं सुऽजातता ॥४॥३०॥

॥१७३॥ आ त्वा अहार्षं अंतः एधि ध्रुवः तिष्ठ अविऽचाचलिः विशः त्वा सर्वाः वांछंतु मा त्वत् राष्ट्रं अधि भ्रशत् ॥१॥ इह एव एधि मा अप च्योष्ठाः पर्वतःऽइव अविऽचाचलिः इंद्रःऽइव इह ध्रुवः तिष्ठ इह राष्ट्रं ऊं इति धारय ॥२॥ इमं इंद्रः अदीधरत् ध्रुवं ध्रुवेण हविषा तस्मै सोमः अधि ब्रवत् तस्मै ऊं इति ब्रह्मणः पतिः ॥३॥ ध्रुवा द्यौः ध्रुवा पृथिवी ध्रुवासः पर्वताः इमे ध्रुवं विश्वं इदं जगत् ध्रुवः राजा विशां अयं ॥४॥ ध्रुवं ते राजा वरुणः ध्रुवं देवः बृहस्प-

तिः ध्रुवं ते इंद्रः च अग्निः च राष्ट्रं धारयतां ध्रुवं ॥५॥ ध्रुवं ध्रुवेण हविषा अभि सोमं मृशामसि अथो इति ते इंद्रः केवलीः विशः बलिऽहृतः करत् ॥६॥३१॥

॥१७४॥ अभिऽवर्तेन हविषा येन इंद्रः अभिऽववृते तेन अस्मान् ब्रह्मणः पते अभि राष्ट्राय वर्तय ॥१॥ अभिऽवृत्य सऽपत्नान् अभि याः नः अरातयः अभि पृतन्यंतं तिष्ठ अभि यः नः इरस्यति ॥२॥ अभि त्वा देवः सविता अभि सोमः अवीवृतत् अभि त्वा विश्वा भूतानि अभिऽवर्तः यथा असंसि ॥३॥ येन इंद्रः हविषा कृत्वी अभवत् द्युम्नी उत्ऽतमः इदं तत् अक्रि देवाः असपत्नः किल अभुवं ॥४॥ असपत्नः सपत्नऽहा अभिऽराष्ट्रः विऽससहिः यथा अहं एषां भूतानां विऽराजानि जनस्य च ॥५॥३२॥

॥१७५॥ प्र वः ग्रावाणः सविता देवः सुवतु धर्मणा धूःऽसु युज्यध्वं सुनुत ॥१॥ ग्रावाणः अप दुच्छुनां अप सेधत दुःऽमतिं उस्राः कर्तन भेषजं ॥२॥ ग्रावाणः उपरेषु आ महीयंते सऽजोषसः वृष्णे दधतः वृष्ण्यं ॥३॥ ग्रावाणः सविता नु वः देवः सुवतु धर्मणा यजमानाय सुन्वते ॥४॥३३॥

॥१७६॥ प्र सूनवः ऋभूणां बृहत् नवंत वृजना क्षाम ये विश्वऽधायसः अश्नन् धेनुं न मातरं ॥१॥ प्र देवं देव्या धिया भरत जातऽवेदसं हव्या नः वक्षत् आनुषक् ॥२॥ अयं ऊं इति स्यः प्र देवऽयुः होता यज्ञाय नीयते रथः न योः अभिऽवृतः घृणिऽवान् चेतति

त्मना ॥३॥ अयं अग्निः उरुष्यति अमृतात्ऽइव जन्मनः सहसः चित् सहीयान् देवः जीवातवे कृतः ॥४॥३४॥

॥१७७॥ पतंगं अक्तं असुरस्य मायया हृदा पश्यंति मनसा विपःऽचितः समुद्रे अंतः' कवयः वि चक्षते मरीचीनां पदं इच्छंति वेधसः ॥१॥ पतंगः वाचं मनसा बिभर्ति तां गंधर्वः अवदत् गर्भे अंतः' तां द्योतमानां स्वर्यं मनीषां ऋतस्य पदे कवयः नि पांति ॥२॥ अपश्यं गोऽपां अनिऽपद्यमानं आ च परा च पथिऽभिः चरंतं सः सध्रीचीः सः विषूचीः वसानः आ वरीवर्ति भुवनेषु अंतः' ॥३॥३५॥

॥१७८॥ त्यं ऊं' सु वाजिनं देवऽजूतं सहऽवानं तरुतारं रथानां अरिष्टऽनेमिं पृतनाजं आशुं स्वस्तये तार्क्ष्यं इह हुवेम ॥१॥ इंद्रस्यऽइव रातिं आऽजोहुवानाः स्वस्तये नावंऽइव आ रुहेम उर्वी' न पृथ्वी' बहुले' गभीरे' मा वां आऽइतौ मा पराऽइतौ रिषाम ॥२॥ सद्यः चित् यः शवसा पंच कृष्टीः सूर्यःऽइव ज्योतिषा अपः ततान सहस्रऽसाः शतऽसाः अस्य रंहिः न स्म वरंते युवतिं न शर्या ॥३॥३६॥

॥१७९॥ उत् तिष्ठत अव पश्यत इंद्रस्य भागं ऋत्वियं यदि श्रातः जुहोतन यदि अश्रातः ममत्तन ॥१॥ श्रातं हविः ओ' सु इंद्र प्र याहि जगाम सूरः अध्वनः विऽमध्यं परि त्वा आसते निधिऽभिः सखायः कुलऽपाः न व्राजऽपतिं चरंतं ॥२॥ श्रातं मन्ये

ऊधनि श्रातं अग्नौ सुऽश्रातं मन्ये तत् ऋतं नवीयः माध्यंदिनस्य सवनस्य दध्नः पिब इंद्र वज्रिन् पुरुऽकृत् जुषाणः ॥३॥३७॥

॥१८०॥ प्र ससहिषे पुरुऽहूत शत्रून् ज्येष्ठः ते शुष्मः इह रातिः अस्तु इंद्र आ भर दक्षिणेन वसूनि पतिः सिंधूनां असि रेवतीनां ॥१॥ मृगः न भीमः कुचरः गिरिऽस्थाः पराऽवतः आ जगंथ परस्याः सृकं संऽशाय पविं इंद्र तिग्मं वि शत्रून् ताळ्हि वि मृधः नुदस्व ॥२॥ इंद्र क्षत्रं अभि वामं ओजः अजायथाः वृषभ चर्षणीनां अप अनुदः जनं अमित्रऽयंतं उरुं देवेभ्यः अकृणोः ऊं लोकं ॥३॥३८॥

॥१८१॥ प्रथः च यस्य सऽप्रथः च नाम आनुऽस्तुभस्य हविषः हविः यत् धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः रथंऽतरं आ जभार वसिष्ठः ॥१॥ अविंदन् ते अतिऽहितं यत् आसीत् यज्ञस्य धाम परमं गुहा यत् धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः भरत्ऽवाजः बृहत् आ चक्रे अग्नेः ॥२॥ ते अविंदन् मनसा दीध्यानाः यजुः स्कन्नं प्रथमं देवऽयानं धातुः द्युतानात् सवितुः च विष्णोः आ सूर्यात् अभरन् घर्मं एते ॥३॥३९॥

॥१८२॥ बृहस्पतिः नयतु दुःऽगहा तिरः पुनः नेषत् अघऽशंसाय मन्म क्षिपत् अशस्तिं अप दुःऽमतिं हन् अथ करत् यजमानाय शं योः ॥१॥ नराशंसः नः अवतु प्रऽयाजे शं नः अस्तु अनुऽयाजः हवेषु क्षिपत् अशस्तिं अप दुःऽमतिं हन् अथ करत् यजमानाय शं योः ॥२॥ तपुःऽमूर्धा तपतु रक्षसः ये ब्रह्मऽद्विषः शरवे

हंतवै ऊं॑ क्षिपत् अशस्तिं अप दुःऽमतिं हन् अथ करत् यजमानाय शं योः ॥ ३ ॥ ४० ॥

॥ १८३ ॥ अपश्यं त्वा मनसा चेकितानं तपसः जातं तपसः विऽभूतं इह प्रऽजां इह रयिं रराणः प्र जायस्व प्रऽजया पुत्रऽकाम ॥ १ ॥ अपश्यं त्वा मनसा दीध्यानां स्वायां तनू॑ ऋत्व्ये नाधमानां उप मां उच्चा युवतिः बभूयाः प्र जायस्व प्रजया पुत्रऽकामे ॥ २ ॥ अहं गर्भं अदधां ओषधीषु अहं विश्वेषु भुवनेषु अंतः॑ अहं प्रऽजाः अजनयं पृथिव्यां अहं जनिऽभ्यः अपरीषु पुत्रान् ॥ ३ ॥ ४१ ॥

॥ १८४ ॥ विष्णुः योनिं कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि पिंशतु आ सिंचतु प्रजाऽपतिः धाता गर्भं दधातु ते ॥ १ ॥ गर्भं धेहि सिनीवालि गर्भं धेहि सरस्वति गर्भं ते अश्विनौ देवौ आ धत्तां पुष्करऽस्रजा ॥ २ ॥ हिरण्ययी॑ अरणी॑ यं निःऽमंथतः अश्विना तं ते गर्भं हवामहे दशमे मासि सूतवे ॥ ३ ॥ ४२ ॥

॥ १८५ ॥ महि त्रीणां अवः अस्तु द्युक्षं मित्रस्य अर्यम्णः दुःऽआधर्षं वरुणस्य ॥ १ ॥ नहि तेषां अमा चन न अध्वऽसु वारणेषु ईशे रिपुः अघऽशंसः ॥ २ ॥ यस्मै पुत्रासः अदितेः प्र जीवसे मर्त्याय ज्योतिः यच्छंति अजस्रं ॥ ३ ॥ ४३ ॥

॥ १८६ ॥ वातः आ वातु भेषजं शंऽभु मयःऽभु नः हृदे प्र नः आयूंषि तारिषत् ॥ १ ॥ उत वात पिता असि नः उत भ्राता उत

नः सखा सः नः जीवातवे कृधि ॥२॥ यत् अदः वात ते गृहे अमृतस्य निऽधिः हितः ततः नः देहि जीवसे ॥३॥४४॥

॥१८७॥ प्र अग्नये वाचं ईरय वृषभाय क्षितीनां सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥१॥ यः परस्याः पराऽवतः तिरः धन्व अतिऽरोचते सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥२॥ यः रक्षांसि निऽजूर्वति वृषा शुक्रेण शोचिषा सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥३॥ यः विश्वा अभि विऽपश्यति भुवना सं च पश्यति सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥४॥ यः अस्य पारे रजसः शुक्रः अग्निः अजायत सः नः पर्षत् अति द्विषः ॥५॥४५॥

॥१८८॥ प्र नूनं जातऽवेदसं अश्वं हिनोत वाजिनं इदं नः बर्हिः आऽसदे ॥१॥ अस्य प्र जातऽवेदसः विप्रऽवीरस्य मीळ्हुषः महीं इयर्मि सुऽस्तुतिं ॥२॥ याः रुचः जातऽवेदसः देवऽत्रा हव्यऽवाहनीः ताभिः नः यज्ञं इन्वतु ॥३॥४६॥

॥१८९॥ आ अयं गौः पृश्निः अक्रमीत् असदत् मातरं पुरः पितरं च प्रऽयन् स्वः ॥१॥ अंतः चरति रोचना अस्य प्राणात् अपऽअनती वि अख्यत् महिषः दिवं ॥२॥ त्रिंशत् धाम वि राजति वाक् पतंगाय धीयते प्रति वस्तोः अह द्युऽभिः ॥३॥४७॥

॥१९०॥ ऋतं च सत्यं चाभीद्धात्तपसोऽध्यजायत। ततो रात्र्यजायत ततः समुद्रो अर्णवः ॥१॥ समुद्रादर्णवादधि संवत्सरो अजायत। अहोरात्राणि विदधद्विश्वस्य मिषतो वशी ॥२॥ सूर्याचं-

द्रमसौ धाता यथापूर्वमकल्पयत्। दिवं च पृथिवीं चांतरिक्षमथो स्वः ॥ ३ ॥ ४८ ॥

॥ १९१ ॥ संऽसं इत् युवसे वृषन् अग्ने विश्वानि अर्यः आ इळः पदे सं इध्यसे सः नः वसूनि आ भर ॥ १ ॥ सं गच्छध्वं सं वदध्वं सं वः मनांसि जानतां देवाः भागं यथा पूर्वे संऽजानानाः उपऽआसंते ॥ २ ॥ समानः मंत्रः संऽइतिः समानी समानं मनः सह चित्तं एषां समानं मंत्रं अभि मंत्रये वः समानेन वः हविषा जुहोमि ॥ ३ ॥ समानी वः आऽकूतिः समाना हृदयानि वः समानं अस्तु वः मनः यथा वः सुऽसह असति ॥ ४ ॥ ४९ ॥ ८ ॥ ८ ॥ १२ ॥ १० ॥

॥ इति दशमं मंडलं समाप्तं ॥

॥ इति शार्मण्यदेशोत्पन्नेनेंगलंडदेशनिवासिना भट्टमोक्षमूलरेण द्वितीयवारं श्रेष्ठादर्शैकमत्येन परिशोधितर्ग्वेदसंहिता समाप्ता ॥

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 18 July, 2018